

Αα, ἄλφα, τό, άκλιτο, το πρώτο γράμμα του ελλ. αλφαβ.· ως αριθμητικό, α' = εἷς και πρῶτος, αλλά ,α = 1.000. **I.** Μεταβολές του ἄ: **1.** Αιολ. ἄ αντί ε, ἄλλοτα αντί ἄλλοτε· αντί ο, εἵκατι αντί εἵκοσι· αντιστρόφως, συνήθως βρίσκεται ο αντί ἄ, βλ. ο. **2. α)** Δωρ., ἄ αντί ε, ἄλλοκα αντί -τε· **β)** στο κύριο σώμα των λέξεων, *ιαρός* αντί *ιέρός*. **3. α)** Ιων. ἄ αντί ε, *μέγαθος* αντί *μέγεθος*· αντιστρόφως, ε αντί ἄ, βλ. ε. **β)** το ἄ μετατρέπεται σε η στους αριθμητικούς τύπους, *διπλήσιος*, *πολλαπλήσιος* αντί *διπλάσιος*, *πολλαπλάσιος*. **γ)** σε ορισμένες λέξεις το ἄ αντικαθιστά το η, όπως *μεσαμβρία* αντί *μεσημβρία*, *ἄμφισ-βάτew* αντί *ἄμφισ-βητέw*. δ) ἄ αντί ο, όπως *ἄρρωδέw* αντί *όρρωδέw*. **II.** Μεταβολές του ᾱ: **1. α)** το η της Ιων. μετατρέπεται σε ᾱ στην Αιολ. και Δωρ. στην α' κλίση, όπως *πύλα*, *Ἀτρείδας* αντί *πύλη*, *Ἀτρείδης*. Επίσης, όταν το α είναι το φωνήεν της ρίζας, όπως *θνάσκω* αντί *θνήσκω* (ΝΘΑΝ). Όμως το η αντί ε ή ει διατηρείται συνήθως στην Αιολ. και Δωρ., όπως στο *ἥρχομαι* (*ἔρχομαι*), αλλά *ἄρχομαι* (*ἄρχομαι*). **β)** αντιστρόφως, στη Δωρ. τα -αε και -αι στις κλιτικές καταλήξεις των ρημάτων σε -ᾱw συναιρούνται σε η κι όχι σε -ᾱ, όπως *ένικη* αντί -ᾱ· *όρῃς* αντί -ᾱς. Παρομοίως σε περιπτώσεις κράσης, *τήμά* αντί *τά ἐμά*, *κῆγών* αντί *καί ἐγών* **γ)** στη Δωρ. τα αο και ᾱw συναιρούνται όχι σε ω αλλά σε ᾱ, βλ. Ω ω. **2.** στην Ιων., το η αντί ᾱ είναι χαρακτηριστικό, όπως στην α' κλίση: *σοφίη*, -ην, *Ἀρισταγόρης*, -ην· εάν η ονομ. τελιώνει σε ἄ, η μετατροπή συμβαίνει μόνο στη γεν. και δοτ.: *ἀλήθειᾱ*, -ης, -η, -αν.

α-, αχώριστο πρόθεμα στα σύνθ.: **I.** α *στερητικό*· εκφράζει ἔλλειψη ή απουσία, όπως το Λατ. in- ή το Αγγλ. un-, π.χ. *σοφός*, *σώφρων*· ἄ-σοφος, ἄφρονας· βλ. ἄν-. Αυτό το α σπανίως προηγείται φωνήεντος, όπως στα ἄ-ατος, ἄ-ήθης. Συχνότερα απαντά μπροστά από δασεία, όπως στα ἄ-ήσσητος, ἄ-όρατος, ἄ-όριστος· μερικές φορές το α συνενώνεται με το φωνήεν που ακολουθεί, όπως ἄκων(ἄέκων), ἄργος(ἄεργός)· πριν από φωνήεν το ἄν- είναι περισσότερο συνηθισμένο. Κανονικά συντίθεται μόνο με ουσ.· για εξαιρέσεις, βλ.

ἄβουλέw, ἀνήδομαι, ἀτίζω. **II.** α *αθροιστικό*· εκφράζει ἔνωση, ομοιότητα· κυρίως με δασεία, όπως στα ἄ-θρόος, ἄ-πας, αλλά και με ψιλή, στα ἄ-κοιτις, ἄ-λοχος, ἄ-δελφός, ἄ-τάλαντος, ἄ-κόλουθος. Είναι πιθ. συγγενές προς το επίρρ. ἄμα. **III.** α *επιτατικό*, όπως απαντά στο επίρρ. ἄγαν = πολύ. Η ύπαρξη αυτού του α είναι αμφίβολη· κάποιες λέξεις που αναφέρονται σε αυτό ανήκουν στο α *στερητικό*, όπως ἄ-δάκρυτος, ἄ-θέσφατος, ἄ-ξύλος (βλ. αυτ.)· σε άλλες, όπως στις ἄ-σκιος, ἄ-τενής, ἄ-σπερχές, ἄ-σκελές, το α μπορεί να είναι α *αθροιστικό*. **IV.** α *ευφωνικό*, σε λέξεις όπως ἄ-βληχρός, ἄ-σπαίρω, ἄ-σταφίς, ἄ-στεροπή αντί *βληχρός*, *σπαίρω*, *σταφίς*, *στεροπή* (ἄ σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, εκτός από εκεί όπου η θέση μεταβάλλει την ποσότητα. Ωστόσο, επίθ. που ξεκινούν με τρεις βραχείες συλλαβές έχουν ᾱ στο δακτυλικό μέτρο, όπως τα ἄ-δάματος, ἄ-θέμιτος, ἄ-κάματος, ἄ-πάλαμος· ένα επίθ., το ἄ-θάνατος, με τα παράγωγά του, έχει ᾱ σε όλα τα μέτρα).

ἄ, επιφών., όπως το Λατ. και Αγγλ. ah! ἄ δειλέ, ἄ δειλώ, ἄ δειλοί, σε Όμηρ.· μερικές φορές διπλό, ἄ ἄ, σε Αισχύλ.

ἄ, **I.** Δωρ. αντί άρθρου ἡ. **II.** ἄ, Δωρ. αντί της αναφορ. αντων. ἡ. **III.** ἄ, Δωρ. αντί ἡ, θηλ. δοτ. του ὅς.

ἄἄ ή ἄἄ, λέγεται για να εκφράσει γέλιο ή αστείο, χα! χα!, σε Ευρ., Αριστοφ. ἄ-ἄατος, -ον, στην Ομήρ. Ιλ. με μακρόχρονη παραλήγουσα, **I.** (α *στερητικό*, ἄἄw) *απαρᾱβίαστος*, *απαράβατος*, *ἄτρωτος*· νῦν μοι ὁμοοσσην ἄἄατον Στυγὸς ὕδωρ, επειδή οι θεοὶ ἔδιναν τους πιο ιερούς τους ὅρκους στο νερό της Στύγας.

Π. άάατος, -ον, στην Ομήρ. Οδ. με βραχεία παραλήγουσα, (α αθροιστικό, άάω), επιβλαβής, επικίνδυνος· *ἄεθλος άάατος*.

ά-άγής, -ές (άγνυμι), αδιάσπαστος, αρραγής, σκληρός, δυνατός, άθραυστος, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ.

ά-απτος, -ον (άπτομαι), ανέγγιχτος, ακατάσχετος, αήττητος, *χεῖρες άαπτοι*, σε Όμηρ., Ησίοδ.

άάσα, συνηρ. **άσα**, αόρ. α' του άάω — Μέσ., *άάσάμην, άσάμην* — Παθ., *άάσθην*.

άάσπετος, άάσχετος, βλ. [άσπετος](#), [άσχετος](#).

άάται, I. Επικ. Μέσ. από το άάω. II. *άάται*, από το άάω.

ά-άτος, συνηρ. **άτος**, -ον (άάω), ακόρεστος, με γεν.· *Άρης άτος πολέμοιο*, σε Ομήρ. Ιλ.

άάω (√AF, πρβλ. [άτη](#), [αυ-άτα](#)), χρησιμοποιείται από τον Όμηρ. στον Ενεργ. αόρ. α' *άάσα*, συνηρ. *άσα*, Μέσ. *άάσάμην*, συνηρ. *άσάμην*, Παθ., *άάσθην*· ενεστ. μόνο στο γ' ενικ. της Μέσ. *άάται*· **I.** κυρίως, βλάπτω, φθείρω, καταστρέφω· έπειτα, παροδηγώ, παραπλανώ, λέγεται για τις παρενέργειες του κρασιού, του ύπνου, των θεϊκών χρησιμοδοτήσεων, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως στη Μέσ., *Άτη ή πάντας άάται*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** Μέσ. και Παθ. αόρ. α' με αμτβ. σημασία· ενεργώ αλόγιστα ή απήφιστα· *άασάμην* = αποχαυνώθηκα, αποβλακώθηκα, πλανήθηκα, σε Ομήρ. Ιλ.· *μέγ'άασθη*, στο ίδ. (Οι ποσότητες των φωνηέντων ποικίλλουν· *άάσεν, άάσαν*, μτχ. *άάσας· άάσάμην, άάσάτο· άασθην, άασθη*).

άβα, ή, Δωρ. αντί ήβη.

άβάκέω, μέλ. -ήσω, είμαι άφωνος· Επικ. ρήμα που χρησιμοποιείται μόνο στον αόρ. α', *οί δ' άβάκησαν πάντες*, σε Ομήρ. Οδ.

άβάκής, -ές (βάζω), άφωνος, παιδαριώδης, αθώς, σε Σαπφώ.

ά-βάκχευτος, -ον (βακχεύω), μη μυημένος στα Βακχικά όργια· γενικά, αυτός που στερείται την χαρά, σε Ευρ.

ά-βάλε[αβ], κυρίως *ά βάλε*, επιφών. που εκφράζει επιθυμία, ευχή = μακάρι...! Λατ. *utinam*, με απαρ., σε Ανθ.

ά-βάρής, -ές (βάρος), λιποβαρής, ελαφρύς· μη ενοχλητικός, μη επιβαρυντικός, λέγεται για πρόσωπα, σε Κ.Δ.

ά-βασάνιστος, -ον (βασανίζω), αυτός που δεν εξετάζεται με ερωτήσεις, αβασάνιστος· λέγεται για πράγματα, μη διακριβωμένος, ανεξέταστος, αδοκίμαστος, σε Πλούτ.· επίρρ. *άβασανίστως*, χωρίς εξακρίβωση, ανάκριση, χωρίς έλεγχο, ερώτηση, σε Θουκ.

ά-βασίλευτος, -ον (βασιλεύω), αυτός που δεν κυβερνάται από βασιλιά, σε Θουκ., Ξεν.

ά-βάσκαντος, -ον (βασκαίνω), μη υποκείμενος σε βασκανία· επίρρ. *άβασκάντως*, σε Ανθ.

ά-βάστακτος, -ον (βαστάζω), αυτός που δεν μεταφέρεται, που δεν αντέχεται, σε Πλούτ.

ά-βάτος, -ον, επίσης **-η, -ον (βαίνω)**, **I. 1.** απάτητος, αδιάβατος, απαραβίαστος, απροσπέλαστος, λέγεται για βουνά, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.· λέγεται για ποτάμια, αδιάβατος, μη προσπελάσιμος, σε Ξεν. **2.** επίσης χρησιμοποιείται για ιερούς χώρους, άβατος, όπως το *άθικτος*, σε Σοφ.· μεταφ., αγνός, αμόλυντος· *ψυχή*, σε Πλάτ. **3.** λέγεται για άλογα, αυτός που δεν έχει ιππευθεί, σε Λουκ. **II.** Ενεργ., *άβατος πόνος*, πόνος που εμποδίζει το περπάτημα, δηλ. η ποδάγρα, σε Λουκ.

Αββα, Εβρ. λέξη, πατέρας, σε Κ.Δ.

Ἀβδηρίτης[ι], -ου, ὁ, ο κάτοικος των Ἀβδήρων στη Θράκη· παροιμ., λέγεται για τους ευκολόπιστους, τους μωρόπιστους, σε Δημ.· επίθ., **Ἀβδηριτικός, -ή, -όν,** ὅπως κάποιος από τα Ἀβδηρα, δηλ. ἀνόητος, μωρός, σε Λουκ.

ἄ-βέβαιος, -ον, 1. αμφίβολος, ασταθής, ευμετάβολος· *τὸ ἀβέβαιον* = ἡ ἀβεβαιότης, σε Λουκ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, μη σταθερός, αναξιόπιστος, ταλαντευόμενος, σε Δημ. κ.λπ.

ἄ-βέβηλος, -ον, ιερός, απαραβίαστος, σε Πλούτ.

ἄβελτερία, ἡ, ανοησία, κουταμάρα, ἀφέλεια, νωθρότητα, μωρία, σε Πλάτ.

ἄ-βέλτερος, -α, -ον, ἀνώφελος, ἀνόητος, ἀφελής, μωρός, σε Αριστοφ. κ.λπ.· υπερθ. *ἄβελτερώτατος*, στον ἴδ.

ἄ-βιάστος, -ον (βιάζω), αὐτός που δεν βιάσθηκε, που δεν εξαναγκάστηκε, αὐθόρμητος, ἐκούσιος, ἐθελούσιος, σε Πλάτ.

ἄ-βιος, -ον, I. = *ἀβίωτος*, σε Ανθ. **II.** αὐτός που δεν ἔχει περιουσία, αὐτός που πένεται, που λιμοκτονεῖ, σε Λουκ. **III.** λέγεται για τους *Ἰππημολογούς*, ἀπλοί στον τρόπο ζωής, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-βίωτος, -ον = *ἀβίωτος*, σε Ευρ.

ἄ-βίωτος, -ον, ζωή που δεν μπορεί κάποιος να ζήσει, ἀφόρητος, ἀνυπόφορος· *ἀβίωτον πεποίηκε τὸν βίον*, σε Αριστοφ.· *ἀβίωτον χρόνον βιοτεῦσαι*, σε Ευρ.· *ἀβιώτὸν (έστι)*, ἡ ζωή εἶναι ἀνυπόφορη, σε Ευρ., Πλάτ.· *ἐπίρρ., ἀβιώτως ἔχειν*, βρίσκω την ζωή ἀνυπόφορη, σε Πλούτ.

ἄβλάβεια, ἡ, I. ἐλλειψη βλάβης, ἀκεραιότητα, σε Πλούτ. **II.** Ενεργ., ἡ μη πρόκληση βλάβης, Λατ. *innocentia*, σε Κικ.

ἄ-βλᾶβής, -ές (βλάβη), ἀβλαβής, αὐτός που δεν ἔχει υποστεί φθορά, δηλ.· **I.** Παθ., σώος, ἀσφαλής, ἀθικτος, αὐτός που δεν υπέστη βλάβη, σε Αισχύλ. κ.λπ. **II. 1.** Ενεργ., αὐτός που δεν ἐπιφέρει βλάβη, ἀκακος, ἀκίνδυνος, καλοήθης, αθῶος, σε Αισχύλ., σε Πλάτ. **2.** αὐτός που αποκρούει ἢ προλαμβάνει τη βλάβη, σε Θεόκρ. **3.** *ἐπίρρ., ἀβλαβῶς*· στις Αττ. φρ.: *ἀβλαβῶς σπονδαῖς ἐμμένειν*, χωρίς να προκαλοῦν βλάβη, σε Θουκ.· ὁμοίως οἱ ἴδιες οἱ *σπονδαὶ* ἀποκαλοῦνται *ἄδολοι καὶ ἀβλαβεῖς*, στον ἴδ.

ἄβλᾶβία, ἡ, Επικ. ἀντί *ἀβλάβεια*, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἄ-βλέφᾳρος, -ον (βλέφαρον), αὐτός που δεν ἔχει βλέφαρα, σε Ανθ.

ἄ-βλής, -ήτος, ὁ, ἡ (βάλλω), αὐτός που δεν ἔχει ριφθεῖ, ἀμεταχειρίστος, νέος· *ἰὸν ἀβλήτα*, βέλος που δεν ἔχει χρησιμοποιηθεῖ ἀκόμη, βέλος ἀμεταχειρίστος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-βλητος, -ον, αὐτός που δεν ἔχει χτυπηθεῖ ἀπὸ βέλη, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-βληχής, -ές (βληχή), αὐτός που δεν παράγει βελάσματα, σε Ανθ.

ἄβληχρός, -ά, -όν (*α* *ευφωνικό, βληχρός*), ἀδύναμος, ἰσχνός, ἀσθενής, ἀδύνατος, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄβληχρὸς θάνατος*, εὐκόλος καὶ φυσικὸς θάνατος σε ὥριμη γεροντικὴ ηλικία, ἀντίθ. πρὸς το *βίαιος θάνατος*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄβληχρῶδης, -ες = *ἄβληχρός*, λέγεται για τα πρόβατα, σε Βάβρ.

ἄβοᾱτί, ἀβόατος, Δωρ. ἀντί *ἀβοητί, ἀβόητος*.

ἄ-βοήθητος, -ον (βοηθέω), αὐτός που δεν ἔχει βοήθεια, που δεν δέχεται βοήθεια, σε Πλούτ.

ἄ-βόητος, Δωρ. ἀβόᾱτος, -ον (βοάω), αὐτός που δεν θρηνεῖται μεγαλόφωνα, σε Ανθ.· *ἐπίρρ. ἀβοᾱτί - ἀβοητί*, χωρίς πρόσκληση, χωρίς προσταγή, σε Πίνδ.

ἄβός, Δωρ. ἀντί ἡβός.

ἄ-βόσκητος, -ον (βόσκω), αὐτός που δεν ἔχει βοσκή· *ὄρη*, σε Βάβρ.

ἄ-βουκόλητος, -ον (βουκολέω), ἀποιμάντος, αὐτός που δεν ἐπιτηρεῖται ἀπὸ τσοπάνη· μεταφ., ἀπαρτήρητος, σε Αισχύλ.

ἀβουλέω (α στερητικό, βούλομαι), είμαι απρόθυμος, δεν έχω θέληση, σε Πλάτ. (Το ἀβουλέω αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα ότι το α στερητικό δεν μπορεί να συντεθεί άμεσα με ρήματα, βλ. [α-](#) I).

ἀβουλία, ἡ, ἔλλειψη σκέψης, απερίσκεψία, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.

ἄ-βουλος, -ον (βουλή), ασυλλόγιστος, αυτός που έχει κακή κρίση, σε Σοφ. κ.λπ.· τέκνοισι ἄβουλος, αυτός που δεν μεριμνά καθόλου γι' αυτά, στον ίδ.· συγκρ. ἄβουλότερος, σε Θουκ.· επίρρ. ἀβούλως, ασυλλόγιστα, απερίσκεπτα, σε Ηρόδ.· υπερθ. ἄβουλότατα, στον ίδ.

ἄ-βούτης, -ου, ὁ (βοῦς), αυτός που έχει ἔλλειψη σε βόδια, δηλ. φτωχός, σε Ησίοδ.

ἄ-βριθής, -ές (βριθός), αυτός που δεν έχει βάρος, σε Ευρ.

ἄβρο-βάτης[ᾱ], -ου, ὁ (βαίνω), αυτός που περπατά ελαφρά, απαλά, κομψά, σε Αισχύλ.

ἄβρό-βιος, -ον, αυτός που ζει με κομψότητα, χάρη, πολυτέλεια, θηλυπρεπής, σε Πλούτ.

ἄβρό-γους, -ον, αυτός που θρηνεί με θηλυπρέπεια, δηλ. σαν γυναίκα, σε Αισχύλ.

ἄβρο-δίαιτος, -ον (δίαιτα), αυτός που ζει με κομψότητα, αβρότητα, σε Αισχύλ.· τὸ ἄβροδίαιτον, εκθηλυσμός, μαλθακότητα, θηλυπρέπεια, σε Θουκ.

ἄβρο-κόμης, -ου, ὁ (κόμη), αυτός που έχει κομψά, λεπτά ή άφθονα, ζωνηρά φύλλα· φοῖνιξ, σε Ευρ.

ἄ-βρόμιος, -ον (βρόμιος), αυτός που στερείται τον Βάκχο, δηλ. το κρασί, σε Ανθ.

ἄ-βρομος, -ον, 1. (α αθροιστικό, βρέμω), πολύ θορυβώδης, θυελλώδης, ορμητικός. **2.** (α στερητικό) αθόρυβος· επίθ. των Τρώων στην Ομήρ. Ιλ.· βλ.

[αὐίαχος](#).

ἄβρο-πέδιλος, -ον (πέδιλον), αυτός που φορά απαλά, μαλακά πέδιλα, σε Ανθ.

ἄβρό-πηνος, -ον (πήνη), αυτός που έχει λεπτή ύφανση, κομψή πλέξη, σε Αισχύλ.

ἄβρό-πλουτος, -ον, άφθονος, πολυτελής, σε Ευρ.

ἄβρὸς[ᾱ φύσει], -ᾱ, -όν και -ός, -όν (πιθ. από την ίδια ρίζα όπως το ἥβη)· λεπτός, κομψός, χαριτωμένος, λεπτεπίλεπτος, περικαλλής, όμορφος, σε Ανακρ. κ.λπ.· λέγεται για πράγματα, θαυμάσιος, έξοχος, σε Πίνδ.· πολύ νωρίς η λέξη εξέλαβε τη σημασία «υπερ-εύθραυστος, λεπτεπίλεπτος, πολυτελής»· απ' όπου το ουδ. ως επίρρ., ἄβρὰ παθεῖν, ζω με πολυτέλεια και χάρη, σε Σόλωνα· ἄβρὰ παρηΐδος = ἄβρὰν παρηΐδα, σε Ευρ.· ἄβρῶς και ἄβρὸν βαίνειν, περπατώ με κομψότητα, λεπτότητα, χάρη, στον ίδ.

ἄβροσύνη, ἡ = ἄβρότης, σε Σαμφώ, Ευρ.

ἄβροτάζω, αποτυγχάνω, αστοχώ, με γεν.· μόνο στην υποτ. αορ. α', μήπως ἄβροτάζωμεν (Επικ. αντί ἄβροτάζωμεν) ἀλλήλοισιν, ώστε να μην αστοχήσουμε ο ένας προς τον άλλον, σε Ομήρ. Ιλ. (από την ίδια ρίζα όπως τα ἄμβροτ-εῖν, ἁμαρτ-εῖν, με αποβολή του μ.).

ἄβρότης, -ητος, ἡ (ἄβρός), πολυτέλεια, χλιδή, κομψότητα, σε Πίνδ.· οὐκ ἐν ἄβρότητι κείσαι, εσύ δεν βρίσκεσαι σε θέση τέτοια ώστε να δείχνεις αβρότητα τρόπων, σε Ευρ.

ἄβρό-τιμος, -ον (τιμή), κομψός και δαπανηρός, πολύτιμος, σε Αισχύλ.

ἄ-βροτος, -ον και -η, -ον, I. αιώνιος, αθάνατος, θεϊκός, ιερός· νῦν ἄβρότης, σημαίνει είτε ιερή Νύχτα, ως θεότητα (όπως ἱερὸν κνέφας, ἱερὸν ἡμαρ), είτε αυτή που δεν αποτυγχάνει ή τελειώνει, που δεν φθίνει (όπως ἄφθιτος ἡώς), σε

Ομήρ. Ιλ.· ἔπη ἄβροτα, ιεροί ύμνοι, σε Σοφ. **II.** αυτός που δεν έχει τη συντροφιά ανθρώπων, μοναχικός, σε Αισχύλ.

άβρο-χαίτης, -ου, ό = ἄβροκόμης, σε Ανακρεόντ.

άβρο-χίτων[ι], -ωνος, ό, ή, αυτός που έχει λεπτό ή μαλακό χιτώνα, αυτός που είναι ντυμένος αβρά, λεπτά, σε Ανθ.· εὐνὰς ἄβροχίτωνας, κρεβάτια που έχουν απαλά καλύμματα, σκεπάσματα, σε Αισχύλ.

ἄ-βροχος, -ον (βρέχω), αυτός που δεν είναι βρεγμένος, που δεν έχει υγρασία, στεγνός, σε Αισχίν.· ἄνυδρος, σε Ευρ.

άβρύνω (άβρός), καθιστώ κάτι κομψό, μεταχειρίζομαι κάτι με λεπτότητα, σε Αισχύλ.· εξαπατώ ή παραπλανώ με λεπτότητα τρόπων· εἰς γάμον ἄβρυνάί τινα, σε Ανθ. — Μέσ. ή Παθ., ζω με κομψότητα, αβρότητα· ἔπειτα, υπερηφανεύομαι, καυχίμαι, σε Αισχύλ.· με δοτ. πράγμ., καυχίμαι υπερβολικά ή καμαρώνω για κάτι, σε Ευρ.

Ἄβυδος, ή, η Άβυδος, πόλη στην Ασιατική ακτή του Ελλησπόντου·

Ἀβυδόθεν, επίρρ., από την Άβυδο· **Ἀβυδόθι,** επίρρ., στην Άβυδο, σε Ομήρ.

Ιλ.

ἄ-βυσσος, -ον, I. αυτός που δεν έχει τέλος, δεν έχει τέρμα, απύθμενος, ανεξερεύνητος, σε Ηρόδ.· γενικά, αμέτρητος, αχανής, απέραντος, άπειρος, σε Αισχύλ. **II.** ἡ ἄβυσσος, το μεγάλο χάσμα, η άβυσσος, ο απύθμενος λάκκος, σε Κ.Δ. (για τη ρίζα βλ. [βαθύς](#)).

ἄγ, αποκομ. τύπος του ἀνά πριν από τα κ, γ, χ· βλ. [ανά](#).

ἄγ, ποιητ. αντί ἀνά πριν από το γ, σε Αισχύλ.

ἄγᾶ, Δωρ. αντί ἄγη.

ἀγάασθαι, Επικ. αντί ἄγασθαι, απαρ. του ἄγασμαι· ἀγάασθε αντί ἄγασθε, β' πληθ.

ἀγάθεος, Δωρ. αντί ἡγάθεος, σε Πίνδ.

ἀγαθο-ειδής, -ές (εἶδομαι), αυτός που μοιάζει με αγαθό, σε Πλάτ.

ἀγαθοεργέω, συνηρ. **ἀγαθουργέω,** κάνω καλές πράξεις, πράττω το αγαθό, σε Κ.Δ.

ἀγαθοεργία, Ιων. **-ίη,** συνηρ. **-ουργία, ή,** καλή πράξη, ευεργεσία, Λατ. beneficium, σε Ηρόδ.

ἀγαθο-εργός, συνηρ. **ἀγαθουργός, -όν (*ἔργω),** αυτός που κάνει αγαθές πράξεις· οἱ Ἀγαθοεργοί στη Σπάρτη ήταν οι πέντε γηραιότεροι και οι πλέον επίσημοι από τους ιπτεῖς, οι οποίοι μετείχαν ως αντιπρόσωποι της πολιτείας σε ξένες αποστολές, σε Ηρόδ.

ἀγαθοποιέω, μέλ. **-ήσω, I.** κάνω κάτι καλό, σε Κ.Δ.· ἀγαθοποιέω τινά, κάνω καλό σε κάποιον, στο ίδ. **II.** πράττω σωστά, λειτουργώ με ορθό τρόπο, στο ίδ.

ἀγαθοποιΐα, ή, διενέργεια καλών πράξεων, σε Κ.Δ.

ἀγαθο-ποιός, -όν (ποιέω), αγαθοεργός, φιλάνθρωπος, ευεργέτης.

ἀγᾶθός[ἄγ], -ή, -όν (αμφιβ. προέλ.)· καλός, Λατ. bonus. **I.**λέγεται για πρόσωπα· **1.** αρχικά, καλός, ευγενής, αριστοκρατικός, σε σχέση με την

καταγωγή, αντίθ. προς το κακοί· πατήρ δ' εἴμ' ἀγαθοῖο, θεὰ δέ με γείνατο μήτηρ, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν, Λατ. boni bonis prognati, σε Πλάτ.· με αυτή την πρωταρχική σημασία συνδέθηκε και αυτή της πολιτικής

δύναμης και του πλούτου, όπως στο Λατ. optimus quisque στο Σαλ. και στον Κικ.· ιδίως στη φράση καλοὶ κάγαθοι (βλ. [καλοκάγαθός](#)). **2.** καλός, γενναίος, ανδρείος, σχετικά με την απόδοση αυτών των αερτών στους αρχιστράτηγους, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀγαθὸς ἐν ὑσμίνῃ, βοὴν ἀγαθός, πῦξ ἀγαθός κ.λπ., σε Όμηρ.· ἀγαθὰ τὰ πολέμια, τὰ πολιτικά, σε Ηρόδ. κ.λπ.· επίσης με δοτ., ἀγαθὸς πολέμω, σε Ξεν.· και με πρόθ., ἀγαθὸς εἷς τι, περὶ τι, πρὸς τι, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίσης με

απαρ., *ἀγαθὸς μάχεσθαι, ἰππεύεσθαι*, ικανός, δεινός στη μάχη κ.λπ., σε Ηρόδ.
3. αἰσθητός, ἀγαθός, με ἠθικὴ σημασία, σε Πλάτ. κ.λπ. **4.** *ἀγαθοῦ δαίμονος*,
ὡς πρόποση, «στην τιμὴ του καλοῦ πνεύματος», σε Αριστοφ. **II.** λέγεται για
πράγματα· **1.** πρόσφορος, χρήσιμος· *Ἰθάκη ἀγαθὴ κουροτρόφος*, σε Ομήρ.
Οδ.· *ἀγαθὸς τοῖς τοκεῦσι, τῇ πόλει*, σε Ξεν.· με γεν., *εἴ τι οἶδα πυρετοῦ ἀγαθόν*,
καλὸ για τον πυρετό, στον ἰδ.· *ἀγαθόν (ἐστὶ) με* απαρ., εἶναι καλὸ να..., σε
Ὀμηρ. κ.λπ. **2.** *ἀγαθόν, τό*, το καλὸ· λέγεται για πρόσωπα, *φίλον, ὁ μέγιστον
ἀγαθὸν εἶναι φασι*, σε Ξεν.· *ἐπ' ἀγαθῷ τοῖς πολίταις*, σε Αριστοφ.· *τὸ ἀγαθὸν ἢ
τάγαθόν*, το καλὸ, Λατ. *summum bonum*, σε Πλάτ. κ.λπ.· ἐπίσης, καλὴ ράτσα,
λέγεται για ἄλογο, σε Ξεν. **III.** ἀντὶ των κανονικῶν βαθμῶν του συγκρ.
χρησιμοποιοῦνται πολλοὶ τύποι· συγκρ. *ἀμείνων, ἀρείων, βελτίων, κρείσσων,
λωϊτών (λῶων)*, Επικ. *βέλτερος, λωϊτερος, φέρτερος* — υπερθ. *ἄριστος,
βέλτιστος, κράτιστος, λῶϊστος (λῶστος)*, Επικ. *βέλτατος, κάρτιστος, φέρτατος,
φέριστος*. **IV.** το ἐπίρρ. εἶναι συνήθως το *εὖ*· το *ἀγαθῶς* ὑπάρχει σε μεταγεν.
συγγραφεῖς.

ἀγαθουργέω, ἀγαθουργία, ἀγαθουργός, συνηρ. ἀπὸ το *ἀγαθοεργ-*.

ἀγαθωσύνη, ἢ (ἀγαθός), καλοσύνη, ἐντιμότητα, ευγένεια, χρηστότητα, σε
Κ.Δ.

ἀγαίομαι, Επικ. και Ἰων. ἀντὶ *ἄγαμαι*, μόνο στον ἐνεστ. και με ἀρνητικὴ
σημασία (πρβλ. [ἄγῃ](#) II). **1.** με αιτ. πράγμ., εἶμαι ἀγανακτισμένος για κάτι, σε
Ομήρ. Οδ. **2.** με δοτ. προσ., εἶμαι οργισμένος ἢ ἀγανακτισμένος με κάποιον,
σε Ηρόδ.

ἀγα-κλής, -ές κλητ. -κλεές· Επικ. γεν. *ἀγακλῆος*, ὀνομ. πληθ. *ἀγακληεῖς*·
βραχύς τύπος της αιτ. ἐνικ. *ἀγακλέᾱ*, δοτ. *ἀγακλέϊ*, πληθ. *ἀγακλέᾱς*· πρβλ.
[εὐκλέης](#) (κλέος)· ἐξαιρετικὰ ἐπιφανής, υπέρλαμπρος, λίαν ἐνδοξος, ἀγλαός,
Λατ. *inclytus*, σε Ομήρ. Ἰλ., Πίνδ.

ἀγα-κλειτός, -ῆ, -όν, 1. = το προηγ., σε Ὀμηρ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πράγματα,
ἀγακλειτὴ ἐκατόμβη, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγα-κλυτός, -όν, 1. = *ἀγακλειτός*, Λατ. *inclytus*, λέγεται για πρόσωπα, σε
Ὀμηρ., Ησίοδ. **2.** λέγεται και για πράγματα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγα-κτιμένη (κτιζω), ποιητ. θηλ. = *εὐ-κτιμένη*, ἡ καλοχτισμένη ἢ σε καλὸ
γεωγραφικὰ μέρος τοποθετημένη· *πόλις*, σε Πίνδ.

ἀ-γάλακτος[γᾱ], -ον (α στερητικὸ, γάλα), ἐλλιπής σε γάλα, αὐτός που δεν το
παρέχει· αὐτός που δεν λαμβάνει καθόλου γάλα, δηλ. αὐτός που δεν θηλάζει,
το του Ορατ. *jam lacte depulsus*, σε Αισχύλ.

ἀγαλλιᾶσις, -εως, ἢ, ἀγαλλίαση, μεγάλη ευχαρίστηση, σε Κ.Δ.

ἀγαλλιᾶω, μεταγεν. τύπος του *ἀγάλλομαι*, χαίρομαι, ἀγαλλιᾶζω υπέρμετρα, σε
Κ.Δ.· ἀόρ. *ἀ' ἡγαλλιᾶσα*, στον ἰδ.· ἐπίσης ὡς ἀποθ., *ἀγαλλιᾶομαι ἢ
ἀγαλλιᾶζομαι*, μέλ. *ἀγαλλιᾶσσομαι*, Μέσ. ἀόρ. *ἀ' ἡγαλλιᾶσάμην* και Παθ.
ἡγαλλιᾶσθην, σε Κ.Δ.

ἀγαλλίς, -ίδος, ἢ, βολβώδες φυτὸ της οἰκογένειας των υακινθοειδῶν, σε
Ὀμηρ. Ὑμν.

ἀγάλλω[ᾱ], μέλ. *ἀγάλλω*, ἀόρ. *ἀ' ἡγήλα*, υποτ. *ἀγήλω*, απαρ. *ἀγήλαι* — Παθ.,
κυρίως στον ἐνεστ. και παρατ.· *κάνω κάποιον ἐνδοξο, κοσμῶ, μεγαλύνω με*
αιτ.· *ιδίως, ἀποδίδω τιμές σε ἕναν θεό· ἀγάλλω τινὰ θυσίαισι*, σε Αριστοφ.·
στολίζω, διακοσμῶ, γαμηλίους εὐνάς, σε Ευρ. — Παθ., *ευφραίνομαι,
καυχῶμαι, τέρπομαι με ἕνα πράγμα, με* δοτ., σε Ὀμηρ., Αττ.· *ἀπόλ.*, σε Ηρόδ.
κ.λπ.

ἄγαλμα, -ατος, τό (ἀγάλλω), **1.** τιμὴ, ευφροσύνη, δόξα, σε Ομήρ. Ἰλ., Αττ.·
ἀγάλματ' ἀγοράς, ἀπλὰ στολίδια της ἀγοράς, σε Ευρ. **2.** ευχαριστήριο δῶρο,

ιδίως στους θεούς, σε Ομήρ. Οδ. **3.** *άγαλμα* προς τιμήν ενός θεού, σε Ηρόδ., Αττ.· *άγαλμα*, ως αντικείμενο λατρείας κ.λπ., σε Αισχύλ.· *έπειτα*, γενικά = *άνδριάς*, κάθε είδους *άγαλμα*, σε Πλάτ.· επίσης, πορτρέτο, εικόνα, κάθε είδους ομοίωμα που αναπαρίσταται με τη γραφή ή το λόγο· *έξαλειφθεῖς'* *ώς άγαλμα*, σε Ευρ.

άγαλματο-ποιός, ό (ποιέω), τεχνίτης αγαλμάτων, γλύπτης, αγαλματοποιός, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.

άγαμαι[α], β' πληθ. *άγασθε*, Επικ. *άγάσθε*, Επικ. απαρ. *άγάσθαι*, παρατ. *ήγάμην*, μέλ. Επικ. *άγάσσομαι*, αόρ. α' *ήγασάμην*, Επικ. γ' ενικ. *ήγάσσατο* ή *άγάσσατο*· επίσης, απαντά στον Παθ. αόρ. *ήγάσθην*· **I. 1.** *απόλ.*, αναρωτιέμαι, θαυμάζω, είμαι έκπληκτος, σε Όμηρ. **2.** με αιτ., θαυμάζω ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα, στο ίδ., σε Ηρόδ.· ομοίως στην Αττ., *ταῦτα άγασθείς*, σε Ξεν.· με αιτ. προσ. και γεν. πράγμ., θαυμάζω κάποιον για ένα πράγμα, σε Πλάτ., Ξεν. **3.** με γεν. πράγμ. μόνο συχνά στους Κωμ., θαυμάζω εξαιτίας κάποιου πράγματος, *άγαμαι δέ λόγων*, σε Αριστοφ. **4.** με αιτ. πράγμ. και γεν. προσ., *ούκ άγαμαι ταῦτ' άνδρός*, δεν θαυμάζω αυτό σε έναν άνδρα, σε Ευρ. **5.** με γεν. προσ. ακολουθ. από μτχ., θαυμάζω την πράξη κάποιου, *άγαμαι αύτοῦ είπόντος*, σε Πλάτ. **6.** με δοτ., είμαι ενθουσιασμένος με ένα πρόσωπο ή πράγμα, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **II. 1.** με αρνητική σημασία, αισθάνομαι ζήλια, φθόνο, οργίζομαι εναντίον ενός προσώπου, με δοτ., σε Όμηρ. **2.** με αιτ., ζηλεύω ή θυμώνω με κάτι, σε Ομήρ. Οδ.· πρβλ. **αγαίομαι**.

Άγα-μέμων, -ονος, ό (άγαν, μέμων, από το μένω)· ακλόνητος, εξαιρετικά σταθερός, απτόητος, όνομα του αρχηγού των Αχαιών ενάντια στους Τρώες, σε Όμηρ.· επίθ., **Άγαμεμνόνεος**, -έα, -εον, σε Όμηρ.· επίσης, **-όνειος**, -α, -ον ή -όνιος, -α, -ον, σε Πίνδ., Αισχύλ.· πατρωνυμ. **-ονίδης**, -ου, ό, ο γιος του Αγαμέμνονα, ο Ορέστης, σε Ομήρ. Οδ.

άγᾱμένως, επίρρ. μτχ. ενεστ. του *άγαμαι*, με θαυμασμό, με σεβασμό, σε Πλάτ. **άγαμία, ή (άγαμος)**, μοναχική ζωή, αγαμία, σε Πλούτ.· *άγαμίῳ δίκη*, ή, δίκη που συνέβαινε στη Σπάρτη, εναντίον κάποιου επειδή δεν παντρεύτηκε, σε Πλούτ.

ᾱ-γάμος, -ον, I. μοναχικός, μη παντρεμένος, μη νυμφευμένος, Λατ. caelebs, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. **II.** *γάμος άγαμος*, γάμος που δεν υφίσταται, άκυρος γάμος, ολέθριος γάμος, σε Σοφ., Ευρ.

άγαν, επίρρ., πολύ, αρκετά, σε μεγάλο βαθμό, σε Θέογν., Αττ.· η λέξη *λίην* είναι η αντίστοιχη στην Επικ. και Ιων.· με αρνητική σημασία, υπερβολικά πολύ, Λατ. nimis, όπως στο περίφημο ρητό *μηδέν άγαν*, Λατ. ne quid nimis, τίποτα υπερβολικό σε κανένα πράγμα, σε Θέογν. κ.λπ. (*άγαν* κυρίως, αλλά και *άγαν*, στο Ανθ.).

άγᾱνακτέω, μέλ. -ήσω (*άγαν*), **1.** αισθάνομαι μεγάλη οργή· μεταφ., λυπούμαι, δυσαρεστούμαι, ενοχλούμαι, εξοργίζομαι, αγανακτώ, σε Αριστοφ., Πλάτ.· με δοτ. πράγμ., οργίζομαι, δυσαρεστούμαι με κάτι, στον ίδ.· *έπί τινι*, σε Ισοκρ.· *ύπέρ τινος, διά τι*, σε Πλάτ. **2.** ενοχλούμαι εξαιτίας ενός προσώπου ή με ένα πρόσωπο· *τινί*, σε Ξεν.· *πρός τινα*, σε Πλούτ.· *κατά τινος*, σε Λουκ.· με αιτ. προσ., *άγανακτέω τινάς άποθνήσκοντας*, είμαι εξοργισμένος με το θάνατό τους, σε Πλάτ.

άγανάκτησις, -εως, ή (άγανακτέω), εκνευρισμός, οργή, ερεθισμός· λέγεται για τον ερεθισμό που προκαλείται από την οδοντοφυΐα, σε Πλάτ.· μεταφ., *άγανάκτησιν έχει*, παρέχει δίκαιη αφορμή για ενόχληση ή δυσαρέσκεια, σε Θουκ.

ἀγανακτητικός, -ή, -όν (ἀγανακτέω), ευέξαπτος, ευερέθιστος, οξύθυμος, απύς, μεμψίμοιρος, σε Πλάτ.

ἀγανακτητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του ἀγανακτέω, ενοχλητικός, ερεθιστικός, εκνευριστικός, σε Πλάτ.

ἀγανακτικός, -ή, -όν = ἀγανακτητικός, σε Λουκ.

ἀγάν-νῖφος, -ον (νίφω), καλυμμένος από πολύ χιόνι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγᾶνο-βλέφᾶρος, -ον, αυτός που έχει γλυκά μάτια, γλυκό βλέμμα, σε Ανθ.

ἀγᾶνόρειος, ἀγᾶνορία, Δωρ. αντί ἀγην-.

ἀγᾶνός, -ή, -όν, ήπιος, γλυκός, μαλακός, πράος, ευγενικός, ήρεμος, λέγεται για πρόσωπα ή για τις πράξεις ή τις λέξεις τους, σε Όμηρ., Πίνδ.· στον Όμηρ., λέγεται για τα βέλη του Απόλλωνα και της Αρτέμιδας, που επέφεραν εύκολο θάνατο· υπερθ. ἀγανώτατος, σε Ησίοδ.· επίρρ. ἀγανῶς, σε Ευρ.

ἀγανοφροσύνη, ή, ευγένεια, πραότητα, γλυκύτητα, αβρότητα, σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀγανό-φρων, -ον, γεν. -ονος (φρήν), ποιητ. επίθ., ευγενικός στους τρόπους, ήπιος, σε Όμηρ.

ἀγάνωρ[ᾱ], Δωρ. αντί ἀγήνωρ.

ἀγάομαι, Επικ. τύπος του ἄγμαι, μόνο στη μτχ. ἀγόμενος, αυτός που φοβάται ή φθονεί, σε Ησίοδ.

ἀγαπάζω, Επικ. τύπος του ἀγαπάω, Δωρ. γ' πληθ. -οντι· επίσης στη Μέσ.· Δωρ. παρατ. ἀγαπάζοντο· μόνο στον ενεστ. και παρατ.· συμπεριφέρομαι με στοργή, αφοσίωση, δείχνω αγάπη σε κάποιον, χαϊδεύω· με αιτ., σε Όμηρ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀγαπαῖός, -όν, Δωρ. αντί ἀγαπητός.

ἀγαῖάω, μέλ. -ήσω, παρακ. ἡγάπηκα· Επικ. αόρ. α' ἀγάπησα (ἀγάπη)· **I. 1.** λέγεται για πρόσωπα, συμπεριφέρομαι με αφοσίωση, τρυφερότητα, στέργω, αγαπώ, θαυμάζω· με αιτ., Αττ. αντί Επικ. ἀγαπάζω, σε Πλάτ. κ.λπ. — Παθ., αγαπιέμαι, στον ιδ., σε Δημ. **2.** στην Κ.Δ., αισθάνομαι αδελφική αγάπη προς κάποιον, βλ. **ἀγάπη**. **II.** λέγεται για πράγματα, είμαι ικανοποιημένος ή ευχαριστημένος με ένα πράγμα, με δοτ., σε Δημ. κ.λπ.· επίσης, με αιτ. πράγμ., στον ιδ.· απόλ., είμαι ευχαριστημένος, σε Λουκ.· ἀγαπάω ὅτι..., εἰ..., ἐάν..., είμαι πολύ ικανοποιημένος αν..., σε Θουκ. κ.λπ.

ἀγάπη, ή, I. αγάπη, ιδίως αδελφική αγάπη, χριστιανική· αγάπη, η στοργή του Θεού για τον άνθρωπο και του ανθρώπου για το Θεό, σε Κ.Δ. **II.** στον πληθ., συμπόσιο αγάπης μεταξύ των πρώτων Χριστιανών, στο ιδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀγάπημα, -ατος, τό (ἀγαπάω), κάτι που συνιστά απόλαυση, τέρψη, λέγεται για αγαπημένο, προσφιλές έδεσμα, σε Ανθ.

ἀγαπ-ήνωρ, -ορος, ό = ἡγορέην ἀγαπῶν, αυτός που αγαπά την ανδρεία, αρρενωπός, ανδρείος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγαπητέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του ἀγαπάω, αυτός που πρέπει να γίνει αγαπητός, σε Ομήρ. Ιλ.· ποθητός, σε Πλάτ.

ἀγαπητικός, -ή, -όν (ἀγαπάω), φιλόστοργος, γλυκός, τρυφερός, σε Πλούτ.

ἀγαπητός, -ή, -όν, Δωρ. -ατός, -ά, -όν, ρημ. επίθ. του ἀγαπάω, **I.**

πολυαγαπημένος· λέγεται για το μονάκριβο γιο, σε Όμηρ., Δημ. **II. 1.** λέγεται για πράγμα, αγαπητό, αξιαγάπητο, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** πράγμα το οποίο προτιμά κάποιος, επειδή τυχαίνει να είναι το πιο μικρό από τα κακά, ἀγαπητόν (έστι), αυτό που πρέπει να προτιμηθεί, εἰ..., ἐάν..., στον ιδ., σε Ξεν. κ.λπ. **III. 1.**

επίρρ. ἀγαπητῶς, πρόθυμα, χαρωπά, σε Πλάτ., Δημ. κ.λπ. **2.** αυτό που είναι μόλις αρκετό ώστε να ευχαριστήσει κάποιον, μονάχα τόσο, μόλις και μετά βίας, σε Πλάτ.

ἀγάρ-ροος, -ον, συνηρ. **ἀγάρρους, -ουν** (ἄγαν, ῥέω), αυτός που ρέει με ορμή, αυτός που έχει γοργή ροή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγάσσατο, Επικ. αντί ἡγάσατο, γ' ενικ. αορ. α' του ἄγαμαι.

ἀγά-στονος, -ον (στένω), αυτός που γογγύζει με δύναμη, που ουρλιάζει, που στενάζει υπερβολικά ή ωρύεται, λέγεται για το θόρυβο των κυμάτων, σε Ομήρ. Οδ.· αυτός που θρηνεί, που οδύρεται μεγαλόφωνα, σε Αισχύλ.

ἀγαστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του ἄγαμαι, αυτός που δικαιούται το θαυμασμό· μεταγεν. τύπος του Ομηρ. ἀγητός, αξιοθαύμαστος, έξοχος, σε Ευρ., Ξεν.· επίρρ. ἀγαστῶς, στον ιδ.

ἀγατός, -ή, -όν, ποιητ. αντί ἀγαστός, όπως θαυματός αντί θαυμαστός, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀ-γανός, -ή, -όν (α ευφωνικό, γαίω), διαπρεπής, ένδοξος, λαμπρός, ευγενής, σε Όμηρ.· υπερθ. ἀγανότατος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγ-αυρός, -ά, -όν (α ευφωνικό, γαῦρος), μεγαλοπρεπής, αρχοντικός, επιβλητικός, υπερήφανος, σε Ησίοδ.· υπερθ. επίρρ., ἀγαυρότατα, σε Ηρόδ.

ἀγγᾶρεύω, μέλ. -σω (ἄγγαρος), πιέζω κάποιον ώστε να λειτουργήσει ως αγγελιαφόρος (κατά λέξη: ως βασιλικός έφιππος ταχυδρόμος), εξαναγκάζω κάποιον να εκτελέσει υπηρεσία, σε Κ.Δ.

ἀγγᾶρήιος, ό, I. Ιων. τύπος του ἄγγαρος, σε Ηρόδ. **II.** ουδ. ουσ., ἀγγαρήιον, το σύστημα των έφιππων ταχυδρόμων στην Περσία, ο δρόμος επί του οποίου αυτοί πορεύονταν έφιπποι, στον ιδ.

ἄγγᾶρος, ό, Περσ. λέξη· **I.** έφιππος ταχυδρόμος· ήταν έτοιμοι σε ορισμένους σταθμούς σε όλη τη γεωγραφική έκταση της Περσίας για να μεταφέρουν τα βασιλικά διατάγματα ή παραγγελίες· πρβλ. [ἀγγαρήιος](#), και βλ. σε Ξεν., Κύρ. 8. 6,17. **II.** ως επίθ., ἄγγαρον πῦρ, η φλόγα του αγγελιαφόρου που χρησιμοποιούνταν για τη μετάδοση μηνύματος (για την άλωσης της Τροίας), σε Αισχύλ.

ἀγγεῖον, Ιων. **-ήιον**, τό = ἄγγος, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀγγελία, Ιων. **-ίη, ή** (ἄγγελος), μήνυμα, πληροφορία, είδηση, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ.· ἀγγελίη έμή, είδηση για μένα, που με αφορά, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀγγελίην πατρός φέρει έρχομένοιο, φέρνει νέα για τον ερχομό του πατέρα σου, σε Ομήρ. Οδ.· ἀγγελίην έλθεῖν, πηγαίνω ένα μήνυμα, δηλ. μεταδίδω ένα μήνυμα, όπως το Λατ. legationem obire, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως και Επικ. σε γεν., ἀγγελίης οἴχνεσκε, πήγε εξαιτίας ενός μηνύματος, στο ιδ.· ἤλυθε σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης (δηλ. ἀγγελίης σοῦ ἔνεκα), στο ιδ., σε Ησίοδ. **2.** διάγγελμα, προκήρυξη, διαταγή, σε Ομηρ. Ύμν. κ.λπ.

ἀγγελί-αρχος, ό = ἀρχάγγελος, σε Ανθ.

ἀγγελιᾱ-φόρος, Ιων. **ἀγγελιηφ-, ό** (φέρω), αγγελιαφόρος, ταχυδρόμος, σε Ηρόδ.· τίτλος Πέρση αξιωματούχου ο οποίος παρουσίαζε τα πρόσωπα για ακρόαση μπροστά στο βασιλιά, στον ιδ.

ἀγγελιώτης, -ου, ό = ἄγγελος, αγγελιαφόρος, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀγγέλλω (ἄγγελος)· Επικ. και Ιων. μέλ. ἀγγελέω, Αττ. ἀγγεῶ· αόρ. α' ἡγγεῖλα, παρακ. ἡγγελκα — Μέσ., αόρ. α' ἡγγειλάμην — Παθ., μέλ.

ἀγγελθήσομαι, αόρ. α' ἡγγέλθην, παρακ. ἡγγελμαι, Παθ. αόρ. β' ἡγγέλην· απαντά μονάχα στους μεταγεν. συγγραφείς· **I. 1.** φέρνω μήνυμα· τινί, σε κάποιο πρόσωπο, σε Όμηρ.· με αιτ. και απαρ., αναγγέλλω, διακηρύττω ότι..., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με αιτ. πράγμ., ανακοινώνω, αναφέρω, σε Όμηρ., Αττ. **3.** με αιτ. προσ., φέρνω νέα, ειδήσεις για..., σε Ομήρ. Οδ.· περί τινος, σε Σοφ. **II.** Μέσ., αυτοαναγγέλλομαι, στον ιδ. **III.** Παθ., αναφέρομαι ως..., στον ιδ. κ.λπ.· τὰ ἡγγελμένα, αναφορές, ειδήσεις, σε Θουκ.

ἄγγελμα, -ατος, τό, μήνυμα, ειδήσεις, μαντάτα, νέα, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ.
ἄγγελος, ὁ, ἡ, 1. αγγελιαφόρος, απεσταλμένος, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ. **2.** γενικά, αυτός που ανακοινώνει, σηματοδοτεί, λέγεται για τα πουλιά της οιωνοσκοπίας, σε Ομήρ. Ιλ.· *Μουσῶν ἄγγελος*, λέγεται για έναν ποιητή, σε Θέογν.· *Διὸς ἄγγελος*, λέγεται για το αηδόνι, σε Σοφ.· με γεν. πράγμ., *ἄγγελος κακῶν ἐμῶν*, στον ιδ. **3.** θεϊκός απεσταλμένος, ἄγγελος (πνεύμα), σε Κ.Δ.
ἄγγήιον, τό, Ιων. αντί *ἀγγεῖον*.

ἄγγος, -εος, τό, I. αγγείο διαφόρων ειδών, κανάτα για το γάλα κ.λπ., σε Όμηρ.· κάδος, ξυλοβάρελο για το τρύγημα των σταφυλιών, σε Ησίοδ.· υδρία, κουβάς, στάμνα, κανάτι, σε Ηρόδ., Αττ. **II.** κάσα ή κιβώτιο μέσα στο οποίο έβαζαν παιδιά, σε Ηρόδ., Ευρ.· μπαούλο για ρούχα, σε Σοφ.· τεφροδόχος λάρνακα, στον ιδ. **III.** κυψέλη κηρήθρας, σε Ανθ.

ἄγ-γράφω, ποιητ. συγκεκ. τύπος αντί *ἀνα-γράφω*.

ἄγε, ἄγετε, κυρίως προστ. του *ἄγω* που χρησιμοποιείται ως επίρρ.· εμπρός! λοιπόν! Λατ. *age!* σε Όμηρ., Αττ.

ἀγείρω (√ΑΓΕΡ)· παρατ. *ἤγειρον*, αόρ. α' *ἤγειρα*, Επικ. *ἄγειρα* — Μέσ., αόρ. α' *ἤγειράμην* — Παθ. αόρ. α' *ἤγέρθην*, παρακ. *ἀγήγεμαι*· Επικ. γ' πληθ. υπερσ. *ἀγγέρατο*· ο Όμηρ. χρησιμοποιεί έναν βραχύτερο αόρ. β' Μέσ. φωνής αλλά Παθ. σημασίας, *ἀγέροντο*, απαρ. *ἀγερέσθαι*, μτχ. *ἀγρόμενος*· **I.** συγκεντρώνω, συναθροίζω, με αιτ., σε Όμηρ., Αττ. — Παθ., συνέρχομαι, συναθροίζομαι, συγκεντρώνομαι, σε Όμηρ.· *ἀγρόμενοι σῶες*, αγέλη, συγκέντρωση χοίρων, γουρουνιών, σε Ομήρ. Οδ.· *θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀγέρθη, ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη*, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** λέγεται για πράγματα, συγκαλώ, συλλέγω, συναθροίζω, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως και στη Μέσ., *ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον*, στο ιδ. **2.** συλλέγω μέσω επαιτείας, στο ιδ. **3.** *ὀφρύας εἰς ἐν ἀγείρειν*, συνοφρυώνομαι, κατσουφιάζω, σε Ανθ.

ἀ-γείτων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που δεν έχει γείτονα, σε Αισχύλ.· *φίλων ἀγείτων*, αυτός που δεν έχει καθόλου φίλους ως γείτονες, σε Ευρ.

ἀγελαδόν, Δωρ. αντί *ἀγεληδόν*.

ἀγελαῖος, -α, -ον (ἀγέλη), I. αυτός που ανήκει σε αγέλη, αυτός που τρέφεται στους αγρούς, σε Όμηρ., Αττ. **II. 1.** αυτός που ζει σε κοπάδια, αγέλες ή πλήθη, ο κοπαδιάρικος· *ἰχθύες*, σε Ηρόδ.· *ἀγελαῖα, τά*, κοπαδιάρικα ζώα, ζώα που ζουν σε αγέλες, σε Πλάτ. **2.** προερχόμενος από αγέλη ή μπουλούκι, δηλ. κοινός, στον ιδ. κ.λπ.

ἀγελαρχέω, μέλ. -ήσω, είμαι αρχηγός ομάδας ή αγέλης, με γεν., σε Πλούτ.

ἀγελ-άρχης, -ου, ὁ (ἀγέλη, ἄρχω), οδηγός ομάδας ή αγέλης, αρχηγός, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀγελαστί, επίρρ., χωρίς γέλιο, σε Πλούτ.

ἀ-γέλαστος, -ον (γέλαω), I. Ενεργ., αυτός που δεν γελά, σκυθρωπός, πένθιμος, μελαγχολικός, κατσούφης, κατηφής, σε Όμηρ. Ύμν., Αισχύλ. **II.** Παθ., καθόλου αξιογέλαστος, διόλου ασήμαντος ή ανάξιος λόγου, στον ιδ.
ἀγελείη, ἡ (ἄγω, λεία), Επικ. επίθ. της Αθηνάς, η οδηγός της λείας, της διαρπαγής, αυτή που φέρει τα λάφυρα, που λεηλατεί - λαφυραγωγεί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγέλη, ἡ (ἄγω), I. κοπάδι αλόγων, βοδιών και αγελάδων, πρβλ. [Βούνομος](#)· λέγεται για χοίρους, *σῶν ἀγέλη*, σε Ησίοδ. **II.** κάθε είδους κοπάδι ή ομάδα, σε Σοφ., Ευρ.· μεταφ., *πόνων ἀγέλαι*, στον ιδ.

ἀγεληδόν, επίρρ. (*ἀγέλη*), κοπαδιαστά ή κατά ομάδες, αγέλες, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· Δωρ. **ἀγελαδόν**, σε Θεόκρ.

ἀγέληφι, Επικ. δοτ. του *ἀγέλη*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγέμεν, Επικ. αντί *ἄγειν*, απαρ. του *ἄγω*.

ἀγεμόνευμα, ἀγεμονεύω, ἀγεμών, Δωρ. αντί *ἡγεμ-*.

ἄγεν, **1.** Επικ. αντί *ἐάγησαν*, γ' πληθ. Παθ. αορ. β' του *ἄγνυμι*. **2.** Επικ. αντί *ἦγεν*, γ' ενικ. παρατ. του *ἄγω*.

ἀγενεᾶλόγητος, -ον, αυτός που δεν έχει γενεαλογία, αυτός του οποίου η χρονολογική σειρά της γενεαλογίας αγνοείται, σε Κ.Δ.

ἀ-γένειος, -ον (γένειον), αυτός που δεν έχει γένια· *ἀγένειόν τι εἰρηκέναι*, παιδαριώδης ομιλία, σε Λουκ.

ἀ-γένητος, -ον (γενέσθαι), I. αυτός που δεν έχει γεννηθεί, που δεν έχει δημιουργηθεί, που δεν έχει παραχθεί, σε Πλάτ. **II.** λέγεται για πράγματα, τα μη γενόμενα, αυτά που δεν έχουν συμβεί· *ἀγένητον ποιεῖν*, Λατ. infectum reddere, σε Σοφ.

ἀ-γεννής, -ές (γέννα), I. αυτός που δεν έχει οικογένεια, ταπεινής καταγωγής άνθρωπος, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ. **II. 1.** χαμερπής, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πράγματα, σχεδόν συνώνυμο του *βάνανσος*, ποταπός, χονδροειδής, πρόστυχος, σε Πλάτ.· επίρρ. *ἀγεννώς*, σε Ευρ.

ἀ-γεννητος, -ον (γεννάω), I. αυτός που δεν έχει δημιουργηθεί, που δεν έχει γεννηθεί· *ἀγέννητος τότε ἦ*, σε Σοφ. **II.** όπως το *ἀγεννής*, ταπεινής καταγωγής άνθρωπος, στον ίδ.

ἀγέομαι, Δωρ. αντί *ἡγέομαι*.

ἀ-γέραστος, -ον (γέρας), αυτός που δεν έχει λάβει βραβείο ή έπαθλο τιμής, αυτός που δεν έχει βραβευθεί, που δεν έχει ανταμειφθεί, αυτός που δεν έχει λάβει ανταπόδοση, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.

ἀγερέσθαι, Επικ. απαρ. Μέσ. αορ. β' του *ἀγείρω*.

ἄγερθεν, Δωρ. και Επικ. γ' πληθ. Παθ. αορ. α' του *ἀγείρω*.

ἀγέροντο, Επικ. γ' πληθ. Μέσ. αορ. β' του *ἀγείρω*.

ἄγερσις, -εως, ἡ (ἀγείρω), συνάθροιση, συγκέντρωση, σε Ηρόδ.

ἀγέρωχος[ᾱ], -ον, ποιητ. επίθ.· **I.** μεγαλόφρων, μεγαλοπρεπής, σε Όμηρ. κ.λπ.· απαντά και στον Πίνδ. σχετικά με ευγενείς πράξεις. **II.** με αρνητική σημασία, επηρμένος, υπεροπτικός, αναιδής, αυθάδης, σε Αρχίλ., Λουκ.· παρομοίως και επίρρ., *ἀγρώχως*, σε Ανθ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀγεσίλαος, βλ. [ἀγηςίλαος](#).

ἀγέ-στρατος, ό, ή, αυτός που οδηγεί το στράτευμα, σε Ησίοδ.

ἀγέτης, ἀγέτις, Δωρ. αντί *ἡγ-*.

ἄ-γευστος, -ον (γεύομαι), αυτός που δεν έχει γεύση ενός πράγματος, που νηστεύει, που απέχει από..., με γεν.· μεταφ., *κακῶν ἄγευστος αἰών*, σε Σοφ.· *τῶν τερπνῶν ἄγευστος*, σε Ξεν.

ἄγη, Δωρ. **ἄγᾱ[ᾱγ]**, ή, (*ἄγαμαι*), **I.** έκπληξη, θαυμασμός, σε Όμηρ. **II.** ζήλια, φθόνος, κακία, σε Ηρόδ.· λέγεται και σχετικά με τους θεούς, ζηλοτυπία, σε Αισχύλ.

ἀγή, Δωρ. **ἀγᾱ[ᾱγ]**, ή (*ἄγνυμι*), θραύσμα, συντρίμμι, κομμάτι, σκλήθρα, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄγη, Επικ. αντί *ἐάγη*, γ' ενικ. Παθ. αορ. β' του *ἄγνυμι*.

ἀγηγέρατο, Επικ. γ' πληθ. Παθ. υπερσ. του *ἀγείρω*.

ἀγηλᾶτέω, μέλ. -ήσω (*ἄγος, ἐλάυνω*), διώχνω, εκβάλλω την κατάρρα, διώχνει τη συμφορά, δηλ. έναν καταραμένο ή μιανό άνθρωπο, Λατ. *riaculum exigere*, σε Ηρόδ., Σοφ.

ἄγημα, -ατος, τό (ἄγω), οτιδήποτε οδηγείται· τμήμα στρατεύματος (ειδικά των Λακεδαιμονίων), σώμα στρατού, σε Ξεν.

ἀγηνόρειος, Δωρ. **ἀγᾱνόρ-**, -α, -ον = *ἀγήνωρ*, σε Αισχύλ.

ἀγνηνορία[ᾱ], ἡ, ανδρεία, θάρρος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγ-ήνωρ[ᾱ], -ορος, ὁ, ἡ (ἄγαν, ἀνὴρ), ποιητ. επίθ., ανδρείος, θαρραλέος, ηρωικός, σε Ομήρ. Ιλ. · με αρνητική σημασία, ξεροκέφαλος, ισχυρογνῶμων, υπεροπτικός, αλαζόνας, σε Όμηρ., Ησίοδ.

ἀγήοχα, παρακ. του ἄγω.

ἀ-γήραντος, -ον (γηράσκω) = το επόμ., σε Σιμων., Ευρ.

ἀ-γήραος, -ον, Αττ. συνηρ. **ἀγήρως**, -ων, αιτ. ενικ. ἀγήρων και ἀγήρω· δυϊκ., ονομ., ἀγήρω· πληθ., ονομ. ἀγήρω, αιτ. ἀγήρως, δοτ. ἀγήρως (γήρας)· **1.** αυτός που δεν γερνάει, που δεν παρακμάζει. **2.** λέγεται για πρόσωπα, σε Όμηρ., Ησίοδ.· ομοίως και· ἀγήρως χρόνῳ, σε Σοφ. **3.** λέγεται και για πράγματα, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.

ἀ-γήρᾶτος, -ον = ἀγήραος, σε Ευρ., Ξεν.

ἀγήρως, -ων, συνηρ. αντί ἀγήραος.

ἀγησί-λαος[ᾱγ], -ου, ὁ, αρχηγός, οδηγός του λαού, οδηγός των ανθρώπων, σε Αισχύλ.· ομοίως και ἡγησίλειως και ἄγεσίλας, -α, σε Ανθ.

ἀγησί-χορος, -ον (ἀγέομαι, Δωρ. αντί ἡγ-), αυτός που οδηγεί, που καθοδηγεί το χορό, σε Πίνδ.

ἀγητήρ, -ῆρος, ὁ, Δωρ. αντί ἡγητήρ.

ἀγητός, -ῆ, -όν (ἄγαμαι), θαυμαστός, αξιοθαύμαστος· με αιτ. πράγμ. που δηλώνει την αναφορά· εἶδος ἀγητός, θαυμαστός στη μορφή, ως προς το σχήμα, σε Ομήρ. Ιλ.· εἶδος ἀγητοί, θαυμαστοί εξωτερικά μόνο, λέγεται ως επίπληξη, στο ιδ.· με δοτ. πράγμ., ἀγητός χρήμασι, σε Σόλωνα.

ἀγιάζω, μεταγεν. τύπος αντί ἀγίζω, σε Κ.Δ.

ἀγιασμός, -οῦ, ὁ, καθαγιασμός, αφιέρωση, σε Κ.Δ.

ἀγίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ (ἅγιος), αγιάζω, αφιερώνω, σε Σοφ.

ἀγινέω, εκτεταμ. Επικ. και Ιων. τύπος αντί ἄγω, μόνο στον ενεστ. και παρατ.· Επικ. απαρ. ἀγινέμεναι· μέλ. ἀγινήσω, Επικ. και Ιων. παρατ. ἀγίνεον ή ἀγίνεσκον· οδηγώ, φέρω, μεταφέρω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. — Μέσ., προκαλώ, κάνω να μεταφερθεί κάτι από κάποιον, στον ιδ.

ἅγιος[ᾱ], -α, -ον (ἅγος), **1.** αφιερωμένος στους θεούς, ιερός, ἅγιος, Λατ. sacer· **α)** λέγεται για πράγματα ιδίως για ναούς και ιερά, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ.· τὸ ἅγιον, ο ναός· τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, τα ιερώτερα των ιερών, σε Κ.Δ. **β)** λέγεται και για πρόσωπα, ἅγιος, ευσεβής, αγνός, σε Αριστοφ.· επίρρ. ἁγίως, σε Ισοκρ., Κ.Δ.· η λέξη ουδέποτε απαντά στον Όμηρ. ή στους Τραγ., ενώ χρησιμοποιείται αντ' αυτής σ' αυτούς το ἀγνός.

ἀγιότης, -ητος, ἡ = ἀγιωσύνη, σε Κ.Δ.

ἀγιστεία, ἡ, κυρίως στον πληθ., ιερές τελετές, ιεροτελεστίες, λατρείες στο ναό, σε Ισοκρ.

ἀγιστεύω, μέλ. -σω (ἀγίζω), **1.** πραγματοποιώ ιερές τελετές, ιεροτελεστίες, λειτουργώ, σε Πλάτ. **2.** ζω ευσεβώς ή αγνά, σε Ευρ.

ἀγιωσύνη, ἡ (ἅγιος), αγιότητα, ιερότητα, καθαρότητα, σε Κ.Δ.

ἀγκάζομαι (ἀγκάς), αποθ., σηκώνω στην αγκαλιά μου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄγκᾱθεν, επίρρ. όπως το ἀγκάς, **I.** στην αγκαλιά, σε Αισχύλ. **II.** με λυγισμένο βραχίονα, δηλ. στηριζόμενος στο βραχίονα, στον ιδ.· όχι αντί ἀνέκαθεν, εφόσον το ἀγκ- υπάρχει αντί του ἀνακ- και ουδέποτε αντί του ἀνεκ-.

ἀγκάλη[ᾱ], ἡ (ἄγκος), **I.** λυγισμένος βραχίονας, σε Ηρόδ. κ.λπ.· κυρίως στον πληθ., ἐν ἀγκάλαις, στις αγκάλες, σε Αισχύλ., Ευρ.· ἐν ταῖς ἀγκάλαις, σε Ξεν.· στον ενικ., φέρειν ἐν τῇ ἀγκάλῃ, σε Ηρόδ. **II.** μεταφ., οτιδήποτε είναι στενά περικυκλωμένο· πετραία ἀγκάλη, σε Αισχύλ.· πόντιαι ἀγκάλαι, κολπίσκοι ή βραχίονες της θάλασσας, στον ιδ.· κυμάτων ἐνἀγκάλαις, σε Αριστοφ.

ἀγκᾶλίζομαι, I. αποθ. = ἀγκάζομαι, περιπτύσσω, αγκαλιάζω, σε Ανθ. **II.**

ἀγκαλιζόμενος με Παθ. σημασία, σε Αίσωπο.

ἀγκᾶλῖς, ἡ, στον πληθ., = ἀγκάλαι, αγκάλες, Επικ. δοτ. πληθ. ἀγκαλίδεσσιν, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγκάλισμα, -ατος, τό (ἀγκαλίζομαι), αυτό που αγκαλιάζει κάποιος ή κρατά στην αγκαλιά του, σε Λουκ.

ἄγκαλος, ὁ (ἀγκάλη), δέμα με το οποίο γεμίζω την αγκαλιά μου, μπόγος, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀγκᾶς[ᾶς], επίρρ., μέσα στην αγκαλιά, σε Όμηρ., Θεόκρ.

ἄγκειμαι, ποιητ. συγκεκ. αντί ἀνά-κειμαι.

ἀγ-κηρύσσω, ποιητ. συγκεκ. αντί ἀνα-κηρύσσω.

ἀγκίστριον, τό, υποκορ. του ἄγκιστρον, σε Θεόκρ.

ἀγκιστρό-δετος, -ον, αυτός που είναι δεμένος με αγκίστρι, σε Ανθ.

ἄγκιστρον, τὸ (ἄγκος), 1. αγκίστρι για ψάρεμα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** αγκίστρι ατράκτου, σε Πλάτ.

ἀγκιστρόομαι, Παθ. (ἄγκιστρον), αγκιστρώνομαι, αιχμαλωτίζομαι, σε Πλούτ.

ἀγ-κλίνω, ποιητ. συγκεκ. αντί ἀνα-κλίνω.

ἀγκοΐνη, ἡ (ἄγκος), ποιητ. αντί ἀγκάλη ή ἀγκών, λυγισμένος βραχίονας, μόνο στον πληθ., σε Όμηρ.

ἀγ-κομίζω, ποιητ. συγκεκ. αντί ἀνα-κομίζω.

ἄγκος, -εος, τό, κάτι που παρουσιάζει κλίση ή καμπή· κατ' επέκταση, ορεινή χαράδρα, φαράγγι, κοιλάδα, σε Όμηρ., Ηρόδ., Ευρ.

ἀγ-κρεμάσας, ἄγ-κρισις, ἀγ-κρούομαι, ποιητ. συγκεκ. αντί ἀνακρ-.

ἀγκύλη[ῦ], ἡ (ἄγκος), 1. θηλιά ή βρόχος σχοινοῦ, σε Ευρ., Ξεν. **2.** λουρί, ιμάντας ακοντίου, μέσω του οποίου γινόταν η εκσφενδόνισή του δηλ. η ρίψη του· κατ' επέκταση, το ίδιο το ακόντιο, σε Ευρ. **3.** χορδή τόξου, σε Σοφ.

ἀγκύλιον, τό, υποκορ. του ἀγκύλη· τὰ ἀγκύλια = το Λατ. ancilia, σε Πλούτ.

ἀγκῦλο-γλώχιν, -ῖνος, λέγεται για τον κόκορα που έχει αγκιστροειδή, αγκυλωτά νύχια, σε Βάβρ.

ἀγκῦλ-όδους, -οντος, ὁ, ἡ, αυτός που έχει κυρτά ή αγκυλωτά δόντια· αυτός που έχει αγκιστροειδείς ακίδες, σε Ανθ.

ἀγκῦλο-μήτης, -ου, ὁ, ἡ (μῆτις), ύπουλος, διεστραμμένος στις σκέψεις ή στις προθέσεις του, πονηρός, πανούργος, επίθ. του Κρόνου, σε Όμηρ.· λέγεται και για τον Προμηθέα, σε Ησίοδ.

ἀγκῦλό-πους, ὁ, ἡ, γεν. -ποδος, αυτός που έχει κυρτά πόδια· ἀγκυλόπους δίφρος = Λατ. sella curulis, σε Πλούτ.

ἀγκύλος[ῦ], -η, -ον (ἄγκος), I. αγκυλωτός, κυρτός, λέγεται για το τόξο, σε Ομήρ. Ιλ.· αυτός που έχει ράμφος, γαμψή μύτη, σε σχέση με τον αετό, σε Πίνδ.· λέγεται και για τα άπληστα, αρπακτικά δάκτυλα, γαντζωμένα, σε Αριστοφ. **II.** μεταφ. λέγεται για το ύφος, περίπλοκο, πολύπλοκο, μπερδεμένο, δυσνόητο, σε Λουκ.

ἀγκῦλό-τόξος, -ον (τόξον), αυτός που έχει κυρτό, καμπυλωτό τόξο, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἀγκῦλο-χεΐλης, -ου, ὁ (χεῖλος), αυτός που έχει κυρτό ράμφος, γαμψή μύτη· αἰέτος, σε Ομήρ. Οδ.· αἰγυπιοί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγκῦλο-χήλης, -ου, ὁ (χηλή), αυτός που έχει αγκυλωτά νύχια ή οπλές, σε Βατραχομ.

ἀγκῦλόω, μέλ. -ώσω (ἀγκύλος), κάμπτω, κυρτώνω, λυγίζω· τήν χεῖρα — Παθ., ὄνυχας ἡγκυλωμένος, αυτός που έχει αγκυλωτά νύχια, γαμψές οπλές, έτοιμες για μάχη, σε Αριστοφ.

ἀγκῦλωτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του ἀγκυλώω· λέγεται για ακόντια, ακόντιο εξοπλισμένο με λουρί, ιμάντα (ἀγκύλη), έτοιμο για ρίψη, εξακόντιση, σε Ευρ. **ἄγκυρα, ή (ἄγκος)**, Λατ. ancōra, ἀγκυρα, απαντά πρώτα στον Αλκαίο και στο Θέογν., επειδή στον Όμηρ. αναφέρεται μόνο το *εὐναί*, δηλ. λίθοι χρησιμοποιούμενοι ως ἀγκυρες· ἄγκυραν βάλλεσθαι, καθιέναι, μεθιέναι, ἀφιέναι, ρίχνω ἀγκυρα, ἀγκυροβολώ, σε Πίνδ., Ηρόδ. κ.λπ.· παρομοίως και στο: *ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν ὀρμεῖν*, δηλ. «έχω δύο χορδές στο τόξο μου», σε Δημ.· πρβλ. **ὄχέω**· *ἐπὶ τῆς αὐτῆς* (ενν. ἀγκύρας) ὀρμεῖν τοῖς πολλοῖς, δηλ. «το να βρίσκεται κάποιος στο ίδιο πλοίο με τους πολλούς», συμπορεύομαι, συμπλέω, στον ίδ.

ἀγκυρίζω, μέλ. Αττ. -ῖω, ρίχνω κάτω με το τέχνασμα του ἀγκιστριού, δηλ. γαντζώνοντας το πόδι πίσω από το γόνατο του άλλου, στην πάλη, σε Αριστοφ.

ἀγκύριον, τό, υποκορ. του ἄγκυρα, σε Λουκ.

ἀγκών, -ῶνος, ὁ (ἄγκος), **I.** κλείδωση βραχίονα, ἀγκώνας, σε Όμηρ. **2.** γενικά, χέρι, βραχίονας, όπως το ἀγκάλη, σε Πίνδ., Σοφ. **II.** κάθε γωνία, όπως η προεξέχουσα γωνία τείχους, σε Ομήρ. **Ιλ.**· καμπή ή έκταση ποταμού, σε Ηρόδ.· ἔσπεροι ἀγκῶνες, στο Σοφ., φαίνεται ότι σημαίνει τη δυτική καμπή του ὀρμου του Ροιτείου κοντά στο στόμιο του Σιμόντος.

ἀγλα-έθειρος, -ον (ἔθειρα), ξανθόμαλλος, χρυσομάλλης, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀγλαΐα, **Ιων.** -ῖη, ή (ἀγλαός), **1.** λαμπρότητα, ομορφιά, ευκοσμία· ἀγλαΐηφι πεποιθώς (Επικ. δοτ.), σε Ομήρ. **Ιλ.**· με αρνητική σημασία, πομπώδης επίδειξη, ματαιότητα· και στον πληθ., μάταια πράγματα, σε Ομήρ. **Οδ.**, Ευρ. **2.** θρίαμβος, δόξα, σε Πίνδ., Σοφ.· στον πληθ., γιορτές, διασκεδάσεις, κέφι, ευθυμία, πανήγυρεις, πομπές, φαιδρότητα, σε Ησίοδ.

ἀγλαΐζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, αόρ. α' ἡγλάϊσα (ἀγλαός)· **I.** κάνω κάτι λαμπρό ή γυαλιστερό, σε Πλούτ. **II.** Μέσ. και Παθ., στολίζομαι μόνος μου ή στολίζομαι με κάτι, ευχαριστιέμαι με κάτι, ἀγαλλιάζω· σέ φημι ἀγλαΐεῖσθαι, θεωρώ ότι εσύ θα ευχαριστηθείς, θα βρεις ικανοποίηση με αυτούς (ενν. τοῖς ἵπποις), σε Ομήρ. **Ιλ.**

ἀγλαΐσμα, -ατος, τό, κόσμημα, τιμή, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀγλαό-γυιος, -ον (γυῖον), αυτός που διαθέτει ωραία μέλη σώματος, σε Πίνδ.

ἀγλαό-δενδρος, -ον (δένδρον), αυτός που έχει όμορφα και λαμπερά δέντρα, σε Πίνδ.

ἀγλαό-δωρος, -ον (δῶρον), αυτός που χορηγεί λαμπερά, ένδοξα δώρα, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀγλαό-θῦμος, -ον, αυτός που έχει ευγενική ψυχή, σε Ανθ.

ἀγλαό-καρπος, -ον, αυτός που φέρει ωραίους ή χρήσιμους καρπούς, σε Ομήρ. **Οδ.**· σε Ομηρ. Ύμν. λέγεται για τη Δήμητρα, η δότρια, η χορηγός των καρπών της γης.

ἀγλαό-μορφος, -ον (μορφή), αυτός που έχει ωραία μορφή, ο εύμορφος, σε Ανθ.

ἀγλαός, -ή, -όν και -ός, -όν, I. περίφημος, γυαλιστερός, λαμπερός, όμορφος, σε Όμηρ., Ησίοδ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, ωραίος ή φημισμένος, σε Ομήρ. **Ιλ.**· με δοτ. πράγμ., ξακουστός, περίφημος, γνωστός για κάτι, στο ίδ.

ἀγλαο-τρίαινης, -ου, ὁ, Δωρ. αιτ. -ἄν (τρίαινα), ο θεός της λαμπρής τρίαινας, σε Πίνδ.

ἀγλα-ώψ, -ῶπος, ὁ, ή, αυτός που έχει φωτεινά μάτια, λαμπρούς οφθαλμούς, ακτινοβόλος, αστραφτερός, σε Σοφ.

ἄγλις, γεν. ἄγλιθος, ἡ· μόνο στον πληθ., κεφάλι σκόρδου που αποτελείται από πολλές σκελίδες, σε Πίνδ.

ἄ-γλωσσος, Αττ. **ἄγλωττος**, -ον (γλῶσσα), **I.** αυτός που δεν έχει γλώσσα, λέγεται για τον κροκόδειλο, σε Αριστ. **II.** βωβός, άφωνος, άναυδος, Λατ. elinguis, σε Πίνδ., Αριστοφ.· έπειτα = **βάρβαρος**, σε Σοφ.

ἄγμα, -ατος, τό (**ἄγνυμι**), θραύσμα, συντρίμμα, σε Πλούτ.

άγμός, ό (**ἄγνυμι**), ρήγμα βράχου, γκρεμού, απότομος βράχος, σπηλιά, σε Ευρ.

ἄ-γναμπτος, -ον, άκαμπτος, αλύγιστος, σε Πλούτ.

ἄ-γνᾶφος, -ον (**γνάπτω**) = ἄγναπτος, ακάθαρτος, άπλυτος, σε Κ.Δ.

άγνεία, ἡ (**άγνεύω**), καθαρότητα, εγκράτεια, αγνότητα, σε Σοφ., Κ.Δ.· στον πληθ., εξαγνισμοί, σε Ισοκρ.

άγνευμα, τό (**άγνεύω**), αγνή διαγωγή, εγκράτεια, αγνότητα, σε Ευρ.

άγνεύω, μέλ. -σω, παρακ. ἡγνευκα (άγνός)· θεωρώ κάτι αναπόσπαστο κομμάτι αγνότητας, θεωρώ κάτι ως ζήτημα θρησκευτικό· με απαρ., ἄγνεύουσιν ἔμψυχον μηδέν κτείνειν, σε Ηρόδ.· απόλ., είμαι αγνός, σε Αισχύλ.· *χεῖρας άγνεύει*, έχει καθαρά χέρια, σε Ευρ.· φυλάω τον εαυτό μου καθαρό από κάτι, με γεν., σε Δημ.

άγνίζω, μέλ. Αττ. -ῖω (άγνός)· **I. 1.** εξαγνίζω, αποκαθαίρω, ιδίως μέσω νερού, σε Ευρ. **2.** εξαγνίζω, καθαρίζω κάτι από κάτι άλλο, με γεν., σε Ευρ. **II.** *άγνίζω τόν θανόντα*, καθαγιαζώ τον νεκρό μέσω φωτιάς έτσι ώστε να γίνει αποδεκτός από τους θεούς του Κάτω Κόσμου, σε Σοφ. — Παθ., *σώμαθ' ἡγνίσθη πυρί*, σε Ευρ.

άγνισμα, -ατος, τό, εξαγνιση, εξιλέωση, καθαρμός, σε Αισχύλ.

άγνιστέος, -α, -ον, ρημ. επίθ., αυτός που πρέπει να εξαγνιστεί, σε Ευρ.

άγνοέω, Επικ. **άγνοιέω**, γ' ενικ. υποτ. άγνοιῆσι· παρατ. ἡγνόουν· μέλ. άγνοήσω, αόρ. α' ἡγνόησα, Επικ. ἡγνοίησα, επίσης, Επικ. συνηρ. γ' ενικ. άγνώσασκε· παρακ. ἡγνόηκα — Παθ., μέλ. (του Μέσ. τύπου) άγνοήσομαι· αόρ. α' ἡγνοήθην, παρακ. ἡγνόημαι (από το * ἄγνοος = άγνώς II)· **I.** δεν κατανοώ ή δεν γνωρίζω, ἄνδρ' άγνοιήσας, επειδή δεν τον αναγνώρισε, σε Ομήρ. Οδ.· κυρίως με άρνηση, ούκ ἡγνοίησεν, δηλ. αντιλήφθηκε ή γνώρισε καλά, σε Ομήρ. Ιλ.· *μηδέν άγνόει*, μάθαινε τα πάντα, σε Ευρ.· με αιτ., βρίσκομαι σε άγνοια σχετικά με κάτι, σε Ηρόδ., Αττ. *άγνοέω περί τινος*, σε Πλάτ.· εξαρτημένες, δευτερεύουσες προτάσεις μαζί με μτχ., *τίς άγνοεῖ τόν πόλεμον ἤζοντα*, σε Δημ.· ή με σύνδεσμο, ούδεις άγνοεῖ ὅτι..., στον ίδ. — Παθ., είμαι άγνωστος, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** απόλ., σφάλλω, κάνω λάθος από άγνοια, πλανώμαι κ.λπ.· άγνοῶν, εξ αγνοίας, κατά λάθος, σε Ξεν.

άγνόημα, τό (**άγνοέω**), σφάλμα από άγνοια, από λάθος, παραδρομή, παράβλεψη, σε Κ.Δ.

άγνοιά, ἡ (**άγνοέω**), **I.** έλλειψη γνώσης, έλλειμμα αντίληψης, κατανόησης, άγνοια, αμάθεια, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ.· ἦν ὑπ' άγνοίας ὀρᾶς, δηλ. γι' αυτήν που, ενώ βλέπει, προσποιείται ότι δεν γνωρίζει, σε Σοφ. **II.** = **άγνόημα**, λάθος, σφάλμα, σε Δημ. (στους ποιητές μερικές φορές απαντά ως *άγνοιά*).

άγνοιέω, Επικ. αντί άγνοέω· άγνοιῆσι, βλ. [άγνοέω](#).

άγνό-ρῦτος, -ον (**ρέω**), αυτός που έχει αγνή, καθαρή ροή ύδατος· *ποταμός*, σε Αισχύλ.

άγνός, -ή, -όν (**ἄγος**), αυτός που είναι γεμάτος από θρησκευτική ευλάβεια, σεβασμό, δέος· **I. 1.** λέγεται για τόπους και πράγματα που είναι αφιερωμένα στους θεούς, άγιος, όσιος, ιερός, σε Ομήρ. Οδ., Αττ. **2.** επίσης λέγεται για θεία πρόσωπα,

μάντεις, αγνός, καθарός, σε Ομήρ. Οδ. II. 1. λέγεται για πρόσωπα, αμόλυντος, αγνός, καθарός, σε Αισχύλ., Eur.· με γεν., αμόλυντος, καθарός από κάτι, σε Eur. 2. καθарός από αίμα, αθώς, σε Σοφ.· *ἀγνός χειρας*, σε Eur. 3. με ηθική σημασία, καθарός, σωστός, δίκαιος, αμερόληπτος, σε Ξεν.· *ἐπίρρ.*, *ἀγνῶς ἔχειν*, είναι καθарός, ανόθευτος, στον ίδ.

ἄγνος, ἡ, Αττ. ὁ, = λύγος, φυτό που μοιάζει στην ιτιά, Λατ. *vitex agnus castus*, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἀγνότης, -ητος, ἡ (ἀγνός), εξαγνισμός, καθарότητα, αθωότητα, σε Κ.Δ.

ἄγνῡμι, γ' δυϊκ. *ἄγνῡτον*, μέλ. *ἄξω*, αόρ. α' *ἔαξα*, ἤξα, προστ. *ἄξον*, μτχ. *ἄξας* — Παθ., *ἄγνῡμαι*· αόρ. β' *ἐάγην* (ἄ κυρίως)· Ενεργ. παρακ. (με Παθ. σημασία) *ἔαγα*, Ιων. *ἔηγα*· σπάζω, συντρίβω, σε Όμηρ. — Παθ., είμαι σπασμένος ή συντετριμμένος· *ἄγη ξίφος*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐάγη δόρυ*, στο ίδ.· *πάλιν ἄγεν ὄγκοι* (αντί *ἐάγησαν*), οι ακίδες λύγισαν προς τα πίσω και έσπασαν, στο ίδ.· *καμπὰς πολλὰς ἀγνύμενος*, λέγεται για ποταμό με σπαστό, δηλ. ελικοειδές ρεύμα, σε Ηρόδ.· *ἄγνυτο ἡχώ*, ο ήχος διαδιδόταν τριγύρω, σε Ησίοδ.

ἀγνωμονέω, μέλ. *-ήσω (ἀγνώμων)*, ενεργώ χωρίς την πρέπουσα σύνεση, χωρίς καλή διάθεση, φέρομαι άδिका, σε Ξεν., Δημ. — Παθ., κάποιος με μεταχειρίζεται άδिका ή κακώς, *ἀγνωμονηθείς*, σε Πλούτ.

ἀγνωμοσύνη, ἡ (ἀγνώμων), 1. έλλειψη αίσθησης, κρίσης, γνώσης, ανοησία, αφροσύνη, σε Θέογν.· ανόητη περηφάνια, υπεροψία, ισχυρογνωμοσύνη, σε Ηρόδ., Eur. 2. έλλειψη αγαθών αισθημάτων, ανεπιείκεια, αστοργία, σε Δημ. 3. στον πληθ., παρανόηση, σε Ξεν.

ἀ-γνώμων, -ον, γεν. -ονος (γνώμη), I. 1. άδικος, αναίσθητος, σε Πίνδ., Πλάτ. κ.λπ.· *ἐπίρρ.*, *ἀγνωμόνως*, ανόητα, σε Ξεν. 2. ισχυρογνώμων, αυθάδης, υπεροπτικός, αλαζόνας (στο συγκρ. *ἀγνωμονέστερος*), σε Ηρόδ.· στον υπερθ., σε Ξεν. 3. αναίσθητος, ανεπιεικής, σκληρόκαρδος, σε Σοφ., Ξεν. II. λέγεται και για πράγματα, απερίσκεπτος, κτηνώδης, απάνθρωπος, σε Σοφ., Αισχίν.

ἀ-γνώς, -ῶτος, ὁ, ἡ (γι-γνώσκω)· I. 1. Παθ., άγνωστος, λέγεται κατεξοχήν για πρόσωπα, σε Αισχύλ.· *ἀγνώς πατρί*, Λατ. *clam patre*, σε Eur.· επίσης λέγεται για πράγματα, άγνωστος, σκοτεινός, μπερδεμένος, δυσνόητος, ασαφής, ακατάληπτος, σε Αισχύλ., Σοφ.· *ἀγνώς δόκησις*, σκοτεινή υποψία, υπόνοια, στον ίδ. 2. μη γνωστός, άγνωστος, άσημος, σε Eur. II. Ενεργ., αυτός που δεν γνωρίζει, αυτός που αγνοεί, ο μη πληροφορημένος, σε Σοφ. III. με γεν., όπου η σημασία κυμαίνεται μεταξύ Παθ. και Ενεργ., *ἀγνῶτες ἀλλήλων*, σε Θουκ.

ἀγνωσία, ἡ (ἀγνώς), άγνοια, σε Eur.· *διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν*, επειδή δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλο, σε Θουκ.

ἄ-γνωστος ή ἄ-γνωτος, -ον, 1. άγνωστος· *τινί· ἄγνωτος ἐς γῆν*, σε Eur.· *γνωτὰ κούκ ἄγνωτὰ μοι*, σε Σοφ. 2. άγνώριστος· *ἄγνωστόν τινα τεύχειν*, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀγνωστότατοι γλῶσσαν*, λέγεται για αυτούς που μιλούν ολότελα ακατάληπτη, δυσνόητη γλώσσα, σε Θουκ.

ἀγ-ξηραίνω, ποιητ. συγκεκ. αντί *ἀνα-ξηραίνω*.

ἀγονία, ἡ, αφορία, ακαρπία, σε Πλούτ.

ἄ-γονος, -ον (γί-γνομαι)· I. Παθ., αγέννητος, σε Ομήρ. Ιλ.· αυτός που δεν έχει γεννηθεί ακόμη, σε Eur. II. 1. Ενεργ., αυτός που δεν παράγει, άκαρπος, άφορος, στείρος, άγονος· *τόκοισιν ἀγόνοις*, ωδίνες χωρίς τοκετό, ωδίνες που δεν φέρνουν τη

γέννηση παιδιών, σε Σοφ. κ.λπ. **2.** με γεν., μη παραγωγικός, στείρος, άγονος σε κάτι, σε Πλάτ. **III.** άτεκνος, σε Ευρ.

ἄ-γοος, -ον, αθρήνητος, άκλαυτος, σε Αισχύλ.

ἀγορά[ἄγ], -ᾶς, Ιων. **ἀγορή**, -ῆς, ἢ (ἀγείρω)· **I.** συνάθροιση, συνέλευση του λαού, αντίθ. προς το συμβούλιο, τη βουλή των αρχόντων (βουλή), σε Όμηρ.· καθίζειν ἀγορήν, συγκαλῶ συνέλευση, αντίθ. προς το λύειν ἀγορήν, τη διαλύω· ἀγορήνδε καλέειν, κηρύσσειν, σε Όμηρ.· παρομοίως και ἀγοράν συνάγειν, συλλέγειν, σε Ξεν. **II.** ο τόπος της συνέλευσης, σε Όμηρ.· δεν χρησίμευε μόνο για συζητήσεις, δίκες και άλλες τέτοιου είδους δημόσιες υποθέσεις, αλλά επίσης και ως τόπος αγοραπωλησιών, στους Αττ., (όπως το ρωμαϊκό forum), αλλά το να συχνάζει κάποιος στην αγορά θεωρούνταν αναξιοπρεπές, πρβλ. **ἀγοραῖος**. **III.** εργασία στην ἀγορά, δημόσια αγορά, ευγλωττία, χάρισμα του λόγου, κυρίως στον πληθ., σε Όμηρ. **IV.** αντικείμενα, προϊόντα που πωλούνται στην ἀγορά, ψώνια, παζάρι, Λατ. *appona*· ἀγοράν παρασκευάζειν, έχω αγορά, διατηρώ κατάσταση στην αγορά, σε Θουκ. V χρησιμοποιείται για δήλωση του χρόνου, ἀγορά πλήθουσα ἢ ἀγορᾶς πληθώρα, το χρονικό διάστημα προ μεσημβρίας, χρόνος κατά τον οποίο η αγορά ήταν γεμάτη (μεταξύ της δεκάτης και δωδεκάτης προ μεσημβρίας), σε Ηρόδ.· αντίθ. προς το ἀγορῆς διάλυσις, ο χρόνος αμέσως μετά το μεσημέρι, οπότε οι αγοραστές επέστρεφαν στο σπίτι από την αγορά, στον ίδ.

ἀγοράσασθε[ἄγ-], Επικ. αντί ἡγορᾶσθε, β' πληθ. του ἀγοράομαι.

ἀγοράζω[ἄγ], μέλ. -άσω, αόρ. α' ἡγόρασα, παρακ. ἡγόρακα — Μέσ., αόρ. α' ἡγορασάμην — Παθ., αόρ. α' ἡγοράσθην, παρακ. ἡγόρασμαι (επίσης με Μέσ. σημασία)· **1.** είμαι, βρίσκομαι στην ἀγορά, συχνάζω εκεί, σε Ηρόδ.· καταλαμβάνω τον τόπο της αγοράς, σε Θουκ. **2.** αγοράζω στην αγορά, προμηθεύομαι, ψωνίζω, σε Αριστοφ., Ξεν. — Μέσ., αγοράζω κάτι για τον εαυτό μου, στον ίδ. κ.λπ. **3.** ως σημάδι οκηρῶν, τεμπέληδων ανθρώπων, συχνάζω, περιφέρομαι αργός στην ἀγορά, σε Θουκ.· πρβλ. **ἀγοραῖος**.

ἀγοραῖος[ἄγ], -ον, **I.** αυτός που προέρχεται ή ανήκει στην αγορά, σε Ηρόδ., Αττ.· Ἑρμῆς Αγοραῖος, ως προστάτης του εμπορίου, σε Αριστοφ. **II.** αυτός που συχνάζει στην αγορά κ.λπ.· ἀγοραῖοι, οί, αυτοί που σουλατσάρουν άσκοπα στην αγορά, οι αργόσχολοι, Λατ. *circumforanei, subrostrani*, σε Ηρόδ.· κατ' επέκταση, κοινοί άνθρωποι, όχλος, σε Αριστοφ. **III. 1.** γενικά, αυτός που ταιριάζει στην ἀγορά, πεπειραμένος, έμπειρος, επιδέξιος, ικανός στη δημόσια αγορά, ρητορεία, σε Πλούτ. **2.** ἀγοραῖος (ενν. ἡμέρα), δικάσιμη ημέρα, σε Στράβ., Κ.Δ. **3.** επίρρ. ἀγοραίως, με αγοραίο τρόπο, σε Πλούτ.

ἀγορᾶνομικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στον ἀγορανόμον ή στο αξιωμα του, σε Πλάτ.· ως μεταφραστική απόδοση του Λατ. *aedilicius*, σε Πλούτ.

ἀγορᾶ-νόμος, ὁ (νέμω), αξιωματούχος της αγοράς, ο οποίος ρύθμιζε τις αγορές και τις πωλήσεις σε αυτήν, σε Αριστοφ.· ως μεταφραστική απόδοση του Λατ. *Aedilis*, σε Πλούτ.

ἀγοράομαι, σχεδόν αποκλειστικά σε Επικ. τύπους, ενεστ. ἀγοράσθε [ᾶ, λόγω μέτρου]· παρατ. ἡγοράσθε, ἡγορόωντο, αόρ. α', β' ενικ. ἡγόρω, γ' ἀγορήσατο (ἀγορά)· **1.** παρευρίσκομαι στη συνέλευση, παίρνω μέρος στη συζήτηση· έπειτα όπως το ἀγορεύω, μιλώ στη συνέλευση, δημηγορώ, σε Όμηρ. **2.** μιλώ, εκφέρω λόγο, απαγγέλλω, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** συζητώ, μιλώ με κάποιον· τινί, σε Σοφ.

ἀγορασ-ἀγένειος, -ον, κράση αντί ἀγοράσει ἀγένειος, θα περιφέρεται άσκοπα στην αγορά χωρίς γένια, σε Αριστοφ.

ἀγοράσδω, Δωρ. αντί ἀγοράζω.

ἀγόρασμα, -ατος, τό (ἀγοράζω), αγοραζόμενο ή πωλούμενο εμπόρευμα· στον πληθ., αγαθά, κατασκευασμένα είδη, εμπορεύματα, καταναλωτικά αγαθά, σε Δημ. κ.λπ.

ἀγοραστής, -οῦ, ὁ (ἀγοράζω), δούλος, αρμόδιος για την αγορά προμηθειών για το σπίτι, προμηθευτής, σε Ξεν.

ἀγορεύω (ἀγορά), παρατ. ἡγόρευον, Επικ. ἀγόρευον· μέλ. ἀγορεύσω, αόρ. α' ἡγόρευσα, Επικ. ἀγόρευσα, παρακ. ἡγόρευκα· στους δόκιμους Αττ. συγγραφείς, αυτό το ρήμα (και τα σύνθετά του) χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον σε ενεστ. και παρατ.· οι άλλοι χρόνοι συμπληρώνονται από το ρήμα λέγω (μέλ. ἔρῳ, παρακ. εἶρηκα, αόρ. β' εἶπον)· **1.** μιλάω στη συνέλευση, δημηγορώ, μιλάω, σε Όμηρ.· *κακόν τι ἀγορεύειν τινά*, κακολογώ κάποιον, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τον *κήρυκα* στην εκκλησία του δήμου· *τίς ἀγορεύειν βούλεται*; = ποιος επιθυμεί να μιλήσει, να απευθυνθεί στη συνάθροιση του λαού; σε Αριστοφ., Δημ. κ.λπ. **2.** *μή τι φόβον δ' ἀγόρευε*, μη με συμβουλεύεις να τραπώ σε φυγή, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** προκηρύσσω, διακηρύσσω, μνημονεύω, αναφέρω, κάνω λόγο για κάτι, σε Όμηρ.· στον Μέσ. αόρ. α' *ἀγορεύσασθαι ὥς...*, κάνω να κηρυχθεί ότι..., σε Ηρόδ. κ.λπ.· μεταφ., *δέρμα θηρός ἀγορεύει χειρῶν ἔργον*, εξιστορεί μια ιστορία του..., δείχνει το έργο των χειρών του, σε Θεόκρ. **4.** Παθ., λέγεται για ομιλία που πρόκειται να εκφωνηθεί, σε Θουκ.

ἀγορή, Επικ. και Ιων. αντί ἀγορά.

ἀγορήθεν, επίρρ., από τη συνέλευση ή την αγορά, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἀγορήνδε, επίρρ., στη συνέλευση ή στην αγορά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγορητής, -οῦ, ὁ (ἀγοράομαι), ρήτορας, δημόσιος αγορητής, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγορητής, -ύος, ἡ (ἀγοράομαι), χάρισμα λόγου, ρητορική δεινότητα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγορήφι, επίρρ., στην αγορά, σε Ησίοδ.

ἄγορος, ὁ = ἀγορά, σε Ευρ.

ἀγός[ᾱ], -οῦ, ὁ (ἄγω), ηγεμόνας, αρχηγός, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἄγος ή ἄγος[ᾱ], -εος, τὸ (βλ. ἄζομαι), **I.** οποιοδήποτε αντικείμενο θρησκευτικού φόβου ή ευλάβειας· **1.** όπως το Λατ. *riaculum*, αυτό που απαιτεί εξαγνισμό, κατάρα, μiasma, ενοχή, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** πρόσωπο ή πράγμα μιανό, βδέλυγμα, μiasma, σε Σοφ., Θουκ. **3.** εξαγνισμός, εξιλέωση, σε Σοφ. **II.** με θετική σημασία = *σέβας*, ευλάβεια, σεβασμός, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀγοστός, ὁ, I. παλάμη χεριού, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** βραχίονας = *ἀγκάλη*, σε Θεόκρ., Ανθ.

ἄγρα, Ιων. ἄγρη, ἡ (ἄγω), I. 1. κυνήγι, θήραμα· *ἄγραν ἐφέπειν*, εξόρμηση για κυνήγι, σε Ομήρ. Οδ.· *ἐς ἄγρας ἰέναι*, σε Ευρ.· επίσης λέγεται για το ψάρεμα, σε Σοφ. **2.** τρόπος κυνηγιού, σε Ησίοδ., Ηρόδ. **II.** αυτό που συλλαμβάνεται στο κυνήγι, θήραμα, λεία, σε Ησίοδ., Τραγ.· κυνήγι, σε Ηρόδ.· λέγεται για το ψάρεμα, αλίευμα, «ψαριά», σε Κ.Δ.

ἀ-γράμματος, -ον, αυτός που δεν γνωρίζει γράμματα (*γράμματα*), απαίδευτος, αμόρφωτος, σε Ξεν., Ανθ.

ἄ-γραπτος, -ον (γράφω), μη καταγεγραμμένος, άγραφος, σε Σοφ.

ἀγραιλέω, μέλ. -ήσω (ἄγραιλος), διαμένω στα χωράφια, παραμένω στους αγρούς, σε Κ.Δ.

ἄγρ-αυλος, -ον (ἀγρός, αὐλή), **1.** αυτός που διαμένει στους αγρούς, λέγεται για τους βοσκούς, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.· ἄγραιλος ἀνὴρ, αγροίκος, σε Ανθ. **2.** λέγεται για τα βόδια, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** επίσης λέγεται για πράγματα, αγροτικός, εξοχικός, χωριάτικος, σε Ευρ.

ἄ-γρᾶφος, -ον (γράφω), **Ι. 1.** μη καταγεγραμμένος, σε Θουκ.· ἄγραφοι νόμοι, μη καταγεγραμμένοι νόμοι, δηλ.· **α)** νόμοι της φύσης, ηθικός νόμος, σε Δημ. **β)** νόμοι από έθιμο (εθιμικός νόμος), κοινός νόμος, σε Θουκ. **ΙΙ.** μη καταχωρημένος σε κάποιο έγγραφο, στον ίδ.

ἄγρει, ἀγρεῖτε, βλ. **ἀγρέω** **ΙΙ.**

ἀγρεῖος, -α, -ον (ἀγρός), **1.** αυτός που ζει ή βρίσκεται στην εξοχή, σε Ανθ. **2.** άξεστος, αγροίκος, σε Αριστοφ.

ἀγρειοσύνη, ἡ (ἀγρεῖος), αγένεια, γελοιότητα, άξεστη ή τραχιά ζωή, σε Ανθ.

ἀγρεῖφνα, ἡ, τσουγκράνα, «χτένι», σε Ανθ.

ἀγρέμιον, τό = ἄγρα **ΙΙ**, σε Ανθ.

ἀγρεσία, Ιων. -ίη, ἡ = ἄγρα **Ι**, σε Ανθ.

ἄγρευμα, -ατος, τό (ἀγρεύω), **Ι.** αυτό που συλλαμβάνεται στο κυνήγι, θήραμα, κυνήγι, λεία, σε Ευρ. **ΙΙ.** τρόπος κυνηγιού, μέσο θήρευσης, σε Αισχύλ.· λέγεται για το δίχτυ που ρίχθηκε στον Αγαμέμνονα, στον ίδ.

ἀγρεύς, -έως, ὁ (ἀγρεύω), **Ι.** κυνηγός, θηρευτής, σε Πίνδ., Ευρ. **ΙΙ.** λέγεται για το βέλος, σε Ανθ.

ἀγρευτήρ, -ῆρος, ὁ = το επόμ., σε Θεόκρ., Ανθ.

ἀγρευτής, -οῦ, ὁ, Ι. = κυνηγός, όπως το ἀγρεύς, σε Σοφ. **ΙΙ.** ως επίθ., ἀγρευται κύνες, κυνηγετικά σκυλιά, σε Σόλων· ἀγρευται κάλαμοι, παγίδα κυνηγιού από καλάμια, σε Ανθ.

ἀγρεύω, μέλ. ἀγρεύσω, αόρ. α' ἤγρευσα (ἄγρα)· **1.** συλλαμβάνω στο κυνήγι ή στο ψάρεμα, πιάνω, σε Ηρόδ., Ευρ.· επίσης στη Μέσ., θύματ' ἤγρεύσασθ', συλλάβατε ή διαλέξατε τα θύματά σας μόνοι σας, για τους εαυτούς σας, σε Ευρ. — Παθ., θηρεύομαι, πιάνομαι στο κυνήγι, σε Ξεν. **2.** μεταφ., επιδιώκω, θηρεύω, διψώ για κάτι, σε Ευρ.· αλλά· ἀγρεύειν τινά λόγῳ, συλλαμβάνω κάποιον από τα λόγια του, σε Κ.Δ.

ἀγρέω, ποιητ. τύπος του προηγ., μόνο στον ενεστ.· **Ι.** συλλαμβάνω, κυριεύω, σε Σαπφώ, σε Αισχύλ. **ΙΙ.** προστ. ἄγρει = ἄγε, έλα! έλα εμπρός! σε Ομήρ. Ιλ.· με την ίδια σημασία, ἀγρεῖτε, σε Ομήρ. Οδ.

ἄγρη, ἡ, Ιων. αντί ἄγρα.

ἀγριαίνω, μέλ. ἀγριανῶ, αόρ. α' ἡγρίᾱνα (ἄγριος)· **Ι.** αμτβ., οργίζομαι, εξάπτομαι, εκνευρίζομαι, εξερεθίζομαι, σε Πλάτ.· τινί, με κάποιον, εναντίον κάποιου, στον ίδ.· μεταφ. λέγεται για τα ποτάμια, σε Πλούτ. **ΙΙ.** μτβ., κάνω κάποιον να θυμώσει, εξοργίζω — Παθ., είμαι εξοργισμένος, στον ίδ.

ἀγριάς, -άδος, ἡ = ἀγρία, ιδιαζ. θηλ. του ἄγριος, άγρια, ανήμερη· ἄμπελον ἀγριάδα, σε Ανθ.

ἀγρι-έλαιος, -ον (ἐλαία), **Ι.** λέγεται για την άγρια ελιά, σε Ανθ. **ΙΙ.** ως ουσ., αγριελιά, Λατ. oleaster, σε Θεόκρ., Κ.Δ.

ἀγριο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που συνθέτει άγρια ποίηση, σε Αριστοφ.

ἄγριος, -α, -ον και -ος, -ον· συγκρ. ἀγριώτερος· υπερθ. ἀγριώτατος (ἀγρός)· αυτός που ζει στους αγρούς, Λατ. agrestis· **Ι. 1.** λέγεται για τα ζώα, άγριος, ανήμερος· αἰζ̣ σῶς, σε Ομήρ. Ιλ.· ἵπποι, ὄνοι, σε Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για πρόσωπα, στον ίδ.· λέγεται για αγρότη, χωρικό, αντίθ. προς το πολίτης, σε

Μόσχ. **2.** χρησιμοποιείται για δέντρο, άγριος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *μητρὸς ἀγρίας ἄπο*, φτιαγμένο από άγριο κλίμα, αμπέλι, σε Αισχύλ.· *ἄγριον ἔλαιον*, σε Σοφ. **3.** επίσης χρησιμοποιείται για χώρες, βάρβαρος, απολίτιστος, σε Πλάτ. **II. 1.** λέγεται για πρόσωπα και ζώα, που έχουν ιδιότητες που ανήκουν σε άγρια κατάσταση· **2.** με ηθική σημασία, άγριος, βάνουσος, σκληρός, Λατ. *ferus, ferox*, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** βίαιος, τραχύς, ωμός, σκληρός, αγενής, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἀγριώτατα ἦθεα*, σε Ηρόδ.· *ἐς τὸ ἀγριώτερον*, σε πιο σκληρά μέτρα, σε Θουκ. **4.** λέγεται ακόμη για πράγματα και καταστάσεις ή περιστάσεις, τραχύς, σκληρός, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *νύξ ἀγριωτέρη*, περισσότερο άγρια, θυελλώδης, σε Ηρόδ.· *ἀγρία νόσος*, καρκινώδης αρρώστια, σε Σοφ. **III.** επίρρ., *ἀγρίως*, με άγριο, μανιωδή τρόπο, σε Αισχύλ. κ.λπ.· επίσης, *ἄγρια*, ως ουδ. πληθ., σε Ησίοδ., Μόσχ.

ἀγριότης, -ητος, ή (ἄγριος), I. αγριότητα, βαρβαρότητα, σκληρότητα, σε Ξεν. κ.λπ. **II.** με ηθική σημασία, θηριωδία, βανουσότητα, βιαιότητα, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀγριό-φωνος, -ον (φωνή), αυτός που έχει άγρια ή τραχιά φωνή, σε Ομήρ. Οδ. **ἀγριόω, αόρ. α' ἡγρίωσα (ἄγριος)· I.** καθιστώ κάποιον άγριο ή θηριώδη· *τινί, εξαγριώνω* εναντίον κάποιου, σε Ευρ. **II. 1.** Παθ., παρατ. *ἡγριούμην*, αόρ. α' *ἡγριώθην*, παρακ. *ἡγρίωμαι*· φυτρώνω, μεγαλώνω άγριος, και στον παρακ.· είμαι άγριος, σε Ευρ. **2.** με ηθική σημασία, είμαι άγριος, ωμός, βάνουσος, σκληρός, σε Σοφ. κ.λπ.

ἀγρι-ωπός, -όν (ῶψ), αυτός που έχει άγρια όψη, αγριωπό βλέμμα, σε Ευρ.

ἀγρο-βότης, -ου, Δωρ. -ας, -α, ό (βόσκω), αυτός που βόσκει στα λιβάδια, αυτός που διαμένει στην εξοχή, σε Σοφ., Ευρ.

ἀγρο-γείτων, -ονος, ό, γείτονας στην εξοχή, στους αγρούς, σε Πλούτ.

ἀγρο-δότης, -ου, ό, αυτός που παρέχει θήραμα ή λεία, σε Ανθ.

ἀγρόθεν, επίρρ. (ἀγρός), με προέλευση από τους αγρούς, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ.

ἀγροικία, ή, τραχύτητα, αγριότητα, προστυχία, χοντροκοπία, σε Πλάτ.

ἀγροικίζομαι, αποθ., είμαι αγενής και τραχύς στους τρόπους, φέρομαι ως αγροίκος, σε Πλάτ.

ἄγρ-οικος, -ον, I. 1. αυτός που ανήκει ή διαμένει στους αγρούς, σε Αριστοφ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που ζει στην εξοχή, χωρικός, αγρότης, στον ιδ.· έπειτα αντίθ. προς το *ἀστεῖος*, άξεστος, τραχύς, αγενής, στον ιδ.· ο χαρακτήρας του *ἀγροίκου* περιγράφεται από το Θεόφρ. **II. 1.** επίρρ., *ἀγροίκως*, σε Αριστοφ.· συγκρ. *ἀγροικότερως*, σε Πλάτ., Ξεν.· αλλά· *ἀγροικότερον*, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για τη γη και το έδαφος, ακαλλιέργητος, άγονος, σε Θουκ. **ἀγροιώτης, -ου, ό, = ἀγρότης, I.** ο χωρικός, ο αγρότης, σε Όμηρ., Ησίοδ. κ.λπ. **II.** ως επίθ., αγροτικός, σε Ανθ.

ἀγρόμενος, Επικ. μτχ. Παθ. αορ. β' του ἀγείρω.

ἀγρόνδε, επίρρ. (ἀγρός), στην εξοχή, στους αγρούς, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγρόνομος ή αγρονόμος, -ον, (νέμομαι), I. αυτός που διαμένει στους αγρούς, αγροτικός, εξοχικός, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.· λέγεται για τοποθεσίες, σε Σοφ. **II.** ως ουσ., άρχοντας των Αθηνών που επιβλέπει τα δημόσια κτήματα, σε Πλάτ.

ἀγρός[ἃ φύσει], -οῦ, ό, Λατ. ager, 1. κτήμα, χωράφι· στον πληθ., αγροί, κτήματα, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον ενικ., αγροικία, φάρμα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** εξοχή, αντίθ. προς την πόλιν, στο ιδ.· *ἀγρῶ ή ἐπ' ἀγροῦ*, στην εξοχή, στο ιδ.· *κατ' ἀγρούς*, στο ιδ.· *ἐπ' ἀγρῶν*, σε Σοφ.

ἀγρότερος, -α, -ον, ποιητ. αντί *ἄγριος*, **I. 1.** ἄγριος, λέγεται για τα ζώα, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** λέγεται και για χωρικούς, σε Ανθ. **3.** επίσης χρησιμοποιείται για φυτά, ἄγριος, στον ίδ. **II.** (*ἄγρα*) αυτός που αγαπά το κυνήγι· *Ἀγροτέρα*, η Κυνηγός, δηλ. η Ἄρτεμη, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν.

ἀγροτήρ[α], -ῆρος, ὁ = *ἀγρότης*, σε Ευρ.· θηλ. *ἀγρότειρα*, ως επίθ., η αγροτική, η χωριάτικη, στον ίδ.

ἀγρότης, -ου, ὁ (ἄγρός), **I.** χωρικός, χωριάτικος, σε Ευρ. **II.** (*ἄγρα*) = *ἀγρευτής*, κυνηγός, σε Ομήρ. Οδ.· θηλ., *ἀγρότις (κούρα)*, δηλ. η Ἄρτεμη, σε Ανθ.

ἀγρο-φύλαξ[υ], ὁ, φύλακας των αγρών, σε Ανθ.

ἀγρυπνέω, μέλ. -ήσω (ἄγρυπνος), **1.** ἀγρυπνώ, είμαι ἀγρυπνος, σε Θέογν.· *ἀγρυπνεῖν τὴν νύκτα*, διέρχομαι, περνῶ ξύπνιος τη νύχτα, σε Ξεν. **2.** μεταφ., είμαι προσεκτικός, φυλάω, σε Κ.Δ.

ἀγρυπνητικός, -ή, -όν (ἄγρυπνέω), ἀγρυπνος, ξύπνιος, σε Πλούτ.

ἀγρυπνία, Ιων. -ίη, ἡ (ἄγρυπνέω), αὔπνια, ἀγρυπνία, ἐγρήγορση, επαγρύπνηση, σε Πλάτ.· *ἀγρυπνίησιν εἶχετο*, σε Ηρόδ.

ἄγρ-υπνος, -ον (ἄγρέω), **I.** αυτός που ἐπιζητεῖ τον ύπνο, δηλ. ἄυπνος, ξύπνιος, σε Πλάτ. κ.λπ.· μεταφ., *Ζηνὸς ἄγρυπνον βέλος*, σε Αἰσχύλ.· *τὸ ἄγρυπνον* = *ἀγρυπνία*, σε Πλάτ. **II.** Ενεργ., αυτός που διατηρεῖ κάποιον ξύπνιο, σε ἐγρήγορση· *μέριμναι*, σε Ανθ.

ἀγρώσω, μόνο στον ενεστ., Επικ. αντί ἀγρεύω, συλλαμβάνω, ψαρεύω, αλιεύω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγρώστης, -ου, ὁ = *ἀγρότης*, ουσ. και επίθ., σε Σοφ., Ευρ.

ἄγρωστις, -ιδος και -εως, ἡ, χορτάρι, η «αγριάδα» που τρώνε τα μουλάρια, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ.

ἀγρώτης, -ου, ὁ = *ἀγρότης*· ως επίθ., ἄγριος, σε Ευρ.· αγροτικός, χωριάτικος, σε Ανθ.

ἄγ-υια, -ᾶς, ἡ, οδός, λεωφόρος, σε Όμηρ. κ.λπ. (ημιμετοχικός τύπος από το ἄγω, πρβλ. [ἄρπυια](#)).

ἀγυιάτης[ατ], -ου, κλητ. -ᾶτα, ὁ = Ἀγυιεύς, σε Αἰσχύλ.

ἀγυιάτις, -ιδος, ἡ, θηλ. του προηγ.· ως επίθ., *ἀγυιάτιδες θεραπεῖαι*, η λατρεία του Ἀγυιέα Απόλλωνα, σε Ευρ.

Ἀγυιεύς, -έως, ὁ (ἄγυια), **1.** όνομα του Απόλλωνα, φύλακας των οδών και των λεωφόρων, σε Ευρ. **2.** στύλος, κολόνα, κίονας τοποθετημένος ως ἄγαλμα ή βωμός στην πόρτα του σπιτιού κοντά στο δρόμο, σε Αριστοφ.

ἀ-γυμνάσια, ἡ (γυμνάσιον), ἔλλειψη ἐκπαίδευσης, ἀνυπαρξία ἐκγύμνασης, σε Αριστοφ.

ἀ-γύμναστος, -ον (γυμνάζω), **I. 1.** μη γυμνασμένος, ἀνεκπαίδευτος, σε Ξεν. **2.** ἄπειρος, τινός, μη γυμνασμένος σε κάτι, σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ.· επίσης, *εἷς, πρὸς ἡ περί τι*, σε Πλάτ. κ.λπ. **3.** ἀνενόχλητος, σε Σοφ. **II.** ἐπίρρ., *ἀγυμνάστως ἔχειν πρὸς τι*, είμαι ἄπειρος σε κάτι, ἔλλειψη ἐμπειρίας σε κάτι, σε Ξεν.

ἄγῦρις[α], -ιος, ἡ, Αἰολ. τύπος του *ἀγορά*, συνάθροιση, συνέλευση, πλήθος, σε Όμηρ.

ἀγυρμός, ὁ = *ἄγυρις*, σε Βάβρ.

ἀγυρτάζω, μόνο στον ενεστ., συλλέγω, συγκεντρώνω μέσω ζητιανιάς, ἐπαιτείας, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγύρτης, -ου, ὁ (ἀγείρω), 1. αυτός που συγκεντρώνει, που συλλέγει, ιδίως ο επαίτης ιερέας της Κυβέλης, σε Ανθ. **2.** επαίτης, ζητιάνος, αγύρτης, σαλτιμπάγκος, απατεώνας, περιπλανώμενος, σε Σοφ., Ευρ.

ἀγυρτικός, -ή, -όν, αυτός που ταιριάζει στον *ἀγύρτη*, που αναφέρεται ή σχετίζεται με τον απατεώνα, σε Πλούτ.

ἀγύρτρια, ἡ, θηλ. του *ἀγυρτήρ* (ἀγύρτης), σε Αισχύλ.

ἀγγέ-μᾶχος, -ον (ἄγγι, μάχομαι), αυτός που μάχεται από κοντά, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.· τὰ ἀγγέμαχα ὄπλα, ὅπλα κατάλληλα για μάχη σώμα με σώμα, σε Ξεν.

ἄγγι (ἄγγω) = ἐγγύς, επίρρ. τοπικό, κοντά, πλησίον, εγγύς, δίπλα, απόλ. ή με γεν., σε Όμηρ.· συγκρ. ἄγγιον, ἄσσον· υπερθ. ἄγγιστα (βλ. [ἄσσον](#), [ἄγγιστος](#)).

ἀγγι-ἄλος, -ον και -η, -ον (ἄλς), αυτός που βρίσκεται κοντά στη θάλασσα, λέγεται για πόλεις, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης λέγεται και για νησιά, αυτός που είναι ζωσμένος από θάλασσα, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀγγι-βάθης, αυτός που είναι βαθύς μέχρι την ακτή, λέγεται για τη θάλασσα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀγγι-γείτων, -ον, γεν. -ονος, γειτονικός, σε Αισχύλ.

ἀγγί-θεος, -ον, αυτός που βρίσκεται κοντά στους θεούς, δηλ. όμοιος προς αυτούς σε ευδαιμονία και ισχύ, ή αυτός που ζει, που κατοικεί μαζί τους, σε Ομήρ. Οδ.· μεταγεν., ημίθεος, σε Λουκ.

ἀγγιθύρος, -ον (θύρα), άνθρωπος της διπλανής πόρτας, σε Θεόγν., Θεόκρ.

ἀγγί-μολος, -ον (μολεῖν), αυτός που πλησιάζει, που έρχεται κοντά· με γεν., σε Θεόκρ., στον Όμηρ. μόνο το ουδ. ως επίρρ., κοντά, πλησίον· ομοίως και ἐξ ἀγγιμόλοιο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀγγι-νεφής, -ές (νέφος), αυτός που βρίσκεται κοντά στα σύννεφα, σε Ανθ.

ἀγγίνοια, ἡ, πνευματική ετοιμότητα, οξύτητα, εγρήγορση πνεύματος, οξύνοια, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀγγί-νοος, -ον, συνηρ. ἀγγίνους, -ουν, οξύδερκής, οξύνους, ευφυής, έξυπνος, σε Ομήρ. Οδ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀγγί-πλοος, -ον, συνηρ. ἀγγίπλους, -ουν, αυτός που διαπλέεται με ταχύτητα· *ἀγγίπλοος πόρος*, σύντομο ταξίδι, σε Ευρ.

ἀγγί-πορος, -ον, αυτός που έρχεται κοντά σε..., αυτός που βρίσκεται πάντοτε κοντά, σε Ανθ.

ἀγγί-πτολις, -εως, ὁ, ἡ, ποιητ. αντί *ἀγγίπολις*, αυτός που βρίσκεται κοντά στην πόλη, αυτός που κατοικεί πολύ κοντά, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀγγιστεία, ἡ (ἀγγιστεύω), 1. εγγύτητα γένους, συγγένεια, σε Πλάτ. **2.** δικαιώματα συγγένειας, δικαίωμα κληρονομιάς, σε Αριστοφ.

ἀγγιστεῖα, τά = το προηγ., σε Σοφ.

ἀγγιστεύς, -έως, ὁ, κυρίως στον πληθ., *ἀγγιστεῖς (ἄγγιστος),* στενός συγγενής· λέγεται για τα έθνη, σε Ηρόδ.· πλησιέστερος συγγενής, κληρονόμος, σε Λουκ.

ἀγγιστεύω, I. βρίσκομαι πλησίον ή εγγύτατα, πάρα πολύ κοντά· με δοτ., σε Ευρ. **II.** είμαι κληρονόμος κατά το νόμο, σε Ισαίο.

ἀγγιστήρ, -ήρος, ὁ, αυτός που φέρνει κοντά, άμεσος δράστης, σε Σοφ.

ἀγγιστῖνος, -η, -ον, εγγύς, πυκνός, σε σωρούς, σε Όμηρ.

ἄγγιστος, -ου, υπερθ. επίθ. (ἄγγι), **I.** εγγύτατος, αυτός που βρίσκεται πάρα πολύ κοντά, σε Πίνδ., Τραγ.· *γένει ἄγγιστος πατρός*, ο πιο κοντινός συγγενής, σε Ευρ. **II. 1.** στον Όμηρ. μόνο στο ουδ. ως επίρρ., *ἄγγιστον ή ἄγγιστα*, ἐγγιστα, πάρα πολύ κοντά· με γεν., *Διὸς ἄγγιστα*, πολύ κοντά στον Δία, σε

Αισχύλ.· ἄγχιστα τοῦ βωμοῦ, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για το χρόνο, προ ολίγου, μόλις, εσχάτως, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἄγχι-στροφος, -ον (στρέφω), 1. αυτός που στρέφεται πλησίον, αυτός που περιστρέφεται γρήγορα, λέγεται για γεράκι, σε Θέογν. **2.** αυτός που εύκολα μεταβάλλεται, ξαφνικός, αιφνίδιος, σε Θουκ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ., ξαφνικά, αιφνιδίως, σε Ηρόδ.

ἄγχι-τέρμων, -ον, γεν. -ονος (τέρμα), αυτός που βρίσκεται κοντά στα σύνορα, συνοριακός, γειτονικός, σε Σοφ.

ἄγχι-τοκος, -ον (τίκτω), αυτός που βρίσκεται κοντά στους πόνους του τοκετού· ἄγχιτοκοὶ ὠδίνες, οξείς πόνοι, ὠδίνες τοκετού, σε Ανθ.

ἄγχόθεν, επίρρ. (ἄγχου), από κοντά, εκ του σύγγενος, εκ του πλησίον, σε Ηρόδ.

ἄγχothi, επίρρ. = ἀγχου, κοντά· με γεν. σε Όμηρ.· απόλ. σε Θεόκρ.

ἄγχόνη, ἡ (ἄγχω), πνίξιμο, στραγγάλισμα, κρέμασμα, σε Τραγ. κ.λπ.· ἔργακρείσσον' ἀγχόνης, πράξεις μεγαλύτερης τιμωρίας (πάρα πολύ άσχημες), δηλ. πράξεις για ἀγχόνη, κρεμάλα, ἡ για τιμωρία χειρότερη από κρέμασμα, σε Σοφ.· τάδ' ἀγχόνης πέλας, κακά σχεδόν όσο και ο απαγχονισμός, σε Ευρ.· στον πληθ., ἐν ἀγχόναις θάνατον λαβεῖν, πεθαίνω μέσω απαγχονισμού, στον ίδ.

ἄγχόνιος, -α, -ον (ἄγχω), κατάλληλος για απαγχονισμό· βρόχος, σε Ευρ.

ἄγχοτάτω, επίρρ., υπερθ. του ἀγχου, όπως το ἄγχιστα, εγγύτατα, πάρα πολύ κοντά· με γεν. σε Ηρόδ.· ἀγχοτάτω τινός, πολύ κοντά, δηλ. παρόμοια προς κάποιον, στον ίδ.· επίσης, τινί, στον ίδ.· οἱ ἀγχοτάτω προσήκοντες, οι πιο κοντινοί, οι πιο στενοί συγγενείς, στον ίδ.· επίσης, ἀγχότατα ἔχειν τινός, είμαι πανομοιότυπος με κάποιον, στον ίδ.

ἄγχότερος, -α, -ον, συγκρ. του ἀγχου, εγγύτερος, πλησιέστερος· με γεν. σε Ηρόδ.

ἄγχου = ἄγχι, κοντά, πλησίον· ἀγχου δ' ἱσταμένη, σε Όμηρ.· με γεν., στον ίδ., σε Ηρόδ.

ἄγχ-ουρος, -ον, Ιων. αντί ἄγχ-ορος, γειτονικός, σε Ανθ.

ἄγχω, μέλ. ἄγξω, αόρ. α' ἤγξα· πρβλ. [ἀπάγχω](#)· συμπιέζω, συνθλίβω, πιέζω σφιχτά, ιδίως το λαιμό, στραγγαλίζω, σφίγγω το λαιμό κάποιου, πνίγω· ἄγχε μιν ἱμάς ὑπὸ δειρήν, σε Ομήρ. Ιλ.· τὸν Κέρβερον ἀπῆξας ἄγχων, σε Αριστοφ.· μεταφ. λέγεται για δανειστές, στον ίδ., σε Κ.Δ.· επίσης λέγεται για ένοχη συνείδηση, τοῦτο ἄγχει, σε Δημ.

ἄγχ-ώμαλος, -ον (ἄγχι, ὁμαλός), σχεδόν ίσος· ἀγχώμαλοι ἐν χειροτονία, σε Θουκ.· ἀγχώματος μάχη, αμφίρροπη μάχη, στον ίδ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ., ἀγχώματα ναυμαχεῖν, Λατ. aequo Marte pugnare, στον ίδ.· επίρρ. ἀγχωμάτως, σε Λουκ.

ἄγω[ᾱ], παρατ. ἤγον, Επικ. ἄγον, γ' δυϊκ. ἀγέτην, Δωρ. ἄγον, Ιων. ἄγεσκον· μέλ. ἄξω, Επικ. απαρ. ἀξέμεναι, -έμεν· αόρ. β' ἤγαγον, ο αόρ. α' ἤξα είναι σπάνιος· παρακ. ἤχα, αναδιπλ. ἀγήοχα — Παθ., μέλ. ἀχθήσομαι, επίσης Μέσ. ἄξομαι με Παθ. σημασία· αόρ. α' ἤχθην, Ιων. ἄχθην, παρακ. ἤγμαι·

A. I. 1. α) οδηγώ ἡ μεταφέρω, κουβαλώ, κομίζω, φέρνω, λέγεται για έμψυχο αντικ., ενώ το φέρω χρησιμοποιείται για άψυχο· δῶκε δ' ἄγειν ἐτάροισι γυναῖκα καὶ τρίποδα φέρειν, σε Ομήρ. Ιλ.· ἄγω εἰς ἡ πρὸς τόπον· ποιητ. επίσης με αιτ. τόπου, ἄγει Ἀχέροντος ἀκτάν, σε Σοφ. **β)** αμτβ., για στρατιώτες, προελαύνω, σε Ξεν. κ.λπ.· ομοίως και· ἄγωμεν, ας πάμε, ας πηγαίνουμε, σε Κ.Δ. **γ)** ἡ μτχ. ἄγων χρησιμοποιείται με γενικότερη, ευρύτερη σημασία, αυτός που λαμβάνει, που παίρνει· στήσε δ' ἄγων, όπου πρέπει να χρησιμοποιήσουμε για απόδοση της

ερμηνείας δύο ρήματα: πήρε κι έστησε, σε Όμηρ. **2.** παίρνω μαζί μου, παραλαμβάνω· *εταίρους*, στον ίδ. **3.** παίρνω, λαμβάνω ως αιχμαλώτους ή λεία, στον ίδ. κ.λπ.· κυρίως στη φράση *ἀγείνκαί φέρειν*, λεηλατώ μια χώρα αρπάζοντας οτιδήποτε μπορεί να αφαιρεθεί (όπου το *φέρειν* αναφέρεται σε άψυχα πράγματα, ενώ το *ἀγείν* σε πρόσωπα και ζώα)· έπειτα με αιτ. τόπου, *φέρων και ἄγων τήν Βιθυνίδα*, λεηλατώντας όλη τη Βιθυνία, σε Ξεν.· στην Παθ., *ἀγόμεθα, φερόμεθα*, σε Ευρ. **4.** *ἀγείν εἰς δίκην* ή *δικαστήριον*, *ἀγείν ἐπὶ τοὺς δικαστάς*, οδηγώ, σύρω κάποιον στο δικαστήριο, Λατ. *rapere in jus*, σε Αττ.· ομοίως και μόνο του το *ἀγείν*, σε Πλάτ. **5.** πηγαίνω και φέρνω, βγάζω, κομίζω· *ἄξεθ' ὕῶν τὸν ἄριστον*, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται και για πράγματα, προϊόντα, φέρνω μέσα, κάνω εισαγωγή, εισάγω· *οἶνον νῆες ἄγουσι*, σε Ομήρ. Ιλ. **6.** επιφέρω, προκαλώ, προξενώ· *πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίῳνες*, στο ίδ.· *Ἰλίῳ φθοράν*, σε Αισχύλ. **7.** σηκώνω, κρατώ ψηλά· *φελλοὶ δ' ὤς, ἄγουσι δίκτυον*, στον ίδ. **II. 1.** οδηγώ προς ένα σημείο, οδηγώ προς έναν δρόμο, οδηγώ προς τα εμπρός· *τὸν δ' ἄγε μοῖρα κακὴ θανάτοιο τέλοσδε*, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης με απαρ.· *ἄγει θανεῖν*, οδηγεί στο θάνατο, σε Ευρ.· *ὁδὸς ἄγει*, ο δρόμος οδηγεί, *εἰς* ή *ἐπὶ τόπον*, σε Σοφ., Πλάτ. **2.** μεταφ. οδηγώ, καθοδηγώ ως στρατηγός, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄγω στρατιάν*, ναῦς κ.λπ., σε Θουκ.· *ἄγω τὴν πολιτείαν*, έχω την αρχηγία της διακυβέρνησής της, στον ίδ. **3.** ανατρέφω, εξασκώ, εκπαιδεύω, σε Πλάτ. **III.** τραβώ κάτι, τεντώνω κατά μήκος· *τείχος ἄγειν*, κατασκευάζω γραμμή τείχους, Λατ. *ducere*, σε Θουκ. — Παθ., *ῥῖται ή διῶρυξ*, σε Ηρόδ.· *κόλπου ἀγομένου*, σχηματίζοντας έναν κόλπο, στον ίδ. **IV.1.** θυμάμαι, αναπολώ· *καί μευ κλέος ῥῖγον Ἀχαιοί*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** όπως το *agere*, τηρώ, πανηγυρίζω, γιορτάζω· *έορτήν, τὰ Ὀλύμπια*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** επίσης, τηρώ, φυλάω, κρατώ, συμφωνώ· *σπονδὰς ἄγειν πρὸς τινας*, σε Θουκ.· *εἰρήνην*, σε Πλάτ.· επίσης με αιτ., ως περίφραση στη θέση ρήματος· *σχολήν ἄγειν* = *σχολάζειν*, σε Ευρ.· *ήσυχίαν ἄγειν* = *ήσυχάζειν*, σε Ξεν. **4.** φυλάω, διατηρώ· *έλευθέραν ῥῖγε τὴν Ἑλλάδα*, σε Δημ. **5.** λέγεται για τον χρόνο, περνώ, διέρχομαι· *ποίας ἡμέρας δοκεῖς μ' ἄγειν;* σε Σοφ. **V.** όπως το *ῥέγομαι*, Λατ. *ducere*, θεωρώ, κρίνω, εκτιμώ· *έν τιμῇ ἄγειν*, *έν οὐδεμιῇ μοίρῃ*, *περί πλείστου ἄγειν*, σε Ηρόδ.· *θεοὺς ἄγειν*, πιστεύω στους θεοὺς, σε Αισχύλ.· *τιμώτερον ἄγειν τινά*, σε Θουκ.· ομοίως και με επίρρ., *δυσφόρως ἄγειν*, θεωρώ κάτι αφόρητο, σε Σοφ.· *έντίμως ἄγειν*, σε Πλάτ. **VI.** ζυγίζω τόσο· *ἄγειν μνᾶν*, *τριακοσίους δαρεικοὺς*, ζυγίζω μία μνα, έχω βάρος τριακοσίους δαρεικοὺς, σε Δημ., όπου η αιτ. σημαίνει το βάρος που ζυγίζει το αντικείμενο όταν ζυγοσταθμίζεται ή όταν το έλκει προς τα κάτω το ίδιο του το βάρος· πρβλ. [ἔλκω](#). **VII.** για τα ἄγε, ἄγετε, βλ. αυτ. **B.** Μέσ., ἄγομαι, **1.** παίρνω για τον εαυτό μου, παραλαμβάνω, παίρνω μαζί μου· *χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἶκαδ' ἄγεσθαι*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ἄγεσθαι *γυναῖκα*, Λατ. *uxorem ducere*, παίρνω σύζυγο, στο ίδ.· και πλήρες· *ἄγεσθαι γυναῖκα ἐς τὰ οἰκία*, σε Ηρόδ.· και απλώς ἄγεσθαι, νυμφεύομαι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης λέγεται για τον πατέρα που φέρνει σύζυγο, νύφη για το γιο του, σε Ομήρ. Οδ. **3.** *διὰ στόμα ἄγεσθαι μῦθον*, επιτρέπω να περάσει μέσα απ' το στόμα μου, δηλ. προφέρω, εκφράζω λόγο, σε Ομήρ. Ιλ. **4.** ἄγεσθαι *τι ἐς χεῖρας*, παίρνω κάτι στα χέρια μου, και ομοίως· *αναλαμβάνω*, επιχειρώ, σε Ηρόδ.

ἀγώ[ᾱ], κράση του ἄ ἐγώ.

ἀγωγαῖος, -ον, κατάλληλος για οδήγηση ή καθοδήγηση, λέγεται για το περιλαίμιο σκύλου ή για τον ιμάντα, σε Ανθ.

ἀγωγεύς, -έως, ὁ, Ι. αυτός που τραβά ή σύρει, σε Ηρόδ. **ΙΙ.** χαλινάρι, λουρί, σε Σοφ., Ξεν.

ἀγωγή, ἡ (ἄγω), Ι. 1. α) μεταφορά, κουβάλημα, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *πρὸς τὰς ἀγωγὰς χρῆσθαι ὑποζυγίοις*, σε Πλάτ. **β)** αμτβ., *τὴν ἀγωγήν ἐποιεῖτο*, συνέχισε το ταξίδι του, σε Θουκ.· *κίνηση, τοῦ ποδός*, σε Πλάτ. **2.** η μεταφορά προς ή σε..., *ὁμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή*, οδηγήσατε εμάς ενώπιον του συμβουλίου, σε Θουκ. **3.**

απομάκρυνση, απαγωγή, σε Αισχύλ., Σοφ. **ΙΙ. 1.** καθοδήγηση προς ένα σημείο ή μέρος, οδηγία, διεύθυνση· *ἵππου*, σε Ξεν. **2.** οδηγία, διεύθυνση μιας στρατιάς, σε Πλάτ.· *ἐν ταῖς ἀγωγαῖς*, σε πορεία, εκστρατεία, σε Ξεν. **3.** διαπαιδαγώγηση, εκπαίδευση, σε Πλάτ. κ.λπ.· λέγεται για φυτά, καλλιέργεια, σε Θεόφρ.

ἀγώγιμος, -ον (ἄγω), Ι. αυτός που είναι εύκολος στο να οδηγείται ή στο να μεταφέρεται· *τρισσῶν ἀμαξῶν ἀγώγιμον βάρος*, ζύγιζε τόσο που μπορούσε να γεμίσει τρεις άμαξες, σε Ευρ.· *τὰ ἀγώγιμα*, φορητά πράγματα, εμπορεύματα, σε Ξεν. κ.λπ. **ΙΙ.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που έχει πέσει θύμα απαγωγής, αυτός που οδηγείται σε αιχμαλωσία, σε Δημ. **2.** αυτός που οδηγείται, άγεται εύκολα, ευγενικός, πρόθυμος, σε Πλούτ.

ἀγώγιον, τό (ἄγω), φορτίο άμαξας, σε Ξεν.

ἀγωγός, -όν (ἄγω), Ι. αυτός που οδηγεί, καθοδηγεί, και ως ουσ. οδηγός, καθοδηγητής, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με γεν., *δύναμις ἀνθρώπων ἀγωγός*, η δύναμη της καθοδήγησης των ανθρώπων, σε Πλούτ. **ΙΙ.** αυτός που οδηγεί προς ένα σημείο ή μέρος· *εἷς, πρὸς ἡ ἐπὶ τι*, σε Πλάτ. κ.λπ. **ΙΙΙ. 1.** αυτός που σύρει εμπρός, ελκυστικός, παρελκυστικός, αυτός που προκαλεί· *χοαὶ νεκρῶν ἀγωγοί*, σε Ευρ.· *δακρύων ἀγωγός*, στον ίδ. **2.** απόλ., ελκυστικός, σε Πλούτ.

ἀγών[ᾱ], κράση του ὁ ἀγών.

ἀγών[ᾱ], -ῶνος, ὁ (ἄγομαι), Ι. 1. αριθμός συγκεντρωμένων ανθρώπων, συνάθροιση, συνέλευση, όπως το *ἀγορά*· *ἔζανεν εὐρύν ἀγῶνα, λῦτο δ' ἀγών, ἐν ἀγῶνι νεῶν*, σε Όμηρ.· ειδικότερα, συνάθροιση για παρακολούθηση αθλημάτων ή αγώνων, στον ίδ. κ.λπ. **2.** τόπος όπου διεξάγεται αγώνας, παλαίστρα, κονίστρα, στίβος, στον ίδ. κ.λπ.· *βήτηνές μέσον ἀγῶνα*, σε Ομήρ. **ΙΙ. 1.** συνάθροιση των Ελλήνων στους μεγάλους τους εθνικούς αγώνες· *ὁ ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγών*, σε Ηρόδ.· *ὁ Ὀλυμπικός ἀγών*, σε Αριστοφ. **2.** άμιλλα για έπαθλο - βραβείο σε αγώνες· *ἀγών ἵππικός, γυμνικός*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἀγών τῶν ἀνδρῶν*, αγώνας στον οποίο ο χορός αποτελούνταν από άνδρες, αντίθ. προς *τὸν ἀγῶνα τῶν παιδων*, σε Δημ. κ.λπ.· απ' όπου· *ἀγῶνα ἄγειν, καθιστάναι, τιθέναι, προστιθέναι, ποιεῖν*, τελώ, διεξάγω ή προτείνω έναν αγώνα· *ἀγῶνα ἡ ἐν ἀγῶνι νικᾶν*, είμαι νικητής σ' έναν αγώνα. **ΙΙΙ. 1.** γενικά, κάθε είδος αγώνα, σε πόλεμο, δίκη ή κίνδυνο, δυσκολία· *πολλοὺς ἀγῶνας ἐξιών*, λέγεται για τον Ηρακλή, σε Σοφ.· *ἀγών προκέεται*, με απαρ., είναι δύσκολο ή επικίνδυνο να κάνει κάποιος κάτι, σε Ηρόδ.· *ἀγών περὶ τῆς ψυχῆς, περὶ μεγίστων*, αγώνας, προσπάθεια ζωής και θανάτου, αγώνας για τα ύψιστα συμφέροντα κάποιου, σε Ευρ. **2.** μάχη, ενέργεια στη μάχη, σε Θουκ. **3.** αγώνας σε δικαστήριο, δίκη, σε Πλάτ. κ.λπ. **4.** μεταφ., *οὐ λόγων ἔθ' ἀγών*, τώρα δεν είναι πλέον καιρός για λόγια κ.λπ., σε Ευρ.· *οὐχ ἔδρας ἀγών*, δεν είναι καιρός να κάθεται κάποιος ακίνητος, αδρανής, σε ησυχία, στον ίδ.

ἀγων-άρχης, -ου, ὁ (ἄρχω), κριτής αγώνα, σε Σοφ.

ἀγωνία, Ιων. -ίη, ἡ (ἀγών), **1.** αγώνας, ἀμιλλα, προσπάθεια, πάλη για τη νίκη· διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχων, ἀγκαλιάζω, περικλείω, περιλαμβάνω κάθε είδους αγώνα, σε Ηρόδ.· *πολεμίων ἀγωνία*, σε Ευρ.· *ἐν δημοτικῇ ἀγωνίᾳ*, σε Ξεν. **2.** γυμναστική ἀσκηση, πάλη, σε Πλάτ. κ.λπ.· γενικά, ἀσκηση, εξάσκηση, ἐκγύμναση, γύμνασμα, γυμναστική, στον ιδ. **3.** λέγεται για το νου ή την ψυχή, ἀγωνία, ἀδημονία, στενοχώρια· *ἐν φόβῳ καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ*, σε Δημ.

ἀγωνιάω, μέλ. -άσω [ᾶ], ἀόρ. α' ἡγωνιᾶσα, παρακ. ἡγωνιᾶκα (ἀγωνία)· **I.** ὅπως το ἀγωνίζομαι, παλεύω, ἀγωνίζομαι ἐντονα, προσπαθῶ, μάχομαι, σε Δημ. κ.λπ. **II.** εἶμαι ἀνήσυχος, βρίσκομαι σε ἀγωνία, σε Πλάτ.· *περί τινος*, σε Αριστ.· *ἐπὶ τινι*, σε Πλούτ.

ἀγωνίδεται, βλ. **ἀγωνίζομαι** B.

ἀγωνίζομαι, μέλ. -ῖομαι (με Παθ. σημασία, βλ. παρακ. B), ἀόρ. α' ἡγωνισάμην, παρακ. ἡγωνίσομαι (με Ενεργ. σημασία)· ἀόρ. α' ἡγωνίσθην (ἀγών)·

A. I. 1. ως αποθ., διαγωνίζομαι για ἐπάθλο ή βραβεῖο, ιδίως σε δημόσιους αγώνες, σε Ηρόδ.· *πρός τινα*, σε Πλάτ.· *τινί*, στον ιδ.· *περί τινος*, για κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με σύστ. αντ., ἀγωνίζομαι στάδιον, στον ιδ.· *ἀγῶνα περί τῆς ψυχῆς ἀγ.*, σε Δημ. **2.** πολεμῶ, μάχομαι, σε Ηρόδ., Θουκ.· *περί τῶν ἀπάντων ἀγωνίζομαι*, στον ιδ.· *πρός τινα*, στον ιδ.· με σύστ. αντ., ἦν (μάχην) ἀγωνίζεσθε, σε Ευρ. **3.** διαγωνίζομαι για τη διάκριση, για το βραβεῖο πάνω στη σκηνή, και τα δύο λέγονται για τον ποιητή, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ὅπως επίσης λέγεται για τον υποκριτή ηθοποιό, σε Δημ.· γενικά, ἀγωνίζομαι για τη νίκη· *καλῶς ἡγωνίσαι*, σε Πλάτ. **4.** λέγεται για δημόσια ἀγόρευση, σε Ξεν. **II.** διεξάγω δικαστικό αγώνα, χρησιμοποιεῖται ως δικανικός - νομικός ὅρος, σε Αντιφ.· με σύστ. αντ.· ἀγωνίζομαι δίκην, γραφήν, υπερασπίζω στο δικαστήριο κάποια υπόθεση μέχρι τέλους, σε Δημ.· ἀγωνίζομαι ψευδομαρτυριῶν (ενν. γραφήν), στον ιδ.· ἀγωνίζομαι ἀγῶνα, σε Ανδοκ. κ.λπ.· ἀλλά το ἀγωνίζομαι φόνον, υπερασπίζω τον εαυτό μου κατά κατηγορίας φόνου, σε Ευρ. **III.** γενικά, ἀγωνίζομαι, κοπιάζω, προσπαθῶ ἐντονα, με απαρ., σε Θουκ.· με σύστ. αιτ., ἃ μὲν ἡγωνίσω, σε Δημ. **B.** ως Παθ., κερδίζομαι, κατακτώμαι με μεγάλο αγώνα, ἐρχομαι εις πέρας, κυρίως στον παρακ.· *πολλοὶ ἀγῶνες ἀγωνίδεται* (Ιων. ἀντί ἡγωνισμένοι εἰσι), σε Ηρόδ.· *τὰ ἡγωνισμένα*, διαφιλονικούμενα, σε Ευρ. κ.λπ.· ὁ ἀγωνιζόμενος νόμος, διεκδικούμενος, υπό κρίση νόμος, σε Δημ.· Μέσ. μέλ. με Παθ. σημασία, ἀγωνιέται τὸ πρᾶγμα, θα συζητηθεῖ και θα αποφασιστεῖ, στον ιδ.

ἀγώνιος, -ον (ἀγών), **1.** αυτός που ανήκει στον αγώνα· ἄεθλος ἀγώνιος, βραβεῖο, ἐπάθλο του αγώνα, σε Πίνδ.· λέγεται για τον Ερμή, ως προστάτη των αγώνων, στον ιδ.· επίσης, για τον Δία ως κριτή του αγώνα, σε Σοφ.· *οἱ ἀγῶνιοι θεοί*, στον Αισχύλ. κ.λπ.· εἶναι πιθ. οι θεοί που προΐσταντο στους μεγάλους αγώνες ως προστάτες στον κίνδυνο (Δίας, Ποσειδῶνας, Απόλλωνας, Ερμής) ή ὅλοι οι δώδεκα μεγάλοι και κύριοι θεοί. **2.** ἀγωνίῳ σχολᾷ, σε Σοφ. Αἴας 195: εἶναι πιθ. οξύμωρο = ἀνάπαυση γεμάτη ἀπὸ στενοχώρια και σύγκρουση, αγώνα, ἀνήσυχη ἀνάπαυση.

ἀγώνισις, ἡ (ἀγωνίζομαι), αγώνας για βραβεῖο, μάχη, διαγωνισμός για ἐπάθλο, σε Θουκ.

ἀγώνισμα, -ατος, τό (ἀγωνίζομαι), **I. 1.** πάλη, συμπλοκή, αγώνας· στον πληθ., ἔργα που γίνονται στη μάχη, ἀνδραγαθήματα, γενναῖες πράξεις, κατορθώματα, ἄθλοι, σε Ηρόδ. **2.** στον ενικ., ἀγώνισμά τινος, κατόρθωμα για το οποίο μπορεί κάποιος να νιώθει περήφανος, σε Θουκ.· *ξυνέσεως ἀγώνισμα*, ἀριστο κατόρθωμα πνεύματος,

μυαλού, ευφυΐας, στον ίδ.· *ἀρᾶς ἀγώνισμα*, καρπός, αποτέλεσμα κατάρας, σε Ευρ.

II. *ἀγώνισμα ποιεῖσθαι τι*, κάνω κάτι αντικείμενο των προσπαθειών, των αγώνων μου, σε Ηρόδ.· *οὐμικρὸν τὸ ἀγώνισμα προστάττεις*, σε Λουκ. **III.** αυτό με το οποίο κάποιος ρίχνεται στον αγώνα, δημηγορία, απαγγελία, ρητορικό γύμνασμα για πρόσκαιρη επίδειξη ή διαγωνισμό, *ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα*, σε Θουκ.

ἀγωνισμός, ὁ (ἀγωνίζομαι), άμιλλα, ανταγωνισμός, σε Θουκ.

ἀγωνιστέον, ρημ. επίθ. του *ἀγωνίζομαι*, αυτό για το οποίο πρέπει κάποιος να αγωνιστεί, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀγωνιστής, -οῦ, ὁ (ἀγωνίζομαι), I. 1. αγωνιζόμενος, συναγωνιζόμενος, αντίπαλος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ως επίθ., *ἀγωνισταὶ ἵπποι*, άλογα αγώνων δρόμου, σε Πλούτ. **2.**

συζητητής, αντίπαλος στη συζήτηση, σε Πλάτ. **II.** με γεν., αυτός που αγωνίζεται, που προσπαθεί για κάτι· *τῆς ἀρετῆς*, πρόμαχος αρετής, σε Αισχίν.

ἀγωνιστικός, -ή, -όν (ἀγωνίζομαι), I. κατάλληλος, ικανός για αγώνα ή για συζήτηση ή αλλιώς αγώνα λόγων, σε Αριστ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, ανταγωνιστικός, αυτός που διψά για επαινούς, επιδοκιμασία, σε Πλάτ.· επίρρ. -κῶς, με αντιπαράθεση· *ἀγωνιστικῶς ἔχειν*, διατίθεμαι ή διάκειμαι για μάχη, φιλονικία, σε Πλούτ.

ἀγωνοθεσία, ή, το αξίωμα και η εξουσία του *ἀγωνοθέτου*, η διεύθυνση των αγώνων, σε Πλούτ.

ἀγωνοθετέω, μέλ. -ήσω, **I. 1.** διευθύνω τους αγώνες, τους διοργανώνω, σε Θουκ.·

ἀγωνοθετέω Ὀλύμπια, σε Ανθ. **2.** με αιτ., *ἀγωνοθετέω στάσιν*, υποδαυλίζω, υποκινώ στάση ή εξέγερση, σε Πλούτ. **II.** γενικά, ενεργώ ως κριτής, αποφασίζω, σε Δημ.

ἀγωνο-θέτης, -ου, ὁ (τίθημι), 1. κριτής σε αγώνες, διευθυντής αγώνων ή μεταγεν. διοργανωτής αγώνων, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** γενικά, κριτής, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀδάημονία, ἢ, ἀμάθεια ἢ ἀπειρία στην εκτέλεση ενός πράγματος· με απαρ., σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-δαήμων, -ον (***δάω**), αυτός που δεν γνωρίζει, που αγνοεί, ἀμαθής, ἀπειρος σε κάτι· με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.· *κακῶν ἀδαήμονες*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-δαής, -ές (***δάω**) = το προηγ.· με γεν. προσ., σε Ηρόδ.· με γεν. πράγμ., στον ίδ.· με απαρ., αυτός που δεν γνωρίζει πώς να κάνει κάτι, σε Σοφ.· απόλ., σε Ξεν.

ἄ-δάητος, -ον (***δάω**), ἄγνωστος, σε Ησίοδ.

ἄ-δαιτος, -ον (**δαίνυμαι**), αυτός που δεν είναι κατάλληλος για βρώση, σε Αισχύλ.

ἄ-δακρῦς, -υ, γεν. -υος I. = **ἀδάκρυτος** I, σε Πίνδ., Ευρ. II. = **ἀδάκρυτος** II, στον ίδ.

ἀδακρῦτί, επίρρ., χωρίς δάκρυα, σε Ισοκρ., Πλούτ.

ἄ-δάκρυτος, -ον (**δακρύω**), αυτός που έχει ἔλλειψη δακρύων. I. Ενεργ., αυτός που δεν χύνει δάκρυα, *ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀδακρύτω ἔχεν ὅσσε*, σε Ομήρ. Οδ.· *εὐνάζειν ἀδακρύτων βλεφάρων πόθον*, κατευνάζω, αποκοιμίζω τον πόθο των ματιών της, ώστε να μη δακρύζουν πλέον, σε Σοφ.· πρβλ. **ἄδερκτος**. II. 1. Παθ., ἀκλαυτος, αθρήνητος, στον ίδ. 2. αυτός για τον οποίο δεν χύθηκε κανένα δάκρυ· *τρόπαια*, σε Πλούτ.

ἀδαμάντινος, -η, -ον (**ἀδάμας**), διαμαντένιος, αδαμάντινος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· μεταφ., σκληρός όπως ο αδάμαντας· *σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνους λόγους*, σε Πλάτ.· *οὐκ ἄδ. ἐστίν*, λέγεται για νεαρό κορίτσι, σε Θεόκρ.· επίρρ. -νως, σε Πλάτ.

ἀδάμαντό-δετος, -ον, σιδηροδέσμιος, δεμένος με χαλύβδινους δεσμούς, σε Αισχύλ.

ἄ-δάμας, -αντος, ὁ (**δαμάω**), κυρίως, αδάμαστος, ακαταπόνητος· I. 1. ως ουσ., ο αδάμαντας, δηλ. το πιο σκληρό μέταλλο, πιθ. ο χάλυβας, το ατσάλι· μεταφ., λέγεται για κάτι αμετάβλητο· *ἔπος ἐρέω ἀδάμαντι πελάσσας*, έχοντας καταστήσει αυτό στέρεο σαν τον αδάμαντα, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ. 2. το διαμάντι, ως πολύτιμος λίθος, σε Θεόφρ. II. ως επίθ. μεταφ., ἀκαμπτος, ανένδοτος, ανυποχώρητος, αδιαπραγμάτευτος, λέγεται για τον ἔρωτα αλλά και για τον Ἄδη, σε Θεόκρ.

ἄ-δάμαστος, -ον (**δαμάω**), επίθ. του Ἄδη, ἀκαμπτος, ανένδοτος, ανυποχώρητος, αδιαπραγμάτευτος, σε Ομήρ. Ιλ.· ἔπειτα χρησιμοποιείται με την κυριολεκτική σημασία, αδάμαστος, αλύγιστος, μη εξημερωμένος· *ἵππος*, σε Ξεν.

ἄ-δάμᾰτος, -ον = **ἀδάμαστος**, ανυπότακτος, ἀνίκητος, ακυρίευτος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· λέγεται για γυναίκες, ἀνύπαντρη, σε Σοφ.· επίσης, λέγεται για θηρία ἢ ζῶα, αδάμαστος, μη εξημερωμένος, βλ. **πέσημα** (*ᾱδάμᾰτω*, σε Θεόκρ.).

ἄ-δάπᾰνος, -ον (**δαπάνη**), αυτός που δεν επιφέρει δαπάνη, αυτός που δεν κοστίζει τίποτα· *γλυκέα κἀδάπανα* (κράση του καὶ ἀδάπανα), σε Αριστοφ.· επίρρ., *ἀδαπάνως τέρψαι φρένα*, σε Ευρ.

ἄδας, Ἄιδας, Δωρ. αντί ἄδης, Ἄιδης.

ἄ-δαστος, -ον (**δατέομαι**), ἀχώριστος, αδιαίρετος, ενιαίος, ἀμέριστος, σε Σοφ.

ἀδδεές, βλ. **ἄδεής**.

ἀδδηκότες, ἄδδην, ἀδδηφαγέω, βλ. **ἄδέω**, **ἄδην**, **ἀδηφαγέω**.

ἄδε, γ' ενικ. αορ. β' του **ἀνδάνω**.

ἄδέα, Δωρ. αντί *ἡδεῖα*, και επίσης αντί *ἡδύν*· βλ. **ἡδύς**.

ἄ-δεής, Επικ. **ἀδειής**, -ές· Επικ. κλητ. **ἀδδεές** (δέος)· αυτός που δεν αισθάνεται φόβο, ἀφοβος· *εἵπερᾰδειής τ' ἐστί*, λέγεται για τον Ἑκτορα, σε Ομήρ. Ιλ.· *κύον ἀδεές*, στο ίδ. 2. ἀφοβος, ασφαλής (βλ. **ἄλεής**), τὸ ἀδεές, η ἀσφάλεια, σε Θουκ.· *ἀδεής θανάτου*, αυτός που δεν φοβάται το θάνατο, σε Πλάτ.· *ἀδεές δέος δεδιέναι*,

ο φόβος κάποιου εκεί όπου δεν δικαιολογείται φόβος, εκεί όπου δεν υπάρχει αιτία φόβου, στον ίδ. **II.** αυτός που δεν προξενεί φόβο, μη φοβερός, τρομερός· *πρός έχθρους*, σε Θουκ. **III. 1.** επίρρ., *άδεῶς*, άφοβα, θαρραλέα, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** χωρίς περιορισμό, ελεύθερα, αβίαστα, σε Θουκ.

ἄδεια, ἡ (ἀδεής), ελευθερία από φόβο, αφοβία· *ἀδείην διδόναι*, παρέχω αμνηστία, αποζημίωση, εγγύηση, εξασφάλιση, ασφάλεια ζωής, σε Ηρόδ.· *ἐν ἀδείῃ εἶναι*, στον ίδ.· *τῶν σωμάτων ἄδειαν ποιεῖν*, σε Θουκ.· *ἄδειάν τινι παρασκευάζειν, παρέχειν*, σε Δημ.· αντίθ. προς το *ἄδειαν λαμβάνειν*, το να λαμβάνει κάποιος ασφάλεια, εγγύηση ζωής, στον ίδ.· *ἀδείας τυγχάνειν*, στον ίδ.

ἀδειής, -ές, Επικ. αντί *ἀδεής*.

ἀ-δεΐμαντος, -ον (δειμαίνω), **1.** άφοβος, ατρόμητος, σε Πίνδ. κ.λπ.· επίρρ.

ἀδειμάντως, σε Αισχύλ. **2.** εκεί όπου δεν υπάρχει, δεν υφίσταται φόβος, αυτός που δεν προξενεί φόβο· *οἰκία*, σε Λουκ.

ἀδεῖν, απαρ. αορ. β' του *ἀνδάνω*.

ἄ-δειπνος, -ον (δεῖπνον), αυτός που δεν δειπνησε, ο νηστικός, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀ-δέκαστος, -ον (δεκάζω), αυτός που δεν δωροδοκεῖται, σε Αριστ.· συγκρ. επίρρ. - *ότερον*, σε Λουκ.

ἀ-δεκάτευτος, -ον (δεκατεύω), αυτός που δεν έχει υποστεί φορολόγηση, αφορολόγητος, σε Αριστοφ.

ἀδελφεά, -εή, ἀδελφεός, -ειός, βλ. [ἀδελφή](#), [ἀδελφός](#).

ἀδελφEO-κτόνος, -ον, Ιων. αντί *ἀδελφοκτόνος*.

ἀδελφή, ἡ, 1. θηλ. του *ἀδελφός*, αδερφή, σε Τραγ. κ.λπ.· Ιων. **ἀδελφεή**, σε Ηρόδ.· Επικ. **ἀδελφειή**, σε Ανθ.· Δωρ. **ἀδελφεά**, σε Σοφ. **2.** αδελφή, ως μέλος χριστιανικής κοινότητας, σε Κ.Δ.

ἀδελφιδέος, συνηρ. -οῦς, *ὁ*, ο γιος του αδελφού ή της αδελφής, ο ανιψιός, σε Ηρόδ.

ἀδελφιδῆ, ἡ, Αττ. συνηρ. αντί *ἀδελφιδέη*, η κόρη του αδελφού ή της αδελφής, η ανιψιά, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἀδελφίδιον, τό, υποκορ. του *ἀδελφός*, σε Αριστοφ.

ἀδελφο-κτόνος, -ον (κτείνω), δολοφόνος αδερφού ή αδερφής, σε Ηρόδ. (απαντά στον Ιων. τύπο *ἀδελφEOκτόνος*), σε Πλούτ.

ἀδελφός[ᾱ], (α *αθροιστικό*, *δελφύς*· πρβλ. Λατ. *co-uterinus*), ώστε *ἀδελφοί* είναι κυρίως οι γιοι της ίδιας μητέρας. **I. 1.** ως ουσ., *ἀδελφός, ὁ*, κλητ. *ἄδελφε* (όχι *ἀδελφέ*), Ιων. *ἀδελφεός*, Επικ. *ἀδελειός*· ο αδελφός ή γενικά ο στενός συγγενής· *ἀδελφοί*, αδελφός και αδελφή, όπως το Λατ. *fratres*, σε Ευρ.· *ἀδελφEOί ἅπ' ἀμφοτέρων*, αδελφοί κι απ' τους δύο γονεῖς, δηλ. όχι ετεροθαλή αδέλφια, σε Ηρόδ. **2.** ο εν Χριστῷ αδελφός, σε Κ.Δ. **II. 1.** επίθ., *ἀδελφός, -ή, -όν*, αδελφικός, σε Τραγ., Πλάτ. **2.** όπως το Λατ. *geminus, gemellus*, για οτιδήποτε διπλό, ζευγάρι ή δίδυμο· έπειτα ακριβῶς όμοιος, σε Ξεν.· με γεν. ή δοτ., *ἀδελφὰ τῶνδε, ἀδελφὰ τούτοισι*, σε Σοφ.

ἀδελφός, κράση του *ὁ ἀδελφός*.

ἀδελφότης, -ητος, ἡ (ἀδελφός), η αδελφότητα, το σύνολο των αδελφών εν πνεύματι, σε Κ.Δ.

ἀ-δέξιος, -ον (δεξιά), αριστερόχειρας, αδέξιος, ατζαμής, σε Λουκ.

ἀ-δερκής, -ές (δέρκομαι), αφανής, αόρατος, σε Ανθ.

ἄ-δερκτος, -ον (δέρκομαι), αυτός που δεν βλέπει, *ἀδέρκτων ὁμμάτων τητῶμενος*, στερημένος των οφθαλμών σου, έτσι ώστε να μη βλέπουν πια, σε Σοφ.· πρβλ.

ἄδάκρυτος· επίρρ. -τως, χωρίς κάποιος να βλέπει, στον ίδ.

ἄ-δεσμος, -ον, αδέσμευτος, ελεύθερος· *ἄδεσμος φυλακή*, Λατ. libera custodia, ο δικός μας «λόγος τιμής», σε Θουκ. κ.λπ.· *δεσμός ἄδεσμος*, συναρμογή ασύνδετη, χωρίς δέσιμο, λέγεται για το στεφάνι των ικετών, σε Ευρ.

ἄ-δέσποτος, -ον (δεσπότης), αυτός που δεν έχει κύριο, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄ-δετος, -ον, λυτός, ελεύθερος, σε Δημ.

ἄ-δευκής, -ές, λέξη που χρησιμοποιείται μόνο από τον Όμηρ.· μόνο στην Ομήρ. Οδ. ως επίθ. των *ὄλεθρος, πότμος, φῆμις*· κοινώς ερμηνεύεται «όχι γλυκός, πικρός, σκληρός» (από την αρχαιότερη λέξη *δεῦκος* που σημαίνει γλυκός)· αλλά πιο πιθ. είναι ότι σημαίνει, απρόσμενος, αιφνίδιος, ξαφνικός (από το *δοκ-έω*).

ἄ-δέψητος, -ον (δεψέω), ακατέργαστος, λέγεται για το ακατέργαστο δέρμα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀδέω[ᾱ], (ἄω, satio), είμαι κορεσμένος, χορτάτος (απαντά μόνο σε δύο ομηρ. τύπους· ευκτ. αορ. α' και μτχ. παρακ.)· *μή ξεῖνος δείπνω ἀδήσειεν*, μήπως με το φαγητό αισθανόταν αποστροφή, απέχθεια, αηδία· *καμάτῳ ἀδηκότες ἡδὲ καὶ ὕπνω*, καταβεβλημένοι από τον κόπο και τον ύπνο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄδη, γ' ενικ. υποτ. αορ. β' του ἀνδάνω.

ἄ-δήϊος, συνηρ. **ἄ-δηϊος, -ον**, απρόσβλητος, αυτός που δεν έχει καταστραφεί, σε Σοφ.

ἄ-δηκτος, -ον (δάκνω), αδάγκωτος, αδιάβρωτος ή αυτός που δεν έχει φαγωθεί από σκουλήκια, σε Ησίοδ. (στον υπερθ. *ἀδηκτοτάτη*)· επίρρ. -τως, σε Πλούτ.

ἀδηλέω, βρίσκομαι στο σκοτάδι, σε άγνοια για κάποιο πράγμα, σε Σοφ.

ἀδηλία, ή, αβεβαιότητα, σε Ανθ.

ἄ-δηλος, -ον, I. μη φανερός ή άγνωστος, άσημος, σκοτεινός, δυσνόητος, σε Ησίοδ., Σοφ., Πλάτ. **II. α)** λέγεται για πράγματα, *ἄδηλοι θάνατοι*, θάνατοι από άγνωστο χέρι, σε Σοφ.· *ἄδηλη ἔχθρα*, κρυφή ἔχθρα, σε Θουκ.· *ρεῖ πᾶν ἄδηλον*, όλα διαρρέουν στο μηδέν, σε Σοφ.· *ἀδηλός τιτι*, αόρατος, απαρατήρητος σε κάποιον, σε Ξεν. **β)** ουδ.

ἀδηλόν (έστιν) εἰ..., ὅτι..., είναι αμφίβολο εάν..., είναι άγνωστο ότι..., σε Πλάτ. κ.λπ.· ομοίως και *ἄδηλον μή...*, στον ίδ.· *ἀδηλον ὄν*, με το να είναι αβέβαιο, σε Θουκ.· ομοίως και *έν ἀδηλοτέρῳ εἶναι*, σε Ξεν. **γ)** *ἄδηλος*, συχνά σε συμφωνία με το υποκ. (όπως το *δίκαιός είμι*), *παῖδες ἄδηλοι ὀποτέρων = ἄδηλόν έστιν ὀποτέρων παῖδες εἰσιν*, σε Λυσ. κ.λπ. **III.** επίρρ. -λως, κρυφά, σε Θουκ.· υπερθ. -ότατα, στον ίδ.

ἀδημονέω[ᾱδ-], απαρ. αορ. α' *ἀδημονῆσαι*· αγωνιώ, ανησυχώ σοβαρά, σε Πλάτ.· *ἀδημονῆσαι τὰς ψυχὰς*, σε Ξεν. (αμφίβ. προέλ.).

ἀδημονία, ή, ανησυχία, θλίψη, σε Ανθ., Πλούτ.

ἄδην ή ἄδην[ᾱ] (ἄω, satio), 1. επίρρ., Λατ. satis, αρκετά, έως το σημείο του κορεσμού· *ἔδμεναι ἄδ(δ)ην*, το να τρώει κανείς μέχρι κορεσμού, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με γεν., *οἷ μιν ἄδην ἐλώωσι πολέμοιο*, οι οποίοι μπορεί να τον οδηγούν σε κορεσμό του πολέμου, στο ίδ.· *ἄδην ἔλειξεν αἵματος*, ἔγλειψε όσο μπορούσε να φάει από το αίμα, σε Αισχύλ.· *καὶ τούτων μέν ἄδην*, αρκετά από αυτό, σε Πλάτ.· με μτχ., *ἄδην εἶχον κτείνοντες*, σε Ηρόδ. (ἄ, εκτός της φράσης *ἔδμεναι ἄδην* που αναφέρεται στην Ομήρ. Ιλ., όπου συνήθως αναγράφεται *ἄδδην*).

ἀδῆος, -ον, συνηρ. αντί *ἀδήϊος*.

ἄ-δηρις, -ιος, ὁ, ἡ, αυτός που δεν μετέχει σε αγώνα, που δεν παίρνει μέρος σε πάλη, σε Ανθ.

ἄ-δήριτος, -ον (δηρίομαι), Ι. αυτός που γίνεται χωρίς αγώνα ή πάλη, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ακαταμάχητος, αήττητος· *ἀνάγκης σθένος*, σε Αισχύλ.

ἄδης ή Ἄιδης, -ου, ὁ, στον Όμηρ. επίσης **Ἄϊδης, -αο και -εω** Δωρ. **Ἄϊδας, -α**· υπάρχει επίσης και γεν. Ἄϊδος, δοτ. Ἄϊδι (όπως αν προερχόταν από το Ἄϊς)· (από α στερητικό, ἰδεῖν)· **I.** Ἄδης ή Πλούτωνας (πρβλ. [Πλούτων](#)), ο θεός του Κάτω Κόσμου, ο γιος του Κρόνου και της Ρέας, αδελφός του Δία· *Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίτατος δ' Ἄϊδης*, σε Ομήρ. Ιλ· ονομάζεται και *Ζεὺς καταχθόνιος*, στο ἰδ· *εἰν ή εἰς Ἄϊδαο* (ενν. *δόμοις, δόμους*), στον Κάτω Κόσμο, σε Όμηρ· *εἰν Ἄϊδος*, σε Ομήρ. Ιλ· *ἐν Ἄϊδου, ἐς Ἄϊδου* (ενν. *οἴκω, οἶκον*), σε Αττ· επίσης *Ἄϊδόσδε*, επίρρ., στον Κάτω Κόσμο, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** ως προσηγορικό, ο Ἄδης, ο Κάτω Κόσμος· *εἰσόκεν Ἄϊδι κεύθωμαι*, στο ἰδ· *ἐπὶ τὸν ἄδην*, σε Λουκ· *εἰς ἄϊδην*, σε Ανθ· *ἐν τῷ ἄδῃ*, σε Κ.Δ. **2.** τάφος, θάνατος· *ἄδης πόντιος*, θάνατος στη θάλασσα, σε Αισχύλ. κ.λπ. (*ἄϊδης*, σε Όμηρ., Αττ. *ἄδης*· αλλά σε Τραγ. επίσης *ἄϊδας*· γεν. *ἄϊδεω* ως ανάπαιστος στον Όμηρ· γεν. *ἄϊδᾶο*, στον ἰδ· γεν. *ἄϊδος* πριν από φωνήεν, σε Ομήρ. Ιλ.).

ἀδήσειε, ἀδηκότες, βλ. [ἀδέω](#).

ἀδήσω, μέλ. του *ἀνδάνω*.

ἀδη-φάγος, -ον (ἄδην, φᾶγειν), πολυφάγος, λαίμαργος· *ἀδηφάγος ἀνὴρ*, λέγεται για αθλητή, σε Θεόκρ· *τὴν ἀδηφάγον νόσον*, αυτή την άπληστη πληγή ή θλίψη, τον αχόρταγο πόνο, σε Σοφ.

ἀ-δήωτος, -ον, απόρθητος, σε Ξεν.

ἀ-διάβᾶτος, -ον, αυτός που δεν είναι διαβατός, απροσπέλαστος· *ποταμός, νάπος*, σε Ξεν.

ἀ-διάβλητος, -ον (διαβάλλω), αυτός που δεν ακούει συκοφαντίες, σε Πλούτ.

ἀ-διάθετος, -ον (διατίθεμαι), αδιάθετος, αυτός που δεν έχει διαθήκη, σε Πλούτ.

ἀ-διάκριτος, -ον, αναποφάσιστος, σε Λουκ.

ἀ-διάλειπτος, -ον (διαλείπω), αυτός που δεν έχει διαλείμματα, αδιάκοπος, συνεχής, σε Κ.Δ· επίρρ. *-τως*, σε Πολύβ., Κ.Δ.

ἀ-διάλυτος, -ον (διαλύω), αδιάλυτος, αδιάλλακτος, σε Πλάτ.

ἀ-διάντος, -ον (διαίνω), Ι. αυτός που δεν έχει υγρανθεί, στεγνός, σε Σιμων.

II. *ἀδιαντον, τό*, είδος φυτού, «το πολύτριχο», σε Θεόκρ.

ἀ-διάυλος, -ον, αυτός που δεν έχει δρόμο επιστροφής, λέγεται για τον Ἄδη, σε Ευρ.

ἀ-διάφθαρτος, -ον (διαφθείρω) = ἀδιάφθορος Ι, σε Πλάτ.

ἀ-διαφθορία, ἡ, η ιδιότητα του αδέκαστου, ακεραιότητα, εντιμότητα, σε Κ.Δ.

ἀ-διάφθορος, -ον (διαφθείρω), Ι. 1. αδέκαστος, ακέραιος, αγνός, καθάρος, σε Πλάτ. κ.λπ· επίρρ. *-ρως*, σε Αισχίν. **2.** λέγεται για δικαστές και μάρτυρες, αδέκαστος, ακέραιος, τίμιος, σε Πλάτ. κ.λπ· υπερθ. επίρρ. *-ώτατα*, στον ἰδ. **II.** άφθαρτος, αιώνιος, στον ἰδ.

ἀ-δίδακτος[ι], -ον, Ι. 1. αυτός που δεν έχει γίνει δέκτης διδασκαλίας, δεν έχει εκπαιδευτεί, ο μη πληροφορημένος, αμαθής, αγράμματος· με γεν., *ἀδίδακτος ἐρώτων*, σε Ανθ. **2.** αυτός που δεν έχει γίνει δέκτης διδασκαλίας, δεν έχει ασκηθεί, λέγεται για το Χορό, σε Δημ. **II.** λέγεται για πράγματα, αυτά που δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο διδασκαλίας, αυτά που αποτελούν έμφυτη γνώση, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀ-διέξοδος, -ον, Ενεργ., ανίκανος να εξέλθει διαμέσου, σε Ανθ.

ἀ-διερεύνητος, -ον (διερευνάω), ανεξέταστος, ανεξερεύνητος, σε Πλούτ.

ἀ-διήγητος, -ον (διηγέομαι), απερίγραπτος, σε Ξεν., Δημ.

ἀ-δίκαστος, -ον (δικάζω), αυτός που δεν έχει δικαστεί, δεν έχει αποφασιστεί, σε Λουκ.

ἀδικείμενος, Βοιωτ. αντί *ἡδίκημένος*, μτχ. Παθ. παρακ. του *ἀδικέω*.

ἀδικέω: Ιων. παρατ. *ἡδίκεον* ή *-εν* — Παθ., μέλ., σε Μέσ. τύπο *ἀδικήσομαι* ή Παθ. *ἀδικηθήσομαι* (*ἄδικος*)· **I.** διαπράττω αδίκημα, αμαρτάνω, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *τάδικεῖν*, το να πράττει κάποιος το κακό, σε Σοφ.· *τὸ μάδικεῖν*, δίκαιος τρόπος, σε Αισχύλ.· *ἀλλά· σχήσει τὸ μάδικεῖν*, θα εμποδίσει, θα καταπαύσει

την αδικία, στον ίδ.· στη δικανική γλώσσα, η παράνομη πράξη, οπότε το αναφερόμενο αδίκημα συνάπτεται ως μτχ.· *Σωκράτης ἀδικεῖ διδάσκων*, σε Πλάτ., Ξεν.· με σύστ. αιτ., *ἀδικίαν, ἀδίκημα*, σε Πλάτ., ή με ουδ. επιθ., *ἀδικεῖν πολλά, μεγάλα*, στον ίδ.· *οὐδέν, μηδέν ἀδικεῖν*, στον ίδ.· *ἐπίσης, ἀδικεῖν περὶ τὰ μυστήρια*, σε Δημ. **II. 1.** μτβ. με αιτ. προσ., αδικώ, καταστρέφω, βλάπτω, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με διπλή αιτ., αδικώ κάποιον σε κάτι, σε Αριστοφ. κ.λπ.· *τὰ μέγιστα ἀδικεῖν τινα*, σε Δημ.· *ἀδικεῖν τινα περί τινος*, σε Πλάτ. — Παθ., βλάπτομαι· *μὴ δῆτ' ἀδικηθῶ*, σε Σοφ.· *ἀδικεῖσθαι εἷς τι*, σε Ευρ. **2.**

καταστρέφω, φθείρω, ζημιώνω, προκαλώ βλάβη, χαλώ· *ἀδικεῖν γῆν*, σε Θουκ.

ἀδίκημα, -ατος, τό (ἀδικέω), **I.** αδικη πράξη, βλάβη, αδικία, ζημία, Λατ.

injuria, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με γεν., βλάβη που προξενήθηκε σε κάποιον, σε Δημ.

II. αυτό που έχει ληφθεί μέσω αδικίας, τα κακώς αποκτηθέντα αγαθά, σε Πλάτ.

ἀδικητέον, ρημ. επίθ. του *ἀδικέω*, κάτι που πρέπει να διαπραχθεῖ ως αδικία, σε Πλάτ.

ἀδικία, Ιων. **-ίη, ή, I.** αδικη ενέργεια, αδικία, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** όπως το

ἀδίκημα, αδικη πράξη, ζημία, στον ίδ., σε Πλάτ.

ἀδίκιον, τό, I. αδικο, αδικη σχέση, σε Ηρόδ. **II.** *ἀδικίου γραφή*, καταγγελία εναντίον εκείνων που βλάπτουν το Δημόσιο, σε Πλούτ.

ἄ-δίκος, -ον (δίκη), I. 1. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που πράττει το αδικο,

ανέντιμος, μη ενάρετος, αδίκος, σε Ησιόδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ἀδικώτατος*, σε Σοφ.· *ἄδικος εἷς τι*, αδίκος ως προς κάτι· *ἔς τινα*, προς, απέναντι σε κάποιον άνθρωπο, σε Ηρόδ.· *περί τινα*, σε Ξεν.· με απαρ., τόσο αδίκος ώστε να..., σε Κ.Δ. **2.** *ἄδικοι ἵπποι*,

ξεροκέφαλοι, ατίθασοι, ακυβέρνητοι, αδάμαστοι, σε Ξεν. **II.** λέγεται και για

πράγματα, τα αδικώς πεπραγμένα, το κακό, το αδικο, το βλαβερό· *ἔργματα*, σε

Θέογν., Ηρόδ. κ.λπ.· *τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, τὰ δίκαια καὶ ἄδικα*, το καλό και το κακό, το δίκαιο και το αδικο, σε Πλάτ. **III.** επίρρ. **-κως**, σε Σόλωνα κ.λπ.· *τούς ἀδίκως θνήσκοντας*, σε Σοφ.· *εἶτε δικαίως εἶτε ἀδίκως*, *jure an injuria*, σε Ηρόδ.· *οὐκ ἀδίκως*,

όχι άνευ λόγου, όχι άνευ δίκαιας αιτίας, σε Πλάτ.

ἀδινός, -ή, -όν[ᾱ], συμπιεσμένος (βλ. [ἄδρός](#))· **1.** συμπυκνωμένος, συσσωρευμένος, συγκεντρωμένος, συμπαγής, πυκνός, λέγεται για μέλισσες, μύγες, πρόβατα, σε Όμηρ.· *ἀδινὰ δάκρυα*, άφθονα δάκρυα, σε Σοφ. **2.** βίαιος, ηχηρός, λέγεται για ήχους, σε Όμήρ. **Ιλ.**· *Σειρήνες ἀδιναί*, ηχηρόφωνες Σειρήνες, σε Όμήρ. **Οδ.**· επίρρ. **- νῶς**, συχνά ή ηχηρά, δυνατά, βίαια, σε Όμήρ. **Ιλ.**· παρομοίως και *ἀδινόν και ἀδινά*,

ως επίρρ.: *ἀδινὸν κλαίειν, μυκᾶσθαι, στοναχῆσαι*, σε Όμηρ. συγκρ. *ἀδινώτερον*, σε

Όμήρ. **Οδ.**

ἀ-διόρθωτος, -ον (διορθόω), αυτός που δεν έχει διορθωθεί, αυτός που δεν έχει τοποθετηθεί σωστά, σε Δημ.· λέγεται για βιβλία, μη αναθεωρημένος, μη τροποποιημένος, σε Κικ.· πρβλ. **διορθωτής**.

ἀ-δίστακτος, -ον (διστάζω), αναμφίβολου· επίρρ. -τως, σε Ανθ.

ἄ-διψος, -ον (δίψα), αυτός που δεν υποφέρει από δίψα, σε Ευρ. κ.λπ.

ἀδμής, -ῆτος, ὁ, ἡ, 1. ποιητ. αντί *ἀδάματος*, αδάμαστος, απείθαρχος, μη εξημερωμένος, λέγεται για ζώα, σε Ομήρ. **Οδ. 2.** επίσης, λέγεται για νεαρές παρθένους, ανύπαντρη, άγαμη, στο ίδ.

ἄ-δμητος, -η, -ον, 1. ποιητ. αντί *ἀδάματος*· στον Όμηρ. μόνο σε θηλ. και μόνο για ζώα, αχαλιναγώγητος, αδάμαστος· *βοῦν ἀδμήτην, ἦν οὕτω ὑπὸ ζυγόν, ἤγαγεν ἀνὴρ*, σε Ομήρ. **Ιλ.**· *ἔππον ἐξέτε' ἀδμήτην*, στον ίδ. **2.** όπως το *ἀδμής*, λέγεται για νεαρές παρθένους, ανύπαντρη, άγαμη, σε Ομηρ. Ύμν.

ἄδοι, γ' ενικ. ευκτ. αορ. β' του ἀνδάνω.

ἀ-δόκητος, -ον (δοκέω), **I.** απροσδόκητος, σε Ησίοδ., Σοφ. κ.λπ.· *τὸ ἀδόκητον*, το απροσδόκητο, η έκπληξη, σε Θουκ. **II.** επίρρ. -τως, στον ίδ.· ομοίως και *ἀδόκητα* ως επίρρ., σε Ευρ.· *ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου*, σε Θουκ.

ἀ-δοκίμαστος, -ον (δοκιμάζω), αυτός που δεν έχει δοκιμαστεί, που δεν έχει επιχειρηθεί, μη ασκημένος, σε ό,τι αφορά στα πολιτικά δικαιώματα, σε Λυσ. κ.λπ.

ἀ-δόκιμος, -ον, I. αυτός που δεν μπορεί να υποστεί έλεγχο ή δοκιμή, κίβδηλος, κυρίως λέγεται για νομίσματα, σε Πλάτ. **II.** μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που έχει απορριφθεί ως νόθος, ψεύτικος, εξευτελισμένος, ατιμωτικός, αποδοκιμασμένος ως απόβλητος, σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ.

ἀδολεσχέω[ᾱ], μέλ. -ήσω, ματαιολογώ, φλυαρώ, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀδο-λέσχης[ᾱ], -ου, ὁ, πολυλογάς, απεραντολόγος, ματαιολόγος, φλύαρος, σε Αριστοφ., Πλάτ. (πιθ. από τα *ἄδην, λέσχη* = ομιλία μέχρι κορεσμού).

ἀδολεσχία[ᾱ], ἡ, πολυλογία, φλυαρία, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· ο Θεόφρ. έγραψε *περὶ ἀδολεσχίας*.

ἀδό-λεσχος[ᾱ], -ον = *ἀδολέσχης*, σε Ανθ.

ἄ-δολος, -ον, I. αυτός που δεν έχει δόλο, δεν επιδιώκει απάτη, είναι χωρίς απάτη, τίμιος, ειλικρινής· λέγεται για συνθήκες, *σπονδαὶ ἄδολοι καὶ ἀβλαβεῖς*, σε Θουκ.· επίρρ. συχνό στη φράση *ἀδόλως καὶ δικαίως*, Λατ. *sine dolo malo*, στον ίδ. **II.** λέγεται για υγρά, ανόθευτος, αναλλοίωτος, γνήσιος, αυθεντικός, σε Αισχύλ.· μεταφ., καθαρός, αγνός, σε Ευρ.

ἄδον, Επικ. αντί *ἔαδον*, αόρ. β' του *ἀνδάνω*.

ἀ-δόνητος, -ον (δονέω), ακλόνητος, ασάλευτος, σε Ανθ.

ἀδονίς[ᾱ], ἡ, ποιητ. αντί *ἀηδονίς*, σε Μόσχ.

ἀ-δόξαστος, -ον (δοξάζω), αυτός που δεν υπόκειται στην υποκειμενική άποψη κάποιου αλλά βασίζεται στην επιστήμη, δηλ. βέβαιος, σε Πλάτ.

ἀδοξέω, μέλ. -ήσω, **I.** δεν έχω καλή φήμη, βρίσκομαι σε δυσφημία, σε Ευρ., Δημ. **II.** μτβ., δεν θεωρώ άξιο τιμής, περιφρονώ· *τινά*, σε Πλούτ.

ἀδοξία, ἡ, κακή φήμη, καταφρόνηση, σε Θουκ., Πλάτ.· ασημότητα, ταπεινή προέλευση, σε Πλούτ.

ἄ-δοξος, -ον (δόξα), άσημος, ταπεινός, αυτός που έχει κακή φήμη, σε Ξεν., Δημ.· λέγεται για πρόσωπα, άσημος, ταπεινός, αυτός που δεν έχει ευγενική καταγωγή, σε Ξεν. κ.λπ.· επίρρ. -ξως, σε Πλούτ.

ἄδος[ᾱ], -εος, τό (πρβλ. [ἄδην](#)), κορεσμός, αηδία, «σκασμός», σε Ομήρ. Ιλ.

ἄδος, ἀδοσύνη, Δωρ. αντί *ῥδος, ῥδοσύνη*.

ἄ-δοτος, -ον, αυτός που δεν έχει δώρα, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἄ-δουλος, -ον, αυτός που δεν υπηρετείται από δούλους, σε Ευρ.

ἄ-δούπητος, -ον (δουπέω), αθόρυβος, σε Ανθ.

ἄ-δρᾶνής, -ές (δραίνω), **I.** ανενεργός, αυτός που δεν έχει δύναμη ή ισχύ, ασθενής, σε Βάβρ., Ανθ. **II.** αυτός που δύσκολα γίνεται αντικείμενο επεξεργασίας, λέγεται για τον σίδηρο, σε Πλούτ.

Ἀδράστεια, Ιων. **Ἀδρήστεια**, ῥ, όνομα της Νέμεσης, σε Αισχύλ. (ίσως από το αστερητικό και διδράσκω = αναπόδραστος, αναπόφευκτος).

ἄ-δραστος, Ιων. **ἄ-δρηστος, -ον (διδράσκω)**, αυτός που δεν αποδιδράσκει, που δεν προτίθεται να αποδράσει, λέγεται για δούλους, σε Ηρόδ.

Ἀδρίας, -ου, Ιων. **-ίης, -εω**, ό, ο Αδριατικός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· επίθ. **Ἀδριᾶνός**, αρχ. Αττ. **Ἀδριηνός, -ή, -όν**, ο Αδριατικός, σε Ευρ.· επίσης, **Ἀδριᾶκός ἀμφιφορεύς**, δηλ. αγγείο γεμάτο από ιταλικό κρασί, σε Ανθ.

ἀδρόομαι, Παθ. (ἀδρός), γίνομαι ώριμος, ισχυρός, σε Πλάτ.

ἀδρός, -ά, -όν, στην αρχική του σημασία φαίνεται να σημαίνει «πυκνός», (συγγενές προς το ἀδ-ινός, όπως το κυδρός προς το κυδνός)· **I.** λέγεται για πράγματα· χιόνα ἀδρὴν πίπτουσαν, έπεφτε πυκνή σε νιφάδες, σε Ηρόδ.· ισχυρός, μέγας από κάθε άποψη· ἀδρός πόλεμος, σε Αριστοφ. **II.** επίσης λέγεται για πρόσωπα, μεγάλος, εύσωμος, ωραίος, ευτραφής, σε Ηρόδ., Πλάτ.· επίσης λέγεται για ζώα, σε Ξεν., Βάβρ.· χρησιμοποιείται για καρπό ή σιτάρι, ώριμος, μεστός, σε Ηρόδ.

ἀδροσύνη, ῥ (ἀδρός) = ἀδροτής, λέγεται για τα στάχυα σιταριού, σε Ησίοδ.

ἀδροτής, -ῆτος, ῥ (ἀδρός), **I.** σφρίγος, δύναμη, ζωηρότητα, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αφθονία, σε Κ.Δ.

ἀδρώ, βλ. [ἀδρόομαι](#).

ἄ-δρυάς, -άδος, ῥ (ἄ αθροιστικό και δρυς) = Ἀμαδρυάς, σε Ανθ.

ἀδρύνω[ῶ], μέλ. -ῶνῶ (ἀδρός), ωριμάζω, κάνω κάτι να μεστώσει, να ωριμάσει, σε Ξεν. — Παθ., ωριμάζω, μεστώνω, γίνομαι ώριμος, λέγεται για καρπούς ή σιτηρά, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἄδυ-βόας, -επής, Δωρ. αντί *ῥδυ-βόας, ῥδυ-επής*.

ἄ-δυνᾶμία, Ιων. **-ίη, ῥ (δύναμις)**, **1.** έλλειψη δύναμης ή ισχύος, απουσία εξουσίας, ανικανότητα, αδυναμία, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με γεν., *ἄδυναμία τοῦ ἀδικεῖν*, λέγεται για άδικη πράξη, σε Πλάτ. **2.** πενία, φτώχεια, σε Ξεν., Δημ. κ.λπ.

ἄδυνᾶσία, ῥ = *ἄδυναμία*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με γεν., *ἄδυνασία τοῦ λέγειν*, σε Θουκ.

ἄδυνᾶτέω, μέλ. -ῆσω· **I.** λέγεται για πρόσωπα, δεν έχω δύναμη, σε Πλάτ. κ.λπ.· με απαρ., είμαι ανίκανος να κάνω κάτι, δεν δύναμαι, δεν μπορώ, σε Ξεν. **II.** επίσης λέγεται για πράγματα, κάτι είναι αδύνατο, ακατόρθωτο, ανέφικτο, σε Κ.Δ.

ἄ-δυνᾶτος[ῶ], **-ον· I. 1.** λέγεται για πρόσωπα, είμαι ανίκανος, δεν μπορώ, δεν δύναμαι να πράξω κάτι· με απαρ., σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **2.** απόλ., αδύναμος, ανίσχυρος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *οἱ ἄδύνατοι*, αυτοί που κατάντησαν ανίκανοι στρατιωτικής υπηρεσίας λόγω ασθένειας ή φτώχειας, ανίκανοι, σακάτηδες, σε Αισχίν. κ.λπ.· *ἄδύνατος χρήμασι*, φτωχός, σε Θουκ.· *εἷς τι*, σε Πλάτ.· λέγεται και για πλοία, αυτά που κατέστησαν ανίκανα για πλεύση λόγω βλάβης, σε

Ηρόδ.: τὸ ἀδύνατον, ἔλλειψη δύναμης, αδυναμία, σε Πλάτ.: τὰ ἀδύνατα, ἐλλείψεις, ανικανότητες, σε Δημ. **II.** λέγεται επίσης και για πράγματα που δεν μπορούν, είναι αδύνατον να γίνουν, για πράγματα ακατόρθωτα, ανέφικτα, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ.: ἀδύνατόν ἢ ἀδύνατά (ἐστι), είναι αδύνατον, ακατόρθωτο, σε Ηρόδ. κ.λπ.: τὸ ἀδύνατον, αδυναμία, το ανέφικτο, στον ίδ.: τολμᾶν ἀδύνατα, ἀδυνάτων ἐρᾶν, σε Ευρ.

ἀδύ-πνοος, ἀδύ-πολις, Δωρ. αντί ἡδύ-.

ἀδύς, Δωρ. αντί ἡδύς.

ἄ-δύτος, -ον (δύω), τόπος στον οποίο δεν επιτρέπεται η είσοδος· απ' όπου ως ουσ.: ἄδυτον, τό, το εσώτατο μέρος του ναού, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἄδω, Αττ. συνηρ. αντί αἰίδω.

ἀδών[ᾱ], -όνος, ἡ, Δωρ. αντί ἀηδών.

Ἄδων[ᾱ], -ωνος, ὁ = Ἄδωνις, σε Ανθ.

Ἀδώνια, τά, ο θρήνος για τον Ἄδωνι που τελούνταν ετησίως από Ελληνίδες ἑγγαμες ηλικιωμένες γυναίκες· απ' όπου Ἀδωνιάζουσαι, αἱ (ὅπως αν προερχόταν από το Ἀδωνιάζω· εορτάζω, τελώ τα Αδώνια), επιγραφή του 15ου ειδυλλίου του Θεόκρ.

Ἄδωνις[ᾱ], -ιδος, ὁ, 1. ο Ἀδωνις, αγαπημένος, προστατευόμενος, ευνοούμενος της Αφροδίτης, σε Σαπφώ· ὦδωνις, κράση του ὁ Ἀδωνις, σε Θεόκρ.: γενικά, Ἀδωνις, δηλαδή ευνοούμενος, αγαπημένος, σε Λουκ. **2.**

Ἀδώνιδος κῆποι, βότανα που μεγάλωναν γρήγορα καλλιεργούμενα σε δοχεία ἢ χύτρες για την τελετή των Αδωνίων, σε Πλάτ.

ἄ-δῶρητος, -ον = ἄδωρος, σε Ομηρ. Ὑμν., Ευρ.

ἄ-δωροδόκητος, -ον = ἄδωροδόκος, σε Αισχίν.: επίρρ. -τως, σε Δημ.

ἄ-δωροδόκος, -ον, αυτός που δεν δέχεται δώρα, αδιάφορος, σε Ανθ.

ἄ-δωρος, -ον (δῶρον), I. αυτός που δεν δέχεται δώρα, αυτός που δεν λαμβάνει τίποτα ως δώρο, αδιάφορος· με γεν., ἄδωρότατος χρημάτων, σε Θουκ. **II.** αυτός που δεν δίδει δώρα· ἄδωροις ἐλαφηβολίαις, λέγεται για κυνήγι από το οποίο δεν προσφέρθηκε κανένα δώρο, σε Σοφ. **III.** ἄδωρα δῶρα, δώρα που όμως δεν είναι δώρα, δῶρον ἄδωρον, ὅπως το βίος ἀβίωτος, στον ίδ.

ἄ-δότης, -ου, ὁ, αυτός που δεν δίνει τίποτα, σε Ησίοδ.

ἀεθλεύω, ἀεθλέω, -ητής, Επικ. και Ιων. αντί ἄθλ-.

ἀέθλιον, Επικ. και Ιων. αντί ἄθλον, **I.** βραβείο, ἐπαθλο αγώνα, σε Όμηρ. **II.** αντί ἄθλος, αγώνας, διαγωνισμός, σε Ομήρ. Οδ.

ἀέθλιος, -ον, επίσης -α, -ον (ἄεθλον), αυτός που κερδίζει το βραβείο ἢ αγωνίζεται για το ἐπαθλο· ἵππος ἀεθλίη, ἄλογο κατάλληλο για υποδρομία, σε Θέογν.: μῆλον ἀέθλιον, το μήλον της ἐριδος, σε Ανθ.

ἄεθλον, τό, ἄεθλος, ὁ, Επικ. και Ιων. αντί ἄθλον, ἄθλος.

ἀεθλοσύνη, ἡ (ἄεθλον), αγώνας, πάλη, προσπάθεια, σε Ανθ.

ἀεθλοφόρος, -ον, Επικ. και Ιων. αντί ἄθλοφόρος.

αἰεί[ᾱ], Επικ. **αἰεί, αἰέν,** επίρρ., πάντοτε, αιωνίως, διαπαντός, σε Όμηρ. κ.λπ.: συχνά και με άλλους χρονικούς προσδιορισμούς· διαμπερές αἰεί, συνεχές αἰεί, ἔμμενές αἰεί, στον ίδ.: αἰεί καθ' ἡμέραν, καθ' ἡμέραν αἰεί, αἰεί καὶ καθ' ἡμέραν, αἰεί κατ' ἐνιαυτόν, αἰεί διὰ βίου κ.λπ., σε Πλάτ. κ.λπ.: βλ. **εἰσαί:** ὁ αἰεί χρόνος, η αιωνιότητα, σε Ηρόδ., Πλάτ.: οἱ αἰεί ὄντες, οι αθάνατοι, σε Ξεν. κ.λπ.: αλλά: ὁ αἰεί βασιλεύων, ο εκάστοτε βασιλιάς (ο βασιλιάς μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου), σε Ηρόδ.: τοῖσι τούτων αἰεί ἐκγόνοισι, στους διὰ παντός απογόνους τους, στον ίδ. (η ρίζα είναι

AIF· πρβλ. Λατ. aev-um, aetas, δηλ. aev-itas).

αεί-βολος, -ον (βάλλω), αυτός που βάλλεται συνεχώς, σε Ανθ.

αει-γενέτης, μόνο σε Επικ. τύπο **αίει-γενέτης, -ου, ό (γίγνομαι)**, επίθ. των θεών, όπως το *αἰέν έόντες* = αιώνιοι, αθάνατοι· *θεών αίειγενετάων, θεοῖς αίειγενέτησιν*, σε Ομήρ. Ιλ.

αει-γενής, -ές (γί-γνομαι), αιώνιος, σε Πλάτ., Ξεν.

ά-ειδής, -ές (είδος), αόρατος, ο άνευ σωματικής μορφής, ασώματος, άυλος, σε Πλάτ.

αει-δίνητος[ι], -ον (δινέω), αυτός που περιστρέφεται συνεχώς, σε Ανθ.

αείδω, Ιων. και ποιητ. ρήμα (πρβλ. [αείρω](#)), σε Αττ. [ᾄδω](#)· παρατ. *ᾄειδον*, Επικ.

ᾄειδον, Αττ. *ᾄδον*· μέλ. *αείσομαι*, Αττ. *ᾄσομαι*· σπανίως σε Ενεργ. τύπο *αείσω*· ακόμη σπανιότερα απαντά ο τύπος *ᾄσω*· Δωρ. *ᾄσεῦμαι*, *ᾄσῶ*· αόρ. α' *ᾄεισα*, Επικ.

ᾄεισα [ᾄ], προστ. *ᾄεισον*, Αττ. *ᾄσα* — Παθ., Αττ. αόρ. α' *ᾄσθην*, παρακ. *ᾄσμαι*· **Ι.**

ᾄδω, παράγω οξύ ήχο, λέγεται για τη χορδή του τόξου, σε Ομήρ. Οδ.· σφυρίζω,

λέγεται για τον άνεμο, σε Μόσχ· *κάνω πάταγο*, λέγεται για λίθο που προσκρούει κάπου, σε Θεόκρ. **ΙΙ.** μτβ., **1.** με αιτ. πράγμ., ψάλλω, διηγούμαι ψάλλοντας· *μῆνιν, παιήονα, κλέα άνδρῶν*, σε Όμηρ· *απόλ.*, *αείδειν άμφί τινος*, ψάλλω προς έπαινο

κάποιου, εξυμνώ, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., λέγεται για άσματα, *άδομαι*, ψάλλομαι, σε Ηρόδ· *ᾄσμα καλῶς ᾄσθέν*, σε Ξεν. **2.** με αιτ. προστ., ψάλλω, επαινώ, σε Αττ.

αει-ζώνων, -ουσα, -ον (ζάω), αυτός που ζει αιώνια· *φύτλη*, σε Ανθ.

αει-θάλής, -ές (θάλλω), αυτός που είναι πάντοτε ανθηρός, συνέχεια ανθισμένος, ακμαίος, σε Ανθ.

ά-εικέλιος, -α, -ον ή -ος, -ον = αεικής, σε Όμηρ., Ηρόδ· συνηρ. **αϊκέλιος**, σε Θέογν., Ευρ· επίρρ. *-ίως*, σε Ομήρ. Οδ.

ά-εικής, -ές (εἴκω), **1.** ανάρμοστος, υβριστικός, απρεπής· *αεικέα λοιγόν άμύνειν*, σε Ομήρ. Ιλ· *αεικέα (εἴματα)*, σε Ομήρ. Οδ· *δεσμός αεικής*, σε Αισχύλ· *στολή*, σε Σοφ·

αεικέστερα έπεα, σε Ηρόδ· *ούδέν αεικές παρέχεσθαι*, δεν προξενώ καμία ενόχληση, στον ίδ· επίρρ. *αεικῶς*· Ιων. *-έως*, σε Σιμων· *αεικές*, ως επίρρ., σε Ομήρ.

Οδ. **2.** λίγος, ευτελής· *μισθός, ᾄποινα*, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** *ούδέν αεικές έστι*, με απαρ., δεν είναι καθόλου παράξενο, παράδοξο ότι..., σε Ηρόδ., Αισχύλ· πρβλ. σε Αττ.

[αϊκής](#).

αεικία, Ιων. *-ίη* [ι], ή (αεικής), απρεπής συμπεριφορά, ύβρη, προσβολή, σε Όμηρ., Ηρόδ· πρβλ. σε Αττ. [αικία](#).

αεικίζω, μέλ. Αττ. *-ιῶ*· Επικ. αόρ. α' *αείκισσα* — Μέσ., Επικ. αόρ. α' *αεικισσάμην* — Παθ., Επικ. απαρ. αορ. α', *αεικισθήμεναι*· συμπεριφέρομαι, μεταχειρίζομαι

απρεπώς, βλάπτω, αδικώ, σε Όμηρ· *ού γάρ έγώ σ' έκπαγλον αεικιῶ*, δεν θα σου προξενήσω μεγάλη ατιμία, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., με Ενεργ. σημασία, στον ίδ· πρβλ. σε Αττ. [αικίζω](#).

αει-λογία, ή (λέγω), συνεχής ομιλία, πολυλογία· ως Αττ. δικανικός όρος, *τήν αειλογίαν προτείνεσθαι ή παρέχειν*, σε Δημ.

αεί-μνηστος, -ον (μνάομαι), άξιος διαρκούς μνήμης, αυτός που μνημονεύεται πάντοτε, σε Τραγ., Θουκ· επίρρ. *-τως*, σε Αισχίν.

αεί-ναος, -ον = άέναος, βλ. αυτ.

αεί-νησις, -ιος, ό, ή, αυτός που νηστεύει πάντοτε, σε Ανθ.

αεί-νωος, -ων, Αττ. συνηρ. αντί *αείναος*, βλ. [αέναος](#).

αει-πάρθενος, ή, αιωνία παρθένος, σε Σαπφώ.

ἀεί-ρῦτος, -ον, αυτός που ρέει συνεχώς· κρήνη, σε Σοφ.

αἰίρω (VAEP), Ιων. και ποιητ. ρήμα (πρβλ. **ἀείδω**), σε Αττ. **αἶρω** (βλ. αυτ.), σε Αιολ. **ἀέρρω**· παρατ. ἤειρον, Επικ. ἄειρον, μέλ. ἀρῶ [ᾱ], συνηρ. από το ἀερῶ (που δεν απαντά πουθενά)· αόρ. α' ἤειρα, Επικ. ἄειρα — Μέσ., μέλ. ἀροῦμαι [ᾱ], απαρ. αορ. α' αἰείρασθαι, μτχ. -άμενος — Παθ., αόρ. α' ἡέρθη, Επικ. ἀέρθη, γ' πληθ. ἄερθεν, παρακ. ἤερμαι, γ' ενικ. Επικ. υπερσ. ἄωρτο, Ιων. ἄορτο· **I. 1.** υψώνω, εγείρω, σηκώνω, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ιστία στεῖλαν αἰείραντες*, μάζεψαν τα ιστία τυλίγοντάς τα, σε Ομήρ. Οδ.· ιδίως, σηκώνω με σκοπό να μεταφέρω, απάγω, κουβαλώ, μεταβιβάζω, μεταφέρω, σε Ομήρ. Ιλ.· ἄχθος αἰείρειν, λέγεται για φορτηγά πλοία, σε Ομήρ. Οδ.· *μή μοι οἶνον ἄειρε*, μη μου προσφέρεις κρασί, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αθροίζω, συναθροίζω, συλλέγω· *λεκτὸν ἀροῦμεν στόλον*, σε Αισχύλ. **II. 1.** Μέσ., αποκομίζω για τον εαυτό μου, δηλ. κερδίζω, λαμβάνω· με αιτ. πράγμ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** εγείρω, προκαλώ ή εξάπτω, ερεθίζω, διεγείρω· *αἰείρασθαι πόλεμον*, επιχειρώ μακροχρόνια πολεμική σύγκρουση, σε Ηρόδ.· *βαρὺς αἰείρεσθαι*, αυτός που είναι αργός στην εκτέλεση ενός πράγματος, βραδύς στο να επιχειρήσει κάτι, στον ίδ. **3.** αἰείρασθαι τὰ *ιστία*, σηκώνω τα πανιά, ξεκινώ τον πλουν· ή χωρίς τη λέξη *ιστία*, στον ίδ. **III. 1.** Παθ., σηκώνομαι ή μεταφέρομαι, σε Ομήρ. Οδ.· *αἰείρεσθαι εἰς...*, σηκώνομαι και αποχωρώ προς ένα άλλο μέρος, μεταναστεύω, σε Ηρόδ.· λέγεται κυρίως για ναυτικούς, αλλά επίσης και για ταξίδια ξηράς, στον ίδ. **2.** κρέμομαι, εξαρτώμαι· *πάρ κουλεὸν αἰέν ἄωρτο*, (το εγχειρίδιο, το στίλετο) ήταν κρεμασμένο πάντα δίπλα στο θηκάρι του ξίφους, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** μεταφ., ξεσηκώνομαι, βρίσκομαι σε διέγερση, σε έξαψη, σε Σοφ.

αἰείς, μτχ. του ἄημι.

ἄεισσα, Επικ. αντί ἤεισα, αόρ. α' του αἰείδω.

ἄεισμα, τό, ποιητ. και Ιων. αντί ἄσμα, σε Ηρόδ. κ.λπ.

αἰείσομαι, μέλ. του αἰείδω.

ἀει-φλεγής, -ές (φλέγω), αυτός που καίει πάντοτε, σε Ανθ.

ἀεί-φρουρος, -ον, αυτός που φρουρεί, αυτός που διαρκεί αιώνια· οἵκησις αἰείφρουρος, λέγεται για τον τάφο, σε Σοφ.

ἀει-φϋγία, ἡ (φυγή), συνεχής, αέναη, παντοτινή εξορία, σε Πλάτ.

ἀει-χρόνιος, -ον, αιώνιος, παντοτινός, σε Ανθ.

ἀεκαζόμενος, -η, -ον, μτχ. τύπος = ἀέκων, σε Ομήρ. Οδ.· *πόλλ' ἀεκαζόμενος*, αυτό που ο Βιργ. ονομάζει multa reluctans, στο ίδ.

ἀεκήλιος, -ον = ἀεικέλιος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-έκητι, Επικ. επίρρ., εναντίον της θέλησης κάποιου, σε Όμηρ.· με γεν., σεῦ ἀέκητι, ἀέκητι σέθεν, Λατ. te invito· θεῶν ἀέκητι, ἀέκητι θεῶν, στον ίδ.

ἀ-εκούσιος, -ον και -α, -ον, Αττ. συνηρ. ἀκούσιος [ᾱ], -ον· **I.** αυτός που συμβαίνει παρά τη θέληση κάποιου, ακούσιος, αθέλητος, λέγεται για ενέργειες, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** επίσης λέγεται για πρόσωπα, μόνο ως επίρρ.· ἀκουσίως, αθέλητα, παρά τη θέληση, σε Θουκ.

ἀ-έκων, Αττ. συνηρ. ἄκων [ᾱ], -ουσα, -ον, **I.** αυτός που συμβαίνει παρά τη θέληση κάποιου, αθέλητος, εξαναγκασμένος· λέγεται για πρόσωπα, ἀέκοντος ἐμεῖο, σε Ομήρ. Ιλ.· *πόλλ' ἀέκων*, αυτό που ο Βιργ. ονομάζει multa reluctans, στον ίδ.· ἄκοντος Διός, Λατ. invito Jove, σε Αισχύλ., Ξεν.· επίρρ. ἀκόντως, ακούσια, αθέλητα,

παρά τη θέληση, σε Πλάτ. II. όπως το *ἀκούσιος*, λέγεται για ενέργειες και για τα αποτελέσματά τους, παρά τη θέληση· *ἔργα*, σε Σοφ.

ἄελιος, ὁ, Δωρ. αντί *ἡέλιος*, *ἥλιος* (*ᾱ*, αλλά θεωρείται βραχύχρονο σε Σοφ., Ευρ.).

ἄελλα, Επικ. **ἄέλλη**, -ης, ἡ (*εῦλω*), 1. θυελλώδης άνεμος, ανεμοστρόβιλος, σε Όμηρ.· *ἄελλαι άνέμων*, στον ίδ. 2. μεταφ. λέγεται για κάθε περιστροφική, στροβιλοειδή κίνηση, *ώκυδρόμοις ἄέλλαις*, λέγεται για ζώο, σε Ευρ.· *ἄστρων ὑπ' ἄέλλαισιν*, στον ίδ.

ἄελλαῖος, -α, -ον (ἄελλα), γρήγορος σαν θύελλα· *πελειάς*, σε Σοφ.

ἄελλάς, -άδος, ἡ = το προηγ.· *ἵπποι*, σε Σοφ.

ἄελλής, -ές (ἄελλα), στροβιλιζόμενος, περιδινούμενος, αυτός που στριφογυρίζει, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄελλο-μάχος, -ον, αυτός που μάχεται με την θύελλα, σε Ανθ.

ἄελλό-πος, -ποδος, ὁ, ἡ, ποιητ. αντί *ἄελλό-πους* (πρβλ. [ἄρτίπος](#), [Οίδιπος](#))· αυτός που έχει πόδια θύελλας, αυτός που είναι γρήγορος σαν θύελλα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

Ἄελλώ, -όος, συνηρ. -οῦς, ἡ (*ἄελλα*), γρήγορη σαν θύελλα, όνομα Ἀρπυιας, σε Ησίοδ.

ἄελπτέω (ἄελπτος), δεν έχω ελπίδα· μόνο στη μτχ., *ἄελπτέοντες σόον εἶναι*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄελπτέοντες τοὺς Ἑλληνας ὑπερβαλέεσθαι*, σε Ηρόδ.

ἄ-ελπής, -ές (ἔλπομαι), ανέλπιστος, απροσδόκητος, απρόσμενος, σε Ομήρ. Οδ.

ἄελπτία, ἡ (ἄελπτος), γεγονός απροσδόκητο· *ἔξ ἄελπτίης*, απρόσμενα, σε Αρχίλ.

ἄελπτος, -ον I. 1. = *ἄελπτής*, σε Ομηρ. Ὑμν.· *ἔξ ἄέλπτου*, απροσδόκητα, σε Ηρόδ.·

παρομοίως και ἔξ ἄέλπτων, σε Σοφ. 2. πέραν κάθε ελπίδας, απελπισμένος,

απεγνωσμένος, σε Σόλωνα II. Ενεργ., απελπιστικός, σε Ομηρ. Ὑμν., Αισχύλ. III.

επίρρ. -τως, ανέλπιστα, Λατ. *insperato*, στον ίδ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ., σε Ευρ.

ἄέ-νάος[ᾱ-], -ον (νάω A), επίσης **ἄεί-ναος**, συνηρ. **ἄείνω**ς (το *ἄεναος* είναι παρεφθ.

τύπος): 1. αυτός που ρέει διαρκώς, σε Ησίοδ., Ηρόδ., Τραγ. 2. γενικά, αιώνιος·

ἄρετᾶς..κόσμον ἄεναόν τε κλέος, σε Σιμων.· απαντά επίσης στους Αττ.

πεζογράφους, σε Ξεν., Πλάτ.

ἄενάων, -ουσα, -ον = το προηγ., σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

ἄεξι-φυλλος, -ον (φύλλον), αυτός που τρέφει, που αυξάνει τα φύλλα, φυλλώδης, φυλλωτός, σε Αισχύλ.

ἄεξι-φῦτος, -ον (φυτόν), αυτός που τρέφει και αυξάνει τα φυτά· *Ἡώς*, σε Ανθ.

ἄέξω, παλαιός ποιητ. τύπος του *αὔξω* (*αύζανω*), κυρίως στον ενεστ. και παρατ.

χωρίς αύξηση· μεταγεν. ποιητές παραδίδουν μέλ. *ἄεξήσω*, αόρ. α' *ἡέξησα*, Μέσ.

μέλ. *ἄεξήσομαι*, Παθ. αόρ. α' *ἄεξήθην*: I. 1. αυξάνω, διευρύνω, καλλιεργώ, τρέφω,

ενθαρρύνω, ισχυροποιώ· *μένος μέγα θυμός ἄέξει*, σε Ομήρ. Ιλ.· *θυμόν ἄεξειν*, στο

ιδ.· *πένθος ἄεξειν*, τρέφω θλίψη, σε Ομήρ. Οδ.· *υἰόν ἄεξειν*, ανατρέφω τον γιο μέχρι

να ανδρωθεί, μέχρι την ανδρική ηλικία, στο ιδ.· *ἔργον ἄέξουσι θεοί*, οι θεοί

ευλογούν και προάγουν την εργασία, στο ιδ. 2. ανυψώνω, εξαίρω κάποιον μέσω

των έργων του, δοξάζω, εκθειάζω, επαινώ· *τὸ πλῆθος ἄέξειν*, σε Ηρόδ.· *μεγαλύνω*,

υπερβάλλω, μεγαλοποιώ· (*ἀγγελίαν*) *μῦθος ἄέξει*, σε Σοφ. 3. *ἄέξειν βούταν φόνον*,

σε Ευρ. II. Παθ., αυξάνομαι, γίνομαι μεγάλος· *ἄέξετο*, γινόταν ψηλός, σε Ομήρ. Οδ.·

οὐ ποτ' ἄέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ, κανένα κύμα δεν υψωνόταν μέχρι αυτόν, στο ιδ.·

χόλος ἐν στήθεσσιν ἄέξεται, σηκώνεται ψηλά, σε Ομήρ. Ιλ.· *τόδε ἔργον ἄέξεται*,

ευδοκιμεί, ευοδώνεται, σε Ομήρ. Οδ.· *ἄεξετο ἱερὸν ἥμαρ*, πλησίαζε το μεσημέρι, σε Ομήρ. Ιλ.· παρομοίως και: *κέρδος ἄεξεται*, σε Αισχύλ.

ἄ-εργία, Ιων. -ίη [ι], ή, μη άσκηση εργασίας, σκνηρία, ραθυμία, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.· πρβλ. Αττ. [ἄργια](#).

ἄ-εργός, -όν (*ἔργω), αυτός που δεν εργάζεται, σκνηρός, ράθυμος, σε Όμηρ., Ησίοδ. κ.λπ.· *ἀεργοὶ δόμοι*, αργές κατοικίες, δηλ. σπίτια όπου κατοικούν άνθρωποι σκνηροί, αργοί, σε Θεόκρ.· πρβλ. Αττ. [ἄργός](#).

ἄέρδην, επίρρ. (*ἀείρω*), σηκωτά, σε Αισχύλ.· πρβλ. Αττ. [ἄρδην](#).

ἀερέθομαι, βλ. Ιων. τύπο [ἥερ-](#).

ἄερθεν, Επικ. αντί *ἡέρθησαν*, γ' πληθ. Παθ. αορ. α' του *ἀείρω*· *ἄερθη*, γ' ενικ. - *ἀερθείς*, μτχ.

ἄέριος[ᾱ], -ον, επίσης -α, -ον· Ιων. **ἡέριος, -η, -ον (ἁήρ)**· **I.** αυτός που βρίσκεται στην πρωινή ομίχλη, *πάχνη* ή τον πυκνό αέρα του πρωινού, σε Ευρ. **II.** αυτός που βρίσκεται στον αέρα, ψηλά στον αέρα, στον ιδ.

ἀεροβᾶτέω, μέλ. -ήσω, περπατώ στον αέρα, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀερο-βάτης[ᾱ], -ου, ὁ (βαίνω), αυτός που περπατά στον αέρα, σε Πλούτ.

ἀερο-δίνης, -ές, Ιων. **ἡερ-** (*δίνη*)· αυτός που περιστρέφεται στον αέρα, που στροβιλίζεται στον αέρα, σε Ανθ.

ἀερο-δόνητος, -ον, αυτός που ανακινείται από τον αέρα, που υψώνεται, σε Αριστοφ.

ἀεροδρομέω, μέλ. -ήσω, διέρχομαι τον αέρα, σε Λουκ.

ἀερο-κόραξ, -ᾱκος, ὁ, εναέριο κοράκι του αέρα, σε Λουκ.

ἀερο-κώνωψ, -ωπος, ὁ, κουνούπι του αέρα, σε Λουκ.

ἀερο-μάχια, ή (μάχη), μάχη που διεξάγεται στον αέρα, σε Λουκ.

ἀερο-μετρέω, μέλ. -ήσω, μετρώ τον αέρα· καταγίνομαι με ανωφελείς θεωρίες, σε Ξεν.

ἀερο-νηχής, -ές (νήχομαι), αυτός που (επι)πλέει στον αέρα, λέγεται για τα σύννεφα, σε Αριστοφ.

ἀερό-φοιτος, -ον (φοιτάω), αυτός που περιπλανάται στον αέρα, σε Αισχύλ. παρ' Αριστοφ.

ἄέρρω, Αιολ. αντί *ἀείρω*.

ἀερσί-πότης, -ου, ὁ (ποτάομαι), αυτός που πετά ψηλά, σε Ησίοδ., Ανθ.

ἀερσί-πότητος, -ον = το προηγ., σε Ησίοδ.

ἀερσί-πους, ὁ, ή, αυτός που σηκώνει το πόδι ψηλά, που αναπηδά, που καλπάζει ζωνηρά *ἢ ἵπποι ἀερσίποδες*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀερτάζω, εκτεταμ. Επικ. τύπος του *ἀείρω*, σηκώνω ψηλά· παρατ. *ἡέρταζον*, σε Ανθ.

ἀερτάω = το προηγ., αόρ. α' *ἡέρτησα*, Παθ. παρακ. *ἡέρτηται*, σε Ανθ.

ἄεσα, ἄεσαμεν, συνηρ. **ἄσαμεν, ἄεσαν**, απαρ. *ἄεσαι*, αόρ. α' (από τον τύπο *ἄέω*, που δεν έχει άλλο χρόνο σε χρήση), κοιμάμαι, σε Ομήρ. Οδ. (συγγενές προς τα *ἄημι, ἄω A, ἰαύω*).

ἀεσιφροσύνη, ή, ανοησία, αφροσύνη, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

ἀεσί-φρων, -ον, γεν. -ονος (*φρήν*), αυτός που έχει βλαφθεί στο νου, ανόητος, μωρός, σε Όμηρ., Ησίοδ. (αντί *ἀασί-φρων*· από τα *ἄάω, φρήν*).

ἀετός[ᾱ], Επικ. και Ιων. **αιετός, -οῦ, ὁ, I. 1.** ο αετός, σε Όμηρ. κ.λπ.· παροιμ., *ἀετός ἐν νεφέλαισι*, λέγεται για κάτι εντελώς ανέφικτο, σε Αριστοφ. **2.** ο αετός ως σημαία των Περσών, σε Ξεν.· και στους Ρωμαίους, σε Πλούτ. **II.** στην αρχιτεκτονική, σημαίνει το αέτωμα μιας οικίας ή ενός ιερού, σε Αριστοφ.

ἀετο-φόρος, ὁ (φέρω), σημαioφόρος (της σημαίας του αετού), σε Πλούτ.

ἀετώδης[ᾱ], -ες, (εἶδος), ὁμοιος με αετό, σε Λουκ.

***ἀέω**, βλ **ἄεσα**.

ἄζα, ἡ (ἄζω), ξηρασία, ξηρότητα· σε Ομήρ. Οδ., παλιά η ασπίδα λεγόταν ότι ήταν *πεπαλαγμένον ἄζη*, καλυμμένη με ακαθαρσίες ή από σκόνη και χώμα.

ἄζαλέος, -α, -ον (ἄζω), **I. 1.** ξηρός, αποξηραμένος, σε Όμηρ.· *βῶν ἀζαλέην*, ξηρό δέρμα βοδιού, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μεταφ., ξηρός, τραχύς, σκληρός, σε Ανθ. **II.** Ενεργ. αυτός που ξηραίνει, καίει, φλογερός, θερμός, καυτερός, ζεματιστός· *Σείριος*, σε Ησίοδ.

ἄζανω (ἄζω), ξηραίνω, κατακαίω, σε Ομηρ. Ύμν.

ἄζηλία, ἡ, απουσία ζηλοτυπίας, επίσης απλότητα, σε Πλούτ.

ἄ-ζηλος, -ον, 1. μη αξιοζήλευτος, θλιβερός, πληκτικός, σε Σιμων., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** γενικά, ἄθλιος, αξιολύπητος, ἀνάξιος λόγου, ἀσήμαντος, σε Πλούτ.

ἄ-ζηλότυπος, -ον, ελεύθερος από ζήλια ή φθόνο, μη ζηλότυπος, σε Πλούτ.

ἄ-ζήλωτος, -ον, μη ζηλευτός, σε Πλάτ.

ἄ-ζήμιος, -ον (ζημία), **I.** απαλλαγμένος από περαιτέρω χρηματική τιμωρία, ο ἄνευ ζημίας, ἀτιμώρητος, Λατ. *immunis*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ἀβλαβής, ἀτιμώρητος, αυτός που δεν αξίζει τιμωρία, σε Σοφ., Ευρ. **II.** Ενεργ., ἀνεβλαβής, μη βλαπτικός, λέγεται για αυστηρή ματιά, σε Θουκ.

ἄ-ζηχής, -ές, ἀκατάπαυστος, υπερβολικός, υπέρμετρος, σε Ομήρ. Ιλ.· ουδ. ως ἐπίρρ., *ἄζηχές φαγέμεν καὶ πιέμεν*, σε Ομήρ. Οδ.· *οἷες ἀζηχεῖς μεμακυῖαι*, σε Ομήρ. Ιλ. (Επικ. λέξη· πιθ. παλαιός διαλεκτικός τύπος ἀντί ἄ-διεχής (ἄ αθροιστικό και διέχω), βλ. **ζα-**).

ἄζομαι (ναγ, βλ. ἄγος), ἀποθ. μόνο στον ενεστ. και παρατ.· Ενεργ. μόνο στη μτχ. ἄζοντα· **1.** σέβομαι, φοβάμαι κάποιον, ιδίως τους θεούς και τους γονεῖς, σε Όμηρ.· ἀκολουθ. ἀπό ἀπαρ., συστέλλομαι ἀπό την ἐκτέλεση πράγματος, στον ἰδ.· ἐπίσης, ἄζομαι μή..., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** ἀπόλ. σε μτχ., κατατρομαγμένος, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ.

ἄ-ζῦγος, -ον = ἄζυξ, μόνος, χωρίς σύντροφο, ἄγαμος, ἀνύμφευτος· *κοίτη*, σε Λουκ.

ἄ-ζῦμος, -ον (ζύμη), λέγεται για ψωμί, αυτός που δεν έχει ζυμάρι, δεν έχει υποστεί ζύμωση· *ἡ ἐορτὴ τῶν ἀζύμων* ή *τὰ ἄζυμα*, η γιορτή των ἀζύμων ἄρτων, σε Κ.Δ.

ἄ-ζυξ, -ῦγος, ὁ, ἡ (ζεύγνυμι), αυτός που δεν υπόκειται σε ζυγό, αυτός που δεν ανήκει σε ζευγάρι, ἄγαμος, σε Ευρ.· λέγεται για την Αθηναῖα Παλλάδα, η παρθένος θεά, στον ἰδ.· με συναπτόμενη γεν., *ἄζυξ λέκτρων, γάμων, εὐνῆς*, Λατ. *nuptiarum expers*, στον ἰδ.

ἄζω, βλ. **ἄζομαι**.

ἄζω, ἀποξηραίνω, στεγνώνω, καψαλίζω, σε Ησίοδ. — Παθ., *αἷγειρος ἄζομένη κεῖται*, η λεύκα βρίσκεται ξεραμένη, βρίσκεται ξερή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-ζωστος, -ον (ζώννυμι), αυτός που δεν έχει ζωστεί λόγω βιασύνης, σε Ησίοδ.

ἄ-ηδής, -ές (ἡδός), **I. 1.** δυσάρεστος στη γεύση, ἄνοστος, λέγεται για φαγητό, σε Πλάτ. **2.** γενικά, δυσάρεστος· *οὐδὲν οἱ ἀηδέστερον ἔσσεσθαι*, σε Ηρόδ.· σε Πλάτ. λέγεται συχνά για διήγηση, *ἀηδέσῃ οὐκ ἀηδές ἐστι*. **II.** λέγεται για πρόσωπα, δυσάρεστος, ἐπαχθής, μη ἀνεκτός, στον ἰδ. **III. 1.** ἐπίρρ. -δῶς, δυσάρεστα, με δυσἀρέσκεια, στον ἰδ.· *ἀηδῶς ἔχειν τινί*, ἔχω δυσἀρεστη διάθεση ἀπέναντι σε κάποιον, ἐναντιώνομαι, διάκειμαι ἐχθρικά, σε Δημ. **2.** με προσωπική δυσἀρέσκεια, ἀπρόθυμα, ἀθέλητα, ἀκούσια, σε Πλάτ.

αηδία, ἡ (ἀηδής), I. δυσαρέσκεια, αηδία, ναυτία, σιχασιά, λέγεται για φάρμακα, σε Ιππ. **II.** επίσης λέγεται για πρόσωπα, αυτά που είναι δυσάρεστα, απεχθή, σε Δημ. κ.λπ. **2.** δυσαρέσκεια, αηδία, αντιπάθεια, σε Πλάτ.

ἀηδονιδεύς, -έως, ὁ (ἀηδών), νεογνό αηδόνι, αηδονάκι, σε Θεόκρ.· σε Επικ. πληθ. *ἀηδονιδῆες*.

ἀηδόνιος, -ον, αυτός που ανήκει σε αηδόνι, γόσος, νόμος *ἀηδόνιος*, ο θρήνος του αηδονιού, σε Αισχύλ.

ἀηδονίς, -ίδος, ἡ = ἀηδών, αηδόνι, σε Ευρ., Θεόκρ.· *Μουσάων ἀηδονίς*, λέγεται για έναν ποιητή, σε Ανθ.

ἀηδώ = ἀηδών, γεν. *ἀηδοῦς*, σε Σοφ., κλητ. *ἀηδοῖ*, σε Αριστοφ.

ἀηδών, -όνος, ἡ (ἀείδω), τραγουδίστρια, αοιδός, ποιήτρια, δηλ. το ίδιο το αηδόνι, σε Ησίοδ. κ.λπ.· λέγεται για την κόρη του *Πανδάρεω*, που μεταμορφώθηκε σε αηδόνι, σε Όμηρ.

ἀήθεια, Iων. -ίη [ι], ἡ (ἀήθης), έλλειψη συνήθειας, το πρωτόγνωρο κάποιας κατάστασης, σε Βατραχομ.· *ἀήθειά τινος*, απειρία σε κάτι, σε Θουκ.

ἀηθέσσω, ποιητ. αντί *ἀηθέω*, Επικ. παρατ. *ἀήθεσσον*, είμαι ασυνήθιστος σε κάτι· με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-ήθης, -ες (ῥήθος), I. παράδοξος, ασυνήθιστος, σε Αισχύλ.· επίρρ. -*θως*, απροσδόκητα, σε Θουκ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν είναι συνηθισμένος σε κάτι· με γεν., *μάχης*, στον ίδ., *τοῦ προπηλακίζεσθαι*, σε Δημ.

ἀηθία, ἡ = ἀήθεια, σε Ευρ.

ἄημα, τό, πνοή ισχυρή, άνεμος, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄημι (VFA, πρβλ. [αὔ-ω](#)), γ' ενικ. ἄησι, γ' δυϊκ. ἄητον, γ' πληθ. ἄεισι· απαρ. *ἄῆναι*, Επικ. *ἄῆμεναι*· μτχ. *ἄείς*· γ' ενικ. παρατ. *ἄη* — Παθ., γ' ενικ. *ἄηται*, παρατ. *ἄητο*, μτχ. *ἄῆμενος*· Επικ. ρήμα = ἄω, πνέω ισχυρά, με σφοδρότητα, φυσώ, λέγεται για ανέμους, σε Όμηρ. — Παθ., δέρνομαι από τον άνεμο· *ύόμενος καὶ ἄῆμενος*, σε Ομήρ. Οδ.· μεταφ., κλυδωνίζομαι, ταλαντεύομαι ή κυμαίνομαι, σαν από τον άνεμο· *δίχα θυμός ἄητο*, δηλ. βρισκόταν σε αμφιβολία ή φόβο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀήρ[ᾱ], ἀέρος, σε Όμηρ. *ἀήρ, ἥερος, ὁ* και *ἡ (ἄημι)*· **1.** το κατώτερο στρώμα του αέρα, η ατμόσφαιρα, ο αέρας που περιβάλλει τη γη, αντίθ. προς το *αἰθήρ* που είναι ο καθαρός ανώτατος αέρας (βλ. σε Ομήρ. Ιλ. Ξ 288, όπου υψηλή πεύκη, πεύκο· *μακροτάτη πεφυυῖα δι' ἥερος αἰθέρ' ἴκανε*)· απ' όπου· ομίχλη, σκοτάδι· *περὶ δ' ἥερα πουλὺν ἔχευεν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἥερα μὲν σκέδασε*, στο ίδ.· πρβλ. [ἡέριος](#), [ἡεροειδής](#). **2.** γενικά, αέρας, σε Σοφ. κ.λπ.· *ἄερα δέρειν* (πρβλ. το Λατ. *verberat auras* του Βιργ.), σε Κ.Δ.

ἄησις, -εως, ἡ (ἄημι), φύσημα, σε Ευρ.

ἀ-ήσσητος, μεταγεν. Αττ. ἀ-ήπητος, -ον (ἡσάομαι), 1. ανίκητος, σε Θουκ., Δημ. **2.** αυτός τον οποίο δεν μπορεί κάποιος να νικήσει, σε Πλάτ.

ἀήσῦλος αντί *αἴσυλος*, πονηρός, διεστραμμένος, φαύλος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀήσῦρος, -ον (ἄημι), ελαφρύς σαν αέρας, μικρός, λίγος, σε Αισχύλ.

ἄηται, γ' ενικ. Παθ. ενεστ. του ἄημι.

ἀήτη, ἡ = ἀήτης, σε Ησίοδ.

ἀήτης, -ου, ὁ (ἄημι), βίαιη πνοή ανέμου, θύελλα, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄητο, Επικ. αντί ἡῆτο, γ' ενικ. Παθ. παρατ. του ἄημι.

ἄητος, -ον (ἄημι), θυελλώδης, άγριος, σφοδρός· *θάρσος ἄητον*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-ήπητος, -ον, μεταγεν. Απτ. αντί ἀήσητος.

ἄ-θαλάσσωτος, Αττ. -ττωτος, -ον (θαλασσώω), ασυνήθιστος στη θάλασσα, χερσαίος, σε Αριστοφ.

ἄ-θαῤῥῆς, -ές (θάλλω), λέγεται για τη δάφνη, μη πράσινος, ξερός, αποξηραμένος, μαραμμένος, σε Πλούτ.

ἄ-θαλπῆς, -ές (θάλλω), αυτός που δεν παρέχει θερμότητα, σε Ανθ.

ἄ-θαμβῆς, -ές (θάμβος), άφοβος, ατρόμητος, σε Ίβυκο, σε Πλούτ.

Ἀθάνα, Ἀθᾶναι, Ἀθᾶναία, Δωρ. αντί Ἀθην-, βλ. [Ἀθήνη](#).

ἀθᾶνᾱσία, ἡ, αθανασία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀθᾶνᾱτίζω, καθιστώ κάποιον αθάνατο, θεωρώ τον εαυτό μου αθάνατο, σε Ηρόδ.

ἄ-θᾶνᾱτος, -ον, Επικ. επίσης -η, -ον· **I. 1.** μη θνητός, αθάνατος, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀθᾶνᾱτοι, οἱ, οι αθάνατοι θεοί, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἀθᾶνᾱται ἄλλαι*, δηλ. οι θαλασσινές θεότητες, σε Ομήρ. Οδ.· συγκρ. -ώτερος, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για την αθάνατη, αιώνια φῆμη, σε Τυρτ. **II. 1.** επίσης, λέγεται για πράγματα, αιώνιος, παντοτινός, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** *ἀθᾶνᾱτος θρίξ*, τρίχα απ' την οποία εξαρτάται, κρέμεται η ζωή, σε Αισχύλ. **III. οἱ ἀθᾶνᾱτοι**, οι «αθάνατοι», σώμα Περσικού στρατού στο οποίο κάθε κενό καλυπτόταν αμέσως από άλλον στρατιώτη ορισμένο εκ των προτέρων, σε Ηρόδ. **IV.** επίρρ. *ἀθᾶνᾱτως εὔδειν*, σε Ανθ. (το ᾱθ- πάντα στο επίθ. και σε όλα τα παράγωγα, βλ. [A](#), [α](#)).

ἄ-θαπτος, -ον (θάπτω), **I.** μη θαμμένος, άταφος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II.** ανάξιος ταφῆς, σε Ανθ.

ἀθάρη[θᾶ], ἡ, λέγεται για πληγουρι ή άλευρο, χυλός από αλεύρι βρώμης, χονδραλεσμένος σίτος και πηκτός ζωμός από αυτόν, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἄ-θαρσῆς, -ές (θάρσος), αποθαρρυσμένος, απελπισμένος, σε Πλούτ.· *τῶᾱθαρσές*, έλλειψη θάρρους, στο ίδ.· επίρρ. -σῶς στον ίδ.

ἄ-θεᾶτος, αθέατος, άόρατος, σε Πλούτ., Λουκ. **2.** αυτό που δεν επιτρέπεται κάποιος να δει, μυστικός, κρυφός, σε Πλούτ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν βλέπει, τυφλός σε κάτι· με γεν., *τινος*, σε Ξεν.

ἄ-θεεῖ, επίρρ. (θεός), αυτός που δεν έχει τη βοήθεια, τη συνδρομή, την αρωγή του θεού· *οὐκ ἄθεεῖ*, αυτό που ο Οράτ. παραθέτει ως non sine Dis, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-θειάστος, -ον (θειάζω), αυτός που δεν έχει έμπνευση από τον θεό, σε Πλούτ.

ἄ-θελκτος, -ον (θέλγω), άκαμπτος, άτεγκτος, σε Αισχύλ.

ἄ-θεμις, -ιτος, ὁ, ἡ, άνομος, παράνομος, σε Πίνδ., Ευρ.

ἄ-θεμίστιος, -ον (θέμις), άνομος, ανήθικος, ασεβῆς, άθεος· *ἀθεμίστια εἰδώς*, έμπειρος στην ανομία, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-θέμιστος ή ἄ-θέμιτος, -ον (ο πρώτος τύπος επικρατεί στην ποίηση, ο δεύτερος στον πεζό λόγο)· άνομος, ο χωρίς νόμο ή διακυβέρνηση, λέγεται για τους Κύκλωπες, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀθεμιστότεροι*, σε Ξεν. **II.** λέγεται επίσης για πράγματα, άνομα, παράνομα· *ἀθέμιτα ἔργα*, *ἀθέμιτα ἔρδειν*, σε Ηρόδ.· *ἀθέμιτα ποιεῖν, εὔχεσθαι*, σε Ξεν.

ἄ-θεος, -ον, I. 1. αυτός που δεν έχει θεό, αυτός που αρνείται τους θεούς, σε Πλάτ.

2. άθεος, ασεβῆς, σε Τραγ.· συγκρ. -ώτερος, σε Λυσ.· υπερθ. -ώτατος, σε Ξεν. **3.**

αυτός που έχει εγκαταλειφθεί από τους θεούς, σε Σοφ. **II.** επίρρ. -ως, ασεβώς, στον ίδ.· υπερθ. -ώτατα, κατά τον πιο ασεβή τρόπο, στον ίδ.

ἀθεότης, -ητος, ἡ, αθεΐα, ασέβεια, σε Πλάτ.

ἀθεράπευσία, ἡ, ἔλλειψη περιποίησης, παραμέληση, με γεν., *θεῶν ἀθεραπευσίαι*, σε Πλάτ.

ἀ-θεράπευτος, -ον, **I.** αφρόντιστος, παραμελημένος, λέγεται για ζῶα, σε Ξεν.· τὸ ἀθεράπευτον, ἡ παραμέληση της εξωτερικῆς εμφάνισης, σε Λουκ. **II.** αυτός που δεν ιατρεύεται, ανίατος, στον ίδ.

ἀθερίζω ἢ -ίσσω· αὐρ. α' ἀθέριζα, Επικ. γ' ενικ. Μέσ. ἀθερίσσατο· υποτιμῶ, καταφρονῶ, περιφρονῶ, Λατ. nihil curare, με αιτ. προσ., σε Όμηρ. (αμφιβ. προέλ.).

ἀ-θερμαντος, -ον, αυτός που δεν θερμαίνεται· ἀθέρμαντος ἐστία, οικογένεια που δεν φλέγεται από έριδες ἢ πάθη, σε Αισχύλ.

ἄ-θερμος, -ον, αυτός που δεν έχει θερμότητα· τὸ ἄθερμον, ἡ ἔλλειψη θερμότητας, σε Πλάτ.

ἄ-θεσμος, -ον = ἀθέσμιος, σε Πλούτ.

ἀ-θέσφατος, -ον, αυτός τον οποίο δεν μπορεί να εκφράσει ούτε ο θεός· ανείπωτος, ανέκφραστος, τρομερός· ὄμβρος, θάλασσα, νύξ, σε Όμηρ.· επίσης εκπληκτικός σε μέγεθος, διάσταση, τιμή, ποσότητα· ἀθέσφατος, -οι, οἶνος, σῖτος, βόες, σε Ομήρ. Οδ.

ἀθετέω, μέλ. -ήσω, θέτω κατά μέρος, στην άκρη, αμελῶ, αδιαφορῶ· ἀθετῶτινα, αρνούμαι κάποιον, απορρίπτω το αίτημά του, σε Κ.Δ.

ἄ-θετος, -ον (τίθημι), αυτός που έχει τοποθετηθεί κατά μέρος, στην άκρη· επίρρ. -τως = ἀθέσμως, παράνομα, δεσποτικά, σε Αισχύλ.

ἀ-θεώρητος, -ον (θεωρέω), απαρατήρητος, αθέατος, ανεξέταστος· επίρρ. -τως, σε Πλούτ.

ἄ-θηλυς, -υ, ο μη γυναικείος, σε Πλούτ.

Ἀθηνᾶ, Αττ. αντί Ἀθηναίη, Ἀθήνη.

Ἀθῆναι, Δωρ. Ἀθᾶναι, -ῶν, αί, **I.** ἡ πόλη των Αθηνών, χρησιμ. στον πληθ. επειδή αποτελούνταν από πολλά μέρη (πρβλ. [Θῆβαι](#), [Μυκῆναι](#)), σε Όμηρ. κ.λπ.· ο ενικ. τύπος (όπως το Θήβη) απαντά στην Ομήρ. Οδ. **II.** επιρρ.· [Ἀθήναζε](#), προς την Αθήνα, σε Θουκ., Ξεν.· [Ἀθήνηθεν](#), από την Αθήνα, σε Λυσ. κ.λπ.· ποιητ. [Ἀθήνοθεν](#), σε Ανθ.· [Ἀθήνησιν](#), στην Αθήνα, σε Δημ.

Ἀθήναιον, τό (Ἀθηνᾶ), ο ναός της Αθηνάς, σε Ηρόδ.

Ἀθηναῖος, -α, -ον, ο Αθηναίος, αυτός που ανήκει ἢ προέρχεται από την Αθήνα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

Ἀθήνη, ἡ, **I.** ἡ Αθηνά, θεά της σοφίας, της πολεμικῆς δύναμης και της ευφυΐας στον τομέα των τεχνών του βίου, συχνά αποκαλούμενη *Παλλὰς Ἀθήνη*, επίσης **Ἀθηναίη** ἢ *Παλλὰς Ἀθηναίη*· το τελευταίο όνομα (σε Αττ. Ἀθηναία) συναϊρέθηκε σε **Ἀθηνᾶ** και αποτέλεσε τον Αττ. τύπο· σε Δωρ. **Ἀθάνα** και Ἀθαναία, σε Θεόκρ.· σε Αιολ.

Ἀθανάα [νᾶ], σε Αλκαίο, Θεόκρ. **II.** πρβλ. [Ἀθῆναι](#). (αμφιβ. προέλ.).

Ἀθηνιάω (Ἀθῆναι), επιθυμῶ διακαῶς να βρίσκομαι στην Αθήνα, σε Λουκ.

ἀθήρ, -έρος, ὁ, **I. 1.** αθέρας, στάχυ σιταριού, σε Ησίοδ. **2.** φλούδα σιταριού, άχυρο, σε Λουκ. **II.** αιχμή όπλου, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀ-θήρευτος, -ον (θηρεύω), αυτός που δεν θηρεύτηκε, σε Ξεν.

άθηρη-λοιγός, ὁ (άθήρ), αυτός που καταστρέφει τα στάχυα του σιταριού, λέγεται για τη διαδικασία της διαλογῆς του, λίχνισμα σιταριού, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-θηρος, -ον (θήρ), αυτός που δεν έχει άγρια θηρία ἢ κυνήγι, σε Ηρόδ.· τὸ ἄθηρον, απουσία θηραμάτων ἢ κυνηγιού, σε Πλούτ.

ἀ-θιγής, -ές (θιγγάνω), άθικτος, ανέπαφος, λέγεται για παρθένο κόρη, σε Ανθ.

ἄ-θικτος, -ον (θιγγάνω), 1. ανέγγιχτος με γεν., ανέπαφος από κάτι, σε Σοφ.: *κερδῶν ἄθικτον βουλευτήριον*, αδιάφθορο από κέρδος, όφελος, δηλ. αδωροδόκητο, αδέκαστο, σε Αισχύλ.: επίσης με δοτ., νόσοις ἄθικτος, στον ίδ. 2. αυτός που δεν πρέπει να αγγιχτεί, άγιος, ιερός, λέγεται για τους Δελφούς, σε Σοφ.: ἄθικτα, ιερά πράγματα, σε Αισχύλ.

ἀθλεύω, Επικ. και Ιων. **ἀεθλεύω**, μέλ. -σω (ἄθλον), αγωνίζομαι για βραβείο ή έπαθλο, μάχομαι, παλεύω, σε Ομήρ. Ιλ.: *ἀθλεύων πρό ἄνακτος*, αυτός που αγωνίζεται ή υποφέρει για χάρη του, στο ίδ.

ἀθλέω, Ιων. παρατ. *ἀέθλεον*, μέλ. -ήσω, αόρ. α' ἤθλησα, παρακ. ἤθληκα (ἄθλος): συνηθέστερος τύπος του ἀθλεύω· *Λαομέδοντι ἀθλήσαντες*, αγωνίστηκαν με αυτόν, εναντίον του, σε Ομήρ. Ιλ.: *πολλά περ ἀθλήσαντα*, αυτός που πέρασε μέσω πολλών αγώνων, πολλών προσπαθειών και μόχθων, στο ίδ.: αγωνίζομαι στη μάχη εναντίον κάποιου, μάχομαι εναντίον κάποιου, *πρός τινα*, σε Ηρόδ.

ἄθλημα, -ατος, τό (ἀθλέω), I. αγώνισμα, σε Πλάτ. κ.λπ. II. εργαλείο εργασίας, μέσο καμάτου, σε Θεόκρ.

ἄθλησις, ἡ (ἀθλέω), αγώνας, δοκιμασία, άμιλλα μεταξύ των αθλητών, σε Κ.Δ.

ἀθλητήρ, -ῆρος, ό, αρχαιότερος τύπος του ἀθλητής, σε Ομήρ. Οδ.

ἀθλητής, συνηρ. από το ἀεθλητής, -οῦ, ό (ἀθλέω), διεκδικητής επάθλου ή βραβείου, Λατ. *athleta*: ως επίθ., *ἀθλητής ἵππος*, ίππος κατάλληλος για υποδρομία, σε Λυσ. II. με γεν. πράγμ., εξασκημένος σε κάτι, εκπαιδευμένος, σε Πλάτ.

ἄθλιος, -α, -ον και -ος, -ον, Αττ. συνηρ. από το Επικ. *ἀέθλιος* (ἄεθλον, ἄθλον): I.

αυτός που κερδίζει το βραβείο (αυτή η σημασία μόνο σε Επικ. τύπο *ἀέθλιος*). II. 1. μεταφ., ταλαιπωρημένος, δυστυχής, ελεεινός (αυτή η σημασία μόνο σε Αττ. τύπο ἄθλιος), λέγεται για πρόσωπα, σε Αισχύλ. κ.λπ.: συγκρ. -ιώτερος, σε Σοφ.: *υπερθ. -ιώτατος*, σε Ευρ.: επίσης λέγεται για εκδηλώσεις, καταστάσεις του βίου, της ζωής: *γάμοι, βίος, τύχη*, σε Τραγ.: *επίρρ. -ίως*, ελεεινά, σε Σοφ. 2. με ηθική σημασία, άξιος οίκτου, δυστυχής, σε Δημ. 3. χωρίς καμία ηθική σημασία, άθλιος, ελεεινός, φαύλος: *θηρσίν ἀθλίαθορά*, σε Ευρ.: *επίρρ. ἀθλίως καί κακῶς*, κακά και άθλια, με θλιβερή έκβαση, σε Δημ.

ἀθλιότης, -ητος, ἡ, αθλιότητα, δυστυχία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀθλο-θέτης, -ου, ό (τί-θῃμι), αυτός που επιδικάζει, κατακυρώνει, απονέμει βραβείο ή έπαθλο, ο κριτής των αγώνων, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄθλον, τό, Αττ. συνηρ. από το Επικ. και Ιων. *ἄεθλον*, I. έπαθλο, βραβείο του αγωνίσματος, σε Όμηρ. κ.λπ.: *ἄεθλα κεῖται ή πρόκειται*, τέθηκαν τα βραβεία, σε Ηρόδ.: *ἄθλα προφαίνειν, προτιθέναι, τιθέναι*, προκηρύσσω βραβεία, σε Ξεν.: *ἄθλα λαμβάνειν ή φέρεσθαι*, λαμβάνω, κερδίζω βραβεία, σε Πλάτ.: *ἄθλα πολέμου, τῆς ἀρετῆς*, σε Δημ. II. = ἄθλος, αγώνας, σε Ομήρ. Οδ.: μεταφ., σύγκρουση, διαμάχη, πάλη, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄθλος, ό, συνηρ. από το Επικ. και Ιων. *ἄεθλος*, αγώνας για βραβείο, σε Όμηρ. κ.λπ.: *ἄεθλος πρόκειται*, ανατίθεται σε κάποιον ένα έργο, κηρύσσεται αγώνας, σε Ηρόδ.: *ἄεθλον προτιθέναι*, ορίζεται αγώνας, στον ίδ.: μεταφ., σύγκρουση, διαμάχη, πάλη, σε Αισχύλ.

ἀθλοσύνη, ἡ = ἄθλος, σε Ανθ.

ἄθλο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που αποκομίζει, που λαμβάνει το έπαθλο, ο νικητής· ἵππος, σε Ομήρ. Ιλ.· σε Ιων. τύπο ἄεθλ-, στο ίδ., σε Ηρόδ.

ἄ-θολος, -ον, μη θολωμένος, καθάρος, διαυγής, σε Λουκ.

ἄ-θόλωτος, -ον (θολώω), μη ταραγμένος, μη θολωμένος, λέγεται για το νερό, σε Ησίοδ.

ἄ-θορύβητος, -ον (θορυβέω), μη θορυβημένος, ατάραχος· τὸ ἀθορύβητον, η ηρεμία (του πνεύματος), σε Ξεν.

ἄ-θόρυβος, -ον, αυτός που δεν έχει θόρυβο, ο ήσυχος, σε Πλάτ.· επίρρ. -βως, σε Ευρ.

ἄθος, Δωρ. αντί ἤθος.

ἄ-θραυστος, -ον (θραύω), μη σπασμένος, ακέραιος, αβλαβής, απρόσβλητος, σε Ευρ. κ.λπ.

ἄθρέω (όχιᾶθρέω)· μέλ. -ήσω, ευκτ. αορ. α' ἄθρήσειε, απαρ. ἄθρησαι· **I. 1.**

βλέπω με προσοχή κάτι, κοιτάζω ερευνητικά, παρατηρώ, διακρίνω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** απόλ. ή με πρόθεση, βλέπω με προσοχή, κοιτάζω, σε Ομήρ. Ιλ.· δεῦρ' ἄθρησον, σε Ευρ.· οὐ γὰρ ἴδοις ἂν ἄθρων, βλέποντας, παρατηρώντας, σε Σοφ.

II. μεταγεν. λέγεται για το μυαλό, εξετάζω, μελετώ ζήτημα, σκέπτομαι, στον ίδ., σε Ευρ. κ.λπ.· ακολουθ. από ερωτημ. ή αναφορ. πρόταση, ταῦτ' ἄθρησον, εἰ..., σκέψου, αναλογίσου επίσης κι αυτά, αν..., σε Σοφ.· ἄθρει, σε Πλάτ.

ἄθρητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να σκεφθεί κανείς, σε Ευρ., Ξεν.

ἄθροίζω ή Αττ. **ἄθροίζω**· μέλ. -οίσω, αόρ. α' ἤθροισα — Παθ., αόρ. α'

ἤθροίσθην, παρακ. ἤθροισμαι (ἄθρόος ή ἄθρόος)· **1.** συγκεντρώνω,

στρατολογώ, σε Σοφ., Ξεν.· Τροίαν ἄθροίζειν, συγκεντρώνω τους Τρώες, σε Ευρ.· πνεῦμα ἄθροισον, συνάγαγε, ανάκτησε την ανάσα σου, στον ίδ. —

Μέσ., συλλέγω για τον εαυτό μου, μαζεύω, συγκεντρώνω γύρω μου, στον ίδ.,

σε Ξεν. — Παθ., συναθροίζομαι, συμπυκνώνομαι, συγκεντρώνομαι· ἐς τὴν ἀγοράν, σε Ηρόδ.· ἄθροισθέντες, συνάχθηκαν, συγκεντρώθηκαν, συνήλθαν, σε Θουκ.· τὸ ζῦμπαν ἤθροίσθη δισχίλιοι, το όλο ανερχόνταν συγκεντρωτικά σε δύο χιλιάδες, στον ίδ. **2.** σε Παθ. επίσης λέγεται για το μυαλό, ἄθροίζεσθαι εἰς ἑαυτόν, συνέρχομαι, έρχομαι στα συγκαλά μου, σε Πλάτ.· φόβος ἤθροισται, ο φόβος έγινε ισχυρός, αυξήθηκε, σηκώθηκε, έκανε την εμφάνισή του, σε Ξεν.

ἄθροις, -εως, ή, συνάθροιση, συγκέντρωση, στρατολογία· στρατοῦ, σε Ευρ.· χρημάτων, σε Θουκ.

ἄθροισμα, τό, συνάθροιση, μάζωξη· λαοῦ, σε Ευρ.

ἄθροιστέον, ρημ. επίθ. του ἄθροίζω, αυτό που πρέπει κάποιος να μαζέψει, να συλλεχθεί, σε Ξεν.

ἄ-θρόος ή ἄ-θρόος, -α, -ον, Αττ. **ἄθρους, -ουν** (ἄ θροιστικό, θρόος)· **I.** κατά σωρούς ή πλήθος, συμπυκνωμένος, πυκνός, κυρίως στον πληθ.· πάντες

ἄθρόοι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ἄθρόοι, λέγεται για στρατιώτες, συμπυγμένοι, συμπυκνωμένοι, Λατ. conferto agmine, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ.· επίσης, πολλοί

κῶμαι ἄθρόοι, πολύ στενά συνδεδεμένες, πυκνές μεταξύ τους, στον ίδ. **II.** όλα μαζί σ' ένα σώμα, ενιαία· ἄθρόα πάντ' ἀπέτισεν, πλήρωσε για τα πάντα μεμιάς, εφάπαξ, σε Ομήρ. Οδ.· ἄθρόα πόλις, οι πολίτες ως μία ενότητα, ως όλον, σε Θουκ.· τὸ ἀθρόον, η συγκεντρωμένη δύναμή τους, σε Ξεν.· ἄθρόω στόματι, με μία φωνή, σε Ευρ.· ἄθρόους κρίνειν, καταδικάζω όλους μαζί μέσω μίας

ψήφου, σε Πλάτ.· κατήριπεν ἄθρ., έπεσε στη στιγμή, μεμιάς, σε Θεόκρ. **III.**

πολυπληθής, συνεχής, αδιάλειπτος· δάκρυ, σε Ευρ., Πλάτ. **IV.** συγκρ.

ἄθροώτερος, σε Θουκ. κ.λπ. — μεταγεν. ἄθροούστατος, σε Πλούτ.

ἄ-θρυπτος, -ον (θρύπτω), μη σπασμένος, άθραυστος, άφθαρτος, σε Πλούτ.· *ἄθρυπτος εἰς γέλωτα*, αυτός που δεν ξεσπά ποτέ σε γέλιο, στον ίδ.· επίρρ. -τως, στον ίδ.

ἄθῤῡμέω, μέλ. -ήσω (*ἄθῤῡμος*), αποθαρρύνομαι, χάνω το θάρρος μου, κυριεύομαι από αθυμία, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *τινί*, για κάτι ή προς κάτι, σε Σοφ.· *ἐπί τινι, εἷς τι, πρὸς τι*, σε Αττ. πεζό λόγο (Ισοκρ., Πλάτ., Θουκ.)· ακολουθ. από αναφορ. λέξη, είμαι έντονα φοβισμένος· *ἄθῤῡμῳ δ' εἰ φανήσομαι*, σε Σοφ.· *δεινῶς ἄθῤῡμῳ μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ*, στον ίδ.

ἄθῤῡμητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να αποθαρρύνει, σε Ξεν.

ἄθῤῡμία, Ιων. -ίη, ή, έλλειψη θάρρους, λιποψυχία, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.· *εἰς ἄθῤῡμίαν καθιστάναι τινά*, σε Πλάτ.· *ἄθῤῡμίαν παρέχειν τινί*, σε Ξεν.· *ἐν ἄθῤῡμιά εἶναι*, στον ίδ.· *ἄθῤῡμία ἐμπίπτει τινί*, στον ίδ.

ἄ-θῤῡμος, -ον, 1. άτολμος, λιπόψυχος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ἄθῤῡμος εἶναι πρὸς τι*, δεν έχω το σθένος, τη δύναμη, την ψυχή, την «καρδιά» για κάτι, σε Ξεν.· παρομοίως και επίρρ.· *ἄθῤῡμῳς ἔχειν πρὸς τι*, στον ίδ. **2.** χωρίς πάθη, σε Πλάτ.

ἄθῤῡρμα, τό (ἄθῤῡρω), παιχνιδάκι, παιχνίδι· ευχαρίστηση, ικανοποίηση, χαρά, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄ-θῤῡρόγλωττος, -ον (θύρα, γλῶττα), αυτός που δεν μπορεί να κρατήσει το στόμα του κλειστό, που φλυαρεί αδιάκοπα, πολυλογάς, σε Ευρ.

ἄ-θῤῡρος, -ον (θύρα), αυτός που δεν έχει πόρτα, σε Πλούτ.

ἄθῤῡροστομία, ή = *ἄθῤῡρογλωττία*, σε Ανθ.

ἄ-θῤῡρόστομος, -ον (θύρα, στόμα) = *ἄθῤῡρόγλωττος*, αυτός που πολυλογεί, που φλυαρεί αδιάκοπα, σε Σοφ.

ἄ-θῤῡρσος, -ον, αυτός που δεν έχει θῤῡρσο, σε Ευρ.

ἄθῤῡρω[ῡ], μόνο στον ενεστ. και παρατ., **I.** παίζω, διασκεδάζω, λέγεται για παιδιά, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· με σύστ. αντ., *μοῦσαν ἄθῤῡρων*, τραγουδώντας παιγνιώδη άσματα, σε Ομηρ. Ύμν. — Μέσ., τραγουδώ, άδω, στο ίδ. **II.** με αιτ., *ἔργα φωτῶν ἄθῤῡρειν*, μιμούμαι πράξεις ή έργα ανδρών παίζοντας, λέγεται για υποκριτή-ηθοποιό, σε Ανθ.

ἄ-θῤῡρωτος[ῡ], -ον (θῤῡρώ) = *ἄθῤῡρος*, αυτός που δεν είναι ποτέ κλειστός, σε Αριστοφ.

ἄ-θῤῡτος, -ον (θύω), **I.** αυτός που δεν θυσιάστηκε, δηλ. αυτός που έχει παραμεληθεί ώστε να μη θυσιαστεί· *ἱερὰ ἄθῤῡτα*, Λατ. *sacra inauspicata*, τα μη γενόμενα δεκτά, σε Αισχίν. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν προσφέρει θυσίες· *ἄθῤῡτος ἀπελθεῖν*, σε Ξεν.

ἄθῤῡος, -ον (θῤῡά, Ιων. θῤῡή), **I. 1.** ατιμώρητος, μη ένοχος, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἄθῤῡος καθιστάναι τινάς*, το να εξασφαλίζεται η ασυλία, η ατιμωρησία τους, σε Δημ.· *ἄθῤῡον ἀφιέναι*, στον ίδ.· *ἄθῤῡος ἀπαλλάττειν ή -εσθαι*, το να φεύγει κάποιος ατιμώρητος, το να απαλλάσσεται ως αθῤῡος, σε Πλάτ. **2.** απαλλαγμένος από κάτι, με γεν., σε Αριστοφ. **3.** αβλαβής, ανέπαφος από κάτι, με γεν., *ἄθῤῡος τῆς Φιλίππου δυναστείας*, σε Δημ. **II.** αυτός που δεν αξίζει τιμωρία, αυτός που δεν υποπίπτει σε σφάλμα ή σε πταίσμα, στον ίδ.

ἄθῤῡος ή ἄθῤῡος, -η, -ον, αυτός που προέρχεται από το όρος ἄθῤῡς, σε Αισχύλ.

ἄ-θῤῡπευτος, -ον (θῤῡπεύω), **I.** ακολάκευτος, χωρίς κολακεία· *τῆς ἐμῆς γλώσσης*, από τη γλώσσα μου, από το στόμα μου, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν κολακεύει, σκληρός, απότομος, τραχύς, σε Ανθ.

ἄ-θῤῡράκιστος, -ον (θῤῡράκίζω), αυτός που δεν φορά θῤῡράκα (πανοπλία), σε Ξεν.

Ἄθως[ἄ], -ω, ὁ, αιτ. Ἄθων ἢ Ἄθω· Επικ. ονομ. Ἀθόως, -όω· το ὄρος Ἄθως, σε Ομήρ. Ἰλ. κ.λπ.

αἶ, Δωρ. και Επικ. αντί *εἰ*, αν· **I. αἶ κε** ἢ *κεν*, εἰάν μόνο, ἔτσι ὥστε, Λατ. *dummodo*, με υποτ., σε Ὅμηρ.· ὁμοίως και Δωρ. *αἶκᾶ*, σε Θεόκρ. **II. αἶ γάρ** (με τόνο), Επικ. αντί *εἰ γάρ*, για να εκφραστεῖ μια ευχή· ἄμποτε! εἶθε, μακάρι! Λατ. *utinam!* με ευκτ. πάντοτε, σε Ὅμηρ.· πρβλ. [αἶθε](#).

αἶήαἷ, επιφών. θαυμασμοῦ ἢ αγανάκτησης, α! *αἶ τάλας*, σε Αριστοφ.

αἶα, ἦ, Επικ. τύπος χρησιμ. αντί *γαῖα*, χάριν μέτρου, σε Ὅμηρ., Τραγ.· ποτέ στον πληθ.

αἶαγμα, -ατος, τό, κλαυθμός, οδυρμός, θρήνος, σε Ευρ.

αἰάζω, μέλ. -ξω, μτχ. αορ. α' *αἰάξας*· κράζω *αἰάτῃ*, θρηνῶ, σε Τραγ.· με αιτ., θρηνῶ κάποιον ἢ κάτι, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἰαῖ, επιφών. θλίψης, αχ! Λατ. *vae!*· με γεν., *αἰαῖ τόλμας*, σε Ευρ.· και επαναλαμβανόμενο, *αἰαῖ αἰαῖ μελέων ἔργων*, σε Αισχύλ.· μεταγεν. με αιτ., *αἰαῖ τὰν Κυθήρειαν*, σε Βίωνα.

Αἰακίδης, -ου, ὁ, ο γιος του Αιακού, σε Ομήρ. Ἰλ.

αἰακτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰάζω*, **I.** ἄξιος κλαυθμοῦ, ἄξιος οδυρμοῦ και θρήνου, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **II.** αὐτός που θρηνεῖ, ἐλεεινός, δυστυχής, σε Αισχύλ.

αἰανής, Ἰων. **αἰηνής**, -ές, αρχ. ποιητική λέξη, **I.** πληκτικός, ζοφερός, φοβερός, απαίσιος, φρικτός· *νυκτὸς αἰανῆ τέκνα*, *νυκτὸς αἰανῆς κύκλος*, *αἰανῆς νόσος*, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ. **II.** λέγεται για χρόνο, *εἰς τὸν αἰανῆ χρόνον*, σε Αισχύλ.· ὁμοίως και ως επίρρ. *αἰανῶς*, αἰωνίως, διαπαντός, στον ἰδ. (ἢ πιθ. προέλευσή του εἶναι ἀπὸ το *αἰεῖ*, αἰωνίως, για πάντα, απ' ὅπου πιθ. να προέκυψε ἡ σημασία, αὐτός που δεν τελειώνει ποτέ, κουραστικός, ανιαρός, πληκτικός, σκοτεινός).

Αἰᾶς, -αντος, ὁ, Λατ. *Ajax*, αρσ. κύριο ὄνομα δύο ἡρώων· ο μεγαλύτερος ἦταν γιος του Τελαμῶνα (Αἴας ο Τελαμώνιος), ο μικρότερος ἦταν γιος του Οἰλέα (Αἴας Οἰλιάδης), σε Ὅμηρ.· κλητ. *Αἰᾶν* (χάριν μέτρου), σε Σοφ.· κλητ. παντού σε Τραγ. *Αἰᾶς*.

αἰβοῖ, μπα! επιφών. αηδίας ἢ κατάπληξης· αλλά και *αἰβοῖ, βοῖ*, επιφών. για γέλιο, σε Αριστοφ.

αἶγ-αγρος, ὁ και ἡ (αἶξ, ἄγρος), ἄγρια κατσῖκα, σε Βάβρ.

Αἰγαῖος, -α, -ον· I. αὐτός που αναφέρεται στο Αιγαῖο, *πέλαγος*, σε Αισχύλ.· ὅρος *Αἰγαῖον*, το ὄρος Ἰδη, σε Ησίοδ. **II.** *Αἰγαῖος* (ενν. πόντος), ὁ, το Αιγαῖο πέλαγος, σε Πλάτ. κ.λπ.

Αἰγαίων, -ωνος, ὁ, I. Αἰγαίων, το ὄνομα με το οποίο καλοῦσαν οὖι θνητοὶ τον Εκατόγχειρα, γιο του Ουρανοῦ και της Γαίας, που αποκαλοῦνταν ἀπὸ τους θεοὺς ως «*Βριάρεως*», σε Ομήρ. Ἰλ. **II.** το Αιγαῖο πέλαγος, σε Ευρ.

αἰγᾶνέη, ἡ, λόγχη κυνηγετική, ἀκόντιο, σε Ὅμηρ., Ανθ. (πιθ. ἀπὸ το *αἶξ* = ἀκόντιο για τις κατσῖκες).

αἰγέα, αἰγέη, ἡ, βλ. [αἶγεις](#).

αἶγεις, -α, Ἰων. -η, -ον, Επικ. εκτεταμ. τύπος ἀντὶ *αἶγεος* (*αἶξ*), γιδίσιος, κατσικίσιος, Λατ. *caprinus*· *αἶγεις τυρός*, τυρὶ ἀπὸ κατσικίσιο γάλα, σε Ομήρ. Ἰλ.· *ἀσκή ἐν αἰγείῳ*, σε ασκὶ ἀπὸ δέρμα κατσίκας, στο ἰδ.· *αἰγείη κυνέη*, περικεφαλαία ἀπὸ δέρμα κατσίκας.

Αἶγεις, -α, -ον, αὐτός που ἔχει σχέση με τον Αιγέα, σε Αισχύλ.

αἴγειρος, ἡ, υψηλή λεύκα (ενν. λεύκη), σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

αἶγ-ελάτης[ᾱ], -ου, ὁ (ἐλαύνω), αιγοβοσκός, γιδοβοσκός, σε Πλούτ., Ανθ.

αἴγεος, -α, -ον I. = αἴγειος, σε Ομήρ. Οδ. II. ως ουσ. αἰγή (ενν. δорά), ἡ, το δέρμα της κατσίκας, σε Ηρόδ.

αἰγιᾶλίτης, -ου, ὁ, θηλ. -ῖτις, -ιδος, αυτός που συχνάζει στην παραλία, σε Ανθ.

αἰγιᾶλός, ὁ (αἶξ II), ακροθαλασσιά, παραλία, ακτή, όχη, σε Όμηρ., Ηρόδ.· αἰγιαλὸν ἔνδον τρέφει, δηλ. έχει ολόκληρο αἰγιαλό (δηλ. πλήθος από βότσαλα που χρησίμευαν ως ψήφοι) στο σπίτι του, σε Αριστοφ.

αἰγί-βοσις, -εως, ἡ (αἶξ, βόσκω), βοσκή γιδιών, εκτροφή κατσικιών, σε Ανθ.

αἰγι-βότης, -ου, ὁ (αἶξ, βόσκω), αυτός που ταΐζει κατσίκες, ἡ αυτός που τρώγεται απ' αυτές, σε Ανθ.

αἰγί-βοτος, -ον (αἶξ, βόσκω), αυτός που βόσκεται, που τρώγεται από γίδες, σε Ομήρ. Οδ.

αἰγίθαλλος ἢ αἰγίθαλος, ὁ, μελισσοφάγος, Λατ. *ragus*, σε Αριστοφ.

αἰγί-κνημος, -ον (αἶξ, κνήμη), αυτός που έχει κνήμες γίδας, σε Ανθ.

αἰγι-κορεῖς, -έων, οἱ, οι αιγοβοσκοί, όνομα μίας εκ των τεσσάρων αρχαίων Αττικῶν Φυλῶν, σε Ηρόδ., Ευρ. (αν από τα αἶξ, κορέννυμι, τότε η κυριολεκτική σημασία της λέξης είναι «αυτοί που τρέφουν κατσίκια»).

αἰγί-λιψ[γί], -ῖπος, ὁ, ἡ (αἶξ, λείπω), εγκαταλελειμμένος ακόμη κι απ' τα κατσίκια, απ' όπου· απότομος, κρημνώδης· πέτρη, σε Ομήρ. Ιλ.

αἶγίλος, ἡ (αἶξ), χορτάρι που προτιμούν υπερβολικά οι κατσίκες, σε Θεόκρ.

Αἶγινα, -ης, ἡ, η Αίγινα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης, **Αἰγιναίη** (ενν. νῆσος), σε Ηρόδ.· απ' όπου· Αἰγινήτης, -ου, ὁ, θηλ. -ῖτις, -ιδος, ο καταγόμενος από την Αίγινα, στον ίδ. κ.λπ.· επίθ. **Αἰγιναῖος**, -α, -ον, ο σχετικός με την Αίγινα, σε Θουκ. κ.λπ.

αἰγί-νομεύς, -έως, ὁ (αἶξ, νέμω), γιδοβοσκός, ποιμένας των κατσικιών, σε Ανθ.

αἰγί-νόμος, -ον (αἶξ, νέμω), I. αυτός που εκτρέφει κατσίκια, γίδια· ως ουσ., αιγοβοσκός, σε Ανθ. II. αἰγίνομος (προπαροξ.), Παθ., αυτός που βόσκεται, που τρώγεται από τις κατσίκες· βοτάνη, στο ίδ.

αἰγί-οχος, -ον (ἔχω), αυτός που κρατά την αἰγίδα, λέγεται για τον Δία, σε Όμηρ.

αἰγί-πόδης, -ου, ὁ (αἶξ, πούς), αυτός που έχει πόδια κατσίκας, σε Όμηρ. Ύμν.

αἰγί-πους, -ποδος, ὁ, ἡ, τὸ αἰγίπουν = το προηγ., σε Ηρόδ.

αἰγί-πῦρος, ὁ ἢ αἰγί-πυρον, τό, χορτάρι που προτιμούν στη βοσκή οι γίδες, γιδοβότανο, είδος σικάλης, σε Θεόκρ.

αἰγίς, -ίδος, ἡ (αἶξ)· I. 1. αἰγίδα ἢ ασπίδα του Δία, όπως περιγράφεται στην Ομήρ. Ιλ. Ε. 738 κ. ε. Η αἰγίδα σε αγάλματα της Αθηνάς παρουσιάζεται ως κοντό κάλυμμα από κατσικίσιο δέρμα, καλυμμένο με λέπια, με το κεφάλι Γοργόνας και με κρόσσια που σχηματίζονται από φίδια, βλ. Ηρόδ., Δ. 189. 2. παλτό από κατσικίσιο δέρμα, σε Ευρ. II. (αἶξ II), ορμητική θύελλα, φοβερή καταἰγίδα, σίφουνας, τυφώνας, σε Αισχύλ.

αἰγλάεις, συνηρ. αἰγλᾶς, Δωρ. αντί αἰγλήεις, σε Πίνδ.

αἶγλη, ἡ, 1. φως ήλιου, ακτινοβολία, λάμψη, λαμπρότητα, σε Ομήρ. Οδ.·

ἐπειτα απλώς το φως της ημέρας· λευκή αἶγλη, στο ίδ.· εἰς αἶγλαν μολεῖν, ἦλθε στο φως, δηλ. γεννήθηκε, σε Πίνδ. 2. κάθε είδους εκτυφλωτικό, αστραφτερό φως, λάμψη, γυαλάδα, στιλπνότητα, ακτινοβολία· αἶγλη χαλκοῦ, η λάμψη του στιλπνού χαλκού, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰγλήεις, -εσσα, -εν, εκτυφλωτικός, αστραφτερός, ακτινοβόλος, στιλπνός, γυαλιστερός, σε Όμηρ.

αἰγλο-φάνης, -ές (φαίνομαι), ακτινοβόλος, λαμπρός, λαμπερός, φωτοβόλος, σε Ανθ.

αἰγό-κερως, γεν. -*κερω*, δοτ. -*κερω*, αιτ. -*κερων* (αἶζ, κέρας)· **I.** αυτός που έχει κέρατα τράγου, σε Ανθ., Πλούτ. **II.** ως ουσ., ο Αιγόκερως στον Ζωδιακό κύκλο, σε Λουκ.

αἰγο-νόμος, -ον (αἶζ, νέμω) = *αἰγινόμος*, σε Ανθ.

αἰγ-όνυξ, -υχος, ὁ, ἡ (αἶζ, ὄνυξ) = *αἰγῶνυξ*, σε Ανθ.

αἰγο-πόδης, -ου, ὁ = *αἰγipόδης*, σε Ανθ.

αἰγο-πρόσωπος, -ον (αἶζ, πρόσωπον), αυτός που έχει πρόσωπο κατσίκας, σε Ηρόδ.

αἰγυπίος, ὁ, εἶδος γύπα ή ὄρνιου, σε Όμηρ. κ.λπ.· ὁ *αἰγυπίος*· είναι το ὄρνιο, ο γύπας που ορμώντας αρπάζει ζωντανά ζώα, ενώ ο *γύψ* είναι ο γύπας, το ὄρνιο που τρέφεται με ψοφίμια.

Αἰγυπτιάζω, μιλῶ Αιγυπτιακά, σε Λουκ.

Αἰγυπτιακός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αναφέρεται στους Αιγυπτίους, σε Λουκ.

Αἰγύπτιος, -α, -ον, ο Αιγύπτιος, σε Όμηρ. κ.λπ. (*Αἰγυπτίη, Αἰγυπτίων* κ.λπ. είναι τρισύλλαβα στον Όμηρ.).

Αἰγυπτιστί, επίρρ. (ὅπως αν προερχόταν από το **Αἰγυπτίζω*), **I.** στην Αιγυπτιακή γλώσσα, σε Ηρόδ. **II.** κατά τον Αιγυπτιακό τρόπο, δηλ. πονηρά, με απατεωνιά, κατεργαριά, σε Θεόκρ.

Αἰγυπτο-γενής, ἐς (γένος), αυτός που ανήκει στην Αιγυπτιακή γενιά, οικογένεια, καταγωγή, σε Αισχύλ.

Αἴγυπτος, ὁ, I. ο ποταμός Νεῖλος, σε Ομήρ. Οδ.· κατονομάζεται δε ως *Νεῖλος* για πρώτη φορά στον Ησίοδ. **II.** ἡ, η Αἴγυπτος, σε Ομήρ. Οδ.· *Αἴγυπτόνδε*, στην Αἴγυπτο, στο ίδ.

αἰγ-ῶνυξ, -ῦχος, ὁ, ἡ (αἶζ, ὄνυξ), αυτός που έχει νύχια, οπλές κατσίκας, σε Ανθ.

Ἄϊδας, Δωρ. αντί *Ἄϊδης, Ἄιδης*, συχνά απαντά στα λυρικά χωρία των Τραγ.

αἰδέομαι, ποιητ. επίσης **αἶδομαι**, μτχ. *αἰδόμενος*, προστ. *αἶδεο*· παρατ., Επικ. γ' ενικ. *αἶδετο*, πληθ. *αἰδέοντο*, Αττ. *ῆδοῦντο*· μέλ. *αἰδέεσμαι*, Επικ. *αἰδέεσσομαι*· Μέσ. αορ. α' *ῆδεσάμην*, Επικ. προστ. *αἶδεσσαι*· Παθ. αορ. α' *ῆδέσθην*, Επικ. γ' πληθ. *αἶδεσθεν*· παρακ. *ῆδεσμαι*· **I. 1.** Αποθ., ντρέπομαι, αισχύνομαι να πράξω κάτι· με απαρ., σε Όμηρ. κ.λπ.· σπανίως με μτχ., *αἶδεσαι μέν πατέρα προλείπων*, να ντρέπεσαι γιατί τον εγκαταλείπεις, σε Σοφ.· ἀπόλ., *αἶδεσθεις*, από αἴσθημα ντροπής, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με αιτ. προσ., σέβομαι, στέκομαι με σεβασμό, φοβάμαι, υπολήπτομαι· *αἰδεῖτο θεούς*, στο ίδ., σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται και για πράγματα, *αἶδεσσαι μέλαθρον*, δείξε σεβασμό στην οικία, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὄρκον αἰδεσθεις*, σε Σοφ. **II.** σέβομαι τη δυστυχία του άλλου, φροντίζω, νοιάζομαι για κάποιον, δείχνω ενδιαφέρον και συμπάθεια για κάποιον, *μηδέ τί μ' αἰδόμενος μηδ' ἐλαίρων*, σε Ομήρ. Οδ.

αἰδέσιμος, -ον, αυτός που προκαλεί ντροπή ή σεβασμό, σεβάσιμος, σε Λουκ.

αἶδεσις, ἡ (αἰδέομαι), σεβασμός, συμπάθεια, σε Δημ.

ἄ-ἔδηλος[ι], Δωρ. -**ἄλος, -ον** (**εἶδω*), **I.** αυτός που κάνει κάτι αόρατο, καταστρεπτικός, καταστροφικός, σε Ομήρ. Ιλ.· επίρρ. -*λως* = *ὀλεθρίως*, στο ίδ. **II.** Παθ., αόρατος, άγνωστος, σκοτεινός, σε Ησίοδ.

αἰδήμων, -ον, γεν. -ονος (αἰδέομαι), ντροπαλός, κόσμιος, σε Ξεν.· υπερθ.

αἰδημονέστατος, στον ἰδ.· επίρρ. -μόνως, στον ἰδ.

ἄ-ιδής, -ές (*εἶδω), τυφλός, αφανής, καταστρεπτικός, σε Ησίοδ.

Ἀΐδης, ὁ, ποιητ. αντί Ἄιδης· βλ. [ἄδης](#).

ἄϊδιος[αἶδ], -ον, επίσης -η, -ον (ἀεί), παντοτινός, αιώνιος, σε Ησίοδ., Απτ.· ἐς αἶδιον, για πάντα, σε Θουκ.

ἄ-ιδνός, -ή, -όν (*εἶδω), αόρατος, σκοτεινός, σε Ησίοδ.· ομοίως και· **ἄ-ιδνής, -ές**, Ποιητ. παρά Πλουτ.

αἰδοῖον, τό, κυρίως στον πληθ. αἰδοῖα, τά (αἶδομαι), γεννητικά ὄργανα, τα ἔξω γεννητικά μόρια, το αἰδοίο, σε Ομήρ. ἱλ. κ.λπ.

αἰδοῖος, -α, -ον (αἰδέομαι), **I.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που περιβάλλεται με σεβασμό, αξιοσέβαστος, σεβάσμιος· λέγεται και για γυναίκες, αυτές που αξίζουν σεβασμό, τρυφερότητα, στοργή, σε Όμηρ. **II.** Ενεργ., ντροπαλός, ταπεινός, ευλαβής, σε Ομήρ. Οδ.· επίρρ. -ως, με σεβασμό, στο ἰδ. **III.** συγκρ. αἰδοιότερος, σε Ομήρ. Οδ.· υπερθ. αἰδοιέστατος, σε Πίνδ.

αἶδομαι, ποιητ. αντί αἰδέομαι.

Ἄϊδος, Επικ. γεν. ἀχρηστης ονομ. Ἄϊς, βλ. [ἄδης](#).

αἰδός-φρων, -ον, γεν. -ονος (αἶδομαι, φρήν), αυτός που έχει σεβάσμια σκέψη, συμπονετικός, σπλαχνικός, σε Σοφ.· πρὸς τινα, σε Ευρ.

ἄϊδρεΐη ή -ίη[ιη], ή, ἔλλειψη γνώσης, ἀγνοια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

ἄ-ιδρις, -ι, γεν. -ιος και -εος (*εἶδω), ποιητ. επίθ., αυτός που δεν γνωρίζει, μη πληροφορημένος, αυτός που βρίσκεται σε ἀγνοια, αμαθής, σε Ομήρ. ἱλ.· με γεν., σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

ἄ-ιδρῦτος ή ἀν-ιδρυτος, -ον (ιδρύω), αυτός που δεν έχει μόνιμη κατοικία, πλανόδιος, σε Αριστοφ.· δρόμοις ἀνιδρύτοις, σε διαδρομές περιπλάνησης, σε Ευρ.

Ἀἰδωνεύς, -έως, ὁ· εκτεταμ. ποητ. τύπος του Ἄιδης· μεταγεν. συγγραφείς χρησιμοποίησαν τις πλάγιες πτώσεις· Ἀἰδονῆος, -ῆι, -ῆα, με την πρώτη συλλαβή μακρά χάριν μέτρου.

αἰδώς, -όος, συνηρ. -οῦς, ή (αἰδέομαι), **I. 1.** αἶσθημα ντροπής, ντροπή, μετριοφροσύνη, αυτοεκτίμηση, σε Όμηρ. κ.λπ.· προσωποποιημένη, Ζηνὶ σύνθακος θρόνων Αἰδώς, η Αἰδώς που μοιράζεται το θρόνο του Δία, σε Σοφ. **2.** φροντίδα για τους άλλους, ἐγνοια, σεβασμός, ευλάβεια, σέβας, σε Θεογν.· τὴν ἐμὴν αἰδῶ, σεβασμό προς εμένα, σε Αισχύλ. **II.** καθετί που προκαλεί ντροπή. **1.** αἰσχύνη, σκάνδαλο, σε Ομήρ. ἱλ.· ως επιφών., ντροπή! αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα! στο ἰδ.· αἰδώς, ὦ Λύκιοι· ποῦ φεύγετε; στο ἰδ. **2.** τὰ αἰδοῖα, στο ἰδ.

αἰεΐ, ἱων. και ποιητ. αντί ἀεί.

αἰει-γενέτης, ὁ, ποιητ. αντί ἀειγενέτης.

αἰέλουρος, βλ. [αἴλουρος](#).

αἰέν, ποιητ. αντί ἀεί.

αἰέν-υπνος, -ον, αυτός που κοιμίζει κάποιον στον αιώνιο ύπνο, επίθ. για τον θάνατο, σε Σοφ.

αἰετός, Επικ. και ἱων. αντί ἀετός.

αἰζήός, εκτεταμ. τύπος αἰζήϊος, ὁ, δυνατός, ρωμαλέος, εύρωστος, σφριγηλός, γερός, σθεναρός, σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰηνής, ἱων. αντί αἰανής.

αἷητος, στην Ομήρ. Ιλ. ο Ἡφαιστος ονομαζόταν *πέλωρ αἷητον* = ἄητον, τρομερό, μεγάλο, πελώριο, ισχυρό τέρας.

αἰθάλη, ἡ (αἶθω) = αἶθαλος, καπνιά, σε Λουκ.

αἰθαλίων, -ωνος (αἶθαλος), επίθ. του τέτιγος, σκοτεινός, σκούρος, αυτός που φέρει το χρώμα του καπνού, σε Θεόκρ.

αἰθαλόεις, -όεσσα, -όεν, συνηρ. **αἰθαλοῦς, -οῦσσα, -οῦν** (αἶθαλος), **I.** καπνώδης, γεμάτος από καπνούς, καπνισμένος, γεμάτος από καπνιά, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.·

κόνις αἰθαλόεσσα, μαύρη από στάχτες, σε Όμηρ. **II.** φλογερός, σε Ησίοδ., Αισχύλ.

αἰθᾶλος, ὁ (αἶθω;), φλόγα καπνίζουσα, καπνιά, σε Ευρ.

αἰθαλῶ, μέλ. -ώσω, λερώνω, ρυπαίνω με καπνιά ή καπνό, σε Ευρ.

αἶθε, Επικ. αντί εἶθε· αἶθ' ὄφελος, μακάρι! σε Όμηρ.· πρβλ. [αἶ](#).

αἶθεος, Δωρ. αντί ἡἶθεος.

αἰθερ-εμβᾶτέω, μέλ. -ήσω (ἐμβαίνω) περπατώ στον αιθέρα, σε Ανθ.

αἰθέριος, -α, -ον, επίσης, -ος, -ον (αἰθήρ), αυτός που ανήκει ή είναι μέσα στο ανώτατο στρώμα αέρα, αυτός που βρίσκεται ψηλά στον αέρα, αυτός που βρίσκεται στα ύψη, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.· *αἰθερία ἀνέπτα*, υψώθηκε στον αέρα πετώντας, σε Ευρ.

αἰθερο-δρόμος, -ον (δραμεῖν), αυτός που κινείται με γρήγορες κινήσεις στον αιθέρα, αυτός που σχίζει τον αέρα, σε Ανθ.

αἰθήρ, -έρος, στον Όμηρ. πάντοτε με άρθρο *ή*, αντιθέτως σε Ησίοδ., Αισχύλ., Αττ. πεζογράφους με άρθρο *ό*· σε Σοφ. και σε Ευρ. *ό ή ή*· (αἶθω)· **I.** αιθέρας, το ανώτατο και καθαρότατο στρώμα του αέρα· απ' όπου· ο ουρανός, ως κατοικητήριο των θεών, περιοχή πάνω από τον *αέρα* (βλ. αυτ.)· *Ζεύς αἰθέρι ναίων*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** κλίμα, περιοχή, χώρα, τόπος, σε Ευρ.

Αἰθίοψ, -οπος, ὁ, Επικ. πληθ. *Αἰθιοπῆες*, θηλ. **Αἰθιοπίς, -ίδος** (αἶθω, ὄψ)· **I.** κυρίως, αυτός που έχει πρόσωπο που έχει καεί, δηλ. Αιθίοπας, νέγρος, σε Όμηρ. κ.λπ. **II. 1.** επίθ., Αιθιοπικός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· **Αἰθιοπικός, -ή, -όν** και ως ουσ. **Αἰθιοπία, ή**, στον ίδ. **2.** με κυριολεκτική σημασία, ηλιοκαμμένος, σε Ανθ.

αἶθος, ὁ καύσωνας, φωτιά, σε Ευρ.

αἶθουσα (ενν. στοά), αποτελούσε αρχικά μτχ. του *αἶθω*, *ή*· στην ομηρική οικία, η στοά που βρισκόταν μέσα από την είσοδο επί της αυλής και ήταν ανοικτή προς τα εμπρός, στραμμένη προς τα ανατολικά ή νότια για να είναι εκτεθειμένη στον ήλιο, απ' όπου και το όνομα. Ο Όμηρος την παριστάνει ως το μέρος όπου διανυκτέρευαν οι ξένοι, οι οδοιπόροι, οι ταξιδιώτες, οι οποίοι επιθυμούσαν να αποχωρήσουν νωρίς το πρωί, σε Ομήρ. Οδ.

αἶθ-οψ, -οπος (αἶθω, ὄψ), I. 1. αυτός που έχει φλογισμένη όψη, λέγεται για μέταλλο, αυτό που αστράφτει, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης λέγεται για κρασί, αυτό που αφρίζει, στο ίδ.· επίσης, για καπνό, ανακατεμένος με φλόγα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** μελανός, σκοτεινός, σε Ανθ. **II.** μεταφ., φλογερός, θερμός, οξύς, Λατ. *ardens*, σε Ησίοδ., Σοφ.

αἶθρη (ακόμα και στην Αττ.· όχι *αἶθρα*, που είναι μεταγεν. τύπος), *ή* (αἰθήρ), καθαρός ουρανός, ξαστεριά, Λατ. *sudum*, σε Όμηρ.

αἰθρη-γενής, -ές (γί-γνομαι), επίθ. του Βορέα, αυτός που γεννήθηκε στον αιθέρα, αυτός που αναδύθηκε από τον αιθέρα, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως και **αἰθρη-γενέτης**, σε Ομήρ. Οδ.

αἰθρία, Ιων. -ίη, ή, μεταγεν. τύπος του ποιητ. *αἶθρη*, που απαντά αρχικά στον Σόλωνα κ.λπ.· *αἰθρίης*, Αττ. -ίας, σε καθαρό, ξάστερο καιρό, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *ὑπὸ τῆς αἰθρίας*, στον καθαρό αέρα, στο υπαίθρο, Λατ. sub dio, σε Ξεν. **2.** ο καθαρός και ψυχρός αέρας της νύχτας, σε Ηρόδ. (ἴσθην παραλήγουσα εκτός από τα δακτυλικά και αναπαιστικά μέτρα).

αἰθριάω, αμτβ., γίνομαι ανέφελος, καθαρός, λέγεται για τον ουρανό· *ὥς δ' ἡθρίᾱσε*, σε Βάβρ.

αἰθριο-κοιτέω, μέλ. -ήσω (*κοίτη*), κοιμάμαι στο υπαίθρο, στον ανοικτό αέρα, σε Θεόκρ.

αἶθριος, -ον (αἶθρη), καθαρός, λαμπρός, ανέφελος, ξάστερος, λέγεται για τον καιρό, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ.· επίθ. του Διός, σε Θεόκρ.

αἶθρος, ὁ, ο καθαρός και ψυχρός αέρας του πρωινού, σε Ομήρ. Οδ.· πρβλ. [αἰθρία](#).

αἶθυια, ή, θαλασσοπούλι, πιθ. είδος γλάρου, σε Ομήρ. Οδ. (ἀγν. προέλ.).

αἰθυκτήρ, -ῆρος, ὁ, αυτός που ορμά αστραπιαία, βίαια διαμέσου του αέρα, λέγεται για άγρια θηρία ή βέλη, σε Ανθ.

αἰθύσσω, ποιητ. αόρ. α' *αἶθυξα (αἶθω)*· θέτω σε βίαιη κίνηση, εξάπτω, ανακινώ, σε Σοφ. — Παθ., σείομαι, τρέμω, κινούμαι ορμητικά, λέγεται για φύλλα, σε Σαπφώ.

αἶθω, μόνο στον ενεστ. και παρατ., **1.** ανάβω, καίω, σε Ηρόδ., Τραγ. **2.** αμτβ., καίγομαι ή φλέγομαι, σε Σοφ.· μ' αυτή τη σημασία χρησιμοποιείται και από τον Όμηρ. το Παθ. *αἶθομαι*, πάντοτε σε μτχ.· *πυρὸς μένος αἰθομένοιο*, σε Ομήρ. Ιλ., Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ομοίως και μεταφ., *ἔρωτι αἶθεσθαι*, σε Ξεν.

αἶθων, -ωνος, ὁ, ή (*αἶθω*), **I.** φλογισμένος, φλογερός, πυρώδης, λαμπερός, αστραφτερός· λέγεται για στιλβωμένο μέταλλο, λαμπρός, αστραφτερός, λαμπερός, γυαλιστερός, απαστράπτων, σε Όμηρ. κ.λπ. **II. 1.** στον Όμηρ. λέγεται για άλογα, λιοντάρια, ταύρους, αετούς, όπου σημαίνει είτε βίαιος, άγριος, ορμητικός, είτε αυτός που έχει χρώμα καφέ, ο κοκκινωπός. **2.** μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, φλεγόμενος, οξύθυμος, σε Αισχύλ., Σοφ. (η παραλήγουσα των πλαγίων πτώσεων υφίσταται σύντμηση από τους ποιητές, χάριν μέτρου· ομοίως· *αἶθονος*, σε Σοφ.· *αἶθονα*, σε Ησίοδ. — αντί *αἶθωνος*, *αἶθωνα*).

αἶκα[κᾱ], Δωρ. αντί *εἶ κε* ή *έάν*, σε Θεόκρ.

αἰκάλλω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*αἰκάλος*), **1.** κολακεύω, θωπεύω, χαϊδεύω, καλοπιάνω, με αιτ., σε Σοφ., Eur. **2.** απόλ. λέγεται για σκύλο, κουνώ την ουρά κολακευτικά, χαδιάρικα, με δουλοπρέπεια, σε Βάβρ. (αυτή είναι πιθ. και η ριζική σημασία).

αἶκε, αἶκεν, ποιητ. και Δωρ. αντί *έάν*.

αἰκέλιος, -ον, ποιητ. αντί *αἰκέλιος*.

ἀϊκή[ᾱ], ή (*ἀἶσσω*), ορμητική κίνηση, βιασύνη, ώθηση, ορμή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀϊκής[ῖ], -ές, ποιητ. αντί *αἰκής*, επίρρ. *ἀϊκῶς*, σε Ομήρ. Ιλ.· σε Τραγ., **αἰκής**, *αἰκῶς*.

αἰκία[ῖ], ή, Αττ. αντί Ιων. *αἰκείη* (βλ. αυτ.), άδικη μεταχείριση, απρεπής μεταχείριση, προσβολή, βλάβη, κακοποίηση, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** στους πεζογράφους κυρίως ως δικανικός όρος, *αἰκίας δίκη*, ιδιωτική καταγγελία για επίθεση, προσβολή, λιγότερο σημαντική από εκείνη που αφορούσε στην ὕβριν, σε Πλάτ. κ.λπ.

αἰκίζω, Αττ. αντί Επικ. *αἰεκίζω*· **I.** Ενεργ., μόνο σε ενεστ., βλάπτω, κακοποιώ, πλήττω, μαστίζω, καταβασανίζω, τυραννώ· *τινά*, σε Σοφ.· λέγεται για θύελλα,

αἰκίζων φόβην ὕλης, στον ίδ. — Παθ., βασανίζομαι, σε Αισχύλ. **II.** Αποθ., **αἰκίζομαι**· μέλ. αἰκίσσμαι, Αττ. -ιοῦμαι, Μέσ. αόρ. α' ἡκισάμην, Παθ. αόρ. ἡκίσθην, παρακ. ἡκισμαι· με την ίδια σημασία όπως το Ενεργ., με αιτ., σε Σοφ. κ.λπ.· με διπλή αιτ. προσ. και πράγμ.· αἰκίζεσθαι τινα τὰ ἔσχατα, σε Ξεν.

αἰκισμα, -ατος, τό, βλάβη, κακοποίηση, μαρτύριο, τυραννία, βασανιστήριο, σε Αισχύλ.· στον πληθ., ακρωτηριασμένα πτώματα, σε Ευρ.

αἰκισμός, ὁ = το προηγ., σε Δημ.

αἰκῶς, αἰκῶς, επίρρ. αντί αἰκῆς.

αἰ-λίνος, ὁ, 1. γοερό μοιρολόι, σε Τραγ. (παραδίδεται ότι προήλθε από το αἰ Λίνον = αχ! τον Λίνο!, βλ. [Λίνος II](#)). **2.** επίθ., αἰλινος, -ον, θρηνητικός, λυπητερός, γοερός, σε Ευρ.· ουδ. πληθ. αἰλίνα, ως επίρρ., σε Μόσχ.

αἰλουρος ή αἰέλουρος, ὁ, ή, γάτα, σε Ηρόδ., Αττ. (αμφίβ. προέλ.).

αἷμα, -ατος, τό, I. αἷμα, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον πληθ., ποτάμια, πλημμύρα αίματος ή αιματοχυσία, σε Τραγ. **II.** αιματοχυσία, φόνος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· ἐφ'αἵματι φεύγειν, αποφεύγω δίκη για φόνο επιλέγοντας την εξορία ή εξορίζομαι λόγω φόνου, σε Δημ.· ομοίως και, αἷμα φεύγειν, σε Ευρ. **III.** όπως το Λατ. sanguis, συγγένεια εξ αίματος, συγγένεια, σόι, οικογένεια, σε Σοφ., Όμηρ. κ.λπ.· ὁ πρὸς αἵματος, συγγενής εξ αίματος ή φυλής, σε Σοφ.· μητρός τῆς ἐμῆς ἐν αἵματι, συγγενής της εξ αίματος, σε Αισχύλ. (αμφίβ. προέλ.).

αἱμακτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του αἱμάσσω, αυτός που έχει αναμιχθεί με αίμα, αυτός που αποτελείται από αίμα, σε Ευρ.

αἱμᾶλέος, -α, -ον (αἷμα), αιματηρός, αιμοχαρής, αυτός που έχει το κόκκινο χρώμα του αίματος, σε Ανθ.

αἱμάς, -άδος, ή (αἷμα), εκροή, ανάβρυσμα ή ποτάμι, χείμαρρος αίματος, σε Σοφ.

αἱμᾶσιά, ή, τοίχος από ξηρούς λίθους, Λατ. maceria, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. (αμφίβ. προέλ.).

αἱμάσσω, Αττ. -ττω· μέλ. -άζω, αόρ. α' ἤμαζα — Παθ., αόρ. α' ἤμάχθην ή αἱμάχθην (αἷμα)· κηλιδώνω με αίμα, σε Αισχύλ.· απ' όπου πλήττω, τραυματίζω κάτι μέχρι να ματώσει, σε Σοφ., Ευρ.· ομοίως και στη Μέσ., σε Ανθ. — Παθ., κυλιέμαι στο αίμα, φονεύομαι, σφάζομαι, σφαγιάζομαι, σε Σοφ.

αἱμᾶτ-εκχῦσία, ή (ἐκχέω), χύσιμο αίματος, σε Κ.Δ.

αἱμᾶτηρός, -ά, -όν επίσης, -ός, -όν (αἷμα), **I.** αιματηρός, αιμοχαρής, αυτός που έχει κηλίδες αίματος, φονικός, δολοφονικός, σε Τραγ. **II.** αυτός που αποτελείται από αίμα, αυτός που συνίσταται από αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἱμᾶτη-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει αίμα, αιματηρός, αιμοχαρής, σε Αισχύλ.

αἱμᾶτόεις, -όεσσα, -όεν, συνηρ. **αἱματοῦς, -οῦσσα, -οῦν** 1. = αἱματηρός, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αυτός που έχει το κόκκινο χρώμα του αίματος ή αυτός που αποτελείται από αίμα, στο ίδ. **3.** αιματηρός, φονικός, δολοφονικός, στο ίδ.

αἱμᾶτο-λοιχός, -όν (λείχω), αυτός που γλείφει το αίμα· ἔρως αἱματολοιχός, δίψα για αίμα, σφοδρή επιθυμία για γλείψιμο αίματος (αυτήν που έχει ο αιμοδιψής, ο αιμοχαρής), σε Αισχύλ.

αἱμᾶτο-πώτης, -ου, ὁ (πίνω), αυτός που πίνει, που ρουφά το αίμα, σε Αριστοφ.

αἱμᾶτορ-ρόφος, -ον (ρόφω), αυτός που πίνει αίμα, σε Αισχύλ.

αἱμᾶτόρ-ρῦτος, -ον (ρέω), αυτός από τον οποίο ρέει αίμα, αἱματορρυτοί ρανίδες, βροχή αίματος, σε Ευρ.

αἱμᾶτο-σταγής, -ές (στάζω), αυτός που στάζει αίμα, σε Αισχύλ.

αἱμᾶτό-φυρτος, -ον (φύρω), αυτός που φέρει κηλίδες αίματος, αιμόφυρτος, σε Ανθ.

αἱμᾶτο-χάρμης, -ου (χαίρω), αυτός που βρίσκει ευχαρίστηση στο αίμα, σε Ανθ.

αἱμᾶτώ, μέλ. -ώσω (αἷμα), ματώνω, κηλιδώνω με αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἱμᾶτ-ώδης, -ες (εἶδος), όμοιος με αίμα, κόκκινος σαν αίμα, σε Θουκ.

αἱμᾶτ-ωπός, -όν (ῥψ), αυτός που έχει όψη αιματηρή, σε Ευρ.

αἱμᾶτ-ώψ, -ῶπος, ὁ, ἡ = αἱματωπός, σε Ευρ.

αἱμο-βάφης, -ές (βάπτω), αυτός που είναι βαπτισμένος σε αίμα, σε Σοφ.

αἱμο-βόρος, -ον (βορά), αυτός που ρουφά αίμα, άπληστος για αίμα, αιμοδιψής, σε Θεόκρ.

αἱμό-διφος, -ον, αυτός που διψά για αίμα, σε Λουκ.

αἱμορ-ράγης, -ές (ρήγνυμι), αυτός που χάνει αίμα, που αιμορραγεί έντονα, σε Σοφ.

αἱμόρ-ραντος, -ον (ράίνω), ραντισμένος, ψεκασμένος με αίμα, σε Ευρ.

αἱμορ-ροέω (ρέω), πάσχω από αἱμόρροια.

αἱμόρροια, ἡ, χύσιμο, έκκριση αίματος.

αἱμόρ-ρῦτος, -ον (ρέω), αυτός από τον οποίο ρέει αίμα, σε Αισχύλ.· ποιητ. **αἱμό-ρυτος**, σε Ανθ.

αἱμο-σταγής, -ές = αἱματο-σταγής, σε Ευρ.

αἱμο-φόρυκτος, -ον (φορύσσω), μολυσμένος, κηλιδωμένος με αίμα· κρέα, σε Ομήρ. Οδ.

αἱμυλία, ἡ (αἱμύλος), απόκτηση ενός πράγματος, πανούργοι, δολεροί τρόποι, νίκη, κατάκτηση, σε Πλούτ.

αἱμύλιος, -ον = αἱμύλος, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

αἱμύλο-μήτης, -ου, ὁ (μήτις), αυτός που κατακτά, που κερδίζει με πανουργίες, σε Ομηρ. Ύμν.

αἱμύλος[ϋ], -η, -ον και -ος, -ον, κολακευτικός, αυτός που καλοπιάνει, πανούργος, δολερός, σε Ησίοδ., Αισχύλ.· τὸν αἱμυλώτατον, σε Σοφ. (άγν. προέλ.).

αἱμ-ώδης, -ες (εἶδος), αιματώδης, κόκκινος σαν αίμα, σε Λουκ.

αἷμων, -ονος, ὁ Ι. = δαήμων, επιδέξιος, επιτήδειος, ικανός, έμπειρος σε κάτι· με γεν., αἷμονα θήρης, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** (αἷμα) γεμάτος από αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αἱμ-ωπός, -όν = αἱματωπός, σε Ανθ.

αἰν-ἄρετης, -ου, ὁ (αἰνός, ἄρετή), τρομερά γενναίος, σε Ομήρ. Ιλ.

αἴνεσις, -εως, ἡ (αἰνέω), εξύμνηση, εγκώμιο, σε Κ.Δ.

αἰνετός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του επόμ., άξιος επαίνου, αξιέπαινος, σε Αριστ., Ανθ.

αἰνέω, παρατ. ἤνουν, Ιων. αἴνεον, μέλ. αἰνήσω, Αττ. αἰνέσω· αόρ. α' ἤνησα, Αττ.

ἤνεσα, Ιων. αἴνεσα· παρακ. ἤνεκα — Μέσ., μέλ. αἰνέσσομαι — Παθ., αόρ. α' ἤνέθην,

παρακ. ἤνημαι. Ποιητ. και Ιων. ρήμα· το ἐπαινέω χρησιμ. αντί αυτού στον Αττ. πεζό

λόγο· **I.** κυρίως, λέω ή μιλώ για κάτι (πρβλ. [αἶνος](#)), σε Αισχύλ. **II. 1.** συνήθως γενικά,

μιλώ επαινετικά, εξυμνώ, επαινώ, επιδοκιμάζω, Λατ. laudo, με αιτ., σε Όμηρ., Ηρόδ.

2. επιτρέπω, συνιστώ, σε Ομήρ. Οδ.· με απαρ., συνιστώ σε κάποιον να κάνει κάτι,

τον παροτρύνω, σε Αισχύλ.· επίσης με μτχ.· αἰνεῖν ἰόντα, επιδοκιμάζω, επικροτώ το

να πάει κάποιος, στον ίδ. **3.** όπως το ἀγαπάω, είμαι ευχαριστημένος,

ικανοποιημένος, στέργω, συναινώ, δίνω τη συγκατάθεσή μου, συγκατανεύω, σε

Ευρ.· με αιτ. πράγμ., είμαι ευχαριστημένος, ικανοποιημένος με κάτι, δίνω τη

συγκατάθεσή μου σε κάτι, δέχομαι· *γάμον*, σε Πίνδ. κ.λπ.· *θῆσαν τράπεζαν αἰνέσαι*, σε Ευρ. **4.** αρνούμαι ευγενικά, σε Ησίοδ.· **III.** υπόσχομαι ή δηλώνω, τάζω, ορκίζομαι· *τί τινη ή τινί ποιεῖν τι*, σε Σοφ., Ευρ.

αἴνη, **ῆ** = *αἶνος*, έπαινος, φήμη, δόξα· *έν αἴνῃ έών*, σε Ηρόδ.

αἴνημι, Αιολ. αντί *αἰνείω*, σε Ησίοδ.

αἰνητός, **-ή**, **-όν** = *αἰνετός*, σε Πίνδ.

αἰνίγμα, **-ατος**, **τό** (**αἰνίσσομαι**), ασαφής λόγος, αίνιγμα, γρίφος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *έξ αἰνιγμάτων*, αινιγματικά, στον ίδ.· *δι' αἰνιγμάτων*, σε Αισχίν.· *αἰνίγμα προβάλλειν*, *ζυντιθέναι*, θέτω αίνιγμα, γρίφο, σε Πλάτ.· *αντίθ. προς τα αἰνίγμα λύειν*, *εὐρίσκειν*, λύνω αίνιγμα, σε Σοφ. κ.λπ.

αἰνιγματ-ώδης, **-ες** (**εἶδος**), ασαφής, σκοτεινός, σε Αισχύλ.

αἰνιγμός, **ός** = *αἰνίγμα*, αίνιγμα, γρίφος· *δι' αἰνιγμῶν έρεῖν*, σε Αριστοφ.· *έν αἰνιμοῖσι σημαίνειν τι*, σε Ευρ.

αἰνίζομαι, Αποθ., = *αἰνέω*, σε Όμηρ.· Ενεργ., **αἰνίζω**, σε Ανθ.

αἰνικτήριος, **-ον**, λέξη γνωστή από το επίρρ. *-ίως*, αινιγματικός, σε Αισχύλ.

αἰνικτός, **-ή**, **-όν**, αυτός που λέγεται με αινιγματικό τρόπο, αινιγματικός, αινιγματώδης, σε Σοφ.

αἰνίσσομαι, Αττ. **-ττομαι**· μέλ. *-ίζομαι*, αόρ. *α' ήνιζάμην*. **I.** Αποθ., αλλά και ως Παθ., βλ. κατωτ. **II** (*αἶνος*)· μιλώ αινιγματικά, σε Σοφ., Ευρ.· *γνωρίμως αἰνίζομαι*, θα μιλήσω με αινιγματικό τρόπο αλλά κατά τέτοιοιον τρόπο ώστε να γίνομαι αντιληπτός, κατανοητός σ' αυτούς που με ακούνε, σε Σοφ.· *αἰνίσσεσθαι έπεα*, προφέρω στίχους αινιγματικούς, σε Ηρόδ.· με αιτ. πράγμ., υπαινίσσομαι κάτι, λέω κάτι υποδηλωτικά, με συγκεκριαλυμένο τρόπο, υποδεικνύω κάτι το οποίο πρόκειται να εκθέσω εκ των προτέρων, σε Πλάτ. **II.** ως Παθ., είμαι απορροφημένος, αφοσιωμένος σε γρίφους, αινίγματα· μόνο σε αόρ. *α' ήνιχθην*, παρακ. *ήνιγμαι*, σε Θεόγν., Πλάτ. κ.λπ.

αἰνο-βίας, Ιων. **-βίης**, **-ου**, **ός** (*βία*), τρομερά δυνατός, υπερβολικά ισχυρός, σε Ανθ.

αἰνό-γᾶμος, **-ον**, αυτός που έχει συνάψει ολέθριο γάμο, σε Ευρ.

αἰνόθεν (**αἰνός**), επίρρ., μόνο στη φράση *αἰνόθεν αἰνῶς* = από τρόπο σε τρόπο, τρομερότατα, φοβερότατα, σε Ομήρ. **Ιλ.**

αἰνό-θρυπτος, **-ον** (**θρύπτω**), ελεεινά αποχαυνωμένος, τρυφηλός, οκνηρός, σε Θεόκρ.

αἰνο-λαμπής, **-ές** (*λάμπω*), αυτός που λάμπει φοβερά, σε Αισχύλ.

αἰνό-λεκτρος, **-ον** (*λέκτρον*), αυτός που έχει συνάψει ολέθριο γάμο, σε Αισχύλ.

αἰνο-λέων, **-οντος**, **ός**, φοβερό λιοντάρι, σε Θεόκρ.

αἰνό-λῖνος, **-ον** (*λῖνον*), άτυχος, δυστυχής στην ζωής το νήμα, λέγεται σε σχέση με τις Μοίρες, σε Ανθ.

αἰνό-λῦκος, **ός**, τρομερός λύκος, σε Ανθ.

αἰνό-μορος, **-ον**, καταδικασμένος σε άσχημο τέλος, σε Όμηρ.

αἰνο-πᾶθής, **-ές**, (*πάσχω*), αυτός που υφίσταται φρικτές βλάβες, δεινοπαθήματα, σε Ομήρ. **Οδ.**, Ανθ.

Αἰνό-πᾶρις, **-ιδος**, **ός**, όπως το *Δύσπαρις*, ο δυστυχισμένος Πάρις (που έχει κακή μοίρα), σε Ευρ.

αἰνο-πᾶτήρ, **-έρος**, **ός**, ο δυστυχής πατέρας, σε Αισχύλ.

αἶνος, **ός**, παλαιά ποιητ. και Ιων. λέξη (πρβλ. [αἰνέω](#))· **I.** = *μῦθος*, μύθος, ιστορία, διήγημα, σε Ομήρ. **Οδ.**· *αἰνεῖν αἶνον*, διηγούμαι μια ιστορία, σε Αισχύλ., Σοφ.· γενικά, ρήση, παροιμία, σε Θεόκρ. **II.** = Αττ. *έπαινος*, εξύμνηση, σε Όμηρ., Τραγ.

αἰνός, -ή, -όν, ποιητ. και Ιων. λέξη **I.** = δεινός, φοβερός, τρομερός, σκληρός, φρικτός, τρομακτικός, σε Όμηρ.: *αἰνότατε Κρονίδη*, φοβερότατε γιε του Κρόνου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** επίρρ. -*νώς*, φοβερά, δηλ. παράδοξα, καθ' υπερβολήν, σε Όμηρ., Ηρόδ.: επίσης *αἰνά*, ως επίρρ., σε Ομήρ. Ιλ.: υπερθ. -*ότατον*, στο ίδ.

αἰνο-τόκεια, ή (τίκτω), δυστυχής στη μητρότητα (αυτή που γέννησε και προκάλεσε γεννώντας, δυστυχία), σε Μόσχ.

αἰνο-τύραννος, ό, τρομερός τύραννος, σε Ανθ.

αἴνυμαι, αποθ., μόνο σε ενεστ. και παρτ. χωρίς αύξηση· παίρνω, λαμβάνω, αποσπώ, αφαιρώ, κυριαρχώ, σε Όμηρ.: με γεν. του διαφερένου όλου, *τυρῶν αἰνυμένων*, λαμβάνοντας μέρος απ' τα τυριά, σε Ομήρ. Οδ.

αἶξ, αἰγός, ό, ή, δοτ. πληθ. *αἶγεςιν*: **I. 1.** γίδα, κατσίκα, Λατ. *capra*, σε Όμηρ. **2.** *αἶξ ἄγριος*, αγριοκάτσικο, αἰγαγρος, ο Λατ. *ibex*, στον ίδ. **II.** *αἶγες*, παλαιός τύπος που σημαίνει τα μεγάλα, υψηλά κύματα (πιθ. όχι από το *αἶσσω*, γιατί *VAIK* αυτού του ρήματος).

αἶξασκε, Ιων. και Επικ. αόρ. του *αἶσσω*.

αἶξω, μέλ. του *αἶσσω*.

Αἰολεύς, -έως, ό, ο κάτοικος της Αιολίδας· πληθ. *Αἰολέες*, Αττ. *Αἰολεῖς* ή -*ῆς*, σε Ηρόδ., Θουκ.: επίθ. **Αἰολικός, -ή, -όν**, αυτός που ανήκει στους Αιολείς ή είναι όμοιος με αυτούς, σε Θεόκρ.: θηλ. **Αἰολίς, -ίδος**, σε Ησίοδ. κ.λπ.: ποιητ. θηλ. **Αἰοληῖς**, σε Πίνδ.

αἰολίζω, μέλ. -*ίσω* (*Αἰολεύς*), μιλῶ Αιολικά, σε Πλούτ.

αἰόλλω (αἰόλος), μόνο σε ενεστ., κινῶ κάτι με ταχύτητα μπρος πίσω, στρέφω κάτι παντοιοτρόπως, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., αλλάζω χρώμα, λέγεται για σταφύλια, *ὄμφακες αἰόλλονται*, σε Ησίοδ.

αἰολο-βρόντης, -ου, ό (βροντή), αυτός που ρίχνει ή κατευθύνει αστραπές, κεραυνούς και βροντές: *Ζεὺς αἰολοβρόντης*, σε Πίνδ.

αἰολο-θώρηξ, -ηκος, ό, αυτός που έχει αστραφτερό, απαστράπτοντα θώρακα, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰολό-μητις, -ιος, ό, ή, γεμάτος από διαφόρους δόλους, πανουργίες, τεχνάσματα, σε Ησίοδ., Αισχύλ.

αἰολο-μίτρης, -ου, ό (μίτρα), **I.** αυτός που έχει λαμπερή ή αστραφτερή ζώνη (επειδή ήταν επιμεταλλωμένη), σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αυτός που έχει ποικιλόχρωμη, πολύχρωμη τιάρα (μίτρα), σε Θεόκρ.

αἰολό-πῶλος, -ον, αυτός που έχει γοργοπόδαρα άλογα ιππασίας, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.

αἰόλος, -η, -ον,

A. I. αυτός που κινείται με ταχύτητα, σε Ομήρ. Ιλ.: *αἰόλαι εὐλαί*, σκουλήκια που αναπηδούν, σπαρταρούν, στο ίδ.: όμοίως λέγεται και για σφήκες και φίδια, στο ίδ. **II.** ευμετάβλητος στο χρώμα ή στην απόχρωση, αστραφτερός, λαμπερός, λέγεται για όπλα και οπλισμό, για πανοπλία ή αρματωσιά, στο ίδ. [αλλά σε ό,τι αφορά στον οπλισμό, μπορεί να δεχτεί κανείς (εκτός της ερμηνείας: απαστράπτων οπλισμός) και την ερμηνεία: αυτός που κινείται μαζί με το σώμα, ευκολομεταχειρίστος, εύχρηστος, βολικός, Λατ. *habilis*]· επίσης, *αἰόλα νύξ*, νύχτα στολισμένη, κοσμημένη, έναστρη, σε Σοφ.: ο Αισχύλ. ονομάζει τον καπνό που ξεπηδά από την φλόγα της φωτιάς *αἰόλην πυρὸς κάσιν*: *αἰόλα σάρξ*, αυτή που έχει χάσει το χρώμα της λόγω

ασθένειας, σε Σοφ. **III.** μεταφ. **1.** ευμετάβλητος, μεταβλητός, μεταθετός, ευκίνητος, άστατος· *αϊόλ' ανθρώπων κακά*, σε Αισχύλ.· λέγεται και για ήχους· *ίαχή*, σε Ευρ. **2.** μεταβλητός, δόλιος, πανούργος, πονηρός, ασταθής, αβέβαιος, αμφίβολος· *ψεῦδος*, σε Πίνδ. (αμφίβ. προέλ.). **B.** ως κύριο όνομα, προπαροξ., *Αἴολος*, -ου, ό, ο θεός των ανέμων, κυρίως ο ορμητικός ή ευμετάβλητος, σε Ομήρ. Οδ. (η παραλήγουσα εκτείνεται στη γεν., *Αἰόλου μεγαλήτορος*, χάριν μέτρου, σε Ομήρ. Οδ.).

αἰολό-στομος, -ον (στόμα), μεταβλητός στη σημασία, αυτός που έχει αβέβαιη σημασία, λέγεται για έναν χρησμό, σε Αισχύλ.

αἰπεινός, -ή, -όν (αἰπύς), I. υψηλός, υπερήφανος, υπεροπτικός, σε Όμηρ. **II.** μεταφ. **1.** κατωμένος βιαστικά, βιαστικός, απερίσκεπτος — *αἰπεινοὶ λόγοι*, σε Πίνδ. **2.** αυτός που δύσκολα κατακτάται, κερδίζεται, σε Πίνδ., Ευρ.

αἶπερ, Δωρ. αντί *εἶπερ*, σε Θεόκρ.

αἰπήεις, -εσσα, -εν = *αἰπεινός*, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰπολέω, μόνο σε ενεστ. και παρატ., βόσκω γίδες, σε Θεόκρ. — Παθ., λέγεται για κοπάδι, *ἄνεν βοτῆρος αἰπολούμεναι*, χωρίς αιγοβοσκό, σε Αισχύλ.

αἰπολικός, -ή, -όν (αἰπόλος), αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για αιγοβοσκός σε Ανθ.

αἰπόλιον, τό, I. κοπάδι από γίδες, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II.** βοσκή, βοσκότοπος για γίδες, σε Ανθ.

αἰ-πόλος, ό, γιδοβοσκός, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. (*αἰ-πόλος* αντί *αἰγοπόλος* από τα *αἶζ*, *πολέω*).

αἶπος, -εος, τό (αἰπύς), ύψωμα, γκρεμός, σε Αισχύλ.· *πρὸς αἶπος ἔρχεσθαι*, μεταφ., λέγεται για δύσκολη επιχείρηση, για δύσκολο έργο, σε Ευρ.

αἰπός, -ή, -όν, Επικ. αντί *αἰπύς*, υψηλός, υπερήφανος, υπεροπτικός, αγέρωχος, λέγεται για πόλεις, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰπὰ ῥέεθρα*, ρεύματα που πέφτουν καθέτως από ψηλά, στο ίδ.

αἶπυ-μήτης, -ου, ό (μῆτις), αυτός που περιέχει υψηλά νοήματα· *Θέμιδος αἶπυμῆτα παῖ*, σε Αισχύλ.

αἰπύ-νωτος, -ον, αυτός που έχει ψηλά τα νώτα, αυτός που βρίσκεται σε υψηλή ορεινή ράχη, λέγεται για τη Δωδώνη, σε Αισχύλ.

αἰπύς, -εῖα, -ύ, I. ψηλός και απόκρημνος, αγέρωχος, λέγεται για πόλεις που βρίσκονται πάνω σε υψώματα όπως η Τροία, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης λέγεται για λόφους, σε Ομήρ. Ιλ.· *βρόχος αἰπύς*, βρόχος, θηλιά που κρέμεται καθέτως, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** μεταφ., τέλειος, πλήρης· *αἰπὺς ὄλεθρος*, σε Όμηρ. (καθώς ο θάνατος θεωρείται βουτιά απο γκρεμό, φαράγγι)· ομοίως και *φόνος αἰπύς*, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης *αἰπὺς χόλος*, άγρια οργή, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** σκληρός, δύσκολος, στο ίδ.

αἰρέσιμος, -ον (αἰρέω), αυτός που μπορεί να κυριευθεί, να καταληφθεῖ, σε Ξεν.

αἶρεσις, -εως, ή (αἰρέω), I. 1. άλωση, κατάληψη, ιδίως μιας πόλης, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ή βασιλῆος αἶρεσις*, η κατάληψη από το βασιλιά, στον ίδ. **2.** σχέδιο κατάληψης μιας περιοχής, ενός τόπου, σε Θουκ. **II. 1.** (*αἰρέομαι*), εκλογή, διαλογή, προτίμηση· *νέμειν, προσιθέναι, προβάλλειν*· δίνω ή προσφέρω το δικαίωμα εκλογής, σε Ηρόδ., Αττ.· *αἶρεσις γίγνεται τινι*, επιτρέπεται σε κάποιον να εκλέξει, σε Θουκ.· *αἶρεσιν λαμβάνειν*, το να έχει κάποιος το δικαίωμα της εκλογής, σε Δημ. **2.** επιλογή ή εκλογή των αρχόντων, σε Θουκ. κ.λπ. **3.** εκλογή, προμελετημένο σχέδιο, σκοπός, σε Πλάτ. κ.λπ. **4.** φιλοσοφική αρχή, αίρεση, σχολή κ.λπ.· ιδίως θρησκευτική αίρεση, όπως οι Σαδδουκαίοι

και οι Φαρισαίοι, σε Κ.Δ. **5.** η θρησκευτική αίρεση ως διδασκαλία και έτερος τρόπος αντίληψης και διδαχής, σε Εκκλ.

αίρετέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *αίρέω*, **I.** αυτός που πρέπει να κυριευθεί ή να προτιμηθεί, ο επιθυμητός, σε Ξεν. **II.** *αίρετέον*, αυτό που πρέπει κάποιος να εκλέξει, να επιλέξει, σε Πλάτ.

αίρετιζω, μέλ. *-ίσω* (*αίρέομαι*), επιλέγω, εκλέγω, σε Βάβρ., Κ.Δ.

αίρετικός, -ή, -όν (*αίρέομαι*), ικανός για εκλογή, σε Πλάτ. **2. I.** αιρετικός (με τη θρησκευτική έννοια), σε Κ.Δ.

αίρετός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *αίρέω*, **I.** αυτός που μπορεί να καταληφθεί ή να κυριευθεί, σε Ηρόδ.· αυτό που μπορεί να κατανοηθεί, σε Πλάτ. **II. 1.** (*αίρέομαι*), αυτός που μπορεί να εκλεχθεί, εκλέξιμος, κατάλληλος, άξιος, αυτός που διαθέτει τα προσόντα, στον ίδ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ζωής πονηράς θάνατος αίρετώτερος*, σε Μένανδρ. **2.** επιλεγμένος, εκλεγμένος, σε Πλάτ. κ.λπ. **αίρέω**, παρατ. *ἤρεον*, Ιων. *αἶρεον*, μέλ. *αἰρήσω*, παρακ. *ἤρηκα*, Ιων. *ἀραίρηκα* ή *αἶρηκα*· υπερσ. *ἀραιρήκεε* — Μέσ., μέλ. *αἰρήσομαι*, παρακ. με Μέσ. σημασία *ἤρημαι*· γ' πληθ. υπερσ. *ἤρηντο* — Παθ., μέλ. *αἰρεθήσομαι*, σπάνια *ἠρήσομαι*, αόρ. α' *ἠρέθην*, παρακ. *ἤρημαι*· γ' ενικ. υπερσ. *ἤρητο*, Ιων. *ἀραίρητο*. Από τη √ΕΛ προέρχονται οι χρόνοι: μέλ. *ἐλῶ*, αόρ. α' *εἶλα*, μόνο σε μεταγεν. συγγραφείς· αόρ. β' *εἶλον*, Ιων. *ἔλεσκον* — Μέσ., μέλ. *ἐλοῦμαι*, αόρ. β' *εἰλόμην*.

A. Ενεργ., **I. 1.** παίρνω με το χέρι, αρπάζω, πιάνω· *αἰρεῖν τι ἐν χερσίν*, μετά *χερσίν*, παίρνω κάτι στο χέρι μου, σε Ομήρ. Οδ.· *αἰρεῖν χερσὶ δόρυ*, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰρεῖν τινα χειρός*, παίρνω κάποιον από το χέρι, στο ίδ.· η *μτχ. ἐλῶν* χρησιμοποιείται κάποιες φορές ως επίρρ., δια της βίας, σε Σοφ. **2.** αφαιρώ, αποσπώ, σε Όμηρ. **II. 1.** κυριεύω με τη βία, καταλαμβάνω πόλη, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *υπερισχύω*, σκοτώνω, σε Όμηρ. κ.λπ.· συχνά λέγεται για πάθη κ.λπ., καταλαμβάνω, κυριεύω, επιτίπτω, στον ίδ. κ.λπ.· *νικῶ* (σ' έναν αγώνα), σε Ομήρ. Ιλ. **2.** πιάνω, συλλαμβάνω, όπως στο κυνήγι· με θετική σημασία, κατακτώ κάποιον, αποκτώ την συμπάθειά του, σε Ξεν. κ.λπ.· με *μτχ.*, πιάνω, συλλαμβάνω ή ανακαλύπτω κάποιον να κάνει κάτι, σε Σοφ. **3.** κερδίζω, αποκτώ· *κῦδος*, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται ιδίως για τους δημόσιους αγώνες, σε Σιμων. κ.λπ. **4.** ως Αττ. δικανικός όρος, αποδεικνύω κάποιον ένοχο για κάτι· *τινά τινος*, σε Αριστοφ. κ.λπ.· επίσης με *μτχ.*, *αἰρεῖν τινα κλέπτοντα*, αποδεικνύω κάποιον ένοχο κλοπής, στον ίδ.· *ἠρῆσθαι κλοπεύς* (ενν. ὄν), σε Σοφ.· *τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐμέ αἰρήσει*, σε Πλάτ. **5.** ὁ λόγος *αἰρέει*, Λατ. *ratio evincit*, ο λόγος αποδεικνύει, σε Ηρόδ.**B.** Μέσ., **I.** παίρνω για τον εαυτό μου, σε Όμηρ. κ.λπ.· *αἰρεῖν δόρπον*, *δείπνον*, παίρνω το δείπνο μου, δειπνώ, στον ίδ.· ομοίως και στις περισσότερες σημασίες της Ενεργ., **II. 1.** επιλέγω, εκλέγω, στον ίδ.· λαμβάνω κατά προτίμηση, προτιμῶ κάτι σε σχέση με κάτι άλλο, *τι πρό τινος*, σε Ηρόδ.· *τι ἀντί τινος*, σε Ξεν.· επίσης, *τί τινος*, σε Σοφ.· *τι μᾶλλον ἢ...* ή *μᾶλλον τινος*, σε Αττ.· με *απαρ.*, προτιμῶ να κάνω κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** *αἰρεῖσθαι τά τινος* ή *αἰρεῖσθαι τινα*, παίρνω το μέρος κάποιου άλλου, προσχωρῶ στην ομάδα του, στην παράταξή του, στον ίδ. κ.λπ. **3.** εκλέγω δια ψήφου, εκλέγω με ψηφοφορία κάποιον σ' ένα αξίωμα, σε Πλάτ. κ.λπ. **Γ.** Παθ., **I.** κυριεύομαι, σε Ηρόδ.· αλλά με τη σημασία αυτή το *άλίσκομαι* χρησιμοποιείται στους Αττ. ως Παθ. **II.** ως Παθ. της σημασίας της Μέσ., επιλέγομαι, εκλέγομαι· στον παρακ. *ἤρημαι* (ο οποίος είναι επίσης και Μέσ.), σε Ηρόδ., Αττ.

ἄϊρος(ι), ὁ, σε Ομήρ. Οδ. Σ. 73 *ἦρος ἄϊρος*, ἦρος δυστυχής, ἦρος — λογοπαίγνιο στο όνομα του ἦρου, όπως το *δῶρα ἄδωρα*.

αἶρω (Επικ. και ποιητ. **ἀείρω**, βλ. αυτ.), μέλ. *ἀρῶ* [ᾶ], που πρέπει να διακριθεί από το *ἀρῶ* [ᾱ], συνηρ. του *ἀερῶ*, μέλ. του *ἀείρω*· αόρ. α' *ἤρα*, προστ. *ἄρον*, β' ενικ. υποτ. *ἄρης*, ευκτ. β' ενικ. *ἄρειας*, μτχ. *ἄρας* [ᾶ]· παρακ. *ἤρκα*· γ' πληθ. υπερσ. *ἤρκεσαν* — Μέσ., παρατ. *ἤρόμην*, μέλ. *ἀροῦμαι* [ᾶ], ποιητ. *ἀρέομαι*· αόρ. α' *ἤράμην*· στους Επικ. ποιητές, επίσης, αόρ. β' *ἀρόμην* [ᾶ], Επικ. β' ενικ. υποτ. *ἄρηαι*, γ' ενικ. *ἄρηται*· ευκτ. *ἀροίμην*, απαρ. *ἀρέσθαι*, μτχ. *ἀρόμενος*· παρακ. (με Μέσ. σημασία) *ἤρμαι* — Παθ., μέλ. *ἀρθήσομαι*, αόρ. α' *ἤρθην*, παρακ. *ἤρμαι*, αλλά με Μέσ. σημασία, σε Σοφ.

Α. Ενεργ., **I. 1.** σηκώνω, υψώνω, ανυψώνω, ανασηκώνω, εγείρω, σε Ομήρ. *Ιλ.* κ.λπ.· *αἶρειν βῆμα*, βαδίζω, περπατώ, σε Ευρ.· *αἶρειν σημεῖον*, κάνω σήμα, σινιάλο, σε Ξεν. — Παθ. *ἀνέρχομαι*, αναβιβάζομαι, ανεβαίνω ψηλά, στον *ιδ.* **2.** λέγεται συχνά για στρατεύματα και πλοία, *αἶρω τὰς ναῦς*, απομακρύνω τα πλοία απ' την ξηρά, σε Θουκ.· επίσης ως αμτβ., είμαι έτοιμος για αναχώρηση, ξεκινώ, αναχωρώ· *ἄραι τῷ στρατῷ*, στον *ιδ.*· ομοίως σε Μέσ. και Παθ., σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** υποφέρω, βαστώ, υφίσταμαι· *μόρον*, σε Αισχύλ.· *ἄθλον*, σε Σοφ. **III. 1.** ανυψώνω, εξυμνώ, εκθειάζω, σε Αισχύλ.· λέγεται για πάθη, εξερεθίζω, εξάπτω, αυξάνω, διεγείρω· *ὑποῦ αἶρειν θυμόν*, εξάπτομαι διαρκώς όλο και περισσότερο, σε Σοφ.· *αἶρειν θάρσος*, αντλώ, παίρνω θάρρος, σε Ευρ. κ.λπ. — Παθ., *οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην*, σε Σιμων. **2.** εξυψώνω με λόγια, εγκωμιάζω, εκθειάζω, υμνώ, μεγαλύνω, σε Ευρ., Δημ. **IV.** αφαιρώ, απομακρύνω, μετακινώ, σε Αισχύλ. κ.λπ.· βγάζω από τη μέση, φονεύω, σε Κ.Δ. **B.** Μέσ., **I.** με Παθ. παρακ. *ἤρμαι* (βλ. ανωτ.), λαμβάνω, αποκομίζω κάτι για τον εαυτό μου ή αποκομίζω ό,τι μου ανήκει· αποσπώ, κερδίζω, αποκτώ· *κλέος*, σε Ομήρ. *Ιλ.*· *ἀέθλια* (λέγεται για άλογα), στο *ιδ.*· *κῦδος*, σε Όμηρ.· απ' όπου, απλώς λαμβάνω, παίρνω, δέχομαι· *ἔλκος ἀρέσθαι*, σε Ομήρ. *Ιλ.*· επίσης, *δειλίαν ἀρεῖ*, θα επισύρεις την κατηγορία της δειλίας, σε Σοφ. **II. 1.** παίρνω πάνω μου, υφίσταμαι, υποφέρω, σηκώνω, σε Ομήρ. *Ιλ.* κ.λπ. **2.** αναλαμβάνω, επιχειρώ, αρχίζω, ξεκινώ· *πόλεμον*, σε Θουκ. κ.λπ.· *φυγὴν ἀρέσθαι*, Λατ. *fugam capere*, σε Αισχύλ. **III.** ανεγείρω, αναψύνω· *σωτῆρά τινι*, σε Σοφ.· λέγεται για ήχο, *αἶρεσθαι φωνήν*, υψώνω τον τόνο της φωνής μου, σε Αριστοφ.

***Αἶς**, απαρχ. ονομ., βλ. [ἄδης](#).

Αἶσα, ἡ, I. όπως το *Μοῖρα*, η θεά του πεπρωμένου, Αυτή που αποδίδει στον καθένα ό,τι είναι προορισμένο γι' αυτόν, Λατ. *Parca*, σε Ομήρ. *Ιλ.* **II.** ως προσηγ., **1.** ο προορισμός, μοίρα, πεπρωμένο, «γραπτό», αυτό που έχει ορίσει ή προορίζει ο θεός· *Διὸς αἶση, ὑπὲρ Διὸς αἶσαν*, στο *ιδ.*· *θεοῦ αἶσα*, σε Ευρ.· *κατ' αἶσαν*, καταλλήλως, δεόντως, όπως πρέπει, σε Ομήρ. *Ιλ.* κ.λπ.· *κατ' αἶσαν, οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν*, στο *ιδ.* **2.** το πεπρωμένο κάποιου, το μερίδιο της τύχης του, η μοίρα του, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** το μερίδιο κάποιου σε κάτι, σε Ομήρ. *Οδ.*· *ληϊδος αἶσα*, στο *ιδ.* κ.λπ. **αἰσθάνομαι**, *Ιων.* γ' πληθ. ευκτ. *αἰσθανοίατο*· παρατ. *ἤσθανόμην*, μέλ. *αἰσθήσομαι*, αόρ. β' *ἤσθόμην*· αποθ. (*ἄϊω*)· **1.** αντιλαμβάνομαι, κατανοώ, προσλαμβάνω ή κατανοώ μέσω των αισθήσεων μου, βλέπω, ακούω, νιώθω, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** αντιλαμβάνομαι με τον νου μου, καταλαβαίνω, εννοώ, ακούω, μαθαίνω, συχνά στους Αττ.· *ἀπόλ., αἰσθάνει*, Λατ. *tenes*, έχεις δίκιο, σε Ευρ.· συντάσσεται με γεν., αντιλαμβάνομαι, λαμβάνω γνώση για κάτι· *τῶν κακῶν*, στον *ιδ.* κ.λπ.· επίσης με αιτ., σε Σοφ. κ.λπ.· οι εξαρτημένες προτάσεις που βρίσκονται συνήθως με τη μορφή

μετοχής που συμφωνεί με το υποκείμενο· *αἰσθάνομαι κάμνων*, σε Θουκ.· ή με το αντικείμενο· *τυράννους έκπεσόντας ήσθόμην*, σε Αισχύλ.

αἴσθημα, -ατος, τό, αντίληψη, κατανόηση ενός πράγματος· *κακῶν*, σε Ευρ.

αἴσθησις, -εως, ή (αἰσθάνομαι), I. αντίληψη μέσω των αισθήσεων ιδίως μέσω της αφής· *αἴσθησις πημάτων*, αντίληψη, συναίσθηση των συμφορών, σε Ευρ.· η φράση *αἴσθησιν ἔχειν* χρησιμοποιείται: **1.** για πρόσωπα, *αἴσθησιν ἔχειν τινός* = *αἰσθάνεσθαι τινός* ή τι, αντιλαμβάνομαι, εννοώ, συναισθάνομαι κάτι, το καταλαβαίνω, σε Πλάτ. **2.** για πράγματα, παρέχω αίσθηση, δηλ. γίνομαι αντιληπτός· χρησιμεύει ως Παθ. του *αἰσθάνομαι*, σε Θουκ.· συχνότερα απαντά το *αἴσθησιν παρέχειν*, στον ίδ., σε Ξεν. **II.** μία από τις αισθήσεις, σε Πλάτ.· και στον πληθ., οι αισθήσεις, στον ίδ. **III. 1.** αντίληψη, εντύπωση· *αἰσθήσεις θεῶν*, οράματα θεών, στον ίδ. **2.** σχετικά με το κυνήγι, οσμή, μυρωδιά, σε Ξεν.

αἰσθητήριον, τό (αἰσθάνομαι), ὄργανο αίσθησης, σε Αριστ. κ.λπ.· *τὰ αἰσθητήρια*, αισθήσεις, ικανότητες αίσθησης, σε Κ.Δ.

αἰσθητικός, -ή, -όν (αἰσθάνομαι), αυτός που ανήκει ή αρμόζει στην αντίληψη μέσω των αισθήσεων, ικανός να αντιλαμβάνεται ή να αισθάνεται με ευκολία, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίρρ. *αἰσθητικῶς ἔχειν*, έχω ταχεία αντιληπτική αίσθηση, είμαι εύστροφος, σε Αριστ. **II.** λέγεται για πράγματα, εμφανής, εύληπτος, ευνόητος, σε Πλούτ.

αἰσθητός, -ή, -όν και -ός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰσθάνομαι*, αντιληπτός δια των αισθήσεων, σε Πλάτ.

αἴσθω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*ἄημι*), εκπνέω, όπως το *ἀποπνέω*· *θυμὸν αἴσθε*, παρέδιδε το πνεύμα του, εξέπνευσε, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰσιμία, ή, ευτυχία· *αἰσιμίαις πλούτου*, σε Αισχύλ.

αἴσιμος, -ον και -η, -ον (αἴσα), Λατ. fatalis, I. καθορισμένος από την βούληση των θεών, προορισμένος· *αἴσιμον ἦμαρ*, η μοιραία, η αναπόφευκτη ημέρα, η μέρα του θανάτου, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *αἴσιμόν ἐστι*, είναι πεπρωμένο, προκαθορισμένο, στο ίδ. **II.** αυτός που συμφωνεί με ό,τι ὀρισε η μοίρα, δίκαιος, αρμόζων, κατάλληλος, ὀρθός· *αἴσιμα εἶπεῖν*, *αἴσιμα εἰδώς*, σε Ομήρ. Οδ.

αἴσιος, -ον και -α, -ον (αἴσα), αυτός που προμηνύει καλά, ευοίωνος, αἴσιος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίρρ. *-ίως*, σε Ευρ.

ἄ-ἴσος, -ον = ἄνισος, διαφορετικός, ἀνόμοιος, ἀνισος, σε Πίνδ.

αἴσσω (VAIK), συνηρ. ἄσσω, μεταγεν. Αττ. ἄπτω ή ἄπτω· παρατ. ἦσσον, Επικ. ἦῖσσον, Ιων. αἴσσεσκον· μέλ. αἴζω· ἀόρ. α' ἦξα, Ιων. ἦῖξα, αἴξασκον — Μέσ., απαρ. αορ. αἴξασθαι — Παθ., ἀόρ. α' ἦχθη, Επικ. αἴχθην. (*ἄ-* στον Όμηρ.)· **I. 1.** κινούμαι με αστραπιαία κι ὀρμητική κίνηση, ὀρμώ, ρίχνομαι, απαστράπτω όπως το φως, Λατ. impetu ferri, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· ὀμοίως στον Μέσ. ἀόρ. αἴξασθαι και στον Παθ. ἀόρ. αἴχθῆναι, στο ίδ.· *κόμη δι' αὔρας ἄσσεται*, κυματίζει στον αέρα, σε Σοφ. **2.** στρέφομαι με θερμή προς κάτι, είμαι πρόθυμος για κάτι, επιδιώκω κάτι με ζήλο· *εἴς τι*, σε Ευρ. **II.** μτβ., θέτω σε κίνηση, σε Ευρ.

ἄ-ἴστος, -ον, (ιδεῖν) συνηρ. ἄστος (*α* στερητικό, *εἶδω), I. ἀόρατος, ἀφαντος. **II.**

Ενεργ., αυτός που δεν γνωρίζει κάτι, ὀ απληροφόρητος για κάτι, με γεν., σε Ευρ.

αἴστώ, συνηρ. ἄστώ· μέλ. -ώσω, ἀόρ. α' ἦῖτωσα, συνηρ. ἦστ- — Παθ., ἀόρ. α' ἦῖστώθην, Επικ. αἴστώθην· κάνω κάτι ἀφανές, εξαφανίζω, καταστρέφω, ἐκμηδενίζω, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀ-ἴστωρ, -ορος, ὁ, ἡ (α στερητικό, εἰδέναι), αυτός που αγνοεί κάτι, απληροφόρητος, αυτός που δεν έχει συνείδηση για κάτι, σε Πλάτ.· τινός, ενός πράγματος, σε Ευρ.

αἰσῦλος, -ον, απρεπής, ασεβής, κακός, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.)

αἰσυμνάω, Δωρ. **αἰσιμνάω**, κυβερνώ, διοικώ, ηγεμονεύω, με γεν., σε Ευρ. (αμφίβ. προέλ.).

αἰσυμνητεία, ἡ, μοναρχία που έχει εκλεγεί από τον λαό, αιρετή μοναρχία, σε Αριστ.

αἰσυμνητήρ, -ῆρος, ὁ (αἰσυμνάω), αιρετός ηγεμόνας, εκλεγμένος άρχοντας, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰσυμνήτης, -ου, ὁ (αἰσυμνάω), αυτός που έχει το γενικό πρόσταγμα των αγώνων, εκλεγμένος κριτής ή διαιτητής, σε Ομήρ. Οδ.· γενικά, πρόεδρος, διευθυντής, σε Θεόκρ. **II.** αιρετός άρχοντας, σε Αριστ.

αἰσχίων, αἰσχιστος, συγκρ. και υπερθ. του *αἰσχρός*.

αἴσχος, -εος, τό, I ντροπή, αισχύνη, ατιμία, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον πληθ., αισχρά έργα, άτιμες πράξεις, σε Ομήρ. Οδ. **II.** ασχήμια ή δυσμορφία, είτε του πνεύματος είτε του σώματος, σε Πλάτ., Ξεν.

αἰσχροῖμων, -ον, γεν. -ονος (*αἰσχρός*), αναίσχυντος, αδιάντροπος, ακόλαστος, αχρείος, σε Ανθ.

αἰσχρο-κέρδεια/αἰσχρο-κερδία, ἡ (κέρδος), χυδαία πλεονεξία, άνομη απληστία για κέρδος, σε Σοφ.

αἰσχρο-κερδής, -ές (κέρδος), αυτός που ορέγεται άπληστα το άνομο κέρδος, σε Ηρόδ., Ευρ.· επίρρ. -δῶς, σε Κ.Δ.

αἰσχρο-λογέω, μέλ. -ήσω (λέγω) = *αἰσχροεπέω*, μεταχειρίζομαι αισχρή φρασεολογία, μιλώ με χυδαία λόγια ή εκφράσεις, σε Πλάτ.

αἰσχρολογία, ἡ, αισχρή ομιλία, υβρεολόγιο, σε Ξεν.

αἰσchrό-μητις, -ιος, ὁ, ἡ, αυτός που εξυφαίνει, που απεργάζεται αισχρά σχέδια, σε Αισχύλ.

αἰσχρο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που ενεργεί πρόστυχα ή με κακοήθεια, σε Ευρ.

αἰσχρο-πρᾶγέω, μέλ. -ήσω (πράσσω) = *αἰσχρουργέω*, πράττω κακοήθεις, αναίσχυντες πράξεις, σε Αριστ.

αἰσchrός, -ά, -όν και -ός, -όν (αἴσχος), **I.** αυτός που προξενεί ντροπή, προσβλητικός, επαίσχυντος· ἔπεα, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως και ως επίρρ., *αἰσchrῶς ἐνένισπε*, στο ίδ. **II.** αντίθ. προς το καλός, **1.** λέγεται για εξωτερική εμφάνιση ή όψη, άσχημος, δύσμορφος, λέγεται για τον Θερσίτη, στο ίδ. **2.** με ηθική έννοια, απρεπής, πρόστυχος, άτιμος, χυδαίος, κακοήθης, αχρείος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *αἰσchrόν* (έστι) με απαρ., σε Ομήρ. Ιλ.· *τὸ αἰσchrόν* ως ουσ., ατιμία, αισchrότητα, όνειδος, σε Σοφ. κ.λπ.· *τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσchrόν*, Λατ. honestum et turpe, αρετή και κακία, σε Αριστ.· επίρρ., επονείδιστα, επαίσχυντα, άτιμα· υπερθ. *αἴσχιστα*, σε Τραγ. **3.** αδέξιος, ανίκανος, αυτός που δεν διαθέτει επιτηδειότητα σε κάτι, σε Ξεν. **III.** αντί των ομαλών τύπων συγκρ. και υπερθ. *αἰσchrότερος, -ότατος*, οι τύποι *αἰσχίων [ῖ]*, *αἴσχιστος* (που σχηματίζονται από το *αἴσχος*), χρησιμοποιούνται σε Όμηρ., Ηρόδ. και Αττ.

αἰσchrότης, -ητος, ἡ, ασχήμια, δυσμορφία, σε Πλάτ.

αἰσchr-ουργία, ἡ (*έργω), ξεδιάντροπη συμπεριφορά, αναίσχυντη διαγωγή, σε Ευρ.

αἰσchrυνέμεν, Επικ. απαρ. του *αἰσchrύνω*.

αἰσchrύνη[θ], ἡ (αἴσχος), **I. 1.** ντροπή, όνειδος, ατίμωση, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** εξευτελισμός, ατίμωση, δυσφήμιση, λέγεται για πρόσωπο, σε Αισχύλ. **II.** ντροπή που επιφέρει η κακή πράξη, προσωποποιημένη στον Αισχύλ. Λατ.

pudor. **2.** γενικά, όπως το *αἰδώς*, ντροπή, αίσθημα ντροπής, «τσίπα», φιλότιμο, σε Σοφ. κ.λπ.

αἰσχυντέον, ρημ. επίθ. του *αἰσχύνομαι*, αυτό για το οποίο πρέπει κάποιος να ντρέπεται, σε Ξεν.

αἰσχυνηλός, -ή, -όν (αἰσχύνομαι), κόσμιος, αιδήμων, μετριοφρων, σεμνός, σε Πλάτ.

αἰσχυντήρ, -ήρος, ὁ (αἰσχύνω), αυτός που προξενεί ατίμωση, υβριστικός, σε Αισχύλ.

αἰσχυνηρός, -ά, -όν = αἰσχυνηλός, σε Πλάτ.

αἰσχυντικός, -ή, -όν (αἰσχύνω), αυτός που προξενεί ή επισύρει αισχύνη, επονείδιστος, σε Αριστ.

αἰσχύνω[ῦ], Ιων. παρατ. *αἰσχύνεσκε*· μέλ. -ὕνω, Ιων. -υνέω· αόρ. α' ἤσχυνα

A. Παθ. με Μέσ. μέλ. *αἰσχύνομαι*, αόρ. α' ἤσχύνην, απαρ. *αἰσχυνθῆναι*, ποιητ. -ῆμεν· παρακ. ἤσχυμμαι· **I. 1.** ασχημίζω, παραμορφώνω, καθιστώ κάτι δύσμορφο, βλάπτω· *πρόσωπον, κόμην*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με ηθική σημασία, ατιμάζω, αμαυρώνω, κηλιδώνω, καταντροπιάζω· *γένος πατέρων*, στο ίδ. κ.λπ. **3.** ατιμάζω γυναίκα, σε Αισχύλ. κ.λπ. **B.** Παθ., **I.** ατιμάζομαι· *νέκυς ἡσχυμμένος*, λέγεται για τον Πάτροκλο, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** απόλ., ντρέπομαι, νιώθω ντροπή, σε Ομήρ. Οδ., σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., ντρέπομαι για κάτι, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· επίσης με δοτ. πράγμ., σε Αριστοφ. κ.λπ.· και με προθέσεις, *αἰσχύνομαι ἐπί τινι*, σε Ξεν.· *ἐν τινι*, σε Θουκ.· *ὕπερ τινος*, σε Δημ.· με μετχ., ντρέπομαι επειδή κάνω κάτι (και παρ' όλα αυτά το κάνω), σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.· αλλά με απαρ., ντρέπομαι να κάνω κάτι (και επομένως δεν το κάνω), σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** με αιτ. προσ., αισθάνομαι ντροπή μπροστά σε κάποιον, σε Ευρ. κ.λπ.

αἵτας[ι], ὁ (αἴω), Δωρ. λέξη που λέγεται για πολυαγαπημένο νεαρό, ερώμενο έφηβο, ευνοούμενος, αγαπημένος, σε Θεόκρ.· γενικά, ο εραστής, σε Ανθ.

αἵτε, Δωρ. αντί *εἵτε*.

αἵτέω, Ιων. παρατ. *αἵτεον*· μέλ. *αἰτήσω*, αόρ. α' ἤτησα, παρακ. ἤτηκα, Παθ. παρακ. ἤτημαι, ζητώ, **I. 1.** επαιτώ, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., ζητώ κάτι, ποθώ, ζητώ επίμονα, απαιτώ, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ὁδὸν αἰτῶ*, παρακαλώ να αποχωρήσω, δηλ. ζητώ την άδεια να απέλθω, σε Ομήρ. Οδ.· με αιτ. προσ. και πράγμ., ζητώ από κάποιον κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.· *δίκας αἰτῶ τινι φόνου*, απαιτώ από κάποιον ικανοποίηση για φόνο που έχει διαπράξει, σε Ηρόδ. **3.** με αιτ. προσ. και απαρ., ζητώ σε κάποιον να κάνει κάτι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **II.** Μέσ., ζητώ κάτι για τον εαυτό μου, για προσωπική μου χρήση ή σκοπό, αξιώνω, διεκδικώ, σε Αισχύλ. κ.λπ.· συχνά όμως χρησιμ. ακριβώς όπως ο Ενεργ. τύπος. **III.** Παθ. λέγεται, **1.** για πρόσωπα, μου ζητείται από κάποιον κάτι, παρακαλούμαι, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** για πράγματα, ζητούμαι· *τὸ αἰτεόμενον*, σε Ηρόδ. κ.λπ.

αἵτημα, -ατος, τό, αίτηση, παράκληση, απαίτηση, σε Πλάτ., Κ.Δ.

αἵτης, Ιων. αντί *αἵτας*.

αἵτησις, -εως, ἡ (αἵτέω), παράκληση, απαίτηση, σε Ηρόδ.

αἵτητέον, ρημ. επίθ. του *αἵτέω*, αυτό που πρέπει κάποιος να ζητεί, σε Ξεν.

αἵτητικός, -ή, -όν (αἵτέω), αυτός που αγαπά ή αρέσκεται να ζητά, με γεν., σε Αριστ.

αἵτητός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἵτέω*, ο ζητούμενος, αυτός που ζητεί κάποιος, σε Σοφ.

αἰτία, ἡ (αἰτέω), I. 1. ψόγος, μομφή, κατηγορία, Λατ. crimen· επομένως, ενοχή ή σφάλμα που περιέχεται σε μία τέτοια κατηγορία, σε Πίνδ., Ηρόδ.· — Φράσεις: *αἰτίαν ἔχειν*, κατηγορούμαι· *τινός*, για κάτι, στον ίδ. κ.λπ.· *αντιστρόφως, αἰτίαῖ με*, στον ίδ.· *ἐν αἰτία εἶναι* ή *γίγνεσθαι*, σε Ξεν. κ.λπ.· *αἰτίαν ὑπέχειν*, βρίσκομαι υπό κατηγορία, κατηγορούμαι, σε Πλάτ.· *αἰτίαν φέρεσθαι*, σε Θουκ.· *αἰτίαις ἐνέχεσθαι*, σε Πλάτ.· *αντίθ.* προς τα παραπάνω είναι τα *ἐν αἰτία ἔχειν* ή *δι' αἰτίας*, θεωρώ κάποιον ένοχο, κατηγορώ, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *ἐν αἰτία βάλλειν*, σε Σοφ.· *αἰτίαν νέμειν τινί*, στον ίδ. κ.λπ. **2.** με θετική σημασία, *εἰ ἐν πράττειμεν, αἰτία θεοῦ*, (η ευδαιμονία μας) οφείλεται σε αυτόν, η δόξα είναι δική του, σε Αισχύλ.· *οἱ ἔχουσι ταύτην τήν αἰτίαν*, αυτοί που έχουν την υπόληψη ότι..., που φημίζονται για..., σε Πλάτ. **3.** επίπληξη, νουθεσία, παραίνεση· *μὴ ἐπ' ἔχθρα τὸ πλέον ἢ αἰτία*, σε Θουκ. **II.** αναγκαστικό ή τελικό αίτιο, αιτία, Λατ. causa, σε Πλάτ. κ.λπ.· η δοτ. *αἰτία* ως επίρρ., όπως το Λατ. causa, εξαιτίας, χάρη σε, ένεκα· *κοινοῦ ἀγαθοῦ*, σε Θουκ. **III.** περίσταση, ευκαιρία· *αἰτίαν παρέχειν*, σε Λουκ. **IV.** (στη Λογική), η κύρια κατηγορία στην οποία υπάγεται ένα πράγμα, σε Δημ.

αἰτιάσθαι, Επικ. απαρ. του *αἰτιάομαι*.

αἰτιάζομαι (αἰτία), Παθ., κατηγορούμαι, σε Ξεν.

αἰτιάμα, -ατος, τό, κατηγορία, απόδοση ενοχής· *λαβεῖν ἐπ' αἰτιάματί τινα*, σε Αισχύλ.· *τοιοῖσδε ἐπ' αἰτιάμασιν*, με τέτοιες κατηγορίες, στον ίδ.

αἰτιάομαι, Επικ. γ' πληθ. *αἰτιόωνται*, ευκτ. β' και γ' ενικ. *αἰτιόωτο, -ωτο*, απαρ. *αἰτιάσθαι*· Επικ. β' και γ' πληθ. παρ. *ἡτιάσθε, -όωντο*· μέλ. -άσομαι, αόρ. α' *ἡτιάσάμην*, Ιων. μτχ. αορ. *αἰτησάμενος*· παρακ. *ἡτιάμαι (αἰτία)*, **I. 1.** μέμφομαι, κατηγορώ, επικρίνω, κατακρίνω, ψέγω, με αιτ. προσ.· *τάχα κεν καὶ ἀνάιτιον αἰτιόωτο*, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἰτιάομαι τινά τινος*, κατηγορώ κάποιον για κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ., *αἰτιάομαι τινα ποιεῖν τι*, κατηγορώ κάποιον ότι κάνει κάτι, στον ίδ.· μ' αυτή την έννοια, ορισμένοι χρόνοι χρησιμ. με Παθ. σημασία, κατηγορούμαι, όπως ο αόρ. α' *ἡτιάθην*, σε Θουκ., Ξεν.· και ο παρακ. *ἡτιάμαι*, σε Θουκ. **2.** με αιτ. πράγμ., αποδίδω σε κάποιον την ενοχή για κάτι, προσάπτω σε κάποιον κάτι, καταλογίζω· *τοῦτο αἰτιῶμαι*, σε Ξεν.· *ταῦτα*, σε Δημ.· με διπλή αιτ., *αἰτιῶμαί τι ταῦτα τοὺς Λάκωνας αἰτιώμεθα*, σε Αριστοφ. **II.** αποφαίνομαι ως προς την ενοχή ή την υπαιτιότητα κάποιου· *αἰτιῶμαί τινα αἴτιον*, σε Πλάτ.· *φωνάς τε καὶ ἄλλα μυρία αἰτιῶμαι*, στον ίδ.· *τῆς ἱερᾶς χώρας ἡτιάτο εἶναι*, διατεινόταν ότι ήταν μέρος της ιερῆς περιοχῆς ή χώρας, σε Δημ. **αἰτιῶτέον**, ρημ. επίθ. του *αἰτιάομαι*, **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να κατηγορεί, σε Ξεν. **II.** αυτό που πρέπει κάποιος να τεκμαίρεται ως αιτία, σε Πλάτ. **αἰτίζω**, Επικ. τύπος αντί *αἰτέω*, μόνο σε ενεστ., **1.** με αιτ. πράγμ., ζητώ, επαιτώ· *σῖτον*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** με αιτ. προσ., ζητώ από κάποιον· *μνηστῆρας*, στο ίδ. **3.** απόλ., *αἰτίζων βόσκειν ἤν γαστέρα*, αυτός που γεμίζει την κοιλιά του μέσω επαιτείας, στο ίδ.

αἰτιο-λογικός, -ή, -όν, αυτός που διερευνά τα αίτια· **τῶαἰτιολογικόν**, διερεύνηση αιτίων, σε Στράβ.

αἴτιος, -α, -ον, σπανιότερα -ος, -ον (*αἰτέω*), **I. 1.** αξιοκατάκριτος, αξιόμειπτος, ένοχος για κάτι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· συγκρ. *αἰτιώτερος*, περισσότερο ένοχος, σε Θουκ.· υπερθ. *τοὺς αἰτιωτάτους*, τους πιο ενόχους από όλους, τους κατεзоχὴν ενόχους, σε Ηρόδ.· *τινος*, για κάτι, στον ίδ. **2.** ως ουσ., *αἴτιος*, ό, κατηγορούμενος, υπόδικος, Λατ. reus, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *οἱ αἴτιοι τοῦ πατρός*, αυτοί που διέπραξαν το κακό εναντίον του πατέρα μου, στον ίδ.· με γεν. πράγμ., *οἱ αἴτιοι τοῦ φόνου*, οι ένοχοι για φόνο, στον ίδ. **II. 1.** υπαίτιος, πηγή, αρχή κάποιου πράγματος, ο

υπεύθυνος για κάτι, με γεν. πράγμ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ., σε Σοφ.· υπερθ., αἰτιώτατος ναυμαῆσαι, ο κατεξοχήν υπεύθυνος για τη διεξαγωγή ναυμαχίας, σε Θουκ. **2. αἷτιον**, τό, λόγος, σε Πλάτ. κ.λπ.

Αἵτναϊος, -α, -ον, 1. αυτός που ανήκει, προέρχεται ή κατάγεται από την Αἵτνα (Αἷτνη), σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2. μεταφ.**, όμοιος με την Αἵτνα, πελώριος, τεράστιος, σε Ευρ.· κάποιοι το ερμηνεύουν έτσι όταν χρησιμοποιείται για άλογα, ορθότερη όμως μεταφραστική απόδοση είναι «αυτός που προέρχεται από την Αἵτνα», δηλ. ο Σικελικός (διότι τα Σικελικά άλογα καθώς και οι μουλάρια, ήταν περίφημα, ξακουστά), σε Σοφ.

αἰφνίδιος ή ἀφνίδιος, -ον (ἄφνω), απροσδόκητος, ξαφνικός, αστραπιαίος, σε Αισχύλ., Θουκ.· επίρρ. -ίως, στον ίδ.· επίσης, -ιον, σε Πλούτ.

αἰχμάεις, αἰχμᾶτάς, Δωρ. αντί αἰχμήεις, αἰχμητής.

αἰχμάζω, μέλ. -άσω (αἰχμή), **I.** ρίχνω το δόρυ, σε Ομήρ. Ιλ.· ἔνδον αἰχμάζειν, κάνω τον πολεμιστή μέσα στο σπίτι μου, σε Αισχύλ. **II.** οπλίζω με δόρυ· ἥχμασας χέρα, σε Σοφ.

αἰχμᾶλωσία, ή (αἰχμάλωτος), άλωση, κατάκτηση μέσω λόγχης ή απλώς, αιχμαλωσία· σώμα, πλήθος αιχμαλώτων, σε Διόδ., Κ.Δ.

αἰχμᾶλωτεύω, συλλαμβάνω κάποιον ως αιχμάλωτο, σε Κ.Δ.

αἰχμᾶλωτικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για έναν αιχμάλωτο, σε Ευρ.

αἰχμᾶλωτίς, -ίδος, ή, θηλ. του αἰχμάλωτος, σε Σοφ.

αἰχμ-άλωτος[ᾶ]-ον, I. αυτός που έχει κατακτηθεί, κυριευθεί μέσω της λόγχης ή του δόρατος, αυτός που έχει συλληφθεί αιχμάλωτος σε καιρό πολέμου, αυτός που έχει απαχθεί ως δούλος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· αἰχμάλωτον λαμβάνειν, ἄγειν, συλλαμβάνω κάποιον ως αιχμάλωτο, σε Ξεν.· αἰχμάλωτον γίνεσθαι, συλλαμβάνομαι, στον ίδ.· τὰ αἰχμάλωτα, λάφυρα, λεία, στον ίδ. **II.** = αἰχμαλωτικός· δουλοσύνη αἰχμάλωτος, αιχμαλωσία, δουλεία, τέτοια όπως αυτή που περιμένει τον αιχμάλωτο, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

αἰχμή, ή (ἄκή I ή ἄϊσσω), I. ἄκρη δόρατος, αἰχμή λόγχης, Λατ. cuspis, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II. 1.** λόγχη, δόρυ, στο ίδ. κ.λπ.· τοξουλκός αἰχμή, λέγεται για βέλος, σε Αισχύλ. **2.** σώμα, ανδρών που φέρουν δόρυ, σε Πίνδ., Ευρ.· πρβλ. [ἀσπίς](#). **3.** πόλεμος, μάχη· κακῶς ή αἰχμή ἐστήκεε, ο πόλεμος είχε άσχημη τροπή, σε Ηρόδ. **III.** φιλοπόλεμο πνεύμα, παρορμητική διάθεση, σε Πίνδ.· ομοίως, σε Αισχύλ., η φράση γυναικός ή γυναικεία αἰχμή φαίνεται να σημαίνει «γυναικείο πνεύμα». **IV.** ηγεμονία, κυριαρχία, στον ίδ.

αἰχμήεις, Δωρ. -άεις, -εσσα, -εν, οπλισμένος με δόρυ, σε Αισχύλ.

αἰχμητά[ᾶ], ό, = Επικ. τύπος ισοδ. προς το αἰχμητής, σε Ομήρ. Ιλ.

αἰχμητής, -οῦ, Δωρ. -ᾱτάς, -ᾱ, ό (αἰχμή), **I.** άνδρας που φέρει δόρυ, πολεμιστής, σε Όμηρ. **II.** στον Πίνδ. ως επίθ., **1.** μυτερός, οξύς, αἰχμηρός, κεραυνός. **2.** φιλοπόλεμος, θυμός.

αἰχμο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει ακόντιο, ο δορυφόρος, σε Ηρόδ.· ιδίως όπως το δορυφόρος, λέγεται για σωματοφύλακες, στον ίδ.

αἶψα, επίρρ., γρήγορα, με ταχύτητα, αστραπιαία, ξαφνικά, σε Όμηρ.

αἰψηρο-κέλευθος, -ον, αυτός που κινείται αστραπιαία, ορμητικά, λέγεται για τον Βορέα, δηλ. την προσωποποίηση του βορείου ανέμου, σε Ησίοδ.

αἰψήρος, -ά, -όν (αἰψα), γρήγορος, ταχύς, βιαστικός, εσπευσμένος, αιφνίδιος, σε Όμηρ.

ἄϊω[ᾱ], μόνο σε ενεστ. και παρατ. *ἄϊον [ā]*, **1.** αντιλαμβάνομαι μέσω της ακοής, ακούω, με αιτ. πράγμ., σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., σε Τραγ.· επίσης, αντιλαμβάνομαι μέσω της όρασης, βλέπω, σε Ομήρ. Οδ. **2.** προσέχω, στρέφω την προσοχή μου σε κάτι· *δίκης*, σε Ησίοδ.· υπακούω, σε Αισχύλ.· πρβλ. [ἐπαῖω](#). Ο Όμηρ. παραδίδει *ἄϊω*· αλλά *ᾄεις*, *ᾄων*, σε Σοφ.

ἄϊω[ᾱ] = ἄημι, εκπνέω, μόνο στον παρατ.· *ἐπεί φίλον ἄϊον ἦτορ*, όταν παρέδιδα το πνεύμα μου, καθώς ξεψυχούσα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄϊών[ᾱ], Δωρ. αντί *ῥῖων*.

αἰών, -ῶνος, ὁ, ποιητ. ἢ αποκομ. τύπος αιτ. *αἰῶ* (κυρίως *αἰFών*, Λατ. *aevum*, βλ.

[αἰεί](#)), χρονική περίοδος ύπαρξης, **1.** ο χρόνος ζωής κάποιου, η ζωή του, σε Όμηρ., Αττ. ποιητές. **2.** αἰώνας, ηλικιακή κλάση, γενιά, σε Αισχύλ.· *ὁ μέλλων αἰών*, οι μεταγενέστεροι, οι απόγονοι, σε Δημ. **3.** μακρά περίοδος χρόνου, αἰώνας· *ἀπ' αἰῶνος*, από παλιά, επί αἰώνες, σε Ησίοδ., Κ.Δ.· *τόνδι' αἰῶνος χρόνον*, για πάντα, αιωνίως, σε Αισχύλ.· *ἅπαντα τὸν αἰῶνα*, σε Λυκούργ. **4.** καθορισμένη περίοδος χρόνου, εποχή, περίοδος (που έχει προσδιορίσει η θεϊκή πρόνοια)· *ὁ αἰὼν οὗτος*, ο παρών κόσμος, αντίθ. προς το *ὁ μέλλων*, σε Κ.Δ.· απ' όπου και η χρήση του στον πληθ., *εἰςτοὺς αἰῶνας*, για πάντα, στο ίδ.

αἰώνιος, -ον και -α, -ον, αυτός που διαρκεί έναν αιώνα (βλ. [αἰών](#) 3), σε Πλάτ.·

αυτός που διαρκεί για πάντα, αένας, ατελεύτητος, παντοτινός, στον ίδ.

αἰώρα, ἡ (ἀείρω), I. μηχανήμα μέσω του οποίου τα σώματα κρατιούνται μετέωρα, βρόχος, θηλειά για κρέμασμα, σχοινί για αγχόνη, σε Σοφ. (κατά τον τύπο *έώρα*). **II.** ταλάντευση στον αέρα, αιώρηση, μετεωρισμός, σε Πλάτ.

αἰωρέω, μέλ. -ήσω, Παθ. αόρ. α' *ἠωρήθην (ἀείρω)*, **I. 1.** σηκώνω, εγείρω, μετεωρίζω, υψώνω· *ὕγρον νῶτον αἰωρεῖ*, λέγεται για τον αετό που σηκώνει, που ανοίγει τα φτερά του, σε Πίνδ.· *τούς ὄφεις ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν*, σε Δημ.· πρβλ. [έωρέω](#). **2.** κρεμώ, εξαρτώ, σε Πλούτ., Λουκ. **II. Παθ., 1.** εξαρτιέμαι, κρεμιέμαι, σε Ηρόδ.· *αἰωρουμένων τῶν ὀστέων*, υψωμένων, εγερμένων, σε Πλάτ.· *αἶμα ἠωρεῖτο*, ξεχυνόταν, ανέβλυζε, σε Βίωνα. **2.** κρέμομαι, αιωρούμαι στον αέρα, κρέμομαι, ταλαντεύομαι ενώ είμαι κρεμασμένος από κάτι, μένω μετέωρος, σε Σοφ., Πλάτ. **3.** μεταφ., είμαι μετέωρος, αμφιβάλλω, αμφιταλαντεύομαι, σε Θουκ.· *αἰωρεῖσθαι ἐνᾄλλοις*, εξαρτώμαι από, στηρίζομαι πάνω σε άλλους, σε Πλάτ.· *αἰωρηθεὶς ὑπὲρ μεγάλων*, αυτός που διακινδύνευσε για σπουδαίο ζήτημα, για μεγάλη υπόθεση, σε Ηρόδ.

αἰώρημα, -ατος, τό, αυτό που κρέμεται και αιωρείται στον αέρα· σχοινί που κρέμεται μετέωρο, αγχόνη, σε Ευρ.

αἰωρητός, -όν, ρημ. επίθ. του *αἰωρέω*, αυτός που αιωρείται, μετέωρος, κρεμασμένος, σε Ανθ.

ἀκᾶ, Δωρ. επίρρ.= ἀκὴν, μαλακά, ήσυχα, απαλά, σε Πίνδ.

Ἀκᾶδήμεια ή **-ία[ι]**, ή, η Ακαδημία, γυμνάσιο στα προάστεια των Αθηνών, εκεί όπου δίδαξε ο Πλάτωνας· απ' όπου και οι Πλατωνικοί φιλόσοφοι ονομάστηκαν *Ακαδημικοί* ή *Ακαδημαϊκοί*, Ακαδημαϊκοί.

ἀκάθαρσία, ή, διαφθορά, ηθική ακαθαροσία, κακοήθεια, αναισχυντία, σε Δημ.

ἀ-κάθαρτος, **-ον** (**καθαίρω**), **Ι.** ρυπαρός, βρώμικος, μολυσμένος, σε Πλάτ.· επίρρ.

ἀκαθάρτως ἔχειν, στον ίδ. **ΙΙ.** λέγεται για πράγματα, αυτός που δεν έχει εξαγνιστεί, μιανός, μολυσμένος, σε Σοφ.

ἄκαινα, **-ης**, ή (**ἀκίς**), αγκάθι, βούκεντρο, σε Ανθ.

ἀκαιρία, ή (**ἄκαιρος**), **1.** ακαταλληλότητα των καιρών, των συγκυριών, το άκαιρο τον συνθηκών, σε Πλάτ. **2.** έλλειψη ευκαιρίας, απουσία ευνοϊκής συγκυρίας· *τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντες*, σε Δημ.

ἄ-καιρος, **-ον**, **Ι.** αυτός που συμβαίνει σε ακατάλληλη χρονική στιγμή, παράκαιρος, αυτός που δεν ευνοείται από τις συγκυρίες· *ἐς ἄκαιρα πονεῖν*, Λατ. operam perdere, σε Θεογν.· *οὐκ ἄκαιρα λέγειν*, σε Αισχύλ.· *ἄκαιρος προθυμία*, σε Θουκ.· επίρρ. *-ρως*, σε Αισχύλ. κ.λπ.· το ουδ. πληθ. ως επίρρ., σε Ευρ. **ΙΙ.** λέγεται για πρόσωπα, φορτικός, ενοχλητικός, Λατ. molestus, σε Θεόφρ.

ἀ-κάκης, Δωρ. **ἀκάκας**, [**ἄκᾶκ**] ό, ποιητ. αντί ἄκακος, σε Αισχύλ.

ἀκάκητᾶ[**ἄκᾶκ**], Επικ. τύπος του ἄκακος, άδολος, χαριτωμένος, επίθ. του Ερμή, σε Όμηρ., Ησίοδ.

ἀκᾶκία, ή, αγαθότητα, έλλειψη κακίας, αθωότητα, σε Δημ. κ.λπ.

ἄ-κάκος, **-ον**, **1.** αυτός που δεν ξέρει το κακό, άδολος, αθώος, πράος, σε Αισχύλ., Πλάτ. **2.** απλοϊκός, αφελής, σε Δημ.· επίρρ. *-κως*, στον ίδ.

ἀκᾶλανθίς, **-ίδος**, ή = *ἀκανθίς*, σε Αριστοφ.

ἀκᾶλαρ-ρεΐτης, **-ου**, ό (**ἀκαλός**, **ρέω**), αυτός που ρέει ήσυχα, μαλακά, ακύμαντος, λέγεται για τον Ωκεανό, σε Όμηρ.

ἀκᾶλήφη, ή, τσουκνίδα, Λατ. urtica, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

ἀ-καλλής, **-ές** (**κάλλος**), αυτός που δεν έχει γοητεία, που δε διαθέτει θέλγητρα, σε Λουκ.

ἀ-καλλιέρητος, **-ον**, αυτός που έλαβε κακό οινών· *ιέρα*, σε Αισχίν.

ἀ-καλλώπιστος, **-ον**, αστόλιστος, σε Λουκ.

ἀ-κάλυπτος, **-ον**, ασκεπής, ξεσκεπαστος, αυτός που δεν έχει σκεπή ή στέγαστρο, σε Σοφ.

ἀ-κᾶλϋφής, **-ές** = *ἀκάλυπτος*, σε Σοφ.

ἀκᾶμαντο-λόγχης, **-ου**, ό (**λόγχη**), ακούραστος στην χρήση της λόγχης, σε Πίνδ.

ἀκᾶμαντο-μάχης, **-ου**, ό (**μάχη**), ακαταπόνητος στην μάχη, σε Πίνδ.

ἀκᾶμαντό-πους, ό, ή, **-πουν**, **το**, άκάματος στα πόδια, μη εξαντλημένος, σε Πίνδ.

ἀ-κάμας[**ἄκᾶ**], **-αντος**, ό (**κάμνω**), ακούραστος, άκάματος, ακαταπόνητος, αυτός που δεν αναπαύεται, δεν ξεκουράζεται, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἀ-κάμᾱτος[**κᾶ**], **-ον** και **-η**, **-ον**, αυτός που δεν καταβάλλεται από την κούραση, που δεν αισθάνεται κόπωση· απ' όπου, ακούραστος, ακαταπόνητος, ακατάβλητος, σε Όμηρ.· *ἀκ.γῆ*, γη που δεν κουράζεται από το όργωμα ή την καλλιέργεια, ανεξάντλητη, αιεφόρος, σε Σοφ.· το ουδ. *ἀκάματα* ως επίρρ., στον ίδ. (*ἄκᾶμᾱτος*, σε Σοφ.· αλλά η πρώτη συλλαβή μακρά στοσ δακτυλικό μέτρο).

ἄ-καμπτος, -ον (κάμπτω), αλύγιστος, αυτός που δεν κάμπτεται, ανελαστικός, σε Πλάτ.· μεταφ., αλύγιστος, σκληρός, ανυποχώρητος, αμετακίνητος στις απόψεις του, αμείλικτος, σε Πίνδ.· *ψυχάν ἄκαμπτος*, στον ίδ.· *ἀκάμπτω μένει*, σε Αισχύλ.· *ἄκαμπτον*, σε Πλούτ.

ἄκανθα[ἄκ]-ης, ἡ (ἄκῃ I), 1. αγκάθι, βούκεντρο, σε Θεόκρ. κ.λπ. **2.**

ακανθώδες φυτό, γαϊδουράγκαθο· στον πληθ., αγκαθώνας, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης, είδος ακακίας που απαντά στην Αίγυπτο, Λατ. *mimosa Nilotica*, σε Ηρόδ. **3.** ραχοκοκαλιά ή σπονδυλική στήλη των ζώων, στον ίδ. κ.λπ. **4.** μεταφ. *ἄκανθαι*, ακανθώδη, δυσεπίλυτα ζητήματα, υποθέσεις που απαιτούν λεπτούς χειρισμούς, σε Λουκ.

ἄκάνθινος, -η, -ον (ἄκανθα), I. αγκάθινος, φτιαγμένος από πλέγμα αγκαθίων, σε Κ.Δ. **II.** κατασκευασμένος από ξύλο ακακίας, σε Ηρόδ.

ἄκανθίς, -ίδος, ἡ, είδος πτηνού, καρδερίνα, σε Αριστ., Θεόκρ. **II.** ως θηλ. επίθ., ακανθώδης, σε Ανθ.

ἄκανθο-βάτης[ἄ], -ου, ὁ (βαίνω), αυτός που περπατά, βαδίζει ανάμεσα σε αγκάθια, σκωπτικό παρωνύμιο των Γραμματικών, των Αλεξανδρινών φιλολόγων, σε Ανθ.· θηλ. **ἄκανθοβάτις, -ιδος**, στον ίδ.

ἄκανθο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που συλλέγει αγκάθια, σκωπτικό όνομα των σχολαστικών, λεπτολόγων συζητητών, σε Ανθ.

ἄκανθος, ὁ (ἄκῃ I), Λατ. *acanthus*, είδος φυτού, αρκουδόβατος (μελάμφυλλο), του οποίου τα φύλλα μιμήθηκαν στη διαμόρφωση των Κορινθιακών κιονόκρανων, σε Θεόκρ.

ἄκανθ-ώδης, -ες (εἶδος), 1. αυτός που είναι γεμάτος αγκάθια, ακανθώδης, σε Ηρόδ. **2.** μεταφ., *λόγοι ἄκανθώδεις*, περίπλοκα, αιχμηρά, δύσκολα ζητήματα, σε Λουκ.

ἄ-καπνος, -ον, αυτός που δεν έχει ή είναι απαλλαγμένος από καπνό· *θυσία ἄκαπνος*, θυσία, προσφορά αλλά χωρίς το άναμμα θυσιαστήριας πυράς, σε Λουκ.· από όπου ένα ποίημα ονομάζεται *Καλλιόπης ἄκαπνον θύος*, σε Ανθ.

ἄ-κάρδιος, -ον (καρδία), άκαρδος, αυτός που δεν έχει καρδιά, σε Πλούτ.

ἄ-κάρηνος, -ον (κάρηνον), ακέφαλος, σε Ανθ.

ἄ-κῆρῆς, -ές (κείρω), I. λέγεται κυρίως για μαλλιά, πάρα πολύ κοντά, πολύ κοντά για να κοπούν· από όπου, βραχύς, μικρός, ελάχιστος· **II.** κυρίως στο ουδ. *ἄκαρές*. **1.** λέγεται για χρονική στιγμή· *ἐν ἀκαρεῖ χρόνου*, σε Αριστοφ.· *ἀκαρῆ διαλιπών* (ενν. *χρόνον*), αφού περίμενε για μια στιγμή, στον ίδ.· *ἀκαρές ὥρας*, σε μια στιγμή, σε Πλούτ. **2.** η αιτ. *ἀκαρῆ* χρησιμοποιείται επιρρ. χωρίς αναφορά στον χρόνο· *οὐκ ἀκαρῆ* ή *οὐδ' ἀκαρῆ*, καθόλου, ούτε στο ελάχιστο, σε Αριστοφ.

ἄκαριαῖος, -α, -ον (ἄκαρῆς), στιγμιαίος, σύντομος, σε Δημ. κ.λπ.

ἄκαρπία, ἡ (ἄκαρπος), αφορία, έλλειψη γονιμότητας, στειρότητα, σε Αισχύλ.

ἄ-κάρπιστος, -ον (καρπίζω), ο τόπος όπου δεν υπάρχει τίποτα για κοπή, για θερισμό, για δρέψιμο, τόπος άκαρπος· λέγεται για τη θάλασσα, όπως το *ἀτρύγητος*, σε Ευρ.

ἄ-καρπος, -ον, I. 1. άγονος, άφορος, στείρος, σε Ευρ. **2.** μεταφ., άκαρπος, ανωφελής, στον ίδ.· επίρρ. *-πως*, σε Σοφ. **II.** Ενεργ., φθοροποιός, καταστρεπτικός για τους καρπούς, σε Αισχύλ.

ἄ-κάρπωτος, -ον (καρπώω), αυτός που δεν γίνεται καρποφόρος, που δεν παράγει καρπούς, άκαρπος· λέγεται για χρησμό, άκαρπος, ανεκπλήρωτος, σε Αισχύλ.· *νίκας ἀκάρπωτον χάριν*, λόγω νίκης που δεν απέδωσε κανέναν καρπό, κανένα όφελος, σε Σοφ.

ἄκασκαῖος, -α, -ον (*ἄκῃ I), ήσυχος, ήρεμος, πράος, ευγενικός, σε Αισχύλ.

ἀ-κατάβλητος, -ον (καταβάλλω), αυτός που δεν ανατρέπεται, που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, αδιάνυστος, ακατάρριπτος, αναντίρρητος, σε Αριστοφ.

ἀ-κατάγνωστος, -ον (καταγιγνώσκω), αυτός που δεν πρέπει να καταδικαστεί, σε Κ.Δ.

ἀ-κατακάλυπτος, -ον (κατακαλύπτω), ακάλυπτος, ασκεπής, φανερός, σε Κ.Δ.

ἀ-κατάκριτος, -ον (κατακρίνω), αυτός που δεν καταδικάστηκε, που δεν κατακρίθηκε, σε Κ.Δ.

ἀ-κατάλλακτος, -ον (καταλλάσσω), αδιάλλακτος, αμείλικτος· επίρρ. -τως· ἀκαταλλάκτως πολεμεῖν, σε Δημ.

ἀ-κατάλυτος, -ον (καταλύω), άφθαρτος, σε Κ.Δ.

ἀ-κατάπαυστος, -ον (καταπαύομαι), αυτός που δεν μπορεί να σταματήσει, να διακόψει κάτι, να παύσει την εκτέλεση ενός πράγματος, τινός, σε Κ.Δ.

ἀ-κατάστατος, -ον (καθίστημι), άστατος, ασταθής, ανήσυχος, σε Δημ.

ἀ-κατάσχετος, -ον (κατέχω), αυτός που δεν μπορεί να παρεμποδισθεί, να αναχαιτισθεί, επίρρ. -ως, σε Πλούτ.

ἀ-καταφρόνητος, -ον (καταφρονέω), αυτός που δεν μπορεί να καταφρονηθεί, να υποτιμηθεί, να μη ληφθεί υπόψιν, σπουδαίος, σημαντικός, Λατ. *haud spernendus*, σε Ξεν., Πλούτ. κ.λπ.

ἀ-κατάψευστος, -ον (καταψεύδομαι), αυτός που δεν είναι ψευδής ή μυθώδης, που δεν αποτελεί προϊόν εικασίας, σε Ηρόδ.

ἀκάτιον[ἄκᾱ], τό, υποκορ. του ἄκατος, I. μικρό, ελαφρό πλοιάριο, που χρησιμοποιούσαν οι πειρατές, σε Θουκ. κ.λπ. II. μικρό ιστίο, πανί, πιθ. το ιστίο που τοποθετούσαν στην κορυφή του μεγάλου καταρτιού, σε Ξεν., Λουκ.

ἄκάτος[ἄκ], ή, σπανιότερα απαντά ό, 1. ελαφρύ πλοίο, λέμβος, Λατ. *actuaria*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· πρβλ. [ἄκάτιον](#). 2. γενικά, πλοίο, σε Ευρ.

ἄ-καυστος, -ον (καίω), αυτός που δεν έχει καεί, άφλεκτος, σε Ξεν.

ἀκᾶχήᾰτο ή -εῖᾰτο, Επικ. αντί -ηντο, γ' πληθ. Παθ. υπερσ. του ἄχέω.

ἀκάχημαι, Παθ. παρακ. του ἄχέω.

ἀκαχήσω, Επικ. μέλ. του ἄχέω· **ἀκάχησα**, Επικ. αορ. α'.

ἀκᾶχίζω[ἄκ] (ἄχέω), μόνο σε ενεστ., ενοχλώ, θλίβω, πικραίνω, στενοχωρώ· τινά, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., *μή λήην ἀκαχίζεο θυμῷ*, μην ενοχλείσαι, σε Ομήρ. Ιλ.· *μή τι θανῶν ἀκαχίζεω*, μην θλίβεσαι ενώπιον του θανάτου, σε Ομήρ. Οδ.

ἀκαχμένος, -η, -ον, μτχ. (όπως αν προερχόταν από ρήμα *ἄκω, βλ. [ἄκή](#) I), ακονισμένος, τροχισμένος, αιχμηρός, λέγεται για πέλεκεις και ξίφη, σε Όμηρ.

ἀκάχοιτο, γ' ενικ. Επικ. ευκτ. Μέσ. αορ. β' του ἄχέω.

ἀκάχοντο, γ' πληθ. Επικ. Μέσ. αορ. β' του ἄχέω.

ἀκειόμενος Επικ. μτχ. του ἄκέομαι.

ἀ-κειρε-κόμης, Δωρ. -ας, ό = ἄκερσεκόμης, σε Πίνδ., Ανθ.

ἀ-κέλευστος, -ον, αυτός που δεν διατάχθηκε, σε Τραγ., Πλάτ.

ἀ-κέννητος, -ον (κεντέω), αυτός που δεν χρειάζεται βούκεντρο ή σπιρούνι, σε Πίνδ.

ἄ-κεντρος, -ον (κέντρον), αυτός που δεν έχει κεντρί, σε Πλάτ.

ἀκέομαι[ἄ], Ιων. προστ. ἄκεο (αντί ἄκέεο), Επικ. μτχ. ἀκειόμενος· μέλ. ἀκέσομαι, Επικ. ἀκέσσομαι, Αττ. ἀκοῦμαι· αόρ. α' ἡκεσάμην, Επικ. προστ. ἄκεσσαι (ἄκος)·

αποθ., 1. μτβ., θεραπεύω, επιφέρω ίαση, γιατρέύω, με αιτ. αυτού που θεραπεύεται· ἔλκοςἄκεσσαι, θεράπευσε το έλκος, την πληγή, το τραύμα, σε Ομήρ. Ιλ.· ή, με γεν., όταν λέγεται για το μέρος αυτού που θεραπεύεται· *βλέφαρον*

ἀκέσαιο, σε Ευρ.· επίσης, θεραπεύω έναν άνθρωπο, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** καταπαύω, κατασβήνω, καταπραΰνω· *δίψαν*, στο ίδ. **3.** γενικά, διορθώνω, επισκευάζω· *νήας*, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για ράφτη ή υποδηματοποιό, όπως το Λατ. *resarcire*, σε Λουκ. **4.** μεταφ., επισκευάζω, διορθώνω· *ἀμαρτάδα*, σε Ηρόδ.· *κακόν*, σε Σοφ.· απόλ., βρίσκω «φάρμακο», δηλ. τη λύση για κάτι που με απασχολεί, αρκούμαι, συμβιβάζομαι· *ἀλλ' ἀκεώμεθα, ἀλλ' ἀκέσασθε*, σε Όμηρ.

ἀ-κέραιος, -ον, το ποιητ. **ἀκήρατος, Ι.** αμιγής, καθαρόαιμος, αυτός που δεν έχει υποστεί επιμειξία, σε Ευρ. **II.** ολόκληρος, αβλαβής, σώος, λέγεται για πόλεις ή χώρες, σε Ηρόδ., Θουκ.· *ἀκέραιος δύναμις*, στρατιά που έχει πλήρεις τις δυνάμεις της, ακμαία, στον ίδ.· *ἀκέραιον λέχος*, απαραβίαστο, σε Ευρ.· λέγεται για πρόσωπα, αμόλυντος, άδολος, άσπιλος, στον ίδ.· με γεν., *ἀκέραιος κακῶν ἡθῶν*, αμόλυντος από κακές έξεις ή επιβλαβείς συνήθειες, σε Πλάτ.

ἀ-κεραύνωτος, -ον (κεραυνώ), αυτός που δεν έχει πληγεί από κεραυνό, σε Λουκ. **ἀκέρδεια/ἀκέρδία, ή**, έλλειψη κέρδους, απώλεια, χάσιμο, ζημιά, σε Πίνδ.

ἀ-κερδής, -ές (κέρδος), Ι. αυτός που δεν αποφέρει κέρδος, που φέρνει χάσιμο, επιζήμιος, σε Σοφ. Πλάτ. **II.** αυτός που δεν είναι άπληστος για κέρδος, σε Πλούτ. **ἀκέρκιστος, -ον (κερκίζω)**, ανύφαντος, αυτός δηλ. που δεν έχει υφανθεί, σε Ανθ.

ἄ-κερκος, -ον, αυτός που δεν έχει ουρά, κολοβός, σε Αριστ.

ἀ-κερματία, ή (κέρμα), έλλειψη χρημάτων, σε Αριστοφ.

ἀ-κερσε-κόμης, -ου, ό (κείρω, κόμη), αυτός που έχει ακούρευτα, μακριά μαλλιά (οι Έλληνες έφηβοι διατηρούσαν τα μαλλιά τους μακριά μέχρι την ανδρική ηλικία), επίθ. του Φοίβου, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· πρβλ. [ἄκειρεκόμης](#).

ἀκέρωτος, -ον (κέρας), αυτός που δεν έχει κέρατο, σε Ανθ.

ἄκεσις, -εως, ή (ἀκέομαι), θεραπεία, ίαση, γιαιτρεία, σε Ηρόδ.

ἄκεσμα, τό (ἀκέομαι), γιαιτρεία, θεραπεία, σε Πίνδ., Αισχύλ.

ἀκεστήρ, -ἥρος, ό (ἀκέομαι), θεραπευτής, ιατρός· μεταφ. ως επίθ. *ἀκ. χαλινός*, το χαλινάρι, το γκέμι που δαμάζει, που συγκρατεί το άλογο, σε Σοφ.

ἀκεστής, -οῦ, ό = ἀκεστήρ· ἀκεστὰι ἱματίων ῥαγέντων, επιδιορθωτές, μπαλωματήδες σχισμένων ρούχων, σε Ξεν.

ἀκεστορία, ή (ἀκέομαι), η τέχνη της θεραπείας, σε Ανθ.

ἀκεστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *ἀκέομαι*, θεραπευτός· μεταφ., αυτός που αναγεννάται, ξαναζωντανεύει εύκολα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀκέστρα, ή (ἀκέομαι), βελόνα μονταρίσματος, καρικώματος, σε Λουκ.

ἀκέστρια, ή (ἀκέομαι), ράφτρα, σε Λουκ.

ἀκέστωρ, -ορος, ό (ἀκέομαι), θεραπευτής, σωτήρας, σε Ευρ.

ἀκεσ-φόρος, -ον (ἄκος, φέρω), αυτός που επιφέρει θεραπεία, θεραπευτικός, σε Ευρ.

ἀκεσ-ώδυνος, -ον (ἀκέομαι, όδύνη), αυτός που μετριάζει, καταπραΰνει τον πόνο, σε Ανθ.

ἀ-κέφᾱλος, -ον (κεφαλή) ο χωρίς κεφάλι, ακέφαλος, σε Ηρόδ. **2.** ο άνευ αρχής, λόγος, σε Πλάτ.

ἀκέων, -ουσα, (βλ. [ἄκή](#) II), μετοχικός τύπος, χρησιμοποιούμενος ως επίρρ. όπως το *ἀκήν*, ήσυχα, σιωπηλά, σε Όμηρ.· επίσης *δυϊκ. ἀκεοντε*, σε Ομήρ. Οδ.· αν και το *ἀκέουσα* απαντά στον Όμηρ., το *ἀκέων* όμως τίθεται και με θηλ. *Ἀθηναίη ἀκέων ἦν*,

σε Ομήρ. Ιλ.· και μολονότι έχει δυϊκ. *ἀκέοντε*, το *ἀκέων* απαντά ακόμη και με ρήματα στον πληθυντικό.

ἀκή, ή, ως ουσ. αναφέρεται σε δύο σημασίες: **I.** αιχμή, (από όπου *ἀκίς, ἄκων, ἀκονή, ἀκαχμένος, ἀκωκή, αἶχμή*· πρβλ. Λατ. *acus, acuo, acies*). **II.** σιγή, σιωπή, ησυχία, ηρεμία, (απ' όπου *ἀκήν, ἀκέων, ἀκασκαῖος, ἦκα*), κατεύνασμα, θεραπεία (απ' όπου *ἀκέομαι*).

ἀ-κήδεστος, -ον (κηδέω), αφρόντιστος, άταφος, σε Ομήρ. Ιλ.· επίρρ. -*τως*, χωρίς τις οφειλόμενες, δέουσες τελετές της ταφής, ή (πιθ.) χωρίς ενδιαφέρον, μέριμνα, έγνοια για τους άλλους, απερίσκεπτα, αψηφιστα, αλύπητα, άσπλαχνα, στο ίδ.

ἀ-κήδευτος, -ον (κηδεύω), άταφος, σε Πλούτ.

ἀκηδέω, μέλ. -*ήσω*· Επικ. αόρ. α' *ἀκήδεσα*· (*ἀκηδής*)· δεν φροντίζω για, αμελώ, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.

ἀ-κηδής, -ές (κηδος)· **I.** Παθ. αφρόντιστος, άταφος, σε Όμηρ. **II.** Ενεργ., άνευ φροντίδων ή θλίψεων, αδιάφορος, αμελής, στον ίδ.

ἀκήκοα, παρακ. του *ἀκούω*.

ἀ-κήλητος, -ον (κηλέω), ανεπηρέαστος από την μαγεία, ανθεκτικός έναντι της μαγείας, αδυσώπητος, αμείλικτος, σκληρός, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ.

ἄκημα, τό = *ἄκεσμα*, θεραπεία, περίθαλψη, *όδυνάων*, των πόνων, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀκήν (ἀκή II), επίρρ., ήσυχα, ήρεμα, σιωπηλά, σιγά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-κηράσιος, -ον, Επικ. τύπος του *ἀκήρατος*, αμιγής, *οἶνος*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** ανέγγιχτος, Λατ. *integer*, *ἀκ. λειμῶνες*, λιβάδια που δεν έχουν βοσκηθεί ή θεριστεί, σε Ομηρ. Ύμν.· *ἄνθος ἀκ.*, φρέσκο, καινούριο, σε Ανθ.

ἀ-κήρᾶτος, -ον (κεράννυμι), αμιγής, αμόλυντος, καθαρός, *ὔδωρ*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ποτόν*, σε Αισχύλ.· *ὄμβρας*, σε Σοφ.· *ἀκ. χρυσάς*, καθαρός χρυσός, σε Ηρόδ. **II.** μεταφ., **1.** λέγεται για πράγματα, ανέγγιχτος, ακέραιος, ολόκληρος, Λατ. *integer*, σε Όμηρ.· *ἀκ. κόμη*, ακούρευτα μαλλιά, σε Ευρ.· *ἀκ. λειμών*, αθέριστο λιβάδι, στον ίδ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αμόλυντος, στον ίδ.· με δοτ. *ἀκήρατος ἄλγεσι*, ανέγγιχτος από θλίψεις ή δυστυχίες, στον ίδ.· με γεν., *ἀκ. κακῶν*, άνευ ίχνος κακού, στον ίδ.

ἀ-κήριος (Α), -ον, αβλαβής από τις *Κῆρες*, αβλαβής, ανέπαφος, σε Ομήρ. Οδ. **II.** Ενεργ., αβλαβής, ακίνδυνος, άκακος, σε Ομηρ. Ύμν., Ησίοδ.

ἀ-κήριος (Β), -ον (κῆρ), άκαρδος, δηλ. **I.** ο χωρίς ζωή, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** άκαρδος, δειλός, στον ίδ.

ἀκηρότατος, ποιητ. υπερθ. του *ἀκήρατος*, σε Ανθ.

ἀ-κηρυκτεί και -τί, επίρρ., χωρίς την ανάγκη της σημαίας της ανακωχής, απροκήρυκτα, χωρίς κήρυκα, σε Θουκ.

ἀ-κήρυκτος, -ον (κηρύσσω), αυτός που δεν έχει προαναγγελθεί, αυτός που δεν έχει προκηρυχθεί, *ἀκ. πόλεμος*, αιφνίδιος, ξαφνικός πόλεμος, σε Ηρόδ.· αλλά επίσης κι ένας πολεμος στον οποίο δεν γίνεται δεκτός ένας κήρυκας, άτεγκτος, αδυσώπητος, σε Ξεν., Δημ.· επίρρ. -*τως*, άνευ της ανάγκης κήρυκα ή της σημαίας ανακωχής, σε Ευρ. **III.** ο άνευ ειδήσεων, αυτός που δεν έχει ακουστεί, που δεν έχει κήρυκας κομίσει είδηση γι' αυτόν, σε Σοφ.

ἀ-κήρωτος, -ον (κηρώω), μη κερωμένος, μη αλειμμένος με κερί, σε Λουκ.

ἀκηχέδαται ή -έεται, Επικ. αντί *ήκάχηνται*, γ' πληθ. Παθ. παρακ. του *ἀχέω*·

ἀκηχεμένος, αντί *ἀκαχήμενος*, Επικ. μτχ.

ἀ-κίβδηλος, -ον, 1. ανόθευτος, γνήσιος, σε Πλάτ., Λουκ. **2.** μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, άδολος, τίμιος, σε Ηρόδ.

ἀκιδνός[ᾱ], -ή, -όν, αδύναμος, ασθενής, άτονος, άψυχος, σε Όμηρ.· πάντοτε ο συγκρ. *ἀκιδνότερος*, σε Όμήρ. Οδ. (άγν. προέλ.).

ἄ-κῆκυς, -υος, ὅ, ἥ, ανίσχυρος, ασθενής, αδύναμος, σε Όμήρ. Οδ.

ἀκῖνάκης[ᾱ], ὅ, περσική λέξη, κοντό κι ευθύ ξίφος, σε Ηρόδ.· το οποίο κλίνεται -εος, -εῖ, -εα· αλλά ο Ξεν. παραδίδει *ἀκινάκην, ἀκινάκας*, ως αιτ. ενικ. και πληθ.

ἄ-κινδῶνος, -ον, I. ακίνδυνος, ασφαλής, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. **II.** επίρρ. -νωσ, σε Ευρ. κ.λπ.· συγκρ. *ἀκινδυνότερον*, με λιγότερο κίνδυνο, σε Πλάτ.· υπερθ. *ἀκινδυνότατα, τά*, απόλυτα ελεύθερα από τον κίνδυνο, σε Ξεν.

ἄ-κίνητος, -ον και -η, -ον (κινέω), I. 1. ακίνητος, αυτός που δεν κινείται, λέγεται για την Δήλο, σε Χρησμ. παρά Ηροδ.· *ἐξ ἀκινήτου ποδός*, χωρίς να κινήσει το πόδι, σε Σοφ. **2.** αργός, σκνηρός, σκνός, νωθρός, τεμπέλης, σε Αριστοφ. **3.** ακίνητος, αμετάβλητος, για νόμους, σε Θουκ. κ.λπ. **II.** ακίνητος, δύσκολος στο να κινηθεί, δυσκίνητος, σε Πλάτ., Λουκ.· επίρρ. *ἀκινήτως ἔχειν*, είμαι αμετακίνητος, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** αυτός που δεν επιτρέπεται κάποιος να τον κινήσει ή να τον αγγίξει, απαραβίαστος, ιερός, Λατ. *non movendus, τάφος*, σε Ηρόδ.· παροιμ. λέγεται για ιερά πράγματα, *κινεῖν τὰ ἀκίνητα*, στον ιδ.· επίσης *τάκίνητα φράσαι*, σε Σοφ. **3.** λέγεται για πρόσωπα, ακίνητος, αμετακίνητος, σταθερός, ισχυρογνώμων, στον ιδ.

ἄ-κιος, -ον (κίς), αυτός που δεν έχει φαγωθεί από σκουλήκια· υπερθ. *ἀκιώτατος*, σε Ησίοδ.

ἀκῖρός, -όν, πιθ. = *ἀκιδνός*, σε Θεόκρ.

ἀκίς, -ίδος, ἥ (ἀκή I), 1. αιχμή, ακίδα βέλους ή γάντζος, αγκίστρι, τσιγκέλι, σε Πλούτ., Ανθ.· βέλος, ακόντιο, σε Αριστοφ. **2.** μεταφ., *πόθων ἀκίδες*, τα κεντρίσματα της επιθυμίας, σε Ανθ.

ἄ-κίχητος[ῖ], -ον (κιχάνω), I. αυτός που δεν φθάνεται, ανέφικτος, σε Όμήρ. Ιλ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν προσεγγίζεται με ικεσίες ή παρακλήσεις, αμείλικτος, σκληρός, σε Αισχύλ.

ἀκκίζομαι, αποθ. (*ἀκκώ*), προσποιούμαι αδιαφορία ή σεμνότητα, υποκρίνομαι, σε Πλάτ.

ἀκκῶ, ἥ, καλικάντζαρος, εφιάλτης ή ανόητη γυναίκα. (άγν. προέλ.).

ἀκλάρωτος, Δωρ. αντί *ἀκλήρωτος*.

ἄ-κλαστος, -ον (κλάω), άθραυστος, σε Ανθ.

ἄ-κλαυτος ή ἄ-κλαυστος, -ον, άκλαυτος, αθρήνητος, σε Όμηρ.· (*κλαίω*)· **I.** Παθ., αυτός που δεν θρηνολογήθηκε, *φίλων*, από φίλους, σε Σοφ.· *ἄκλαυτα τέκνα*, δηλ. παιδιά που δεν υπόκεινται σε θάνατο, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν κλαίει, ο χωρίς δάκρυα, αδάκρυτος, σε Όμήρ. Οδ. **2.** σε Σοφ. = *χαίρων*, με ατιμωρησία, άφοβα.

ἄ-κλειής, -ές, γεν. -έος, αιτ. ἀκλεᾶ, Ιων. ἀκλεῆ, Επικ. ἀκλέᾱ· Επικ. ἀκλειής ή ἀκλήης, πληθ. ἀκλειεῖς ή ἀκληεῖς· (κλέος)· ο χωρίς δόξα, άδοξος, αυτός που δεν έχει υμνηθεί, σε Όμηρ. κ.λπ.· επίρρ. *ἀκλεῶς*, σε Ηρόδ.· Επικ. *ἀκλειῶς*, σε Όμήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης το ουδ. *ἀκλεές*, ως επίρρ., στο ιδ.

ἀκλεία, Ιων. -ῆ, ἥ (ἀκλεής), αδοξία, ασημότητα, σε Ανθ.

ἄ-κλειής, Επικ. αντί ἀκλεής.

ἄ-κλειστος, -ον, Ιων. ἀκλήιστος, Αττ. ἄκληστος· (κλείω), αυτός που δεν έχει κλειστεί ή δεν έχει στερεωθεί, σε Ευρ., Θουκ.

ἀκλεῶς, επίρρ. του *ἀκλεής*.

ἀκλήης, -ές, Επικ. αντί ἀκλεής.

ἄ-κληρος, -ον, I. ο χωρίς κλήρο ή μερίδιο, φτωχός, άπορος, ενδεής, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν. κ.λπ.· με γεν., χωρίς κλήρο ή μερίδιο σε κάτι, σε Αισχύλ. κ.λπ. **II.** αυτός που δεν μπορεί να αποδοθεί σε κάποιον, ο χωρίς ιδιοκτήτη, σε Ευρ. **ἄ-κλήρωτος, -ον (κληρώω),** αυτός που δεν έχει κλήρο ή μερίδιο σε κάτι, με γεν., σε Πίνδ.

ἄκληστος, Αττ. αντί ἄκλειστος.

ἄ-κλητος, -ον, απρόσκλητος, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἄ-κλινής, -ές (κλίνω), αυτός που δεν κλίνει προς καμία πλευρά, ακλόνητος, σταθερός, σε Πλάτ.· σταθερός, κανονικός, σε Ανθ.· επίρρ. -νῶς, Ιων. -νέως, στον ίδ.

ἄ-κλυστος, -ον (κλύζω), αυτός που δεν βρέχεται από κύματα, σε Πλούτ. κ.λπ.· ως θηλ., Αὔλιν ἀκλύσταν, σε Ευρ.

ἀκμάζω, μέλ. -άσω (ἀκμή), βρίσκομαι σε πλήρη ακμή, είμαι στο άνθος της ηλικίας μου ή είμαι πλήρης σφρίγγους και δύναμης. **I.** λέγεται για πρόσωπα, πόλεις και κράτη, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με δοτ. ακμάζω ή αφθονώ σε κάτι, πλούτω, στον ίδ.· παρασκευῇ πάσῃ, σε Θουκ. **3.** με απαρ., είμαι αρκετά ισχυρός ώστε να κάνω κάτι, σε Ξεν. **II.** λέγεται για πράγματα, ἀκμάζει ὁ πόλεμος, ἡ νόσος, ο πόλεμος, η πληγή, η μάστιγα είναι σε πλήρη έξαρση, σε Θουκ.· ἀκμάζον θέρος, μεσοκαλόκαιρο, στον ίδ.· λέγεται για σιτάρι, όταν μεστώσει και είναι έτοιμο για θερισμό, στον ίδ. **2.** απρόσ. ἀκμάζει με απαρ., είναι καιρός να, είναι κατάλληλη στιγμή να, σε Αισχύλ.

ἀκμαῖος, -α, -ονΑιολ. ἄκμαος (ἀκμή), I. αυτός που βρίσκεται σε πλήρη ακμή, σε πλήρη άνθιση, ανθισμένος, ανθηρός, ρωμαλέος, σθεναρός, σφριγηλός, γερός, σε Αισχύλ.· ἀκμαῖος φύσιν, στην ακμή της δύναμής του, στον ίδ. **II.** την κατάλληλη εποχή, τον κατάλληλο καιρό, Λατ. opportunus, σε Σοφ.

ἀκμή, ἡ (ἀκή I), I. αιχμή, άκρη, κόψη, χείλος· παροιμ., ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, στην κόψη του ξυραφιού, σε κρισιμώτατο σημείο (βλ. [ξυρόν](#))· ἀμφιδέξιοι ἀκμαί, τα ακροδάχτυλα και των δύο των χεριών, σε Σοφ.· ποδοῖν ἀκμαί, τα δάκτυλα των ποδιών, στον ίδ. **II.** το ψηλότερο σημείο ενός πράγματος, άνθος, ακμή, το ζενίθ της ανθρώπινης ηλικίας, Λατ. flos aetatis, ἀκμή ἥβης, στον ίδ.· ἀκμή βίου, σε Ξεν.· ἐν ἀκμῇ εἶναι = ἀκμάζειν, σε Πλάτ.· ἀκμήν ἔχειν, λέγεται για σιτάρι που έχει μεστώσει κι είναι έτοιμο για θερισμό, σε Θουκ.· επίσης λέγεται για χρόνο, ἀκ. ἥρος, η ακμή της άνοιξης, σε Πίνδ.· ἀκ. θέρους, μεσο-καλόκαιρο, σε Ξεν.· ἀκ. τῆς δόξης, σε Θουκ.· περιφρ. όπως το βία, ἀκμή Θησειδᾶν, σε Σοφ. **III.** όπως το καιρός, ο πιο πρόσφορος, ο καταλληλότερος, η καταλληλότερη περίοδος, σε Τραγ.· ἔργων, λόγων ἀκμή, καιρός για πράξεις, έργα, καιρός για λόγια, σε Σοφ.· ἀκμή ἐστὶ με απαρ., είναι η κατάλληλη ώρα να κάνω, σε Αισχύλ.· ἐπ' ἀκμῆς εἶναι με απαρ., είμαι στο όριο του να κάνω κάτι, σε Ευρ.· ἐπ' αὐτήν ἦκει τήν ἀκμήν, έχει φθάσει στο κρίσιμο σημείο, σε Δημ.

ἀκμήν, αιτ. του ἀκμή, χρησιμ. ως επίρρ. **I.** μόλις, τώρα δα, σε Ξεν. **II.** ακόμη, έτι, σε Θεόκρ., Κ.Δ.

ἀκμηνός, -ή, -όν (ἀκμή), σε πλήρη ανάπτυξη, σε Ομήρ. Οδ.

ἄκμηνος, -ον, αυτός που νηστεύει, νηστικός, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., ἄκμηνος σίτων, δόρποιο, αυτός που απέχει από την τροφή, στο ίδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄ-κμής, -ῆτος, ὁ, ἡ (κάμνω) = ἀκάμας, ακούραστος, ακαταπόνητος, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.

ἄ-κμητος, -ονΛυρ. ἄκματος (κάμνω) = ἀκμής, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἄκμό-θετον, τό (ἄκμων, τί-θημι), το ξύλο πάνω στο οποίο τοποθετείται το αμόνι, ἄκμονας, σε Όμηρ.

ἄκμόνιον, τό, υποκορ. του επόμ., σε Αίσωπ.

ἄκμων, -ονος, ὁ, αρχικά πιθ. **I.** κεραυνός, αστροπελέκι, μετεωρίτης, *ἄκμων οὐρανόθεν κατιών*, σε Ησίοδ. **II.** αμόνι σιδηρουργού, σε Όμηρ. κ.λπ.· μεταφ., *λόγχης ἄκμονες*, ισχυρά αμόνια ικανά να αντέχουν στα χτυπήματα, σε Αισχύλ.

ἄκναμπτος, ἄκναπτος, ἄκνᾶφος, = ἄγναμπτος κ.λπ.

ἄκνητις, -ιος, ἡ, σπονδυλική στήλη ή ραχοκοκκαλιά, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-κνῖσος, -ον (κνῖσα), χωρίς το πάχος, το λίπος των θυσιών, σε Ανθ.

ἄκοή, ἡ, Επικ. **ἀκουή (ἀκούω)**, **I.** **1.** ακοή, ακρόαση, ο ήχος που ακούγεται, σε Ομήρ. **II.** **2.** αυτό που ακούγεται, φήμη, πληροφορία, είδηση, νέα, *μετὰ πατρός ἀκουήν*, σε αναζήτηση ειδήσεων για τον πατέρα του, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀκοῇ ἱστορεῖν, παραλαβεῖν τι*, γνωρίζω κάτι εκ φήμης, εξ ακοής, σε Ηρόδ.· ομοίως και, *ἐξ ἀκοῆς λέγειν*, σε Πλάτ. **II.** η αίσθηση της ακοής, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** η ενέργεια της ακοής, ἄκουσμα, ακοή, ακρόαση, *ἀκοῇ κλύειν, ἀκοαῖς δέχεσθαι, εἰς ἀκοὰς ἔρχεται τι*, σε Σοφ., Ευρ.· *δι' ἀκοῆς αἰσθάνεσθαι*, σε Πλάτ. **III.** αυτί, σε Σαπφώ, Αισχύλ.

ἄ-κοίμητος, -ον (κοιμάω), ἀϋπνος, ἀγρυπνος, λέγεται για τη θάλασσα, σε Αισχύλ.

ἄ-κοινώνητος, -ον (κοινωνέω), **I.** αυτός που δεν επικοινωνεί με κάποιον άλλο, σε κάτι, με δοτ., σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αμέτοχος ενός πράγματος ή αμέτοχος σε κάτι, με γεν., σε Πλάτ.· ἀπόλ., ο μη κοινωνικός, απάνθρωπος, απολίτιστος, στον ίδ.

ἄ-κοίτης, -ουό (α αθροιστικό κοίτη, πρβλ. [ἄλοχος](#)), ομόκλινος, σύννευος, αυτός που κοιμάται στο ίδιο κρεβάτι, σύζυγος· και θηλ. [ἄκοιτις](#), -ιος, ἡ, σύζυγος, γυναίκα, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀκολᾶσία, ἡ (ἀκόλαστος), παραλυσία, ασωτία, ακράτεια, ἔλλειψη εγκράτειας, σε Θουκ. κ.λπ.

ἀκολασταίνω, μέλ. -ᾶνῶ (ἀκόλαστος), εἶμαι ἄσωτος, κάνω ἄσωτη ζωή, διάγω ἐκλυτο βίο, εἶμαι ακρατής, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀκολάστημα, -ατος, τό, η πράξη της ἀκολασίας, σε Πλούτ.

ἄ-κόλαστος, -ον (κολάζω), Λατ. non castigatus, **1.** ασελγής, ἄσεμνος, αχαλίνωτος, απείθαρχος, ασυγκράτητος, ξέφρενος, σε Ηρόδ., Αττ. κ.λπ. **2.** ἄσωτος, ακρατής, αντίθ. προς το *σώφρων*, σε Σοφ. κ.λπ.· ομοίως και ως επίρρ. *ἀκολάστως ἔχειν*, σε Πλάτ.· συγκρ. *ἀκολαστοτέρως ἔχειν πρὸς τι*, εἶμαι υπερβολικά ακρατής σε κάτι, σε Ξεν.

ἄκολος, -ου, ἡ, κομμάτι, τεμάχιο, κομματάκι, μπουκιά, σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀκολουθέω, μέλ. -ήσω (ἀκόλουθος), **I.** ακολουθώ κάποιον, κυνηγώ κάποιον ή προχωρώ, συντάσσομαι μαζί του, με δοτ. προσ., σε Αριστοφ. κ.λπ.· επίσης, *ἄκ. μετὰ τινος*, σε Πλάτ.· *σύν τινι*, σε Ξεν.· *κατόπιν τινός*, σε Αριστοφ.· ἀπόλ., σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** μεταφ., ακολουθώ, υπακούω, τινί, σε Θουκ. κ.λπ.· *ἄκ. τοῖς πράγμασιν*, ακολουθώ, συμβαδίζω με τις περιστάσεις, σε Δημ. **2.** ακολουθώ το νήμα της ομιλίας, την συνέχεια του λόγου κάποιου, σε Πλάτ. **3.** λέγεται για πράγματα, ακολουθώ ως συμπέρασμα ενός πράγματος, προκύπτω ως λογικό συμπέρασμα, ως λογική συνέπεια, *τοῖς εἰρημένοις*, στον ίδ.

ἀκολουθητέον, ρημ. επίθ. του ἀκολουθέω, αυτό που πρέπει να ακολουθηθεί, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀκολουθία, ἡ (ἀκολουθέω), I. οι ἀκόλουθοι, πομπή, συνοδεία, σε Σοφ., Πλάτ. **II.** αυτό που ακολουθεί από κοντά, συμμόρφωση προς κάτι, *τοῖς πράγμασι*, στον ιδ. **ἀ-κόλουθος, -ον** (α *αθροιστικό κέλευθος*), **1.** αυτός που ακολουθεί, που υπηρετεί ως ουσ., ἀκόλουθος, υπηρέτης, Λατ. *pedisequus*, σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ.· *οἱ ἀκόλουθοι*, αυτοί που ακολουθούν το στράτευμα, σκευοφόρα, σε Ξεν. **2.** αυτός που ακολουθεί μετά από κάποιον, με γεν., *Νηρήδων ἀκ.*, σε Σοφ. **3.** αυτός που ακολουθεί ή επακολουθεί ως συνέπεια, ο σύμφωνος προς, με γεν., σε Αριστοφ.· επίσης με δοτ., σε Πλάτ.· *απόλ.* ο σύμφωνος με κάποιον άλλο, σε Ξεν. κ.λπ.· *επίρρ. -θως*, σύμφωνα, συμφώνως προς, *τοῖς νόμοις*, σε Δημ.

ἀ-κόλυμβος, -ον, ο ανίκανος να κολυμπήσει, σε Βατραχομ., Πλούτ.

ἀκομιστία, Επικ. *-ίη[τι]*, ἡ, ἔλλειψη επιμέλειας ή περιποίησης, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-κόμιστος, -ον (κομίζω), αυτός που δεν έχει φροντιστεί, επιμεληθεί.

ἄ-κομος, -ον (κόμη), ο χωρίς μαλλιά, φαλακρός, σε Λουκ.

ἀ-κόμπαστος, -ον (κομπάζω), αυτός που δεν κομπάζει, που δεν υπερηφανεύεται, σε Αισχύλ.

ἄ-κομπος, -ον, αυτός που δεν επαίρεται, που δεν κομπάζει, σε Αισχύλ.

ἄ-κομψος, -ον, ακαλλώπιστος, αγροίκος· *ἐγὼ δ' ἄκομψος*, εἶμαι τραχύς, βίαιος, αγροίκος στη γλώσσα, σε Ευρ.

ἀκονάω, μέλ. *-ήσω (ἀκόνη)*, ακονίζω, τροχίζω, *μαχαίρας*, σε Αριστοφ.· *λόγχην*, σε Ξεν. — Μέσ., *ἀκονᾶσθαι μαχαίρας*, τροχίζουν τα ξίφη τους, στον ιδ.

ἀ-κόνδυλος, -ον (κονδύλη), αυτός που δεν έχει αρθρώσεις, που είναι χωρίς ρόζους, χωρίς χτυπήματα, γρονθοκοπήματα, σε Λουκ.

ἀκόνη[ᾱ], ἡ (ἀκή I), πέτρα ακονίσματος, ἀκόνη, ακονόπετρα, σε Πίνδ. κ.λπ.

ἀκονίτι[τι], *επίρρ.* του *ἀκόνιτος*, χωρίς τον κονιορτό της κονίστρας, χωρίς την σκόνη της παλαίστρας, δηλ. χωρίς αγώνα, χωρίς κόπο, Λατ. *sine pulvere*, σε Θουκ., Ξεν.

ἀκονίτικός, -ή, -όν, φτιαγμένος, κατασκευασμένος από ακονίτη, σε Ξεν.

ἀκόνιτον, τό, ακονίτης, δηλητηριώδες φυτό, σε Θεόφρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀ-κόνιτος, -ον (κόνις), ο χωρίς κονιορτό, σκόνη.

ἀκοντί[τι], *επίρρ.* του *ἄκων*, *συνηρ.* αντί *ἄεκοντί*, σε Πλούτ.

ἀκοντίζω, μέλ. Αττ. *-ιῶ (ἄκων)*, **I. 1.** ἀκόντιο, *τινός*, εναντίον κάποιου, σε Ομήρ. Ίλ.· *ἐπὶ τινι*, στο ιδ.· το όπλο τίθεται σε δοτ., *ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ*, όρμησε με το δόρυ του, στο ιδ.· επίσης σε αιτ., *ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα*, έριξαν, εξακόντισαν τα δόρατά τους, σε Ομήρ. Οδ. **2.** με αιτ. προσ., χτυπώ, πλήττω με το δόρυ, σε Ηρόδ. κ.λπ. — Παθ., τραυματίζομαι ή πληγώνομαι από ακόντιο, σε Ευρ., Ξεν. **3.** φεγγοβολώ, ακτινοβολώ, εκπέμπω ακτινοβολία, λέγεται για το φεγγάρι, σελήνη, σε Ευρ. **II.** αμτβ., τρυπώ, διαπερνώ, *εἴσω γῆς*, στον ιδ.

ἀκόντιον, τό, υποκορ. του *ἄκων*, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ. κ.λπ.

ἀκόντισις, -εως, ἡ (ἀκοντίζω), εξακόντιση, σε Ξεν.

ἀκόντισμα, -ατος, τό (ἀκοντίζω), **I.** απόσταση που διατρέχει το ακόντιο, σε Ξεν. **II.** αυτό που εξακοντίζεται, βέλος, ακόντιο, σε Πλούτ. **III.** στον πληθ. = *ἀκοντισταί*, στον ιδ.

ἀκοντισμός, ό = *ἀκόντισις*, σε Ξεν.

ἀκοντιστήρ, -ῆρος, ό, = το επόμ., σε Ευρ.

ἀκοντιστής, -οῦ, ό (ἀκοντίζω), τοξότης, ακοντιστής, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ.

ἀκοντιστικός, -ή, -όν (ἀκοντίζω), επιδέξιος, έμπειρος στην ρίψη ακοντίου, σε Ξεν.

ἀκοντιστής, -ύος, ἦ, Ἰων. αντί *ἀκόντισις*, ο αγώνας της ρίψης του ακοντίου, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἄ-κοπος, -ον, χωρίς κόπο, επομένως, **I.** Παθ., ακούραστος, σε Πλάτ. **II.**

Ενεργ., όχι κουραστικός, λέγεται για άλογο, εύκολος, σε Ξεν. **2.** αυτός που αποβάλλει την κούραση, αναζωογονητικός, σε Πλάτ.

ἄ-κόρεστος, -ον (κορέννυμι), Αττ. αντί *ἀκόρητος*, **I. 1.** αχόρταγος, σε Τραγ.· με γεν., αχόρταγος, άπληστος σε κάτι, σε Αισχύλ.· σε Σοφ. *πάντων*

ἀκορέστατος, ο πιο αχόρταγος, άπληστότατος, αυθαδέστατος, η λέξη είναι είτε συγκοπτ. αντί *ἀκορεστότατος* ή υπερθ. του **ἀκορής, -ές = ἀκόρεστος. 2.**

λέγεται για πράγματα, άπληστος, συνεχής, αδιάκοπος, Λατ. *improbus*, σε

Τραγ. **II. 1.** Ενεργ., όχι χορταστικός, σε Αισχύλ. **2.** αυτός που δεν υπόκειται σε κορεσμό, σε χόρτασμα, *φιλία*, σε Ξεν.

ἀκόρετος-ον, ποιητ. αντί *ἀκόρεστος*, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄ-κόρητος, -ον (κορέννυμι), **I.** αχόρταγος, άπληστος σε ή με κάτι, με γεν., σε

Ομήρ. Ἰλ. **II.** (*κορέω*), ασκούπιστος, μη ξέχειλος, μη γεμισμένος έως πάνω, αδιακόσμητος, αστόλιστος, σε Αριστοφ.

ἄ-κορος, -ον = ἀκόρεστος· ακούραστος, ακαταπόνητος, αδιάλειπτος, συνεχής, Λατ. *improbus*, *εἰρεσία*, σε Πίνδ.

ἄκος, -εος, τό (ἀκέομαι), **1.** γιατρεία, θεραπεία, ίαση, περίθαλψη, ανακούφιση για κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· απόλ., *ἄκος εὐρεῖν*, σε Ομήρ. Ἰλ., Σοφ.· *δίζησθαι*,

ἐξευρεῖν, *ἐκπονεῖν*, *λαβεῖν*, *ποιεῖσθαι*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· κατά ιατρική φρασ., *ἄκος*

ἐντέμνειν, *τέμνειν*, πρβλ. [ἐντέμνω](#) **II. 2.** μέσο με το οποίο αποκτάται κάτι, με γεν., σε Ευρ.

ἄκοσμέω, μέλ. -ήσω (*ἄκοσμος*), είμαι άκοσμος, απρεπής, προσβάλλω, σε Σοφ., Δημ. κ.λπ.

ἄ-κόσμητος, -ον (κοσμέω), **1.** ατακτοποιήτος, ανοργάνωτος, σε Πλάτ.· επίρρ. -τως, στον ίδ. **2.** ανεφοδιάστος, με δοτ., σε Ξεν.

ἄκοσμία, ἦ, ακαταστασία, σε Πλάτ.· ακράτεια, υπερβολή, σε Ευρ.· με ηθική σημασία, αταξία, έκλυση ηθών, αναταραχή, άστατη διαχείριση, συμπεριφορά, σε Σοφ.

ἄ-κοσμος, -ον, I. αυτός που δεν έχει τάξη, ακατάστατος, σε Αισχύλ.· στον Όμηρ.

χρησιμ. για τα λόγια του Θερσίτη, ανυπάκουος, απρεπής· επίρρ. -μως, σε Ηρόδ.

κ.λπ. **II. κόσμος ἄκοσμος**, ένας κόσμος που δεν είναι κόσμος, σε Ανθ.· επίσης

λέγεται για ένα ακατάλληλο κόσμημα, στολίδι, στον ίδ.

ἄκοστώ ή -έω (ἀκοστή), μόνο σε μτχ. αορ. α', *ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνη*, άλογο ταϊσμένο με κριθάρι, βρώμη στο παχνί, σταβλισμένο άλογο, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἀκοστή, ἦ, κριθάρι. (άγν. προέλ.).

ἀκουάζομαι[ἄκ], αποθ., μόνο σε ενεστ. *ἀκούω*, ακούω ή προσέχω σε κάτι, με γεν.,

σε Ομήρ. Οδ.· *δαιτός ἀκουάζεσθον*, είστε προσκεκλημένοι στο συμπόσιο, στο

γλέντι, στο φαγοπότι, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἀκουή, ἦ, Επικ. αντί *ἀκοή*.

ἄκουκα, Λακων. παρακ. του *ἀκούω*.

ἄ-κουρος, -ον (κοῦρος Ἰων. αντί *κόρος*), **I.** αυτός που δεν έχει αρσενικό διάδοχο ή

κληρονόμο, σε Ομήρ. Οδ. **II.** (*κουρά*), αξύριστος, ακούρευτος, σε Αριστοφ.

ἄκουσα, Επικ. αντί *ἤκουσα*, αόρ. α' του *ἀκούω*.

ἄκουσί-θεος[ἄ], -ον, αυτός που έχει εισακουσθεί από το θεό, σε Ανθ.

ἀκούσιος[ἄ]-ον, Αττ. συνηρ. αντί *ἀεκούσιος*.

ἄκουσμα, -ατος, τό (ἀκούω), 1. αυτό που ακούγεται, όπως η μουσική, σε Ξεν. **2.** φήμη, διήγηση, σε Σοφ.

ἀκούσομαι, μέλ. του ἀκούω.

ἀκουστέον, ρημ. επίθ. του ἀκούω, 1. αυτό που πρέπει κάποιος να ακούσει ή να του δώσει προσοχή, με γεν. προσ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· με αιτ. πράγμ., σε Πλάτ. **2.**

ἀκουστέος, -α, -ον, αυτόν που πρέπει να υπακούει κάποιος, σε Σοφ.

ἀκουστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του ἀκούω, I. αυτός που μπορεί να ακουστεί, ακουστός, ευδιάκριτος, σε Ομηρ. Ὑμν., Πλάτ. κ.λπ. **II.** αυτό που πρέπει να ακουστεί, σε Σοφ., Ευρ.

ἀκούω (ΝΑΚΟΦ), [ᾗ]. Επικ. παρατ. ἄκουον· μέλ. ἀκούσομαι (Ενεργ. τύπος ἀκούσω μόνο σε μεταγεν. συγγραφείς)· αόρ. α' ἤκουσα, Επικ. ἄκουσα· παρακ. ἀκήκοα, Λακων. ἄκουκα· υπερσ. ἡκηκόειν· αρχ. Αττ. ἡκηκόη, Ιων. ἀκηκόειν — Μέσ., Επικ. παρατ. ἀκούετο, αόρ. α' ἤκουσάμην — Παθ. μέλ. ἀκουσθήσομαι, αόρ. α' ἠκούσθην, παρακ. ἤκουσμαι. **I. 1.** ακούω, σε Όμηρ. κ.λπ. — Συντάσσεται κυρίως με αιτ. του πράγματος που ακούστηκε, με γεν. του προσώπου από το οποίο ακούστηκε κάτι, ταῦτα Καλυψοῦς ἤκουσα, σε Ομήρ. Οδ.· η γεν. προσ. μπορεί να παραληφθεί, ἀκήκοας λόγον, σε Σοφ. ή και η αιτ. πράγμ., ἄκουε τοῦ θανόντος, στον ίδ.· συχνά όμως με γεν. πράγμ., ἔχω ακούσει για κάτι. **2.** με γεν. αντικειμ., ακούω για, ακούω να λένε για, ἄκ. πατρός, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως και με αιτ., στο ίδ.· ομοίως, ἄκ. περί τινος. **3.** το πρόσωπο από το οποίο γίνεται αντιληπτό κάτι παίρνει πρόθ., ἀκούειν τι ἀπό, ἔκ, παρά, πρὸς τινος, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **II.** γνωρίζω εξ ακοής, εἴ που ἀκούεις, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως και σε Πλάτ. κ.λπ. **III.** απόλ., ακούω, προσέχω, δίνω προσοχή, στην αρχή, στο ξεκίνημα διακήρυξης ή αγγέλματος ἀκούετε λεῶ, ακούστε προσεκτικά, άνθρωποι. **IV.** αφουγκράζομαι, προσέχω σε, δίνω προσοχή, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** υπακούω, με γεν. ή σπανιότερα με δοτ., στο ίδ. **3.** ακούω και καταλαβαίνω, εννοώ, κλύοντες οὐκ ἤκουον, σε Αισχύλ. **V.** με Παθ. σημασία μαζί με επίρρ., ακούω τον εαυτό μου να αποκαλείται με θετικό ή αρνητικό τρόπο, όπως το Λατ. audire, κακῶς ἄκ. πρὸς τινος, κακολογούμαι από κάποιον, σε Ηρόδ.· εὔ, κακῶς, ἄριστα ἄκ., Λατ. bene, male audire, στον ίδ., Αττ. **2.** με ουσ., ἀκούειν κακός, καλός, σε Σοφ., Πλάτ.· κόλακες ἀκούουσι, σε Δημ. **3.** με αιτ. πράγμ., ἄκ. κακά, ακούω να λέγονται κακά εναντίον μου από κάποιον, σε Αριστοφ.· φήμας κακάς ἤκουσεν, σε Ευρ.

ἄκρα, Ιων. ἄκρη, ή (ἄκρος)· 1. ακρωτήριο, κάβος, αιγιαλός, παράκτια έκταση, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** κορυφή βουνού, βουνοκορφή· χρησιμ. από τον Όμηρ. μόνο στη φράση κατ' ἄκρης, από κορυφής μέχρι θεμελίων, δηλ. εξ ολοκλήρου, πόλιν αἰρέειν κατ' ἄκρης, σε Ηρόδ.· ομοίως και σε Αττ., κατ' ἄκρας, εξ ολοκλήρου, ολοκληρωτικά, σε Τραγ., Πλάτ. **3.** ακρόπολη, Λατ. arx, σε Ξεν.

ἄ-κράαντος, [krā], -ον, Επικ. τύπος του ἄκραντος, ανεκπλήρωτος, απραγματοποίητος, ἄκαρπος, Λατ. irritus, σε Όμηρ.

ἄ-κράγής, -ές (κράζω), αυτός που δεν γαυγίζει, σε Αισχύλ.

ἄκρ-ᾱής, -ές (ἄκρος, ἄημι), αυτός που πνέει, που φυσά δυνατά, αυτός που φυσάει ζωνρά, λέγεται για το βόρειο άνεμο και το δυτικό (Ζέφυρο), σε Ομήρ. Οδ.· si ἄκραες erit, αν θα είναι καλός καιρός, σε Κικέρων.

ἄκραῖος, -α, -ον (ἄκρα), αυτός που ζει, κατοικεί, διαμένει στα ύψη, σε Ευρ.

ἄκραιφνής, -ές, συγκοπτ. τύπος του ἀκεραιο-φανής (ἀκέραιος, φαίνομαι), **I.** αμιγής, καθαρός, σε Ευρ., Αριστοφ.· μεταφ., πενία ἄκρ., απόλυτη, πλήρης

φτώχεια, ανέχεια, σε Ανθ. **II.** αβλαβής, ολόκληρος, Λατ. integer, σε Ευρ., Θουκ. **2.** με γεν., άθικτος, ακηλίδωτος από κάτι, σε Σοφ.

ἄ-κραντος, -ον (κραίνω), όπως το Επικ. *ἀκράαντος*, ανεκπλήρωτος, απραγματοποίητος, άκαρπος, σε Πινδ., Αισχύλ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ., μάταια, στον ίδ., σε Ευρ.

ἀκρᾱσία, ἡ (ἄκρᾱτος), κακή μείξη, κακή θερμοκρασία, σε Θεόφρ.

ἀκράτεια[κρᾱ]ῆ (ἀκρᾱτής), ασυγκράτηση, αχαλίνωτη ορμή, έλλειψη αυτοελέγχου, σε Πλάτ.· ο μεταγεν. τύπος είναι **ἀκρᾱσία**.

ἄ-κρᾱτής, -ές (α στερητικό κράτος), **I.** ανίσχυρος, αδύναμος, άτονος, εξασθενημένος, σε Σοφ. **II. 1.** με γεν. πράγμ., αυτός που δεν έχει δύναμη, εξουσία ή επιβολή σε κάτι, Λατ. impotens, γλώσσης, σε Αισχύλ.· *ὀργῆς*, σε Θουκ.· επίσης, ακρατής, έκλυτος στην χρήση ενός πράγματος, *οἴνου*, σε Ξεν., Αριστ.· *περὶ τὰ πόματα*, στον ίδ. **2.** απόλ., αυτός που δεν μπορεί να επιβληθεί στον εαυτό του (στα πάθη του), αχαλίνωτος, Λατ. impotens sui, στον ίδ. **3.** λέγεται για πράγματα, άμετρος, υπέρμετρος, υπερβολικός, παράλογος, *δαπάνη*, σε Ανθ.

ἀκρᾱτίζομαι, μέλ. -ἰοῦμαι, αποθ.· (*ἄκρᾱτος*)· πίνω κρασί που δεν έχει αναμιχθεί με νερό, πίνω καθαρό, άκρατο οίνο· απ' όπου, προγευματίζω, διότι το πρόγευμα αποτελούνταν από ψωμί βουτηγμένο σε άκρατο οίνο, σε Αριστοφ.

ἀκράτισμα, [κρᾱ], -ατος, τό, πρόγευμα, πρωϊνό, σε Αριστ.

ἀκράτιστος[κρᾱ], -ον (ἀκρατίζομαι), αυτός που έχει προγευματίσει, σε Θεόκρ.

ἀκρᾱτοποσία, Ιων. **ἀκρητοποσίη, ἡ**, η πόση καθαρού, άκρατου κρασιού, σε Ηρόδ.

ἀκρᾱτο-πότης, -ου, Ιων. **ἀκρητοπότης, -εω**, ὁ (*ἄκρατος, πίνω*), ο πότης, αυτός που πίνει άκρατο κρασί δηλ. χωρίς πρόσμειξη νερού, σε Ηρόδ.

ἄ-κρᾱτος, Ιων. **ἄ-κρητος, -ον (κεράννυμι)**· **I. 1.** λέγεται για υγρά, αμιγής, άκρατος, άνόθευτος, καθαρός, λέγεται για κρασί, σε Ομήρ. Οδ.· *ιδίως, οἶνος ἀκρητος*, κρασί χωρίς νερό, Λατ. merum, σε Ηρόδ.· και *ἄκρατος* (χωρίς το οἶνος), σε Αριστοφ. κ.λπ. **2.** μεταφ., *ἄκρ. μέλαν*, καθαρό μαύρο, σε Θεόφρ.· *ἄκρατος νύξ*, σκοτεινή νύχτα, σε Αισχύλ.· *ἄκρ. νοῦς*, καθαρός, διαυγής νους, σε Ξεν. **3.** χρησιμοποιείται για συνθήκες, περιστάσεις ή καταστάσεις, αγνός, αμιγής, απόλυτος, *ἐλευθερία, ἡδονή*, σε Πλάτ.· *ἄκρ. ψεῦδος*, καθαρό ψέμα, στον ίδ.· *επίρρ. -τως*, απολύτως, σε Λουκ. **4.** λέγεται για πρόσωπα, ακόλαστος, έκλυτος, υπερβολικός, αλόγιστος, θερμός, βίαιος, *ἄκρατος ὀργήν*, σε Αισχύλ.· ομοίως λέγεται και για πράγματα που νιώθουμε, *ἄκρ. ὀργή, ἄκρ. καῦμα* κ.λπ. **II.** Συγκρ. *ἀκρατέστερος*, υπερθ. -έστατος (όπως αν προερχόταν από το *ἀκρατής*).

ἀκράτωρ[ᾱ], -ορος, ὁ I. = *ἀκρατής I*, σε Σοφ. **II.** *ἀκρατής II*, σε Πλάτ.

ἀκράτως[ᾱ], I. επίρρ. του *ἄκρᾱτος*. **II.** **ἀκρᾱτῶς**, επίρρ. του *ἀκρᾱτής*.

ἀκρά-χολος, [ᾱ], -ον (ἄκρος, χόλος), **I.** οξύθυμος, οργίλος, φλογερός, ανψς, σε Αριστοφ. **II.** αυτός που βρίσκεται σε παράφορη θλίψη, σε Θεόκρ.

ἀκρέμων, -ονος ή ἀκρεμών, -όνος, ὁ (ἄκρος), κλαδί, κλωνάρι, βλαστός, σε Ευρ., Θεόκρ.

ἀκρ-έσπερος, -ον (ἄκρος II, ἐσπέρα), δειλινό, σούρουπο, βραδάκι, σε Ανθ.· ουδ.

ἀκρέσπερον, ως επίρρ., σε Θεόκρ.

ἀκρ-ήβης, -ου, ὁ (ἄκρος, ἥβη), νέος στο άνθος της ηλικίας του, σε Ανθ.

ἄκρ-ηβος, -ον (ἄκρος, ἥβη), αυτός που βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο της νεαρής ηλικίας, σε Θεόκρ.

ἄκρητος, ἄκρητο-ποσίη, -πότης, βλ. [ἀκρατ-](#).

ἀκρίβειᾱ[κρί], ἡ (ἀκριβής), 1. ακρίβεια, λεπτομέρεια, ακριβολογία, σε Θουκ. κ.λπ.· με προθέσεις με επίρρ. σημασία, δι' ἀκριθείας = ἀκριβῶς, με λεπτομέρεια ἡ ακριβολογία, σε Πλάτ.· ομοίως και, εἰς τὴν ἀκρ., πρὸς τὴν ἀκρ., στον ἰδ.· ἡ ἀκρ. τοῦ ναυτικοῦ, ἡ ἀριστή του κατάσταση, σε Θουκ. **2.** φειδωλία, λιτότητα, σε Πλούτ.

ἀκριβής, -ές, I. ακριβής, λεπτομερής, ακριβολόγος, φτιαγμένος ἡ καμωμένος ορθά, με ακρίβεια, σε Ευρ. κ.λπ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, ακριβής, ακριβολόγος, αυστηρός, ολοκληρωμένος, πλήρης, τέλειος, σε Θουκ. κ.λπ.· ιδίως, μέχρι υπερβολῆς ακριβής, λεπτολόγος, σχολαστικός, ακριβολόγος, τυπικός, περίεργος, σε Πλάτ.· τὸ ἀκριθές = ἀκρίβεια, σε Θουκ.· επίρρ. -θῶς, λεπτομερώς, με ακρίβεια, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** φειδωλός, λιτός, σε Μένανδρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀκριβολογέομαι, αποθ., εἶμαι ακριβής ἡ λεπτολόγος, ακριβολόγος στα λόγια ἡ στον τρόπο σκέψης, σε Πλάτ.· με αιτ. πράγμ., σταθμίζω κάτι με ακρίβεια, στον ἰδ.

ἀκριβο-λόγος, -ον, αυτός που επιχειρηματολογεῖ με ακρίβεια.

ἀκριβῶς, μέλ. -ώσω (ἀκριθής), 1. κάνω κάτι με ἀπόλυτη ακρίβεια, σε Ευρ.· ἀκρ. τάδε, εἶμαι τέλειος στο να υπομένω τέτοιου είδους κακουχίες ἡ βάσανα, σε Ξεν. — Παθ., εἶμαι ἡ γίνομαι τέλειος, σε Αριστοφ. **2.** διερευνῶ με ακρίβεια, ἀντιλαμβάνω, κατανοῶ πλήρως, οἱ τὰδ' ἡκριθώκοτες, σε Ευρ.· τοῦνομά μου σὺ ἀκριβοῖς; εἶσαι βέβαιος για το ὄνομά μου; σε Πλάτ.

ἀκριβῶς, επίρρ. του ἀκριθής, βλ. αυτ.

ἀκριδο-θήκη, ἡ (ἀκρις), κλουβί για ἀκρίδες, σε Θεόκρ.

ἄκρις, -ιος, ἡ (ἄκρος), κορυφή λόφου, ἄκρη, ἀνώτατη ἀπόληξη υψώματος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀκρίς, -ίδος, ἡ, ακρίδα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀκρίσια, ἡ (ἄκριτος), ἔλλειψη σαφήνειας, σε Ξεν.

ἀκρίτο-δακρυς, -υ, αυτός που χύνει ἀφθονα δάκρυα, σε Ανθ.

ἀκρίτο-μῦθος, -ον, I. αυτός που φλυαρεῖ ἀπερίσκεπτα ἡ συγκεχυμένα, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** δυσερμήνευτος, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-κρίτος, -ο, I. 1. μη διακρινόμενος, ἀδιόρατος, συγκεχυμένος, ἀσύλληπτος, ἀτακτος, ἀνάκατος, ἀκατάστατος, σε Όμηρ.· τύμβος ἄκριτος, ἕνας κοινός ἀδιάκριτος, μη ξεχωριστός τάφος, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** συνεχής, ἀδιάλειπτος, ἄχεα, στο ἰδ.· ουδ. ως επίρρ. πενήθμεναι ἄκριτον αἰεῖ, σε Ομήρ. Οδ.· ὅρος ἄκρ., συνεχῆς οροσειρά, σε Ανθ., Βάβρ. **II.** ἀναποφάσιτος, ἀμφίβολος, νείκεα, ἄεθλος, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀκρίτων ὄντων, ἐνὸς το ἀποτέλεσμα ἦταν ἀμφίβολο, σε Θουκ.· επίρρ. ἀκρίτως, χωρὶς ἀποφασιστικό ἀποτέλεσμα, στο ἰδ. **2.** αυτό που δεν ἔχει δικαστεῖ, κριθεῖ, λέγεται για πρόσωπα και πράγματα, ἄκριτόν τινα κτείνειν, θανατώνω κάποιον χωρὶς να τον δικάσω, Λατ. *indicta causa*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **III.** Ενεργ., αυτός που δεν παρέχει κρίση ἡ γνωμάτευση, στον ἰδ.· ο χωρὶς κρίση, αυτός που δεν μπορεί να κρίνει, ἀσύνετος, ἀστόχαστος, τραχύς, ἰσχυρογνώμων, σε Ευρ.

ἀκρίτο-φυλλος, -ον (φύλλον), αυτός που ἔχει φύλλα που δεν ξεχωρίζουν μεταξύ τους, δηλ. πυκνόφυλλος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀκρίτο-φυρτος, -ον (φύρω), ἀδιακρίτως ἀναμεμιγμένος, ἀνάμικτος, μικτός, ἀνακατεμένος, σε Αισχύλ.

ἀκρόᾱμα, -ατος, τό (ἀκροάομαι), οτιδήποτε ἀκούγεται με ευχαρίστηση, ὅπως το δράμα ἡ το μέλος, σε Ξεν.

ἀκροᾷματικός, -ή, -όν (ἀκροάομαι), αυτός που είναι δημιουργημένος μόνο για ακρόαση, σε Πλούτ.

ἀκροάομαι, μέλ. -άσομαι [ᾱ]· αόρ. α' ἤκροᾷσάμην, παρακ. ἤκροᾷμαι· αποθ.· **I. 1.** ακούω με προσοχή, προσέχω σε, με γεν. προσ., αιτ. πράγμ., σε Θουκ. κ.λπ.· με γεν. πράγμ., στον ιδ. **2.** απόλ., ακούω, προσέχω, ὁ ἀκροώμενος, ακροατής, λάτρης, οπαδός, απόστολος, σε Πλάτ., Ξεν. **II.** προσέχω, ασχολούμαι, παρακολουθώ, υπακούω σε, τινός, σε Θουκ. κ.λπ. (αμφιβ. προέλ.).

ἀκροᾷσις, -εως, ή, 1. το να ακούει κάποιος ή να προσέχει, σε Θουκ. κ.λπ. **2.** υπακοή σε κάποιον άλλο, με γεν., στον ιδ.

ἀκροᾷτέον, ρημ. επίθ., αυτό στο οποίο πρέπει να δίνεται η προσοχή, τινός, σε Αριστοφ.

ἀκροᾷτήριον, τό (ἀκροάομαι), I. μέρος, τόπος ακρόασης, ακροαματικής διαδικασίας, σε Κ.Δ. **II.** σύνολο των ακροατών, κοινό, σε Πλούτ.

ἀκροᾷτής, -οῦ, ὁ (ἀκροάομαι), I. ακροατής, Λατ. auditor, σε Θουκ. κ.λπ.· λάτρης, οπαδός, απόστολος, μαθητής, σε Αριστ. **II.** αναγνώστης, ομιλητής, κήρυκας, σε Πλούτ.

ἀκροᾷτικός, -ή, -όν (ἀκροάομαι), αυτός που ταιριάζει ή είναι κατάλληλος για ακρόαση, μισθός ἀκρ., ο μισθός του διδασκάλου, σε Λουκ.

ἀκρο-βάφης, -ές (βαφή), χρωματισμένος, βαμμένος στην άκρη ή λίγο, σε Ανθ.

ἀκρο-βελής, -ές (βέλος), με οξεία αιχμή στο τελείωμα, σε Ανθ.

ἀκροβολέω (ἀκροβόλος), εκσφενδονίζω, πετώ με σφεντόνα, σε Ανθ.

ἀκροβολής, -ές = ἀκροβελής, σε Ανθ.

ἀκροβολία, ή (ἀκροβόλος), εκσφενδόνιση, εκτόξευση, τουφεκίδι, αψιμαχία, άτακτος πόλεμος, σε Αππ.

ἀκροβολίζομαι, αόρ. α' ἤκροβολισάμην· (ἀκροβόλος)· αποθ.· ρίχνω από μακριά, μάχομαι με ακόντια, βέλη και λίθους, αψιμαχώ, πολεμώ άτακτα, πρὸς τινα, ή απόλ., σε Θουκ., Ξεν.· μεταφ., ἀκρ. ἔπεσι, σε Ηρόδ.· το Ενεργ. μόνο σε Ανθ.

ἀκροβόλισις, -εως, ή, αψιμαχία, άτακτος πόλεμος, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀκροβολισμός, -οῦ, ὁ = ἀκροβόλισις, σε Θουκ., Ξεν.

ἀκροβολιστής, -οῦ, ὁ, = το επόμ., σε Ξεν.

ἀκρό-βολος, -ον (βάλλω), Παθ., αυτός που έχει πληγεί, χτυπηθεί από μακριά, σε Αισχύλ. **II.** Ενεργ., ἀκροβόλος, (παροξ.) ὁ, τοξότης, ακοντιστής.

ἀκρο-βυστία, ή, I. το άκρο του δέρματος που καλύπτει τη βάλανο του πέους, σε Κ.Δ. **II.** περιτομή, περίτμηση, στο ιδ.· και ως περιληπτ., η μη περιτομή, δηλ. οι μη περιτετμημένοι, στο ιδ. (αμφιβ. προέλ.).

ἀκρο-γωνιαῖος, -α, -ον (γωνία), αυτός που βρίσκεται στην άκρα γωνία, ἀκρ. λίθος, ο θεμέλιος λίθος της γωνίας, σε Κ.Δ.

ἀκρό-δετος, -ον, δεμένος στην άκρη ή στην κορυφή, σε Ανθ.

ἀκρό-δρυα, τά (δρῦς), I. οπωροφόρα, καρποφόρα δέντρα, σε Ξεν. **II.** φρούτα, καρποί, σε Αριστ. Ο ενικ. απαντά σε Ανθ.

ἀκρο-θιγής, -ές (θιγγάνω), αυτός που αγγίζει την επιφάνεια, αυτός που αγγίζει τα χείλη, σε Ανθ.

ἀκρόθινα, τά = ἀκροθίνια, σε Πίνδ.

ἀκροθινιάζομαι, αποθ. (ἀκροθίνια), παίρνω το καλύτερο μέρος, διαλέγω, ξεχωρίζω για τον εαυτό μου, σε Ευρ.

ἄκρο-θίνιον[θῆ], τό, κυρίως σε πληθ. *ἄκροθίνια*: (*ἄκρος*, *θίς*)· το κορυφαίο τμήμα σωρού, το υψηλότερο μέρος, στοίβας, το εκλεκτό μέρος, οι πρώτοι καρποί που προσφέρονταν ως προσφορά στους θεούς, σε Ηρόδ. κ.λπ.
ἄκρο-κελαινιάω (*κελαινός*), μόνο στην Επικ. μτχ. *ἄκροκελαινιόων*, αυτός που γίνεται μαύρος στην επιφάνεια, λέγεται για φουσκωμένο ρεύμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄκρο-κνέφαιος, -ον (*κνέφας*), στην αρχή της νύχτας, στο λυκόφως ή σούρουπο, σε Ησίοδ.· ομοίως και, **ἄκρο-κνεφής, -ές**, σε Λουκ.

ἄκρό-κομος, -ον (*κόμη*), **I.** αυτός που έχει μαλλιά στην κορυφή του κεφαλιού, λέγεται για τους Θράκες, που ότι φαίνεται ξυρίζαν όλο το κεφάλι εκτός απ' την κορυφή, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αυτός που έχει φύλλα στην κορυφή, σε Ευρ., Θεόκρ.

Ἄκρο-κόρινθος, ὁ, η ακρόπολη της Κορίνθου, σε Ευρ., Ξεν.

ἄκρό-λῖθος, -ον, με ἄκρα κατασκευασμένα από πέτρα· *ζόανον ἄκρ.*, ἀγαλμα με κεφάλι, χέρια και πόδια από μάρμαρο ενώ το υπόλοιπο ήταν από ξύλο, σε Ανθ.

ἄκρο-λογέω (*λέγω*), συλλέγω, μαζεύω τις κορυφές, *στάχνας*, σε Ανθ.

ἄκρολοφίτης[τῆ], -ου, ὁ, ορεσίβιος, ορεινός, ορειβάτης, σε Ανθ.

ἄκρό-λοφος, -ον, I. αυτός που έχει υψηλή κορυφογραμμή, βουνοκορφή, ο με κορυφή, μυτερός, σε Ανθ. **II.** ως ουσ. βουνοκορφή, σε Πλούτ.

ἄκρο-λῦτέω, μέλ. -*ήσω* (*λύω*), λύνω τα ἄκρα της ζώνης, σε Ανθ.

ἄκρο-μᾶνής, -ές (*μαίνομαι*), αυτός που βρίσκεται στο χείλος της μανίας, σε Ηρόδ.

ἄκρο-μόλυβδος, -ον, αυτός που έχει μόλυβδο στην ἄκρη, λέγεται για δίχτυ, σε Ανθ.

ἄκρον, -ου, τό (ουδ. του *ἄκρος*), **I.** το υψηλότερο ή απώτατο σημείο· **1.**

βουνοκορφή, κορυφή, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** ακρωτήριο, αιγιαλός, παράκτια έκταση, κάβος, σε Ομήρ. Οδ. **3.** τέλος, τέρμα, εσχατιά, ἑπακρον, σε Πλάτ.·

ἄκρα χειρῶν, τα χέρια, σε Λουκ. **II. 1.** μεταφ., ύψιστος βαθμός, ύψος, σε Πίνδ.· *εἰς ἄκρον*, υπερβολικά, σε Θεόκρ.· *τὰ ἄκρα τοῖς ἄκροις ἀποδιδόναι*, τις υψηλές θέσεις, αξιώματα στους υψίστους ἄνδρες, σε Πλάτ.· *ἄκρα φέρεσθαι*, για να κερδηθεῖ το βραβεῖο, σε Θεόκρ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, *Ἄργεος ἄκρα*, οι πιο αρχαίοι, παλαιοὶ ἄρχοντες του Ἀργους, στον ἴδ.

ἄκρ-ονυχί[τῆ], επίρρ., με την ἄκρη του νυχιού, σε Ανθ.

ἄκρ-όνυχος, -ον (*ὄνυξ*) = *ἀκρώνυχος*, σε Ανθ.

ἄκρό-νυχος, -ον (*νύξ*), στην αρχή της νύχτας, προς το βραδάκι, σε Θεόκρ. κ.λπ.

ἄκρο-πενθής, -ές (*πένθος*), υπερβολικά θλιμμένος, σε Αισχύλ.

ἄκρο-ποδητή ή -ῖτί, επίρρ. (*πούς*), στις μύτες, στα νύχια των ποδιών, σε Λουκ.

ἄκρό-πολις, ποιητ. **ἄκρό-πτολις, -εως, ή, I.** η ανώτερη πόλη, δηλ. η ακρόπολη, το φρούριο, Λατ. *arg*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· ιδίως η Ακρόπολη των Αθηνών, η οποία χρησίμευε σαν θησαυροφυλακίο ή ταμείο, σε Θουκ. **II.** μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, οχυρό, οχύρωμα, προπύργιο ἄμυνας, σε Θέογν.

ἄκρο-πόλος, -ον (*πολέω*), αυτός που σηκώνεται ψηλά, ψηλός, αγέρωχος, σε Όμηρ.

ἄκρο-πόρος, -ον (*πείρω*), αυτός που τρυπά, διαπερνά με την αιχμή, σε Ομήρ. Οδ.

ἄκρό-πρωρον, τό (*πρῶρα*), τέρμα, κατάληξη πλώρης πλοίου, σε Στράβ.

ἄκρό-πτερον, τό, ἄκρο φτερού, σε Ανθ.

ἄκρό-πτολις, ή, ποιητ. αντί *ἀκρόπολις*.

ἄκρος, -α, -ον (ἄκῃ I), I. αυτός που βρίσκεται στο απώτατο σημείο, κι έτσι είτε σημαίνει κορυφαίος, Λατ. *summus*, είτε εξώτατος, ο πιο απομακρυσμένος, Λατ. *extremus*. **1.** ὑψιστος, υψηλότατος, *ἐν πόλει ἄκρη = ἐν ἀκροπόλει*, σε Ομήρ. Ιλ.· *μέλαν ὕδωρ ἄκρον*, στην επιφάνειά του, στο ίδ. κ.λπ. **2.** εξώτατος, *ἄκρη χεῖρ*, ἄκροι πόδες, *ἄκρος ὤμος*, ἄκρο χεριού, ἄκρα ποδιών, ἀκρότατο σημείο ὤμου, στο ίδ., σε Θουκ.· *ἐπ' ἄκρων (δακτύλων)*, ἀκροποδητί, σε Σοφ.· *ἄκροισι λαίφους κρασπέδοις*, απλώς με τα ἄκρα του ιστίου, δηλ. με συνεσταλμένα, μαζεμένα πανιά (για να αποφύγη την ορμή του ανέμου), σε Ευρ. **II.** λέγεται για χρόνοκαι σημαίνει πληρότητα, *ἄκρα σὺν ἐσπέρα*, όταν είχε ἐρθει εντελώς το ἀπόγευμα, σε Πίνδ.· *ἄκρας νυκτός*, στο τέλος της νύχτας, σε Σοφ. **III.** λέγεται για βαθμό, ο πιο υψηλός στο εἶδος του, υπερβολικά καλός, τέλειος, ἄψογος, υπέροχος· χρησιμοποιεῖται για πρόσωπα, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἄκρος μάντις*, σε Σοφ.· συχνά με αιτ. τρόπου που προστίθεται, *ψυχὴν οὐκ ἄκρος*, ὄχι δυνατός στο μυαλό, σε Ηρόδ.· *ἄκροι τὰ πολέμια*, ικανοί στον πόλεμο, στον ίδ. κ.λπ.· ἐπίσης με γεν. τρόπου, *οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως*, σε Πλάτ.· ἐπίσης, *ἄκρος εἷς ἡ περί τι*, στον ίδ. **IV.** ως ουσ. βλ. [ἄκρα](#), [ἄκρον](#). **V. 1.** ουδ. ως ἐπίρρ., στην κορυφή ή στην επιφάνεια, ακριβώς εκεί, *ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος*, στην ἄκρη, στην κόψη, στο χεῖλος, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** καθ' υπερβολήν, υπερβολικά, σε Θεόκρ. **3.** ολοκληρωτικά, πλήρως, σε Πλάτ.

ἄκρο-σίδηρος, -ον, αυτός που έχει αιχμή, ἄκρη ή έχει επενδυθεῖ με σίδηρο, σε Ανθ.

ἄκρο-σοφος, -ον, ανώτερος σε σοφία, σε Πίνδ.

ἄκρο-στόλιον, τό (στολή), κουπαστή πλοίου, σε Πλούτ.

ἄκρο-σφάλῃς, -ές (σφάλῳ), επιρρεπής στο λάθος, ασταθής, επισφαλής, αβέβαιος, σε Πλάτ.

ἄκρο-τελεύτιον, τό, η κατάληξη ενός στίχου ή ποιήματος, σε Θουκ.

ἄκροτομέω, κλαδεύω, κόβω κλαδιά, κόβω τις κορυφές, σε Ξεν.

ἄκρότομος, -ον (τέμνω), αυτός που έχει κοπεῖ, αποσπαστεῖ διαπεραστικά, ἀπότομος, κρημνώδης, σε Πολύβ.

ἄκρο-φύσιον, τό (φῦσα), ἔμβολο ή σωλήνας φυσερού, σε Θουκ.

ἄκρο-χᾶνῃς, -ές (χάσκω), αυτός που χάσκει στην κορυφή, στο ἄκρο, στην ἄκρη, σε Ανθ.

ἄκρο-χειρίζομαι, Μέσ., αγωνίζομαι σε ἀπόσταση ενός χεριού, λέγεται για ένα εἶδος πάλης, στο οποίο οι παλαιστές ἐπίαναν με λαβή ο ένας τα χέρια του ἄλλου, χωρίς περισφίγξη του σώματος, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄκροχολέω, -χολία, -χόλος, βλ. [ἄκραχ-](#).

ἄκρο-χορδών, γεν. -όνος, ἡ (χορδή), σάρκωμα με λεπτό λαιμό, κρεατοελιά, σε Πλούτ.

ἄ-κρυπτος, -ον (κρύπτω), αυτός που δεν έχει κρυφτεῖ, σε Ευρ.

ἄ-κρύσταλλος, -ον, αυτός που δεν έχει πάγο, ἡ χῶρη, σε Ηρόδ.

ἄκρ-ωμία, ἡ (ὤμος), το ἄκρο του ὤμου (η ἀπόφυση)· λέγεται για ἄλογο, ωμοπλάτες, πλατάρια, σε Ξεν.

ἄκρωνία, ἡ, ἀμφιβ. λέξη σε Αισχύλ., πιθ. *ἀκρωτηριασμός*, ακρωτηριασμός, σακάτεμα, κουτσούρεμα.

ἄκρωνῦχία, ἡ, ἄκρη νυχιού· μεταφ., κορυφογραμμὴ βουνού, σε Ξεν.

ἄκρωνῦχος, -ον (ἄκρος, ὄνυξ), αυτός που έχει νύχια στα ἄκρα, *χερὸς ἀκρώνυχια*, τα ἄκρα των δακτύλων, σε Ανθ.

ἀκρ-ώρεια, ἡ (ὄρος), βουνοκορφή, σε Ξεν., Θεόκρ.

ἀκρωτηριάζω, μέλ. -σω, κόβω τα άκρα, ακρωτηριάζω, σακατεύω, κουτσουρεύω, τὰς πρῶρας ἡκρωτηρίασαν, απέκοψαν τα έμβολα που βρίσκονταν στις πλώρες, σε Ηρόδ.· ομοίως και σε Μέσ., τὰς τριήρεις ἡκρωτηριασάμενοι, σε Ξεν.· Παθ. παρακ. με Μέσ. σημασία, ἡκρωτηριασμένοι τὰς πατρίδας, έχοντας κουτσουρέψει τις χώρες τους, σε Δημ.

ἀκρωτήριον, τό (ἄκρος), **I. 1.** κάθε μέρος που προεξέχει, ἀκρ. τοῦ οὐρεος, κορυφή βουνού, σε Ηρόδ. **2.** ακρωτήρι, κάβος, στον ίδ., σε Θουκ. **II. 1.** το άκρο κάθε πράγματος, ἀκρ. νηός, έμβολο πλοίου, σε Ηρόδ. **2.** στον πληθ., τα άκρα του σώματος, χέρια και πόδια, δάκτυλα χεριών και ποδιών, σε Θουκ. κ.λπ.· τὰ ἀκρ. τῆς Νίκης, τα φτερά της, σε Δημ.

ἀκταίνω, μόνο σε ενεστ., σηκώνω, υψώνω, ἀκταίνειν στάσιν, σηκώνομαι έτσι ώστε να σταθώ όρθιος, στέκομαι όρθιος, σε Αισχύλ.· ομοίως και στον τύπο ἀκταινώω, σε Πλάτ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀκταῖος, -α, -ον (ἀκτῆ), **1.** παραλιακός, λέγεται για τις Ιωνικές πόλεις, σε Θουκ.· ομοίως και, Ἀκταία (ενν. γῆ), ἡ, παράλια γη, παλαιό όνομα της Αττικής, στον ιδ. **2.** αυτοί που ζουν, έχουν το λημέρι τους στην θάλασσα, θάτραχοι, σε Βάβρ.

ἀκτέα, ἀκτῆ, ἡ, σαμπούκος, αφροξυλιά, κουφοξυλιά, σε Λουκ. (άγν. προέλ.).

ἀ-κτέᾶνος, -ον (κτέανον), αυτός που δεν έχει περιουσία, φτωχός, τίνος, σε κάτι, σε Ανθ.

ἀ-κτένιστος, -ον (κτενίζω), αχτένιστος, ατημέλητος, σε Σοφ.

ἀκτέον, ρημ. επίθ. του ἄγω, **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να οδηγεί, σε Πλάτ. κ.λπ.· εἰρήνην ἀκτέον, κάποιος πρέπει να διαφυλάσσει την ειρήνη, σε Δημ. **II.** αυτό στο οποίο πρέπει κάποιος να πάει ή να οδεύσει, να προχωρήσει, σε Ξεν.

ἀ-κτερέϊστος, -ον, = το επόμ., σε Ανθ.

ἀ-κτέριστος, -ον (κτερίζω), αυτός που δεν τιμήθηκε με νεκρικές τελετές, σε Σοφ.

ἀκτῆ (A), ἡ, I. 1. ακρωτήρι, κάβος, αιγιαλός, γιαλός, ακροθαλασσιά, παραλία, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· λέγεται για τις όχθες των ποταμών, ἀκταῖσιμόεντος, σε Αισχύλ.· Ἀχέροντος, σε Σοφ. **2.** γενικά, παραλία, ἀκταῖ διφάσαι, λέγεται για τις βόρειες και νότιες παραλίες της Μικράς Ασίας, σε Ηρόδ.· χρησιμοποιείται για την Αττική (πρβλ. [ἀκταῖος](#)), σε Σοφ. **II.** γενικά, κάθε γραμμή ή αμμώδης σωρός σαν την παραλία, Λατ. ora, χώματος ἀκτῆ, λέγεται για επιτάφιο τύμβο, σωρό από χώμα, σε Αισχύλ.·

βώμιος ἀκ., για βωμό, σε Σοφ. (πιθ. από το ἄγνυμι, πρβλ. [δηγμίν](#)).

ἀκτῆ (B), ἡ, παλαιά λέξη για το σιτάρι ή το χοντρό αλεύρι (κριθαριού, σίκαλης), Δημήτερος ἀκτῆ, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀλφίτου ἀκτῆ, σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀ-κτῆμων, -ον, γεν. -ονος (κτῆμα), αυτός που δεν έχει περιουσία, ιδιοκτησία, που είναι φτωχός, χρυσοῖο, σε χρυσάφι, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀπόλ., ἀκτ. πενή, σε Θεόκρ.

ἄ-κτητος, -ον (κτάομαι), αυτός που δεν αξίζει να αποκτηθεί, σε Πλάτ.

ἀκτῖνηδόν (ἀκτίς), επίρρ., όπως μια ακτίνα, σε Λουκ.

ἄκτιος, -ον (ἀκτῆ), αυτός που ζει στην ακροθαλασσιά, συχνάζει στην παραλία, λέγεται για τον θεό Πάνα, σε Θεόκρ.

ἀκτίς[ι], -ῖνος, ἡ, I. 1. ακτίνα, δέσμη φωτός, ακτινοβολία, λέγεται για τον ήλιο, σε Όμηρ.· ἀνὰ μέσσαν ἀκτῖνα, δηλ. από το νότιο μέρος, σε Σοφ.· ἀκτῖνες τελευτῶσαι, δύση ηλίου, σε Ευρ. **2.** μεταφ., λαμπρότητα, αίγλη, δόξα, σε Πίνδ. **II.** όπως το Λατ. radius, η ακτίνα του τροχού, σε Ανθ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀκτίτης[ι], -ου, ὁ (ἀκτή), κάτοικος της παραλίας, σε Ανθ.

ἄ-κτίτος, -ον (κτίζω), ακαλλιέργητος, σε Όμηρ. Ύμν.

ἄκτωρ, -ορος, ὁ (ἄγω), οδηγός, αρχηγός, σε Αισχύλ.

ἄ-κυβέρνητος, -ον (κυβερνάω), αυτός που είναι χωρίς κυβερνήτη ή πηδαλιούχο, σε Πλούτ.

ἄκῦλος, ὁ, (ἦστονΘεόκρ.) βελανίδι, ο καρπός του λιόπουρνου, του πρίνου, σε Όμηρ. Οδ.

ἄ-κύμαντος[υ], -ον (κυμαίνω), I. αυτός που δεν σαρώνεται απ' τα κύματα, ψαμάθοις ἐπ' ἀκυμάντοις, για αμμουδιές που δεν τις πλήττει, που δεν τις χτυπά κανένα κύμα, λέγεται δηλ. για την άμμο του σταδίου, σε Ευρ. **II.** ακύμαντος, γαλήνιος, ήρεμος, πέλαγος, σε Λουκ.

ἄ-κῦμος, -ον (κύμα) = ἀκύμαντος, σε Αριστ., Πλούτ. κ.λπ.· μεταφ., ήρεμος, γαλήνιος, ήσυχος, ἄκ. βίωτος, σε Ευρ.

ἄ-κύμων,—ονος[υ], -ον, γεν. -ονος (κῦμα) = ἀκύμαντος, σε Αισχύλ.

ἄ-κύμων,—ονος[υ], -ον, γεν. -ονος (κύεω), άκαρπος, στείρος, λέγεται για γυναικες, σε Ευρ.

ἄ-κῦρος, -ον (κῦρος), αυτός που δεν έχει αξίωμα· **I.** λέγεται για νόμους και συμφωνίες, χωρίς νόμιμο κύρος, ἄκυρον ποιεῖν, Λατ. irritum facere, θέτω κατά μέρος, και ἄκυρον γίνεσθαι, το να καθίσταται κάτι ανίσχυρο, το να τίθεται κατά μέρος, σε Πλάτ.· νόμοις ἀκύροις χρωμένῃ, δηλ. έχει νόμους, αλλά δεν τους εφαρμόζει, σε Θουκ. **II.** λέγεται για πρόσωπα που δεν έχουν δικαίωμα ή εξουσία, ἄκ. ποιεῖν τινα, σε Ξεν.· με γεν., ἄκυροι πάντων γενήσεσθε, σε Δημ.

ἄ-κύρωτος, -ον, ρημ. επίθ. του κυρώω, ανεπικύρωτος, ανεπιβεβαίωτος, σε Ευρ.

ἄκωκή[ᾱ], ἡ (ἀκή I), αιχμή, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄ-κώλῡτος, -ον (κωλύω), αυτός που δεν εμποδίζεται, δεν παρακωλύεται, σε Λουκ.· επίρρ. -τως, σε Πλάτ.

ἄ-κωμώδητος, -ον (κωμωδέω), αυτός που δεν διακωμωδεύεται, δεν γελοιοποιείται· επίρρ. -τως, σε Λουκ.

ἄκων[ᾱ], -οντος, ὁ (ἀκή I), ακόντιο αγώνων, κοντάρι, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄκων[ᾱ], ἄκουσα, ἄκων, Αττ. συνηρ. αντί ἀέκων.

ἄ-κωπος, -ον (κώπη), αυτός που δεν έχει κουπιά, σε Ανθ.

Ἀλᾶβάρχης, βλ. [Ἀραβάρχης](#).

Ἀλᾶβαρχία[ἄλ], ἡ, το αξίωμα του *Ἀλαβάρχου*, στην Αίγυπτο, *ἐξ Ἀλαβαρχίης [ι]*, σε Ανθ.

ἀλᾶβαστο-θήκη, ἡ, θήκη για κοσμήματα από ἀλάβαστρο, σε Δημ.

ἀλάβαστος, [ἄλᾶ-], ὁ, κουτί ή κασετίνα από ἀλάβαστρο, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ.· *ἀλάβαστρος* είναι ο μεταγεν. τύπος στους Εβδ., σε Κ.Δ., Πλούτ.· ουδ. **ἀλάβαστρον**, σε Κ.Δ.· πληθ. *ἀλάβαστρα* ή -τα, σε Θεόκρ., Ανθ. (πιθ. ξεν. προέλ.).

ἄλᾶδε[ἄλ], επίρρ. του ἄλς, προς ή στην θάλασσα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης *εἰςᾄλασε*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀλά-δρομος, [ἄλ], ὁ, σε Αριστοφ. Ὀρν. 1859· είτε από το *ἄλλομαι*, δρόμος με ἄλματα ή από το ἄλς, αγώνας πέρα από τη θάλασσα.

ἀλαζονεία, ἡ (**ἀλαζών**), ψευδής φιλοσοφία, αξίωση, βλέψη, εξαπάτηση, απάτη, αγυρτεία, τσαρλατανισμός, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀλαζόνευμα, -ατος, τό, εξαπάτηση, απάτη, τσαρλανατισμός, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἀλαζονεύομαι, μέλ. -εύσομαι· αποθ.· (**ἀλαζών**)· κομπάζω, κομπορρημονώ, λέγεται για τους Σοφιστές, σε Ξεν.

ἀλαζονικός, -ή, -όν (**ἀλαζών**), κομπορρήμων, καυχησιάρης, φανφαρόνος, σε Ξεν.· επίρρ. -κῶς, σε Πλούτ.

ἀλαζών[ἄλ], -όνος, ὁ, ἡ (**ἄλῃ**), κυρίως, **I.** περιπλανώμενος, πλανόδιος· έπειτα, αυτός που ψευδώς κομπάζει, απατεώνας, τσαρλατάνος, για τους Σοφιστές, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ. **II.** ως επίθ., κομπορρήμων, καυχησιάρης, φανφαρόνος, Λατ. *gloriosus*, σε Ηρόδ., Πλάτ.

ἀλάθεια, **ἀλᾶθής**, Δωρ. αντί *ἀλήθ-*.

ἀλᾶθεις, Δωρ. αντί *ἀληθείς*, μτχ. αορ. α' του *ἀλάομαι*.

ἀλαίνω[ἄλ] = *ἀλάομαι*, περιπλανιέμαι, σε Αισχύλ., Ευρ.· *ἄλ. πόδα*, περιπλανιέμαι πεζός, στον ίδ.

ἀλακάτα, ἡ, Δωρ. αντί *ήλακάτη*.

ἀλαλά, Δωρ. αντί *ἀλαλή*.

ἀλᾶλᾶγή, ἡ, κραυγή, σε Σοφ.

ἀλάλαγμα, -ατος, τό, = το επόμ., σε Πλούτ.

ἀλαλαγμός, ὁ, **I.** = *ἀλαλαγή*, σε Ηρόδ. **II.** δυνατός, μεγάλος θόρυβος, *τυμπάνων*, *αὐλοῦ*, σε Ευρ.

ἀλαλάζω, μέλ. -ᾶξομαι, αόρ. α' *ήλάλαξα*, ποιητ. *ἀλάλαξα*· (σχημ. από την κραυγή *ἀλαλαί*, όπως τα *ἐλελίζω*, *όλολύζω* από παρόμοιους ήχους)· **I. 1.** εγείρω, υψώνω πολεμική κραυγή, σε Ξεν.· με σύστ. αντ., *νίκην ἀλαλάζειν*, εγείρω, υψώνω φωνή, κραυγή νίκης, σε Σοφ. **2.** γενικά, κραυγάζω ή φωνάζω δυνατά, λέγεται για τον Βάκχο και τις Βάκχες, σε Ευρ. **3.** σπανίως λέγεται για κραυγή πόνου, *ήλάλαζε δυσσνήσκων φόνω*, στον ίδ. **II.** σπανίως επίσης για άλλους ήχους εκτός της φωνής, ηχώ δυνατά, ηχώ μεταλλικά, *κουδουνίζω*, *καμπανίζω*, σε Κ.Δ.

ἀλᾶλαίήἀλαλαλαί[ἄλ], επιφών. χαράς, σε Αριστοφ.

ἀλαλᾶτός, ὁ, Δωρ. αντί *ἀλαλητός*.

ἀλαλή[ἄλᾶ], Δωρ. *ἀλαλά*, ἡ, μεγάλη, δυνατή κραυγή, σε Ευρ.· ιδίως η ιαχή με την οποία γινόταν η έναρξη της μάχης, απ' όπου η πολεμική κραυγή, σε Πίνδ. (ηχομμ., πρβλ. [ἀλαλαί](#)).

ἀλάλημαι[ἄλᾰ], παρακ. του ἀλάομαι, χρησιμ. μόνο με ενεστ. σημασία (η μηχ. ἀλαλήμενος παίρνει τον τονισμό του ενεστ.), περιπλανιέμαι ή περιφέρομαι ως επαίτης, σαν ζητιάνος, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για ναύτες, στο ίδ.

ἀ-λάλητος[λᾰῖ], -ον (λαλέω), ἄρρητος, ἀνέκφραστος, ἀνείπωτος, σε Ανθ., Κ.Δ.

ἀλᾰλητός, Δωρ. **-ᾗτος, -οῦ**, ὁ (ἀλαλή), **I.** κραυγὴ νίκης, σε Ομήρ. Ιλ.· πολεμικὴ ἰαχή, στον ίδ., Ησίοδ. **2.** σπανίως, κραυγὴ πόνου, θλίψης ή θρήνου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** δυνατός, ισχυρός θόρυβος, *αὐλῶν*, σε Ανθ.

ἄλαλκε[ἄλ], γ' ενικ. αόρ. β' (επίσης β' προσ. προσ.). Επικ. γ' ενικ. υποτ. ἀλάλκησι· ευκτ. ἀλάλκοις, *-κοι, -κοιεν*· απαρ. ἀλαλκεῖν, Επικ. ἀλαλκόμεναι, *-έμεν*· μηχ.

ἀλαλκῶν· απομακρύνω ή απωθῶ, τί τινι, κάτι από κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.·

σπανιότερα τί τινος, στο ίδ. [Από *ΝΑΛΚ* παράγονται ἄλαλκε, ἀλκή, ἄλκαρ, ἄλκιμος, ἀλέξω· ὅμοια με *ΝΑΡΚ* (βλ. *Λ, λ IV*)], απ' όπου ἀρκέω, Λατ. arceo, arx, arca).

Ἀλαλκομενηῖς, -ῖδος, επίθετο της Αθηνάς, πιθ. από το ἀλαλκεῖν, η Προστάτιδα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀλαλκομένιοςή —ειος, ὁ, Βοιωτ. μήνας, που στους Αττ. αντιστοιχεί προς τον *Μαιμακτηριῶνα*, σε Πλούτ.

ἄ-λᾰλος, -ον, ἀναυδος, βωβός, σε Κ.Δ.

ἀλαλύκτημαι[ἄλᾰ], παρακ. που σχηματίστηκε με αναδιπλασ. από το *ἀλυκτέω, είμαι βαθιά ταραγμένος, σε Ομήρ. Ιλ.· πρβλ. [ἄλυκτάζω](#).

ἀ-λάμπετος, -ον (α στερητικὸ λάμπω), αὐτός που δεν έχει φως, σκοτεινός, σε Ομηρ. Ὑμν.· λέγεται για τον Κάτω Κόσμο, σε Σοφ.

ἀ-λαμπής, -ές, = το προηγ. ἄλ. *ήλίου*, **1.** αὐτός που βρίσκεται έξω από το φως του ήλιου, ἀνήλιαγος, σε Σοφ. **2.** μεταφ., ἄσημος, ἄδοξος, σε Πλούτ.

ἀλάομαι[ἄλ], Επικ. γ' πληθ. ἀλῶνται, Επικ. προσ. ἀλῶ· παρατ. *ήλῶμην*, Επικ. γ' ενικ. ἄλᾰτο· μέλ. ἀλήσομαι· Επικ. αόρ. α' ἀλήθην, Δωρ. μηχ. ἄλᾰθεις· πρβλ.

ἀλάλημαι — Παθ. (ἄλη)· **I. 1.** περιπλανιέμαι, παραπλανῶμαι, ξεστρατίζω ή περιφέρομαι, σε Όμηρ. κ.λπ.· περιπλανιέμαι μακριά από την πατρίδα, είμαι εξόριστος, σε Σοφ.· με αιτ. τόπου, ἄλ. γῆν, περιπλανιέμαι στην χώρα, στον ίδ. **2.** με γεν., περιπλανιέμαι μακριά από, σταματῶ, παύω, διακόπτω, χάνω την ευχαρίστηση, *εὐφροσύνας*, σε Πίνδ.· *τῆς πάροιθ' εὐπραξίας*, σε Ευρ. **II.** μεταφ., τριγυρίζει ο νους μου, είμαι αναστατωμένος, αλλόφρων, ἑξαλλος από ἀνησυχία, σε Σοφ.

ἀλᾰός, -όν, αὐτός που δεν βλέπει, τυφλός, σε Ομήρ. Οδ., Τραγ. κ.λπ.· ἔλκος ἀλαόν, εκτυφλωτικὴ πληγὴ, δηλ. τύφλωση, στον ίδ. (κοινῶς θεωρεῖται ως σύνθετο από το α στερητικὸ και το λάω video).

ἀλᾰο-σκοπιά, Ιων. **-ιή, ή (σκοπέω)**, τυφλή, δηλ. ἀνωφελὴς σκοπιά, ἀπρόσεκτη, επαγρύπνηση, σε Όμηρ., Ησίοδ.

ἀλᾰῶω, μέλ. *-ῶσω* (ἀλαός), αποτυφλώνω, τυφλώνω, στερῶ την ὄραση, *ὀφθαλμοῦ*, λέγεται για μάτι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀλᾰπαδνός, -ή, -όν (ἀλαπάζω), εξαντλημένος, ἀνίσχυρος, ἀδύναμος, ἀδυνάτου χαρακτήρα, διστακτικὸς, ἀνανδρος, σε Όμηρ., Ησίοδ.· συγκρ. ἀλαπαδνότεροι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀλᾰπάζω[ἄλ], Επικ. παρατ. ἀλάπαζαν· μέλ. *-άξω*· Επικ. αόρ. α' ἀλάπαξα· αδειάζω, στραγγίζω, εξαντλῶ, σε Ομήρ. Οδ.· ἄλ. πόλιν, την λεηλατῶ, σε Ομήρ. Ιλ.· και για ἄνδρες καταστρέφω, στο ίδ. (Από τη *ΝΛΑΠ* με προθεματικὸ α· πρβλ. [λαπάσσω](#)).

ἄλας, -ἄτος, τό (ἄλς), ἀλάτι, σε Κ.Δ., Πλούτ.

ἄλαστέω, μτχ. αορ. α' *ἀλαστήσας (ἄλαστος)*, είμαι γεμάτος οργή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀλάστορος, -ον, αυτός που βρίσκεται υπό την επίδραση ενός *ἀλάστορος*, αυτός που υποφέρει σκληρή μεταχείριση, σε Σοφ.

ἄ-λαστος, Ιων. **ἄ-ληστος, -ον (λήθομαι)**, **1.** αλησμόνητος, ἀφόρητος, ακατάπαυστος, *πένθος, ἄχος*, σε Όμηρ.· ουδ. ως επίρρ., συνεχώς, σε Ομήρ. Οδ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, *ἄλαστε*, καταραμένε, ἀθλίε! σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.

ἀλάστωρ, -ορος, ό, I. Τιμωρός Θεά, καταστροφικός ἄγγελος, σε Τραγ.· *άλ. ούμός*, σε Σοφ.· *βουκόλων ἀλάστωρ*, η πληγή, η μάστιγα των βοσκών, λέγεται για το λιοντάρι της Νεμέας, στον ίδ. **II.** Παθ., αυτός που πάσχει, υποφέρει από εκδίκηση, ἀθλιος, καταραμένος, σε Αισχύλ., Δημ. (Είτε από το *ἄλαστος* είτε από το *ἀλάομαι*, αυτός που κάνει κάποιον να περιπλανιέται).

ἀλάτας, ἀλᾶτεία, Δωρ. αντί *ἀλήτης, ἀλητεία*.

ἀλάτιον, τό, υποκορ. του *ἄλας*, σε Αίσωπ.

ἄλατο, Δωρ. αντί *ἥλατο*, **I.** γ' ενικ. αόρ. α' του *ἄλλομαι*. **II.** *ἀλᾶτο*, γ' ενικ. παρατ. του *ἀλάομαι*.

ἀλαωτός, -ύος, ή (ἀλαώω), τύφλωση, σε Ομήρ. Οδ.

ἀλγεινός, -ή, -όν (ἄλγος), Αττ. αντί Επικ. *ἀλεγεινός, I.* αυτός που προκαλεί, που δίνει πόνο, οδυνηρός, θλιβερός, σε Τραγ., Θουκ.· επίρρ. -ῶς, σε Σοφ., Πλάτ. **II.** σπανίως με Παθ. σημασία, αισθανόμενος πόνο, αυτός που υποφέρει βαριά, πάσχων, σε Σοφ.· πρβλ. [ἀλγίων](#), -ιστος.

ἀλγέω, μέλ. -ήσω (*ἄλγος*), **I. 1.** αισθάνομαι σωματικό πόνο, υποφέρω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.· το μέρος που πάσχει σε αιτ.· *άλγ. ἥπαρ*, σε Αισχύλ.· *τόν δάκτυλον, τὰ ὄμματα*, σε Πλάτ. **2.** υφίσταμαι συμφορά, σε Ομήρ. Οδ. **II.** νιώθω πόνο στην ψυχή, θλίβομαι, ταράζομαι ή βασανίζομαι, *ἀλγεῖν ψυχήν, φρένα*, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *άλγ. τινί*, λυπάμαι για κάτι, σε Ηρόδ., Σοφ.· *ἐπί τινι*, στον ίδ.· *διά τι*, σε Ηρόδ.· *περί τι ή τινος*, σε Θουκ.· με γεν., σε Αισχύλ.· με αιτ., *ἀλγῶ μέν ἔργα*, στον ίδ.· με μτχ., *ἤλγησ' ἀκούσας*, σε Ηρόδ.

ἀλγηδών, -όνος, ή (ἀλγέω), **I.** αίσθημα πόνου, πόνος, σωματικός πόνος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **II.** λέγεται για ψυχικό πόνο, πόνος, θλίψη, οδύνη, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.

ἄλγημα, -ατος, τό (ἀλγέω), πόνος, πάθημα, σε Σοφ., Ευρ.

ἄλγησις, -εως, ή (ἀλγέω), οδυνηρός, θλιβερός, σε Ησίοδ.

ἀλγινόεις, -εσσα, -εν (ἄλγος), επώδυνος, θλιβερός, σε Ησίοδ.

ἀλγίων[ι], -ον, ἄλγιστος, -η, -ον, ανώμ. συγκρ. και υπερθ. του *ἀλγεινός*, σχημ. από το ουσ. *ἄλγος* (όπως *καλλίων, -ιστος* από το *κάλλος, αἰσίων, -ιστος* από το *αἶσχος*)· οδυνηρότερος ή οδυνηρότατος, θλιβερός ή βασανιστικός, δυσάρεστος· στον συγκρ. ο Όμηρ. παραδίδει μόνο το ουδ. *ἄλγιον*, τόσο το χειρότερο, τόσο το δυσκολότερο· ἤτ' ἀλγίστη δαμάσασθαι (λέγεται για μουλάρι), σε Ομήρ. Ιλ. (Στον Όμηρ. *ἄλγιον*, αλλά *ι* πάντα σε Αττ.).

ἄλγος, -εος, τό, I. 1. σωματικός πόνος, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. **2.** ψυχικός πόνος, θλίψη, λύπη, σε Όμηρ. **II.** οτιδήποτε προκαλεί πόνο, σε Βίωνα, σε Ανθ.

ἀλγύνω[ω], Ιων. γ' ενικ. παρατ. *ἀλγύνεσκε*· μέλ. -ῶνῶ, αόρ. α' *ἤλγυνᾶ* — Παθ., με Μέσ. μέλ. *ἀλγυνοῦμαι* (σε Παθ. σημασία), αόρ. α' *ἤλγυνθην*· (*ἄλγος*)· πονώ, θλίβω, λυπώ, τινά, σε Αισχύλ. κ.λπ. — Παθ., θλίβομαι για κάτι, τινί, σε Σοφ.· *ἐπί τινι*, σε

Ευρ.· *τι*, σε Σοφ.· με μτχ. *εἰσιδοῦσα ἠλγύνθη*, σε Αισχύλ.

άλδαινω (VΛΛΔ), μόνο σε ενεστ. και παρατ., εκτός από Επικ. γ' ενικ. αόρ. β' ἤλδ'ανε· Ενεργ. του *άλδῆσκω*, κάνω κάτι να αυξηθεί, *μέλε' ἤλδανε ποιμένι λαῶν*, ενδυνάμωσε τα μέλη του, σε Ομήρ. Οδ.· αυξάνω, πληθύνω, *άλδαινειν κακά*, σε Αισχύλ.

άλδῆσκω, I. αυξάνομαι, γίνομαι ισχυρός, σε Ομήρ. Ιλ. II. μτβ. *άλδαινω*, σε Θεόκρ. **άλέα** (A) [ǎ], Ιων. **άλέη**, ἡ (άλέομαι), διαφυγή, απόδραση, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., καταφύγιο, άσυλο από, *ύετοῦ*, σε Ησίοδ.

άλέα (B) [ǎ], Ιων. **άλέη**, ἡ, θερμότητα, ζέστη, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ. (αμφιβ. προέλ.).

άλεαίνω, αόρ. α' *ἄνα* (άλέα B), I. ζεσταίνω, θερμαίνω, σε Αριστ. II. αμτβ., γίνομαι θερμός, σε Αριστοφ.

άλέασθαι, άλέασθε, Επικ. απαρ. αορ. α' και β' πληθ. του *άλέομαι*. **άλέαιτο**, γ' ενικ. ΕΥΚΤ.

άλεγεινός, -ή, -όν, Επικ. αντί *άλγεινός*, σε Όμηρ.· με απαρ., *ἵπποι άλεγεινοί δαμήμεναι*, δύσκολοι να δαμαστούν, σε Ομήρ. Ιλ.

άλεγίζω, Επικ. ρήμα, μόνο σε ενεστ. και παρατ., (*άλέγω*), μεριμνώ για κάτι, φροντίζω για, σε Όμηρ. πάντα με άρνηση, με γεν. πράγμ., *τῶν μὲν ἄρ' οὐκ άλέγιζε πατήρ*, σε Ομήρ. Ιλ.· απόλ., προσέχω, μεριμνώ, φροντίζω, στο ίδ.

άλεγύνω[ῦ], αόρ. β' *άλέγῡνα*, (*άλέγω*) φροντίζω, επιμελούμαι, με αιτ., *ἄλλας δ' άλεγύνετε δαΐτας*, βρείτε το γεύμα σας αλλού· *δαΐτ' άλέγυνον*, για προσκεκλημένους· *αλλά, δαΐτας εἴσας*.. *άλεγύνειν*, προετοιμάζω γεύμα για φιλοξενούμενους, όλα σε Ομήρ. Οδ.

άλέγω, μόνο σε ενεστ., I. μεριμνώ, φροντίζω, κυρίως με άρνηση· 1. απόλ., *οὐκ άλ.*, δεν με νοιάζει, δεν φροντίζω, Λατ. *negligo*, σε Όμηρ.· *κύνες οὐκ άλέγουσαι*, αδιάφοροι, άμυαλοι, παράτολμοι, απερίσκεπτοι σκύλοι, σε Ομήρ. Οδ.· χωρίς άρνηση, *άλέγουσι κιοῦσαι*, περπατούν με πολλή προσοχή· II. με πτώση, 1. με γεν., φροντίζω για, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ. 2. με αιτ., προσέχω, εκτιμώ, σέβομαι, σε Ομήρ. Ιλ.· χωρίς άρνηση, *ὄπλαάλέγουσιν*, φροντίζουν για, σε Ομήρ. Οδ. (πιθ. από τη VΛΕΓ = LIG, σε Λατ. *re-ligio*, α *ευφωνικό*).

άλεινός, -ή, -όν (άλέα B), ανοικτός, εκτεθειμένος στον ήλιο, προσήλιος, θερμός, ζεστός, *χώρη*, σε Ηρόδ., Ξεν.

άλεινῶ[ǎ], Επικ. ρήμα, μόνο σε ενεστ. και παρατ.· (*άλέαB*)· αποφεύγω, αποκλίνω, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.· με απαρ., *κτεῖναι άλέεινε*, απέφυγε να τον σκοτώσει, σε Ομήρ. Ιλ.

άλέη, Επικ. αντί *άλέα*.

άλεής, -ές, σαν το *άλεινός*, θερμός στον ήλιο, *ῥπνος*, σε Σοφ.

άλείατα, τά (άλέω), σταρένιο αλεύρι, σε Ομήρ. Οδ.· πρβλ. **ἄλευρον**.

ἄλειμμα, -ατος, τό (άλείφω), οτιδήποτε χρησιμεύει για επάλειψη, αλοιφή, λίπος, λάδι, σε Πλάτ.

άλείπτης, -ου, ό (άλείφω), αυτός που επαλείφει, ο δάσκαλος στα γυμνάσια, σε Αριστ.· μεταφ., δάσκαλος, σε Πλούτ.

άλείς, -εῖσα, -έν, μτχ. Παθ. αορ. β' του *εἶλω*· βλ. **εἶλω** II.

ἄλεισον[ǎ], τό, ποτήρι, κύπελλο, *χρύσειον*, σε Όμηρ. (άγν. προέλ.).

άλείτης, -ου, ό (άλέομαι), αυτός που ξεφεύγει, διαφεύγει της τιμωρίας,

παραβότης, σιματωλός, σε Όμηρ.

ἄλειφα, τό, ισοδύν. τύπος του επόμ., σε Ησίοδ., Αισχύλ. κ.λπ.

ἄλειφαρ, -ατος, τό (ἀλείφω), I. λάδι για επάλειψη, αλοιφή, λάδι, σε Όμηρ. II.

γενικά, οτιδήποτε χρησιμεύει για επίχριση, για σφράγισμα αγγείων κρασιού, πίσσα ή ρητίνη, σε Θεόκρ.

ἄλείφω, μέλ. -ψω, αόρ. α' ἤλειψα, Επικ. ἄλειψα· παρακ. ἀλήλῖφα — Μέσ. αόρ. α' ἠλειψάμην, Επικ. ἄλ- I. Παθ. μέλ. ἀλειφθήσονται, αόρ. α' ἠλείφθην, παρακ.

ἀλήλιμμαι. (Από τη VΛΙΠ με α προθεματικό, βλ. [λίπος](#)), αλείφω με λάδι, λαδώνω το δέρμα, όπως γινόταν μετά το λουτρό, ή πριν από τις γυμνικές ασκήσεις· το Ενεργ. αναφέρεται στην ενέργεια άλλου, το Μέσ. στην ενέργεια του ίδιου, σε Ομήρ. Ιλ.· συχνά συντάσσεται με το λίπα ή λίπ' ἐλαίω (βλ. [λίπα](#))· μεταφ., προετοιμάζω όπως στους γυμνικούς αγώνες, κεντρίζω, παρακινώ, σε Πλάτ. κ.λπ. II. όπως το ἐπαλείφω, βάζω, επιθέτω έμπλαστρο, οὐατα ἀλεῖψαι, βουλώνω τα αυτιά, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλειψις, -εως, ή, επάλειψη, μέθοδος ή τρόπος ή έθιμο επάλειψης, σε Ηρόδ.

ἄλεκτορίσκος, ό, υποκορ. του ἀλέκτωρ, πετεινάρι, σε Βάβρ.

ἄλεκτορο-φωνία, ή, (ἀλέκτωρ, φωνή), κράξιμο κόκκορα, δηλ. η τρίτη βάρδια της νύχτας, σε Αίσωπ., Κ.Δ.

ἄ-λεκτρος, -ον (λέκτρον), ανύμφευτος, ανύπαντρος, άγαμος, σε Σοφ. κ.λπ.· ἄλεκτρ', ἄνυμφα γάμων ἀμιλλήματα, παρόμοιο με το γάμος ἄγαμος, δηλ. παράνομος, ανίερος, ανόσιος γάμος, στον ίδ.· ἄλεκτρα γηράσκουσαν, ως επίρρ., στον ίδ.

ἄλεκτρούαινα, ή, όρνιθα, κότα, σε Αριστοφ.

ἄλεκτρυών[ᾱ], -όνος, ό, I. κόκκορας, σε Θεόγν. κ.λπ. II. = ή ἀλεκτρούαινα, όρνιθα, κότα, σε Αριστοφ.

ἀλέκτωρ[ᾱ], -ορος, ό = ἀλεκτρυών, κόκκορας, σε Αισχύλ. κ.λπ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀλέκω[ᾱ], απωθώ, απομακρύνω, σε Ανθ.· βλ. [ῥαλακε](#).

ἀλέματος, ἀλεμάτως, Δωρ. αντί ήλεμ-.

ἄλενήάλέν, μτχ. Παθ. αορ. β' ουδ. του εἶλω.

Ἀλεξανδριστής, -οῦ, ό, οπαδός, θιασιώτης του Αλεξάνδρου, σε Πλούτ.

ἀλέξ-ανδρος, -ου (άνήρ), I. υπερασπιστής, αμύντωρ, πόλεμος, σε Επιγρ. παρά Διοδ. II. το συνηθισμένο όνομα του Πάρη σε Ομήρ. Ιλ.· πρβλ. Αισχύλ. Αγ. 61. 363.

Ἀλεξανδρ-ώδης, -ες (εἶδος), αυτός που είναι όμοιος με τον Αλέξανδρο, σε Μένανδρ.

ἄλεξ-άνεμος, -ον (ἀλέξω), αυτός που κρατά μακριά, απομακρύνει τον άνεμο, σε Ομήρ. Οδ.

ἀλέξημα, -ατος, τό (ἀλέξω), υπεράσπιση, προστασία, βοήθεια, σε Αισχύλ.

ἀλέξεις, -εως, ή (ἀλέξω), απόκρουση, υπεράσπιση, σε Ηρόδ.

ἄλεξήτειρα, ή, θηλ. του επόμ., σε Ανθ.

ἄλεξητήρ, -ήρος, ό (ἀλέξω), αυτός που κρατά μακριά, απομακρύνει, ἄλ. μάχης, αυτός που αναχαιτίζει την μάχη, υπερασπιστής, υπέρμαχος, προστάτης, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλεξητήριος, -α, -ον (ἀλέξω), 1. ικανός να απομακρύνει, να υπερασπίζει, να προστατεύει, λέγεται για τους θεούς, Λατ. Averrunci, σε Αισχύλ.· ξύλον ἄλ., ρόπαλο για άμυνα, σε Ευρ. 2. ἄλεξητήριον (ενν. φάρμακον), τό, φάρμακο, γιατρικό, προστατευτικό μέσο, σε Ξεν.

ἄλεξητήρ, -ορος, ό = ἀλεξητήρ, σε Σοφ.

άλεξι-άρη[ἄ], ἥ, (εἶτε ἀπό το ἄρά), αὐτή που ἀπομακρύνει τὴν κατάρρα, (εἶτε ἀπό το Ἄρης), αὐτή που προφυλάσσει ἀπὸ θάνατο καὶ ὄλεθρο, σε Ἡσίοδ.

άλεξι-βέλεμνος, -ον (βέλεμνον), αὐτός που ἀπωθεῖ τὰ βέλη, σε Ἀνθ.

άλεξι-κάκος, -ον, αὐτός που ἀπομακρύνει τὸ κακό ἢ τὴν βλάβη, σε Ομήρ. Ἰλ.· με γεν., δίδυμος ἄλ., σε Ἀνθ.

άλεξι-μβροτος, αὐτός που προστατεύει τοὺς θνητοὺς, προστάτης τῶν θνητῶν, σε Πίνδ.

άλεξι-μορος, -ον, αὐτός που ἀπωθεῖ τὸν θάνατο, σε Σοφ.

άλεξι-φάρμακον, τό, ἀντίδοτο, γιαιτρικό, φάρμακο, σε Πλάτ.· ἄλ. τινος, ἐνός πράγματος, στὸν ἰδ.

ἀλέξω[ἄ], Επικ. ἀπαρ. ἀλεξέμεναι, -έμεν· μέλ. ἀλεξήσω, ἀόρ. α' ευκτ. ἀλεξήσειε — Μέσ. μέλ. ἀλεξήσομαι. Ἐκτός ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χρόνους (που σχηματίστηκαν ἀπὸ τὸ ἀλεξέω), συναντᾶμε κι ἄλλους ἀπὸ τὸ ἀλέκω, μέλ. **ἀλέξω**, Μέσ. ἀλέξομαι, ἀόρ. α' ἀπαρ. ἀλέξασθαι. (Ἀπὸ τὴν ὧΑΛΚ, βλ. **ἄλαλκε**), **1.** ἀπωθῶ ἢ ἀπομακρύνω, ἀποτρέπω ἢ ἀποκρούω· με αιτ. πράγμ., Ζεὺς τό γ' ἀλεξήσειε, σε Ομήρ. Ὀδ.· με αιτ. πράγμ. καὶ δοτ. προσ., Δαναοῖσιν ἀλεξήσειν κακόνῃμαρ, θὰ τὸ ἀποτρέψει ἀπὸ αὐτοὺς, σε Ομήρ. Ἰλ. κ.λπ.· ἔπειτα με δοτ. προσ. μόνο, βοηθῶ, υπερασπίζω, στὸ ἰδ., σε Ξεν.· ἀπόλ., παρέχω βοήθεια, σε Ομήρ. Ἰλ. — Μέσ., ἀπομακρύνω ἀπ' τὸν εαυτό μου, υπερασπίζω τὸν εαυτό μου ἐναντί, με αιτ., στὸ ἰδ.· ἀπόλ., υπερασπίζω τὸν εαυτό μου, στὸ ἰδ., σε Σοφ. **2.** Μέσ. ἐπίσης, ἀμείβω, ἀνταμείβω, ἀνταποδίδω, ξεπληρώνω, τοὺς εὔ καὶ κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος, σε Ξεν.

ἀλέομαι[ἄλ], συνηρ. ἀλεῖμαι, Επικ. ἀλεύομαι· παρατ. ἀλέοντο, ἀόρ. α' ἡλευάμην, ἀπαρ. ἀλέασθαι, ἀλεύασθαι, μτχ. ἀλευάμενος. (Πιθ. ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα με τὸ ἀλάομαι· πρβλ. **ἀλύσκω**)· ἀποθ. **1.** ἀποφεύγω, ἀποκλίνω, με αιτ. πράγμ., ἔγχεα ἀλεώμεθα, ἡλεύατο ἔγχος, ἀλεύατο κῆρα, ἀλεώμεθα μῆνιν, τὸ κῆτος ἀλέαιτο, ὅλα στὴν Ομήρ. Ἰλ.· σπανίως με αιτ. προσ., θεοὺς ἀλέασθαι, στὸ ἰδ.· με ἀπαρ., ἀποφεύγω νὰ κάνω κάτι· ἀλεύεται (Επικ. γ' ἐνικ. υποτ. ἀντί -ηται), ἡπεροπεύειν, σε Ομήρ. Ὀδ. **2.** ἀπόλ., φεύγω γιὰ νὰ διαφυλάξω τὴν ζωὴ μου, τὸ βάζω στὰ πόδια, τὸν μὲν ἀλευάμενον τὸν δὲ κτάμενον, σε Ομήρ. Ἰλ.· οὔτε φυγέειν δύνατ' οὔτ' ἀλέασθαι, στὸ ἰδ.

ἄλεσσα, Επικ. ἀντί ἤλεσα, ἀόρ. α' τοῦ ἀλέω.

ἀλέτης, -ου, ὁ (ἀλέω), αὐτός που ἀλέθει, βλ. **ὄνος** II. 2.

ἀλετός, ὁ (ἀλέω), ἄλεσμα, σε Πλούτ.· πρβλ. **ἀλητός**.

ἀλετρεύω, μέλ. -εύσω (ἀλέω), ἀλέθω, σε Ομήρ. Ὀδ.

ἄλε-τρίβανος[ἄλ, ἱ], ὁ (ἀλέω, τρίβω), αὐτός που ἀλέθει ἢ κοπανίζει ἢ τρίβει, κόπανος, γουδοχέρι, σε Ἀριστοφ.

ἀλετρίς, -ίδος, ἡ (ἀλέω), δούλη που ἀλέθει σιτάρι, γυνὴ ἀλετρίς, σε Ομήρ. Ὀδ.

ἄλευ, ποιητ. ἀντί ἄλευε, προστ. τοῦ ἀλεύω.

ἄλευαι, Επικ. ἀόρ. α' προστ. τοῦ ἀλέομαι· **ἀλεύατο**, Επικ. γ' ἐνικ. οριστ.

ἄλευρον[ἄ], τό, κυρίως σε πληθ. **ἄλευρα**, (ἀλέω), σταρένιο ἀλεύρι, που διακρίνεται ἀπὸ τὰ ἄλφριτα (κριθαρένιο ἀλεύρι), σε Ἡρόδ. κ.λπ.

ἀλεύω, ἀπομακρύνω, ἀπωθῶ, κρατῶ μακριά· προστ. ἀορ. α' ἄλευσον ὕβριν, σε Αἰσχύλ.· κακὸν ἀλεύσατε, στὸν ἰδ.· ἀπόλ. σε ἐνεστ. ἄλευ, ἀντί ἄλευε, ἀπόφευγε, ἀποστρέψου τὸ κακό, στὸν ἰδ. — Μέσ. ἀλεύομαι, βλ. **ἀλέομαι**.

ἀλέω[ᾱ], παρατ. ἤλουν, αόρ. α' ἤλεσα, Επικ. ἄλεσσα, παρακ. ἀλήλεκα — Παθ.

παρακ. ἀλήλεσμαι ή -μαι· αλέθω, συντρίβω, τρίβω, κοπανίζω, σε Ομήρ. Οδ. (Από τη VΑΙ προήλθαν επίσης τα ἀλήθω, ἀλείατα, ἄλευρον, ἄλως, ἀλῶή).

***ἀλέω**, χρησιμ. μόνο ως Μέσ. ἀλέομαι.

ἀλεωρή, Αττ. -ρά, ή (ἀλέομαι), **1.** αποφυγή, διαφυγή, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **2.** με γεν., μέσο, τρόπος αποφυγής, οχύρωμα ή καταφύγιο από, *δηϊων ἀνδρῶν*, σε Ομήρ. Ιλ.· απόλ., χαράκωμα, αμυντικό έργο, στο ίδ., σε Ηρόδ.

ἄλη[ᾱ], ή, **I.** **1.** αέναη, διαρκής περιπλάνηση, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** περιπλάνηση του πνεύματος, απόσπαση προσοχής, σύγχυση, παραφροσύνη, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., ἄλαι βροτῶν δύσσορμοι, λέγεται για τρικυμίες που κάνουν τους ανθρώπους να περιπλανιώνται χωρίς λιμάνι και ανάπαυση, σε Αισχύλ.· πρβλ. **ἀλύω**.

ἀλήθειᾱ[ᾱλ], ή, Δωρ. ἀλάθεια· Επικ. επίσης ἀληθειᾱ· (ἀληθής)· **I.** αλήθεια· **1.** αλήθεια, αντίθ. προς το ψεύδος, *παιδὸς πᾶσαν ἄλ. μυθεῖσθαι*, το να λέει κάποιος ολόκληρη την αλήθεια για το παιδί, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως και, *χρᾶσθαι τῇ ἄλ.*, σε Ηρόδ.· ή ἄλ. *περί τινος*, σε Θουκ. **2.** αλήθεια, πραγματικότητα, αντίθ. προς το φαίνεσθαι, φαινόμενο, *τῶν ἔργων ή ἄλ.*, στον ίδ. **3.** επιρρ. χρήσεις, *τῇ ἀληθείᾱ*, τω όντι, αληθώς, στον ίδ.· *σπανίως ἀληθείᾱ*, σε Πλάτ.· *ἐπ' ἀληθείας*, αληθώς, τω όντι, σε Δημ.· *μετ' ἀληθείας*, σε Ξεν.· *κατ' ἀλήθειαν*, σε Αριστ. **II.** ο χαρακτήρας του ἀληθοῦς, πιστότητα, ειλικρίνεια, ευθύτητα, φερεγγυότητα, ντομπροσύνη, ευθύτητα χαρακτήρα, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἀληθεύω, μέλ. -σω (ἀληθής), **I.** λέω την αλήθεια, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *τάς δέκα ἡμέρας ἡλήθευσε*, σωστά προείπε για τις δέκα μέρες, σε Ξεν.· *ἄλ.τούς ἐπαίνους*, αποδεικνύω τους επαίνους αληθινούς, σε Λουκ. **II.** Παθ., επαληθεύομαι, πραγματοποιούμαι, λέγεται για προφητείες, σε Ξεν.

ἀ-ληθής[ᾱ], Δωρ. ἀ-λᾱθής, -ές (α στερητικό, λήθω = λανθάνω)· φανερός, εμφανής, αληθινός· **I.** αληθινός, αντίθ. προς το *ψευδής*, σε Όμηρ.· *τό ἀληθές*, με κράση *τάληθές*, Ιων. *τῶληθές* και *τᾶ ἀληθῆ*, με κράση *τάληθῆ*, η αλήθεια, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, ειλικρινής, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **3.** λέγεται για χρησμούς κι άλλα παρόμοια, αληθής, αυτός που επαληθεύεται, πραγματοποιείται, σε Αισχύλ. κ.λπ. **II.** επίρρ. *ἀληθῶς*, Ιων. -θῶς, **1.** αληθινά, ειλικρινά, πραγματικά, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** πράγματι, όντως, στην πραγματικότητα, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ.· ομοίως και, *ὡς ἀληθῶς*, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ. **III.** ουδ. ως επίρρ., προπαροξ. *ἄληθες; itane?* πράγματι; αλήθεια; πραγματικά; ειρων. σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ. **2.** *τό ἀληθές*, πράγματι, Λατ. *revera*, σε Πλάτ. κ.λπ.· ομοίως και *τό ἀληθέστατον*, πραγματικά, όντως, σε Θουκ.

ἀληθίζομαι, αποθ., ἀληθεύω, σε Ηρόδ.

ἀληθινός, -ή, -όν (ἀληθής), σύμφωνος προς την αλήθεια· **1.** λέγεται για πρόσωπα, φιλαλήθης, αξιόπιστος, σε Ξεν., Δημ. **2.** λέγεται για πράγματα, αληθής, πραγματικός, σε Πλάτ.· *ές ἄλ. ἄνδρ' ἀποβῆναι*, για να γίνει σωστός άνδρας, σε Θεόκρ.· επιρρ. -νῶς, όντως, πραγματικά, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀληθό-μαντις, ό, ή, ο προφήτης της αλήθειας, σε Αισχύλ.

ἀληθοσύνη, ή, ποιητ. αντί ἀλήθεια, σε Θέογν.

ἀλήθω[ᾱ] = ἀλέω, σε Ανθ.

Ἀλήιονπεδίων, τό (ἄλη), η χώρα των περιπλανήσεων (πάνω από την οποία περιπλανήθηκε ο Βελλεροφόντης)· σε Λυκία ή Κιλικία· σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-λήιος, -ον (λήϊον), φτωχός σε καλλιεργήσιμα εδάφη, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀλήλεκα, -εμαι ή -εσμαι, Ενεργ. και Παθ. παρακ. του *ἀλέω*.

ἀλήλιφα, ἀλήλιμμαι, Ενεργ. και Παθ. παρακ. του *ἀλείφω*.

ἄλημα[ἄλ], -ατος, τό (ἀλέω), λεπτό αλεύρι· μεταφ., λέγεται για πανούργο, πολυμήχανο άντρα, όπως ο Οδυσσέας, σε Σοφ.

ἀλήμεναι, Επικ. αντί *ἀλῆναι*.

ἀλήμων[ἄ], -ονος, ὁ, ή, (ἀλάομαι), περιπλανώμενος, ταξιδευτής, πλάνης, σε Ομήρ. Οδ., Ανθ.

ἀλῆναι, απαρ. Παθ. αορ. β' του *εἴλω*.

ἄ-ληπτος, -ον, Ι. δύσληπτος, αυτός που δεν μπορεί κάποιος να τον πιάσει, σε Πλούτ.· συγκρ. *ἀληπτότερος*, λιγότερο προσβλητός, απρόσβλητος, σε Θουκ. ΙΙ. απaráδεκτος, ακατανόητος, σε Πλούτ.

ἀλής[ἄ], -ές (εἴλω, πρβλ. [ἁολλής](#)), Ιων. λέξη ισοδύν. με την Αττ. *ἀθρόας*, συγκεντρωμένος, συναθροισμένος, πυκνός, γεμάτος κόσμος, συσσωρευμένος μεμιάς, Λατ. *confertus*, σε Ησίοδ., Ηρόδ.· είτε στον πληθ., *ὡς ἀλέες εἶησαν οἱ Ἕλληνες*, είτε με περιληπτικά ουσιαστικά, *ἀλής γενομένη πᾶσα ή Ελλάς*, στον ίδ.

ἄ-ληστος, -ον, Ιων. αντί *ἄλαστος*.

ἀλητεία, Δωρ. *ἄλᾱτεία*, ή, περιπλάνηση, περιφορά, αλητεία, χάζεμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀλητεύω, μέλ. -σω, περιπλανιέμαι, περιφέρομαι, λέγεται για επαίτες, ζητιάνους, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για εξόριστους, σε Ευρ.

ἀλήτης[ἄ], -ου, Δωρ. *ἄλάτας*, -α, ὁ· κλητ. *ἀλῆτα*, Δωρ. *ἄλᾱτα*· (ἀλάομαι)· **1.**

περιπλανώμενος, σουλατσαδόρος, πλάνης, νομάς, πλανόδιος, λέγεται για επαίτες, ζητιάνους, σε Όμηρ.· λέγεται για εξορίστους, σε Τραγ.· *τὸν μακρῶν ἀλάταν πόνων*, αυτός που περιπλανήθηκε σε κόπους μακράς διαρκείας, σε Σοφ. **2.** ως επίθ. περιπλανητικός,, αλήτικος, νομαδικός, *βίος*, σε Ηρόδ.

ἀλητός, ὁ, ποιητ. αντί *ἀλετός*, σε Βάβρ.

ἄλθομαι, Παθ., καθίσταμαι υγιής, *ἄλθετο χεῖρ* (γ' ενικ. Επικ. παρατ.), σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλία, [ἄλ] Ιων. -ίη (ἀλής), συνέλευση του λαού στις Δωρ. πόλεις, ανάλογο προς την Αττ. *ἐκκλησία*, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἄλιάδης[ἄδ], -ου, ὁ (ἄλς), ναύτης, ναυτικός, θαλασσινός, σε Σοφ.

ἄλι-άετος, ποιητ. *ἄλαιέτος*, ὁ, θαλασσαετός, αλιάετος, αετός ο βουτηχτής, σε Αριστοφ.

ἄλι-ᾱής, -ές (ἄημι), αυτός που πνέει προς την θάλασσα, προς το πέλαγος ή μέσω της θάλασσας, διαμέσω του πελάγους, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλι-ανθής, -ές (ἄλς, ἀνθέω), αρχικά, αυτός που ανθίζει από τη θάλασσα· έπειτα = *ἀλιπόρφυρος*, πορφυρός, μωβ, βυσσινί, σε Ανθ.

ἄ-λίαστος, -ον (λιάζομαι), Ι. άκαμπτος, ακατάπαυστος, σε Ομήρ. Ιλ.· ουδ. ως επίρρ., *μηδ' ἄλιαστον ὁδύρεο*, ούτε να θρηνηίς ακατάπαυστα, στο ίδ.· ομοίως και, *φρῆν ἄλιαστος φρίσσει*, σε Ευρ. ΙΙ. λέγεται για πρόσωπα, ακατάβλητος, ατρόμητος, στον ίδ.

ἄλίβας[ἄ-], -αντος, ὁ, νεκρό σώμα, πτώμα, σε Πλάτ. (άγν. προέλ.).

ἄλίβᾱτος, -ον, Δωρ. αντί *ήλίβατος*.

ἄλι-βρεκτος, -ον (ἄλς, βρέχω), αυτός που βρέχεται από την θάλασσα, σε Ανθ.

άλιγκιος[ἄ], -ον, παρόμοιος, όμοιος, σε Όμηρ.· πρβλ. το σύνθ. **έναλίγκιος**. (αμφίβ. προέλ.).

άλι-δονος, -ον (ἄλς, δονέω), περιδινούμενος κάτω από τη θάλασσα, σε Αισχύλ.

άλιεία, ή (άλιεύω), αλίευση, ψάρεμα, σε Αριστ.

άλι-ερκής, -ές (ἄλς, ἔρκος), περιτριγυρισμένος από θάλασσα, περικλειστός από θάλασσα, σε Πίνδ.

άλιεύς, ό, γεν. -έω, Ιων. -ῆος και συνηρ. *άλιῶς*: (ἄλς)· κάποιος που σχετίζεται με τη θάλασσα, και ομοίως· **1.** ψαράς, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** ναυτικός, ναύτης, σε Όμηρ. Οδ.· με ἄλλο ουσ., *ἐρέτας ἀλιῆας*, ναυτικούς κωπηλάτες, στο ίδ.

άλιευτικός, -ή, -όν (άλιεύω), αυτός που ανήκει ή προορίζεται για ψάρεμα, σε Ξεν., Αριστ.· *ή -κή* (με ή χωρίς το *τέχνη*), η τέχνη του ψαρέματος, σε Πλάτ.

άλιεύω, μέλ. -σω (ἄλς), 1. ψαρεύω, είμαι ψαράς, σε Πλούτ., Λουκ. κ.λπ. **2.** ψαρεύω, πηγαίνω για ψάρεμα, σε Κ.Δ.

άλίζω (Α) [ἄ]· αόρ. α' *ἤλιστα* — Παθ. αόρ. α' *ἤλισθην*· μτχ. Ιων. παρακ. *άλισμένος*· (ἄλῆς)· συναθροίζω, συγκεντρώνω, λέγεται για στριατιωτικές δυνάμεις, σε Ηρόδ. — Παθ., συνέρχομαι, συνάγομαι, στον ίδ.

άλίζω (Β) [ἄ], μέλ. -ίσω (ἄλς), αλατίζω, και Παθ. είμαι αλατισμένος, σε Αριστ., Κ.Δ.

άλι-ζωνος, -ον (ἄλς, ζώνη), περιζωσμένος από θάλασσα, σε Ανθ.

άλι-ζωος, -ον, αυτός που ζει με ή μέσα στη θάλασσα, σε Ανθ.

άλιή, ή, Ιων. αντί ἄλία.

άλι-ήρης, -ες (ἐρέσσω), αυτός που σαρώνει τα κύματα, *κόπη*, σε Ευρ.

άλιθιος, Δωρ. αντί ἡλίθιος.

ἄ-λίθος, -ον, μη βραχώδης, μη πετρώδης, λέγεται για τη στεριά, σε Ξεν.

Ἀλικαρνασσός, Ιων. -ησός, ή, Δωρική πόλη της Καρίας, σε Ηρόδ. κ.λπ.

Ἀλικαρνασσεύς, -έως, Ιων. -ησεύς, -έος, ό, ο καταγόμενος από την Αλικαρνασσό, στον ίδ.

Ἀλικαρνασσόθεν, επίρρ., από την Αλικαρνασσό, σε Λουκ.

άλικία, ή, Δωρ. αντί ἡλικία.

άλι-κλυστος, -ον (ἄλς, κλύζω), κατακλυζόμενος από θάλασσα, σε Σοφ.

άλίκος, -α, -ον, Δωρ. αντί ἡλίκος.

άλι-κτύπος, -ον, 1. αυτός που χτυπιέται στη θάλασσα, λέγεται για πλοία σε κακό καιρό, σε Σοφ. **2.** λέγεται για κύματα, που ηχούν με θόρυβο στη θάλασσα, σε Ευρ.

άλι-κύμων[ῶ], -ον (ἄλς, κύμα), περιτριγυρισμένος από κύματα, σε Ανθ.

ἄ-λίμενος[ι], -ον (λιμήν), 1. αυτός που δεν έχει λιμάνι, σε Αισχύλ., Θουκ.

κ.λπ. **2.** μεταφ., αυτός που δεν έχει καταφύγιο, αφιλόξενος, εχθρικός, σε Ευρ.

ἄλιμενότης, ή, ἔλλειψη λιμανιού, σε Ξεν.

άλιμῦρής, -εσσα, -εν (ἄλς, μύρω), αυτός που εκχύνεται στη θάλασσα, λέγεται για ποτάμια, σε Όμηρ.

άλι-μῦρής, -ές (ἄλς, μύρω), αυτός που ρέει στη θάλασσα, λέγεται για την ίδια τη θάλασσα, σε Ανθ.

άλινδέω ή ἄλινδω[ἄ], κάνω κάτι να κυληθεί (αλλά Ενεργ. απαντάται μόνο σε συνθ. με το ἔξ)· Παθ., κυλιέμαι στη σκόνη (πρβλ. **ἄλινδήθρα**)· μεταφ., περιφέρομαι, περιπλανώμαι, σε Ανθ.

ἄλινδήθρα, ή, αμμώδης περιοχή για το κύλισμα των αλόγων, Λατ. volutabrum· μεταφ., *ἄλινδῆθραι ἐπῶν*, δηλ. οι μακριές περίπλοκες και κατά κάποιο τρόπο «κυλινδρόμενες» λέξεις, σε Αριστοφ.

ἀλι-νήκτειρα, ἢ (**ἄλς, νήχω**), θηλ. όπως αν προερχόταν από το **ἀλινηκτήρ*, αυτή που κολυμπάει στη θάλασσα, σε Ανθ.

ἀλι-νηχής, -ές (**ἄλς, νήχω**), αυτός που κολυμπά στη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄ-λῖνος, (**λῖνον**), αυτός που δεν έχει δίχτυ, *ἄλ. θήρα*, κυνήγι στο οποίο δεν χρησιμοποιείται δίχτυ, σε Ανθ.

ἄλῖνος, -η, -ον (**ἄλς**), αλάτινος, σε Ηρόδ.

ἄλιξ, Δωρ. αντί ἤλιξ.

ἀλί-ξαντος, -ον (**ἄλς, ξαίνω**), αυτός που φθείρεται από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλιος, ὁ, Δωρ. αντί ἤλιος.

ἄλιος (Α), -α, -ον και -ος, -ον (**ἄλς**), θαλασσινός, Λατ. *marinus*, λέγεται για τους θεούς της θάλασσας και τις νύμφες, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἄλ. ψάμασθαι*, η άμμος της θάλασσας, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλιος (Β), -α, -ον (πρβλ. **ἡλίθιος**), λέγεται για πράγματα, άκαρπος, άκερδής, απρόσφορος, μάταιος, ανώφελος, σε Όμηρ.· ουδ. *ἄλιον* ως επίρρ., μάταια, σε Ομήρ. Ιλ.· ομαλό επίρρ. -ίως, σε Σοφ.

ἄλιο-τρεφής, -ές (**τρέφω**), αυτός που τρέφεται στη θάλασσα, *φῶκαι*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλιώω, μέλ. *ἄλιώσω*, αόρ. α' *ἡλίωσα*, Επικ. *ἄλίωσα*· (**ἄλιος** Β)· αποβαίνω άκαρπος, απογοητεύω, ματαιώνω, *Διός νόον*, σε Ομήρ. Οδ.· *οὐδ' ἄλιώσε θέλος*, ούτε έριξε άσκοπα το δόρυ, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀλιπᾶρής, -ές, ακατάλληλος, ανάρμοστος για ικέτη, σε Σοφ.

ἀλί-πεδον, τό, το πεδίο κοντά στη θάλασσα, όπως αποκαλούνταν η πεδιάδα κοντά στον Πειραιά, σε Ξεν.

ἀλί-πλαγκτος, -ον (**ἄλς, πλάζομαι**), αυτός που περιπλανιέται στη θάλασσα, σε Σοφ., Ανθ.

ἄλι-πλᾶνής, -ές (**ἄλς, πλανάομαι**), αυτός που περιπλανιέται στη θάλασσα, σε Ανθ.

ἀλί-πληκτος, Δωρ. -**πλακτος**, -ον (**ἄλς, πλήσσω**), αυτός που πλήττεται από τη θάλασσα, σε Πίνδ.

ἄλι-πλήξ, -ῆγος, ὁ, ἡ, = το προηγ., σε Ανθ.

ἀλί-πλοος, -ον, συνηρ. -**πλους**, -ουν (**ἄλς, πλέω**), I. σκεπασμένος με νερό, σε Ομήρ. Ιλ. II. αυτός που πλέει στη θάλασσα, *νοῦς*, σε Αρίων.

ἄλι-πόρος, -ον (**ἄλς, πείρω**), αυτός μέσω του οποίου ρέει η θάλασσα, σε Λουκ.

ἄλι-πόρφυρος, -ον (**ἄλς, πορφύρα**), λέγεται για τη μαβιά θάλασσα, λέγεται για την πραγματική μωβ βαφή, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλιρρᾶγής, -ές (**ἄλς, ρήγνυμι**), αυτό πάνω στο οποίο ξεσπά η θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλίρ-ραντος, -ον (**ἄλς, ραίνω**), αυτός που ραντίζεται από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλίρ-ρηκτος, -ον=ἄλιρραγής, σε Ανθ.

ἄλιρ-ρόθιος, -ον και -α, -ον (**ἄλς, ρόθος**), αυτός που χτυπιέται από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλίρ-ροθος, -ον, = το προηγ., *ἄλ. πόροι*, οι πορθμοί της ορμητικής θάλασσας, σε Αισχύλ.

ἄλίρ-ρῦτος, -ον (**ἄλς, ῥέω**), αυτός που βρέχεται από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλις[ἄλις], επίρρ. (*ἄλής*)· σε σωρούς, σε πλήθος, σε σμήνη, σε αφθονία, σε πληθώρα· και έπειτα, ικανώς, αρκετά, Λατ. *satis*. 1. με ρήματα, *ἄλις πεποτήγεται* (*μέλισσαι*), σε Ομήρ. Ιλ.· *περί δὲ Τρωαί ἄλις ἦσαν*, πετούσαν σε σμήνη, στο ίδ.·

επίσης, σκετικώς αρκετά, μέτριοι, όπως το *μετρίως*, σε Ευρ. 2. μαζί με ουσ. *γαλκόν*

τε χρυσόν τε ἄλις, ἀφθονο χρυσάφι και ἀσήμι, σε Ομήρ. Οδ. **3.** ἄλις (ενν. ἐστί), εἶναι αρκετό, σε Ομήρ. Ιλ. ἢ οὐχ ἄλις, ὥς..., δεν εἶναι αρκετό που..., σε Όμηρ. **4.** ως επίθ., ἄλις ἢ συμφορά (ενν. ἐστί), σε Ευρ.· επίσης, ἄλις (ενν. εἰμί), μαζί με μτχ., ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ, εἶναι αρκετό που υποφέρω ἐγώ, σε Σοφ. **5.** με γεν. πράγμ., αρκετά από ένα πράγμα, ἄλιςἔχειν τινός, σε Ηρόδ., Αττ.

ἄλισγέω, μιάινω, μολύνω· απ' όπου **ἄλίσσημα**, τό, μίasma, μόλυνση, σε Κ.Δ. (ἀγν. προέλ.).

ἄλίσκομαι (VAI), ελλειπτικό στην Παθ., η Ενεργ. συμπληρώνεται από το αἰρέω· παρατ. ἡλίσκόμην, μέλ. ἀλώσομαι, αόρ. β' ἤλων, σε Αττ. ἐάλων [ᾱ], υποτ. ἀλῶ, -ῶς, -ῶ [ᾱ], Ιων. ἀλώω, ἀλώη [ᾱ], ευκτ. ἀλοίην, Επικ. ἀλώην· απαρ. ἀλῶναι, Επικ. ἀλώμεναι· μτχ. ἀλούς· παρακ. ἤλωκα, Αττ. ἐάλωκα, υπερσ. ἡλώκειν· **Ι. 1.** κυριαρχούμαι, κατακτώμαι, αλώνομαι, λέγεται για πρόσωπα και τόπους, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἄλίσκεσθαι εἰς πολεμίους, πέφτω στα χέρια του εχθρού, σε Πλάτ. **2.** πιάνομαι, συλλαμβάνομαι, θανάτω ἀλῶναι, ή χωρίς το θανάτω, πεθαίνω, σε Όμηρ.· ἐάλωσαν εἰς Ἀθήνας γράμματα, γράμματα κατελήφθησαν και εστάλησαν στην Αθήνα, σε Ξεν. **3.** με θετική σημασία, έχει κερδηθεί, έχει κατακτηθεί, έχει αποκτηθεί, σε Σοφ. κ.λπ. **II.** με μτχ., συλλαμβάνομαι επ' αυτοφώρῳ ή εντοπίζομαι να κάνω κάτι, σε Ηρόδ.· ἐανάλῳς τοῦτο πράττων, σε Πλάτ.· επίσης με ουσ. ή επίθ. η μετοχή ὦνπαραλείπεται, οὐ γάρ φονεὺς ἀλώσομαι, σε Σοφ., Αριστοφ. **2.** ως Αττ. δικανικός ὅρος, κηρύττομαι ἐνοχος, καταδικάζομαι, σε Πλάτ., Δημ.· με γεν. εγκλημ., καταδικάζομαι για, ἀλῶναι ψευδομαρτυριῶν κ.λπ.

ἄλί-στονος, -ον (ἄλς, στένω), αυτός που αντηχεί στη θάλασσα, σε Αισχύλ.

ἄλιστός[ᾱ], -ή, -όν (ἄλίζω), αλατισμένος, παστωμένος, σε Ανθ.

ἄλί-στρεπτος, -ον (ἄλς, στρέφω), αυτός που περιστρέφεται από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλιταίνω (VAIIT)· αόρ. β' ἤλιτον, υποτ. ἀλίτω, ευκτ. ἀλίτοιμι, μτχ. ἀλιτών — Μέσ., Επικ. γ' πληθ. αόρ. β' ἀλίτοντο, υποτ. ἀλίτωμαι, απαρ. ἀλιτέσθαι· μτχ. ἀλιτήμενος (σχημ. όπως αν προερχόταν από το ἀλίτημι, πρβλ. **τιθήμενος**, Επικ. αντί τιθέμενος)· **1.** με αιτ. προσ., αμαρτάνω ή διαπράττω ὕβρη απέναντι στο θεό, σε Όμηρ., Αισχύλ. **2.** με αιτ. πράγμ., παραβαίνω, Διὸς ἐφετμός, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** η μτχ. ἀλιτήμενος χρησιμ. ως επίθ., αμαρτωλός, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλιτεῖν, αόρ. β' του ἀλιταίνω.

ἄλι-τενής, -ές (ἄλς, τείνω), εκτεινόμενος κατά μήκος της θάλασσας, επίπεδος, χαμηλός, σε Πλούτ.

ἄλι-τέρμων, -ον (ἄλς, τέρμα), οριζόμενος από τη θάλασσα, σε Ανθ.

ἄλίτημα, -ατος, τό (ἄλιταίνω), αμάρτημα, ὕβρη, σε Ανθ.

ἄλιτήμων, -ον, = το επόμ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλιτήριος, -ον (ἄλιταίνω), **1.** αμαρτάνω ή διαπράττω ὕβρη απέναντι σε θεό, με γεν., σε Αριστοφ., Θουκ. **2.** απόλ., αμαρτωλός, ἐνοχος, σε Λυσ. κ.λπ.

ἄλιτηρι-ώδης, -ες (εἶδος), απεχθής, καταραμένος, αποτρόπαιος, σε Πλάτ.

ἄλιτηρός, -όν = ἀλιτήριος· στον Σοφ. το κάξ ἀλιτηροῦ φρενός, θα έπρεπε πιθ. να είναι κάξ ἀλειτηρῶς ή ἐξ ἀλιτρίας.

ἄλιτό-ξενος, -ον, αυτός που διαπράττει σφάλμα έναντι στο φίλο του, σε Πίνδ.

ἄλιτο-φροσύνη, ή (φρήν), πονηρό φρόνημα, σε Ανθ.

ἄλιτραίνω, Επικ. αντί ἀλιταίνω, αμαρτάνω, βλάπτω, ενοχλώ, σε Ησίοδ., Ανθ.

ἄλιτρώω (ἄλιτρός) = ἀλιταίνω, σε Αισχύλ.

ἀλιτρία, ἡ, αμαρτία, βλάβη, σε Σοφ.

ἀλιτρός, -όν, συγκοπτ. αντί *ἀλιτηρός*, αμαρτωλός, κακός, φαύλος· και ως ουσ., *δαίμοσιν ἀλιτρός*, υβριστής απέναντι στους θεούς, σε Όμηρ.· με ηπιότερη σημασία, πανούργος, κατεργάρης, σε Ομήρ. Οδ.

ἀλιτροσύνη, ἡ = *ἀλιτρία*, σε Ανθ. κ.λπ.

ἀλί-τρῦτος, -ον (*ἄλς, τρύω*), φθαρμένος από τη θάλασσα, αυτός που έχει πληχθεί από τη θάλασσα, *γέρων*, σε Θεόκρ.· *κύμβη*, σε Ανθ.

ἀλί-τῦπος, -ον (*ἄλς, τύπτω*), **1.** δαρμένος από τη θάλασσα, *άλ. βάρη*, θλίνεις για πτώματα που βρίσκονται στη θάλασσα, σε Αισχύλ. **2.** ως ουσ., ναυτικός, ψαράς, σε Ευρ.

ἀλί-τῦρος, ὁ (*ἄλς*), είδος αλμυρού τυριού, σε Ανθ.

ἀλιφθορία, ἡ, καταστροφή στη θάλασσα, ναυάγιο πλοίου, σε Ανθ.

ἀλι-φθόρος, -ον (*ἄλς, φθείρω*), αυτός που καταστρέφει στη θάλασσα· ως ουσ., πειρατής, σε Ανθ.

ἀλκαῖος, -α, -ον (*ἀλκή*), δυνατός, ισχυρός, μέγας, λεβέντης, σε Ευρ.

ἄλκαρ, τό (*ἀλκή*), μόνο στην ονομ. και αιτ., φυλακτό, άμυνα, με δοτ., *οὔδε τί σε Τρώεσσιν ὄϊομαι ἄλκαρ ἔσσεσθαι*, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., *ἄλκαρ Ἀχαιῶν*, η άμυνα των Αχαιών, στο ίδ.· αλλά, *γήραος ἄλκαρ*, άμυνα εναντίον των γηρατειών, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀλκάς, Δωρ. αντί *ἀλκήεις*.

ἀλκή, ἡ (*ἄλαλκε*), **I.** ισχύς όπως φαίνεται στην πράξη, ανδρεία, θάρρος, ευψυχία, *ἐπιειμένος ἀλκήν*, ενδεδυμένος με ανδρεία, σε Ομήρ. Ιλ.· *δύεσθαι ἀλκήν*, στο ίδ.· στον πληθ., κατορθώματα ανδρείας, σε Πίνδ. **II.** ισχύς προς απόκρουση κινδύνου, άμυνα, οχύρωση, προφύλαξη, υπεράσπιση, σε Όμηρ.· *ἀλκή τινος*, άμυνα ή βοήθεια σε κάτι, σε Ησίοδ., Πίνδ. κ.λπ.· *ἐς ή πρὸς ἀλκήν τρέπεσθαι*, στρέφομαι και ανθίσταμαι, είμαι έτοιμος να προφυλαχθώ ή να υπερασπίσω τον εαυτό μου, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *ἀλκῆς μεμνησθαι*, στον ίδ. **III.** συμπλοκή, μάχη, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀλκήεις, -εσσα, -εν, γενναίος, πολεμικός, σε Ομηρ. Ύμν., Ανθ.

ἀλκί[ι], ετερόκλ. δοτ. του *ἀλκή* (όπως αν προερχόταν από το ἄλξ), δύναμη, ισχύς, *ἀλκί πεποιθώς*, λέγεται για άγρια ζώα, σε Όμηρ.

ἀλκί-μᾶχος, -η, -ον (*μάχομαι*), αυτός που πολεμά γενναία, γενναίος πολεμιστής, σε Ανθ.

ἄλκίμος, -ον και -η, -ον, δυνατός, ρωμαλέος, γενναίος, λέγεται για πρόσωπα και όπλα, σε Όμηρ.· *ἄλκιμος τὰ πολεμικά*, σε Ηρόδ.

ἀλκί-φρων, -ον, γεν. -ονος (*φρήν*), μεγαλόψυχος, γενναίος, σε Αισχύλ.

ἀλκτήρ, -ῆρος, ὁ (*ἄλαλκε*), προστάτης από κάτι, με γεν., σε Όμηρ.

ἀλκυονίδες, αἱ (με ή χωρίς το *ἡμέραι*), οι δεκατέσσερις χειμωνιάτικες μέρες, κατά τη διάρκεια των οποίων η αλκυόνα χτίζει τη φωλιά της και η θάλασσα είναι ήρεμη, οι αλκυονίδες ημέρες, παροιμ. για την αδιατάρακτη γαλήνη, σε Αριστοφ.

ἀλκυών, -όνος, ἡ, θαλάσσιο πτηνό που τρώει ψάρια, Λατ. *alcedo*, σε Όμηρ. κ.λπ. (ο τύπος *ἀλκυών* είναι λανθασμένος).

***ἄλκω** = *ἄλέξω*, βλ. [ἄλαλκε](#).

ἄλλά, σύνδεσμος, αρχικά ουδ. πληθ. του ἄλλος (με αλλαγμένη προφορά), αλλιώς, όμως, πιο ισχυρό από το *δέ*. **I.** ως αντιθετικός σύνδεσμος, **1.** *αλλά*, Λατ. *autem*, η πρόταση που προηγείται είναι αρνητική (αποφατική), *οὐ μόνον ἄπαξ, ἀλλά*

πολλάκις. σε Πλάτ.· ομοίως. *οὐχ* (ή *μή*) *ὅτι*. *οὐχ* (ή *μή*) *ὅπως*. ακολουθούνται από

ἀλλά ή ἀλλά καί..., όχι μόνο..., αλλά... **2.** μετά από αρνητικό ἀλλά μερικές φορές ἀλλ' ἢ, εκτός, όμως, ἔπαισεν οὐτις ἀλλ' ἐγώ, σε Σοφ. **II.** για να αντιθέσει ολόκληρες προτάσεις, αλλά, όμως, παρόλα αυτά, Λατ. at· από τον Όμηρ. χρησιμ. με προστ. ή υποτ. για παραίνεση, παρόρμηση, διαμαρτυρία, όπως το Λατ. tandem, ἀλλά ἴσθι, ἀλλ' ἄγε, ἀλλά ἴωμεν, σε Όμηρ. **III. 1.** μαζί με άλλα μόρια, ἀλλ' ἄρα ή ἀλλ' οὖν, αλλά έπειτα, πάντως, όπως και να 'χει, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** ἀλλά γάρ, Λατ. enimvero, αλλά πραγματικά, βέβαια, ασφαλώς, σε Αττ. **3.** ἀλλ' ἤ, σε ερωτήσεις, Λατ. an vero? ergo?, σε Πλάτ.· πρβλ. ἀλλ' ἤ (στο οικείο χωρίο).

ἀλλάγη, ή (ἀλλάσσω), I. αλλαγή, μεταβολή, σε Αισχύλ. κ.λπ. **II.** ανταλλαγή, είτε στην αγορά είτε στην πώληση, σε Πλάτ.

ἄλλαγμα, -ατος, τό (ἀλλάσσω), αυτό το οποίο δίνεται ή παίρνεται στις εμπορικές συναλλαγές, η τιμή ενός πράγματος, σε Ανθ.

ἀλλαντοπωλέω, μέλ. -ήσω, εμπορεύομαι αλλαντικά, σε Αριστοφ.

ἀλλαντο-πώλης, -ου, ό (πωλέω), έμπορος αλλαντικών, σε Αριστοφ.

ἀλλᾶς, -ᾶντος, ό, αλλαντικό, λουκάνικο, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

ἀλλάσσω, μεταγεν. Αττ. -ττω, μέλ. -άξω, αόρ. α' ἤλλαξα, παρακ. ἤλλᾶχα — Μέσ.

μέλ. ἀλλάξομαι, αόρ. α' ἤλλαξάμην — Παθ. μέλ. ἀλλαχθήσομαι, μέλ. β'

ἀλλαγήσομαι, αόρ. α' ἤλλάχθην, αόρ. β' ἤλλάγην [ᾶ], παρακ. ἤλλαγμαi· γ' ενικ.

υπερσ. ἤλλακτο· (ἄλλος)· I. κάνω κάτι διαφορετικό απ' ό,τι είναι, αλλάζω,

μετατρέπω, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ. II. 1. ἀλλ. τί τινος, δίνω εις αντάλλαγμα,

απαλλάσσω το ένα για το άλλο, σε Αισχύλ.· τι αντί τινος, σε Ευρ.· ομοίως στη Μέσ.,

σε Θουκ. 2. ξεπληρώνω, ανταποδίδω, εκδικούμαι, φόνον φρονεῦσιν, σε Ευρ. **3.**

παραιτούμαι, εγκαταλείπω, παρατώ, ούράνιον φῶς, σε Σοφ. III. παίρνω κάτι έναντι

άλλων, κάκιον τούσθλοῦ, σε Θεόγγ.· ἀλλ. θνητόν εἶδος, προσλαμβάνω θνητή

μορφή, σε Ευρ. — Μέσ., ἀλλάσσεσθαι τίτινος, ένα αγαθό για κάποιο άλλο,

εὐδαιμονίας, σε Ηρόδ. κ.λπ.· απ' όπου, αγοράζω, τι ἀντ' ἀργυρίου, σε Πλάτ. IV.

διαδέχομαι, εναλλάσσομαι, σκῆπτρ' ἀλλάσσων ἔχειν, έχει διαδοχικά την εξουσία,

σε Ευρ. — Παθ., ἀρεταί ἀλλασσόμεναι, που εναλλάσσονται διαδοχικά, σε Πίνδ.

ἀλλᾶχῃ, επίρρ., (ἄλλος), αλλού, σε άλλο μέρος, ἄλλος ἀλλαχῇ, ένας εδώ, άλλος

εκεί, σε Ξεν.· ἄλλοτε ἀλλαχῇ, τώρα εδώ, τώρα εκεί, στον ίδ.

ἀλλᾶχόθεν, επίρρ., από άλλο μέρος, σε Αντιφών.

ἀλλᾶχόθι, επίρρ., αλλού, σε Ξεν.· ἀλλαχόσε, επίρρ. σε άλλο μέρος, στον ίδ.·

ἀλλαχοῦ, επίρρ. αλλού, σε Σοφ., Ξεν.

ἄλλεγον, ἀλλέξαι, ποιητ. αντί ἀνέλεγον, ἀναλέξαι, παρατ. και απαρ. αορ. α' του ἀναλέγω.

ἄλλη, Δώρ. ἄλλαήαλλᾶ επίρρ., αρχικά δοτ. θηλ. του ἄλλος· I. λέγεται για τόπο, **1.**

σε άλλο μέρος, αλλού (στάση σε τόπο), σε Όμηρ. κ.λπ.· με γεν. τοπική, ἄλλοςᾶλλη

τῆς πόλεως, ένας σ' ένα σημείο της πόλης, άλλος σε άλλο, σε Θουκ. 2. σε άλλο

μέρος, αλλού (κατεύθυνση σε τόπο), σε Όμηρ. κ.λπ. II. λέγεται για τρόπο, με

διαφορετικό τρόπο, κάπως διαφορετικά, αλλιώς, στον ίδ. κ.λπ.· ἄλλη γέ πη, σε

Πλάτ.· ἄλλη πως, σε Ξεν.

ἀλλ' ἢ (αντί ἄλλο ἢ), εκτός, ξεχωριστά, παρά μόνο, μόνο μετά από αρνητικές λέξεις, οὐδείς ἀλλ' ἢ ἐκείνη, κανείς άλλος από αυτήν, σε Ηρόδ.· ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω ἀλλ' ἢ μικρόν τι, σε Ξεν.

άλλ-ηγορέω, μέλ. -ήσω (ἄλλος, ἀγορεύω), μιλώ με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται πως υπονοώ κάτι άλλο από αυτό που λέω, ερμηνεύω αλληγορικά, σε Πλούτ. — Παθ., λέγομαι αλληγορικά, σε Κ.Δ.

άλληγορία, ή, αλληγορία, δηλ. περιγραφή πράγματος κάτω από την κάλυψη της εμφάνισης ενός άλλου, σε Κικ.

ἄλ-ληκτος, -ον, ποιητ. αντί ἄ-ληκτος, (λήγω), **I.** ακατάπαυστος, αδιάκοπος, συνεχής, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **II.** αδυσώπητος, σε Ομήρ. Ιλ.

άλληλοφάγια, ή, αλληλοφαγία, τροφή του ενός με τον άλλο, σε Ηρόδ.

άλληλο-φάγοι (φάγειν), αυτοί που τρώνε ο ένας τον άλλο, σε Αριστ.

άλληλοφονία, Δωρ. **ἄλλᾱλ-**, ή, αμοιβαίος φόνος, σε Πίνδ.

άλληλο-φόνοι, Δωρ. **ἄλλᾱλ-**, α, αυτοί που φονεύονται αμοιβαία, σε Αισχύλ., Ξεν.

άλλήλων, γεν. πληθ. (η ονομ. θεωρείται αδύνατη)· δοτ. **ἄλλήλοις**, -αις, -οις· αιτ.

ἄλλήλους, -ας, -α· δουλκ. γεν. και δοτ. **ἄλλήλοιν**, Επικ. **ἄλλήλοιιν**, αναδιπλ. από το ἄλλος, ο ένας με τον άλλο, ο ένας στον άλλο, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἄλλην, αιτ. θηλ. του ἄλλος, ως επίρρ., ἄλλην καὶ ἄλλην, ξανά και ξανά, σε Πλάτ.

ἄλ-λιστος, -ον, Επικ. αντί ἄ-λιστος (λίσσομαι), αδυσώπητος, σε Ανθ.

άλ-λιτάνευτος, Επικ. αντί ἄ-λιτάνευτος, (λιτανεύω), αδυσώπητος, άκαμπτος, σε Ανθ.

άλλο-γενής, -ές (γένος), καταγόμενος από άλλη φυλή, ξένος, σε Κ.Δ.

άλλο-γλωσσος, -ον (γλῶσσα), αυτός που χρησιμοποιεί ξένη γλώσσα, σε Ηρόδ.

άλλο-γνοέω (γι-γνώσκω), παραγνωρίζω κάποιον, αγνοώ, **άλλογνώσας** (Ιων. αντί ἀλλαγνοήσας), σε Ηρόδ.

άλλο-γνωτος, -ον, παραγνωρισμένος, άγνωστος, σε Ομήρ. Οδ.

άλλο-δαπός, -ή, -όν (ἄλλος, βλ. [ποδαπός](#)), αυτός που ανήκει σε άλλο λαό ή γη (χώρα), ξένος, άγνωστος, αλλοδαπός, σε Όμηρ. κ.λπ.

άλλο-ειδής, -ές (εἶδος) ή **άλλο-ιδής**, -ές (ιδέα), αυτός που έχει διαφορετική εμφάνιση, ουδ. πληθ. **άλλοειδέα** (που πρέπει να είναι — — —) ή **άλλοιδέα**, που πρέπει να είναι — υ υ —, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλλοθ', έκθλιψη από το ἄλλοθι.

ἄλλοθεν, επίρρ., από άλλο τόπο, ἄλλοθεν ἄλλος, ο ένας από ένα τόπο, ο άλλος από άλλον, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· ἄλλοθεν, απ' έξω, σε Ομήρ. Οδ.· **οὐδαμόθεν ἄλλοθεν**, στο ίδ.

ἄλλοθι, επίρρ., **I.** αλλού, σε άλλο μέρος, σε ξένη ή αλλοδαπή χώρα, σε Ομήρ. Οδ.· με γεν., ἄλλοθι γαίης, σε άλλη ή ξένη γη, στο ίδ.· **αλλά, ἄλλοθι πάτρης**, αλλού από την γενέθλια χώρα κάποιου, δηλ. μακριά από το σπίτι, στο ίδ. **II.** με άλλους τρόπους, από άλλες αιτίες, σε Θουκ., Πλάτ.

άλλο-θροος, -ον, Αττ. συνηρ. -**θρους**, -ουν, αυτός που ομιλεί ξένη γλώσσα, σε Ομήρ. Οδ.· γενικά, ξένος, αλλότριος, μη οικείος, σε Ηρόδ., Τραγ.

άλλοῖος, -α, -ον (**ἄλλος**), **I.** από άλλο είδος ή γένος, διαφορετικός, σε Όμηρ.·

άλλοῖόν τι, ευφημ. αντί **κακόν τι**, κάτι άλλο πάρα καλό, σε Ηρόδ.· από τη συγκρ. του έννοια, μπορεί να ακολουθ. από το ἤ..., στον ίδ., Πλάτ. κ.λπ.· **αλλά ένας πραγματικά συγκρ. τύπος ἀλλοιότερος** συναντάται στους Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **II.** επίρρ. -ως, αλλιώς, διαφορετικά, σε Πλάτ.· συγκρ. -ότερον, σε Ξεν.

άλλοιόω, μέλ. -ώσω (ἄλλοῖος), **I.** καθιστώ διαφορετικό, αλλάζω, μετατρέπω,

τροποποιώ, μεταλλάσσω, σε Πλάτ. κ.λπ. **II. 1.** Παθ. με Μέσ. μέλ. -ώσομαι και Παθ. -

ωθήσομαι· καθίσταμαι διαφορετικός, αλλάζω, σε Θουκ., Ξεν. **2.** διαφοροποιούμαι προς το χειρότερο, στον ίδ.

ἀλλοίωσις, -εως, ἡ, αλλαγή, μετατροπή, αλλοίωση, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄλλοκα, Αιολ. και Δωρ. αντί ἄλλοτε.

ἄλλο-κοτος, -ον, αυτός που έχει ασυνήθιστη φύση ή σχήμα, παράξενος, τερατώδης, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· **ἀλλ.** *πρᾶγμα*, παράδοση, στρεβλή εργασία, σε Θουκ.· με γεν., *ἄλλοκότῳ γνώματῶν πάρος*, με σκοπό ολοκληρωτικά διαφορετικό απο..., σε Σοφ.· *ἐπίρρ. -τως*, σε Πλάτ. (από το ἄλλος, η κατάληξη -κοτος, είναι αμφίβολη).

ἄλλομαι (ΝΑΛ, Λατ. SAL-io)· *παρατ. ἡλλόμην*, μέλ. *ἀλοῦμαι*, Δωρ. *ἀλεῦμαι*, αόρ. α' *ἡλάμην*, μτχ. *ἀλάμενος* (η πρώτη συλλ. μακρά)· αόρ. β' *ἡλόμην*, γ' ενικ. υποτ. *ἄληται* [ᾶ], Επικ. *ἄλεται*· ευκτ. *ἀλοίμην*, απαρ. *ἀλέσθαι*, μτχ. *ἀλόμενος* [ᾶ]· επίσης β' και γ' ενικ. Επικ. αόρ. β' *ἄλσο*, *ἄλτο*, μτχ. *ἄλμενος* (που έχουν ψιλή), *πηδῶ*, *εκτινάσσομαι*, *σκιρτῶ*, λέγεται για ζωντανά πλάσματα, σε Όμηρ. κ.λπ.· *μεταφ.*, λέγεται για πράγματα, *ἄλτο οἷστος*, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για το μάτι, «πάλλομαι», *κινούμαι*, σε Θεόκρ.

ἄλλο-πρός-αλλος, ὁ, δηλ. ἄλλοτε πρὸς ἄλλον, αυτός που στηρίζεται πρώτα στη μια πλευρά και έπειτα στην άλλη, λέγεται για τον Άρη, σε Ομήρ. Ιλ.· *πλοῦτος*, σε Ανθ.

ἄλλος, -η, -ο, Λατ. *alius*, **I. 1.** ἄλλος, κάποιος ἄλλος εκτός, ἄλλος μέν..., ἄλλος δέ..., ο ένας, ο ἄλλος, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄλλος τις ἢ τίς ἄλλος*, κάποιος ἄλλος, ποιος ἄλλος· *οὐδείς ἄλλος*, κανείς· *εἴ τις ἄλλος*, Λατ. *si quis alius*, οποιοσδήποτε ἄλλος. **2.**

επαναλαμβανόμενο, ἄλλος ἄλλο λέγει, κάποιος λέει κάτι, κάποιος ἄλλος κάτι ἄλλο, δηλ. διαφορετικοί ἄνθρωποι λένε διαφορετικά πράγματα· ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο, σε Ξεν.· *λείπουνσι τὸν λόφον ἄλλοι ἄλλοθεν*, στον ίδ.· βλ. [ἄλλαχῇ](#). **3.** ἄλλος καὶ ἄλλος, ένας ἢ δύο· ἄλλο καὶ ἄλλο, ένα πράγμα μετά το ἄλλο, στον ίδ. **4.** μαζί με το άρθρο, ὁ ἄλλος, ο ἄλλος· στον πληθ., οἱ ἄλλοι (Ιων. ὥλλοι), ὅλοι οι υπόλοιποι, ὅλοι οι ἄλλοι· Λατ. *ceteri*· *τὰ ἄλλα*, *συνηρ. τᾶλλα ἢ τᾷλλα*, Λατ. *cetera, reliqua* και ὄχι *alia*· *οἷ τε ἄλλοι καί...*, και ὅλοι οι ἄλλοι και..., δηλ. κυρίως. **5.** με αριθμητικά, ἀκόμη, επιπλέον, *πέμπτος ποταμὸς ἄλλος*, ἀκόμα και ένας πέμπτος ποταμός, σε Ηρόδ.· με υπερθ., *οἷζυρώτατος ἄλλων*, ο πιο αξιολύπητος από τους ἄλλους, σε Ομήρ. Οδ. **II.** σπανίως ὅπως το ἄλλοις, ἄλλου είδους, διαφορετικός, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μερικές φορές ὅπως ο συγκρ. με γεν., *ἄλλα τῶν δικαίων*, ἄλλα παρά δίκαια, σε Ξεν.· *ακολουθ. από το ἦ...*, ὅταν προηγείται αρνητικό, *οὐδέν᾿ ἄλλο, ἦ...*, τίποτα ἄλλο από..., σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἄλλοσε, *ἐπίρρ. (ἄλλος)*, σε ἄλλο μέρος, τόπο, αλλού, σε Ομήρ. Οδ.· *ἄλλος ἄλλοσε*, ο ένας προς ένα μέρος, ο ἄλλος προς ἄλλο, σε Αισχύλ.

ἄλλ-οτε (ἄλλος, ὅτε) Αιολ. **ἄλλοτα**, Δώρ. **ἄλλοκα** σε ἄλλο χρονικό διάστημα, σε ἄλλη εποχή, ἄλλοτε..., ἄλλοτε..., σε μια χρονική στιγμή..., σε ἄλλη..., σε Όμηρ.· ομοίως, ἄλλως ἄλλοτε, σε μια εποχή με ένα τρόπο, σε ἄλλη με διαφορετικό, σε Αισχύλ.· *ἄλλοτ' ἄλλη, ἄλλοθι ἄλλοσε* κ.λπ.·

ἄλλοτι; κάτι ἄλλο; Λατ. *numquid aliud?* ὅταν ακολουθ. από το ἦ, η πρόταση είναι ερωτημ.· *ἄλλο τι ἢ πεινήσουσι;* δηλ. ἄλλο τι πείσονται ἢ πεινήσουσι; θα υποστούν τι ἄλλο εκτός από πείνα; δε θα πεινάσουν; σε Ηρόδ.· επίσης χωρίς το ἦ, *ἄλλο τι ἔλεγες;* είπες κάτι ἄλλο; δεν είπες; σε Πλάτ.

ἄλλοτριο-επίσκοπος, ὁ, αυτός που περιεργάζεται, επισκοπεῖ τις υποθέσεις κάποιου ἄλλου, σε Κ.Δ.

άλλοτριο-λογέω, μέλ. -ήσω (λέγω), μιλώ για πράγματα άσχετα με την υπόθεση, σε Στράβ.

άλλοτριο-πραγμοσύνη, ή (**πρᾶγμα**), ανάμειξη σε ξένες υποθέσεις, σε Πλάτ.

άλλότριος, -α, -ον (**ἄλλος**)· **I.** αντίθ. προς το ἴδιος, **I.** αυτός που αναφέρεται ή ανήκει σε κάποιον άλλο, Λατ. alienus, σε Όμηρ. κ.λπ.· **άλλ.** γυνή, η σύζυγος κάποιου άλλου άνδρα, σε Αισχύλ.· **γναθμοῖσι γελοίων άλλοτρίοισιν**, λέγεται για τους μνηστήρες που γελούσαν με ένα πρόσωπο ξένο από το δικό τους, δηλ. με ένα επιτηδευμένο και αφύσικο γέλιο, σε Ομήρ. Οδ. (το malis ridere alienistου Ορατίου είναι διαφορετικό)· **άλλ.** ὄμμασιν, με τη βοήθεια των ματιών κάποιου άλλου, σε Σοφ.· **άλλοτριωτάτοις τοῖς σώμασιν χρῆσθαι**, μεταχειρίζομαι το σώμα μου σαν να ανήκε απολύτως σε κάποιον άλλο, σε Θουκ. **II.** αντίθ. προς το οἰκεῖος, ξένος, ανοικεῖος, Λατ. peregrinus, σε Όμηρ.· συχνά με σημασία εχθρότητας και μίσους, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** επίρρ. **άλλοτρίως ἔχειν ή διακεῖσθαι πρὸς τινα**, δεν διάκειμαι ευνοϊκά απέναντι σε κάποιον, σε Λυσ.· συγκρ. -ιώτερον, λιγότερο ευνοϊκά, σε Δημ.

άλλοτριότης, -ητος, ή, αποξένωση, αντίθ. προς το οἰκειότης, σε Πλάτ. κ.λπ.

άλλοτριό-χρως, -ωτος, ό, ή, αυτός που αλλάζει χρώμα, σε Ανθ.

άλλοτριώω, μέλ. -ώσω (**ἄλλότριος**)· **1.** με γεν. προσ., αποξενώνω από, τῶν σωμάτων τὴν πόλιν, σε Θουκ. **2.** με δοτ. προσ., καθιστώ εχθρική ως προς άλλο, τὴν χώραν τοῖς πολεμίοις, σε Ξεν. — Παθ., γίνομαι εχθρός, τινί, σε Θουκ. **3.** στην Παθ., λέγεται για πράγματα, απαλλοτριώνομαι, πέφτω σε ξένη ιδιοκτησία, σε Ηρόδ.

άλλοτρίωσις, -εως, ή, αποξένωση, αλλοτρίωση, τῆς ζυμμαχίας οὐχ ὁμοία ή ἄλλ., η απώλειά της, σε Θουκ.

ἄλλου, επίρρ. ἄλλοσε.

ἄλλοφος, -ον, Επικ. αντί ἄλοφος.

ἄλλο-φρονέω, μέλ. -ήσω, **I.** σκέφτομαι για άλλα ζητήματα, αδιαφορώ, δεν δίνω καμία προσοχή, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για κάποιον σε λιπόθυμη κατάσταση, είμαι αναίσθητος, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ.· είμαι κυριευμένος από μανία, από τρέλα, σε Ηρόδ. **II.** είμαι διαφορετικής γνώμης, έχω διαφορετική άποψη, στον ίδ.

ἄλλό-φύλος, -ον (**φυλή**), αυτός που ανήκει σε άλλη φυλή, αλλοεθνής, Λατ. alienigena, σε Αισχύλ., Θουκ.· **πόλεμος ἄλλ.**, πόλεμος με αλλοφύλους, σε Πλούτ.

ἄλλό-χροος, -ον, συνηρ. -χρους, -ους (χρόα), μεταβεβλημένος στο χρώμα, σε Ευρ.· ομοίως, **ἄλλό-χρως**, -ωτος, ό, ή, αυτός που μοιάζει ξένος ή αλλότριος, σε Πλούτ.

ἄλλυδης, επίρρ. (**ἄλλος**), Επικ. αντί ἄλλοσε, ἄλλοῦ, ἄλλυδης ἄλλος, ο ένας εδώ, ο άλλος εκεί, σε Όμηρ.· ἄλλυδης ἄλλη, αλλάζει πότε έτσι, πότε αλλιώς, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλλύεσκε, **ἄλλύουσα[ῦ]**, Επικ. αντί ἀνέλυε, ἀναλύουσα.

ἄλλως, Δώρ. ἄλλῶς, επίρρ. του ἄλλος, **I.** **1.** με διαφορετικό τρόπο ή συμπεριφορά, αλλιώς, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον Αττ. ἄλλως πως, με κάποιον άλλο τρόπο· ἄλλως οὐδαμῶς, με κανέναν άλλο τρόπο· καὶ ἄλλως, και εκτός αυτού· ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου, σε Πλάτ. **2.** ἄλλως τε καί..., και ιδίως, και μάλιστα, δηλ. ειδικά, σε Αττ. κ.λπ. **II.** **1.** αλλιώς, διαφορετικά, ἄλλως εἶπαι, λέω με άλλο τρόπο, δηλ. αρνούμαι, σε Ηρόδ. **2.** με μακράν διαφορετικό τρόπο, δηλ. καλύτερα, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** διαφορετικά απ' ότι θα έπρεπε να

είναι, δηλ. χωρίς στόχο ή σκοπό, χωρίς λόγο, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· επίσης, άκαρπα, άσκοπα, μάταια, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλμα, -ατος, τό (ἄλλομαι), σκίρτημα, αναπήδημα, σε Ομήρ. Οδ.· ἄλμα πέτρας, πήδημα ή πτώση από βράχο, σε Ευρ.· κυνῆς ἄλμα, η αναπήδηση του λαχνού από την περικεφαλαία, σε Σοφ.

ἄλμενος, μτχ. Επικ. αορ. β' του ἄλλομαι.

ἄλμη, ή (ἄλς), **1.** θαλασσινό νερό, ἄλμη, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ἄλμη που έχει στεγνώσει πάνω στο δέρμα, στο ίδ.· αλμυρή επιφάνεια πάνω στο έδαφος, σε Ηρόδ. **2.** η αλμύρα της θάλασσας, δηλ. η ίδια η θάλασσα, σε Πίνδ., Αισχύλ.

ἄλμυρός, -ά, -όν (ἄλμη), **1.** αλμυρός, γλυφός, σε Ομήρ. Οδ. **2.** λέγεται για τη γεύση, γλυφός, υφάλμυρος, σε Θουκ., Ξεν. **3.** μεταφ., πικρός, άγευστος, στιφός, Λατ. amarus, σε Πλάτ. κ.λπ.· ἄλμυρά κλαίειν, κλαίω πικρά, σε Θεόκρ.

ἄλοάω, Επικ. ἄλοιάω· Επικ. γ' ενικ. παρατ. ἄλοία· μέλ. -ήσω, αόρ. α' ἡλόησα, Επικ. ἡλοίησα· (ἄλέω)· **1.** αλωνίζω, χτυπώ, ξεφλουδίζω, σε Πλάτ. **2.** ραβδίζω, ξυλοφορτώνω, σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ.

ἄ-λοβος, -ον, αυτός που δεν έχει λοβό, λέγεται για το συκώτι των θυμάτων, σε Ξεν.

ἄ-λογέω, μέλ. -ήσω (ἄλογος), **1.** δεν δίνω προσοχή, εκτίμηση σε κάτι, Λατ. rationem non habere rei, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., αδιαφορώ, καταφρονώ, περιφρονώ κάτι, σε Ηρόδ. **2.** είμαι «έξω φρενών», «χάνω τα λογικά μου», σε Λουκ.

ἄλογία, Ιων. -ίη, ή, **1.** έλλειψη σεβασμού ή προσοχής, ολιγωρία, αδιαφορία, ἄλογίην εἶχον τοῦ χρηστηρίου, το αψηφίσε, σε Ηρόδ.· ομοίως, ἐν ἄλογίῃ ἔχειν ή ποιεῖσθαι τι, στον ίδ. **2.** στην Αττ., έλλειψη λογικής, παράλογη διαφυγή, απερισκεψία, αβουλία, σε Θουκ., Πλάτ.

ἄλογιστία, ή, απερισκεψία, αβουλία, προπέτεια, σε Πολύβ., Πλούτ. κ.λπ.

ἄ-λόγιστος, -ον (λογίζομαι), **I.** απερίσκεπτος, αστόχαστος, προπετής, σε Θουκ. κ.λπ.· τὸ ἄλόγιστον, έλλειψη λογικής, απερισκεψία, στον ίδ.· επίρρ. -τως, στον ίδ., σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** αυτό που δεν εκτιμάται, που δεν υπολογίζεται, σε Σοφ.· αυτός ο οποίος δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν, φαύλος, σε Ευρ.

ἄ-λογος, -ον, I. 1. αυτός στον οποίο λείπει ολόγος, δηλ. ο μη ομιλών, ο άφωνος, σε Πλάτ.· επίρρ. ἄλόγως, σε Σοφ. **2.** ανείπωτος, ανέκφραστος, ανεκφώνητος, Λατ. infandus, σε Πλάτ. **II.** αυτός που δεν έχει λογική, παράλογος, στον ίδ. κ.λπ.· τὰ ἄλογα, κτήνη, ζώα, στον ίδ., σε Ξεν.· (στη Ν.Ε. ἄλογον, είναι το άλογο). **III.** απροσδόκητος, μη αναμενόμενος, σε Θουκ.

ἄλοητός, ό (ἄλοάω), αλώνισμα, σε Ξεν.

ἄλόθεν, επίρρ. (ἄλς), από τη θάλασσα, ἐξ ἄλόθεν (δείχνει ότι είναι παλιά γεν.), σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλοιάω, Επικ. αντί ἄλοάω.

ἄ-λοιδορος, -ον, αυτός που δεν λαιδορεί, δεν κακολογεί, σε Αισχύλ.

ἄλοιητήρ, -ῆρος, ό (ἄλλοιάω), αυτός που αλωνίζει, που αλέθει, ἄλ. ὀδόντες, οι τραπεζίτες (τα δόντια), σε Ανθ.

ἄλοιφή, ή (ἄλείφω), **I.** οτιδήποτε χρησιμοποιείται για επάλειψη, λαρδί, γράσο, αλοιφή, σε Όμηρ. **II.** επάλειψη αλοιφής ή μπογιάς, ἄλ. μύρων, σε Πλάτ.

ἄλοκίζω, μέλ. -σω (ἄλοξ), χαράσσω αυλάκια πάνω σε κέρινες πλάκες, ιχνογραφώ, τραβώ γραμμές (πρβλ. Λατ. ex-arare), σε Αριστοφ.

ἄλόντε[α], μτχ. αορ. β' δυικ. του ἄλίσκομαι.

ἄλοξ, -οκος, ή = αὔλαξ.

ἄλός, γεν. του ἄλς.

ἄλος, Δωρ. αντί ἥλος, καρφί.

Ἄλο-σύνδη, ἡ [ἄλς, ὑδνέω (√ΣΥΔ) τρέφω], η θαλασσογεννημένη, όνομα της Αμφιτρίτης, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλό-τριψ, -ῖβος, ὁ (ἄλς, τρίβω), γουδοχέρι για το κοπάνισμα του αλατιού, σε Ανθ.

ἄλ-ουργής, -ές (ἄλς, *ἔργω), κατασκευασμένος στη θάλασσα, πορφυρός, δηλ. το γνήσιο πορφυρό χρώμα, σε Πλάτ. ἄλουργῇ, τα πορφυρά ρούχα, σε Αισχύλ.

ἄλουργίς, -ίδος, ἡ, πορφυρή εσθήτα, σε Αριστοφ. ὡς επίθ. ἐσθῆς ἄλουργίς, σε Λουκ.

ἄλουργός, -όν = ἄλουργής.

ἄλουσία, ἡ, μη λούσιμο, απλυσία, ἔλλειψη καθαριότητας, σε Ηρόδ., Ευρ.

ἄ-λουτος, -ον (λούομαι), ἀπλυτος, αυτός που δε χρησιμοποιεῖ το μπάνιο, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.

ἄ-λοφος, Επικ. ἄλ-λοφος, -ον, αυτός που δεν ἔχει λοφίο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-λοχος[ἄ], -ου, ἡ (α αθροιστικό λέχος, πρβλ. ἀκοίτης), σύζυγος, σύντροφος, συμβία, σε Όμηρ., Τραγ.

ἄλόω, Επικ. αντί ἀλάου, ἀλῶ, προστ. του ἀλάομαι.

ἄλόωνται, Επικ. γ' πληθ. του ἀλάομαι.

ἄλπνιστος-η, -ον, επίθ. υπερθ. (πρβλ. ἔπ-αλπνος), ἡδιστος, γλυκύτατος, φίλτατος, σε Πίνδ.

ἄλς (Α), ἀλός[ἄ], ὁ, δοτ. πληθ. ἄλασιν· Λατ. SAL, τεμάχιο αλατιού, σε Ηρόδ.· γενικά, αλάτι, συχνά στον πληθ., σε Όμηρ. κ.λπ. ἄλός μέταλλον, ορυχείο αλατιού, σε Ηρόδ., Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

ἄλς (Β), ἀλός[ἄ], ἡ, θάλασσα, σε Όμηρ.

ἄλσις, -εως, ἡ (ἄλλομαι), πήδημα, αναπήδηση, σε Αριστ.

ἄλσο, β' ενικ. Επικ. αορ. β' του ἄλλομαι.

ἄλσος, -εος, τό, αλσύλιο ἢ ξέφωτο δάσους, Λατ. saltus, σε Όμηρ.· ξέφωτο, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄλσ-ώδης, -ες (εἶδος), ὅμοιος, παρόμοιος με ξέφωτο, σε Ευρ.

ἄλτικός, -ή, -όν (ἄλλομαι), επιδέξις στο πήδημα, σε Ξεν. ἄλτ. ὄρχησις, λέγεται για τους Σαλιεῖς ιερεῖς, σε Πλούτ.

ἄλτο, γ' ενικ. Επικ. αορ. β' του ἄλλομαι.

ἄλυκίς, -ίδος, ἡ (ἄλς), αλμυρή πηγή, σε Στράβ.

ἄλυκτάζω (ἄλύω), μόνο στον παρατ., βρίσκομαι σε θλίψη, σε Ηρόδ.

*ἄλυκτέω, = το προηγ., βλ. ἀλαλύκτημαι.

ἄλυκτο-πέδαι, αἱ (ἄλύσσω, πέδη), δεσμά που θλίβουν ἢ παρενοχλούν, σε Ησίοδ.· στον ενικ., σε Ανθ.

ἄλυξα, Επικ. αόρ. α' του ἄλύσκω.

ἄλυξις, -εως, ἡ (ἄλύσκω), διαφυγή, σε Αισχύλ.

ἄ-λύπητος, -ον (λύπέω), I. αυτός που δεν λυπάται ἢ δεν θλίβεται, σε Σοφ. II. Ενεργ., αυτός που δεν προκαλεῖ πόνο, στον ίδ.

ἄ-λῦπος, -ον (λύπη), I. ο άνευ λύπης, σε Σοφ. κ.λπ.· με γεν., ἄλ. γήρως, χωρίς τους πόνους των γηρατειών, στον ίδ.· τὸ ἄλυπον = ἀλυπία, σε Πλάτ.· επίρρ. ἀλύπως ζῆν,

ζω απαλλαγμένος από τον πόνο, στον ίδ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν προκαλεί πόνο, στον ίδ.

ἄ-λῦρος, -ον (λύρα), αυτός που δεν έχει λύρα, ὕμνοι ἄλυροι, δηλ. άγριοι θρήνοι συνοδευόμενοι από τον αυλό και όχι από τη λύρα (πρβλ. [ἄφόρμικτος](#)), σε Ευρ. κ.λπ.

ἄλυσ, -υος, ὁ (άλύω), αργία, απραξία, περιπλάνηση, πλήξη, ανία, σε Πλούτ.

ἄλῦσις, -εως, Ιων. δοτ. ἄλύσι, ή, αλυσίδα, σε Ηρόδ., Ευρ. (αμφιβ. προέλ.).

ἄ-λῦσιτελής, -ές, ανωφελής, ακερδής, μη προσοδοφόρος, σε Ξεν.· επίρρ. -λῶς, στον ίδ.

άλυσκάζω, ἄλυσκω, μόνο στον ενεστ. και παρατ. αποφεύγω, εκφεύγω, σε Όμηρ.

άλυσκάνω, = ἄλύσκω, σε Ομήρ. Οδ.

ἄλύσκω, μέλ. ἄλύξω, Μέσ. ἄλύξομαι, αόρ. α' ἤλυξα, Επικ. ἄλυξα· (άλύω)·

αποφεύγω, αποκλίνω, αποχωρώ, εγκαταλείπω, με αιτ., σε Όμηρ. κ.λπ.· σπανίως με γεν., το «βάζω στα πόδια», σε Σοφ.· απόλ. διαφεύγω, σε Όμηρ.

ἄλύσσω (άλύω), είμαι στεναχωρημένος, είμαι θλιμμένος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-λῦτος, -ον (λύω), μη χαλαρωμένος, αδιάρρηκτος, αδιάσπαστος, σε Όμηρ. κ.λπ.· συνεχής, αδιάκοπος, αέναντος, κύκλος, σε Πίνδ.

άλύω ή ἄλύω, Αιολ. ἄλυίω (συγγενές προς το ἄλάομαι), **I.** περιπλανιέμαι νοητικά·

1. από λύπη, είμαι ανήσυχος, ταραγμένος, σε Ομήρ. Ιλ.· βρίσκομαι εκτός εαυτού, σε Όμηρ., Σοφ. **2.** από απορία, βρίσκομαι σε αδιέξοδο, δεν ξέρω τι να κάνω, ἄλῦει δ' ἐπὶ παντί, στον ίδ.· ἄλ. λύπα, ἐν πόνοις, στον ίδ. **3.** από χαρά ή ενθουσιασμό, αγαλλίαση, βρίσκομαι εκτός εαυτού, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ. **II.** περιφέρομαι ή περιπλανιέμαι τριγύρω, σε Λουκ., Βάβρ. (το ὕ στον Όμηρ., το ὕ άπαξ στην Οδ. και στους Τραγ.).

ἄλφάνω (VΛΦ)· αόρ. β' ἤλφον, ευκτ. ἄλφοιμι· φέρνω, βρίσκω, κομίζομαι, αποκτώ, σε Όμηρ.· μεταφ., φθόνον ἄλφάνειν, υφίσταμαι ζήλια, φθόνο, σε Ευρ.

ἄλφεσί-βοιος, -α, -ον (ἄλφάνω, βοῦς), αυτός που φέρνει τα βόδια, παρθένοι ἄλφεσίβοιαι, παρθένες για τις οποίες οι γονεῖς τους παρελάμβαναν πολλά βόδια ως δώρα από τους μνηστήρες τους, δηλ. πολυπόθητες, περιζήτητες, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄλφηστής, -οῦ, ὁ, Επικ. γεν. πληθ. ἄλφηστάων· (ἄλφάνω)· αυτός που εργάζεται για το καθημερινό ψωμί του, εργατικός, δραστήριος, σε Ομήρ. Οδ.· ιδίως λέγεται για τους εμπόρους και τους ναυτικούς, στο ίδ.

ἄλφῖ, τό, ποιητ. συντομογρ. τύπος του ἄλφιτον, σε Ομηρ. Ὑμν.· ομοίως κρῖ αντί κριθῆ.

ἄλφῖτ-ἄμοιβός, ὁ, έμπορος κριθάλευρων, σε Αριστοφ.

ἄλφῖτον, τό (ἄλφός), ξεφλουδισμένο ή χοντροκοπανισμένο κριθάρι· ενικ. μόνο στη φράση ἄλφῖτου ἄκτῆ, κριθάλευρο, Λατ. polenta, σε Όμηρ.· στον πληθ., ἄλφιτα, «πληγούρι» από κριθάρι, κριθάλευρα, αντίθ. προς το ἄλευρα, σε Όμηρ., Αττ. **II.** μεταφ., ο «επιούσιος άρτος» κάποιου, σε Αριστοφ.· πατρῶα ἄλφιτα., το πατρικό ψωμί, στον ίδ.

ἄλφῖτο-ποιία, ή (ποιέω), δημιουργία κριθάλευρου, σε Ξεν.

ἄλφῖτο-σίτέω, μέλ. -ήσω (σίτος), καταναλώνω κριθάλευρο, σε Ξεν.

ἄλφοι, γ' ενικ. αόρ. β' ευκτ. του ἄλφάνω.

άλφος, ὁ, λευκότητα, υπόλευκη λέπρα, σε Ησίοδ., Πλάτ. κ.λπ. (από την ίδια ρίζα προέρχεται το Λατ. *albus*, και επίσης *άλφιτον*, εξαιτίας της λευκότητας του κριθαριού).

άλωά, Δωρ. αντί *άλωή*.

Άλωάς, -άδος, ή (άλωή), θεότητα του αλωνιού, σε Θεόκρ.

άλωεινός, -ή, -όν (άλως), αυτός που ανήκει ή χαρακτηρίζει το αλώνι, σε Ανθ.

άλωή[ᾱ], Δωρ. **άλωά**, ή (άλέω), Επικ. αντί *άλως*, **I.** το δάπεδο του αλωνιού, *ιέρας κατ' άλωάς*, σε Ομήρ. *Ιλ.*· *μεγάλην κατ' άλωήν, ἐϋκτιμένην κατ' άλ.*, στο *ίδ.* **II.** κήπος, αμπέλι, φυτεία, βλ. [γουνός](#).

άλώη, **I.** γ' ενικ. υποτ. αορ. β' του *άλίσκομαι*. **II.** αλλά **άλώη**, ευκτ.

Άλωίς, -ίδος, ή = Άλωάς, σε Θεόκρ.

άλωίτης[ι], -ου, ὁ, αυτός που αλωνίζει, γεωργός, καλλιεργητής, σε Ανθ.

άλῶναι, Επικ. **άλῶμεναι**, απαρ. αορ. β' του *άλίσκομαι*.

ἄλων, -ωνος, ή = *άλως*, βρίσκεται στις πλάγιες πτώσεις, σε Αριστ.

άλωπέκειος, -α, -ον, *Ιων.* -εος, -η, -ον (*άλῶπηξ*), λέγεται για την αλεπού· *άλωπεκέη*, *Αττ.* -κῆ (ενν. *δορά*), δέρμα, γούνα αλεπούς, σε Ηρόδ., Πλούτ.

άλωπεκίας, -ου, ὁ (άλῶπηξ), αυτός που φέρει στίγματα αλεπούς, σε Λουκ.

άλωπεκιδεύς, -έως, ὁ (άλῶπηξ), νεαρή αλεπού, σε Αριστοφ.

άλωπεκίζω, μέλ. -σω (*άλῶπηξ*), μιμούμαι την αλεπού, σε Αριστοφ.

άλωπέκιον, τό, υποκορ. του *άλῶπηξ*, μικρή αλεπού, σε Αριστοφ.

άλωπεκίς, -ίδος, ή I. = *κυναλώπηξ*, σε Ξεν. **II.** κάλυμμα του κεφαλιού από δέρμα αλεπούς, στον *ίδ.*

άλῶπηξ[ᾱ], -εκος, ή, δοτ. πληθ. *άλῶπήκεσσι*, η αλεπού, σε Σόλωνα, σε Ηρόδ. κ.λπ. (αμφιβ. προέλ.).

ἄλως[ᾱ], ή, γεν. *ἄλω* και *ἄλωος*· δοτ. *ἄλω*, αιτ. *ἄλω*, *ἄλων*, *ἄλωα*· ονομ. και αιτ. πληθ. *ἄλωος* (*άλέω*)· όπως το Επικ. *άλωή*, το δάπεδο του αλωνιού, σε Ξεν. κ.λπ.· έπειτα, απο το στρογγυλό του σχήμα. **II.** ο δίσκος του ήλιου ή του φεγγαριού ή λέγεται για ασπίδες, σε Αισχύλ. κ.λπ.

άλῶσῖμος, -ον (άλίσκομαι, ἄλῶναι), **I. 1.** εύκολος στο να απλωθεί, να νικηθεί ή να κατακτηθεί, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **2.** λέγεται για το πνεύμα, εύκολος στην κατανόηση, σε Σοφ. **II.** (*ἄλωσις*), που αναφέρεται ή χαρακτηρίζει την αιχμαλωσία, *παιάν ἄλ.*, *παιάνας* θριαμβευτικός για την άλωση πόλης, σε Αισχύλ.· *βάξις ἄλ.*, αγγελία για την άλωση, στον *ίδ.*

ἄλωσις, -εως, *Ιων.* -ιος, ή (*άλίσκομαι, ἄλῶναι*), **I.** άλωση, εκπόρθηση, κατάκτηση, κυριαρχία, αιχμαλωσία, κατάλυση, καταστροφή, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.· *δαῖτων ἄλ.*, κατάκτηση από τον εχθρό, στον *ίδ.*· τα μέσα της άλωσης, σε Σοφ.· *ἄλῶναι ἰσχυράν ἄλωσιν*, κατάλυση χωρίς τη διέξοδο διαφυγής, σε Πλούτ. **II.** ως δικανικός όρος, καταδίκη, σε Πλάτ.

άλωτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *άλίσκομαι*, **I.** κατακτημένος ή κυριευμένος (αυτός που μπορεί να αλωθεί), σε Θουκ. **II.** εφικτός, κατορθωτός, σε Σοφ.

ἄ-λώφητος, -ον (λωφάω), αδιάλειπτος, συνεχής, σε Πλούτ.

άλῶω, Επικ. αντί *άλῶ*, υποτ. αορ. β' του *άλίσκομαι*.

ἄμ, ποιητ. αντί *ἀνά*, πριν από λέξη που ξεκινάει με τα χειλικά β, π, φ, μ, π.χ. *ἄμ βωμοῖσι, ἄμ μέσον, ἄμ πεδῖον, ἄμ φυτά*.

ἄμᾱ[ᾱμ], επίρρ. I. με τη μία, την ίδια ώρα, συγχρόνως, σε Όμηρ. κ.λπ. II. πρόθ. με δοτ., την ίδια ώρα με, μαζί με, *ἄμ' ἥοι*, στην αυγή, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄμα ἔω, ἄμα ἔω γιγνομένη*, σε Θουκ. (πρβλ. ὄμ-οῦ, Λατ. sim-ul).

ἄμᾱ ή **ἄμᾱ**, Δωρ. αντί *ἄμα*.

Ἀμαζονικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι όμοιος με τις Αμαζόνες, σε Πλούτ.

Ἀμαζών, -όνος, ή, κυρίως στον πληθ., *Ἀμάζονες, αἱ*, οι Αμαζόνες, πολεμοχαρής φυλή γυναικών στη Σκυθία, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ. (κυρίως προερχόμενη από το α στερητικό και το μαζός, από το μύθο ότι έκοβαν τον δεξί τους μαστό, ώστε να μη τους εμποδίζει στη χρήση του τόξου).

ἄμᾱθαινῶ (ἄμαθής), είμαι ανεπίδεκτος μαθήσεως, ανόητος, σε Πλούτ.

ἄμᾱθής, -ές (μανθάνω), I.1. αγράμματος, αδιδακτος, μωρός, ανόητος (βλ. ἄμαθία), σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἀμαθῆς τήν ἐκείνων ἀμαθίαν*, ανόητος με τη δική τους ανοησία, σε Πλάτ.· *ἀμαθέστερον τῶν νόμων ὑπεροψίας παιδεύεσθαι*, δεν έχουμε εκπαιδευθεί με τόσο χαμηλή εκπαίδευση, ώστε να περιφρονούμε τους νόμους, σε Θουκ.· επίρρ. *ἀμαθῶς ἀμαρτεῖν*, πλανῶμαι εξαιτίας της άγνοιας, σε Ευρ. **2.** με γεν. πράγμ., χωρίς τη γνώση ενός πράγματος, στον ίδ.· *περί τινος, πρὸς τι*, σε Πλάτ. II. ανήκουστος, άγνωστος, *ἄμ. ἔρρει*, σε Ευρ.· επίρρ. *ἀμαθῶς χωρεῖν*, λέγεται για γεγονότα, λαμβάνει απρόβλεπτη έκβαση, σε Θουκ.

ἄμᾱθία, ή (ἄμαθής), άγνοια, σε Σοφ. κ.λπ.· *ἄμ. τινος*, άγνοια σχετικά με ένα ζήτημα, σε Ξεν.· *περί τι*, στον ίδ.

ἄμᾱθος[ᾱμ], ή, αμμώδες έδαφος (της πεδιάδας), αντίθ. προς τη θαλασσινή άμμο (*ψάμαθος*), σε Ομήρ. Ιλ.· στον πληθ., οι ανωμαλίες του εδάφους κοντά στη θάλασσα ή τα αμμώδη υψώματα, σε Ομηρ. Ύμν.

ἄμᾱθύνω[ῶ] (ἄμαθος), μόνο στον ενεστ. και παρ. **1.** κάνω κάτι ισόπεδο με την άμμο, καταστρέφω ολοσχερώς, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. **2.** εξαλείφω, εξομαλύνω, *κόνιν*, σε Ομηρ. Ύμν.

ἄμαιμάκετος, -η, -ον και -ος, -ον, Επικ. τύπος του *ἄμαχος*, **1.** ασυναγώνιστος, ακατανίκητος, σε Όμηρ., Σοφ. **2.** δυνατός, ισχυρός, ακατάβλητος, λέγεται για κατάρτι, σε Ομήρ. Οδ.

ἄμαλδύνω[ῶ] (ἄμαλός), **1.** απαλύνω, μαλακώνω, εξασθενίζω· έπειτα, καταστρέφω, αφανίζω, εξαλείφω, σε Ομήρ. Ιλ.· δαπανώ, καταναλώνω, διασπαθίζω, *χρήματα*, σε Θεόκρ. — Παθ., *ὥς κεν τεῖχος ἀμαλδύνηται*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀμαλδυνθήσομαι*, σε Αριστοφ. **2.** μεταφ., καλύπτω, μεταμφιέζω, αποκρύπτω, σε Ομηρ. Ύμν.

ἄμάλθακτος, -ον (μαλθάσσω) = *ἄμάλακτος*, σε Ανθ.

ἄμαλλα[ᾱμ], ή (ἄμάω), κομμένα στάχυα, «δεμάτια», σε Σοφ., Πλούτ.

ἄμαλλο-δετήρ, -ήρος, ό (δέω Α), ενωτήρας για δεμάτια σταχυού, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄμαλλο-δέτης, -ου, ό, = το προηγ., σε Θεόκρ.

ἄμᾱλός[ᾱ], -ή, -όν, μαλακός, αδύναμος, εύθραστος, σε Όμηρ., Ευρ. (από τη ΝΜΑΙ, *μαλ-ακός*, με προσθήκη α ευφωνικού).

ἄμάμαξ[ᾱμᾱ], ή, γεν. -υος ή -υδος, κλήμα αμπελιού που αναπτύσσεται ανάμεσα σε δύο στύλους, σε Σαπφώ κ.λπ. (άγν. προέλ.).

ἄμάντεσσι, Δωρ. ποιητ. αντί *ἀμῶσι*, μτχ. δοτ. πληθ. του *ἄμάω*.

ἄμ-αῖᾱ[ᾱ], Αττ. **ἄμ-αῖα**, ἡ (ἄμα, ἄγω), **I.1.** ἄμαξα, τετράτροχο κάρρο, αραμπάς, αντίθ. προς το πολεμικό ἄρμα (ἄρμα), Λατ. *plaustrum*, σε Όμηρ. **2.** με γεν., «αμαξία», φορτίο ἄμαξας από, *πετρῶν, σίτου*, σε Ξεν. **II.** ἄμαξα αρότρου, Λατ. *carrus*, σε Ησίοδ.· ο αστερισμός ἄμαξα στον ουρανό, ἡ Μεγάλη Ἄρκτος (ἄρκτος), σε Όμηρ. **III.** ἄμαξιτός, σε Ανθ.

ἄμαξεύς, -έως, ὁ (ἄμαξα), αὐτός που σύρει τὴν ἄμαξα, *βοῦς ἀμαξεύς*, βόδι ζευγμένο για τὸ σύρσιμό της, σε Πλούτ.

ἄμαξεύω, μέλ. -σω, **I. 1.** διέρχομαι με τὴν ἄμαξα — Παθ. διασχίζομαι μέσω αμαξιτών οδών, λέγεται για χώρα, σε Ηρόδ. **2.** μεταφ., ἄμαξεύειν βίοτον, διέρχομαι κοπιαστικό βίο, σε Ανθ. **II.** αμτβ., εἶμαι αμαξηλάτης, σε Πλούτ., Ανθ.

ἄμαξ-ήρης, -ες (βλ. [-ήρης](#)), αὐτός που βρίσκεται πάνω στην ἄμαξα, σε Αισχύλ.· ἄμ. *τρίβος*, λεωφόρος, δημόσια οδός, σε Ευρ.

ἄμαξιαῖος, -α, -ον (ἄμαξα), μέγας αρκετά ὥστε να φορτώσει ολόκληρη ἄμαξα, *λίθος*, σε Ξεν. κ.λπ.

ἄμαξις, -ίδος, ἡ, υποκορ. του ἄμαξα, μικρή ἄμαξα, Λατ. *plostellum*, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

ἄμαξιτής[ι], -ου, ὁ (ἄμαξα), αὐτός που ανήκει ἢ εἶναι κατάλληλος για ἄμαξα, σε Ανθ.

ἄμαξ-ῖτός, -όν, Επικ. και Δωρ. **ἄμ-**, (ἄμαξα, *εἴμι* ἰβο), αὐτός που διασχίζεται από ἄμαξες, ἄμ. *ὁδός*, δημόσια οδός, οδός που περνούν ἄμαξες, σε Πίνδ., Ξεν.· και χωρίς τὸ *ὁδός*, ὡς ουσ., σε Ομήρ. Ἰλ.

ἄμάξ-οικος, -ον, αὐτός που διαμένει στην ἄμαξα, σε Στράβ.

ἄμαξο-πηγός, ὁ (πήγνυμι), κατασκευαστής αμαξών, σε Πλούτ.

ἄμαξο-πληθής, -ές (πλήθος), αρκετά ευρύς ὥστε να χωρέσει μία ἄμαξα, ὅπως τὸ *ἀμαξιαῖος*, σε Ευρ.

ἄμαξ-ουργός, -όν (ἄμαξα, *ἔργω), = ἄμαξοπηγός, *ἐξ ἀμαξουργοῦ λέγειν*, μιλά τὴ γλώσσα των κατασκευαστῶν αμαξών, σε Αριστοφ.

ἄμαρ, Δωρ. ἀντί *ἡμαρ*.

ἁμάρα[ᾱμᾱ], Ἰων. ἁμάρη, ἡ, κανάλι, αυλάκι, διώρυγα για τὴν ὑδρευση χωραφιών, σε Ομήρ. Ἰλ., Θεόκρ. (ἀγν. προέλ.).

ἁμάρᾱκον[ᾱμᾱ], τό και ἁμάρᾱκος, ὁ, Λατ. *amaracum, amaracus*, σε Ανθ.

ἁμᾱράντινος, -η, -ον, φτιαγμένος από ἁμᾱραντο· μεταφ., αειθαλής, ἁμᾱραντος, ἀφθαρτος, σε Κ.Δ.

ἁ-μᾱραντος[ᾱμᾱ], -ον (μαραίνω), **I.** ἀφθαρτος, αειθαλής, ἁμᾱραντος, σε Κ.Δ. **II.** ὡς ουσ., ὁ Ἀμᾱραντος, ἕνα ἁμᾱραντο λουλούδι, σε Διόσκ.

ἁμαρτάνω, [ᾱμ..ᾱν] (√*AMART*), μέλ. ἁμαρτήσομαι, ἀόρ. β' ἡμαρτον, Επικ. ἡμβροτον, παρακ. ἡμάρτηκα — Παθ. ἀόρ. α' ἡμαρτήθην, παρακ. ἡμάρτημαι, γ' ενικ. υπερσ. ἡμάρτητο· **I.1.** αστοχώ, δεν πετυχαίνω τὸ στόχο, με γεν., *ἐκὼν ἡμάρτανε φωτός*, σκόπιμα δεν πέτυχε τὸν ἄνδρα, σε Ομήρ. Ἰλ.· ἄμ. *τῆς ὁδοῦ*, δεν βρίσκω τὸν δρόμο, σε Αριστοφ.· *τοῦ σκοποῦ*, σε Αντιφ. **2.** γενικά, αποτυγχάνω να κάνω, ξεφεύγω από τὸ στόχο μου, χάνω τὸ στόχο μου, αστοχώ, λανθάνω, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· με γεν., *νοήματος ἡμβροτεν*, αστόχησε να εστιάζει πάνω στη σκέψη, στον ἰδ. κ.λπ.· ἄμ. *τοῦ χρησιμοῦ*, τὸν παρερμηνεύω, σε Ηρόδ. **3.** αποτυγχάνω να ἔχω, δηλ. στερούμαι κάτι, τὸ χάνω, με γεν., *ἁμαρτήσεται ὁπωπῆς*, ὅτι θα ἔπρεπε να στερηθῶ τὸ φῶς μου, σε Ομήρ. Οδ.· ἄμ. *πιστῆς ἀλόχου*, σε Ευρ. **II. 1.** αστοχώ, κάνω λάθος,

παραπλανούμαι, αμαρτάνω, σε Όμηρ. κ.λπ.· με δοτ. τρόπον, γνώμη άμ., κάνω λάθος στην κρίση μου, σε Ηρόδ.· ή έν λόγοις, στον ίδ., Πλάτ.· με ουδ. επίρρ., τόδε γ' ήμβροτον, έσφαλα σ' αυτό, σε Ομήρ. Οδ.· στον πεζό λόγο, άμ. περί τι ή τινος, κάνω λάθος σ' ένα ζήτημα, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** Παθ., άμαρτάνεται τι, διαπράττεται ένα αμάρτημα, σε Θουκ.· απρόσ., άμαρτάνεται περίτι, σε Πλάτ. άμαρτάς, -άδος, ή, Ιων. αντί άμαρτία, σε Ηρόδ. κ.λπ.

άμαρτεΐν, απαρ. αορ. β' του άμαρτάνω.

άμ-αρτη ή ή (άμα, άρ-αρίσκω), [άμ], επίρρ., μαζί, μεμιάς, σε Όμηρ.

άμάρτημα, -ατος, τό (άμαρτάνω), **1.** αποτυχία, λάθος, σφάλμα, αμαρτία, σε Σοφ., Πλάτ. **2.** σωματικό ελάττωμα, αναπηρία, στον ίδ.

άμαρτητικός, -ή, -όν (άμαρτάνω), επιρρητής σε αμάρτημα, σε Αριστ.

άμαρτία, ή (άμαρτάνω), **1.** αποτυχία, λάθος, σφάλμα, αμαρτία, σε Αισχύλ.

κ.λπ.· άμ. τινός, σφάλμα που διαπράττεται από κάποιον, στον ίδ.· άμ.δόξης, λάθος στην κρίση, σε Θουκ. **2.** γενικά, ενοχή, αμαρτία, σε Πλάτ., Αριστ., Κ.Δ.

άμαρτί-νοος, -ον (άμαρτάνω), αυτό που σφάλλει νοητικά, που βρίσκεται σε νοητική σύγχυση, σε Ησίοδ. κ.λπ.

άμάρτιον, το = άμάρτημα, σε Αισχύλ.

άμαρτο-επής, -ές (άμαρτάνω, έπος), αυτός που σφάλλει στα λόγια, αυτός που μιλά ανήφιστα, απερίσκεπτα, σε Ομήρ. Ιλ.

ά-μαρτύρητος, -ον (μαρτύρέω), αυτός που δεν χρειάζεται μάρτυρες, σε Ευρ.

ά-μάρτυρος, -ον (μάρτυς), αυτός που δεν έχει μάρτυρες, ο μη μεμαρτυρημένος, σε Θουκ. κ.λπ.· επίρρ. -ρως, σε Δημ.

άμαρτωλή, ή, ποιητ. αντί άμαρτία, σε Θεόγν. κ.λπ.

άμαρτωλός, -όν, αμαρτωλός, πλανώμενος· ως ους., αμαρτωλός, σε Κ.Δ.

άμάρυγή (Αττ. ύ, Επικ. ύ), ή = μαρμαρυγή, ακτινοβόληση, σπινθηροβόληση, λέγεται για το μάτι, σε Ομηρ. Ύμν.· λέγεται για τα πόδια των αλόγων, σε Αριστοφ.

άμάρυγμα, -ατος, τό, Αιόλ. -υγμα λάμψη, σπινθήρας, αλλαγή στο χρώμα και στο φως, σε Ανθ.· παλμώδης κίνηση, λέγεται για το χείλος, σε Θεόκρ.

άμάρύσσω (√ΑΜΑΡΥΓ), μόνο στον ενεστ. και παρατ., όπως το μαρμαίρω, σπινθηροβολώ, στίλβω, λάμπω, λέγεται για το μάτι, σε Ησίοδ. — Μέσ., για το φως, το χρώμα, σε Ανθ.

άμα-τροχάω (τρέχω), συντρέχω μαζί με κάποιον άλλο, στην Επικ. μτχ. άματροχάων, σε Ομήρ. Οδ.

άμα-τροχιά, ή (τροχός), σύμπτωση ή σύγκρουση των τροχών, άματροχιάς άλεείνων, σε Ομήρ. Ιλ.

άμαυρό-βίος, -ον, αυτός που ζει στο σκοτάδι, σε Αριστοφ.

άμαυρός[άμ], -ά, -όν **1.** δυσθώρητος, αχνός, εξασθενημένος, απατηλός στην όψη, είδωλον άμ., σκιώδες φάσμα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αυτός που δεν έχει φως, σκοτεινός, ζοφερός, νύξ, σε Λουκ.· τυφλός, αόμματος, σε Σοφ.· επίσης, άμαυρῶ κώλῳ, με το τυφλό πόδι, λέγεται για κουτσό, στον ίδ. **II.** μεταφ., **1.** αμυδρός, ασαφής, αβέβαιος, κληδών, σε Αισχύλ.· έλπίς, σε Πλούτ. **2.** άγνωστος, αφανής, σε Ησίοδ., Σοφ., Ευρ. **3.** κατηφής, ταραγμένος, άνήσυχος, μελαγχολικός, φρήν, σε Αισχύλ. **III.** Ενεργ. εκλυτικός, αποδυναμωτικός, νοῦσος, σε Ανθ. (αμφίβ. προέλ.)· πρβλ. άμυδρός.

άμαυρώ[άμ], μέλ. -ώσω, αόρ. α' ήμαύρωσα — Παθ. παρακ. ήμαύρωμαι· Ιων. αόρ. α' άμαυρώθην· (άμαυρός)· αμαυρώνω, καθιστώ κάτι αδύνατο, εξασθενώ, αποδυναμώνω, σε Ξεν.· μεταφ., θολώνω, ελαττώνω, σε Ευρ. κ.λπ. — Παθ., αμβλύνω, εξαλείφω, υπόκειμαι σε έκλειψη, λέγεται για τον ήλιο, σε Ηρόδ.· εξαφανίζω, αφανίζω, σε Ησίοδ.

ἀμαύρωμα, -ατος, τό (ἀμαυρόομαι), αμαύρωση, επισκότηση, σε Πλούτ.

ἀμαχανία, ἀμάχανος, Δωρ. αντί ἀμηχ-.

ἀμᾶχει ή -ί, επίρρ. του ἄμαχος, χωρίς αντίσταση, σε Θουκ.

ἀ-μάχετος, -ον, ποιητ. αντί ἀμάχητος, σε Αισχύλ.

ἀμᾶχητί, επίρρ. του επόμ., χωρίς μάχη, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἀ-μάχητος, -ον (μάχομαι), I. αυτός τον οποίο δεν μπορεί να αντιπαλέψει κάποιος, ακαταμάχητος, ακυρίετος, σε Σοφ. II. αυτός που δεν έχει παλέψει, δεν έχει αναμιχθεί στη μάχη, σε Ξεν.

ἀμᾶχί, βλ. [ἀμᾶχεί](#).

ἄ-μαχος, -ον (μάχη), αυτός που είναι δίχως μάχη· I. λέγεται για πρόσωπο με το οποίο δεν αντιμάχεται κανένας, ακυρίετος, ακαταγώνιστος, αήττητος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για τόπους, απόρθητος, στον ίδ.· λέγεται για πράγματα, ακαταμάχητος, σε Πίνδ., Αισχύλ. II. Ενεργ., αυτός που δεν έχει παλέψει, δεν έχει αναμιχθεί στη μάχη, σε Ξεν. 2. αυτός που δεν έχει διάθεση να πολεμήσει, φιλήσυχος, φιλειρηνικός, σε Αισχύλ.· μη φιλέριδος, φιλόνικος, σε Κ.Δ.

ἀμάω[ᾱ στον Όμηρ., ἄ στους μεταγενέστερους ποιητές]· παρατ. ἤμων, μέλ. ἀμήσω, αόρ. α' ἤμησα, Επικ. ἄμησα — Μέσ. μέλ. ἀμήσομαι· Επικ. αόρ. α' ἀμήσατο — Παθ. παρακ. ἤμηναι, θερίζω σιτάρι, απόλ., σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.· μεταφ., ἤμησαν καλῶς, θέρισαν άφθονη σοδειά, σε Αισχύλ.· ομοίως με αιτ., θερίζω, μάλα κεν βαθύ λήϊον.. εἰς ὥρας ἀμῶεν, σε Ομήρ. Οδ.· ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον, σε Ηρόδ. 2. γενικά, κόβω καλάμια κ.λπ., σε Ομήρ. Ιλ., Θεόκρ. II. στη Μέσ., συγκεντρώνω, συλλέγω, συμμαζεύω, όπως οι θεριστές συγκεντρώνουν το σιτάρι, ἀμησάμενοι (γάλα), έχοντας συλλέξει γάλα· ομοίως στην Ενεργ., ἀμήσας κόνιν, έχοντας ξύσει μαζί το έδαφος πάνω από ένα πτώμα, σε Ανθ. (από τη ΝΜΑ με προσθήκη α ευφωνικού, πρβλ. Λατ. MET-O, θερίζω, κόβω).

ἀμβαίην, ποιητ. αντί ἀναβαίην, ευκτ. αορ. β' του ἀναβαίνω.

ἄμβᾱσε, Δωρ. αντί ἀνέβησε, γ' ενικ. αόρ. α' του ἀναβαίνω.

ἄμβᾱσις, ἀμβάτης[ᾱ], ἀμβᾱτός, ποιητ. αντί ἀνάβασις, ἀναβάτης, ἀναβατός.

ἀμβᾱτε, Δωρ. αντί ἀναβῆτε, β' πληθ. αόρ. β' προστ. του ἀναβαίνω.

ἀμ-βλήδην, επίρρ. ποιητ. αντί ἀναβλήδην (ἀναβάλλομαι), με αιφνίδιες εκρήξεις, ἀμβλ. γρόωσα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμβλίσκω και ἀμβλῶ, μέλ. ἀμβλώσω, αόρ. α' ἤμβλωσα, παρακ. ἤμβλωκα· (ἀμβλύς)· 1. προκαλώ ἀμβλωση, αποβολή, σε Σοφ., Πλάτ. 2. λέγεται για τη γυναίκα, αποβάλλω κατά την κύηση, σε Πλούτ.

ἀμβλύνω[ῶ], μέλ. -ῶνῶ, αόρ. α' ἤμβλῶνα — Παθ. μέλ. -υνθήσομαι, αόρ. α' ἤμβλύνθη· ἀμβλύνω, αφαιρώ το κοφτερό μέρος από ένα εργαλείο· μεταφ., ελαττώνω, εξασθενίζω, ὄμματος αὐγήν, σε Ανθ. — Παθ., γίνομαι ηπιότερος, χάνω την αιχμηρότητα ή τη δύναμή μου, σε Αισχύλ., Θουκ.

ἀμβλύς, -εῖα, -ύ, I.1. ήπιος, μη κοφτερός, με αφηρημένη την αιχμή, για αιχμηρό εργαλείο, σε Πλάτ. κ.λπ.· μεταφ., ασθενής, αχνός, ασαφής, λέγεται για την όραση, ἀμβλὺ ὄρᾱν, βλέπειν, στον ίδ.· λέγεται για συναισθήματα, ἀμβλυτέρᾳ τῇ ὀργῇ, με λιγότερο δριμεία, σε Θουκ.· ἀμβλύτερον ποιεῖν τι, λιγότερο ζωηρό, στον ίδ. 2. στις Ευμ. του Αισχύλ. λέγεται για τον Ορέστη, που έχει απωλέσει την οξύτητα της ενοχής του· αλλά για πρόσωπα γενικά, άπνοος, άψυχος, νωθρός, αδρανής, έχοντας χάσει

την οξεία αίσθηση, σε Θουκ. **II.** Ενεργ., αυτός που σκοτεινιάζει κάτι, χρησιμοποιείται για τα σύννεφα, σε Ανθ.

άμβλύτης, -ητος, ή, έλλειψη οξύτητας· μεταφ., νωθρότητα, αδυναμία, σε Πλούτ.

άμβλυ-ωπέω, μέλ. -ήσω (ὥψ), έχω αδύναμη όραση, σε Ξεν.

άμβλυωπία, ή, αμβλεία όραση, σε Πλάτ.

άμβλυώσω, Αττ. -ττω, μόνο στον ενεστ., (άμβλύς), έχω ασθενή όραση, είμαι μύωπας, κοντόφθαλμος, σε Πλάτ. κ.λπ.· **άμβλ. πρὸς τὸ φῶς,** είμαι τυφλός ως προς αυτό, σε Λουκ.

άμβλ-ωπός, -όν (άμβλύς, ὥψ), σκοτεινός, επισκοτισμένος, σε Αισχύλ.

άμβλ-ώψ, -ῶπος, ὁ, ή = άμβλωπός, σε Ευρ.

άμ-βόᾱμα, άμ-βοάω, ποιητ. αντί άνα-θόαμα, άνα-θοάω.

άμ-βολά, ή, ποιητ. αντί άναβολή.

άμβολάδην[ᾶδ], επίρρ. ποιητ. αντί άναβολάδην, (άναβολή), **I.** με κοχλασμό, σε Ομήρ. Ιλ.· **II.** όμοια με προοίμιο ή προανάκρουσμα, σε Ομηρ. Ὑμν., Πίνδ.

άμβολάς, -άδος, ή αντί άναβολάς, χώμα βγαλμένο από τη γη, σε Ξεν.

άμβολι-εργός, -όν, ποιητ. αντί άναβολ- (άναβάλλω **II,** ἔργον), αυτός που αναβάλλει μια εργασία, αμελής, κωλυσιεργός, σε Ησίοδ., Πλούτ.

άμβροσία, Ιων. -ίη, ή (ἄμβροτος), αμβροσία (δηλ. αθανασία), η τροφή των θεών, σε Όμηρ. κ.λπ.

άμβρόσιος, -α, -ον και -ος, -ον, επιτετ. τύπος του ἄμβροτος, αθάνατος, σε Ομηρ. Ὑμν.· στον Όμηρ. η νύχτα και ο ύπνος αποκαλούνται αμβροσιακά, θεϊκά, ως δώρα των θεών· παρόμοια λέγεται για οτιδήποτε ανήκει στους θεούς, όπως τα μαλλιά τους, οι εσθήτες τους, τα σανδάλια τους, η τροφή και η φάτνη των αλόγων τους.

άμβροτό-πωλος, -ον, με άλογο αθάνατης ισχύος, σε Ευρ.

ἄ-μβροτος, -ον και -η, -ον (α στερητικό και θροτός, με παρεϊσφρηση του μ)**· 1.** όπως ο επιτετ. τύπος άμβρόσιος, αθάνατος, θεϊκός, σε Όμηρ., Αισχύλ. **2.** νύξ ἄμβροτος, όπως το άμβροσίη νύξ, σε Ομήρ. Οδ.· έπειτα λέγεται για όλα τα πράγματα που ανήκουν στους θεούς, σε Όμηρ.

άμβώσας, Ιων. αντί άναβοήσας, μτχ. αορ. α' του άναβόω.

άμέ ή άμέ, Δωρ. αντί ήμᾱς.

ά-μέγαρτος, -ον (μεγαίρω), 1. αυτός που δε φθονείται· λυπηρός, μελαγχολικός, σε Όμηρ., Ευρ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, λυπημένος, στενοχωρημένος, θλιβερός, σε Ομήρ. Οδ.

ά-μεθύστινος, -η, -ον, αυτός που προέρχεται από αμέθυστο, σε Λουκ.

ά-μέθυστος, -ον (μεθύω), I. μη μεθυσμένος, νηφάλιος, σε Πλούτ. **II.** ως ουσ., άμέθυστος, ή, αμέθυστος, η πολύτιμη πέτρα, θεωρούνταν ως γιατρεία κατά της μέθης, σε Κ.Δ.

άμείβοντες, οί, βλ. [άμείβω](#) A II.

άμείβω[ᾶ]· Επικ. παρατ. ἄμειβον, μέλ. -ψω, αόρ. α' ἤμειψα (από τη νMEIB ή MEY με α ως πρόθεμα, πρβλ. [άμέυομαι](#), Λατ. MOV-eo).

A. αλλάζω, ανταλλάσσω, ἔντε' ἄμειβεν, σε Ομήρ. Ιλ.· **άμ τί τινος,** όπως το γόνυ γουνός άμείβων, αλλάζοντας το ένα γόνατο με το άλλο, δηλ. περπατώ αργά, σε Ομήρ. Ιλ.· και ομοίως, είτε: **I.1.** δίνω εις αντάλλαγμα, τεύχε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων, αντήλλαξε τη χρυσή πανοπλία για μια χάλκινη, στο ίδ. είτε: **2.** παίρνω σε αντάλλαγμα, πόσιν άντί σᾶς άμείψαι ψυχᾶς, να τον εξαγοράσεις με αντίτιμο την

ίδια σου την ζωή, σε Ευρ. **3.** λέγεται για τόπο, εναλλάσσω και επομένως διέρχομαι, διασχίζω, σε Αισχύλ., Ευρ.· έπειτα, είτε περνά από έναν τόπο, τον αφήνω, ή περνά μέσα σ' αυτόν, μπαίνω μέσα του, σε Ηρόδ., Αττ. **4.** αλλά, μεταβάλλω, μεταλλάσσω, χρώτα, το χρώμα μου, σε Αισχύλ. **5.** Ενεργ. μτβ., κάνω τους άλλους να αλλάξουν, *τεῦχε ἄμειβον*, σε Ομήρ. Ιλ.· παραδίδω, μεταδίδω από χέρι σε χέρι, σε Ευρ. **6.** όπως το Μέσ. Ι. **3.** ξεπληρώνω, ανταποδίδω, επιστρέφω, *ἄμ. χάριν*, σε Αισχύλ. **II. 1.** αμτβ. στη μτχ., *ἀμείβοντες, οἱ*, τα δοκάρια που συναντιούνται σταυροειδώς, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐν ἀμείβοντι = ἀμοιβάδεις*, σε Πίνδ. **2.** *ἀμείβει καινόν ἐκ καινῶν*, κάτι καινούριο έρχεται μετά από τα υπόλοιπα, σε Ευρ. **B. I.1.** Μέσ., ανταλλάσσω κάτι με κάτι άλλο, *ἀμειθόμενοι*, διαδοχικά, εναλλάξ, σε Όμηρ.· έρχομαι ως ακολουθία, σε Ευρ. **2.** συχνά χρησιμοποιείται για το διάλογο, αποκρίνομαι επάλληλα, σε Ομήρ. Οδ.· συχνά στη μτχ. *ἀμειθόμενος*, αυτός που αποκρίνεται, βρίσκεται σε θέση να απαντήσει, σε Όμηρ.· με αιτ., *ἄμ. τινα μύθῳ, μύθοις ἐπέεσσι*, στον ίδ.· ακόμα, *ταῦτα τοὺς φίλους ἡμείψατο*, σε Ηρόδ. **3.** ανταποδίδω, ξεπληρώνω, *δώροισιν ἄμ. τινα*, σε Ομήρ. Οδ.· *χρηστοῖσι*, σε Ηρόδ.· επίσης με αιτ. και δοτ. πράγμ., *ἄμ.εὐεργεσίας χάρισιν*, σε Ξεν. **II. 1.** λαμβάνω, δέχομαι ως αντάλλαγμα, *λῶους φρένας τῶν νῦν παρῴσιων*, σε Σοφ. **2.** όπως το Ενεργ., εναλλάσσω έναν τόπο, τον διέρχομαι, είτε βγαίνοντας είτε μπαίνοντας σ' αυτόν, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀ-μείλικτος, -ον (μειλίσσω), τραχύς, σκληρός, αδυσώπητος, σε Όμηρ., Ησίοδ. **ἀ-μειλίχος, -ον (μειλίσσω)**, Ι.αδυσώπητος, άκαμπτος, αδιάλλακτος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** λέγεται για πράγματα, αμετρίαστος, σε Αισχύλ.

ἀμείνων, -ον, γεν. -ονος, ανώμ. συγκρ. του *ἀγαθός*, **I.1.** καλύτερος, ικανότερος, ευρωστότερος, ισχυρότερος, γενναιότερος, σε Όμηρ. κ.λπ.· βλ. [ἀγαθός](#) **II.** λέγεται για πράγματα, καλύτερος, καταλληλότερος, στον ίδ. **2.** *ἄμεινόν (έστι)*, είναι καλύτερο, με απαρ., *ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· με αρνητ., *οὐ γὰρ ἄμεινον*, δεν ήταν καλύτερο, σε Ηρόδ. **3.** *τὰ ἀμείνω φρονέειν*, διαλέγει το καλύτερο μέρος, στον ίδ.

ἀμείρω=ἀμέρδω, αποστερώ, αφαιρώ ένα πράγμα, με γεν., σε Πίνδ.

ἄμειψις, -εως, ἡ (ἀμείβω), **1.** αλλαγή, ανταλλαγή, σε Πλούτ. **2.** εναλλαγή, διαδοχή, στον ίδ.

ἀμέλγω[ᾱ], μέλ. -ξω, Ι.αρμέγω πρόβατα και κατοΐκες· *βόας*, σε Θεόκρ. — Μέσ. με μεταφ. σημασία, *ἀμέλγεσθαι τοὺς ξένους*, παίρνω ό,τι έχουν, τους απογυμνώνω, σε Αριστοφ. **II.** μεταγγίζω γάλα από τα ζώα, *ἄμ. γάλα*, σε Ηρόδ. — Παθ., *οἷες ἀμελγόμεναι γάλα*, έχοντας τραβήξει γάλα απ' αυτές, γαλακτερές προβατίνες, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μεταφ., απομυζώ όπως το γάλα, εξάγω, *ἐκ βοτρυῶν ξανθὸν ἄμελξε γόνος*, σε Ανθ. **III.** πίνω, σε Θεόκρ. (από τη *νΜΕΛΓ*, με το α ως πρόθεμα, προέρχεται επίσης και το *ἀμ-μολγεύς*· προβλ. Λατ. MULG-eo).

ἀμέλει, προστ. του *ἀμελέω*, Ι.μη σε μέλει, δεν πειράζει, σε Αριστοφ., Ξεν.· *αόρ. α' ἀμέλησαν*, σε Λουκ. **II.** ως επίρρ., φυσικά, βέβαια, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀμέλεια, ἡ (ἀμελής), αδιαφορία, ολιγωρία, παραμέληση, σε Θουκ. κ.λπ.· *ἀμέλειά τινος*, απέναντι σε κάποιον, *περί τινος*, σχετικά με κάτι, σε Πλάτ.

ἀμελετησία, ἡ, έλλειψη, παραμέληση ασκήσεως και μελέτης, σε Πλάτ.

ἀ-μελέτητος, -ον (μελετάω), αγύμναστος, απροετοίμαστος, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀμελέω[ᾱ], μέλ. -ήσω, *αόρ. α' ἡμέλησα*, Επικ. *ἀμ-* παρακ. *ἡμέληκα*· (ἀμελής)· **I.1.** δεν έχω καμία φροντίδα, έγνοια, παραμελώ, αδιαφορώ, με γεν., σε Όμηρ., Ηρόδ.

κ.λπ. **2.** απόλ., είμαι απρόσεχτος, αψηφώ, ολιγορώ, σε Ησίοδ. κ.λπ.· τὸ μάμελεῖν, (κράση του μὴ ἀμελεῖν), προσοχή, επιμέλεια, σε Αισχύλ. **3.** με αιτ. και μτχ., παραβλέπω και επομένως επιτρέπω, αφήνω, ανέχομαι, παῖδας θνήσκοντας ἀμελεῖ, τα αφήνει να πεθάνουν, σε Ευρ.· ο Ξεν. έχει γεν. με την ίδια σημασία. **4.** με απαρ., παραμελώ, αμελῶ να κάνω, σε Ηρόδ., Πλάτ. **II.** Παθ., είμαι παραμελημένος, περιφρονημένος, σε Σοφ. κ.λπ.· οἱ ἡμελημένοι ἄνθρωποι, σε Θουκ.· επίρρ. ἡμελημένως, απρόσεκτα, σε Ξεν.

ἀμελής[ᾱ], -ές (α στερητικό και μέλει), απρόσεκτος, αμελής, αδιάφορος, σε Αριστοφ., Ξεν. κ.λπ.· επίρρ. -λῶς, απρόσεκτα, σε Θουκ.· συγκρ. -έστερον, στον ίδ. **2.** με γεν., αδιάφορος για κάτι, σε Πλάτ. κ.λπ.· περί τινα, σε Ισοκρ.· επίρρ. ἀμελῶς ἔχειν, είμαι απρόσεκτος, πρὸς τι ἢ περί τινα, σε Ξεν. **II.** Παθ., παραμελημένος, περιθωριοποιημένος, στον ίδ.

ἀμελητέον, ρημ. επίθ. του ἀμελέω, **I.** κάτι που πρέπει να παραμεληθεί, τινός, σε Ισοκρ. **II.** ἀμελητέος, -α, -ον, αυτός που πρέπει κάποιος να αψηφήσει, σε Λουκ.

ἀμέλητος, -ον (ἀμελέω), αυτός για τον οποίο δε φροντίζει κάποιος, σε Θέογν.

ἀμελία, ἡ, ποιητ. αντί ἀμέλεια, σε Ευρ.

ἀ-μέλλητος, -ον (μέλλω), αυτός που δεν μπορεί να αναβληθεί, σε Λουκ.

ἄ-μεμπτος, -ον (μέμφομαι), **I.1.** αυτός που δεν μπορεί να κατηγορηθεί, ακατηγόρητος, άμωμος, σε Ευρ., Δημ.· ἄμεμπτος χρόνου, ως προς τον χρόνο, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για πράγματα, τέλειος στο είδος του, σε Ξεν.· ἄμ. ἐκείνη, χωρίς φταιξίμο σε εκείνη, σε Πλούτ.· συγκρ. ἄμεμπτότερος, λιγότερο άξιος κατηγορίας, στον ίδ.· επίρρ. -τως, με τρόπο ώστε να μην καταλογίζεται ψόγος, άψογα, σε Σοφ., Ξεν. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν κατηγορεί, δεν ψέγει, ἄμεμπτόν τινα ποιεῖσθαι, σε Ξεν.· ομοίως επίρρ., ἄμεμπτως δέχεσθαι τινα, χωρίς επίκριση, στον ίδ.

ἀμεμφής, -ές = ἄμεμπτος **I**, σε Αισχύλ. **II.** Ενεργ. ἄμεμπτος **II**, σε Πλούτ.

ἀμεμφία, ἡ, απαλλαγή από κατηγορία, ψόγο, επίκριση, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄμεναι[ᾱ], Επικ. αντί ἄειν, απαρ. ενεστ. του ἄω, ικανοποιώ, ευαρεστώ.

ἀ-μενηγός[ᾱ], -όν (μένος), **1.** αδύναμος, ανίσχυρος, ευάλωτος, αέρινος, λέγεται για φαντάσματα, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· λέγεται για όνειρα, στο ίδ. ἢ για κάποιον τραυματισμένο, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** χρησιμοποιείται για τους θνητούς εν γένει, σε Ομηρ. Ὑμν., Αριστοφ.

ἀμενηνόω, μέλ. -ώσω, εξασθενίζω την ισχύ ενός πράγματος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμενής, -ές = ἀμενηνός, σε Ευρ.

ἀμέρα, Δωρ. αντί ἡμέρα.

ἀμέργω[ᾱ], μέλ. -ζω, κόβω με δρεπάνι ἢ σύρω, Λατ. decerpo, σε Σαπφώ, σε Ευρ. — Μέσ., κόβω για τον εαυτό μου, σε Θεόκρ.

ἀμέρδω[ᾱ], μέλ. -σω, αόρ. α' ἡμερσα, Επικ. ἄμερσα — Μέσ. αόρ. α' μτχ. ἀμερσάμενος — Παθ. αόρ. α' ἡμέρθην· (α ευφωνικό, μείρομαι), **1.** αποστερώ, αφαιρώ από κάτι, με γεν., σε Ησίοδ., Ομήρ. Οδ. — Παθ., στερούμαι κάποιου πράγματος, γλυκερῆς αἰῶνος ἀμέρσης, οὐδέ τι δαιτός ἀμέρδεται, σε Όμηρ. **2.** με αιτ. προσ. μόνο, αποστερώ των φυσικών δικαιωμάτων του, ληστεύω, σε Ομήρ. Ιλ.· ὅσσεδ' ἄμερδεν ἀνγή, η λάμψη θάμπωσε τα μάτια, τα τύφλωσε, στο ίδ.· ἔντεα καπνὸς ἀμέρδει, ο καπνός αφαιρεί τη στιλνότητά τους, τα μαυρίζει, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-μερής, -ές (μέρος), αυτός που δεν έχει ξεχωριστά μέρη, αδιαίρετος, ενιαίος, σε Πλάτ.

ἀ-μέριμνος, -ον (μέριμνα), I.απαλλαγμένος από έγνοιες, φροντίδες, αμέριμνος, ξέγνοιαστος, σε Ανθ. **II.** Παθ., αφρόντιστος, παραμελημένος, σε Σοφ. **III.** αυτός που διώχνει τις έγνοιες και τις φροντίδες, σε Ανθ.

ἀμέριος, Δωρ. αντί *ἡμέριος*.

ἀμερό-κοιτος, Δωρ. αντί *ἡμερόκοιτος*.

ἄμερος, Δωρ. αντί *ἡμερος*.

ἄμερσα, Επικ. αντί *ἡμερσα*, αόρ. α΄ του *ἀμέρδω*.

ἀμές ή ἀμές, Δωρ. αντί *ἡμεῖς*.

ἀ-μετακίνητος, -ον, αυτός που δεν κινείται, αμετακίνητος, επίρρ. -τως, σε Αριστ.

ἀ-μεταμέλητος, -ον (μεταμέλομαι), I. αυτός που δεν μετανοεί για κάτι, αμετανόητος, σε Πλάτ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, μη μεταμελημένος, σε Αριστ.

ἀ-μετανόητος, -ον, I. αυτός για τον οποίο δεν υπάρχει μεταμέλεια, κάτι, σε Λουκ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν μετανοεί, αμετανόητος, σε Κ.Δ.

ἀ-μετάσῳτος, -ον (μεθίστημι), 1. αυτός που δεν μετακινείται, ακίνητος, στάσιμος, αμετάβλητος, σε Πλάτ. **2.** αυτός που δεν γίνεται να εξαφανισθεί ή να εξαλειφθεί, στον ιδ.

ἀ-μετάστρεπτος, -ον (μεταστρέφομαι), αυτός που δε γυρίζει πίσω· επίρρ. *ἀμεταστρεπτί* [τῖ] ή -εί, χωρίς γυρίσματα, εμπρός, *ἵεναι, φεύγειν*, σε Πλάτ.

ἀ-μετάστροφος, -ον (μεταστρέφω), αμετάβλητος, αναλλοίωτος, σε Πλάτ.

ἀ-μετάτρεπτος, -ον, = το προηγ., σε Πλούτ.

ἀμέτερος, Δωρ. αντί *ἡμέτερος*.

ἀ-μέτοχος, -ον (μετέχω), αυτός που δεν έχει μερίδιο σε κάτι, με γεν., σε Θουκ.

ἀ-μέτρητος, -ον και -η, -ον, 1. μη μετρήσιμος, απέραντος, άπειρος, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** αναρίθμητος, αλογάριastos, ανυπολόγιστος, σε Ευρ.

ἀμετρία, ή (ἄμετρος), υπερβολή, ασυμμετρία, δυσαναλογία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀμετρό-βιος, -ον, αυτός που ζει υπερβολικά μεγάλη σε διάρκεια ζωή, σε Ανθ.

ἀμετρο-επής, -ές (ἔπος), αχαλίνωτος στη γλώσσα, ακατάσχετος στα λόγια, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμετρο-πότης, -ου, ό (πίνω), αυτός που πίνει σε υπερβολικό βαθμό, σε Ανθ.

ἄ-μετρος, -ον (μέτρον), 1. αυτός που δεν έχει μέτρο, απέραντος, αχανής, υπερβολικός, άπειρος, σε Πλάτ.· επίρρ. -τρως, στον ιδ.· ουδ. πληθ. *ἄμετρα*, ως επίρρ., σε Βάβρ. **2.** ακρατής, με ηθική σημασία, σε Πλάτ.· επίρρ. -τρως, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀμεύομαι, Αιολ. αντί *ἀμείβομαι*, υπερτερώ, νικώ, κυριαρχώ, σε Πίνδ.

ἀμευσί-πορος, -ον, αυτός που έχει μονοπάτια που διασταυρώνονται μεταξύ τους, σε Πίνδ.

ἄμη, ή, φτυάρι ή τσάπα (αξίνα), σε Αριστοφ., Ξεν.

ἀμή, επίρρ. (αντί *ἀμή*, δοτ. θηλ. του *ἄμός* = *τίς*), με συγκεκριμένο τρόπο· *ἀμή γέ πη*, με κάποιον τρόπο ή άλλον (με τον ένα ή τον άλλο τρόπο), σε Πλάτ.

ἀμήν, Εβρ. επίρρ. αληθώς, ας γίνει, μακάρι, σε Κ.Δ.· *τόἀμήν*, βεβαιότητα, σιγουριά, στην ιδ.

ἀ-μήνιτος, -ον (μηνίω), χωρίς οργή ή θυμό, σε Ηρόδ.· *χειμῶν οὐκ ἀμήνιτας θεοῖς*, σταλμένος όχι από την ιδιαίτερη μήνι των ουρανίων, σε Αισχύλ.· επίρρ. -τως, στον ιδ.

ἄμης, -ητος, ό, είδος γαλατόπιτας, σε Αριστοφ.

ἄμησα, Επικ. αντί *ἡμησα*, αόρ. α΄ του *ἀμάω*.

ἀμητήρ[ᾱ], -ῆρος, ό (ἀμάω), θεριστής, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄμητος ή **ἀμητός**[ᾱ], ὁ (ἀμάω), **I. 1.** θερισμός, θέρος, συγκομιδή, τρύγος, σε Ομήρ. Ιλ. (μεταφ. λέγεται για τη σφαγή). **2.** θερισμός, η εποχή του θερισμού, σε Ησίοδ., Ηρόδ. **II.** σοδειά ή συγκομιδή που θερίστηκε, Λατ. *seges*, σε Ανθ. **ἄ-μήτωρ, -ορος, ὁ, ἡ** (μήτηρ), **I.** αυτός που δεν έχει μητέρα, ορφανός από μητέρα, σε Ηρόδ., Ευρ. **II.** ή, με συμπεριφορά μη προσήκουσα σε μητέρα, *μήτηράμήτωρ*, σε Σοφ.

ἀμηχανάω, = το επόμ., σε Ανθ., στους Επικ. τύπους *ἀμηχανόωσιν, -όων*.

ἀμηχᾶνέω, μέλ. -ήσω, παρατ. *ήμηχάνουν·* (ἀμήχανος)· **1.** βρίσκομαι σε αμηχανία για, ή βρίσκομαι σε έλλειψη ενός πράγματος, με γεν., σε Ηρόδ.· *περί τινος*, για ένα πράγμα, σε Ευρ.· *ὅπα τράπωμαι*, προς το οποίο μέρος να στραφώ, σε Αισχύλ. **2.** απόλ., *ἀμηχανῶν βιοτεύω*, ζω στερούμενος τα απαραίτητα της ζωής, σε Ξεν.

ἄ-μηχᾶνής, -ές = ἀμήχανος, σε Ομηρ. Ύμν. (στην γεν. πληθ. -έων).

ἀμηχᾶνία, Ιων. -ίη, ή, **I.** έλλειψη μέσων, ένδεια, ανικανότητα, ανεπάρκεια, αδυναμία, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· *ὕπ' ἀμηχανίας*, σε Αριστοφ. **II.** λέγεται για πράγματα, δυσκολία, κακουχία, συμφορά, σε Ησίοδ.

ἄ-μήχᾶνος, Δωρ. **ἀμάχανος**, -ον, (μηχανή), **I. 1.** αυτός που έχει έλλειψη μέσων ή πόρων, που βρίσκεται σε αδιέξοδο, τινος, για κάτι, σε Ομήρ. Οδ.· *ἄμ. εἷς τι*, στενόχωρος ως προς κάτι, σε Ευρ. **2.** με απαρ., μη γνωρίζοντας τί να πράξει, ανίκανος να πράξει, σε Σοφ., Δημ. κ.λπ. **II.** με Παθ. σημασία: **1.** απραγματοποίητος, δύσκολος, αδύνατος, με απαρ.· *ἀμήχανός ἐσσι πιθέσθαι*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὁδός ἄμ. εἰσελθεῖν*, δρόμος δύσκολος στη διάβαση, σε Ξεν.· *ἀμήχανόν ἐστι*, με απαρ., είναι αδύνατο, σε Ηρόδ. κ.λπ.· απόλ., *ἀμήχανα*, ακατόρθωτα, αδύνατα, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** αυτό έναντι του οποίου δε μπορεί να γίνει τίποτα, ακατανίκητος, λέγεται για τους θεούς, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για πράγματα, *ἀμήχανα ἔργα*, στενοχώρια που δε βρίσκει γιατρειά ή βοήθεια, στο ίδ., Ησίοδ., Τραγ.· λέγεται για όνειρα, ανεξήγητος, ανερμήνευτος, σε Ομήρ. Οδ. **3.** ακατάληπτος, άπειρος, άμετρος, σε Πλάτ.· *ἀμήχανον εὐδαιμονίας*, υπέρτατη ευτυχία, στον ίδ.· συχνά με αιτ., *ἀμήχανος τὸ μέγεθος*, τὸ κάλλος, τὸ πλῆθος, δηλ. ασύλληπτος ως προς το μέγεθος κ.λπ., στον ίδ., σε Ξεν.· ο Πλάτ. συχνά προσθέτει τις αναφ. αντων. *οἷος, ὅσος και ὥς*, όπως, *ἀμήχανον ὅσον χρόνον*, μια ασύλληπτη διάρκεια του χρόνου· *ἀμηχάνως ὥς εὖ*, υπερβολικά, εξαισιώς καλά.

ἄ-μίαντος, -ον (μιαίνω), μη μιανθείς, αγνός, καθαρός, σε Θεόγν.· ο Αισχύλ. αποκαλεί τη θάλασσα απλώς *ή άμίαντος*.

ἄ-μῖγής, -ές (μίγνυμι), μη αναμειγμένος, καθαρός, αγνός, ανόθευτος, σε Αριστ.

ἀμίθεος, Δωρ. αντί *ήμίθεος*.

ἀμιθρέω, από Επικ. μεταθ. αντί *ἀριθμέω*, σε Θεόκρ.

ἄ-μικτος, -ον, I. αυτός που δεν είναι ανακατεμένος, αυτός που δεν αναμειγνύεται, σε Αισχύλ. **II.** ανόθευτος, καθαρός, αγνός, σε Πλάτ. **III.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν συναγελάζεται με άλλους (πρβλ. **μυγῆναι**, έχω κοινωνικές επαφές), ακοινωνήτος, απροσπέλαστος, λέγεται για τους Κενταύρους και τους Κύκλωπες, σε Σοφ., Ευρ.· *ἄμ. τινι*, δεν έχω σχέσεις με άλλους, στον ίδ.· ομοίως χρησιμοποιείται για νόμους και έθιμα, *ἄμ. νόμιμα τοῖς ἄλλοις*, σε Θουκ. **2.** λέγεται για τόπους, αφιλόξενος, τραχύς, σε Ευρ.

ἄμιλλα, -ης, ή (ἄμα), **1.** αγώνας για επικράτηση, συμπλοκή, σύγκρουση, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με γεν. πράγμ., *ίςχύος ἄμ.*, δοκιμή ισχύος, σε Πίνδ.· *ποδοῖν, λόγων ἄμ.*, σε

Ευρ.· *ἀρετῆς*, σε Πλάτ.· με γεν. αντικ., ἄμ. *λέκτρων*, συναγωνισμός για γάμο, σε Ευρ.· ομοίως με επίθ., ἄμ. *φιλόπλουτος, πολύτεκνος*, αγώνας για απόκτηση πλούτου ή παιδιών, στον ίδ.

ἀμιλλάομαι, μέλ. -ήσομαι, αόρ. α' *ἡμιλλήθην*, μετέπειτα *ἡμιλλησάμην*· παρακ. *ἡμιλλημαι*· (ἄμιλλα)· **I. 1.** αποθ., συναγωνίζομαι, φιλονικώ, ερίζω με κάποιον, Λατ. *aemulari*, με δοτ. προσ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· *πρός τινα*, σε Ευρ.· με δοτ. πράγμ., αγωνίζομαι εναντίον κάποιου πράγματος ή για κάποιο πράγμα, σε Ηρόδ.· *περί τινος*, για κάτι, σε Λουκ. **2.** με Παθ. σημασία, *τὸ πεζὸν πρὸς ἀλλήλους ἀμιλληθέν*, συναγωνίζεται ο ένας τον άλλο, σε Θουκ. **II.** λέγεται για μεμονωμένο άτομο, αγωνίζομαι, προσπαθώ, *ἐπὶ τι*, προς κάποιο σημείο, σε Ξεν.· *πρός τι*, για την απόκτηση κάποιου πράγματος, σε Πλάτ.

ἀμίλλημα, -ατος, τό, αγώνας, σύγκρουση, συμπλοκή, βλ. [ἄλεκτρος](#).

ἀμιλλητήρ, -ῆρος, ὁ (ἀμιλλάομαι), ανταγωνιστής στον αγώνα, βλ. [τρόχος](#) B.

ἀμίμητό-βιος, -ον, αυτός του οποίου την ζωή δεν μπορεί να μιμηθεί κανείς, σε Πλούτ.

ἄ-μίμητος[ι], -ον (μιμέομαι), απaráμιλλος, ἀμίμητος, μοναδικός, σε Ανθ.· *τινι*, σε κάτι, σε Πλούτ.· *επίρρ. -τως*, στον ίδ.

ἀμιξία, Ιων. -ίη, ή (ἄμικτος), λέγεται για πρόσωπα, ἔλλειψη επικοινωνίας, *ἀλλήλων*, μεταξύ τους, σε Θουκ.· *πρός τινα*, σε Λουκ.· *ἀμιξίη χρημάτων*, ἔλλειψη χρηματικών συναλλαγών, σε Ηρόδ.

ἄμ-ιππος, -ον, I. αυτός που πορεύεται μαζί με τα άλογα, δηλ. ταχύς σαν άλογο, σε Σοφ. **II.** *ἄμιπποι, οἱ*, πεζοί μαζί με ιππεῖς, σε Θουκ., Ξεν.

ἀμῖς, -ίδος, ή, ουροδοχείο, σε Αριστοφ.

ἀμισθί[ι], επίρρ. του *ἄμισθος*, σε Ευρ., Δημ.· *χρημάτων ἄμ.*, χωρίς την ανταμοιβή των χρημάτων, σε Πλούτ.

ἄ-μισθος, -ον, αυτός που δεν έχει μισθό ή πληρωμή, μη μισθωμένος, σε Αισχύλ.

ἄ-μίσθωτος, -ον (μισθόω), αυτός που δεν αποφέρει εισόδημα, σε Δημ.

ἄ-μιτρο-χιτώνες, οἱ, επίθ. των Λυκίων πολεμιστών που δε φορούσαν ζώνη (*μίτρα*) μαζί με τους χιτώνες τους (*χιτών*), σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-μιχθαλόεις, -εσσα, -εν (μίγνυμι), επίθ. της Λήμνου, απροσπέλαστη, αφιλόξενη, εχθρική, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄμμα, -ατος, τό (ἄπτω), οτιδήποτε δεμένο ή φτιαγμένο για δέση και επομένως: **1.** κόμπος, σε Ηρόδ. **2.** θηλειά, βρόχος, σε Ευρ. **3.** σχοινί ή ταινία, στον ίδ.· ἄ.

παρθενίας, η ζώνη των παρθένων, σε Ανθ. **4.** στον πληθ., οι βραχιόνες του παλαιστή ή το παλαιστικό «αγκάλιασμα», σε Πλούτ.

ἄμμε, Αιολ. αντί *ἡμᾶς*, αιτ. πληθ. του *ἐγώ*.

ἄμ-μεμίζεται, ἄμ-μένω, ποιητ. αντί *ἀναμεμίζεται, ἀναμένω*.

ἄμμες, Αιολ. αντί *ἡμεῖς*, ονομ. πληθ. του *ἐγώ*.

ἄμ-μέσον, ποιητ. αντί *ἀνὰ μέσον*.

ἄμμι, ἄμμιν, Αιολ. και Δωρ. αντί *ἡμῖν*, δοτ. πληθ. του *ἐγώ*.

ἄμ-μῖγα, ἄμ-μίγνυμι, ποιητ. αντί *ἀνάμιγα, ἀναμίγνυμι*.

ἄμμορία, Ιων. -ίη, ή, ποιητ. αντί *ἀμορία (ἄμορος)*, αυτό που δεν αποτελεί τύχη για κάποιον, κακή μοίρα, σε Ομήρ. Οδ.

ἄμ-μορος, -ον, ποιητ. αντί ἄ-μορος, ἄ-μοιρος, **I.** αυτός που δεν έχει μερίδιο σε κάτι, με γεν., σε Ομήρ. ἱλ., Σοφ.· απαλλαγμένος από, ελεύθερος, *ῥωδίνων*, σε Ανθ. **II.** απόλ., λυπημένος, θλιμμένος, σε Ομήρ. ἱλ.

ἄμμος ἢ **ἄμμος**, ἢ, ἄμμος (βλ. **ἄμαθος**), σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** αμμώδες έδαφος, έδαφος κατάλληλο για αγώνες δρόμου, σε Ξεν.

ἄμμό-τροφος, -ον (τρέφω), αυτός που μεγαλώνει στην ἄμμο, σε Ανθ.

Ἄμμων, -ωνος, ὁ, ο Λιβυκός Δίας-Ἄμμων, σε Ηρόδ., Πίνδ. κ.λπ.· θηλ. επίθ. **Ἄμμωνίς**, *Α. ἔδρα*, η έδρα του Ἄμμωνα, δηλ. η Λιβύη, σε Ευρ.

ἄ-μνάμων, Δωρ. αντί ἀμνήμων.

ἄμνάς, -άδος, ἢ, θηλ. του ἀμνός.

ἄμ-νάσει, ἄμ-νάσειε, Δωρ. γ' ενικ. μέλ. και αόρ. α' ευκτ. του ἀναμιμνήσκω.

ἄμναστέω, ἄμναστος, Δωρ. αντί -ηστέω, -ηστος.

ἄμνεϊος, -α, -ον (ἄμνός), αρνίσιος, ἄμν. *χλαῖνα*, αρνίσια προβιά που χρησιμ. ως κάπα, σε Θεόκρ.

ἄ-μνημόνευτος, -ον, λησμονημένος, ξεχασμένος, αμνημόνευτος, σε Ευρ.

ἄμνημονέω, μέλ. -ήσω, αόρ. α' ἡμνημόνησα· (ἀμνήμων)· **1.** είμαι αμνήμων, επιλήσμων, απόλ., σε Αισχύλ., Ευρ. **2.** με γεν., δεν κάνω αναφορά σε, δεν μιλώ για, στον ίδ. κ.λπ.· ομοίως, ἄμν. τι περί τινος, σε Θουκ.

ἄμνημοσύνη, ἢ, επιλησμοσύνη, σε Ευρ.

ἄ-μνήμων, Δωρ. **ἄμνάμων, -ον**, γεν. -ονος· (μνήμη)· **1.** είμαι αμνήμων, λησμονώ, ξεχνώ, σε Σοφ., Πλάτ.· τινός, κάποιο πράγμα, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** Παθ., ξεχασμένος, λησμονημένος, σε Ευρ.

ἄμνηστέω, Δωρ. **ἄμναστέω** = ἄμνημονέω, σε Σοφ. — Παθ., είμαι λησμονημένος, σε Θουκ.

ἄμνηστία, ἱων. — *ιη*, ἢ, λήθη, παραγραφή αδικήματος, αμνηστία, σε Πλούτ.

ἄ-μνηστος, -ον (μνάομαι), λησμονημένος, σε Θεόκρ.

ἄμνιον, τό, δοχείο στο οποίο συγκεντρώνεται το αίμα των σφάγιων, σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄμνίς, -ίδος, ἢ, προβατίνα, σε Θεόκρ.

ἄμνο-κῶν, ὁ (κοέω), αυτός που έχει νου πρόβατου, δηλ. αφελής, ανόητος, σε Αριστοφ.

ἄμνός, ὁ, αρνί, σε Σοφ., Αριστοφ.· ἄμνοι τοὺς τρόπους, πρόβατα ως προς τον χαρακτήρα, στη συμπεριφορά, στον ίδ.· για τις πλάγιες πτώσεις χρησιμ. τα ἄρνός, ἄρνι, ἄρνα· βλ. **ἄρνός**.

ἄμογητί, επίρρ., άνευ μόχθου και προσπάθειας, σε Ομήρ. ἱλ.

ἄ-μόγητος, -ον (μογέω), μη καταπονημένος, ακούραστος, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἄ-μοθειή(ἄ)μοθι (ἄμα), επίρρ. (από το α στερητικό μόθος), χωρίς φιλονικία, διαμάχη, Λακων. λέξη στον Θουκ.

ἄμόθεν, ἱων. **ἄμόθεν**, επίρρ. (ἄμός), από έναν τόπο ή άλλο, απο οποιοδήποτε μέρος, σε Ομήρ. Οδ.· ἄμόθεν γέ ποθεν, σε Πλάτ.

ἄμοιβάδιος, -α, -ον = ἄμοιβαῖος, σε Ανθ.

ἄμοιβάδης, επίρρ. (ἄμοιβή), εκ διαδοχής, κατά σειρά, εναλλάξ, ἄμ. ἄλλοθεν ἄλλος, ο ένας μετά τον άλλο, σε Θεόκρ.

ἄμοιβαῖος, -ον και -α(-η) -ον (ἄμοιβή), **I.** ανταλλακτικός, ανταποδιδόμενος, σε Πίνδ., Ανθ.· επίρρ. -ως, εις ανταπόδοση, σε Λουκ. **II.** αμοιβαίος, εναλλασσόμενος,

σε Ηρόδ.· *ἀμοιβαῖα*, στίχοι ψαλλόμενοι εναλλάξ, ο ένας ως απάντηση στον άλλο, σε Πλάτ.· *ἀμοιβαίη ἀοιδή*, σε Θεόκρ.

ἀμοιβάς, -άδος, θηλ. του προηγ., για την αλλαγή της αμφίεσης, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμοιβή, ἡ (ἀμείβω), I. 1. ανταπόδοση, πληρωμή, αποζημίωση, σε Ομήρ. Οδ.· *ἐκατόμβης*, για την εκατόμβη, στο ιδ. **2.** απάντηση, σε Ηρόδ. **II.** αλλαγή, ανταλλαγή χρημάτων, σε Πλούτ. **II.** εναλλαγή, μεταβολή, *κακῶν*, σε Ευρ.

ἀμοιβηδῖς, επίρρ. (*ἀμοιβή*), αμοιβαίως, εναλλάξ, σε Όμηρ.

ἀμοιβός, ὁ (ἀμείβω), I. διάδοχος, *ἀμοιβοί*, στρατιώτες που διαδέχονται άλλους, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ως επίθ., αυτός που δίνεται ως ανταπόδοση ή ανταλλαγή σε κάτι, με γεν., σε Σοφ.

ἀμοιρέω, δεν έχω μερίδιο σε κάτι, με γεν., σε Πλούτ.

ἄ-μοιρος, -ον (μοῖρα), 1. αυτός που δεν έχει μερίδιο, με γεν., σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** απόλ., *ἄμμορος*, ατυχής, κακότυχος, σε Ευρ.

ἀμολγαῖος, -α, -ον (ἀμέλγω), λέγεται για το γάλα, φτιαγμένος από γάλα ή (από το *ἀμολγός*, αρχ. λέξη αντί *ἀκμή*), φτιαγμένος από το καλύτερο αλεύρι, σε Ησίοδ.

ἀμολγεύς, -έως, ὁ (ἀμέλγω), καρδάρα για το γάλα, Λατ. *mulctra*, σε Θεόκρ., Ανθ.

ἀμόλγιον, τό, υποκορ. του *ἀμολγεύς*, μικρό καρδάρι, σε Θεόκρ.

ἀμολγός, ὁ, λέξη αμφίβ. σημασίας· Ο Όμηρ. πάντοτε έχει τη συνεκφορά *νυκτός ἀμολγῶ*, οι ώρες πριν το χάραμα της ημέρας ή οι ώρες μετά τη δύση του ηλίου, δηλ. γενικά η νύχτα, σε Ομήρ. Ιλ. [η υπόθεση ότι το *ἀμολγός* σήμαινε την ώρα του αρμέγματος (από το *ἀμέλγω*), δεν ταιριάζει με τη σημασία. Λέγεται ότι το *ἀμολγός* ήταν αρχ. λέξη αντί *ἀκμή*, ώστε το *νυκτός ἄμ.*, σημαίνει το ακμαιότατο σημείο της νύχτας].

ἄ-μόμφητος, -ον = ἀμεμφής, σε Αισχύλ.

ἄ-μομφος, -ον (μομφή), αψεγάδιαστος, άμωμος, σε Αισχύλ.

ἀμόργινος, -ον, φτιαγμένος από αμοργινό λινάρι, σε Αριστοφ.

ἀμοργίς, ἡ, λεπτό λινάρι από το νησί της Αμοργού, σε Αριστοφ.

ἀμορία, ἡ, ποιητ. **ἄμμορία**, βλ. αυτ.

ἄ-μορος, -ον, ποιητ. **ἄμμορος I.** = *ἄμοιρος*, με γεν., σε Ευρ. **II.** απόλ., άτυχος, ελεεινός, άθλιος, σε Σοφ.

ἀμορφία, ἡ, έλλειψη μορφής ή σχήματος, δυσμορφία, ασχήμια, σε Ευρ.

ἄ-μορφος, -ον (μορφή), δύσμορφος, άσχημος, σε Ηρόδ., Ευρ.· υπερθ.

ἀμορφέστατος (όπως αν προερχόταν από το *ἀμορφής*), σε Ηρόδ.· αλλά ομαλός τύπος *-ότερος, -ότατος*, σε Ξεν., Πλούτ.

ἄμός ή ἄμός[ᾱ], -ἡ-όν=ἡμέτερος, Αιολ. **ἄμμος, I.** μας, δικός μας, σε Όμηρ. κ.λπ. **II.** Αττ. = *έμός*, όταν απαιτείται μακρά παραλήγουσα.

ἄμός[ᾱ], παλιά λέξη ισοδύν. του *εἷς* ή *τίς*, που βρίσκεται μόνο στους επιρρ. τύπους *ἄμοῦ, ἄμῃ, ἄμοῖ, ἄμῶς, ἀμόθεν ἀμόθι*.

ἄμος, Δωρ. αντί *ἡμος*, όταν, σε Θεόκρ.

ἄμοτος, -ον, I. ακόρεστος, ακατάπαυστος, σε Θεόκρ. **II.** στον Όμηρ. ως επίρρ.

ἄμοτον, αδιάκοπα, *ἄμ. μεμαῶς*, προσπαθώντας ακατάπαυστα· *ἄμ. κλαίω*, θρηνών αδιάκοπα· *τανύοντο*, βάδιζαν προς τα μπρος με ακατάπαυστη αντοχή (άγν. προέλ.).

ἄμοῦ, Αττ. **ἄμοῦ**, επίρρ. του *ἄμός (= τίς)*, *ἄμοῦ γέ που*, σε κάποιο μέρος ή σε άλλο, σε Λυσ.· πρβλ. **ἄμόθεν, ἄμῃ, ἄμοῖ**.

ἄμουσία, ἡ, I. έλλειψη λεπτότητας, τραχύτητα, αγριότητα, σε Ευρ., Πλάτ. **II.**

έλλειψη αρμονίας, σε Ευρ.

ἄ-μουσος, -ον (μοῦσα), **I.** αυτός που δεν έχει τις Μούσες, χωρίς καλαισθησία, απολίτιστος, άξεστος, άκομπος, σε Ευρ., Αριστοφ.· επίρρ. -σως, σε Πλάτ. **II.** χωρίς την αίσθηση της μουσικής, σε Ευρ.· *ἄμουσόταται ὡδαί*, στον ίδ.

ἄ-μοχθεῖ ἢ -θί[τι], επίρρ. του *ἄμοχθος*, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄμόχθησα, κράση του *ἄ έμόχθησα*.

ἄ-μόχθητος, -ον, = το επόμ.· επίρρ. -τως, σε Βάβρ.

ἄ-μοχθος, -ον, 1. απαλλαγμένος από μόχθο ή φροντίδα, σε Σοφ.· αυτός που αποφεύγει τον κόπο, σε Πίνδ. **2.** μη καταπονημένος, σε Ξεν.

ἄμπαλος, I. ποιητ. αντί *ἀνάπαλος*, σε Πίνδ. **II.** *ἄμπ-αλος, ον*, Δωρ. αντί *ἀμφίαλος*, σε Θεόκρ.

ἄμ-παυμα, ἄμ-παυσις, ἄμ-παυστήριον, ἄμ-παύω, βλ. [ἀναπ-](#).

ἄμ-πεδίον, ἀμπέλαγος, θα έπρεπε να είναι γραμμένο *ἄμ πέδιον* (δηλ. *ἀνά πεδίον*), *ἰμ πέλαγος* (δηλ. *ἀνά πέλαγος*).

ἄμ-πείρω, Επικ. αντί *ἀναπείρω*.

ἀμπελ-άνθη, ἡ = *οἰνάνθη*, σε Λουκ.

ἀμπελεών, -ῶνος, ὁ, ποιητ. αντί *ἀμπελών*, σε Θεόκρ.

ἀμπέλινος, -ον και -η, -ον (ἄμπελος), φτιαγμένος από αμπέλι, σε Ηρόδ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αφιερωμένοι στο κρασί, σε Ανθ.

ἀμπέλιον, τό, υποκορ. του *ἄμπελος*, σε Αριστοφ.

ἀμπελῖς, -ίδος, ἡ, υποκορ. του *ἄμπελος*, **I.** νεαρό φυτό αμπελιού, σε Αριστοφ. **II.** το πτηνό *ἀμπελίων*, στον ίδ.

ἀμπελόεις, -εσσα, -εν (ἄμπελος), πλούσιος σε αμπέλια, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ἀμπελοεργός, ὁ = *ἀμπελουργός*, σε Ανθ.

ἄμπελος, ἡ, αμπέλι, Λατ. *viti*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. [πιθ. από το *ἀμπί* (Αιολ. αντί *ἀμφί*), *ἔλ-ιξ*, από τον ελικοειδή βλαστό του].

ἀμπελουργέω, καλλιεργώ αμπελώνα, σε Θεόφρ., Λουκ.

ἀμπελ-ουργός, ὁ (*ἔργω), αυτός που καλλιεργεί αμπέλια, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἀμπελο-φύτωρ[ῦ], -ορος, ὁ (φύω), φυτευτής αμπελιών, σε Ανθ.

ἀμπελών, -ῶνος, ὁ (ἄμπελος), αμπέλι, αμπελώνας, σε Αισχίν. κ.λπ.

ἄμ-πέμπω, ποιητ. αντί *ἀναπέμπω*.

ἄμ-πεπαλών, Επικ. αντί *ἀναπεπαλών*, αναδιπλ. μτχ. αορ. β' του *ἀναπάλλω*.

ἄμ-πετάννυμι, ἄμ-πέτομαι, ποιητ. αντί *ἀναπετάννυμι, ἀναπέτομαι*.

ἀμπεχόνη, ἡ (ἀμπέχω), λεπτό ένδυμα· γενικά, ρουχισμός, ρούχα, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀμπέχονον, τό, = *ἀμπεχόνη*, σε Αριστοφ., Θεόκρ.

ἀμπ-έχω και ἀμπ-ίσχω· Επικ. παρατ. *ἄμπεχον·* μέλ. *ἀμφέξω*, αόρ. β' *ἤμπεσχον* — Μέσ. *ἀμπέχομαι και ἀμπίσχομαι*, με γ' πληθ. *ἀμπισχνοῦνται*· παρατ. *ἤμπειχόμην*, μέλ. *ἀμφέξομαι·* αόρ. β' *ἤμπεσχόμην*, μτχ. *ἀμπισχόμενος·* (ἀμπί Αιολ. αντί ἀμφί)· **I.** **1.** περικυκλώνω, καλύπτω, τυλίγω, Λατ. *cingere*, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. κ.λπ.· απόλ. *σκότος ἀμπίσχων*, το περιβάλλον σκοτάδι, σε Ευρ. **2.** αγκαλιάζω, στον ίδ. **II. 1.** περιβάλλω, Λατ. *circumdare*, ιδίως περιβάλλω κάποιον, με διπλή αιτ., σε Αριστοφ. κ.λπ. **2.** Μέσ., περιτυλίγομαι, φορώ, *χλαίνας οὐκἀμπισχνοῦνται*, στον ίδ.·

ἀμπισχόμενος, τυλιγμένος με το μανδύα σου, στον ίδ.

ἄμ-πήδησε αντί *ἀνεπήδησε*.

ἄμ-πίπτω, ποιητ. αντί *ἀναπίπτω*.

ἀμπ-ίσχομαι, ἀμπ-ίσχω, βλ. [ἀμπέχω](#).

ἀμπλάκεῖν ή (χάριν μέτρου) **ἀπλάκεῖν[ᾗπλ]**, απαρ. του αορ. β' ἤμπλακον, μτχ. ἀμπλακῶν· από την ίδια ρίζα, έχουμε τον παρακ. ἤμπλάκηκα, Παθ. ἤμπλάκημαι· ο ενεστ. σε χρήση είναι το **ἀμπλακίσκω** = ἀμαρτάνω. **I.** με γεν., **1.** έχω ἔλλειψη από, σε Πίνδ., Σοφ. **2.** χάνω, αποστερούμαι, παιδός, στον ίδ.· ἀλόχου, σε Ευρ. **II.** απόλ., αμαρτάνω, παραστρατώ, κάνω λάθος, στον ίδ. κ.λπ.· *ὥς τάδ' ἤμπλακον*, όταν διέπραξα αυτά τα αμαρτήματα, σε Αισχίν. (ἀγν. προέλ.).

ἀμπλάκημα, -ατος, τό, λάθος, αδίκημα, αμάρτημα, σε Αισχύλ. κ.λπ.· επίσης χάριν μέτρου, **ἀπλάκημα**, στον ίδ.

ἀμπλάκητος, βλ. [ἀναμπλάκητος](#).

ἀμπλακία, ή, = ἀμπλάκημα, σε Θέονγ. κ.λπ.

ἀμπλάκιον, τό, = ἀμπλακία, σε Πίνδ.

ἀμπλακίσκω, βλ. [ἀμπλακεῖν](#).

ἀμ-πνεῖω, Επικ. αντί ἀναπνέω.

ἄμ-πνευμα, ἄμ-πνοά, ποιητ. αντί ἀνάπνευμα, ἀναπνοή.

ἄμ-πνυε, ἄμ-πνύνθη, ἄμ-πνῦτο, βλ. [ἀναπνέω](#).

ἀμπτᾶσα, ἀμπταῖν, ἀμπταμένος, βλ. [ἀναπέτομαι](#).

ἀμ-πτῦχή, ποιητ. αντί ἀναπτυχή.

ἀμπϋκάζω (ἄμπυξ), δένω τα μαλλιά με κορδέλα, σε Ανθ.

ἀμπυκτήρ, -ῆρος, ὁ (ἄμπυξ), προμετωπίδα του χαλινარიού των αλόγων, σε Αισχύλ.

ἀμπυκτήριον, το = ἀμπυκτήρ, σε Σοφ.

ἄμπυξ, -ῦκος, ὁ ή ή (ἀμπί, Αιολ. αντί ἀμφί), **I.** γυναικεία κορδέλα (ταινία) για τα μαλλιά, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· **II.** οτιδήποτε κυκλικό, τροχός, σε Σοφ.

ἄμ-πωτις, γεν. -εως, Ιων. -ιος, αντί ἀνάπτωτις (ἀναπίνομαι), η υποχώρηση του νερού προς τη θάλασσα, η ἀμπωτη αντίθ. προς την παλίρροια, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἀμυγδάλινος, -η, -ον, αμυγδαλωτός, σε Ξεν.

ἀμύγδαλος, ή, αμυγδαλιά (το δέντρο), σε Λουκ.

ἄμυγμα, -ατος, τό (ἀμύσσω), γδάρσιμο, σχίσιμο, σε Σοφ., Ευρ.

ἀμυγμός, -οῦ, ὁ, = το προηγ., σε Αισχύλ.

ἄμυδις[ᾗ, ὅ], **ἄμα**· **I.** λέγεται για χρόνο, μαζί, την ίδια στιγμή, σε Ομήρ. Οδ. **II.**

λέγεται για τόπο, μαζί, ὅλοι μαζί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμυδρός, -ά, -όν, όπως το ἀμαυρός, αχνός, ανεπαίσθητος, ασαφής, σκοτεινός· **1.**

ἀμ. γράμματα, δυσανάγνωστα, δυσδιάκριτα γράμματα, σε Θουκ. **2.** ἀμ. πρὸς ἀλήθειαν, πολύ λίγος σε σύγκριση με την αλήθεια, στον ίδ.· ἀμ.ἐλλίς, σε Πλούτ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀ-μύητος, -ον (μυέω), **I.** μη μυημένος, ανόσιος, βέβηλος, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** στον Γοργ. του Πλάτ. όπως αν προερχόταν από το μύω = οὐ δυνάμενος μύειν, ο αδύνατος να συγκρατήσει, αυτός που παρουσιάζει διαρροή, που στάζει.

ἀ-μύθητος[ῦ], -ον (μυθέομαι), αδιήγητος, απερίγραπτος, τόσο σπουδαίος ή μεγάλος που δεν μπορεί να περιγραφεί, σε Δημ.

ἀ-μύκτης[ῦ], -ον (μυκάομαι), εκεί όπου δεν ακούγεται μυκηθμός ζώων, λέγεται για τόπους, σε Ανθ.

Ἀμύκλαι, -ῶν, αἱ, Λακων. πόλη, διάσημη για τη λατρεία του Απόλλωνα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· Ἀμυκλαῖον, τό, ο ναός του Αμυκλαίου Απόλλωνα, σε Θουκ.· επίρρ.

Ἀμύκλαθεν, από τις Αμύκλες, σε Πίνδ.

Ἀμύκλαι, αἱ, είδος παπουτσιού που φτιαχνόταν στις Αμύκλες, σε Θεόκρ.

Ἀμυκλαΐάζω, μέλ. -σω, μιλώ στην Αμυκλαϊκή διάλεκτο (δηλ. τη Λακωνική), σε Θεόκρ.

ἄ-μῦλος, -ον (μύλη), μη αλεσμένος σε μύλο, δηλ. αλεσμένος στο χέρι· ως ουσ., ψωμί από λευκό αλεύρι, σε Αριστοφ. κ.λπ.

ἄ-μύμων[ῶ], γεν. -ονος (μῶμος), **I.** άμεμπτος, άμωμος, ευγενής, εξαίρετος, χρησιμ. από τον Όμηρο ως τιμητικό επίθετο, όπως το αξιότιμος, αξιοσέβαστος, υψηλότατος, χωρίς να υπονοεί αρετή· δε χρησιμοποιείται ποτέ για τους θεούς. **II.** λέγεται για πράγματα, σε Όμηρ.

ἄμῡνα, Επικ. αόρ. α' του *άμύνω*.

ἄμυνάθω[ᾶ]=άμύνω· αλλά οι τύποι που του αποδίδονται, ανήκουν σ' έναν αόρ. β' *ήμύνᾱθον*, (πρβλ. [διωκάθω](#), [εΐκαθεΐν](#), [έργαθεΐν](#), [σχέθω](#))· το απαρ. επομένως είναι *άμυναθεΐν* (όχι -άθειν), Μέσ. προστ. *άμυναθοῦ* (όχι -άθου): υπερασπίζομαι, βοηθώ, συνδράμω, με δοτ., σε Ευρ., Αριστοφ. — Μέσ., αποδιώχνω, απομακρύνω από εμένα, απωθώ, *ψόγον*, σε Αισχύλ.· παίρνω εκδίκηση για κάποιον, τινα.

Ἀμυνίας[ῶ], -ου, ὁ (άμύνω), **I.** κύριο αρσ. όνομα. **II.** ως προσηγ., *ἦν άμυνίας*, ήταν αμυντικός, σε Αριστοφ.

ἄμῡνον, **I.** Επικ. αντί *ήμυνον*, παρατ. του *άμύνω*, **II.** αόρ. α' προστ.

άμυντέον, ρημ. επίθ. του *άμύνω*, αυτός που πρέπει να βοηθήσει, με δοτ. προσ., σε Ξεν.· ομοίως πληθ. *άμυντέα*, σε Σοφ.

άμυντήριος, -ον (άμύνω), αμυντικός, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** ως ουσ. **άμυντήριον**, τό, τρόποι άμυνας, στον ίδ.

άμύντωρ, -ορος, ὁ, **1.** υπερασπιστής, βοηθός, σε Όμηρ. **2.** εκδικητής, *πατρός*, σε Ευρ.

άμύνω[ῶ], Επικ. παρατ. *ἄμῡνον*, μέλ. *άμῡνῶ*, Ιων. -ῡνέω· αόρ. α' *ήμῡνα*, Επικ.

ἄμυνα [ᾶ]· αντί αόρ. β', βλ. [ἄμυνάθω](#) — Μέσ. Επικ. παρατ. *άμυνόμην*, μέλ.

άμυνοῦμαι, αόρ. α' *ήμυνάμην* (από τη *VMYN* με το α ως πρόθεμα, πρβλ. Λατ. *munio*, *moenia*)·

A. I. αποκρούω, απωθώ, σε Όμηρ. **1.** με αιτ. προσ. ή πράγμ., αυτό που πρέπει να αποκρουστεί, με δοτ. προσ., για ποιον ή από ποιον αποκρούεται ο κίνδυνος, *Δαναοῖσιν λοιγόν ἄμυνον*, αποκρούει την καταστροφή από τους Δαναούς, σε Ομήρ. Ιλ.· η δοτ. συχνά παραλείπεται, ὅς λοιγόν άμύνει, στο ίδ. **2.** με δοτ. προσ., υπερασπίζομαι, βοηθώ, συντρέχω, συνδράμω, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** με γεν., από ποιον αποκρούεται ο κίνδυνος, *Τρῶας ἄμυνε νεῶν*, απώθησε τους Τρώες από τα πλοία, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **4.** απόλ., αποκρούω επιθέσεις, βοηθώ, στο ίδ.· *τά άμύνοντα*, τροποι, μέσα άμυνας, σε Ηρόδ. **II.** σπανίως με αιτ., όπως Μέσ. II, ανταποδίδω, ξεπληρώνω, σε Σοφ. **B.** Μέσ., αποκρούω για τον εαυτό μου, φυλάσσομαι εναντίον κάποιου· **1.** με αιτ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με γεν., για εκείνο από το οποίο αποκρούεται ο κίνδυνος, μάχομαι για ή προς υπεράσπισή του, στο ίδ.· ομοίως, *άμύνεσθαι περί πάτρης*, στο ίδ.· *ὑπέρ τινος*, σε Ξεν. **II.** απόλ., υπερασπίζω τον εαυτό μου, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** *άμύνεσθαι τινα*, επίσης εκδικούμαι εναντίον εχθρού, ανταποδίδω, τιμωρώ, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ.· επίσης, *άμύνεσθαι τινά τινος ή ὑπέρ τινος*, τιμωρώ για κάτι, στον ίδ.

άμύσσω, Αττ. -ττω· Επικ. παρατ. *ἄμυsson*· μέλ. -ξω, αόρ. α' *ήμυξα* — Μέσ. μτχ. αορ. α' *άμυξάμενος* — Παθ. μτχ. αορ. α' *άμυχθέν* (από τη *VMYK* με α ως πρόθεμα, πρβλ. Λατ. *muc-ro*), **I.** κατασχίζω, σπαράσσω, τραυματίζω, γρατσουνίζω, κομματιάζω,

ακρωτηριάζω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· επίσης, τσιμπώ, τρυπώ, σε Λουκ.· χαράζω και με τα δύο χέρια. **II.** μεταφ., *θυμόν άμ.*, σχίζω την καρδιά, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.·

φρήν άμύσσεται, στον ίδ.

άμυστί[τι], επίρρ. (*μύω*), χωρίς κλείσιμο του στόματος, δηλ. μονορούφι, σε Λουκ.

άμυστίζω, πίνω πολύ και μεμιάς, πρβλ. **ήμύστικα**, σε Ευρ.

άμυστις, -ιος και -ιδος, ή (άμυστί), I. αθρόα πόση, σε Ανακρ., Ευρ. κ.λπ. **2.** βαθιά κατάποση, φιλοποσία, στον ίδ. **II.** μεγάλο κύπελο που χρησιμοποιούνταν απο τους Θράκες, σε Αριστοφ.

άμυχή, ή (άμύσσω), γρατσουνιά, γδάρσιμο, τραύμα στο δέρμα, σε Δημ.· ως ένδειξη θλίψης, *άμυχάς κοπτομένων άφεΐλεν*, σε Πλούτ.

άμυχμός, ό = *άμυχή*, σε Θεόκρ.

άμφ-άγπάζω, μόνο στον ενεστ. και παρατ., θερμαγκαλιάζω, συμπεριφέρομαι ευγενικά, χαιρετίζω με θερμή, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ομήρ. Ιλ.

άμφ-άγπάω, = το προηγ., σε Ησίοδ.· αόρ. α' *άμφαγάπησα*, σε Ομηρ. Ύμν.

άμφ-αγείρομαι, Μέσ., συγκεντρώνομαι ολόγυρα, *θεαί δέ μιν άμφαγέροντο* (αόρ. β'), σε Ομήρ. Ιλ.· απ' όπου ο ενεστ. *άμφαγέρομαι*, σε Θεόκρ.

άμ-φάδιος[ἄ], -α, -ον, ποιητ. αντί *άναφάδιος* (*άναφαίνω*), **I.** δημόσιος, *γάμος*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** με θηλ. αιτ. *άμφαδίην* όπως το επίρρ., = *άμφαδόν*, σε Ομήρ. Ιλ.

άμ-φάδόν, επίρρ., ποιητ. αντί *άναφαδόν* (*άναφαίνω*), δημοσίως, φανερά, σε Όμηρ.

άμφαδός, -ή, -όν (*άναφαίνω*), γνωστός, αυτός που έχει ανακαλυφθεί, σε Ομήρ. Οδ.

άμ-φαίνω, ποιητ. αντί *άναφαίνω*.

άμφ-αΐσσομαι, Παθ., εφορμώ από όλες τις πλευρές, *άμφι δέ τ' αΐσσονται*, σε Ομήρ. Ιλ.· *άμφι δέ χαΐται ώμοις αΐσσονται*, έρρεαν γύρω στους ώμους του, στο ίδ.

άμφ-άκης[ᾱ], -ες, Δωρ. αντί *άμφήκης*.

άμ-φανδόν, ποιητ. επίρρ. αντί *άναφανδόν*, σε Πίνδ.

άμ-φανέειν, ποιητ. αντί *άναφανείν*, απαρ. μέλ. του *άναφαίνω*.

άμφ-ᾠρᾶβέω, μέλ. -ήσω, κροτώ ή κουδουνίζω ολόγυρα, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως **άμφᾠρᾶβίζω**, σε Ησίοδ.

άμ-φασίη, ή, Επικ. αντί *ά-φασία*, αφωνία, αλαλία, σε Όμηρ.

άμφ-αϋτέω, μέλ. -ήσω, κουδουνίζω τριγύρω, σε Ομήρ. Ιλ.

άμφ-αφάω, Επικ. μτχ. *άμφαφόων, -όωσα*, παρατ. *άμφαφαίασκον* — Μέσ. Επικ. γ' πληθ. *άμφαφώντο*, απαρ. *άμφαφάασθαι*· **1.** ακουμπώ ή ψηλαφίζω ολόγυρα, χειρίζομαι, σε Όμηρ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ομήρ. Οδ. **2.** *μαλακώτερος άμφαφάασθαι*, ευκολότερος ως προς το χειρισμό ή τη λειτουργία, σε Ομήρ. Ιλ.

άμφ-έδραμον, αόρ. β' του *άμφιτρέχω*.

άμφελικτός, -όν, ποιητ. αντί *άμφιέλ-*, κουλουριασμένος, τυλιγμένος, σε Ευρ.

άμφ-ελίσσω, ποιητ. αντί *άμφιελ-*, συμπλέκω ή συστρέφω, περιελίσσω, *χέρας*, σε Ευρ. — Μέσ., σε Πίνδ.

άμφ-έπω, ποιητ. αντί *άμφιέπω*.

άμφ-ερέφω, κατακαλύπτω, περισκεπάζω, σε Ανθ.

άμφ-έρχομαι, αποθ. με αόρ. β' *άμφ-ήλϋθον*, περιτυλίγω κάποιον, περικυκλώνω, σε Ομήρ. Οδ.

άμ-φέρω, ποιητ. αντί *άναφέρω*.

ἀμφ-έσταν, ἀμφ-εστᾶσι, γ' πληθ. αόρ. β' και παρακ. του *ἀμφίστημι*.

ἀμφ-έχᾶνον, αόρ. β' του *ἀμφιχάσκω*.

ἀμφ-εχύθην[ῦ], Παθ. αόρ. α' του *ἀμφιχέω*.

ἀμφ-έχῡτο, γ' ενικ. Επικ. Παθ. αόρ. β' του *ἀμφιχέω*.

ἀμφ-ηγερέθομαι, Επικ. αντί *ἀμφαγείρομαι*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφ-ήκης, -ες (ἄκη), **I.** αυτός που έχει δύο άκρες ή αιχμές, δίστομος, δίκοπος, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. **II.** μεταφ., *ἀμφ. γλῶττα*, γλώσσα που κόβει και από τις δύο μεριές, δηλ. μπορεί να υπερασπίσει και το δίκαιο και το άδικο, σε Αριστοφ.· λέγεται για χρησμό, διφορούμενος, αμφίβολος, σε Λουκ.

ἀμφ-ήλῡθον, ἀμφ-ῆλθον, αόρ. β' του *ἀμφ-έρχομαι*.

ἀμφ-ηρερής, -ές (ἐρέφω), σκεπασμένος και από τις δύο μεριές, ερμητικά στεγασμένος, επίθ. που λέγεται για τη φαρέτρα του Απόλλωνα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφ-ήρης, -ές (βλ. [-ήρης](#)), καλά προσαρμοσμένος και από τις δύο πλευρές, *ἀμφῆρες δόρυ*, λέγεται για το διπλό πηδάλιο που χρησιμοποιούνταν στα ελληνικά πλοία, (βλ. [πηδάλιον](#)), σε Ευρ.

ἀμφ-ηρικός, -ή, -όν, με κουπιά και από τις δυο μεριές, κινούμενος με διπλά κουπιά, λέγεται για βάρκα, σε Θουκ.

ἀμφ-ήριστος, -ον (ἐρίζω), αμφισβητούμενος εκατέρωθεν, *ἀμφήριστον ἔθηκεν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί, πρόθ. με γεν., δοτ. και αιτ.· ριζική σημασία, και στις δύο πλευρές (πρβλ.

[ἄμφω](#), Λατ. *ambo*), ενώ η *περί* κυρίως σημαίνει τριγύρω.

A. με ΓΕΝ.: **I. 1.** λέγεται για αιτία, σχετικά με, για, εξαιτίας κάποιου πράγματος, *ἀμφί γυναικός*, σε Αισχύλ. **2.** σχετικά με, δηλ. αναφορικά ή εξαιτίας ενός ζητήματος, *ἀμφί φιλότῆτος αείδειν*, τραγουδῶ σχετικά ή εξαιτίας της αγάπης, σε Ομήρ. Οδ. **II.** λέγεται για τόπο, γύρω, τριγύρω, *ἀμφί τῆς πόλιος*, σε Ηρόδ. **B.** με ΔΟΤ.: **I. 1.** λέγεται για τόπο· και στις δύο μεριές, ολόγυρα, *ἀμφί ὤμοις, στήθεσσι*, σε Όμηρ.· ομοίως, *ἀμφί περι στήθεσσι*, σε Ομήρ. Οδ.· έπειτα όπως ακριβώς το *περί*, ολόγυρα, τριγύρω, *κρέα ἀμφί ὀβελοῖς ἔπειραν*, διαπέρασαν το κρέας ολόγυρα, δηλ. από πάνω στις σούβλες, στον ίδ. **2.** γενικά, κοντά, γύρω, σε, *ἀμφιπύλῃσι*, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** σχετικά, συναφώς, *ἔρις ἀμφί μουσικῇ*, σε Ηρόδ.· χάριν, εξαιτίας, *ἀμφ' Ἑλένη μάχεσθαι*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **2.** όπως το Λατ. *prae*, *ἀμφί τάρβει, ἀμφί φόβῳ*, *prae ranoie*, φόβου ένεκα, σε Αισχύλ., Ευρ. **Γ.** με ΑΙΤ.: **I. 1.** λέγεται για τόπο· περίγυρα, ολόγυρα, κυρίως με τη σημασία της κίνησης, *ἀμφί μιν φᾶρος βάλλον*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** παρά, κοντά, *ἀμφί ῥέεθρα*, κάπου γύρω στις όχθες, στο ίδ. **3.** λέγεται για πρόσωπα που βρίσκονται γύρω από κάποιον, *οἱ ἀμφί Πρίαμον*, ο Πρίαμος και η ακολουθία του, στο ίδ.· *οἱ ἀμφί Ξέρξεα* δηλ. ο στρατός του, σε Ηρόδ.· στην Αττ., *οἱ ἀμφί Πρωταγόραν*, η σχολή του Πρωταγόρα ή ο ίδιος ο Πρωταγόρας, σε Πλάτ. **4.** *κλαίειν ἀμφί τινα*, κλαίω, θρηνῶ σχετικά ή για κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ. **5.** *εἶναι, διατρίβειν ἀμφί τι*, είμαι απασχολημένος με αυτό, σε Ξεν. **II.** ως ασαφής δήλωση χρόνου, περίπου, σε Πίνδ.· *ἀμφίΠλειάδων δύσιν*, σε Αισχύλ.· ομοίως για αριθμό, Λατ. *circiter*, *ἀμφί τὰς δώδεκα μυριάδας*, γύρω, περίπου στους εκατόν είδοσι χιλιάδες, σε Ξεν. **Δ.** ΧΩΡΙΣ ΠΤΩΣΗ: **1.** ως επίρρ., και στις δύο μεριές, εκατέρωθεν. **2.** *ἀμφίς A II*, ξεχωριστά, εκτός, σε Ομηρ. Ὑμν. **Ε.** ΣΤΑ ΣΥΝΘ.: **I. 1.** αμφίπλευρως, όπως στο *ἀμφίστομος = δίστομος*. **2.** ολόγυρα, σε όλες τις πλευρές, όπως *ἀμφιλαμβάνω, ἀμφιλαφής*. **II.** λέγεται για αιτία· εξαιτίας, χάριν, ένεκα, όπως στο *ἀμφιμάχομαι*.

ἀμφιάζω ἢ **ἀμφιέζω**, αόρ. α' *ἡμφιάσσα* (*ἀμφί*), ντύνω κάποιον, τινά, σε Πλούτ.· μεταφ. λέγεται για τάφο, *ὅσ τε α ἡμφίασεν*, σε Ανθ.

ἀμφί-ἄλος, -ον (*ἄλς*), **1.** περιτριγυρισμένος από θάλασσα, λέγεται για νησιά, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **2.** λέγεται για την Κόρινθο, μεταξύ δυο θαλασσών, διθάλασσος, αυτός που διαιρείται σε δύο θάλασσες, το *bimaris* του Ορατίου, σε Ξεν.

Ἀμφιάρῃος, -ου, Αττ. **Ἀμφιάρεως, -ω** (χορίαμβος στους Τραγ.), ο Αμφιάρας, ο Αργεῖος μάντης, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀμφίασμα, -ατος, τό (*ἀμφιάζω*), ένδυμα, σε Κτησ., Λουκ.

ἀμφ-ιάχω, λέγεται για πουλί, πετώ κρίζοντας, σε ανωμ. μτχ. παρακ. *ἀμφιάχυν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-βαίνω, μέλ. -*θήσομαι*, **I. 1.** περιδιαβαίνω, περιπατώ, σε Ομήρ. Ιλ. **2.**

δρασκελίζω, σε Ομήρ. Οδ.· ιδίως δρασκελίζω πεσμένο φύλο που έχει πέσει στη μάχη ώστε να τον προστατέψω, σε Ομήρ. Ιλ.· απ' όπου, λέγεται για πολιούχους θεότητες, προστατεύω, στο ίδ. **II.** περιβάλλω, περικαλύπτω με αιτ., *νεφέλη σκόπελον ἀμφιθέθηκε*, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης με δοτ., *νέφος ἀμφιθέθηκε νηυσίν*, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφ., *πόνος φρένας ἀμφιθέθηκεν*, στο ίδ. κ.λπ.

ἀμφι-βάλλω, μέλ. -*βαλῶ* — Μέσ. Επικ. μέλ. *ἀμφιβαλεῦμαι*· **I. 1.** περιβάλλω ἢ περιθέτω· λέγεται για ρούχα, τα φορώ σε κάποιον, Λατ. *circumdare*, με διπλή αιτ. προσ. και πράγμ., *ἀμφι δέ με χλαῖναν βάλεν*, σε Ομήρ. Οδ.· **2.** επίσης με δοτ. προσ., *ἀμφι δέ μοι ῥάκος βάλον*, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., *λευκήν ἀμφιβάλλομαι τρίχα*, αποκτώ, έχω λευκά μαλλιά, σε Σοφ. **3.** αντί της Μέσ. χρησιμ. η Ενεργ. μερικές φορές, *κρατερόν μένος ἀμφιβαλόντες [ἑαυτοῖς]*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ρίχνω γύρω τα χέρια, αγκαλιάζω, περιβάλλω, με δοτ. προσ., σε Ομήρ. Οδ. **III.** επίσης με αιτ. προσ., περιβάλλω, σε Ευρ.

ἀμφίβᾱσις, -εως, ἡ (*ἀμφιβαίνω*), κύκλωμα, περιτύλιγμα, περικύκλωση, *ἀμφίβασιν Τρώων* = *τοὺς ἀμφιβαίνοντας Τρῶας*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφίβιος, -ον, αυτός που ζει διπλή ζωή, δηλ. και στη στεριά και στη θάλασσα (νερό), ἀμφίβιος, σε Βατραχομ., Ανθ.

ἀμφίβλημα, -ατος, τό (*ἀμφιβάλλω*), κάτι που ρίχνεται τριγύρω, που περιβάλλει· **I.** στοά, περιστύλιο, σε Ευρ. **II.** ένδυμα, μανδύας, ρούχο, στον ίδ.

ἀμφίβληστρον, τό (*ἀμφιβάλλω*), **I.** οτιδήποτε ρίχνεται ολόγυρα· **I.** δίχτυ κυνηγίου, σε Ησίοδ., Ηρόδ.· μεταφ. λέγεται για το ένδυμα που ρίχνεται σαν δίχτυ γύρω από τον Αγαμέμνονα, σε Αισχύλ. **II.** δεσμά, εμπόδιο, αλυσίδες, στον ίδ. **III.** λέγεται για τείχη, περίβολος, ιδίως λέγεται για τα τείχη της πόλης, σε Ευρ.

ἀμφι-βόητος, -ον, αυτός που αντηχεί, κάνει θόρυβο ολόγυρα, σε Ανθ.

ἀμφιβολία, Ιων. -ίη, ἡ, η κατάσταση της ταυτόχρονης και αμφίπλευρης επίθεσης, σε Ηρόδ.

ἀμφίβολος, -ον (*ἀμφιβάλλω*), **I.** αυτός που περιβάλλει, περικυκλώνει, σε Ευρ. **II. 1.** αυτός πουβάλλεται από όλες ἢ και τις δύο πλευρές, σε Αισχύλ.· *ἀμφ. εἶναι*, βρίσκομαι ανάμεσα σε δύο πυρά, σε Θουκ. **2.** Ενεργ., αυτός που βάλλει και από τις δύο μεριές, δίστομος, σε Ανθ. **III.** αμφίβολος, αβέβαιος, αμφίσημος, αμφιλεγόμενος, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ.· *τάγαθα ἐς ἀμφίβολον ἔθεντο*, υπολόγιζαν την καλή τους τύχη ως αμφίβολη, σε Θουκ.· *ἐν ἀμφιβόλῳ*, σε ἀμφιβολία, σε Λουκ.· επίρρ. *οὐκ ἀμφιβόλως*, σε Αισχύλ.

ἀμφι-βόσκομαι, αποθ., βοσκώ παντού ολόγυρα, σε Λουκ.

ἀμφί-βουλος, -ον (βουλή), διχασμένος ως προς το να πράξει κάτι, με απαρ., σε Αισχύλ.

ἀμφί-βροτος, -η, -ον και -ος, -ον, αυτός που καλύπτει ολόκληρο τον άνδρα, λέγεται για μεγάλη ασπίδα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-βροχος, -ον (βρέχω), κάθυγρος, καταμουσκεμένος, σε Ανθ.

ἀμφι-βώμιος, -ον (βωμός), αυτός που βρίσκεται γύρω από το βωμό, σε Ευρ.

ἀμφι-γηθέω, περιχαίρομαι ή χαίρομαι υπερβολικά, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀμφι-γνοέω· παρατ. και αόρ. α' με διπλή αύξηση, *ἡμφεγνόουν, ἡμφεγνόησα· (γι-γνώσκω)·* είμαι διχασμένος για ένα ζήτημα, αμφιβάλλω, δεν γνωρίζω ή δεν καταλαβαίνω, με αιτ., σε Πλάτ.· *ἐπί τινος, περί τινος*, στον ίδ. κ.λπ.· *ἡμφεγνόουν ὃ τι ἐποιοῦν*, δεν ήξεραν τι να κάνουν, σε Ξεν. — Παθ., *ἀμφιγνοηθείς*, άγνωστος, ασαφής, αβέβαιος, στον ίδ.

ἀμφι-γότητος, -ον (γοάω), αυτός που περιθρηνείται, σε Ανθ.

Ἀμφι-γυήεις, ὁ (γυίος), λέγεται για τον Ἡφαιστο, αυτός που κουτσαίνει και στα δύο πόδια, ο χωλός, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-γῦος, -ον, αυτός που έχει διπλή αιχμή, που έχει κοφτερά και τα δύο άκρα, σε Ομηρ.· στον Σοφ. λέγεται για προσωπα, οπλισμένοι σε όλες τις άκρες, εξασκημένοι μαχητές (η κατάληξη -γυος, όπως στο *ὑπό-γυος*, είναι αμφίβ. σημασίας).

ἀμφι-δαίω, χρησιμ. στον αμτβ. παρακ. και υπερσ. *ἀμφιδέδηα, -ήειν*, περιανάπτω ή φλογίζω ολόγυρα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-δάκνω, δαγκώνω ολόγυρα, κρατώ γερά με τα δόντια, σε Ανθ.

ἀμφι-δάκρυτος, -ον, πολυδάκρυτος, σε Ευρ.

ἀμφί-δᾶσυσ, -εια, -υ, διακοσμημένος με δέντρα, λέγεται για την Αιγίδα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-δέαι, αἱ (δέω Α), πράγματα δεμένα γύρω από κάτι, περιβραχιόνια ή μπρασελέδες, σε Ηρόδ.

ἀμφι-δέδρομα, παρακ. του *ἀμφιτρέχω*.

ἀμφι-δέξιος, -ον, 1. αυτός που έχει δύο δεξιά χέρια, ο εξαιρετικά επιδέξιος, Λατ. *ambidexter*, σε Αριστ. **2.** όπως το *ἀμφήκης*, δίστομος, δίκοπος, σε Ευρ. **3.** μεταφ., δίσσημος, αμφίσσημος, αμφιλεγόμενος, Λατ. *ancers, χρηστήριον*, σε Ηρόδ. **4.**

ἀμφοτέρος, ἀμφ. άκμαῖς, με δυο χέρια, σε Σοφ.· *ἄμφ. πλευρόν*, σε κάθε πλευρά, στον ίδ.

ἀμφι-δέρκομαι, αποθ., κοιτάζω ολόγυρα για κάποιον, σε Ανθ.

ἀμφί-δετος, -ον, δεμένος ή τοποθετημένος ολόγυρα, σε Ανθ.

ἀμφι-δήριτος, -ον (δηρίομαι), αμφίβολος, αμφισβητήσιμος, *νίκη*, σε Θουκ.

ἀμφι-διαίνω, περιβρέχω, καταβρέχω, σε Ανθ.

ἀμφι-δίνεομαι, παρακ. *-δεδίνημαι* — Παθ., τίθεται κυκλικά, προσαρμόζομαι πολύ στενά τριγύρω, σε Όμηρ.

ἀμφι-δοκεύω, παραμονεύω, ενεδρεύω για, τινά, σε Βίωνα.

ἀμφι-δονέω, μέλ. *-ήσω*, περιστρέφω με δύναμη, αναταράσσω βίαια, σε Θεόκρ., Ανθ.

ἀμφιδοξέω, αμφιβάλλω — Παθ., αποτελώ ζήτημα αμφιλεγόμενο, σε Πλούτ.

ἀμφί-δοξος, -ον (δόξα), αυτός που έχει διχασμένη ή ασαφή γνώμη, αβέβαιος, διχασμένος, αμφίβολος, σε Πολύβ. κ.λπ.

ἀμφί-δορος, -ον (δείρω), εντελώς γδαρμένος, σε Ανθ.

ἀμφί-δοχμος, -ον (δοχή), τόσο μεγάλος όσος μπορεί να πιάσει το χέρι, *λίθος*, σε Ξεν.· πρβλ. [χειροπληθής](#).

ἀμφί-δρομος, -ον (δραμεῖν), αυτός που τρέχει ολόγυρα, αυτός που περικλείει, που περιβάλλει, σε Σοφ.

ἀμφί-δρυπτος, -ον = ἀμφιδρυπής, σε Ανθ.

ἀμφι-δρῦφής, -ές (δρύπτω), έχοντας σχισμένα και τα δύο μάγουλα κατά τη διάρκεια θρήνου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφίδρῦφος, -ον (δρύπτω), σχισμένος και από τις δύο πλευρές, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-δῦμος, -ον, διπλωμένος, διπλός, λιμὴν ἀμφ., σε Ομήρ. Οδ. (η κατάληξη -δυμος συναντάται ξανά στο δι-δυμος, τρί-δυμος).

ἀμφι-δύω, περιντύνω — Μέσ., περιβάλλομαι, ενδύομαι, σε Σοφ.

ἀμφιέζω = ἀμφιάζω.

ἀμφι-έλισσα, ἡ (ἐλίσσω), μόνο στο θηλ. γένος λέγεται για πλοία με κουπιά και από τις δύο μεριές, αυτή που κινείται μπρος και πίσω, που κλυδωνίζεται.

ἀμφι-έννυμι ή **-ύω**· μέλ. ἀμφιέσω, Αττ. ἀμφιῶ, αόρ. α' ἤμφιεσα — Μέσ.

ἤμφιεσάμην, Επικ. γ' πληθ. ἀμφιέσαντο — μτχ. Παθ. αορ. α' ἀμφιεσθείς,

παρακ. ἤμφιεσμαι. **I. 1.** περιβάλλω ή ενδύω, όπως το Λατ. circumdare, σε

Ομήρ. Ιλ.· αλλά περισσότερο, με διπλή αιτ. προσ. και πράγμ., ἐμὲ χλαῖναν

ἀμφιέσασα, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., ἤμφιεσμένος τι, φορώντας κάτι,

ενδεδυμένος, σε Αριστοφ. κλπ. **2.** με δοτ. πράγμ., ἀμφ. τινά τινι, ντύνω

κάποιον σε ή με κάτι, σε Πλάτ. **II.** Μέσ., περιβάλλομαι, ενδύομαι, σε Όμηρ.

ἀμφι-έπω, ποιητ. επίσης **ἀμφ-έπω**· ποιητ. παρατ. του αορ. β' ἤμφιεπον και

ἄμφεπον· **I.** περιβάλλω, περικλείω, περικυκλώνω, σε Όμηρ. **II. 1.** όπως το

διέπω, είμαι απασχολημένος, φροντίζω, στον ιδ.· τιμώ, αποδίδω τιμή ή

σεβασμό, σε Πίνδ. **2.** περιποιούμαι, στον ιδ.· προσέχω, προστατεύω,

προφυλάσσω, σε Σοφ., Ευρ. **3.** ἀμφ. κῆδος, Λατ. ambire, στον ιδ. **4.** απόλ. σε

μτχ., με προσοχή, επιφυλακτικά, σε Όμηρ. **III.** στη Μέσ., ακολουθούμαι και

συναθροίζομαι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφιέσμα, -ατος, τό (ἀμφιέννυμι), ένδυμα, ρούχο· στον πληθ., ρούχα, σε Πλάτ.

ἀμφί-εσσαν, Επικ. γ' πληθ. Ενεργ. αορ. του ἀμφιέννυμι· ἤμφιέσαντο, γ'

πληθ. Μέσ. αορ. α'.

ἀμφ-ιζάνω, κάθομαι, εγκαθίσταμαι, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-ξευκτος, -ον (ξεύγνυμι), δεμένος και από τις δύο πλευρές, σε Αισχύλ.

ἀμφι-θάλασσος, Αττ. **-ττος, -ον (θάλασσα)**, αυτός που έχει θάλασσα και από

τις δυο μεριές, περικλειστος από θάλασσα, περιζωσμένος από θάλασσα, σε

Πίνδ., Ξεν.

ἀμφι-θάλής, -ές (θάλλω), **1.** αυτός που ανθίζει και από τις δύο πλευρές, λέγεται για παιδιά που έχουν ζωντανούς και τους δύο γονείς, σε Ομήρ. Ιλ. **2.**

άφθονος ως προς όλα, λέγεται για τους θεούς, σε Αισχύλ., Αριστοφ.· μεταφ.,

άφθονος σε, με δοτ., σε Αισχύλ.

ἀμφι-θάλλω, παρακ. ἀμφιτέθλα, βρίσκομαι σε πλήρη άνθηση, σε Ανθ.

ἀμφι-θάλπω, θερμαίνω κάτι και από τις δύο πλευρές, θεραπεύω ή

περιποιούμαι, σε Ευρ.

ἀμφι-θέατρον, τό, θέατρο και από τις δύο πλευρές, αμφιθέατρο.

ἀμφί-θετος, -ον, λέγεται για κούπα, είτε εκείνο που στέκεται σε δύο πλευρές,

είτε που έχει χερούλια στις δύο πλευρές, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-θέω, μέλ. **-θεύσομαι**, τρέχω εδώ και εκεί, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφί-θηκτος, -ον, ακονισμένος και από τις δύο πλευρές, δίστομος, σε Σοφ.·

ομοίως, **ἀμφι-θηγής, -ές (θήγω)**, σε Ανθ.

ἀμφί-θρεπτος, -ον (τρέφω), πηγμένος γύρω από τραύμα, σε Σοφ.

ἀμφί-θύρος, -ον (θύρα), I. αυτός που έχει διπλή είσοδο, σε Σοφ. **II.** ως ουσ., *ἀμφίθυρον, τό*, διάδρομος, σε Θεόκρ.

ἀμφι-κάλυπτω, μέλ. -*ψω*. **I.** με αιτ., καλύπτω ολόγυρα, περικαλύπτω, σκεπάζω, λέγεται για ενδύματα, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για φέρετρο, στο ίδ.· *ἀμφ.* ἵππον, παραλαμβάνω μέσα στα τείχη, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για το θάνατο, κοιμάμαι, στο ίδ. **II.** *ἀμφ. τί τινι*, βάζω κάτι γύρω από κάποιον ως κάλυμμα ή προφύλαξη, *ἀμφ. σάκος τινί, νέφος τινί*, στο ίδ. **III.** μετά τον Όμηρ., *ἀμφ. τινά τινι*, περιτυλίγω κάποιον με κάτι, σε Βατραχομ. — Παθ., *ἀμφεκαλύφθη κρᾶτα*, είχε καλυμμένο το κεφάλι του, σε Ευρ.

ἀμφι-κεάζω, διασχίζω, κόβω στα δυο, Επικ. αόρ. α' -*κεάσας*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφί-κειμαι, Παθ., περικείμει, *ἐπ' ἀλλήλοισιν ἀμφικείμενοι*, κλεισμένοι ανάμεσα στις αγκαλιές ο ένας του άλλου, σε Σοφ.· *ἐπ' ὀλέθρῳ ἀμφικεῖσθαι μόρον*, πως ο φόνος κάποιου βρίσκεται πολύ κοντά με κάποιον άλλο, στον ίδ.

ἀμφι-κείρω, μέλ. -*κερῶ*, κουρεύω ολόγυρα, σε Ανθ.

ἀμφί-κίων[κῖ], -ον, αυτός που είναι περιτριγυρισμένος με κίονες, σε Σοφ.

ἀμφί-κλαστος, -ον (κλάω), σπασμένος ολόγυρα, σε Ανθ.

ἀμφί-κλυστος, -ον (κλύζω), βρεγμένος και στις δύο πλευρές από τα κύματα, σε Σοφ.

ἀμφι-κομέω, μέλ. -*ήσω*, περιποιούμαι επιμελώς ή προσεκτικά, σε Ανθ.

ἀμφί-κομος, -ον (κόμη), αυτός που έχει τριγύρω μαλλιά, σε Ανθ. **2.** αυτός που έχει πυκνό φύλλωμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-κρᾶνος, Ιων. -**κρηνος, -ον (κᾶρα)**, **I.**=*ἀμφικᾶρηνος*, αυτός που έχει δύο κεφάλια, σε Ευρ. **II.** αυτός που περιτυλίγει το κεφάλι, σε Ανθ.

ἀμφι-κρέμαμαι, Παθ., κρέμομαι ολόγυρα, σε Πίνδ.

ἀμφι-κρεμής, -ές (κρέμαμαι), αυτός που κρέμεται ολόγυρα ή από πάνω, σε Ανθ.

ἀμφί-κρημνος, -ον, περικλειστος με βράχια, σε Ευρ.

ἀμφί-κρηνος, -ον, Ιων. αντί *ἀμφίκρᾶνος*.

ἀμφι-κρύπτω, μέλ. -*ψω*, καλύπτω ή κρύβω σε κάθε πλευρά, *τοῖον νέφος ἀμφί σε κρύπτει*, σε Ευρ.

ἀμφι-κτίονες ή —κτύονες, -ων, οἱ (κτίζω), αυτοί που διαμένουν τριγύρω, οι διπλανοί γείτονες, σε Ηρόδ., Πίνδ.

Ἀμφικτύονες, -ων, οἱ, οι Αμφικτύονες, Συμβούλιο που αποτελούνταν από εκλεγμένους αντιπροσώπους, από όλες τις Πόλεις - Κράτη της Ελλάδας, η Αμφικτυονική Ομοσπονδία, οι οποίοι συναντιούνταν στους Δελφούς και την Ανθέλα, σε Ηρόδ. κλπ. (η λέξη ήταν αρχικά η ίδια όπως το *ἀμφικτίονες*).

Ἀμφικτυονία ή -εία, ή, η Αμφικτυονική Ομοσπονδία, σε Δημ.

Ἀμφικτυονικός, -ή, -όν, Αμφικτυονικός, αυτός που ανήκει στους Αμφικτύονες, σε Δημ.

Ἀμφικτυονίς, -ίδος, ή, θηλ. του προηγ.· **I.** *Ἀμφ.* (ενν. πόλις), πόλη της Αμφικτυονικής Συμμαχίας, σε Αισχίν. **II.** όνομα της Δήμητρας στην Ανθέλα, μέρος συνάντησης του Αμφικτυονικού Συμβουλίου, σε Ηρόδ.

ἀμφι-κυκλόομαι, Παθ., περικυκλώνω, περιτριγυρίζω, σε Αισχύλ.

ἀμφι-κϋλίνδω, αόρ. α' -*εκύλῖσα*, κυλιέμαι τριγύρω, διαπερνιέμαι από ξίφος, σε Πίνδ.

ἀμφι-κύπελλος, -ον, στον Όμηρ. *ἀμφικύπελλον δέπας*, διπλό κύπελλο, δηλ. αυτό που αποτελεί κύπελλο και στην κορυφή και στον πάτο, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· πρβλ.

ἀμφίθετος.

ἀμφι-λάλος, -ον, αυτός που έχει διπλή ομιλία (ελληνική και θρακική), σε Αριστοφ.

ἀμφι-λάφης, -ές (λαμβάνω), 1. αυτός που καταλαμβάνει όλες τις πλευρές, ευρέως εξαπλωμένος, λέγεται για μεγάλα δέντρα, σε Ηρόδ. **2.** γενικά, άφθονος, υπερβολικός, τεράστιος, στον ίδ. κ.λπ.· *γόςος ἀμφ.*, καθολικός θρήνος, σε Αισχύλ.· *επίρρ. -φῶς*, άφθονα, πλούσια, σε Πλούτ. **3.** λέγεται για μέγεθος, ογκώδης, τεράστιος, σε Ηρόδ.

ἀμφι-λαχαίνω, μόνο στον παρατ., σκάβω ολόγυρα, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-λέγω, Δωρ. **-ἀμφιλλέγω**, μέλ. -ξω, διαφωνώ για, τι, σε Ξεν.· *ἀμφ. μή*, διαφωνώ, ερίζω, αμφισβητώ ότι ένα πράγμα είναι, στον ίδ.

ἀμφί-λεκτος, -ον, I. αυτός που συζητείται σε όλα τα επίπεδα, αμφισβητήσιμος, σε Αισχύλ.· ομοίως *επίρρ. -τως*, στον ίδ. **II.** Ενεργ., φιλόνικος, σε Ευρ.· *ἀμφ. εἶναι τινί*, φιλονικώ, διαφωνώ για κάτι, σε Αισχύλ.

ἀμφιλογέομαι, αποθ., διαφωνώ, ερίζω, *περί τινος*, σε Πλούτ.

ἀμφιλογία, ή, διαφωνία, συζήτηση, αντίλογος, σε Ησίοδ., Πλούτ.

ἀμφί-λογος, -ον, I. αμφισβητήσιμος, τιθέμενος υπό κρίση, συζητήσιμος, σε Ξεν.· *τὰ ἀμφίλογα*, τα αμφιλεγόμενα σημεία, σε Θουκ.· *ἀμφίλογον γίνεταί τι πρὸς τινα*, πραγματοποιείται διαφωνία σ' ένα σημείο με κάποιον, σε Ξεν.· ουδ. πληθ.

ἀμφίλογα, ως *επίρρ.*, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., φιλόνικος, εριστικός, σε Σοφ., Ευρ.

ἀμφί-λοφος, -ον, αυτός που καλύπτει το λαιμό, σε Σοφ.

ἀμφι-λύκη[ϋ], νύξ, ή (βλ. [*λύκη](#)), το πρωινό λυκόφως, το γκρίζο του πρωινού, σε Ομήρ. Ιλ.

***ἀμφι-μάομαι**, σκουπίζω ολόγυρα, σπογγίζω, υποθετικός ενεστ. ενός Επικ. αόρ. α' *ἀμφιμάσασθε*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-μάσχᾱλος, -ον, αυτό που καλύπτει και τους δύο βραχίονες, που έχει δυο μανίκια, σε Αριστοφ.

ἀμφι-μάτορες, Δωρ. αντί *ἀμφιμήτορες*.

ἀμφι-μάχητος, -ον, αυτός για τον οποίο μάχεται κάποιος, σε Ανθ.

ἀμφι-μάχομαι[ᾱ], αποθ., μόνο στον ενεστ. και παρατ., παλεύω γύρω από· **1.** με αιτ., προσβάλλω, εφορμώ, πολιορκώ, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με γεν., παλεύω για, αγωνίζομαι, στο ίδ.

ἀμφι-μέλας, -μέλαινα, -μέλᾱν, ολόμαυρος· *φρένες ἀμφιμέλαιναι*, πιθ. αναφέρεται στις *φρένες* ή το ανθρώπινο διάφραγμα που τυλίγεται στο σκοτάδι, αυτός που εδράζει στο σκοτάδι.

ἀμφι-μερίζομαι, Παθ., είμαι εντελώς διαμελισμένος, σε Ανθ.

ἀμφι-μήτορες, οί, αἱ (μήτηρ), αδέλφια από διαφορετικές μητέρες, σε Ευρ.

ἀμφι-μῡκάομαι, αποθ., μουγκρίζω ολόγυρα· μεταφ., *δάπεδον δ'ᾗπαν ἀμφιμέμῡκε* (παρακ. β'), το πάτωμα αντήχησε τριγύρω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-νεικής, -ές (νεῖκος), περιμάχητος, περιζήτητος, αυτός που επιζητάται ανυπόμονα και επίμονα, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀμφι-νείκητος, -ον (νεικέω) = *ἀμφινεικής*, σε Σοφ.

ἀμφι-νέομαι, Μέσ., λέγεται για βοοειδή, περιτρέφομαι, (βόσκω τριγύρω)· έπειτα λέγεται για πρόσωπα, περικατοικώ, διαμένω τριγύρω, με αιτ. τόπου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-νεύω, μέλ. -σω, κάνω νεύμα με αυτό τον τρόπο ή τον άλλο, σε Ανθ.

ἀμφι-νοέω, μέλ. -ήσω, σκέφτομαι με δύο τρόπους, βρίσκομαι σε διχογνωμία, σε αμφιβολία, σε Σοφ.

ἀμφι-ξέω, αόρ. α' ἀμφέξεσα, εξομαλύνω με τσεκούρι ή πλανεύω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφί-ξοος, -ον, συνηρ. -ξους, περιστιλβώνω, περιγυαλίζω, σε Ανθ.

ἀμφί-παλτος, -ον (πάλλω), αυτός που πάλλεται παντού, αυτός που αντηχεί, σε Ανθ.

ἀμφι-πᾶτάσσω, μέλ. -ξω, χτυπώ, πλήττω και από τις δύο πλευρές, σε Ανθ.

ἀμφί-πεδος, -ον (πέδον), τριγυρισμένος από πεδιάδα, σε Πίνδ.

ἀμφι-πέλομαι, αποθ., λέγεται για μουσική, ηχώ τριγύρω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-πένομαι, αποθ., ενασχολούμαι με κάτι, έχω τη φροντίδα κάποιου, με αιτ., σε Όμηρ.· τὸν οὐ κύνες ἀμφεπένοντο, δεν τον κατεσπάραξαν τα σκυλιά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-περι-πλέγδην, επίρρ., περιτυλιγμένα, σε Ανθ.

ἀμφι-περι-στέφομαι, Παθ., περιτίθεμαι ως κορώνα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-περι-στρωφάω, στρέφω κάτι διαρκώς προς όλες τις κατευθύνσεις, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-περι-τρύζω, κελαηδώ ή τιτιβίζω ολόγυρα, σε Ανθ.

ἀμφι-περι-φθινύθω, φθίνω, αποσυντίθεμαι, φθείρομαι εντελώς, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀμφι-πιάζω, Δωρ. αντί -πιέζω, συμπιέζω ολόγυρα, συσφίγγω στενά, σε Θεόκρ.

ἀμφι-πίπτω, μέλ. -πεσοῦμαι, αόρ. β' ἀμφ-έπεσον, περιτυλίγω, περιπτύσσω δηλ. αγκαλιάζω, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.· με δοτ., ἀμφιπίπτων στόμασιν, αγκαλιάζω για να φιλήσω, εναγκαλίζω, σε Σοφ.

ἀμφι-πίτνω (πίτ), ποιητ. αντί προηγ., σε Ευρ.

ἀμφί-πλεκτος, -ον, περιτεπλεγμένος, σε Σοφ.· πρβλ. [κλῆμαξ](#).

ἀμφί-πληκτος, Δωρ. — **πλακτος, -ον, I**. αυτός που έχει πληχθεί και από τις δύο μεριές. **II**. Ενεργ., αυτός που συντρίβει, εφορμά αμφίπλευρα, σε Σοφ.

ἀμφι-πλήξ, -ῆγος, ό, ή (πλήσσω), αυτός που χτυπά και με τις δύο πλευρές, αυτός που έχει δύο αιχμές, σε Σοφ.

ἀμφι-πολεύω, μέλ. -σω (ἀμφίπολος), ασχολούμαι με κάτι, φροντίζω, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· ἀπόλ., δοῦναι τινά τινι ἀμφιπολεύειν, παραδίδω κάποιον σε άλλον, περιποιούμαι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-πολέω (ἀμφίπολος): I με αιτ. παρακολουθώ αδιάλειπτα, αγρυπνώ, φυλάω, σε Πίνδ. **2**. μεταχειρίζομαι με ευγένεια, περιποιούμαι, Λατ. fovere, στον ίδ. **II**. με δοτ. υπηρετώ, *θεαῖς*, σε Σοφ. **III**. με γεν. πράγμ. είμαι υπηρέτης ή όργανο κάποιου, σε Πίνδ.

ἀμφί-πολις, ποιητ. **ἀμφί-πτολις, ό, ή, I** αυτός που περικυκλώνει την πόλη, για πόλη που αλώνεται μέσω αποκλεισμού, σε Αισχύλ. **II**. ως θηλ. ουσ., πόλη μεταξύ δύο θαλασσών ή ποταμών, σε Θουκ.

ἀμφί-πολος, -ον (πέλω, πολέω), I 1. απασχολημένος με κάτι, επίθ. της *Κύπριδος*, σε Σοφ.· ως θηλ. ουσ., υπηρέτρια, θεραπενίδα, σε Ομήρ. Οδ.· μερικές φορές ενωμένο με άλλο ουσ., *ἀμφ. ταμίη, ἀμφ. γραῶς*, οικονόμος, γριά θεραπαινα, σε Όμηρ. **2**. ως αρσ., ακόλουθος, οπαδός, θιασώτης, σε Πίνδ.· επίσης ιερέας, σε Πλούτ. **II**. με Παθ. σημασία ως επίθ., συχνός, σε Πίνδ.

ἀμφι-πονέομαι, αποθ. (πονέω), υπηρετώ, φροντίζω κάτι, με αιτ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-ποτάομαι, αποθ., πετώ τριγύρω, περιίπταμαι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-πρόσωπος, -ον (πρόσωπον), αυτός που έχει διπλό πρόσωπο, διπρόσωπος, σε Πλούτ.

ἀμφί-πτολις, ποιητ. αντί *ἀμφίπολις*.

ἀμφι-πτύχη, ἡ, περίπτυξη, εναγκαλισμός, σε Ευρ.

ἀμφί-πύλος, -ον (πύλη), με διπλή είσοδο, σε Ευρ.

ἀμφί-πῦρος, -ον (πῦρ), αυτός που έχει φωτιά στα δύο άκρα, λέγεται για το αστροπελέκι, σε Ευρ.· καθώς λέγεται και για την Άρτεμη που έφερε από έναν πυρσό σε κάθε χέρι, σε Σοφ. **II.** με φωτιά ολόγυρα, στον ιδ.

ἀμφί-ρῦτος, -η, -ονή —ος, -ον (ῥέω), περιβαλλόμενος παντού από νερό, αυτός που περιβρέχεται ολόγυρα, λέγεται για νησιά, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ.· ομοίως **ἀμφίρρυτος, -ον**, σε Ησίοδ. κ.λπ.

ἀμφίς, I. ως επίρρ. (ἀμφί)·

A. I. 1. πάνω ή σε δύο πλευρές, σε Ομήρ. Ιλ.· με δυο χέρια μονομιάς, στο ιδ.

2. γενικά, περίξ, ολόγυρα, στο ιδ. **II.** χώρια, ξέχωρα, *γαῖαν καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχειν*, κράτα τον ουρανό χώρια από τη γη, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀμφὶς ἀγῆναι*, σπάζει σε κομμάτια, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀμφὶς φράζεσθαι* ή *φρονεῖν*, σκέφτομαι ξεχωριστά, δηλ. είμαι διχασμένος, παίρνω αντίθετη θέση, στο ιδ. **B.** ως πρόθ. όπως το *ἀμφί*. **I. 1.** με γεν., τριγύρω, *ἄρματος ἀμφίς*, γύρω από το άρμα του, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** ξεχωριστά από, *ἀμφίς τινος ἦσθαι*, στο ιδ.· *ἀμφὶς ὁδοῦ*, έξω από το δρόμο, στο ιδ. **II.** με αιτ., γύρω, περίπου, ακολουθώντας πάντα την πτώση του, στο ιδ.

ἀμφι-σάλευομαι, Παθ., ρίχνομαι, πετώ, τινάζομαι, συνταράζομαι, όπως γίνεται πάνω στη θάλασσα, σε Ανθ.

ἀμφίς-βαινα, -ης, ἡ (βαίνω), είδος ερπετού που μπορεί να κινηθεί είτε μπροστά είτε πίσω, σε Αισχύλ.

ἀμφισβᾶσις, ἡ, Ιων. αντί *ἀμφισβήτησις*, σε Ηρόδ.

ἀμφισ-βητέω, Ιων. -**βᾶτέω**, μέλ. -*ῆσω*, παρατ. και αόρ. α' (με διπλή αύξ.)·

ἡμφεσβήτουν, ἡμφεσβήτησα — Παθ. μέλ. του Μέσ. τύπου -*ῆσομαι*, αόρ. α' *ἡμφισβητήθην* ή *ἡμφεσβ-* (βαίνω)· **I. 1.** κυριολεκτικά, στέκομαι μακριά, και επομένως διαφωνώ με κάτι που ειπώθηκε, με δοτ., σε Ηρόδ.· με δοτ. προσ., διαφωνώ ή ερίζω με, *τινί*, σε Πλάτ. **2.** απόλ., διαφωνώ, φιλονικώ, συζητώ, στον ιδ. κ.λπ.· *οἱ ἀμφισβητοῦντες*, οι αντίπαλοι, οι διάδικοι σε μια δίκη, σε Δημ. **3.** με γεν. πράγμ., διαφωνώ για ή σχετικά μ' ένα ζήτημα, στον ιδ.· επίσης, *περί τινος*, σε Πλάτ.· έχω αξίωση στην ιδιοκτησία τεθνεώντος προσώπου, *τοῦ κλήρου*, σε Δημ. **4.** με αιτ. πράγμ., αμφισβητώ ένα σημείο, σε Πλάτ. **5.** με αιτ. και απαρ., επιχειρηματολογώ, υποστηρίζω, στον ιδ. **II.** Παθ., γίνομαι αντικείμενο αμφισβήτησης, στον ιδ. ή απρόσ., *ἀμφισβητεῖται περί τι* ή *τινος*, στον ιδ.· *ἀμφισβητεῖται μὴ εἶναι τι*, διαφιλονικείται, στον ιδ.

ἀμφισβήτημα, -ατος, τό, αμφισβητούμενο σημείο, αμφιλεγόμενο, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀμφισβητήσιμος, -ον (ἀμφισβητέω), αμφιλεγόμενος, αμφίβολος, αυτός που υπόκειται σε αμφισβήτηση, σε Πλάτ. κ.λπ.· *χώρα ἀμφ.*, έδαφος αμφισβητούμενο, σε Ξεν.· *οὐκέτ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ*, όχι πλέον σε αμφισβήτηση, σε Δημ.

ἀμφισβήτησις, -εως, ἡ (ἀμφισβητέω), διαμάχη, αντίλογος, φιλονικία, αμφισβήτηση, *ἀμφ. γίνεταί* (ή *έστι*) *περί τινος*, σε Πλάτ.· *ἀμφισβήτησιν ἔχει*, επιδέχεται αμφιβολία, σε Αριστ.

ἀμφισβήτητος, -ον (ἀμφισβητέω), διαφιλονικούμενος, αμφισβητήσιμος, γῆ, σε Θουκ.

ἀμφι-στέλλομαι, Μέσ., περιβάλλομαι, ενδύομαι, με αιτ., σε Θεόκρ.

ἀμφι-στεφάνομαι, Παθ., στέκομαι ολόγυρα σαν κορώνα, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀμφ-ίστημι, μέλ. -*στήσω*, τοποθετώ τριγύρω· χρησιμ. μόνο στην Παθ.

ἀμφίσταμαι, με αμτβ. Ενεργ. αορ. β' *ἀμφέστην*, Επικ. γ' πληθ. *ἀμφέσταν*·

συγκεκ. γ' πληθ. παρακ. *ἀμφεστᾶσι* (αντί -*εστήκασι*)· στέκομαι ολόγυρα, σε Όμηρ.· με δοτ., σε Σοφ.

ἀμφί-στομος, ον (στόμα), με διπλό στόμιο, άνοιγμα, λέγεται για σήραγγα, σε Ηρόδ.· *λαβαὶ ἀμφίστομοι*, λαβές, χερούλια στις δύο πλευρές του στομίου του αγγείου, σε Σοφ.

ἀμφι-στράτῶμαι, αποθ., περικυκλώνω με στρατό, πολιορκώ, Επικ. γ' πληθ. παρατ. *ἀμφεστρατόωντο πόλιν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-στρεφής, -ές (στρέφω), αυτός που γυρίζει προς όλες τις μεριές, λέγεται για τα κεφάλια δράκοντα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-στρόγγυλος, -ον, ολοστρόγγυλος, σε Λουκ.

ἀμφι-τάμνω, Ιων. αντί *ἀμφιτέμνω*.

ἀμφι-τανύω, =ἀμφιτείνω, τεντώνω περιμετρικά, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀμφι-τειχής, -ές (τειχος), αυτός που «αγκαλιάζει», περικυκλώνει τα τείχη, σε Αισχύλ.

ἀμφι-τέμνω, Ιων. -τάμνω, περικόπτω, κόβω προς όλες τις μεριές, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-τίθημι[τῖ], προστ. *ἀμφιτίθει*· αόρ. α' *ἀμφέθηκα*, οι υπόλοιπες διαθέσεις συμπληρώνονται από τον αόρ. β'· **1.** τοποθετώ κυκλικά, Λατ. *circumdo*, *ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῇφιν ἔθηκεν* (σε τμήση), σε Όμηρ.· *κόσμον ἀμφ. χροῖ*, σε Ευρ.· επίσης, *στέφανον ἀμφὶ κρᾶτα*, στον ίδ. — Μέσ., περιβάλλομαι, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., φοριέμαι, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** καλύπτω, σκεπάζω με κάτι, *ἀμφιθεὶς κάρα πέπλοις*, σε Ευρ.

ἀμφι-τῖνάσσω, μέλ. -ζω, κουνάω τριγύρω, σε Ανθ.

ἀμφι-τιττυβίζω, μέλ. -σω, κελαηδῶ ή τιτιβίζω ολόγυρα, σε Αριστοφ.

ἀμφι-τόμος, -ον (τέμνω), αυτός που κόβει και από τις δύο πλευρές, δίκοπος, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀμφί-τορνος, -ον, καλά торνευμένος, καλά στρογγυλεμένος, σε Ευρ.

ἀμφι-τρέμω, τρέμω γύρω από κάποιον, σε τμήση, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-τρέχω, μέλ. -δρᾶμοῦμαι, περιτρέχω, περιβάλλω, σε Πίνδ.

ἀμφι-τρήs, -ῆτος, ό, ή (τετραίνω), τρυπημένος, διάτρητος από άκρη σε άκρη, *ἀμφιτρήs* (ενν. πέτρα), δηλ. σπηλιά με διπλή είσοδο, σε Ευρ.· με ουδ. ουs., *ἀμφιτρήs αὔλιον*, σε Σοφ.

ἀμφί-τρητος, -ον, διατρυπημένος, σε Ανθ.

ἀμφι-τρομέω, μέλ. -ήσω, τρέμω για κάποιον, με γεν., σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-φαείνω, λάμπω ολόγυρα, με αιτ., σε Ομηρ. Ύμν.

ἀμφί-φᾶλος, -ον, με διπλή περικεφαλαία (βλ. **φᾶλος**), σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-φᾶνής, -ές (φαίνομαι), περίβλεπτος, πασιφανής, πασίγνωστος, σε Ευρ.

ἀμφι-φοβέομαι, Παθ., περιτρέμω, *ἀμφεφόθηθεν* (Επικ. αντί -*ήθησαν*, γ' πληθ. αόρ. α'), σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-φορεύs, γεν. -έωs, Επικ. -ῆος, ό (*φέρω*)· μεγάλο αγγείο με δύο χερούλια, Λατ. *amphora*, σε Όμηρ.· πρβλ. **ἀμφορεύs**.

ἀμφι-φράζομαι, μέλ. -σομαι — Μέσ., εξετάζω κάτι από όλες τις πλευρές, σκέφτομαι σφαιρικά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφι-χάσκω, αόρ. β' *ἀμφ-έχᾶνον* (δεν συναντάται ενεστ. *ἀμφι-χαίνω*), περιχάσκω, χασμουριέμαι, με αιτ., σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για παιδί, *ἀμφ. μαστόν*, σε Αισχύλ.· λέγεται για στρατό που περικυκλώνει πόλη, σε Σοφ.

ἀμφι-χέω, μέλ. -χεῶ, **I.** περιχύνω, ρίχνω ή επιχέω, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** Παθ., περιχύνομαι ή σκορπίζομαι από πάνω, σε Ομήρ. Ιλ.· με αιτ., σε Όμηρ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, εναγκαλίζομαι, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφι-χορεύω, μέλ. -σω, χορεύω κυκλικά, σε Ευρ., σε Ανθ.

ἀμφι-χρίομαι, Μέσ., αλείφομαι, επιχρίομαι παντού, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφί-χρῦσος, -ον, επίχρυσος παντού, σε Ευρ.

ἀμφίχῦτος, -ον (**ἀμφιχέω**), περιχυμένος ολόγυρα· ριγμένος ολόγυρα, για χτιστό στο χώμα τείχος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφί-χῶλος, -ον, κουτσός και στα δύο πόδια, σε Ανθ.

ἄμφ-οδον, τό (**ὁδός**), δρόμος γύρω από σπίτια, οδός, σε Κ.Δ.

ἀμφορεύς, -έως, ὁ, αιτ. *ἀμφορέα*· πληθ. *ἀμφορῆς*· συγκεκ. αντί *ἀμφιφορεύς*, **I.** αμφορέας, δοχείο, υδρία, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** μετρητής υγρών = *μετρητής* = 1,5 του αμφορέα ή περίπου 9 γαλόνια, στον ίδ.

ἀμφορίσκος, ὁ, υποκορ. του *ἀμφορεύς*, σε Δημ.

ἀμφοτέρη, επίρρ., κατά δύο τρόπους, σε Ηρόδ.

ἀμφοτερό-πλοος, -ον, συνηρ. -**πλους**, -ουν, αυτός που πλέει με δύο τρόπους· τό *ἀμφοτερόπλουον* (ενν. *δάνειον*), ναυτοδάνειο, χρήματα με υποθήκευση του πλοίου, όπου ο δανειστής διέτρεχε τον κίνδυνο και του απόπλου και της επανόδου του πλοίου, σε Δημ.

ἀμφοτέρος, -α, -ον (**ἄμφω**), **1.** ο καθένας ή και οι δύο, Λατ. *uterque*, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** ουδ. *ἀμφότερον*, ως επίρρ.· *ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθός, κρατερός τ' αἰχμητής*, μαζί και βασιλιάς και γενναίος πολεμιστής, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως στο ουδ. πληθ., *ἀμφότερα μένειν πέμπειν τε*, σε Αισχύλ. **3.** κατ' *ἀμφότερα*, σε δύο πλευρές, εκατέρωθεν, *utrinque*, σε Ηρόδ.· *ἐπ' ἀμφότερα*, με δύο τρόπους, *in utranque partem*, στον ίδ.· *ἀμφοτέραις*, Επικ. -ησι (ενν. *χερσί*), σε Ομήρ. Οδ.· *ἐπ' ἀμφοτέρων βεβᾶκώς* (ενν. *ποδῶν*), σε Θεόκρ.

ἀμφοτέρωθεν, επίρρ., **1.** από ή σε δύο πλευρές, *utrinque*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** στις δύο άκρες, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφοτέρωθι, επίρρ., στις δύο πλευρές, σε Ξεν.

ἀμφοτέρως, επίρρ., με δύο τρόπους, σε Πλάτ.

ἀμφοτέρωσε, επίρρ., και στις δύο πλευρές, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀμφ-ουδίσ (**οὔδας**), επίρρ., φαίνεται να σημαίνει, βγαλμένο ή προερχόμενο από το έδαφος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀμφράσσαιτο, γ' ενικ. ευκτ. ποιητ. αορ. α' του *ἀναφράζομαι*.

ἄμφω, τώ, τά, τώ, δυικ. επίσης *οί, αἱ, τά*, γεν. και δοτ. *ἀμφοῖν*· (*ἀμφί*)· Λατ. *ambo*, μαζί, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀμφ-ώβολος, ὁ (**ὁβολός**), ακόντιο ή σουβλα με διπλή αιχμή, σε Ευρ.

ἀμφ-ώης, -ες (**οὔς**) = *ἄμφ-ωτος*, σε Θεόκρ.

ἄμφ-ωτος, -ον (**οὔς**), με δύο αυτιά, με δύο χερούλια - λαβές, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-μώμητος, -ον (**μωμάομαι**), άμωμος, άμεμπτος, αψεγάδιαστος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίρρ. -*τως*, σε Ηρόδ.

ἄ-μωμος, -ον, χωρίς ελάττωμα, άμεμπτος, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ἀμῶς ή **ἀμῶς**, επίρρ. από το απαρχ. *ἀμός* = *τίς*, μόνο στο σύνθ. *ἀμωσγέπως*, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἄν[ᾱ], Επικ. και Λυρ. **κε** ή **κεν**, Δωρ. **κα** (*ā*), ως υποθετικό μόριο στην Αττ. δεν συντάσσεται με οριστ. ενεστ. ή παρακ., ούτε με προστ. οποιουδήποτε χρόνου. Στην πράξη τρεις χρήσεις του ἄν πρέπει να διακριθούν: α) μαζί με συνδέσμους και αναφορικά. β) στην απόδοση των υποθετικών λόγων. γ) στις επαναληπτικές προτάσεις.

A. MAZI ME SYNDESMOYΣ KAI ANAΦOPIKA: I. τέτοιες λέξεις κανονικά ακολουθ. από υποτ., όπως τα *ἐάν* (= *εἰ ἄν*), *ἥν*, *ἄν*, *ἐπεάν* (= *ἐπεῖ ἄν*), *ἐπήν*. ὅς ἄν *quicunque*, *πρὶν ἄν* κ.λπ.· *ἐπεὶδάν*, *ὅταν*, *ὁπότεν*. η πρόταση γενικά έχει μέλλοντα στην απόδοση, *εἰδέ κεν ὡς ἔρξης, γνώση*, αν κατά τύχη εσὺ πράξεις έτσι, εσὺ θα γνωρίζεις, σε Ομήρ. **Ιλ. II.** στους Επικ. μερικές φορές με ευκτ., *ὥς κε δοίῃ ᾧ κ' ἐθέλοι*, ώστε να τη δώσει σε οποιονδήποτε ήθελε, σε Ομήρ. **Οδ.**· σε τέτοιες περιπτώσεις το *κε* ή το *ἄν* δεν επηρεάζουν το ρήμα. **III.** στους Επικ. μερικές φορές *εἰ* και οριστ., *οἷ κέ με τιμήσουσι*, σε Ομήρ. **Ιλ. IV.** στα μεταγεν. ελληνικά το *ἐάν* κ.λπ. παίρνουν οριστική, *ἐὰν οἶδαμεν*, σε Κ.Δ. **B. MAZI ME TO RHMA STHN AΠOΔOΣH:** δηλώνοντας ότι η υπόθεση εξαρτάται από κάποια κατάσταση· *ἦλθεν*, ήρθε, *ἦλθεν ἄν*, θα είχε έρθει, *ἔλθοι*, μπορεί να έρθει, *ἔλθοι ἄν*, θα ερχόταν· **I.** με οριστ., **1.** με παρατ. και αόρ. η πρόταση δηλώνει μη εκπλήρωση μιας κατάστασης, και η απόδοση εκφράζει αυτό που θα ήταν ή θα μπορούσε να ήταν, αν ο όρος είχε εκπληρωθεί. Ο παρατ. με *ἄν* αναφέρεται σε συνεχόμενη πράξη σε παροντικό ή παρελθοντικό χρόνο, ενώ ο αόρ. γενικά για πράξη στο παρελθόν· *οὐκ ἄν νήσων ἐκράτει*, *εἰ μὴ ναυτικόν εἶχεν*, δεν θα είχε την κυριαρχία των νησιών, αν δεν είχε στόλο, σε Θουκ.· *εἰ ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδὲν ἄν ἔπραξεν*, αν είχε σχηματίσει αυτή τη γνώμη, δε θα είχε επιτύχει τίποτα, σε Δημ.· η πρόταση συχνά εννοείται, *οὐ γὰρ ἦν ὅτι ἄν ἐποίειτε*, γιατί δεν υπήρχε τίποτα που μπορούσες να είχες κάνει (δηλ. αν είχες προσπαθήσει), στον **ιδ.**· απ' όπου η οριστ. με το *ἄν* αντιπροσωπεύει δυνητική χροιά· *ἦλθε τοῦτο τοῦναιδος τάχ' ἄν*, αυτή η μομφή πιθανόν να είχε έρθει, σε Σοφ. **2.** στους Επικ. με οριστ. μέλ. ώστε να μετατρέψει το απλό μέλ. *καὶ κέ τις ᾧδ' ἐρέει*, και κάποιος τάχα θα μιλήσει έτσι, σε Ομήρ. **Ιλ. II.** με υποτ. στους Επικ. όπως στην οριστ. μέλ., *εἰ δέ κε μὴ δώρῃσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι*, δηλ. θα την πάρω μόνος μου, στο **ιδ.** **III.** με ευκτ., **1.** μετά από πρόταση σε ευκτ. με το *εἰ* ή κάποια αναφορική λέξη, *εἴ μοι τι πίθοι, τό κεν πολὺ κέρδιον εἶη*, αν θα μου ήταν υπάκουος θα ήταν πολύ καλύτερα, στο **ιδ.**· μερικές φορές με οριστ. στην πρόταση, *καὶ νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο, εἰ μὴ νόησε*, θα είχε χαθεί, αν αυτή δεν καταλάβαινε, στο **ιδ.**· μερικές φορές ο χρόνος στην πρόταση είναι ενεστ. ή μέλ. και η ευκτ. με το ἄνστην απόδοση, μέλ. *φρούριον εἰ ποιήσονται, βλάπτειεν ἄν*, αν τυχόν θα χτίσουν φρούριο, μπορεί να βλάψουν, σε Θουκ. **2.** η πρόταση συχνά εννοείται· *τόνδ' οὐ κε δύ' ἀνέρε ἀχλίσσειαν*, δύο άνδρες δε θα μπορούσαν να σηκώσουν την πέτρα (δηλ. αν το επιχειρούσαν), σε Ομήρ. **Ιλ.**· απ' όπου η ευκτ. με το ἄν αποκτά δυνητική σημασία, *βουλόμεν ἄν*, θα ήθελα, Λατ. *velim* (αλλά *ἐβουλόμεν ἄν*, θα επιθυμούσα, αν ήταν για οποιαδήποτε ωφέλεια, *vellem*). **3.** η ευκτ. με ἄν αποκτά τη δύναμη ήπιας προσταγής ή παράκλησης, *χωροῖς ἄν εἴσω*, μπορείς να προχωρήσεις, σε Σοφ.· *κλύοις ἄν ἦδη*, άκουσέ με τώρα, στον **ιδ.** **IV.** με απαρ. και μτχ.· το απαρ. ενεστ. ή μτχ. αντιπροσωπεύει την οριστ. παρατ., *φησὶν αὐτοὺς ἐλευθέρους ἄν εἶναι, εἰ τοῦτο ἔπραξαν*, λέει ότι τώρα θα ήταν ελεύθεροι, αν είχαν κάνει αυτό, σε Δημ.· *ἀδυνάτων ἄν ὄντων (ύμῶν) ἐπιβοηθεῖν*, όταν θα γινόσαστε άνίκανοι να βοηθήσετε, σε Θουκ.· ή αντικαθιστά την ευκτ. ενεστ.

φησὶν αὐτοὺς ἐλευθέρους ἂν εἶναι, εἰ τοῦτο πράξειαν, λέει πως στο εξής θα ήταν ἐλεύθεροι, ἀν ἔκαναν αὐτό, σε Ξεν.· το ἀπαρ. ἢ μτχ. ἀορ. ἀντικαθιστά την οριστ. ἢ εὐκτ. ἀορ., οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτόν κἂν ἐπιδραμεῖν, δεν το νομίζεις, ἀκόμα και ἀν εἶχε τρέξει πρὸς τα ἐκεῖ; σε Δημ.· οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι, νομίζω πως δεν θα ήταν καν ἀφέντες της γῆς, σε Θουκ.· οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα, δηλ. πράγματα που δεν εἶναι και δε θα συμβοῦν ποτέ, στον ἰδ.· ομοίως ἀπαρ. ἢ παρακ. (ἢ υπερσ.), πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν ἐαλωκέναι (φήσειεν ἂν), θα ἔλεγε ὅτι ὅλα αὐτά θα εἶχαν καταστραφεῖ ἀπὸ τους βαρβάρους, σε Δημ. Γ. ΣΤΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: με οριστ. παρατ. και ἀορ., για να εκφράσει ὄρο εκπληρωμένο ὁποτεδήποτε προκύπτει ἡ συνθήκη· εἴτα πῦρ ἂν οὐ παρῇν, ἐπειτα δεν θα υπήρχε καθόλου φωτιά ἀναμμένη, δηλ. δεν υπήρξε ποτέ, σε Σοφ.· διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, σε Πλάτ. Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: I. Θέση του ἂν: 1. Το ἂν μπορεῖ να χωρίζεται ἀπὸ τα ἀπαρ. του ἀπὸ ρήματα ὅπως το οἶομαι, δοκέω, ὥστε να παρουσιάζεται ὅτι ἀνήκει στην οριστ. ἐνεστ.· καὶ νῦν ἡδέως ἂν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι, νομίζω πως θα ἔπρεπε, σε Ξεν.· στην παράδοση περίπτωση του οὐκ οἶδ' ἂν εἰ, το ἂν ἀνήκει ὄχι στο οἶδα, ἀλλὰ στο ρήμα που ἀκολουθεῖ, οὐκ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι = οὐκ οἶδα εἰ πείσαιμι ἂν, σε Ευρ. 2. Το ἂν δεν ξεκινά ποτέ πρόταση. II. ἐπανάληψη του ἂν: στην ἀπόδοση το ἂν μπορεῖ να ἐπαναλαμβάνεται με το ἴδιο ρήμα, ὥστ' ἂν, εἰ σθένος λάθοιμι, δηλώσαιμι' ἂν, σε Σοφ. ἂν[ᾱ], Αττ. συνδ. ἔάν, ἦν, συχνά στον Πλάτ. κ.λπ.· πρβλ. [κἂν](#). ἂν, κράση του ᾶ ἂν, qmaecunque, σε Σοφ. ἂν, ποιητ. ἀντὶ ἀνά, πρὶν το δ κ.λπ. βλ. [ἀνά](#) Α· πρβλ. [ᾶμ](#). ἂν, συγκεκ. ἀντὶ ἄνα, βλ. [ἀνά](#) VI.2. ἂν- ἢ ἀνα-, το ἀρνητ. πρόθεμα (του ὁποίου το α στερητικό εἶναι σύντομος τύπος) πρὶν τα φωνήεντα, ἂν-αἴτιος, ἂν-ῶδυνος (ἀλλὰ βλ. [ᾶ-έκων](#), [ᾶ-ελπτος](#), [ᾶ-εργος](#))· ο ολόκληρος τύπος παραμένει στα ἀνά-εδνος, ἀνά-ελπτος. ἀνά[ᾱνᾶ], πρόθ. συντασσομένη με γεν., δοτ. και αιτ. Ριζική σημασία: πάνω, πάνω σε, ἀντίθ. πρὸς το κατὰ. Α. ΜΕ ΓΕΝ., ἀνά νηός, πάνω σε πλοίο, σε Ομήρ. Οδ. Β. ΜΕ ΔΟΤ., πάνω, πάνω σε, ἀνά σκήπτρῳ, πάνω στο σκήπτρο, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀνά ὦμῳ, πάνω στον ὦμο, σε Ομήρ. Οδ. Γ. ΜΕ ΑΙΤ., γενικά ἐννοώντας κίνηση πρὸς τα πάνω. I. λέγεται για τόπο· πάνω, πάνω σε, ἀνά τὸν ποταμόν, σε Ηρόδ.· ἀνά δῶμα, ἄνω και κάτω στο σπίτι, μέσα και ἔξω ἀπὸ αὐτό, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, ἀνά στρατόν, ἄστρῳ, ὄμιλον, σε Όμηρ.· ἀνά στόμα ἔχειν, ἔχω συνεχῶς μέσα στο στόμα, στον ἰδ. II. λέγεται για χρόνο· κατὰ τη διάρκεια, ἀνά νύκτα, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀνά τὸν πόλεμον, σε Ηρόδ.· ἀνά χρόνον, στο πέρασμα του χρόνου, στον ἰδ.· ἀνά πᾶσαν τὴν ἡμέραν, στον ἰδ.· ἀλλὰ, ἀνά πᾶσαν ἡμέραν, με ἐπιμεριστική σημασία, μέρα με τη μέρα, στον ἰδ. III. ἐπιμεριστικῶς ἐπίσης με ἀριθμητικά, ἀνά πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, (βημάτισαν) στο ρυθμὸ των πέντε παρασάγγων την ἡμέρα, σε Ξεν.· κλισίας ἀνά πεντήκοντα, ομάδες στην ποσότητα των πενήντα ἡ καθεμιά, σε Κ.Δ.· ἔλαβαν ἀνά δηνάριον, ἕνα δηνάριο ο καθένας, στο ἰδ. IV. ἀνά κράτος, μέχρι τη τελική (ολόκληρη ἢ μέγιστη) δύναμη, με ὅλη τη δύναμη, ἀνά κράτος φεύγει, ἀπομάχεσθαι, σε Ξεν.· ἀνά λόγον, σε ἀναλογία, σε Πλάτ. Δ. ΧΩΡΙΣ ΠΤΩΣΗ, ως ἐπίρρ., 1. πάνω σε αὐτό, ἐκεῖ πάνω, σε Όμηρ. κ.λπ. 2. παντού, μέλανες δ' ἀνά βότρυες ἦσαν, παντού υπήρχαν σταφύλια, σε Ομήρ. Ιλ. Ε. ΣΤΑ ΣΥΝΘ., 1. πρὸς τα πάνω, πάνω, ὅπως στο ἀναβαίνω, ἀνίστημι. 2. με τη σημασία

της αύξησης ή ολοκλήρωσης, όπως στο *ἀνακρίνω*. **3.** ξανά, όπως το *ἀναβλαστάνω*, *ἀναγεννάω*. **4.** πίσω, προς τα πίσω, όπισθεν, *ἀναχωρέω*. **ΣΤ. 1.** Το *ἄνα* από αναστροφ. αντί *ἀνάστηθι*, σήκω! εγέρσου! *ἀλλ' ἄνα*, σε Όμηρ. **2.** το *ἄν* συγκεκ. αντί *ἀνέστη*, σηκώθηκε, αναστήθηκε, σε Όμήρ. Ιλ.

ἄνα[ἄνᾱ], κλητ. αντί *ἄναξ*, βασιλιά, *Ζεῦ ἄνα*, σε Όμηρ.

ἀναβάδην[βᾱ], επίρρ. (*ἀναβαίνω*), αυτός που ανεβαίνει, με ανηφορική κλίση, στον Αριστοφ. Ψηλά, στα ύψη.

ἀνα-βαίνω, μέλ. -*βήσομαι*· (αντί αορ. α' βλ. παρακ. Β), αόρ. β' *ἀνέβην*, παρακ. -*βέθηκα* — Μέσ. αόρ. α' -*εβησάμην*, Επικ. γ' ενικ. -*εβήσето*, βλ. παρακ. Β·

A. I. 1. ανεβαίνω, ανηφορίζω, πηγαίνω προς τα πάνω, με αιτ. τόπου, σε Όμηρ.· *φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει*, η φήμη ακολουθεί τους ανθρώπους, σε Όμήρ. Οδ.· με πρόθ., *ἄν. ἐς δίφρον*, σε Όμήρ. Ιλ.· *ἄν. ἐπὶ οὔρεα*, σε Ηρόδ.· με δοτ., ποδοπατώ, ποδοβολώ, σε Όμήρ. Ιλ.· με σύστ. αντ., *ἄν. στόλον*, εξέρχομαι σε εκστρατεία, σε Πίνδ. **II.** Ειδικές χρήσεις: **1.** ανεβαίνω σε πλοίο, εισέρχομαι, επιβαίνω, σε Όμηρ.· *ἐς Τροίην ἄν.*, εισέρχομαι σε πλοίο για τη Τροία, σε Όμήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** ανεβαίνω σε πλάτη αλόγου, *ἄν. ἐφ' ἵππον, ἐφ' ἵππου*, σε Ξεν.· *ἀπόλ., ἀναβεθικώς*, επιβιβασμένος, στον ιδ. **3.** λέγεται για πορεία στην ξηρά, ανεβαίνω από τα παράλια στην Κεντρική Ασία, σε Ηρόδ., Ξεν.· πρβλ. [ἀνάβασις](#) I. 2. **4.** λέγεται για ποτάμια, φουσκώνω, αυξάνω, σηκώνομαι, σε Ηρόδ.· *ἄν ἐς τὰς ἀρούρας*, υπερχειλίζω την ξηρά, στον ιδ. **5.** στην Αττ., *ἄν. ἐπὶ τὸ βῆμα* ή *ἀναβαίνειν* μόνο του, ανέρχομαι στο βήμα, σε Δημ.· *ἄν. ἐπὶ ή εἰς τὸ πλῆθος, τὸ δικαστήριον*, έρχομαι ενώπιον του λαού, παρουσιάζομαι στο δικαστήριο, σε Πλάτ. **III. 1.** λέγεται για πράγματα και γεγονότα, καταλήγω, αποδεικνύομαι, τελειώνω, όπως το *ἀποβαίνω, ἐκβαίνω*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** έρχομαι σε, καταντώ, εἷς τινα, στον ιδ. **B.** Ο αόρ. α' *ἀνέβησα* χρησιμοποιείται ως αόρ. του *ἀναβιβάζω* με μεταβατική σημασία, κάνω κάποιον να ανέβει, ιδίως επιβιβάζω σε πλοίο, σε Όμήρ. Ιλ., Πίνδ.· ομοίως Μέσ., *ἀνεβήσето*, σε Όμήρ. Οδ. **ἀνα-βακχεύω**, μέλ. -*σω*, **I.** διεγείρω σε βακχική μανία, σε Ευρ.· πρβλ. το επόμ. **II.** αμτβ., ξεσπώ σε βακχική μανία, στον ιδ.

ἀνα-βακχιόω, = το προηγ., σε Ευρ.

ἀνα-βάλλω, μέλ. -*θᾶλῶ*, αόρ. β' *ἀν-έβᾶλλον*·

A. I. ρίχνω ή τινάζω, σε Θουκ., Ξεν. **II.** αναβάλλω, ακυρώνω, σε Όμήρ. Οδ.· *ἄν.τινά,* τον παρεμποδίζω με προφάσεις, σε Δημ. — Παθ., αναβάλλομαι, σε Θουκ. **III.** διατρέχω κίνδυνο, *ἐγὼ σφε θάψω κἀνά κίνδυνον θαλῶ* = *καὶ ἀναθαλῶ*, σε Αισχύλ. **B.** Μέσ., **I.** ανακρούω, ξεκινώ να παίζω ή να τραγουδώ (πρβλ. [ἀναβολή](#) II), σε Όμήρ. Οδ., Αριστοφ. **II.** καθυστερώ, κωλυσιεργώ, σε Όμήρ. Ιλ., Αριστοφ. κ.λπ. **III.** ρίχνω πάνω μου το μανδύα, τον φορώ στους ώμους, σε Αριστοφ., Πλάτ.· *ἀναβεβλημένος*, με το χιτώνα ριγμένο πάνω ή πίσω, σε Δημ.· πρβλ. [ἀναβολή](#) I. 2.

ἀνα-βαπτίζω, μέλ. -*σω*, βυθίζω επανειλημμένα, σε Πλούτ.

ἀνάβασις, ποιητ. **ἄμβασις**, -*εως, ή (ἀναβαίνω)*, **I. 1.** αναρρίχηση, ανέβασμα, ανέβασμα στη ράχη αλόγου, σε Ξεν.· *πᾶσα ἄμβασις* = *πάντες ἀναβάται*, όλοι οι ιππείς, σε Σοφ. **2.** επιχείρηση από τα παράλια προς την Κεντρική Ασία, όπως εκείνη του Κύρου του Νεώτερου, σε Ξεν. **II.** άνοδος, ανηφοριά, ανέβασμα πύργου ή βουνού, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀνα-βαστάζω, μέλ. -*σω*, ανεγείρω ή σηκώνω προς τα πάνω, κουβαλώ, σε Λουκ.

ἀναβάτης[βᾶ], -ου, ὁ, ποιητ. **ἀμβάτης** (ἀναβαίνω), αυτός που έχει ανεβεί, που έχει αναρριχηθεί, λέγεται για τον Πειθέα πάνω σε δέντρο, σε Ευρ.· λέγεται για ιππέα, σε Ξεν.

ἀναβάτικος, -ή, -όν (ἀναβαίνω), επιδέξιος στην ανάβαση, ἐπὶ τοὺς ἵππους, σε Ξεν.

ἀναβάτός, Επικ. **ἀμβατός, -όν** (ἀναβαίνω), είμαι ανεβασμένος ή αυτός τον οποίο μπορεί να ανεβεί κάποιος, εύκολος την αναρρίχηση, σε Όμηρ.

ἀνα-βέβρυχεν, παρακ. με ενεστ. ἀνα-βρύζω σε αχρηστία, ἀναθέβρυχεν ὕδωρ, ανέβλυζε ή κόχλαζε το νερό, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-βιβάζω, αόρ. α' -εβίβασα — Μέσ. μέλ. Αττ. -βιβῶμαι· Ενεργ. του ἀναβαίνω, Ι. προκαλώ ανάβαση, κάνω κάποιον να ανέβει, ἐπὶ πύργον, σε Ηρόδ., Ξεν. ΙΙ.

Ειδικότερες χρήσεις: **1.** ἀν τινά ἐφ. ἵππον, επιβιβάζω κάποιον στη ράχη αλόγου, στον ίδ.· ἐπ' ἄρμα, σε Ηρόδ. **2.** ἀν. ναῦν, τραβῶ πλοίο προς την ξηρά, σε Ξεν. **3.**

Μέσ., ἀναβιβάζεσθαι τινας ἐπὶ τὰς ναῦς, τους ανεβάζω στο πλοίο, σε Θουκ.· ἀπόλ., ἀναβιβασάμενοι, στον ίδ. **4.** στην Αθήνα, προσάγω στο δικαστήριο ως μάρτυρα, σε Πλάτ. κ.λπ.· Μέσ., λέγεται για υπόδικο, προσάγω τη γυναίκα και τα παιδιά, ώστε να προκαλέσω οίκτο, στον ίδ. **5.** Παθ., **α)** ἀναβιβάζεσθαι εἰς τιμήν, ανέρχομαι σε υψηλά αξιώματα, σε Πλούτ. **β)** ἀν. τοὺς φθόγγους, τους μετριάζω, τους κάνω ηπιότερους, στον ίδ.

ἀναβίβαστέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να ανεβεί, σε Πλάτ.

ἀνα-βιόω=ἀναβιώσκομαι, μέλ. -βιώσομαι, αόρ. β' ἀνεβίων ή -εβίου· παρακ. -βεβίωκα· επανέρχομαι στη ζωή, ξαναζώ, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀναβίωσις, -εως, ή, αναβίωση, επαναφορά στη ζωή, σε Πλούτ.

ἀνα-βιώσκομαι, ως Παθ., Ι. = ἀναβιόω, σε Πλάτ. ΙΙ. ως αποθ. του ἀναβιόω, επαναφέρω στην ζωή, στον ίδ.· αόρ. α' ἀνεβιωσάμην, στον ίδ.

ἀνα-βλαστάνω[ᾶ], μέλ. -βλαστήσω, αόρ. β' -έβλαστον· ξαναφυτρώνω, βγάζω νέα βλαστάρια, λέγεται για φυτά, σε Πλάτ.· λέγεται για πόλη, σε Ηρόδ.· χρησιμοποιείται για κακοτυχία, αναραίνομαι, υπεραυξάνομαι, στον ίδ.

ἀνα-βλέπω, μέλ. -βλέψω ή -βλέψομαι· αόρ. α' -έβλεψα· Ι. **1.** κοιτώ ερευνητικά, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· ἀν. πρὸς τινα, τον κοιτώ στο πρόσωπο, σε Ξεν. **2.** βλέπω προς τα πάνω, με αιτ., σε Ευρ.· επίσης με δοτ., στον ίδ. **3.** με σύστ. αντ., ἀν. φλόγα, ρίχνω φλογερό βλέμμα, στον ίδ. ΙΙ. ανακτώ την όρασή μου, σε Ηρόδ., Πλάτ.· πάλιν ἀν., σε Αριστοφ.

ἀνάβλεψις, -εως, ή, Ι. κοίταγμα προς τα πάνω, σε Αριστ. ΙΙ. ανάκτηση όρασης, σε Κ.Δ.

ἀνάβλησις, -εως, ή (ἀναβάλλω), αναβολή, καθυστέρηση, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-βλύζω, ποιητ. **ἀμβλ-** αόρ. α' ἀνέβλυσα, απαρ., ἀναβλύσαι· **1.** αναβλύζω, αναδίδω, με αιτ., σε Ανθ. **2.** αμτβ., εξορμώ, εκχέομαι με ορμή, σε Θεόκρ.

ἀναβόᾱμα, ποιητ. **ἀμβ-**, -ατος, τό, δυνατή κραυγή, σε Αισχύλ.

ἀνα-βοάω, μέλ. -ήσομαι, Δωρ. -άσομαι· (το ἀναβοάσω είναι υποτ. αορ. α'), αόρ. α' ἀνεβόησα, Ιων. ἀνέθωσα, μτχ. ἀμβώσας· **1.** φωνάζω δυνατά, βγάζω δυνατή ιαχή, κραυγάζω, σε Ηρόδ., Ευρ.· λέγεται για ιαχή πολέμου, σε Ξεν.· με απαρ., φωνάζω ότι..., στον ίδ. **2.** με αιτ. πράγμ., κραυγάζω κάτι, σε Ευρ.· επίσης θρηνώ γοερά για δυστυχία που με βρήκε, σε Αισχύλ., Ευρ. **3.** με αιτ. προσ., επικαλούμαι, στον ίδ.

ἀναβολάς, -άδος, ή, βλ. ἀμβολάς.

ἀναβολεύς, -έως, ἡ (ἀναβάλλω), θεράπων δούλος, υπηρέτης που βοηθά κάποιον να ανέβει, σε Πλούτ.

ἀναβολή, ποιητ. **ἀμβολή, ἡ (ἀναβάλλω)**· **I.** λέγεται για πράγματα, **1.** αυτό που ρίχνεται, που επιχέεται, σωρός χώματος, σε Ξεν. **2.** αυτό που ρίχνεται στους ώμους, μανδύας, χιτώνας, σε Πλάτ.· ο τρόπος που τον φορούν, σε Λουκ.· πρβλ. [ἀναβάλλω](#) B III. **II.** ως ενέργεια: **1.** πρελούδιο, προοίμιο της λύρας, σε Πίνδ.· διθυραμβική ωδή, σε Αριστοφ.· βλ. [ἀναβάλλω](#) B I. **2.** καθυστέρηση, αναβολή, σε Ηρόδ., Θουκ.· οὐκ ἐς ἀμβολάς, χωρίς καθυστέρηση, σε Ευρ.· βλ. [ἀναβάλλω](#) B II. **3.** αμτβ., ανέγερση, φούσκωμα, σε Αριστ.

ἀνα-βράσσω, Αττ. -**βράττω**, κυρίως στον ενεστ. βράζω, κοχλάζω, με αιτ., σε Αριστοφ.· απόλ., ἀναθράττετ' ἐξοπτᾶτε, στον ίδ.

ἀνάβραστος, -ον (ἀναβράσσω), βρασμένος, σε Αριστοφ.

***ἀναβράχω**, βλ. [ἀνέβραχε](#).

ἀναβρόξειε, ἀναβροχέν, βλ. [βρόχω](#).

ἀνα-βρυάζω, μέλ. -ξω, χλιμιντρίζω δυνατά, λέγεται για άλογα, σε Αριστοφ.

***ἀναβρύζω**, βλ. [ἀναβέβρυχεν](#).

ἀνα-βρυχάομαι, αποθ., βρυχώμαι δυνατά, σε Πλάτ.

ἀν-αγγέλλω, μέλ. -ελῶ, αόρ. α' -ήγγειλα, παρακ. —ήγγελκα· μεταφέρω αγγελίες, ειδήσεις από, αναφέρω, σε Αισχύλ., Ευρ.· τῷ Βρασίδᾳ τὴν ξυνθήκην, σε Θουκ. — Παθ. με μτχ., ἀνηγγέλθη τεθνεώς, αναφέρθηκε, ανακοινώθηκε ότι πέθανε, σε Πλούτ.

ἀν-άγγελος, -ον, τόπος από τον οποίο δεν επιστρέφει κανένας αγγελιαφόρος, σε Ανθ.

ἀνα-γελάω, μέλ. -άσομαι, γελάω δυνατά, ἀναγελάσας, σε Ξεν.

ἀνα-γεννάω, μέλ. -ήσω, γεννώ εκ νέου, αναγεννώ, αναπαράγω, σε Κ.Δ.

ἀν-ᾱγέομαι, Δωρ. αντί ἀνηγέομαι.

ἀνα-γεύω, μέλ. -σω, δίνω γεύση, με αιτ. προσ., σε Αριστοφ.

ἀνα-γινώσκω, Ιων. και έπειτα -γῖνῶσκω· **I.** Επικ. χρήση ιδίως στον αόρ. β' ἀν-έγνω, γνωρίζω καλά, ξέρω με βεβαιότητα, σε Όμηρ., Ηρόδ. **2.**

ξαναγνωρίζω, αναγνωρίζω, συνειδητοποιώ· αναγνωρίζω κάτι ως δικό μου, αποκτώ, Λατ. agnoscere, σε Όμηρ., Ηρόδ. **II.** Αττ. χρήση, μέλ. ἀναγνώσομαι, αόρ. β' ἀνέγνω, παρακ. ἀνέγνωσμαι κ.λπ.· λέγεται για χαρακτήρες γραφικούς, τους γνωρίζω πάλι και έτσι τους διαβάζω, σε Αριστοφ. κ.λπ.· ἀναγνώσεται (ενν. ὁ γραμματεύς), ἀνάγνωθι, σε Δημ.· ἀναγινώσκοντες, οι μαθητές, σε Πλούτ. **III.** Ιων. χρήση, αόρ. α' ἀνέγνωσα, πείθω ή επηρεάζω κάποιον να κάνει κάτι, με αιτ. και απαρ., σε Ηρόδ.· το απαρ. μερικές φορές παραλείπεται, ὡς ἀνέγνωσε, όταν τον είχε πείσει, στον ίδ.· ο ενεστ. χρησιμ. ομοίως άπαξ, ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλέα, στον ίδ.· ομοίως στον αόρ. α' Παθ. ἀνεγνώσθην, πείσθηκα να κάνω κάτι, με απαρ., στον ίδ.

ἀναγκάζω, μέλ. -άσω, παρακ. ἡνάγκᾱκα, υπερσ. -ειν· (ἀνάγκη)· βιάζω, εξαναγκάζω, κυρίως με αιτ. προσ. και απαρ., ἀν. τινὰ ποιεῖσθαι τι, λέξειν κ.λπ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, Παθ., ἡναγκάζοντο ἀμύνεσθαι, στον ίδ.· χωρίς το απαρ., ἀναγκάζεσθαι τι, είμαι αναγκασμένος να κάνω κάτι, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίσης, ἀναγκάζειν τινὰ ἔς τι, σε Θουκ. **2.** με αιτ. προσ. μόνο, εξαναγκάζω κάποιον με ισχυρά επιχειρήματα, σε Πλάτ. — Παθ., ἡναγκάσθην, πιέστηκα, βασανίστηκα, σε Σοφ.· ἡναγκασμένος, ἀναγκασθείς, κάτω από πίεση, εξαναγκασμό, σε Θουκ. **3.** με αιτ. πράγμ. μόνο, επιβάλλω δια της βίας, σε

Ευρ. 4. με αιτ. πράγμ. και απαρ., ισχυρίζομαι ότι κάτι είναι απαραίτητως έτσι ή αλλιώς, σε Πλάτ.

ἀναγκαίη, ή, Επικ. και Ιων. αντί *ἀνάγκη*, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀναγκαῖον, τό (ἀνάγκη), τόπος περιορισμού, φυλακή, σε Ξεν.: ἄλλοι διαβάζουν *Ἀνακεῖον*.

ἀναγκαῖος, -α, -ον και -ος, -ον (ἀνάγκη), με ή μέσω βίας· **I.** Ενεργ., **1.** αυτός που δεσμεύει, που ασκεί πίεση, σε Όμηρ. Ιλ.: *ἡμαρ ἄν.*, η ημέρα του περιορισμού, δηλ. της δουλείας, στο ιδ.: ομοίως *ἀναγκαία τύχη*, η τύχη, ο κλήρος της δουλείας ή ο βίαιος θάνατος, σε Σοφ.: *τῷ τῆς ἀρχῆς ἀναγκαῖω*, από την υποχρεωτική φύση της αρχής μας, σε Θουκ.: *ἐξ ἀναγκαίου*, κάτω από καταναγκασμό, στον ιδ. **2.** λέγεται για επιχειρήματα, πειστικός, ισχυρός, στον ιδ. **II.** Παθ., αναγκασμένος, εκβιασμένος, *πολεμισταὶ ἄν.*, στρατιώτες δια της βίας είτε θέλουν είτε όχι, σε Όμηρ. Οδ. **2.** αναγκαῖος, απαραίτητος, *ἀναγκαῖόν (έστι)*, όπως το *ἀνάγκη ἐστί* με απαρ., είναι απαραίτητο να γίνει κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.: *ἀλλά, ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι ποιεῖσθαι*, απαιτούν να γίνουν απαραίτητως, σε Πλάτ. **3.** *τὰ ἀναγκαῖα*, τα απαραίτητα αγαθά, οι ανάγκες, όπως το φαγητό, ο ύπνος, στον ιδ., Ξεν.: *τὰ ἐκ θεοῦ ἄν.*, η καθορισμένη τάξη των πραγμάτων, οι φυσικοί νόμοι, στον ιδ. **4.** απόλυτα απαραίτητος, μόλις επαρκής, επιτακτικός: *ἄν. τροφή — ή καθ' ἡμέραν*, σε Θουκ.: *τὸ ἀναγκαιότατον ὕψος*, το ελάχιστο ύψος που ήταν απολύτως απαραίτητο, στον ιδ.: *ή ἀναγκαιοτάτη πόλις*, το λιγότερο που μπορούσε να ονομαστεί πόλη, σε Πλάτ. **5.** λέγεται για πρόσωπα, συνδεδεμένος με φυσικούς δεσμούς, δηλ. συγγενείς εξ αίματος, στον ιδ. κ.λπ.: *οἱ ἀναγκαῖοι*, Λατ. *necessarii*, οι συγγενείς, σε Ξεν. κ.λπ. **III.** επίρρ. -ως, απαραίτητα, κατ' ἀνάγκην, δια της βίας, καταναγκαστικά, *ἀναγκαιῶς ἔχει*, πρέπει να γίνει έτσι, σε Ηρόδ.: *ἄν. φέρειν*, όσο καλύτερα μπορεί κάποιος να αντέξει, αντίθ. προς το *ἀνδρείως*, σε Θουκ. **2.** *ἄν. λέγειν*, μόνο τόσο μακριά όσο χρειάζεται, σε Πλάτ.

ἀναγκαστέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *ἀναγκάζω*, **I.** αυτός στον οποίο πρέπει να επιβληθεί βία ή καταναγκασμός, σε Πλάτ. **II.** ουδ. -έον, αυτό που πρέπει να επιβληθεί, στον ιδ.

ἀναγκαστός, -ή, -όν (ἀναγκάζω), εξαναγκαστικός, επιβαλλόμενος δια της βίας, σε Ηρόδ.: *ἄν. στρατεύειν*, υποχρεωμένος να συμμετάσχει στο στρατό, να υπηρετήσει στρατιωτική θητεία, σε Θουκ.

ἀνάγκη, Ιων. και Επικ. ἀναγκαίη, ή (ἄγχω), I. 1. δύναμη, επιβολή, ἀνάγκη, πίεση, σε Όμηρ. κ.λπ.: *ἀνάγκη*, μέσω βίας, κατ' ἀνάγκην ή με Ενεργ. σημασία, με βία, με πίεση, στον ιδ.: ομοίως *ὑπ' ἀνάγκης*, *ἐξ ἀνάγκης*, *δι' ἀνάγκης*, *πρός ἀνάγκην*, *κατ' ἀνάγκην*, σε Αττ.: *ἀνάγκη ἐστί* με απαρ. είναι ζήτημα αναγκαιότητας να γίνει κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.: με δοτ. προσ., *ἄν. μοι σχεθεῖν*, σε Αισχύλ.: στους Τραγ. *πολλή γ' ἀνάγκη*, *πολλή 'στ' ἀνάγκη* ή *πολλή μ' ἀνάγκη*, μαζί με το οποίο πρέπει να προστεθεί απαρ. **2.** πραγματική δύναμη, βία, μαρτύριο, βασανισμός, σε Ηρόδ. κ.λπ.: μεταφ., *δολοποιὸς ἄν.*, δηλ. το στρατήγημα του Νέσσου, σε Σοφ. **3.** σωματικός πόνος, αγωνία, σπαραγμός, *κατ' ἀνάγκην ἔρπειν*, με πόνο, στον ιδ.: *ὑπ. ἀνάγκης βοᾶν*, στον ιδ. **II.** ομοίως προς το Λατ. *hecessitudo*, δεσμός αίματος, συγγενική σχέση, συγγένεια, σε Λυσ. κ.λπ.

ἀνα-γνάμπτω, μέλ. -ψω, 1. λυγίζω προς τα πίσω — Παθ., *αἰχμὴ ἀνεγνάμφθη*, η αιχμή του δόρατος λύγισε, σε Όμηρ. Ιλ. **2.** λύνω, χαλαρώνω, *δεσμόν*, σε Όμηρ. Οδ.

ἀνα-γνοῖην, ευκτ. αορ. β' του ἀναγιγνώσκω.

ἄν-αγνος, -ον, ακάθαρτος, ανίερος, μολυσμένος, ανόσιος, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀναγνῶναι, απαρ. αορ. β' του ἀναγιγνώσκω.

ἀναγνώρισις, -εως, ἡ, αναγνώριση, σε Πλάτ.· στην Τραγωδία, σε Αριστ.

ἀναγνωρισμός, ὁ = ἀναγνώρισις, σε Αριστ.

ἀνάγνωσις, -εως, ἡ, **1.** αναγνώριση, σε Ηρόδ. **2.** διάβασμα, σε Πλάτ.

ἀνάγνωσμα, -ατος, τό (ἀναγιγνώσκω), κείμενο αναγνωσμένο δυνατά, κήρυγμα, διάγγελμα, σε Λουκ.

ἀναγνώστης, -ου, ὁ (ἀναγιγνώσκω), αναγνώστης, δούλος ασκημένος στην ανάγνωση, σε Πλούτ.

ἀναγνωστικός, -ή, -όν (ἀναγιγνώσκω), κατάλληλος προς ανάγνωση, αντίθ. προς το άγωνιστικός, σε Αριστ.

ἀναγόρευσις, -εως, ἡ, δημόσια αναγόρευση, ανακήρυξη, σε Ψηφ. παρά Δημ.

ἀν-ἄγορεύω, παρατ. -ηγόρευον, μέλ. -εύσω, αόρ. α' -ηγόρευσα — Παθ. αόρ. α' -ηγορεύθην, παρακ. -ηγόρευμαι· (αλλά ο μέλ. και αόρ. συμπληρώνονται κυρίως από το ἀν-ερῶ, ἀν-εῖπον)· ανακηρύσσω δημόσια, σε Αισχίν. — Παθ., ανακηρύσσομαι, ἀναγορευέσθω νικηφόρος, σε Πλάτ.

ἀναγραπτέον, ρημ. επίθ. του ἀναγράφω, αυτό που πρέπει να αναγράφει, εύεργέτην ἀν. τινά, σε Λουκ.

ἀνάγραπτος, -ον (ἀναγράφω), εγγεγραμμένος, αναγεγραμμένος, σε Θουκ.

ἀναγρᾶφέυς, -έως, ὁ (ἀναγράφω), αρμόδιος για τις αναγραφές, τις καταχωρήσεις, γραμματέας, σε Λυσ.

ἀναγρᾶφή, ἡ (ἀναγράφω), **I.** καταχώρηση, αναγραφή, εγγραφή, λέγεται για συνθήκες και άλλα παρόμοια, σε Αριστ. **II.** καταγραφή, εγγραφή, σε Πλάτ.

ἀνα-γράφω, μέλ. -ψω, **I. 1.** εγχαράττω και στήνω, λέγεται για συνθήκες, νόμους κ.λπ.· χαράζω, εγγράφω, ἀν. τι ἐν στήλῃ ἢ ἐς στήλην, σε Θουκ., Δημ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, καταχωρώ το όνόμά του, σε Ισοκρ. — Παθ., ἀναγραφῆναι πατρόθεν, είναι εγγεγραμμένος με το πατρικό του όνομα, σε Ηρόδ.· ἀναγράφεσθαι εύεργέτης, καταχωρείται, αναγράφεται ως ευεργέτης, στον ίδ. **II.** περιγράφω μαθηματικά, σε Πλάτ. (στη Μέσ.). **III.** ονομάζω, αποκαλώ, σε Πλούτ.

ἀνα-γρύζω, μόνο στον ενεστ., συνεχίζω να μουρμουρίζω, σε Αριστοφ.

ἀνα-γυμνῶ, μέλ. -ώσω, απογυμνώνω, αποκαλύπτω, σε Πλουτ.

ἀν-άγω, μέλ. -άξω, αόρ. β' ἀνήγαγον·

A. I. 1. οδηγώ από ένα χαμηλότερο σημείο σ' ένα ψηλότερο, σε Θέογν. κ.λπ. **2.** οδηγώ στην ανοιχτή θάλασσα, μεταφέρω μέσω θαλάσσης, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἀν. ναῦν, βάζω πλοίο στη θάλασσα, σε Ηρόδ.· απόλ. με την ίδια σημασία, στον ίδ. — είναι περισσότερο συνήθες στη Μέσ. **3.** φέρνω από την ακτή προς την ενδοχώρα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· ιδίως από την Μικρά Ασία στην Κεντρική Ασία, σε Ξεν. **4.** σηκώνω, φέρνω από τους νεκρούς, σε Ησίοδ., Αισχύλ. **5.** ἀν. χορόν, διευθύνω, οδηγώ χορό, σε Ησίοδ., Ευρ. κ.λπ.· επίσης, ἀν. ὀρτήν, πανηγυρίζω εορτή, εορτάζω, σε Ηρόδ. **6.** ανασηκώνω, εγείρω, κάρα, τὸ ὄμμα, σε Σοφ. κ.λπ. **7.** ἀν. παιᾶνα, υψώνω τον παιάνα, στον ίδ. **8.** με διάφορες σημασίες, ἀν. αἷμα, ξερνώ αίμα, σε Πλούτ.· ἀν. ποταμόν, ανυψώνω το νερό του ποταμού (πάνω από τις όχθες του), σε Λουκ.· ἀν. φάλαγγα, όπως το ἀναπτύσσειν, σε Πλούτ.· προσάγω φυλακισμένο για ανάκριση, σε Ξεν. κ.λπ. **II. 1.** επαναφέρω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** ανάγω κάτι σε κάτι άλλο, σε Δημ. **3.** ανοικοδομώ, σε Πλούτ. **4.** υπολογίζω ή λογαριάζω, στον ίδ. **5.** αμτβ. (ενν. έαυτόν), αποσύρω, αποτραβιέμαι, υποχωρώ, οπισθοχωρώ, σε Ξεν.· ἐπὶ πόδα ἀν.,

υποχωρώ με πρόσωπο προς τον εχθρό. **6.** μειώνω σε ποσότητα, συστέλλω, σε Δημ.

B. 1. Μέσ. και Παθ., ανοίγομαι στη θάλασσα, σαλπάρω, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.·

ἀναχθῆναι, σε Ηρόδ.· ἀναχθείς, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., καθίσταμαι έτοιμος, προετοιμάζομαι, ως έρωτήσων, σε Πλάτ.

ἀναγωγή, ή, (ἀνάγω), αναγωγή, οδήγηση, ιδίως πλοίου στην ανοιχτή θάλασσα, έκπλους, σε Θουκ. κ.λπ. **II.** επαναφορά, επιστροφή· απόδοση κατά το νόμο, σε Πλάτ.

ἀν-άγωγος, -ον (άγωγή), αυτός που έχει φτωχή ή άσχημη εκπαίδευση· λέγεται για άλογα, ατίθασος, αδάμαστος, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀν-αγώνιστος, -ον (άγωνίζομαι), αυτός που δεν έχει μάχη, σε Θουκ.· αυτός που δεν έχει αγωνισθεί για βραβείο, σε Ξεν.

ἀνα-δαίομαι, βλ. [ἀναδατέομαι](#).

ἀνα-δαίω, ποιητ. **ἀν-δαίω**, μόνο στον ενεστ., ανάβω, σε Αισχύλ.

ἀνα-δάσασθαι, απαρ. αορ. α' του *ἀναδατέομαι*.

ἀνα-δασθῆναι, απαρ. αορ. α' του *ἀναδατέομαι*.

ἀναδασμός, ὁ, αναδιανομή ή κατανομή της γης ανάμεσα στους αποίκους, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀνάδαστος, -ον, **I.** αναδιανεμημένος, ανακατανεμημένος, *ἀν. γῆν ποιεῖν* (πρβλ. [ἀναδασμός](#)), σε Πλούτ. **II.** *ἀν. ποιεῖν τι*, μεταβάλλει, ακυρώνει, σε Λουκ.

ἀνα-δᾶτέομαι, αόρ. α' *ἀν-εδασάμην*· διανέμω εκ νέου, ανακατανέμω, ξαναμοιράζω, σε Θουκ. — Παθ., *ἀναδαίομαι*, διανέμομαι, σε Χρησμ. παρά Ηροδ.

ἀνα-δέδρᾶκον, αόρ. β' του *ἀναδέркоμαι*.

ἀνα-δέδρομα, παρακ. του *ἀνατρέχω*.

ἀνάδειγμα, -ατος, τό, είδος επιστομίου, «ντουντούκα» για τους δημόσιους κήρυκες, σε Ανθ.

ἀνα-δείκνυμι και -ύω, μέλ. -δείξω, Ιων. -δέξω· **I.** ανασηκώνω και επιδεικνύω, *πύλας ἀναδεικνύναι*, παρουσιάζω με το άνοιγμα των θυρών, δηλ. ανοίγω διάπλατα τις πύλες, σε Σοφ.· (ομοίως στην Παθ., *μυσταδόκος δόμος ἀναδείκνυται*, σε Αριστοφ.)· *ἀναδέξει άσπίδα*, κρατώ ασπίδα ως σινιάλο, σύμβολο, σε Ηρόδ.· *ἀνέδειξε σημήιον τοῖς ἄλλοις ἀνάγεσθαι*, τους έκανε σινιάλο για να ανοιχτούν στη θάλασσα, στον ίδ. **II.** καθαγιαζώ, αφιερώνω, σε Ανθ.

ἀνάδειξις, -εως, ή, **I.** προκήρυξη εκλογών, ορισμός, τοποθέτηση, Λατ. *designatio*, σε Πλούτ. **II.** (από την Παθ.), εμφάνιση, εκδήλωση, σε Κ.Δ.

ἀνα-δέκομαι, Ιων. αντί *ἀναδέχομαι*.

ἀν-άδελφος, -ον, αυτός που δεν έχει αδέλφια, σε Ευρ.

ἀνάδεμα, ποιητ. **ἄνδεμα**, -ατος, τό = *ἀνάδημα*, σε Ανθ.

ἀνα-δέξει, Ιων. αντί -δεῖξαι, απαρ. αορ. α' του *ἀναδείκνυμι*.

ἀνα-δέркоμαι, αποθ. με Ενεργ. αορ. β' -*δέδρᾶκον*, αναβλέπω, κοιτάζω προς τα πάνω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-δέρω, ποιητ. **ἀνδ-**, μέλ. -*δερῶ*, αόρ. α' -*έδειρα*· γδέρνω το δέρμα, μεταφ. απογυμνώνω, εκθέτω, τι, σε Λουκ.· ομοίως στη Μέσ. *ἀναδέρεσθαι*, σε Αριστοφ.

ἀνάδεσις, -εως, ή (**ἀναδέω**), **1.** περιδέσιμο, *στεφάνων*, σε Πλούτ. **2.** πιάσιμο και δέσιμο των μαλλιών, *τῆς κόμης*, σε Λουκ.

ἀνα-δέσμη, ή, ταινία για τα μαλλιά, κεφαλόδεσμος, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· ομοίως,

ἀνά-δεσμος, ὁ (*ἀναδέω*), σε Ανθ.

ἀνάδετος, -ον, αυτός που μαζεύει και δένει τα μαλλιά, σε Ευρ.

ἀνα-δεύω, μέλ. -σω, υγραίνω, λιπαίνω· μεταφ., εμποτίζω, σε Πλούτ.

ἀνα-δέχομαι, μέλ. -δέξομαι, αόρ. α' *ἀνεδεξάμην*, Επικ. αορ. β' *ἀνεδέγμην*· παρακ. *ἀναδέδεγμαι*· αποθ.· **I.** περιλαμβάνω, δέχομαι, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** παίρνω επάνω μου, παραδέχομαι, υποκύπτω, *ὀΐζυν*, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀν. τι ἐφ' ἑαυτόν*, σε Δημ. **2.**

αποδέχομαι, υπόσχομαι να κάνω, με απαρ. μέλ., σε Ηρόδ., Ξεν.· ομοίως, *ἀν.τούς δανειστάς*, αναλαμβάνω να ικανοποιήσω αυτούς, σε Πλούτ.· είμαι εγγυητής για κάποιον, τινι, σε Θουκ.

ἀνα-δέω, Αττ. μτχ. *ἀναδῶν*· μέλ. -*δήσω*, αόρ. α' *ἀνέδησα*· — Μέσ. και Παθ. Αττ. συνηρ. *ἀναδοῦνται*, *ἀναδούμενος*· παρακ. Παθ. -*δέδεμαι*· **I. 1.** σφίγγω ή δένω, σε Πίνδ. — Μέσ., *ἀναδέεσθαι τάς κεφαλάς*, να δένουν τα κεφάλια τους, σε Ηρόδ.·

κρώβυλον ἀναδεῖσθαι τῶν τριχῶν, δένω τα μαλλιά κάποιου σε κόμπο, σε Θουκ. **2.** με αιτ. προσ., στεφανώνω, σε Πίνδ., Θουκ.· *εὐαγγέλια ἀναδεῖν τινα*, τον στεφανώνει για τις καλές ειδήσεις, σε Αριστοφ.· μεταφ. στην Παθ., *τροφῇ ἀναδοῦνται*, είναι καλά εφοδιασμένοι με φαγητό, σε Πλάτ. **II.** *ἀναδῆσαι τὴν πατρίην ἔς τινα*, συνδέω την οικογένειά μου με τον θεμελιωτή της, ανιχνεύω τις απαρχές της, βρίσκω το γενεαλογικό μου δέντρο, σε Ηρόδ. **III.** Μέσ., λέγεται για πλοίο, *ἀναδούμενος ἔλκειν*, ρυμουλκώ, σε Θουκ. **IV.** μεταφ. στην Παθ., *ἀναδεδέσθαι ἔκ τινος ἢ εἷς τι*, είμαι εξαρτημένος από, σε Πλούτ.

ἀνάδημα, ποιητ. **ἄνδημα**, τό = ἀναδέσμη, σε Πίνδ., Ευρ.

ἀνα-διδάσκω, μέλ. -*διδάξω*, **I.** διδάσκω με διαφορετικό τρόπο ή καλύτερα, Λατ. *dedocore*, σε Ηρόδ. — Παθ., διδάσκομαι καλύτερα, αλλάζω τη γνώμη μου, στον ιδ. **II.** καθιστώ πασιφανές, σε Θουκ.· ερμηνεύω, εξηγώ, *λόγια ἄν. τινά*, τα εξηγώ, τα ερμηνεύω σε κάποιον, σε Αριστοφ.

ἀνα-δίδωμι, ποιητ. **ἀν-δίδωμι**, μέλ. -*δώσω* κ.λπ.· **I.** κρατώ ψηλά και παραδίδω, σε Πίνδ., Ξεν. **II.** παράγω, αναδίδω, *καρπὸν*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για ποτάμι, βουλιάζω, υφίσταμαι καθίζηση, *ἀναδιδόναι ἄσφαλτον*, στον ιδ. **2.** αμτβ., για πηγές και φωτιά, εξορμώ, εξέρχομαι, στον ιδ. **III.** διανέμω ολόγυρα, διαμοιράζω, σε Πλούτ. **IV.** αμτβ., οπισθοχωρώ, σε Αριστ. **ἀνά-δῖκος, -ον (δίκη)**, αυτός που δικάζεται από την αρχή, σε Ανδ., Πλούτ.

ἀνα-διπλόομαι, Παθ., γίνομαι διπλός, σε Ξεν.

ἀνάδοσις, -εως, ἡ (ἀναδίδωμι), ανάπτυξη, αύξηση, σε Πολύβ.· μεταφ. λέγεται για γνώση, σε Πλούτ.

ἀνάδοτος, -ον (ἀναδίδωμι), αυτός που παραδίδεται πίσω, σε Θουκ.

ἀναδοχή, ἡ (ἀναδέχομαι), ανάληψη, επιχείρηση, δέσμευση, υπόσχεση, πόνων, σε Σοφ.

ἀνα-δρᾶμεῖν, απαρ. αορ. β' του ανατρέχω.

ἀνα-δύνω[ν], ανέρχομαι στην επιφάνεια του νερού, σε Βατραχομ.

ἀνα-δύομαι, Επικ. γ' ενικ. *ἀνδύεται [ν]*, μέλ. -*δύσομαι [ν]*· αόρ. α' *ἀνεδυσάμην*, Επικ. γ' ενικ. -*ατο* ή -*ετο*· αποθ. με Ενεργ. αορ. β' *ἀνέδυν*, γ' ενικ. υποτ. *ἀναδύη* ή ευκτ. *ἀναδύη [ν]*, απαρ. *ἀναδύναι*, παρακ. *ἀναδέδυκα*· **I.** ανέρχομαι, σηκώνομαι, εμφανίζομαι από τη θάλασσα, με γεν., σε Όμηρ.· ομοίως με αιτ., *ἀνεδύσατο κῆμα θαλάσσης*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αποσύρομαι, αποχωρώ, οπισθοχωρώ, σε Όμηρ.· συστέλλομαι, διστάζω, σε Αριστοφ.· λέγεται για πηγές, εκλείπω, σε Πλούτ. **2.** με αιτ. αποσύρομαι, αποφεύγω, *πόλεμον*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνάδῦσις, -εως, ἡ, οπισθοχώρηση, υποχώρηση, διαφυγή, σε Πλάτ.· διαφυγή από την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας, σε Πλούτ.

ἀνά-εδνος, ἡ (ἔδνα), αυτός που δεν έχει γαμήλια δώρα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀν-αείρω, μόνο στον ενεστ. και παρατ. ανασηκώνω, λέγεται για παλαιστή, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφέρω, απομακρύνω, *τάλαντα*, στο ιδ.

ἀνά-ελπτος, -ον (ἔλπομαι), απροσδόκητος, αναπάντεχος, σε Ησίοδ.

ἀν-αερτάωή **ἀναερτάζω**, επιτετ. τύπος αντί *ἀν-αείρω*, σε Ανθ.

ἀνα-ζάω, απαρ. -*ζῆν*, επανέρχομαι στην ζωή, ξαναζωντανεύω, σε Κ.Δ.

ἀναζείω, Επικ. αντί *ἀναζέω*.

ἀνα-ζεύγνυμι και **-ύω**, μέλ. -*ζεύξω*, **1.** ξαναζεύω, *ἀναζευγνύναι τὸν στρατόν*, μετακινώ το στράτευμα, σε Ηρόδ.· *ἀν. τὸ στρατόπεδον*, διαλύω τη στρατοπέδευση, στον ιδ.· *ἀν. τὰς νῆας*, τα κινώ προς τα πίσω, στον ιδ. **2.** απόλ., διαλύω, εγκαταλείπω και μετακινούμαι από τη θέση μου, σε Θουκ., Ξεν.

ἀνάζευξις, -εως, ἡ, βηματισμός του στρατού, επιστροφή στην πατρίδα, σε Πλούτ.

ἀνα-ζέω, μέλ. -ζέσω, **1.** βράζω ή κοχλάζω, σε Σοφ. **2.** ἀναζ. εὐλάς, είμαι κατάμεστος από σκουλήκια, έχω το συγκεκριμένο είδος ασθένειας, σε Πλούτ.· επίσης, εὐλαὶ ἀναζέουσιν, στον ίδ.

ἀνα-ζητέω, μέλ. -ήσω, ερευνώ, διερευνώ, εξετάζω ενδελεχώς, τὰ ὑπὸ γῆς, σε Πλάτ. — Παθ., σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἀνα-ζωγρέω, μέλ. -ήσω, επαναφέρω στην ζωή, σε Ανθ.

ἀνα-ζώννυμι ή -ύω, μέλ. -ζώσω, ξαναζώνω — Μέσ., ἀν. τὰς ὀσφύας, περιζώνω τα πλευρά κάποιου, σε Κ.Δ.

ἀνα-ζωπῦρέω, μέλ. -ήσω, ξανανάβω, αναζωοπυρώνω, σε Ευρ. — Παθ., αποκτώ καινούρια ζωή και δύναμη, καινούριο σθένος, σε Πλάτ., Ξεν.· ομοίως αμτβ. στην Ενεργ., σε Πλούτ.

ἀνα-θάλλω, αόρ. α' ἀν-έθηλα, αναβλασταίνω, ξανανθίζω· ομοίως στον Μέσ. μέλ., ἀναθαλίσεται, σε Ανθ.

ἀνα-θαρσέω, Αττ. -θαρρέω, μέλ. -ήσω, ανακτώ δύναμη, σε Αριστοφ., Θουκ.· τινί, σε κάτι, σε Θουκ.· πρὸς τι, σε Πλούτ.

ἀνα-θαρσύνω[ν], Αττ. -θαρρύνω, μέλ. -ὕνω, **1.** γεμίζω με καινούρια δύναμη, με νέο θάρρος, εμβάλλω θάρρος ξανά, σε Ξεν. **2.** αμτβ. = το προηγ., σε Πλούτ.

ἀνάθημα, ποιητ. **ἄνθημα,** -ατος, τό (ἀνατίθημι) **I. 1.** = ἀνάθημα, σε Θεόκρ., Ανθ. **2.** ιδίως οτιδήποτε είναι συνδεδεμένο με το κακό, καταραμένο, αφορισμένο πράγμα, σε Κ.Δ. **II.** κατάρα, στο ίδ.

ἀναθεματίζω, μέλ. -σω, **I.** αφιερώνω, ἀναθέματι ἀν. ἑαυτούς, συνδέθηκαν με κατάρα, σε Κ.Δ. **II.** αμτβ., καταριέμαι, βλασφημώ, σε Ανθ.

ἀνα-θερμαίνω, μέλ. -ἄνω, ξαναζεσταίνω, αναθερμαίνω, σε Ανθ.

ἀναθετέον, ρημ. επίθ. του ἀνατίθημι, αυτό που πρέπει να αποδώσει κάποιος, τί τινι, σε Πλάτ.

ἀνα-θηλέω, μέλ. -ήσω (θάλλω), ξαναβλασταίνω, φυτρώνω εκ νέου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνάθημα, -ατος, τό (ἀνατίθημι), 1. αφιέρωμα πιστού που προσφέρεται σε ναό, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ. **2.** ευφοροσύνη, κόσμημα, στολίδι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνα-θλίβω[ν], μέλ. -ψω, πιέζω δυνατά, συμπιέζω, σε Ανθ.

ἄν-αθλος, -ον, αυτός που δεν έχει ανταγωνισμό, μη πολεμοχαρής, απόλεμος, σε Λουκ.

ἀνα-θορεῖν, απαρ. αορ. β' του ἀναθρώσκω.

ἀνα-θορυβέω, μέλ. -ήσω, **I.** κραυγάζω, εκφράζω δυνατά την επιδοκιμασία μου, σε Πλάτ., Ξεν. **II.** με αιτ., επιδοκιμάζω, χειροκροτώ, σε Πλάτ.

ἀνάθρεμμα, -ατος, τό (ἀνατρέφω), βρέφος, νήπιο, σε Θεόκρ.

ἀν-αθρέω, μέλ. -ήσω, ερευνώ, εξετάζω, παρατηρώ προσεκτικά, σε Ευρ., Πλάτ. — Παθ., τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα, οι πράξεις τους σε σύγκριση με τα λόγια τους, σε Θουκ.

ἀνα-θρώσκω, ποιητ. και Ιων. **ἀν-θρώσκω**· αόρ. β' -έθορον· αναπηδώ, εκτινάσσομαι, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.· ἀναθρώσκει ἐπὶ τὸν ἵππον, αναπηδά, ανεβαίνει πηδώντας πάνω του, σε Ηρόδ.

ἀνα-θυμιάω, μέλ. -άσω [ᾱ], σηκώνω αναθυμιάσεις — Παθ., σηκώνομαι ως καπνός ή ατμός, σε Αριστ., Λουκ.

ἀναιδείᾱ, Επικ. και Ιων. -εῖη, Αττ. επίσης -εῖᾱ· (ἀναιδής)· ξεδιαντροπία, αυθάδεια, αναισχυντία, θρασύτητα, σε Όμηρ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀναιδεύομαι, αποθ., συμπεριφέρομαι ξεδιάντροπα, σε Αριστοφ.

ἀν-αιδής, -ές (αἰδώς), I. 1. αδιάντροπος, σε Όμηρ., Σοφ. **2.** με γεν., *ἀναιδέα διήιοτῆτος*, ακόρεστος για μάχη, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** λέγεται για πράγματα, *λαῶς ἀναιδής*, ο ανηλεής βράχος, λέγεται για τον Σίσυφο, σε Ομήρ. Οδ.: *ἔργ' ἀναιδῆ*, σε Σοφ.: *τὸ ἀναιδές*, συνηρ. *τάνειδές* = *ἀναιδεία*, σε Ευρ.: *ἐπὶ τὸ ἀναιδέστερον τραπέσθαι*, σε Ηρόδ. **III.** επίρρ. -δῶς, σε Σοφ. κ.λπ.

ἀν-αιθύσσω, μέλ. -ζω, ερεθίζω, εγείρω, ξεσηκώνω, σε Σοφ., Ευρ.

ἀν-αίθω, μόνο στον ενεστ. και παρ. **I.** ανάβω, βάζω φωτιά, σε Ευρ.: *κινώ* σε θερμή αγάπη, σε Μόσχ. **II.** αμτβ., αναλάμπω, φλογίζω, σε Αισχύλ.

ἀν-αίμακτος, -ον (αἰμάσσω), μη στιγματισμένος με αίμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀν-αίμᾱτος, -ον = *ἄναιμος*, αποτραγισμένος από αίμα, σε Αισχύλ.

ἄν-αιμος, -ον (αἶμα), αυτός που δεν έχει αίμα, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀν-αίμων, -ον = *ἄναιμος*, λέγεται για τους θεούς, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀν-αιμωτί (αἰμώ), επίρρ., χωρίς να χυθεί αίμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀν-αίνομαι παρ. *ἡναινόμην*, Επικ. *ἀναινόμην*: *ἀόρ. α' ἡνιγνάμην, γ' ενικ. υποτ. ἀνιγνῆνται*, απαρ. *ἀνιγνάσθαι*: *αποθ. (ἀν-στερητικό αἶνος)*: **I. 1.** με αιτ., απορρίπτω μετά βδελυγμίας, περιφρονώ, απορρίπτω, σε Όμηρ.: *επίσης απλώς*, αρνούμαι, απορρίπτω, δεν αποδέχομαι, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν. **2.** αποποιούμαι, παραιτούμαι, αποκηρύσσω, σε Αισχύλ., Ευρ. **II.** με απαρ., αρνούμαι, δεν αποδέχομαι να κάνω, σε Ομήρ. Ιλ.: *και με πλεοναστική ἄρνηση ἀναινετο μηδὲν ἐλέσθαι*, αρνήθηκε, δεν αποδέχτηκε τίποτα, στο ιδ. **III.** απόλ., αρνούμαι, αποκρούω, σε Όμηρ.

ἀν-αῖζας, μτχ. *αορ. α' του ἀναῖσσω*.

ἀναίρεσις, -εως, η, I. περισυλλογή νεκρών σωμάτων (πτωμάτων) για ταφή, σε Ευρ., Θουκ.: *ομοίως*, σε ναυμαχία, *ναυαγίων ἀν.*, σε Θουκ. **II.**

καταστροφή, σε Ξεν., Δημ.: *κατάργηση των νόμων*, σε Πλούτ.

ἀν-αιρέω, μέλ. -ήσω, παρακ. -ήρηκα, *ἀόρ. β' ἀν-εἶλον*.

A. I. 1. σηκώνω, μαζεύω, Λατ. *tollere*. **2.** μεταφέρω, σηκώνω και κομίζω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **3.** περισυλλέγω πτώματα για ταφή, σε Αριστοφ., Ξεν.: *εἶναι συνηθέστερο στη Μέσ.* **II. 1.** καταστρέφω, αφανίζω, εξοντώνω, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πράγματα, καταλύω, ακυρώνω, διαγράφω,

εξαλείφω, σε Ξεν. κ.λπ. **3.** καταρρίπτω επιχείρημα, ανατρέπω, σε Πλάτ. **II.** ορίζω, διατάσσω, λέγεται για χρησμό, με απαρ., *ἀνεῖλε παραδοῦναι*, σε Θουκ.: *επίσης με αιτ. και απαρ. ἀνεῖλέ μιν βασιλέα εἶναι*, σε Ηρόδ. **2.** απόλ., απαντώ, αποκρίνομαι, στον ιδ., Αττ. **B. I. 1.** παίρνω για τον εαυτό μου, σηκώνω: *και έπειτα*, κερδίζω, νικώ, αποκτώ, κατορθώνω, σε Όμηρ. κ.λπ.: *ποινήν τινος ἀν.*, απαιτώ τιμωρία από κάποιον, σε Ηρόδ. **2.** αρπάζω, παίρνω για τον εαυτό μου και απέρχομαι, σε Ομήρ. Οδ. **3.** συλλέγω πτώματα για ταφή, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **4.** παίρνω στα χέρια μου, σε Ομήρ. Ιλ.: *απ' όπου*, αναλαμβάνω

νεογέννητα παιδιά, αναγνωρίζω ως δικά μου, αποκτώ, Λατ. *dollere, suspicere*, σε Πλούτ. **5.** συλλαμβάνω στη μήτρα, όπως το ίδιο το *συλλαμβάνω*, σε Ηρόδ. **II.** αναλαμβάνω, δεσμεύομαι, *πόνους*, στον ιδ.: *πόλεμόν τινι*, πόλεμος εναντίον κάποιου, στον ιδ.: *ἀν. δημόσιον ἔργον*, αναλαμβάνω την περάτωσή του, σε Πλάτ. **2.** αποδέχομαι ως δικό μου, *γνώμην*, σε Ηρόδ.: *ἀν. φιλοψυχήν*, έχω αγάπη προς την ζωή, στον ιδ. **III.** αποσύρω, λύνω, διαγράφω, ακυρώνω, σε Δημ.

ἀν-αίρω, μέλ. -ἄρῶ, υψώνω, σηκώνω: *στη Μέσ.*, σε Ευρ.: *στην Παθ.*, *ἀναρθείς*, αυτός που έχει μεταφερθεί, σε Ανθ.

ἀναισθησία, ή, έλλειψη αίσθησης ή αντίληψης: *αναισθησία ως προς την ευχαρίστηση ή τον πόνο*, σε Αριστ.

ἀναισθητέω, μέλ. -ήσω, στερούμαι αντίληψης ή αίσθησης, σε Δημ.

ἀν-αἰσθητος, -ον, I. 1. αναίσθητος, σε Ξεν. κ.λπ.· επίρρ. *ἀναισθήτως ἔχειν*, είμαι αδιάφορος, σε Ισοκρ. **2.** ανόητος, ασυναίσθητος, χωρίς λεπτότητα, σε Θουκ., Δημ.· *τὸ ἀναίσθητον*, αναισθησία, σε Θουκ. **II.** Παθ., μη αισθητός, ανεπαίσθητος, *θάνατος*, στον ίδ.

ἀν-αισιμόω, παρατ. *ἀναισίμουν*· γ' πληθ. υποτ. αορ. α' *ἀναισιμώσωσι* — Παθ. αόρ. α' *ἀναισιμώθην*, παρακ. *ἀναισίμωμαι*· (*αἴσιμος*;)· Ιων. Ρήμα = Αττ. *ἀναλίσκω*, χρησιμοποιάω, καταναλώνω, σε Ηρόδ. — Παθ., *ἀναισιμοῦσθαι* ἔξ τι, χρησιμοποιούμαι για ένα σκοπό ή ξοδεύομαι για κάτι, στον ίδ.· *ποῦ ταῦτα ἀναισιμοῦται*;· που (δηλ. πώς) ξοδεύθηκαν αυτά; στον ίδ.

ἀναισίμωμα, -ατος, τό, κατανάλωση, ξόδεμα, δαπάνη, στον Ηρόδ.

ἀν-αἴσσω[ἀνᾱ-], συνηρ. *ἀν-άσσω*· μέλ. -*αἴζω*, -*άζω*, αόρ. α' -*ήιξα*, -*ήιξα*· **1.** αναπηδῶ, ξεκινῶ, αυξάνω γρήγορα, σε Όμηρ. Ιλ.· λέγεται για σκέψη, στο ίδ.· λέγεται για πηγή, ξεπηδῶ, αναβλύζω, στο ίδ. **2.** με αιτ., πηδῶ πάνω σε *ἄρμα*, στο ίδ.

ἀναισχυντέω, μέλ. -*ήσω*, είμαι αναίσχυντος, συμπεριφέρομαι ξεδιάντροπα, σε Θουκ.· *πρός τινα*, σε Ξεν.

ἀναισχυντία, ή, αναίδεια, ξεδιαντροπία, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀν-αἰσχυντος, -ον (αἰσχύνω), I. αναιδής, αδιάντροπος, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ.· *τὸ ἀναισχυντον* = *ἀναισχυντία*, σε Ευρ.· επίρρ. -*τως*, σε Πλάτ. **II.**

λέγεται για πράγματα, βδελυκτός, αποστρεφής, σε Ευρ.

ἀν-αίτιος, -ον και -α, -ον, 1. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν αποτελεί την αιτία κάποιου πράγματος, αθώος, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** με γεν. πράγμ., μη ένοχος για κάτι, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· *οὐκ ἀναίτιόν ἐστι*, με απαρ., είναι επιλήψιμο να κάνω, σε Ξεν.

ἀνα-καγχάζω, μέλ. -σω, ξεσπώ σε γέλιο, σε Πλάτ.

ἀνα-κᾶθαιρω, μέλ. -ᾶρῶ, **I.** καθαρίζω εντελώς — Παθ., λέγεται για τον αέρα, γίνομαι εντελώς διαυγής, σε Πλούτ. **II.** Μέσ., καθαρίζω, σαρώνω, αποδιώχνω, σε Πλάτ.

ἀνα-κάθηναι, Παθ., κάθομαι σε όρθια θέση, σε Λουκ.

ἀνα-κᾶθίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, **I.** ορθώνω — Μέσ., κάθομαι, σε Πλάτ. **II.** αμτβ., κάθομαι, σε Ξεν.

ἀνα-καινίζω, μέλ. -σω = ἀνακαινόω, σε Πλούτ.

ἀνα-καινουργέω, μέλ. -ήσω = ἀνακαινίζω, σε Ανθ.

ἀνα-καινόω, μέλ. -ώσω, ανανεώνω, αποκαθιστώ — Παθ., ανανεώνομαι, σε Κ.Δ.

ἀνακαινώσεις, -εως, ἡ, ανανέωση, ανακαίνιση, σε Κ.Δ.

ἀνα-καίω, Αττ. -κάω, αόρ. α' ἀνέκαυσα· ανάβω, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. — Μέσ., ανάβω φωτιά σε κάποιον, σε Ηρόδ. **2.** Παθ. μεταφ., εξάπτομαι, εξοργίζομαι, στον ιδ.

ἀνα-κᾶλέω, ποιητ. ἄγ-καλέω, μέλ. -έσω, παρακ. -κέκληκα· **I.** προσκαλώ τους νεκρούς, σε Αισχύλ.· ομοίως στην Μέσ., σε Ευρ. **II.** καλώ επανειλημμένα, ανακαλώ· **1.** επικαλούμαι, ικετεύω, θεούς, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως στη Μέσ., σε Σοφ., Ευρ. **2.** κλητεύω, εκτελώ, παραθέτω, προσκαλώ, σε Ηρόδ. — Μέσ., επικαλούμαι για τον εαυτό μου, προσκαλώ, στον ιδ., σε Θουκ. **3.** ονοματίζω, αποκαλώ με το όνομά τους, ἀν. κακούς, σε Ευρ.· Δαναούς, σε Θουκ. — Παθ., Ἀργεῖος ἀνακαλούμενος, σε Σοφ. **4.** φωνάζω ώστε να ενθαρρύνω, σε Θουκ. — Μέσ., ἀνακαλεῖσθαι τὰς κύνας, εξερεθίζοντας τα κυνηγετικά σκυλιά, σε Ξεν.

III. καλώ πίσω, ξανακαλώ, κυρίως στη Μέσ., σε Αισχύλ.· ιδίως από την εξορία, σε Πλάτ.· ἀνακαλεῖσθαι τῇ σάλπιγγι, σημαίνω υποχώρηση, σε Ξεν.

ἀνακᾶλυπτήρια, τά, δώρα που γίνονται από το γαμπρό, όταν η νύφη για πρώτη φορά αφαιρεί την παρθενική της καλύπτρα, σε Λυσ.

ἀνα-κᾶλύπτω, μέλ. -ψω, αποκαλύπτω, ἀν. λόγους, μεταχειρίζομαι ελεύθερη γλώσσα, μιλάω φανερά, σε Ευρ. — Μέσ., αποκαλύπτομαι, ξεσκεπάζομαι, σε Ξεν. — Παθ., λέγεται για καλύπτρα, αφαιρούμαι, αποτραβιέμαι, σε Κ.Δ.

ἀνα-κάμπτω, μέλ. -ψω, κλίνω προς τα πίσω· κυρίως αμτβ., υποστρέφω, επανέρχομαι, σε Ηρόδ.

ἀν-άκανθος, -ον (ἄκανθα), αυτός που δεν έχει ραχοκοκκαλιά· λέγεται για συγκεκριμένα ψάρια, σε Ηρόδ.

ἀνα-κάπτω, μέλ. -ψω, καταβροχθίζω, σε Ηρόδ.

ἀνακέᾶται, Ιων. αντί ἀνάκεινται, γ' πληθ. του επόμ.

ἀνά-κειμαι, ποιητ. ἄγ-κειμαι, μέλ. -κείσομαι, λειτουργεί ως Παθ. του ἀνατίθημι, **I.**

1. κείμαι ως προσφορά ή αφιέρωμα σε ναό, είμαι αφιερωμένος ή αφοσιωμένος, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** είμαι ορθωμένος όπως ένα άγαλμα, σε Δημ., Θεόκρ. **3.** ανήκω ή αποδίδομαι σε κάποιον, τινι, σε Πλούτ. **II.** αναφέρομαι σε κάποιο πρόσωπο, εξαρτώμαι από τη θέλησή του, σε Ηρόδ.· πάντων ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναῖοις ἐς τὰς ναῦς, εφόσον είχαν εναποθέσει όλη την τύχη τους στα πλοία, σε Θουκ.· ἐπὶ σοι τάδε πάντ' ἀνάκειται, σε Αριστοφ.· σοὶ ἀνακείμεσθα, σε Ευρ.

Ἀνάκειον, τό (Ἄνακες), ο ναός των Διόσκουρων, σε Ανδοκ. κ.λπ.· πρβλ. [ἀναγκαῖον](#).

ἀνα-κέλαδος, ό, δυνατή κραυγή ή κρότος, σε Ευρ.

ἀνα-κεράννυμι και -ύω, μέλ. -κεράσω [ᾶ]· ανακατεύω ή αναμειγνύω, κρητῆρα, σε Ομήρ. Οδ.· οἶνον, σε Αριστοφ. — Παθ. αόρ. α' -εκεράσθην, σε Πλάτ.· -εκράθην [ᾶ], σε Πλούτ.

Ἄνακες, -ων, οἱ, παλαιός τύπος του ἄνακτες, οι Διόσκουροι, Κάστωρ και Πολυδεύκης, σε Πλούτ.

ἀνα-κεφαλαιώω, μέλ. -ώσω, συνοψίζω ένα επιχείρημα — Παθ., συγκεφαλαιώνομαι, σε Κ.Δ.

ἀνα-κηκίω, μόνο στον ενεστ. και παρατ. αναβλύζω, εξορμώ, ἀνακήκιν αἷμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-κηρύσσω, Αττ. -ττω, μέλ. -ξω, **1.** ανακηρύσσω μέσω κήρυκα, καθιστώ δημόσια γνωστό, σε Σοφ., Ξεν. **2.** με αιτ. προσ., ανακηρύσσω ως νικητή, σε Αριστοφ. — Παθ. απαρ. αορ. α' ἀνακηρυχθῆναι, σε Ηρόδ. **II.** φέρνω σε δημοπρασία, στον ίδ.

ἀνα-κινδυνεύω, μέλ. -σω, ξανακινδυνεύω, διατρέχω καινούριο κίνδυνο, σε Ηρόδ.

ἀνα-κινέω, μέλ. -ήσω, **I.** ανακινώ ή κουνώ μπρος και πίσω, σε Ηρόδ. **II.** εξεγείρω, εξάπτω, νόσον, σε Σοφ.· πόλεμον, σε Πλούτ.

ἀνακίνησις[ι], -εως, ή, κούνημα μπρος και πίσω· μεταφ., ενθουσιασμός, έξαψη, συγκίνηση, ταραχή, σε Σοφ.

ἀνα-κίρνᾶμαι, αποθ., αναμειγνύω καλά· μεταφ., φιλίας ἀνακίρνασθαι, συμμετέχω στην πιο στενή φιλία, σε Ευρ.

ἀνα-κλάζω, μέλ. -κλάγξω, αόρ. β' ἀνέκλᾶζον· φωνάζω δυνατά, κραυγάζω, ουρλιάζω, σε Ευρ.· λέγεται για σκύλο, γαβγίζω, υλακτώ, σε Ξεν.

ἀνα-κλαίω, Αττ. -κλάω, μέλ. -κλαύσομαι, **1.** θρηνώ γοερώς, ξεσπώ σε κλάματα, σε Ηρόδ. **2.** με αιτ., θρηνώ για, στον ίδ.· ομοίως στη Μέσ., σε Σοφ.

ἀνα-κλάω, μέλ. -κλάσω [ᾶ], **1.** λυγίζω, κάμπτω προς τα πίσω, δέρην, σε Ευρ. **2.** τσακίζω προς τα πίσω, σε Θουκ.

ἀνάκλησις, -εως, ή (ἀνακαλέω), **I.** κάλεσμα, πρόσκληση, επίκληση, θεῶν, σε Θουκ. **II.** επανάκληση· υποχώρηση, σε Πλούτ.

ἀνακλητικός, -ή, -όν (ἀνακαλέω), αυτός που προτρέπει, παροτρύνει, συντελεί σε κάτι, σε Πλούτ. **II.** κατάλληλος για επανάκληση, τόἀνακλητικόν σαλπίζειν, ήχος οπισθοχώρησης, σε Ανθ.

ἀνα-κλίνω[ι], ποιητ. ἄγ-κλίνω, μέλ. -κλινῶ, **I.** ακουμπώ, γέρνω κάτι πάνω σε κάτι άλλο, φέρνω σε κλίση (τόξον) ποτὶ γαίη ἀγκλίνας, έχοντάς το ακουμπισμένο στο έδαφος, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ., γέρνω προς τα πίσω, ξαπλώνω, ακουμπώ, στηρίζω, Λατ. resupinari, σε Ομήρ. Οδ. **II.** σπρώχνω προς τα πίσω μια πόρτα, την ανοίγω, σε Όμηρ., Ηρόδ.

ἀνάκλιτος, -ον, αυτός που γέρνει προς τα πίσω· ἄν. θρόνος, κάθισμα με «πλάτη», σε Πλούτ.

ἀνα-κλώθω, μέλ. -σω, λέγεται για τις Μοίρες, αλλάζω το νήμα της ζωής κάποιου, αλλάζω τη μοίρα του, σε Λουκ.

ἀνα-κογχῦλιάζω, μέλ. -σω (κόγχη), ανοίγω και πλαστογραφώ σφραγίδα, σε Αριστοφ.

ἀνα-κοινόω, μέλ. -ώσω, **I. 1.** συνδέω ένα πράγμα με κάτι άλλο, το φέρνω σε επικοινωνία με αυτό, τί τινι, σε Πλάτ. **2.** με δοτ. προσ., επικοινωνώ με, συμβουλευόμαι, ἄν. τοῖς θεοῖς περί τινος, σε Ξεν. **II. 1.** Μέσ. με Παθ. παρακ., ἀνακεκοίνωμαι κυρίως, συγκοινώνω κάτι δικό μου με κάτι άλλο, ἀνακοινοῦνται τῷ Ἰστροῦ τὸ ὕδωρ, ανακατεύει το νερό του με τον Ἰστρο, σε Ηρόδ. **2.** κυρίως όπως το Ενεργ., είτε ἀνακοινοῦσθαί τί τινι, μεταδίδω κάτι σε κάποιον· ή ἄν. τινί, συμβουλευόμαι κάποιον, σε Ξεν.· ἀπόλ., διατηρώ επικοινωνία, σε Αριστοφ.

ἀνα-κοιρᾶνέω, μέλ. -ήσω, ἀρχω, βασιλεύω ή διοικῶ ἕναν τόπο, σε Ανθ.
ἀνακομιδή, ή, ἀνάκτηση, επαναφορά, περισυλλογή, τῶν πλοίων, σε Ψηφ.
παρά Δημ.

ἀνα-κομίζω, ποιητ. **ἀγ-κομ-**, μέλ. Αττ. -κομιῶ, **I.** μεταφέρω, κουβαλώ, φέρνω
επάνω, σε Ξεν. — Παθ., προχωρώ προς τα πάνω, προς στα ενδότερα της
χώρας, σε Ηρόδ. **II. 1.** επαναφέρω, επανέρχομαι, σε Ξεν. — Μέσ. (με Παθ.
παρακ.), παίρνω πίσω, επαναφέρω, ανακτώ, σε Ηρόδ. — Παθ., γυρίζομαι
πίσω, επιστρέφομαι, και για πρόσωπα, επανέρχομαι, στον ίδ., Θουκ. **2.** Μέσ.
επίσης, πραγματοποιώ, σε Πίνδ.· συνέρχομαι, σε Ευρ.

ἀν-ἄκοντίζω, μέλ. -σω, αμτβ., εξακοντίζω ή βάλλω, χτυπώ, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνακοπή, ή, αναστολή, επίσχεση, εμπόδιο, οπισθοχώρηση κυμάτων και το
νερό που εναπομένει μετά την παλίρροια, σε Πλούτ.

ἀνα-κόπτω, μέλ. -ψω, **I. 1.** απωθώ, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αποκρούω επιτιθέμενο
εχθρό, σε Θουκ. **II.** σταματώ· Παθ., απωθούμαι, αναχαιτίζομαι, εμποδίζομαι,
τινός, από ένα πράγμα, σε Λουκ.

ἀνα-κουφίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, εγείρω, σηκώνω, σε Ευρ.· λέγεται για πλοίο,
ἀν.κάρα βυθῶν, σε Σοφ. — Παθ., ανασηκώνομαι ή γίνομαι ελαφρύτερος, αόρ.
α' ἀνεκουφίσθην, σε Ευρ.· διεγείρομαι στο πνεύμα, σε Ξεν.

ἀνακούφισις, -εως, ή, ελάφρυνση, απαλλαγή από κάτι, με γεν., σε Σοφ.

ἀνα-κράζω, αόρ. β' ἀνέκρᾶγον, κραυγάζω, σηκώνω τη δύναμη της φωνής, σε
Ομήρ. Οδ., Αττ.

ἀνάκρᾱσις, -εως, ή (ἀνακεράννυμι), ανάμειξη με άλλους, συγχρωτισμός, σε
Πλούτ.

ἀνα-κρέκομαι, Μέσ., βρίσκω τον τόνο, συντονίζομαι, σε Ανθ.

ἀνα-κρεμάννυμι, ποιητ. **ἀγ-κρ-**· μέλ. -κρεμάσω, Αττ. -κρεμῶ· — Παθ. -
κρέμαμαι· **I.** κρέμομαι πάνω σε κάτι, με δοτ., σε Ομήρ. Οδ.· ἐς... ή πρόσ..., σε
Ηρόδ. — Παθ., είμαι κρεμασμένος, στον ίδ. **II.** κάνω κάτι να εξαρτάται από
κάτι, εξαρτώ, σε Πλάτ.

ἀνα-κρίνω[ι], μέλ. -κρίνῶ, **I. 1.** εξετάζω προσεκτικά, ανακρίνω, ερωτώ, τινά,
σε Θουκ., Πλάτ. **2.** ζητώ πληροφορίες για ένα γεγονός, σε Αντιφ. — Μέσ., σε
Πίνδ. **II.** χρησιμοποιείται στην Αθήνα με τεχνική σημασία: **1.** εξετάζω τους
ἀρχοντες ως προς την καταλληλότητα των προσόντων τους, σε Δημ. **2.**
λέγεται για τους δικαστικούς ἀρχοντες, ανακρίνω τα πρόσωπα που
σχετίζονται με μια δίκη, ώστε να προετοιμαστεί η διαδικασία της,
προεξετάζω, στον ίδ. **III.** Μέσ., ἀνακρίνεσθαι πρὸς ἑαυτούς, διαπληκτίζεται ο
ένας με τον άλλο, σε Ηρόδ.

ἀνάκρισις, ποιητ. **ἄγκρ-**, ἔως, ή, ἀνάκριση, εξέταση των διαδίκων που
παίρνουν μέρος στη δίκη, προεργασία, προετοιμασία για το ζήτημα της δίκης,
προεξέταση, σε Ξεν.· μηδ' εἰς ἄγκρισιν ἔλθεῖν, δηλ. ούτε καν να ξεκινήσουν οι
διαδικασίες, σε Αισχύλ.

ἀνα-κροτέω, μέλ. -ήσω, σηκώνω και χτυπώ μαζί, τῷ χειρῇ, σε Αριστοφ.· τὰς
χειρᾶς, σε Αισχίν.· ἀπόλ., επευφημῶ ζωηρά, με ενθουσιασμό, σε Αριστοφ.

ἀνάκρουσις, -εως, ή, απώθηση, άπωση· λέγεται για πλοίο, το τίναγμα προς τα
πίσω του νερού, σε Θουκ.

ἀνα-κρούω, ποιητ. **ἀγ-κρ-**, μέλ. -σω, **I.** απωθώ, σταματώ, αποκρούω, αναχαιτίζω,
εμποδίζω, ἵππον χαλινῶ, σε Ξεν. **II. 1.** Μέσ., ἀνακρούεσθαι πρύμνην, βάζω το πλοίο
με την πρύμνη μέσω του τινάγματος του νερού προς τα πίσω, σε Αριστοφ.· ομοίως
ἀνακρούεσθαι, μόνο του, σε Θουκ.· επίσης, ἐπὶ πρύμνην ἀν., σε Ηρόδ.· μεταφ.,
οπισθοδρομῶ, σε Πλάτ. **2.** χρησιμοποιείται στη Μουσική, αρχίζω μελωδία, σε
Θεόκρ.

ἀνα-κτάομαι, μέλ. -ήσομαι, παρακ. *ἀν-έκτημαι*· αποθ.· **I.** ανακτώ για τον εαυτό μου, επανορθώνω, αποκαθιστώ, σε Ηρόδ., Αισχύλ. **II.** με αιτ. προσ., κερδίζω την εύνοια κάποιου, κερδίζω την εύνοια ή τη φιλία του, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀνακτορία, ή (ἀνάκτωρ), διαχείριση αλόγων, χειρισμός, διαφέντευσή τους, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀνακτόριος, -α, -ον (ἀνάκτωρ), αυτός που ανήκει σε άρχοντα ή βασιλιά, βασιλικός, ηγεμονικός, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνάκτορον, τό, παλάτι, βασιλικός οίκος· λέγεται για θεούς, ναός, ιερό, σε Ηρόδ., Ευρ.

ἀνάκτωρ, -ορος, ό = *ἄναξ*, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀνα-κϋκάω, μέλ. -ήσω, ανακινώ και αναμειγνύω, αναδεύω, σε Αριστοφ.

ἀνα-κυκλέω, μέλ. -ήσω, ξαναγουρίζω κυκλικά, σε Ευρ.· μεταφ., περιστρέφω κάτι μέσα στο μυαλό μου, σε Λουκ.

ἀνακυκλόομαι, Παθ. αναφέρομαι, περιτριγυρίζω, σε Ανθ.

ἀνα-κυμβάλιάζω, μέλ. -σω (*κύμβαλον*), ανατρέπομαι με θόρυβο, λέγεται για άρματα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-κύπτω, μέλ. -κϋψομαι ή -ψω· αόρ. α' *ἀνέκυψα*· παρακ. *ἀνακέκϋφα*· **I.** ανασηκώνω το κεφάλι, σε Ηρόδ.· *ἀνακεκυφώς*, με το κεφάλι ψηλά, λέγεται για άλογο, σε Ξεν. **II.** αναδύομαι από το νερό, εμφανίζομαι, παρουσιάζομαι, σε Αριστοφ., Πλάτ.· μεταφ., προκύπτω, σε Πλάτ.

ἀνα-κωκύω[ϋ], μέλ. -σω, θρηνώ μεγαλόφωνα, σε Αισχύλ.· *ἀνακωκύει φθόγγον*, εκβάλλω οξεία θρηνητική κραυγή, σε Σοφ.

ἀνάκῳς, επίρρ. (*ἄναξ*, διοικητής, επιμελητής), προσεκτικά, επιμελώς, *ἀνακῳς ἔχειν τινός*, μεριμνών για κάτι, καταβάλλω μεγάλη επιμέλεια σ' αυτό, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀνακωχή, ἀνακωχεύω, βλ. [ἀνοκωχή](#).

ἀνα-λάζομαι, αποθ., μόνο στον ενεστ., αναλαμβάνω, σε Μόσχ.

ἀν-ἄλλάζω, μέλ. -ξω, εκβάλλω πολεμική ιαχή, κραυγάζω, σε Ευρ., Ξεν.

ἀνα-λαμβάνω, μέλ. -λήψομαι, **I. 1.** αναλαμβάνω, παίρνω στα χέρια μου, σε Ηρόδ.· παραλαμβάνω στο πλοίο, στον ίδ., Θουκ.· γενικά, λαμβάνω για τον εαυτό μου, σε Θουκ. **2.** παίρνω κάτι, με σκοπό την εξέταση ή τη μελέτη, σε Πλάτ. **3.** αναλαμβάνω, αναδέχομαι, *τὴν προξενίαν*, σε Θουκ. κ.λπ. **4.** Μέσ., αποδέχομαι, αναλαμβάνω, δεσμεύομαι, *κίνδυνον, μάχην*, σε Ηρόδ. **5.** μαθαίνω εκ πείρας, σε Πλούτ. **II.** ανακτώ, ξανακερδίζω, παίρνω πίσω, *τὴν ἀρχήν*, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** αποκαθιστώ, επανορθώνω, κάνω καλό, *τὴν αἰτίην*, σε Ηρόδ.· *ἁμαρτίαν*, σε Σοφ. **3.** επιδιορθώνω, επανορθώνω, σε Ηρόδ.· *ἀν. ἐαυτόν*, ανακτώ δύναμη, ξαναζωντανεύω, σε Θουκ. **4.** ανακεφαλαιώνω, συνοψίζω, *τόν λόγον*, σε Ηρόδ., Πλάτ.· ενθυμούμαι, συναθροίζω, σε Πλούτ. **III.** σταματώ, αναχαιτίζω άλογο, σε Ξεν.· *ἀν. τὰς κύνας*, τους ανακαλώ, στον ίδ. **IV.** αποκτώ την εύνοια κάποιου, τον «κερδίζω», σε Αριστοφ.

ἀνα-λάμπω, μέλ. -ψω, **I.** αναφλέγομαι, παίρνω φωτιά, σε Ξεν. **II.** μεταφ., εκρήγνυμαι εκ νέου, ξεσπώ εκ νέου, όπως ο πόλεμος, σε Πλούτ. **2.** ανακτώ τις αισθήσεις μου, συνέρχομαι, αναζωογονούμαι, στον ίδ.

ἀν-αλγής-ές, = *ἀνάλγητος*, αυτός που δεν έχει πόνο, σε Πλούτ.

ἀναλγησία, ή, έλλειψη αισθήματος, αναισθησία, νωθρία, αδιαφορία, σε Δημ. **ἀν-άλγητος, -ον (άλγέω)**, χωρίς πόνο, και ομοίως, **I. 1.** λέγεται για πρόσωπα, αναισθητος, αδιάφορος στον πόνο, σε Αριστ. **2.** σκληρόκαρδος, ανοικτίρμων,

αδίστακτος, σε Σοφ.· *ἀναλγητότερος εἶναι*, λιγότερο θλιμμένος, σε Θουκ.· με γεν., *ἀν. εἶναι τινος*, αναισθητος ως προς κάτι, σε Πλούτ.· *ἐπίρρ. -τως*, αναισθητα, ανηλεώς, σε Σοφ. **II.** λέγεται για πράγματα, μη επώδυνος, στον ιδ. **2.** σκληρός, ανηλεής, *πάθος*, σε Ευρ.

ἀν-αλδής, -ές (ἀλδαίνω), μη ακμαίος, μη ρωμαλέος, άρρωστος, ασθενής, σε Αριστοφ.

ἀνα-λέγω, Επικ. παρατ. *ἄλλεγον*, μέλ. *ἀναλέξω*· Επικ. απαρ. αορ. *ἀ' ἀλλέξαι*· **I.** συναθροίζω, συλλέγω, *όστέα*, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., συλλέγω για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ.· *ἀν. πνεῦμα*, συνάγω την αναπνοή μου, αναπνέω βαθιά, σε Ανθ. **II.** υπολογίζω, *τὸν χρόνον*, σε Πλούτ. — Παθ., *ἀναλεγόμενον*, αυτό που εξιστορείται, σε Ξεν.

ἀνα-λείχω, μέλ. -ζω, γλείφω, *τὸ αἶμα*, σε Ηρόδ.

ἀνάληψις, ἡ (ἀναλαμβάνω), I. 1. ανάληψη ανατροφής παιδιού, αναγνώρισή του, σε Λουκ. **2.** Παθ., ανάληψη προς τα πάνω, η Ανάληψη του Χριστού, σε Κ.Δ. **II. 1.** ανάκτηση, μέσο, τρόπος ανάκτησης, σε Πλούτ. **2.** διάπραξη καλού, επανόρθωση σφάλματος, σε Θουκ.· ανανέωση, σε Λουκ.

ἀν-αλθής, -ές (ἀλθαίνω), μη επιδεχόμενος θεραπεία, ανίατος, αγιάτρευτος, σε Βίωνα.

ἀν-άλιος, -ον, Δωρ. αντί *ἀν-ήλιος*.

ἀν-άλιπος[ᾱλ], -ον, Δωρ. αντί *ἀν-ήλιπος*.

ἀνᾱλίσκω και **ἀνᾱλῶω**· παρατ. *ἀνήλισκον* και *ἀνάλουν*, μέλ. *ἀνᾱλώσω*, αόρ. *ἀ' ἀνήλωσα* και *ἀνάλωσα [ᾱ]*, παρακ. *ἀνήλωκα* και *ἀνάλωκα [ᾱ]*· — Παθ.

μέλ. *ἀνᾱλωθήσομαι*, αόρ. *ἀ' ἀνηλώθην* και *ἀνᾱλώθην*, παρακ. *ἀνήλωμαι* και *ἀνάλωμαι* (η ποσότητα της δεύτερης συλλαβής και του Ενεργ. τύπου, κάνουν αμφίβολο αν το ρήμα είναι σύνθ. του *ἀνά* και *άλίσκομαι*), **I. 1.** καταναλώνω, ξοδεύω, σπαταλώ ή διασπαθίζω χρήματα, σε Θουκ.· *εἷς τι*, σε κάτι, σε Πλάτ. κ.λπ.· *πρός τι*, σε Δημ.· *ὑπέρ τινος*, στον ιδ. — Παθ. *τάνηλωμένα*, τα χρήματα που έχουν δαπανηθεί, στον ιδ. **2.** μεταφ., *ἀνάλωσας λόγον*, «κατανάλωσες», ξόδεψες τα λόγια σου, σε Σοφ.· *ἀν. σώματα πολέμω*, σε Θουκ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, σκοτώνω, καταστρέφω, σε Τραγ. — Μέσ., αυτοκτονώ, σε Θουκ.

ἀνάλκεια, ἡ, έλλειψη δύναμης, αδυναμία, δειλία, Επικ. δοτ. πληθ. *ἀναλκείησι*, σε Ομήρ. Ιλ.· ενικ. *ἀναλκίη* (με ῖ), σε Θέογν.

ἄν-αλκίς, -ιδος, ὁ, ἡ, αιτ. -*ιδα* ή -*ιν*· (*ἀλκή*), αδύνατος, ανίσχυρος, ασθενής, λέγεται για απόλεμους ανθρώπους, σε Όμηρ., Αισχύλ. κ.λπ.

ἀν-ᾱλλομαι, μέλ. -*ᾱλοῦμαι*, αόρ. *ἀ' -ηλάμην*, αποθ. εκπηδώ, αναπηδώ, σε Αριστοφ., Ξεν.

ἄν-αλμος, -ον (ἄλμη), μη αλμυρός, μη γλυφός, σε Ξεν.

ἀναλογία, ἡ (ἀνάλογος), ισότητα λόγων, αναλογία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀνα-λογίζομαι, μέλ. Αττ. -*λογοῦμαι*, αποθ., **1.** συγκεφαλαιώνω, αναλογίζομαι, σε Πλάτ., Ξεν. **2.** υπολογίζω, εξετάζω, σκέφτομαι, *τι*, σε Θουκ. **3.** ακολουθ. από σύνδ., *ἀναλ. ὥς, ὅτι*, αναλογίζομαι, ενθυμούμαι ότι, στον ιδ., Ξεν.

ἀναλογισμός, ὁ, 1. σκέψη, υπολογισμός, σε Θουκ.· πορεία ή σειρά συλλογισμού, σε Ξεν. **2.** *κατὰ τὸν ἀναλογισμόν*, σύμφωνα με τον αναλογικό υπολογισμό, παρά Δημ.

ἀνά-λογος, -ον, ἀνάλογος, σύμμετρος, σύμφωνος, σε Πλάτ.· ουδ. ως επίρρ., σε αναλογία, σε συσχέτιση, αναλογικά, σε Αριστ.

ἀνᾱλόω, αρχ. τύπος του *ἀναλίσκω*.

ἄν-αλτος, -ον (ἀλθαίνω), απλήρωτος, άπληστος, άκόρεστος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνάλῃσις, -εως, ἡ (ἀναλύω), I. διάλυση, απαλλαγή, απελευθέρωση, κακῶν, από τα δεινά, σε Σοφ. II. (από Παθ.), αποχώρηση, αναχώρηση, θάνατος, σε Κ.Δ.

ἀναλῡτήρ, -ῆρος, ὁ, σωτήρας, λυτρωτής, σε Αισχύλ.

ἀνα-λύω, Επικ. **ἀλ-λύω·** Επικ. γ' ενικ. παρατ. *ἀλλύεσκε [ῡ]*· Επικ. θηλ. *μτχ. ἀλλύουσα·* μέλ. *-λύσω·* I. 1. χαλαρώνω, λύνω, λέγεται για τον ιστό της Πηνελόπης, σε Ομήρ. Οδ. 2. ελευθερώνω, αποδεσμεύω, απολύω, *ἐκ δεσμῶν*, στο ίδ. II. 1. μετά τον Όμηρ., *ἀν. ὀφθαλμόν, φωνάν*, δηλ. αποκαθιστώ τη χρήση της όρασης και της φωνής σε νεκρό, σε Πίνδ. 2. αναλύω, σε Αριστ. 3. τερματίζω κάτι, σε Ξεν.· καταργώ, ακυρώνω, σε Δημ. — Μέσ., εξαλείφω λάθη, σε Ξεν., Δημ. III. 1. αμτβ., λύνω τα πρυμνήσια σχοινιά, σηκώνω την άγκυρα, αποπλέω, σε Πολύβ.· μεταφ., λέγεται για θάνατο, σε Κ.Δ. 2. επανέρχομαι, επιστρέφω, στο ίδ.

ἀνάλωμα, -ατος, [ᾱ], τό (ἀνᾱλόω), δαπάνη, έξοδο, κόστος, στον πληθ. δαπάνες, σε Θέογν., Θουκ.

ἀνάλωσις, ἡ (ἀναλώω), δαπάνη, έξοδο, σε Θέογν., Θουκ.

ἀνᾱλωτής, -οῦ, ὁ (ἀναλόω), δαπανηρός, σπάταλος, σε Πλάτ.

ἀνᾱλωτικός, -ή, -ὄν (ἀνᾱλόω), δαπανηρός, ακριβός, σε Πλάτ.

ἀν-άλωτος[ᾱλ], -ον (ἀλίσκομαι), 1. ανίκητος, ακυρίευτος, ακλόνητος, απόρθητος, ακαταμάχητος, σε Ηρόδ.· επίσης, αυτός που δεν έχει πορθηθεί ακόμα, που είναι ακόμα ακυρίευτος, σε Θουκ. 2. λέγεται για πρόσωπα, *ἀν. ὑπὸ χρημάτων*, αδιάφθορος, αδέκαστος, σε Ξεν.

ἀνα-μαιμάω, μόνο στον ενεστ., μαίνομαι, επεκτείνομαι με μανία, με αιτ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-μανθάνω, μέλ. *-μαῖθῃσμαι*, εξετάζω προσεκτικά, σε Ηρόδ.

ἀν-αμάξευτος, -ον (ἀμαξεύω), αυτός που δεν μπορούν να τον διαβούν άμαξες, αδιάβατος, σε Ηρόδ.

ἀν-αμάρτητος, -ον (ἀμαρτάνω), 1. αλάνθαστος, μη σφαλλόμενος, μη άστοχος, σε Ξεν. 2. με ηθική σημασία, άμεμπτος, ανεπίληπτος, σε Πλάτ. κ.λπ.· *ἀν. πρὸς τινα ἡ τινι*, μην έχοντας διαπράξει κανένα αδίκημα σε κάποιον, σε Ηρόδ.· *ἀν. τινος*, αθῶος για κάτι, στον ίδ.· *τὸ ἀναμάρτητον*, αθωότητα, σε Ξεν.· *ἐπίρρ. -τως*, αλάνθαστα, άψογα, άμεμπτα, στον ίδ.

ἀνα-μᾶρυκάομαι, βλ. [ἀναμῆρ-](#).

ἀνα-μᾶσάομαι, αποθ., ξαναμασώ, μηρυκάζω, σε Αριστοφ.

ἀνα-μάσσω, Αττ. *-ττω*, μέλ. *-ξω*, σπογγίζω, αποτρίβω, *ἔργον ὃ σῆ κεφαλῇ ἀναμάξεις*, έργο το οποίο εσύ με τις τρίχες του κεφαλιού σου θα σκουπίσεις, (σαν να ήταν κηλίδα), σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, *ταῦτα ἐμῇ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω*, σε Ηρόδ. — Μέσ., *ἀναματτομένη τῷ προσώπῳ τοῦ αἵματος*, έχοντας σκουπίσει λίγο από το αίμα του προσώπου μου, σε Πλούτ.

ἀνα-μάχομαι[ᾱ], μέλ. *-μαχέσσομαι*, Αττ. *-μαχοῦμαι*, αποθ., αναζωπυρώνω τη μάχη, αποκαθιστώ προηγούμενη ήττα, σε Ηρόδ., Θουκ.· *ἀν. τὸν λόγον*, μάχομαι σε αγώνα λόγων άλλη μια ακόμη φορά, σε Πλάτ.

ἀν-άμβᾱτος, -ον, λέγεται για άλογο, αυτό που δεν έχει αναβάτη, σε Ξεν.

ἀνα-μέλπω, μέλ. *-ψω*, ξεκινώ, αρχίζω να τραγουδώ, *αἰοιδάν*, σε Θεόκρ.

ἀνα-μεμίχᾱται, Ιων. αντί *ἀναμεμιγμένοι εἰσί*, γ' πληθ. παρακ. του *ἀναμίγνυμι*.

ἀνα-μένω, ποιητ. **ἀμ-μένω**, Αιολ. **ὀμμένω**, μέλ. *-μενῶ*, 1. περιμένω, αναμένω, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· με αιτ. και απαρ., *ἀν.τινὰ ποιεῖν*, περιμένω την

ενέργεια κάποιου, σε Ηρόδ.· *άν. τι γίνεσθαι*, να συμβεί κάτι, στον ίδ.· *απόλ.*, περιμένω, παραμένω, σε Σοφ. κ.λπ. **2.** αναμένω, υποφέρω, υπομένω, τι, σε Ξεν. **3.** ακυρώνω, αναβάλλω, καθυστερώ, στον ίδ.

ανά-μεσος, -ον, αυτός που βρίσκεται στην ενδοχώρα ή στο εσωτερικό, Λατ. *mediterraneus*, σε Ηρόδ.

ανά-μεστος, -ον, (και —τη στον Ευρ.) πλήρης, γεμάτος, *τινος*, από ένα πράγμα, σε Δημ.

άνα-μεστόω, μέλ. *-ώσω*, γεμίζω εξ ολοκλήρου, κάνω κάτι πλήρες μέχρι πάνω, σε Αριστοφ., στην Παθ.

άνα-μετρέω, μέλ. *-ήσω*, **I. 1.** ξαναμετρώ το δρόμο από τον οποίο διήλθα, ανατρέχω τα βήματά μου σε κάποιο μέρος, *ὄφρα άναμετρήσαιμι Χάρυβδιν*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ανακεφαλαιώνω, σε Ευρ., στην Μέσ. **II. 1.** ξαναμετρώ, μετρώ προσεκτικά, παίρνω μέτρα για, τι, σε Ηρόδ.· *άν. έαυτόν*, σε Αριστοφ. — Μέσ., *άνεμετρησάμην φρένας τās σās*, μέτρησε, υπολόγισε το μυαλό σου, σε Ευρ. **2.** *άναμετρεΐσθαι δάκρυ είς τινα*, μετρώ (δηλ. αποπληρώνω) σ' αυτόν φόρο δακρύων, στον ίδ.

άναμέτρησις, -εως, ή (άναμετρέω), καταμέτρηση, *τινος πρός τι*, ένα πράγμα προς ένα, σε Πλούτ.

άνα-μηρυκάομαι ή άναμᾶρ-, αποθ., αναμασώ τροφή, σε Λουκ.

ανάμῖγα, ποιητ. **ἄμμῖγα**, επίρρ., *άναμίξ*, συγκεχυμένα, ανακατωμένα, σε Σοφ., Ανθ.

άναμιγδα, = *άναμίξ*, σε Σοφ.

άνα-μίννυμι και -ύω, ποιητ. **ἄμ-μίννυμι**, μέλ. *-μίξω*· Επικ. αόρ. α' μετοχή *άμμίξας*· πρβλ. **άναμίσγω**· ανακατεύω, αναμειγνύω μεταξύ τους, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. — Παθ., αναμειγνύομαι μαζί με άλλους, σε Ηρόδ., Αττ.· επικοινωνώ, συναλλάσσομαι, σε Πλούτ.

άνα-μιμνήσκω, μέλ. *-μνήσω*, ποιητ. **ἄμμνήσω**, **I. 1.** θυμίζω κάτι σε κάποιον, με διπλή αιτ.· *ταῦτά μ' άνέμνησας*, σε Ομήρ. Οδ.· με γεν. πράγμ., *άν. τινά τινος*, σε Ευρ.· με αιτ. προσ. και απαρ., θυμίζω σε κάποιον να κάνει κάτι, σε Πίνδ. **2.** με αιτ. πράγμ., ανακαλώ στη μνήμη, μνημονεύω, σε Δημ. **II.** στην Παθ., ενθυμούμαι, τινός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· πιο σπάνια, τι, σε Αριστοφ., Πλάτ.· *περί τι*, σε Πλάτ.

άνα-μίννω, ποιητ. αντί *άνα-μένω*, σε Ομήρ. Ιλ.

άναμίξ (άναμίννυμι), επίρρ., κατά τύχη, συγκεχυμένα, ανακατωμένα, σε Ηρόδ., Θουκ.

άνάμιξις, -εως, ή (άναμίννυμαι), επικοινωνία, συναλλαγή, σε Πλούτ.

άνα-μίσγω, ποιητ. και Ιων. αντί *άναμίννυμι*, μόνο στον ενεστ. και παρατ., ανακατεύω ένα πράγμα με κάτι άλλο, *τί τινι*, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., αναμειγνύομαι, έρχομαι σε επαφή, επικοινωνία, *τινι*, σε Ηρόδ.

άνα-μισθαρνέω, μέλ. *-ήσω*, υπηρετώ εκ νέου επί πληρωμής, σε Πλούτ.

άναμνησθείς, μτχ. Παθ. αορ. α' του *άναμιμνήσκω*.

άνάμνησις, -εως, ή (άνα-μιμνήσκω), ενθύμηση, ανάμνηση, σε Πλάτ. κ.λπ.

άναμνηστός, -όν (άνα-μιμνήσκω), αυτός που μπορεί να ανακληθεί στην μνήμη, σε Πλάτ.

άνα-μολεΐν, απαρ. του *άν-έμολον*, αόρ. β' του *άναβλώσκω*, διέρχομαι, διαπερνώ, με αιτ., σε Ευρ.

άνα-μορμύρω, βρυχώμαι δυνατά, αναβράζω, *πᾶσ' άναμορμύρεσκε* (Ιων. παρατ.), λέγεται για τη Χάρυβδη, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνα-μοχλεύω, μέλ. -σω, ανυψώνω με μοχλό, ανακινώ βίαια, *πύλας*, σε Ευρ.
ἀν-αμπλάκητος ή **ἀν-ᾗπλάκητος**, -ον, **1.** αλάνθαστος, μη εσφαλμένος, σε Σοφ. **2.** λέγεται για άνθρωπο, αναμάρτητος, χωρίς πταίσμα, σε Αισχύλ., Σοφ.
ἀνα-μυχθίζομαι, αποθ., μόνο στον ενεστ., μουγκρίζω δυνατά, σε Αισχύλ.
ἀν-αμφίβολος, -ον, αναμφισβήτητος, βέβαιος· επίρρ. -λως, σε Λουκ.
ἀν-αμφίλεκτος, -ον, = το επόμ., σε Λουκ.
ἀν-αμφίλογος, -ον, αδιαφιλονίκητος, αναμφίβολος, σε Ξεν.· επίρρ. -γως, αδιαμφισβήτητα, στον ίδ.
ἀν-αμφισβήτητος, -ον, αναμφίβολος, βέβαιος, αδιαφιλονίκητος, σε Θουκ.·
ἀν.χώρα, τόπος για τον οποίο δεν υπάρχει διαφωνία δηλ. γνωστός, σε Ξεν.

ἀνανδρία, ἡ, ἔλλειψη ανδρυσύνης, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ. **2.** δειλία, ανανδρία, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἄν-ανδρος, -ον (ἄνῆρ)· **Ι.** ἄνευ ἀνδρός, αγαμία, κατάσταση ἀνευ συζύγου, σε Τραγ. **2.** ἄνευ ἀνδρῶν, χωρίς ἄνδρες, στο ἰδ. **ΙΙ.** αὐτός ἀπό τον οποίο λείπει ἡ ἀνδρεία, δειλός, σε Ηρόδ., Πλάτ.· τὸ ἄνανδρον = ἀνανδρία, σε Θουκ.

ἄν-ἀνδρωτος, -ον (ἀνδρόω), ορφανός, στερημένος, εὔναι, σε Σοφ.

ἀνα-νεάζω, στον ενεστ., ανανεώνω τὴ νεότητα κάποιου, σε Αριστοφ.

ἀνα-νέμω, ποιητ. **ἄν-νέμω**, μέλ. -νεμῶ, **1.** διανέμω ἐκ νέου, ανακατανέμω — Μέσ., ἀριθμῶ, λογαριάζω, σε Ηρόδ. (στον Ἰων. μέλ. -νεμέεται), **2.** απαγγέλλω, διαβάζω, σε Θεόκρ.

ἀνα-νέομαι, αποθ., μόνο στον ενεστ., ἀνέρχομαι, ἀνατέλλω, ἀννεῖται (Επικ. ἀντί ἀνανεῖται), σε Ομήρ. Οδ.

ἀνα-νεόομαι, ἀόρ. ἀ' ἀνενεωσάμην, ανανεώνω, σε Θουκ. κ.λπ.

ἀνα-νεύω, μέλ. -νεύσομαι ἢ -νεύσω· ἀόρ. ἀ' ἀνένευσα· **1.** ρίχνω τὸ κεφάλι πίσω ὡς ἐνδείξη ἀρνήσεως (τὴν ὁποία ἐκφράζουμε με τὸ κούνημα του κεφαλιού), σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με αιτ. πράγμ., ἀρνούμαι, ἀπορρίπτω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνανέωσις, -εως, ἡ (ἀνανεόομαι), ἀναγέννηση, ἀνανέωση, σε Θουκ.

ἀνα-νήφω, μόνο στον ενεστ., **1.** ἐπιστρέφω στὴν νοητικὴ διαύγεια, νηφαλιότητα, σε Κ.Δ. **2.** μτβ., καθιστῶ ξανά νηφάλιο κάτι, σε Λουκ.

ἄν-ανθής, -ές (ἄνθος), αὐτός που εἶναι χωρίς ἀνθη, αὐτός του ὁποίου ἔχει παρέλθει ἡ ἀνθηρότητα, σε Πλάτ.

ἄναντα, ἐπίρρ. του ἀνάντης, ἀνηφορικά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄν-αντᾶγωνιστος, -ον (ἀγωνίζομαι), **Ι.** αὐτός που δεν ἔχει ἀνταγωνισμό, ἀκαταμάχητος, σε Θουκ.· ἀσυναγώνιστος, ἀδιαφιλονίκητος, στον ἰδ.· ἐπίρρ. -τως. **ΙΙ.** ἀκαταμάχητος, αὐτός στον ὁποῖο δεν μπορεῖ νὰ ἀντισταθεῖ κάποιος, σε Πλούτ.

ἄν-άντης, -ες (ἀνά, ἄντην), ἀνηφορικός, ἀπότομος, ἀπόκρημνος, σε Ηρόδ., Πλάτ., Ξεν.· πρὸς τὸ ἄναντες, στο ὑψηλότερο σημεῖο, σε Πλάτ.

ἄν-αντίλεκτος, -ον, ἀναντίρρητος, μὴ ἐπιδεχόμενος ἀντιλογία, σε Λουκ.

ἄναξι[ᾱ], ἄνακτος, ὁ, κλητ. ἄνα· (ἀνάσσω)· **Ι.** ἄρχοντας, βασιλιάς, τίτλος ἀποδιδόμενος στους θεούς, ἰδίως στον Ἀπόλλωνα καὶ στο Δία, σε Όμηρ.· στον τελευταῖο στὴν κλητ. Ζεῦ ἄνα, σε Ομήρ. Ιλ. **ΙΙ.** ἀνάμεσα στους Ομηρικούς ἥρωες, ὁ Ἀγαμέμνωνας εἶναι ὁ ἄναξ ἀνδρῶν· ἀλλὰ τὸ ἄναξ εἶναι τίτλος ἀποδιδόμενος σε ὅλους τους ἄνδρες με διακεκριμένη καὶ ὑψηλὴ θέση, ὅπως ὁ Τειρεσίας, σε Ομήρ. Οδ.· βασιλεὺς ἄναξ, ἄρχοντας βασιλιάς, στο ἰδ. **ΙΙΙ.** οἰκοδεσπότης, ἰδίως δηλώνοντας τὴ σχέση μεταξύ κυρίου καὶ δούλου, στο ἰδ. **ΙV.** μεταφ., κώπης, ναῶν ἄνακτες, ἄρχοντες των κουπιῶν, των πλοίων, σε Αισχύλ.· ἄν. ὅπλων, σε Ευρ.

ἀνα-ξαίνω, μέλ. -ξάνῶ, ἀνοίγω, ξύνω πληγὴ, σε Βάβρ.

ἀνα-ξηραίνω, μέλ. -ἄνῶ, ἀόρ. ἀ' ἀνεξήρᾶνα, Επικ. γ' ἐνικ. ὑποτ. ἀγξηράνη· ἀποξηραίνω, καταξηραίνω, λέγεται γιὰ τον ἀνεμο, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀποξηραίνω ποταμό, σε Ηρόδ.

ἀναξία, ἡ (ἀνάσσω), διαταγή, κέλευσμα, ἐντολή, σε Πίνδ.

ἄν-ἄξιος, -ον καὶ -α, -ον· **Ι. 1.** λέγεται γιὰ πρόσωπα, ἀνάξιος, μὴ θεωρούμενος ἄξιος γιὰ, με γεν., σε Ηρόδ.· ἀνάξιον σοῦ, πολὺ καλύτερο ἀπὸ ἐσένα, σε Σοφ.· με ἀπαρ., ἀνάξιος δυστυχεῖν, αὐτός που δεν ἀξίζει νὰ υποφέρει, στον ἰδ.· ἐπίρρ. ἐφθάρησαν ἀναξίως ἐαυτῶν, σε Ηρόδ. **2.** ἀπόλ., ἀνάξιος, μὴ χρήσιμος, εὐκαταφρόνητος, στον ἰδ., σε Σοφ.· ἐπίρρ. -ίως, σε Σοφ. **3.** αὐτός που δεν

αζίζει να πάθει κακό, στον ίδ., σε Ευρ. **II.** λέγεται για πράγματα, μη άζια, *ἀνάζια παθεῖν*, σε Ευρ. κ.λπ.

ἀναξι-φόρμιγξ, -ιγγος, ὁ, ἡ, αυτός που άρχεται από τη φόρμιγγα ή τη λύρα, σε Πίνδ.

ἀναξυρίδες, -ίδων, αἱ, περισκελίδες που φορούσαν οι ανατολικοί λαοί, σε Ηρόδ., Ξεν.· από τους Σκύθες, σε Ηρόδ. (περσική λέξη).

ἀνα-ξύω[υ], μέλ. -ξύσω, αποξύνω ή απαλείφω — Παθ., *ἀναξυσθείς*, (μτχ. αορ. α'), έχοντας ξυσμένη την επιφάνεια σε Πλούτ.

ἀνα-οίγω, μέλ. -ξω, Επικ. αντί *ἀνοίγω*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-παιδεύω, μέλ. -σω, εκπαιδεύω από την αρχή, σε Αριστοφ.

ἀνάπαιστος, -ον, αναπαλλόμενος, αυτός που ανασκirtά· ως ουσ., ο *ἀνάπαιστος* (δηλ. ανάποδος δακτύλιος), αναπαιπτικός στίχος, σε Αριστοφ.· *ἀνάπαιστα, τά*, αναπαιστικά, σατιρικά ποιήματα, σε Πλούτ.

ἀνα-παίω, μέλ. -σω, αναπάλλομαι, αντικρούω.

ἀνά-πᾶλιν, επίρρ., **I.** ξανά πίσω, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** από την αρχή, στον ίδ. **III.** αντίθετα, τουναντίον, στον ίδ.

ἀνα-πάλλω, ποιητ. **ἄμ-πάλλω**· Επικ. μτχ. αορ. α' *ἄμπεπαλὼν*· πάλλω μπρος και πίσω, *ἄμπεπαλὼν ἔγχος*, αφού κίνησε προς τα μπρος και προς τα πίσω το δόρυ, ώστε να το ρίξει με μεγαλύτερη δύναμη, σε Ομήρ. Ιλ.· θέτω σε κίνηση, ωθώ, σπρώχνω, σε Ευρ.· *ἀμπάλλειν τὰ κῶλα*, σε Αριστοφ. — Παθ., ανατινάσσομαι, *ὥς ὅτε ἀναπάλλεται ἰχθύς, ὥς πληγεῖς ἀνέπαλτο* (γ' ενικ. Επικ. αορ. β') όπως όταν ένα ψάρι σπαρταράει, όπως σπαρταράει ένας πληγωμένος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-πάσσω, μέλ. -πάσω [ᾶ], ραντίζω, ρίχνω, σκορπίζω, *τί τινι*, σε Πίνδ.

ἀνάπαυλα, -ης, ἡ (ἀναπαύω), I. 1. ανάπαυση, ανακούφιση, σε Σοφ.· *κατ' ἀναπαύλας διηρημένοι*, διαιρεμένοι έτσι ώστε να εργάζονται περιοδικά, λέγεται για εργάτες, σε Θουκ. **2.** με γεν. πράγμ., ξεκούραση από κάτι, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ. **II.** μέρος ξεκούρασης, αναπαυτήριο, Λατ. *deversorium*, σε Ευρ., Αριστοφ.

ἀνάπαυμα, ποιητ. **ἄμπ-, -ατος, τό (ἀναπαύω), 1.** ανάπαυλα, ξεκούραση, σε Ησίοδ.· *μεριμνῶν*, από τις έγνοιες, σε Θέογν. **2.** μέρος ανάπαυσης, σε Ανθ. **ἀνάπαυσις**, ποιητ. **-ἄμπ-, -εως, ἡ (ἀναπαύω), 1.** ανάπαυλα, ανάπαυση, ησυχία, σε Πίνδ., Ξεν.· ξεκούραση, ανακούφιση, αναζωογόνηση, αναψυχή, σε Ξεν. **2.** ξεκούραση από κάτι, με γεν., σε Θουκ.

ἀναπαυστήριος ή -παυτήριος, Ιων. **ἄμπ-, -ον (ἀναπαύω), I.** αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος προς ανάπαυση, σε Ηρόδ. **II. 1.** ως ουσ., *ἀναπαυστήριον, τό*, ο χρόνος για ανάπαυση, σε Ξεν. **2.** τόπος ανάπαυσης, σε Λουκ.

ἀνα-παύω, ποιητ. και Ιων. **ἄμπ-,** μέλ. -σω, καταπαύω, σταματώ ή εμποδίζω από κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀν. τινά τινος*, του δίνω ανάπαυση ή ανακούφιση από κάτι, σε Σοφ., Δημ. **2.** με αιτ. μόνο, σταματώ, τερματίζω, *βοήν*, σε Σοφ.· περισσότερο σύνηθες, επιφέρω σταμάτημα, ανάπαυση, *τὸ στράτευμα, τοὺς ναύτας*, σε Ξεν. **3.** σπανίως αμτβ. με σημασία της Μέσ., αναπαύομαι, *ἀναπαύοντες*, σε Θουκ.· *ἀνέπαυεν*, σε Ξεν. **II. 1.** Μέσ. και Παθ., απέχω από κάτι, *ἀπὸ ναυμαχίας*, σε Θουκ. **2.** απόλ., ξεκουράζομαι, κοιμάμαι, Λατ. *pernoctare*, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· λέγεται για νεκρούς, σε Θεόκρ.· λέγεται για στρατιώτες, αναπαύομαι, κάνω στάση, σε Ξεν. **3.** ανακτώ δύναμη, στον ίδ.

ἀνα-πείθω, Αρκαδ. **ἄμπ-,** μέλ. -πείσω, **1.** προσεταιρίζομαι, καταπείθω, σε Ξεν. — Παθ., σε Θουκ. **2.** μεταπείθω, παρακινώ κάποιον να κάνει κάτι, με αιτ. προσ. και

απαρ., σε Ηρόδ., Αττ.· *άν. τινά τι, πείθω κάποιον για κάτι*, σε Αριστοφ. **3.**

παραπλανώ, εξαπατώ, *τινά*, σε Ηρόδ. κ.λπ.

άνα-πειράομαι, αποθ., προσπαθώ ή επιχειρώ ξανά· ως στρατιωτικός και ναυτικός όρος, επαναλαμβάνω ή εξακολουθώ τις ασκήσεις, σε Ηρόδ., Θουκ.

άνα-πείρω, ποιητ. **άμπ-**, **I.** διαπερνώ, περνώ σε σούβλα, σε Ομήρ. **Ιλ.**, Αριστοφ. **II.** «παλουκώνω» *ἐπὶ ξύλου τινά*, σε Ηρόδ. — Παθ., *ἀποθανεῖν ἀναπᾶρεις* (μτχ. αορ. β'), στον **ιδ.**

ἀναπειστήριος, -α, -ον (ἀναπείθω), πειστικός, σε Αριστοφ.

άνα-πεμπάζομαι, αποθ., καταμετρών, απαριθμώ ξανά, σε Πλάτ.

άνα-πέμπω, ποιητ. **άμπ-**, μέλ. **-ψω, I. 1.** στέλνω προς τα πάνω, σε Αισχύλ.· στέλνω προς τα μπρος, σε Πίνδ. — Μέσ., στέλνω εκ μέρους μου, σε Ξεν. **2.** στέλνω σε ψηλότερο σημείο, από τα παράλια στην ενδοχώρα, ιδίως στην Κεντρική Ασία, σε Θουκ., Ξεν. **II.** στέλνω πίσω, σε Πίνδ.

ἀναπεπταμένος, -η, -ον, μτχ. Παθ. παρακ. του *ἀναπετάννυμι*.

ἀναπεσεῖν, απαρ. αορ. β' του *ἀναπίπτω*.

άνα-πετάννυμι ή **-ύω**, έπειτα **άνα-πετάω**, μέλ. **-πετάσω [ᾶ]**, Αττ. **-πετῶ**· ποιητ. **άμπ-**· πρβλ. **ἀναπίπτημι**· αναπτύσσω, ανοίγω, απλώνω πανιά, σε Ομήρ. **Ιλ.**·

ἀν.βόστρυχον, αφήνω τα μαλλιά να πέφτουν χαλαρά, σε Ευρ.· *φάοςάμπετάσας*, έχοντας διαχύσει φως τριγύρω, στον **ιδ.**· *ἀν.τάς πύλας*, ανοίγω διάπλατα τις πόρτες, σε Ηρόδ. — Παθ., *ἀναπεπταμένος*, ανοικτός, διάπλατος, σε Ομήρ. **Ιλ.**· *άλωπηξ ἀναπιπταμένη*, αλεπού ξαπλωμένη ανάσκελα, σε Πίνδ.· η μτχ. Παθ. παρακ.

ἀναπεπταμένος, -η, -ον, είναι συχνά απλό επίθ., ανοικτός, λέγεται για τη θάλασσα, σε Ηρόδ.· λέγεται για τα μάτια, σε Ξεν.· *δίαίτα ἀν.*, ζωή στο ύπαιρθο, σε Πλούτ.

άνα-πέτομαι, ποιητ. **άμπέταμαι**, μέλ. **-πτήσομαι**, αόρ. β' *ἀν-επτόμην* ή *ἀν-επτάμην*, επίσης στον Ενεργ. τύπο *ἀν-έπτην*· **1.** πετώ, πετώ μακριά, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** μεταφ., είμαι έτοιμος να πετάξω, *ἀνεπτάμαν*, σε Σοφ.· *ἀνέπταν φόβω*, στον **ιδ.**

άνα-πήγνυμι, μέλ. **-πήξω**, αναμπήγω, σταυρώνω, «παλουκώνω», διαπερνώ, σε Πλούτ.

άνα-πηδάω, ποιητ. **άμπ-**, μέλ. **-ήσομαι, I.** αναπηδώ, ανασκιρτώ, σε Ομήρ. **Ιλ.**, Ηρόδ. κ.λπ. **II.** πηδώ προς τα πίσω από φόβο, σε Αριστοφ.· *ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν Ἑστίαν*, για προστασία, σε Ξεν.

ἀνά-πηρος, -ον, ακρωτηριασμένος, σακατεμένος, ανάπηρος, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀναπιδύω, λέγεται για το έδαφος, αναβλύζω, ανέρχομαι, σε Πλούτ.

άνα-πίμπλημι, μέλ. **-πλήσω, I. 1.** γεμίζω, πληρώ, Λατ. *explere*, Επιγρ. παρά Λουκ. **2.** μεταφ., *πότμον ἀναπλήσαντες*, έχοντας εκπληρώσει το απόλυτο μέτρο δυστυχίας, σε Ομήρ. **Ιλ.**· ομοίως, *ἀναπλήσαι οἶτον, κακά, ἄλγεα, κήδεα*, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **II.** με γεν. πράγγμ., γεμίζω ένα πράγμα, σε Αριστοφ. κ.λπ. **2.** με σημασία μιάσματος, μόλυνσης, *ὥς πλείστους ἀναπλήσαι αἰτίων*, σε Πλάτ.· ομοίως Παθ., είμαι μολυσμένος με ασθένεια, σε Θουκ., Πλάτ.

άνα-πίπτω, ποιητ. **άμπ-**· μέλ. **-πεσοῦμαι**, αόρ. β' *-έπεσον*· πέφτω προς τα πίσω, σε Αισχύλ. **2.** αποσύρομαι, αποχωρώ, σε Θουκ.· αποκαρδιώνομαι, είμαι δειλός, Λατ. *concidere animo*, σε Δημ. **3.** λέγεται για σχέδιο, εγκαταλείπομαι, στον **ιδ.** **4.** αναπαύομαι, στηρίζομαι, ξαπλώνομαι σε τραπέζι, όπως το *ἀνάκειμαι*, σε Κ.Δ.

άνα-πίτνημι, ποιητ. αντί *άνα-πετάννυμι*, σε Πίνδ.

ἀν-απλάκτης, -ον = *ἀναμπλάκτης*, βλ. αυτ.

άνα-πλάσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -**πλάσω** [ᾶ], **I. 1.** δημιουργώ εκ νέου, αποκαθιστώ, επαναμορφοποιώ, επανασχηματοποιώ, σε Αριστοφ. — Μέσ., *ἀναπλάσασθαι οἰκίην*, ξαναχτίζω το σπίτι μου, σε Ηρόδ. **2.** μεταφ., εφευρίσκω, στη Μέσ., σε Ανθ. **II.** αναπλάθω, αλείφω, επαλείφω — Παθ., *κηρόν ἀναπεπλασμένος*, ήταν επαλειμμένος, σε Αριστοφ.

άνα-πλέκω, μέλ. -**ξω**, **1.** περιστεφανώνω, σε Πίνδ. — Μέσ., *πλέκω τα μαλλιά μου*, σε Λουκ. **2.** μεταφ. λέγεται για τη σύνθεση στίχων, σε Ανθ. **3.** Παθ., *ἀναπεπλεγμένος*, στενά συνδεδεμένος, συμπεπλεγμένος, σε Πλούτ.

ανά-πλεος, -**α**, -**ον**, Αττ. αρσ. και ουδ. -*πλεως*, -*ων*, επίσης, θηλ. -*πλέα*· πληθ. ονομ. -*πλέω*, ουδ. -*πλεα*· αιτ. αρσ. -*πλεως*· **I.** αρκετά πλήρης από κάτι, με γεν., σε Ηρόδ., Πλάτ. **II.** μολυσμένος με ή από κάτι· με γεν., σε Πλάτ.

άνα-πλέω, Ιων. -**πλώω**, Επικ. -**πλείω**· μέλ. -*πλεύσομαι*· **I. 1.** πλέω προς τα πάνω, πλέω ενάντια στο ρεύμα, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ. **2.** μεταβαίνω κάπου μέσω της θάλασσας, σε Ομήρ. Ιλ., Δημ. **II.** πλέω πίσω μέσω του ίδιου δρόμου, επανέρχομαι μέσω της θάλασσας, σε Ηρόδ., Ξεν.· λέγεται για ψάρια, κολυμπώ προς τα πίσω, σε Ηρόδ.

ανά-πλεως, βλ. [ανάπλεος](#).

άνα-πληρώω, μέλ. -**ώσω**, **I. 1.** γεμίζω το κενό, σε Πλάτ. **2.** συμπληρώνω, χορηγώ, παρέχω αυτό που λείπει, στον ιδ. — Μέσ., *δώματ' ἄν*, γεμίζοντας τα σπίτια τους, σε Ευρ. **3.** συμπληρώνω τον αριθμό ενός σώματος, *τὴν βουλὴν*, σε Πλούτ.· *ἄν. τὴν συνηγορίαν*, συμπληρώνω τη θέση του συνηγόρου, στον ιδ. **4.** αποτίνω ολόκληρο το τίμημα, σε Μέσ., σε Δημ. **II.** Παθ., αποκαθίσταμαι σε πρότερη κατάσταση, λέγεται για τον ήλιο μετά την έκλειψη, σε Θουκ.

ἀναπλήρωσις, -**εως**, ἡ, συμπλήρωση, γέμισμα, σε Αριστ., Πλούτ.

ἀναπληρωτέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να αναπληρώσει, σε Πλούτ.

άνα-πλήσσει, απαρ. αορ. α' του -*ίμπλημι*· -**πλήσω**, μέλ.

ανάπλος, συνηρ. -**πλους**, ὁ (ἀναπλέω), **1.** πλεύση προς τα πάνω σε ποταμό, δηλ. ενάντια στο ρεύμα, σε Ηρόδ. **2.** απόπλους στη θάλασσα, σε Πολύβ.

άν-απλόω, μέλ. -**ώσω**, ξεδιπλώνω, ανοίγω, σε Μόσχ., Βάβρ.

ἀναπλώω, Ιων. αντί ἀναπλέω.

ἀνάπνευμα, ποιητ. ἄμπν-, -**ατος**, τό (ἀναπνέω), τόπος ανάπαυσης, ηρεμίας, σε Πίνδ.

ἀνάπνευσις, -**εως**, ἡ (ἀναπνέω), ανάκτηση της αναπνοής, ανακούφιση, ανάπαυλα από κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνά-πνευστος, -**ον**, αυτός που είναι χωρίς αναπνοή, άπνευστος, σε Ησίοδ.

άνα-πνέω, μέλ. -*πνεύσομαι*, αόρ. α' -*έπνευσα*· εκτός από τους κοινούς χρόνους (βλ. [πνέω](#)), έχουμε τρεις ομηρικούς τύπους (όπως αν προερχόταν από *άμ-πνώω*), προστ. αορ. β' ἄμπνυε, Παθ. αόρ. α' ἄμπνύνη, και αόρ. β' με τύπο υπερσ. ἄμπνυτο· **I.** ανακτώ την πνοή μου, παίρνω ανάσα, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επανέρχομαι, αναρρώνω από κάτι, με γεν., στον ιδ., Σοφ. κ.λπ.· ομοίως, ἔκ τινος, σε Ηρόδ.· ἀπὸλ., ξαναζώ, ξαναζωντανεύω, σε Ξεν.· και με αυτή τη σημασία ο Όμηρ. χρησιμ. τα ἄμπνυτο, ἄμπνύνη. **II.** ανασαίνω, εισπνέω, σε Πίνδ., Πλάτ. **III.** εκπνέω, αποπνέω, *καπνόν*, σε Πίνδ.

ἀναπνοή, ποιητ. ἄμπν-, ἡ, **I.** ανάκτηση αναπνοής, αναβίωση, σε Πίνδ., Πλάτ.·

μόχθων ἄμπνοά, παύση από τα βάσανα, σε Πίνδ., Ευρ. **II.** αναπνοή, σε Αριστοφ.,

Πλάτ. ἀμπνοὰς ἔχειν = ἀναπνέειν, αναπνέω, σε Σοφ.· τὴν ἀν. ἀπολαβεῖν τινος, τον στραγγαλίζω. **III.** ὄργανο αναπνοῆς, λέγεται για το στόμα, σε Λουκ.· αγωγός αέρα, σε Πλούτ.

ἀνα-ποδίζω, μέλ. -ίσω (πούς), κάνω κάποιον να πισωγυρίσει, ανακαλώ, ανακρίνω, ερευνώ, σε Ηρόδ., Αισχίν.· ἀν. ἑωυτόν, διόρθωσε τον εαυτό του, σε Ηρόδ.

ἀν-άποινος, -ον (ἄποινα), αυτός που δεν έχει ποινή, μόνο στο ουδ. ἀνάποινον, ως επίρρ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-πολέω, ποιητ. **ἀμ-πολέω**, μέλ. -ήσω, κυρίως αναστρέφω το χώμα· απ' όπου επαναλαμβάνω, αναθεωρώ, σε Πίνδ., Σοφ.

ἀναπολίζω, = ἀναπολέω, λέγεται για χωράφι, σε Πίνδ.

ἀναπομπή, ἡ (ἀναπέμπω), αποστολή προς κάπου· ἀν. θησαυρῶν, αναβίβαση θησαυρού, σε Λουκ.

ἀναπόμπιμος, -ον (ἀναπέμπω), αυτός που στέλνεται πίσω, σε Λουκ.

ἀναπομπός, ὁ (ἀναπέμπω), αυτός που στέλνει πάνω ή πίσω, λέγεται για τον Άδη ο οποίος έστειλε πίσω τη σκιά του Δαρείου, σε Αισχύλ.

ἀν-απόνιπτος, -ον (ἀπονίζω), άπλυτος, σε Αριστοφ.

ἀνα-πράσσω, Αττ. -πράττω, μέλ. -πράζω, τραβώ με τη βία, εκβιάζω, εισπράττω χρήματα ή χρέη, σε Αριστοφ., Θουκ.· ἀν. ὑπόσχεσιν, απαιτώ την εκπλήρωση μιας υπόσχεσης, σε Θουκ.

ἀνα-πρήθω, μέλ. -πρήσω, αναφυσώ προς τα πάνω, κάνω κάτι να εκχυθεί, δάκρυ' ἀναπρήσας, με δάκρυα που ξεσπούν, σε Όμηρ.

ἀνα-πτάσθαι ή -πτέσθαι, απαρ. αορ. β' του ἀναπέτομαι.

ἀνα-πτερόω, μέλ. -ώσω, κυρίως λέγεται για πουλί, **1.** υψώνω τα φτερά μου· απ' όπου, ἀν. ἐθείρας, σε Ευρ. **2.** μεταφ., βάζω φτερά, ενθουσιάζω υπέρμετρα, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. — Παθ., βρίσκομαι σε ενθουσιώδη διάθεση, σε Αισχύλ., Ξεν. κ.λπ.

ἀνα-πτοέω, ποιητ. -πτοιέω, μέλ. -ήσω, κατατρομάζω, τρομάζω υπερβολικά, σε Μόσχ. — Παθ., είμαι τρομαγμένος, σε Πλούτ.

ἀνα-πτύσσω, μέλ. -πτύζω, **I. 1.** ξεδιπλώνω τους κυλίνδρους στους οποίους ήταν γραμμένα τα βιβλία· και ομοίως, ξετυλίγω, ανοίγω προς ανάγνωση, ἀν. βιβλίον, σε Ηρόδ.· ανοίγω, πύλας, σε Ευρ.· ἀναπτύζας χέρας, με ορθάνοιχτα χέρια, στον ίδ. **2.** αποκαλύπτω, φανερώνω, εκτυλίσσω, Λατ. explicare, σε Τραγ. **II.** ως στρατιωτικός όρος, τὴν φάλαγγα ἀναπτ., κάμπτω τη φάλαγγα και από τις δυο μεριές προς τα πίσω κάνοντας την διπλή, δηλ. δίνοντάς της διπλό βάθος, Γαλ. reptier, σε Ξεν.· αλλά αντιθέτως, τὸ κέρας ἀναπτ., ανοίγω την πτέρυγα, δηλ. επεκτείνω το μέτωπο, ώστε να καταστεί η φάλαγγα εκτενέστερη, Γαλ. deployer, στον ίδ.

ἀναπτύχή, ποιητ. **ἀμπτυχή, ή, αἰθέρος ἀμπτυχαί**, οι αχαιείς εκτάσεις του ουρανού, σε Ευρ.· ἡλίου ἀναπτυχαί, η έκταση του ήλιου, στον ίδ.

ἀνα-πτύω, μέλ. -ύσω [ϋ], φτύνω, μιλώ πετώντας σάλια, σε Σοφ.

ἀν-άπτω, μέλ. -άψω, **I. 1.** δένω στέρα πάνω ή σε ένα πράγμα, ἐξ ἴστοῦ πείρατ' ἀνήπτον, έδεσαν καλά τα σχοινιά στο κατάρτι, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ., ἐκ τοῦδ' ἀναψόμεσθα κάλων, από αυτόν θα δέσουμε τα σχοινιά μας, δηλ. θα είναι ο προστάτης μας, σε Ευρ. — Παθ., δένομαι πάνω σε, προσκολλώμαι σε κάτι, με γεν., στον ίδ.· ἀμφί τινι, στον ίδ.· ἀνήφθαί τι, έχω κάτι δεμένο πάνω σε κάτι άλλο, στον ίδ. **2.** αφιερώνω σε ναό, αποδίδω, ἀγάλματα, σε Ομήρ. Οδ. **3.** μεταφ., συνδέω, προσάπτω, μῶμον ἀνάσαι, στο ίδ.· αἷμα ἀν. τινί, αποδίδω την αιματοχυσία σε κάποιον, σε Ευρ. **II.** ανάβω, λύχνα, σε Ηρόδ.· πῦρ, σε

Ευρ.· επίσης, *πυρὶ ἄν. δόμοις*, στον ίδ.· μεταφ., *νέφος οἰμωγῆς ὡς τάχ' ἀνάψει*, στον ίδ.

ἀνα-πυνθάνομαι, μέλ. -*πεύσομαι*, αόρ. β' -*επῦθόμην*. **1.** εξετάζω επιμελώς, ανακρίνω, διερευνώ, σε Ηρόδ.· *τὸν ποιήσαντα*, στον ίδ. **2.** μαθαίνω κατόπιν έρευνας, στον ίδ., Ξεν.

ἀνάπυστος, -ον, πασίγνωστος, περίφημος, ξακουστός, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

ἀν-αραίρηκα, Ιων. αντί *ἀν-ήρηκα*, παρακ. του *ἀναιρέω*.

ἄν-αρθρος, -ον (ἄρθρον), **I. 1.** αυτός που δεν έχει αρμούς, χωρίς μέλη, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** αδύναμος, άνευρος, σε Σοφ. **II.** λέγεται για ήχο, μη έναρθρος, σε Πλούτ.

ἀν-ἄριθμέομαι, μέλ. -*ήσομαι*, Μέσ., απαριθμώ, καταμετρώ, σε Δημ.

ἀν-ἄριθμητος, -ον, **1.** αυτός που δεν μετριέται, αναρίθμητος, αμέτρητος, σε Ηρόδ., Αττ.· λέγεται για το χρόνο, αλογάριastos, άπλετος, αμέτρητος, σε Σοφ. **2.** ασήμαντος, απήφιστος, σε Ευρ.

ἀν-ἀριθμος[ᾱ], ποιητ. **ἀν-ήριθμος, -ον**, αυτός που δεν έχει αριθμό, αμέτρητος, αναρίθμητος, σε Σαπφώ, σε Τραγ.· με γεν., *ἀνἀριθμος θρήνων*, αμέτρητος αριθμός σε θρήνους, σε Σοφ.· *μηνῶν ἀνήριθμος*, χωρίς συγκεκριμένο αριθμό μηνών, στον ίδ.· *πόλις ἀνἀριθμος* = *πολιται ἀνἀριθμοι*, στον ίδ.

ἄν-αρκτος, -ον (ἄρκω), μη υποταγμένος ή μη εξουσιαζόμενος, σε Θουκ.· αυτός που δεν υποχωρεί στην εξουσία, σε Αισχύλ.

ἀν-άρμενος, -ον (ἀραρίσκω), μη εξοπλισμένος, απροετοίμαστος, σε Ανθ.

ἀναρμοστέω, μέλ. -*ήσω* (*ἀνάρμοστος*), δεν είμαι πρέπων ή κατάλληλος, τινί ή *πρός τι*, σε Πλάτ.

ἀναρμοστία, ή, ασυμφωνία, παραφωνία, λέγεται για μουσικούς ήχους, σε Πλάτ.

ἀν-άρμοστος, -ον (ἀρμόζω), **I.** ακατάλληλος, αταίριαστος, ασύμφωνος, δυσανάλογος, σε Ηρόδ., Ξεν.· λέγεται για ήχο, παράτονος, σε Πλάτ.· *επίρρ. -τως*, στον ίδ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, φορτικός, αυθάδης, απρεπής, σε Αριστοφ. **2.** απροετοίμαστος, ακατάλληλος, *πρός τι*, σε Θουκ.

ἀναρροιβδέω, ποιητ. αντί *ἀναρροιβδέω*.

ἀναρπαγή, ή, ανάκτηση, εκ νέου αρπαγή, σε Ευρ.

ἀν-αρπάζω, μέλ. -*άσω* και -*άξω*, επίσης το Μέσ. τύπο -*άσομαι*· αόρ. α' -*ήρπασα* και -*αξα*· **I.** αρπάζω, τσακώνω, μαγγώνω, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. **II.** αποσπώ, τραβώ, υφαρπάζω, σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται για δουλέμπορους, απαγάγω, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., σε Σοφ.· στον πεζό λόγο επίσης, σύρομαι ενώπιον κάποιου άρχοντα, σύρομαι στη φυλακή, Λατ. *rapī in Jus*, σε Δημ. **2.** με θετική σημασία, διασώζω, σε Πλούτ. **III.** κυριεύω εξορμώντας, λεηλατώ, σε Ευρ.· λέγεται για πρόσωπα, *ἀναρπασόμενος τούς Φωκέας*, τους κυριεύσε με έφοδο ή μεμιάς, σε Ηρόδ. **IV.** υφαρπάζω, διαρπάζω, αφαιρώ, σε Ξεν., Δημ.

ἀναρπαστός, -όν και -**ή, -όν**, **1.** αυτός που έχει αρπαχθεί, έχει απαχθεί, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** αυτός που έχει αρπαχθεί στην ενδοχώρα, δηλ. στην Κεντρική Ασία, σε Ξεν.

ἀναρ-ρήγνυμι ή -ύω, μέλ. -*ρήξω*, **I. 1.** διαρρηγνύω, σχίζω το έδαφος, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **2.** γκρεμίζω, διασπώ τείχος, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. — Παθ., *νῆες ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξαιρεσίας*, τα πλοία είχαν σπασμένες τις παρειές, σε Θουκ. **3.**

κατασπαράζω, ανοίγω πτώμα, λέγεται για λιοντάρια, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τον Αίαντα, *δίχα άνερρήγνυ*, τα έκοβε στα δύο, σε Σοφ. **II.** κάνω να ξεσπάσει, εκφέρω, όπως το Λατ. *gumpere roces*, σε Αριστοφ., Θεόκρ.· *άν. πόλιν*, την κάνω να

αναταραχθεί, ενθουσιάζω υπέρμετρα, σε Πλούτ. — Παθ., εμφανίζομαι ξαφνικά, προβάλλω· μεταφ., λέγεται για πρόσωπα, *ἀναρρήγνυσθαι πρὸς ὀργήν*, στον ίδ. **III.** αμτβ., ξεσπώ, σε Σοφ.

ἀναρρηθῆναι, απαρ. Παθ. αορ. α' του *ἀνειπεῖν*, βλ. αυτ.

ἀνάρρηξις, -εως, ἡ (ἀναρρήγνυμι), διάρρηξη, σπάσιμο, σε Πλούτ.

ἀναρ-ρήξω, μέλ. του *ἀναρρήγνυμι*.

ἀνάρρησις, -εως, ἡ, ανακήρυξη, αναφώνηση, σε Δημ.· πρβλ. [ἀνεῖπον](#).

ἀναρ-ρίπτω και **-ριπτέω**, μέλ. *-ρίψω*· **I.** ρίχνω προς, *ἀν. ἄλα πηδῶ*, αναταράσσω τη θάλασσα με το κουπί, δηλ. κωπηλατώ με σθένος και δύναμη, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης χωρίς το *πηδῶ*, *οἱ δ' ἄλα πάντες ἀνέρριψαν*, στον ίδ. **II.** *ἀν. κίνδυνον*, φράση από το παιχνίδι με τους κύβους, διακινδυνεύω κάτι, αναλαμβάνω τον κίνδυνο κάποιου πράγματος, σε Ηρόδ., Θουκ.· *περί ἢ ὑπέρ τινος*, σε Πλούτ.· επίσης χωρίς το *κίνδυνον*, *ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρρίπτειν*, διακινδυνεύοντας όλα του τα υπάρχοντα, σε Θουκ.· με δεύτερη αιτ., *ἀν. μάχην*, διακινδυνεύω τη μάχη, σε Πλούτ.

ἀναρ-ρῖχάομαι, παρατ. *ἀνερριχώμην*, ανεβαίνω με τα χέρια και τα πόδια, σκαρφαλώνω, αναρριχώμαι, σε Αριστοφ. (ἀγν. προέλ.).

ἀναρ-ροιβδέω, ποιητ. **ἀναροιβδέω**, μέλ. *-ήσω*, ξαναρουφώ, ξανακαταπίνω, λέγεται για τη Χάρυβδη, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνάρ-ρῦσις, -εως, ἡ (ῥύομαι), διάσωση, όνομα της δεύτερης μέρας της εορτής «Ἀπατούρια», σε Αριστοφ.

ἀναρ-ρώννῡμι, αόρ. α' *ἀν-έρρωσα*, **1.** ανακτώ τις δυνάμεις, ισχυροποιώ από την αρχή — Παθ., ανακτώ την ισχύ μου, *ἀναρρωσθέντες*, σε Θουκ. **2.** αμτβ. στον Ενεργ. αορ. α' επανέρχομαι, σε Πλούτ.

ἀν-άρσιος, -ον και -α, -ον· ανάρμοστος, άτοπος· **I.** λέγεται για πρόσωπα, εχθρικός, δυσοίωνος, απαίσιος, απεχθής, άσπονδος, σε Όμηρ., Τραγ. **II.** λέγεται για περιστατικά, δυσχερής, παράδοξος, τερατώδης, σε Ηρόδ.

ἀν-αρτάω, μέλ. *-ήσω* — Παθ. παρακ. *ἀνήρτημαι*· κρεμώ σε ή πάνω, συνδέω, εξαρτώ, *ἐς θεοὺς ἀν. τι*, το αφήνω να εξαρτάται απ' αυτούς, σε Ευρ.· *ἀν. ἐαυτὸν εἰς δῆμον*, σε Δημ. **II.** Παθ., κρέμωμαι, εξαρτώμαι, σε Πλάτ. **2.** μεταφ., βασιζομαι ή εξαρτώμαι πάνω σε, *ἐκ τινος*, στον ίδ., Δημ.· *ἀνηρτῆσθαι εἰς...*, αναφέρομαι ή έχω αναφορά σε..., σε Πλάτ.· *ἀνηρτημένοι ταῖς ὄψεσιν πρὸς τινα*, έχοντας «κρεμάσει» τα μάτια τους πάνω σε κάποιον, σε Πλούτ. **III.** Μέσ., κάνω κάποιον να προσκολληθεί, να εξαρτάται, από τινά, σε Ξεν.

ἀν-αρτέομαι, Ιων. ρήμα που χρησιμ. μόνο στον Παθ. παρακ. *ἀνάρτημαι*, είμαι έτοιμος, προετοιμασμένος να πράξω, με απαρ., σε Ηρόδ.· πρβλ. [ἀρτέομαι](#).

ἀν-άρτιος, -ον, ο μη άρτιος, περίεργος, αντίθ. προς το *ἄρτιος* (ίσος), σε Πλάτ.

ἀν-αρχαῖζω, μέλ. *-σω (ἀρχαῖος)*, καθιστώ κάτι παλιό ξανά, σε Ανθ.

ἀναρχία, ἡ (ἄναρχος), **I.** έλλειψη αρχηγού, σε Ηρόδ. **II.** η πολιτειακή κατάσταση των ανθρώπων χωρίς διακυβέρνηση, αναρχία, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ.· στην Αθήνα, αυτό το όνομα δόθηκε στη χρονιά των τριάντα τυράννων (404 π.Χ.), κατά τη διάρκεια της οποίας δεν υπήρχε άρχοντας, σε Ξεν.

ἄν-αρχος, -ον (ἀρχή), αυτός που δεν έχει κεφάλι, αρχή ή αρχηγό, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· *τὸ ἄναρχον* = *ἀναρχία*, σε Αισχύλ.

ἀνα-σᾱλεύω, μέλ. *-σω*, ανακατεύω, ανακινώ, ξεσηκώνω, σε Λουκ.

ἀνα-σειράζω, μέλ. -σω (σειρά), **I.** τραβώ προς τα πίσω με την αλυσίδα, περιορίζω, σε Ανθ. **II.** απομακρύνω από το δρόμο, σε Ευρ.

ἀνα-σείω, ποιητ. **ἀνασ-σείω**· γ' ενικ. Ιων. παρατ. *ἀνασσειάσκε*· μέλ. -σείω· **I.** ανακινώ, σείω μπρος και πίσω, κουνώ πάνω-κάτω, σε Ησίοδ.· ιδίως ως σινιάλο, σε Θουκ. **II.** ερεθίζω, προκαλώ, σε Κ.Δ.

ἀνα-σεύομαι, Παθ., μόνο στον συγκεκ. αόρ. β' *αἷμα..ἀνέσσυτο*, το αίμα ανέβλυσε, ξεχύθηκε, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνά-συλλος ή **-σῖλος**, ὁ, αυτός που έχει στριμμένα, στριφτά μαλλιά, σε Πλούτ.

ἀνα-σκάπτω, μέλ. -ψω, σκάβω, οργώνω το έδαφος, σε Πλούτ.

ἀνα-σκεδάννυμι, ή — **ύω**, μέλ. -σκεδάσω [ᾶ], διασκορπίζω ολόγυρα, σε Πλούτ.

ἀνα-σκευάζω, μελ. -σω — Παθ. παρακ. *ἀνεσκεύασμαι*· **1.** συσκευάζω, «πακετάρω» τις αποσκευές (*τὰ σκεύη*), Λατ. *vasa colligere*· μετακομίζω, σε Ξεν. — Μέσ., διαλύω το στρατόπεδο κάποιου, απέρχομαι, σε Θουκ., Ξεν. **2.** απογυμνώνω, ερημώνω έναν τύπο, σε Θουκ. — Μέσ., αφανίζω, ερημώνω το σπίτι ή την πόλη κάποιου, στον ίδ. **3.** καταστρέφω, ερημώνω, λεηλατώ, σε Ξεν. **4.** Παθ., πτωχεύω, διαλύομαι, λέγεται για τράπεζες, σε Δημ.· μεταφ., *ἀνεσκευάσμεθα*, έχουμε καταστραφεί, σε Ευρ.

ἀν-άσκητος, -ον (**άσκέω**), αγύμναστος, μη εξασκημένος, σε Ξεν.

ἀνα-σκολοπίζω, μέλ. -σω — Παθ., με μέλ. Μέσ. -σκολοπιούμαι· αόρ. α' -εσκολοπίσθην· παρακ. -εσκολόπισμαι· παλουκώνω σε στύλο ή πάσσαλο, «σταυρώνω», καθηλώνω, σε Ηρόδ.

ἀνα-σκοπέω, μέλ. -σκέψομαι, αόρ. α' *ἀνεσκεψάμην*· παρατηρώ με προσοχή, εξετάζω προσεκτικά, σε Αριστοφ., Θουκ.

ἀνα-σοβέω, μέλ. -ήσω, φοβίζω και κάνω κάποιον να πεταχτεί, να σηκωθεί από το φόβο, σε Πλάτ. — Παθ., *ἀνασεσοθήμενος τήν κόμην*, με ανασηκωμένα τα μαλλιά από το φόβο, σε Λουκ.

ἀνα-σπᾶράσσω, μέλ. -ξω, σπάζω, ξεσχίζω, κομματιάζω, σε Ευρ.

ἀνασπαστός, -όν, **I.** αυτός που έχει ανασυρθεί, σε Αριστοφ. **II. 1.** βιαίως μετοικιζόμενος από την πατρίδα του, για φυλές υποχρεωμένες να μετοικήσουν στην Κεντρική Ασία, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για πόρτα ή πύλη, ανασυρμένη προς τα πίσω, ανοιχτή, σε Σοφ.

ἀνα-σπάω, ποιητ. **ἀν-σπάω**, μέλ. -σπάσω [ᾶ], **I. 1.** σύρω, έλκω προς τα πάνω, τραβώ, σε Σόλωνα, Ηρόδ. — Μέσ., *ἐκ χροός ἔγχος ἀνεσπάσατο*, τράβηξε το δόρυ του ξανά μπροστά, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** τραβώ πλοίο προς τη στεριά, σε Ηρόδ., Θουκ. **3.** τραβώ ή ρουφώ με απληστία, *αἷμα*, σε Αισχύλ.· αλλά, *ὔδωρ ἄν.*, ρουφώ νερό, σε Θουκ. **4.** ξεσχίζω, κομματιάζω, σε Ηρόδ., Αττ. **5.** μεταφ., *ἀνασπᾶν λόγους*, εκβιάζω λόγια, προφέρω βίαιες και προσβλητικές λέξεις, σε Σοφ. **6.** *τὰς ὀφρῦς ἀνασπᾶν*, ανασηκώνω τα φρύδια, και έτσι ξεστομίζω σοβαρή ή σημαντική φράση, σε Αριστοφ.· ομοίως, *τὰ μέτωπα ἄν.*, στον ίδ. **II.** αποσύρω, τραβώ, *τὴν χεῖρα*, στον ίδ. **III.** μετακομίζω, τραβώ μακριά από το σπίτι, σε Λουκ.

ἄνασσα, ή, θηλ. του *ἄναξ*, **I.** βασίλισσα, αρχόντισσα, κυρία, ως επίκληση στις θεότητες, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.· επίσης λέγεται για θνητό, σε Ομήρ. Οδ., Τραγ. **II.** γενικά όπως το *ἄναξ IV*, *ἄνασσα ὀργίων*, σε Αριστοφ.

ἀν-άσσᾱτος, Δωρ. αντί *ἀνήσσητος*.

ἀνασσειάσκον, Ιων. παρατ. του *ἀνασείω*.

ἀνάσσω[ᾱ], παρατ. ἤνασσον, Επικ. ἄνασσον· μέλ. ἀνάξω· Επικ. ἀόρ. α' ἄναξα· **I.** εἶμαι ἀρχοντας, κύριος, ιδιοκτήτης, εξουσιάζω σ' ένα μέρος, με δοτ. Ἄργεϊ, νήσοισι ἀν., ἢ με γεν., εἶμαι βασιλιάς τους, διοικῶ αυτούς, *Τενέδοιο, Ἀργείων*, σε Όμηρ.· επίσης, *μετ' ἀθανάτοισι ἀν.*, εἶμαι πρῶτος ανάμεσα στους αθανάτους, σε Όμηρ. **Ιλ.** — Μέσ., *τρὶς ἀνάξασθαι γένεα ἀνδρῶν*, έχοντας τη βασιλεία για τρεις γενιές, σε Όμηρ. **Οδ.** — Παθ., ἀρχομαι, εξουσιάζομαι, στο **ιδ.** **II.** στους Τραγ. λέγεται μεταφ. για πράγματα, *κῶπης ἀνάσσειν κ.λπ.*, σε Ευρ., πρβλ. **ἄναξ** **IV.** — Παθ., *παρ' ὅτῳ σκῆπτρον ἀνάσσεται*, από όποιον κρατιέται το σκήπτρο ως βασιλιάς, σε Σοφ. **ἀν-ῥῥῶσσω**, Αττ. αντί ἀναῖσσω.

ἀνάστα αντί ἀνάστηθι, προστ. αορ. β' του ἀνίστημι.

ἀνασταδόν, επίρρ. (ἀνίστημι), σε όρθια θέση, κατακόρυφα, σε Όμηρ. **Ιλ.**

ἀνάστασις, γεν. -εως, **Ιων.** -ιος, ἢ· **I.** Ενεργ. (ἀνίστημι), **1.** έγερση από τους νεκρούς, σε Αισχύλ. **2.** παρώθηση των ανθρώπων να σηκωθούν και να αφήσουν τον τόπο στον οποίο βρίσκονται, μετακίνηση όπως στους ικέτες, σε Θουκ.· *ἀν. τῆς Ἰωνίας*, η μετακίνηση όλων των Ελλήνων από την Ιωνία, σε Ηρόδ.· *ληηλασία, καταστροφή, όλεθρος*, σε Αισχύλ., σε Ευρ. **3.** παλινόρθωση, αποκατάσταση, *τειχῶν*, σε Δημ. **II. 1.** (ἀνίστᾶμαι), ανέγερση ή σήκωμα ως ένδειξη σεβασμού, σε Πλάτ. **2.** σήκωμα και μετακίνηση, αναχώρηση, σε Θουκ. **3.** έγερση, *ἐξ ὕπνου*, σε Σοφ. **4.** η ανάσταση από τους νεκρούς, η Ανάσταση του Χριστού, σε Κ.Δ.

ἀναστατήρ, -ῆρος και -της, -ου, ὁ (ἀνίστημι), καταστροφέας, εξολοθρευτής, σε Αισχύλ.

ἀνάστατος, -ον (ἀνίστᾶμαι), **1.** αναγκασμένος να σηκωθεί και να αποχωρισθεί, εκδιωγμένος από το σπίτι του, από τον τόπο του, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για πόλεις και χώρες, κατεστραμμένος, εξολοθρευμένος, αφανισμένος, στον **ιδ.**, Σοφ. κ.λπ.

ἀναστατώω, μέλ. -ώσω (ἀνάστατος), αναστατώνω, ανατρέπω, αναταράζω, σε Κ.Δ.

ἀνα-σταυρώω, μέλ. -ώσω, **I.** παλουκώνω, καθελώνω σε πάσσαλο, σε Ηρόδ. — Παθ. σε Θουκ. **II. 1.** στα Ρωμαϊκά χρόνια, καρφώνω σε σταυρό, «σταυρώνω», σε Πλούτ. **2.** σταυρώνω εκ νέου, σε Κ.Δ.

ἀνα-στείβω, μέλ. -ψω, επιτετ. αντί στείβω, σε Ανθ.

ἀνα-στέλλω, μέλ. -στελῶ, **I.** αναπέμπω, εγείρω — Μέσ., «ζώνω» τα ρούχα μου, σε Ευρ., Αριστοφ. **II.** αποπέμπω, εκδιώχνω, απωθώ, αποκρούω επίθεση, σε Ευρ., Θουκ. — Παθ., αποχωρώ, μένω πίσω, σε Θουκ.

ἀνα-στενάζω, μέλ. -ξω, **I.** = ἀναστένω, σε Ηρόδ.· *τοῖά μοι ἀνεστενάζεις ἐχθοδοπά*, τέτοιες μισητές λέξεις προέφερες με αναστεναγμούς, σε Σοφ. **II.** με αιτ. προσ., θρηνώ, αναστενάζω για, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀνα-στενᾶχίζω, μέλ. -σω, αναστενάζω δυνατά, σε Όμηρ. **Ιλ.**

ἀνα-στενάχω[ᾱ], με αιτ. προσ., αναστενάζω για κάποιον μεγάλόφωνα, θρηνώ δυνατά, με αιτ., σε Όμηρ. **Ιλ.**· ομοίως στη Μέσ., στο **ιδ.**

ἀνα-στένω, μόνο στον ενεστ., **I.** αναστενάζω δυνατά, σε Αισχύλ. **II.** όπως το ἀναστενάχω, με αιτ., σε Ευρ.

ἀνα-στέφω, μέλ. -ψω, στεφανώνω, *κρᾶτα*, σε Ευρ. — Παθ., ἀνέστεμμαι *κᾶρα φύλλοις*, έχω στεφανωμένο το κεφάλι μου με φύλλα, στον **ιδ.**

ἀνα-στηρίζω, μέλ. -ξω, ορθώνω, στήνω σταθερά, στηρίζω, σε Ανθ.

ἀναστολή, ἡ (ἀναστέλλω), ρίξιμο προς τα πίσω, *τῆς κόμης*, σε Πλούτ.

ἀναστομόω, μέλ. -ώσω, ανοίγω, κάνω άνοιγμα σε, άν. τάφρον, καθαρίζω μια τάφρο, σε Ξεν. — Μέσ., φάρυγος άναστόμου τὸ χεῖλος, άνοιξαν τα χείλια του φάρυγγά σου διάπλατα, σε Eur.

ἀνα-στρέφω, ποιητ. **άν-στρέφω**, μέλ. -ψω, I. αναποδογυρίζω, αναστατώνω, σε Ομήρ. Ιλ., Eur. κ.λπ. άν. καρδίαν, ανακατεύω το στομάχι, δηλ. προκαλώ στομαχική ταραχή, σε Θουκ. — Παθ., ὄρος άνεστραμμένον ἐν τῇ ζητήσῃ, ανεσκαμμένο παντού μέσω της εξόρυξης μετάλλων, σε Ηρόδ. II. 1. γυρνῶ πίσω, επιστρέφω, τινὰ ἐξ Ἄιδου, σε Σοφ. ὄμμα άν. κύκλω, περιστρέφω το μάτι μου, σε Eur. συναθροίζω στράτευμα, σε Ξεν. 2. αμτβ., γυρνῶ πίσω, επιστρέφω, σε Ηρόδ., Αττ. III. 1. Παθ., είμαι ή διαμένω σ' έναν τόπο, Λατ. versari, ἄλλην γαῖαν άν., πηγαίνω σ' ένα μέρος και διαβίω εκεί, σε Ομήρ. Οδ. άν. ἐν Ἄργει, σε Eur. διευθύνω, διοικῶ, συμπεριφέρομαι, ὡς δεσπότης, σε Ξεν. 2. περιστρέφομαι, στριφογυρίζω, λέγεται για τον ήλιο, στον ίδ. 3. λέγεται για στρατιῶτες, συναγείρομαι, συναθροίζομαι ὥστε να αντιμετωπίσω, στον ίδ.

άν-αστρολόγητος, -ον, αδαής περί της αστρολογίας, σε Στράβ.

ἀναστροφή, ή (**ἀναστρέφω**), I. 1. αναποδογύρισμα, ανατροπή, σε Eur. εἰς ἀναστροφήν διδόναι - ἀναστρέφειν, στον ίδ. 2. επιστροφή,πισωγύρισμα, σε Σοφ. περιστροφή, λέγεται για στρατιῶτες που αναστρέφονται είτε για να βαδίζουν μπροστά είτε πίσω, σε Ξεν. λέγεται για πλοίο, σε Θουκ. II. (από Παθ.), 1. διαμονή σ' έναν τόπο, σε Πλούτ. τρόπος ζωής, τρόπος συνομιλίας, σε Κ.Δ. 2. μέρος στο οποίο κάποιος στέκεται, κατοικία, διαμονή, σε Αισχύλ.

ἀναστρωφάω, μόνο στον ενεστ., θαμιστικό του ἀναστρέφω (αμτβ.), στρέφω προς όλες τις κατευθύνσεις, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνα-σύρομαι[ū], τραβῶ τα ρούχα κάποιου, σε Ηρόδ.· μτχ. παρακ. ἀνασεσυρμένος, αισχρός, ακόλαστος, κακοήθης, σε Θεόφρ.

ἀνα-σφάλλω, μέλ. -σφάλλῶ, αμτβ., ανασηκώνομαι μετά από πτώση ή αρρώστια, αναρρώνω, σε Βάβρ.

ἀνα-σχεθέειν, συνηρ. -θεῖν, απαρ. ποιητ. αορ. β' του ἀνέχω.

ἀνα-σχεῖν, -σχέσθαι, απαρ. Ενεργ. και Μέσ. αορ. β' του ἀνέχω.

ἀνάσχεσις, -εως, ή (**ἀνέχομαι**), ανοχή, εγκαρτέρηση, τῶν δεινῶν, σε Πλούτ.

ἀνασχετός, Επικ. **άνσχετός**, -όν (**ἀνέχομαι**), ανεκτός, υποφερτός, σε Θέογν., Σοφ.· κυρίως με αρνητ., οὐκ άνσχετά, ανυπόφορα, σε Ομήρ. Οδ.· πτώματ' οὐκ άνασχετά, σε Αισχύλ.· οὐκ άνασχετόν (έστι), με απαρ., σε Ηρόδ., Σοφ.

ἀνα-σχίζω, μέλ. -σω, κατασχίζω, ξεκουλιάζω, τήν γαστέρα, σε Ηρόδ.· γδέρνω, σε Θεόκρ.

ἀνα-σώζω, μέλ. -σω, επαναφέρω ό,τι είχε χαθεί, διασώζω, ανακτῶ, σε Σοφ. — 1.

Μέσ., ἀνασώζεσθαι τινά φόβου, σώζω κάποιον από το φόβο, στον ίδ. — Μέσ. με αρχική σημασία, άν. τήν αρχήν, ανακτῶ την εξουσία για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ. — Παθ., επιστρέφω ασφαλής από την εξορία, σε Ξεν. 2. στη Μέσ. επίσης, διατηρώ στη μνήμη, ενθυμούμαι, σε Ηρόδ.

ἀνα-τάρσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -ξω, ανακατώνω, αναταράζω, οδηγώ σε μανία, εξερεθίζω, προξενώ έξαψη, σε Σοφ., Πλάτ. — Παθ., *ἀνατεταραγμένος*, σε αταξία, σε Ξεν.

ἀνατέθραμμαι, Παθ. παρακ. του *ἀνατρέφω*.

ἀνᾱτεί, βλ. [ἀνατί](#).

ἀνα-τείνω, ποιητ. **ἀν-τείνω**, μέλ. -τενῶ, **I. 1.** τεντώνω, εκτείνω, *χεῖρα ἀν.*, σηκώνω το χέρι σε ορκωμοσία ή προσευχή, σε Πίνδ. ή ως ένδειξη συναίνεσης, έγκρισης σε ψηφοφορία, σε Ξεν. **2.** εκτείνω προς τα μπροστά, *τήν μάχαιραν ἀνατεταμένα*, με προτεταμένο το σπαθί του, στον ίδ.· *οὐδένἀνατείνανθαι φοβερόν*, να επισείσει καμιά ανησυχητική απειλή, σε Δημ. **3.** κρατώ ψηλά ως βραβείο, σε Πίνδ. **4.** σηκώνω, ανυψώνω, στον ίδ. **II.** εκτείνω, μεγαλώνω, δηλ. τη γραμμή της μάχης, σε Ξεν.· *ἀετόςἀνατεταμένος*, υψωμένος αετός, στον ίδ. **III.** αμτβ., εκτείνομαι προς τα πάνω, φθάνω μέχρι κάποιου σημείου, *πέδιλα ές γόνυ ἀνατείνοντα*, σε Ηρόδ.· εκτείνομαι, απλώνομαι, *οὔρος ἀν. ές τήν Οἴτην*, στον ίδ.

ἀνα-τειγίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ*, ξαναχτίζω, ανοικοδομώ, σε Ξεν.

ἀνατειχισμός, ό, ανοικοδόμηση του τείχους, σε Ξεν.

ἀνα-τέλλω, ποιητ. **ἀν-τέλλω**· αόρ. α΄ -*έτειλα*· **I. 1.** κάνω να ανατείλει, να σηκωθεί ή να μεγαλώσει, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ., *φλόξ ἀνατελλομένη*, ανεγειρόμενη, υπερυψούμενη φλόγα, σε Πίνδ. **2.** γεννώ, φέρνω στο φως, στον ίδ.· λέγεται για συμβάντα, σε Σοφ. **II.** αμτβ., **1.** ανατέλλω, λέγεται για τον ήλιο και το φεγγάρι, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ. **2.** λέγεται για ποτάμι, πηγάζω, σε Ηρόδ. **3.** μεγαλώνω, αυξάνω, φυτρώνω, για μαλλιά, σε Αισχύλ.

ἀνα-τέμνω, μέλ. -*τεμῶ*, σχίζω και ανοίγω, σε Ηρόδ., Λουκ.

ἀνᾱτί[ι], επίρρ. του *ἄνατος*, ατιμωρητί, ανεβλαβώς, σε Τραγ.· επίσης γράφεται *ἀνατεί*.

ἀνα-τίθημι, μέλ. -*θήσω*,

A. I. 1. επιθέτω, επιρρίπτω, αποδίδω (ως βάρος, ευθύνη), σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ. **2.** αναφέρω, αποδίδω ένα πράγμα σε κάποιον, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *οὐ γάρ ἄν οἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιήσασθαι*, δεν θα του είχαν αποδώσει την ανέγερση της πυραμίδας, στον ίδ.· *έμοι ἀναθήσετε*, θα μου αποδώσει τα εύσημα γι' αυτό, σε Θουκ.· επίσης, *ἀν. τινί πράγματα* εναπόθεσε πάνω του, του τα εμπιστεύθηκε, σε Αριστοφ., Θουκ. **II. 1.** ανεγείρω ως ανάθημα, αφιερώνω, *τί τινι*, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· απ' όπου το αφιέρωμα ήταν το *ἀνάθημα* — απαρ. Παθ. αορ. α΄ *ἀνατεθῆναι*, σε Αριστοφ.· αλλά το *ἀνάκειμαι* είναι περισσότερο συχνό όπως το Παθ. **2.** μεταφ., το αποδίδω μέσω αυτής, *ἀν. τι λύρα*, αποθέτω ένα τραγούδι στη λύρα, σε Πίνδ. **3.** μεταφέρω και εγκαταλείπω σ' ένα μέρος, σε Αριστοφ. **III.** αφαιρώ, αναβάλλω, *προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν*, προσθέτοντας ή αναβάλλοντας κάτι από την αναγκαιότητα του θανάτου, σε Σοφ. **B. I. 1.** Μέσ., ανεβάζω πάνω σε κάτι για κάποιον, *τά σκεύη ἐπὶ τὰ ὑποζύγια*, σε Ξεν. **2.** μεταδίδω, πληροφορώ, παρέχω κάτι σε κάποιον, *τί τινι*, σε Κ.Δ. **II.** τοποθετώ διαφορετικά, μεταθέτω, σε Χρησμ. παρά Ηροδ., σε Πλάτ. **2.** μεταφ., αποσύρω, μεταβάλλω τη γνώμη μου, σε Ξεν.

ἀνα-τιμᾶω, μέλ. -*ήσω*, αυξάνω σε τιμή, σε Ηρόδ.

ἀνα-τινᾶσσω, μέλ. -ξω, κουνώ πάνω και κάτω, κραδαίνω, επισείω, σε Ευρ.· λέγεται για τον άνεμο που ταρακουνάει το κατάρτι, στον ίδ.

ἀνα-τλήναι, απαρ. του *ἀν-έτλην*, μτχ. *ἀνατλάς*, αόρ. β΄ με ενεστ. σε αχρηστία· μέλ. *ἀνατλήσομαι*· υποφέρω ενάντια σε, υπομένω, αντέχω, σε Ομήρ. Οδ.,

Αττ.· *φάρμακ' άνέτλη*, αντιστάθηκε στη δύναμη του μαγικού ποτού, σε Ομήρ. Οδ.

άνατολή, ποιητ. **άντολή** (*ανάτέλλω*), **1.** ύψωμα, σήκωμα, ανατολή, λέγεται για τον ήλιο, συχνά στον πληθ., σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τα αστέρια, σε Αισχύλ. **2.** το ένα τέταρτο του ουρανού, η Ανατολή, ως σημείο του ορίζοντα, Λατ. *oriens*, σε Ηρόδ.

άνα-τολμάω, μέλ. —*ήσω*, ανακτώ θάρρος, δύναμη, σε Πλούτ.

άν-ατος, -ον (άτη), ανέπαφος, ανέβλαβος, σε Αισχύλ.· με γεν., *κακῶν άνατος*, ανεπηρέαστος από οποιοδήποτε κακό, σε Σοφ.

ανατρεπτέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να ανατρέψει, σε Λουκ.

ανατρεπτικός, -ή, -όν, αυτός που έχει τη δύναμη να ανατρέψει κάτι, με γεν., σε Πλάτ.

άνα-τρέπω, ποιητ. **άν-τρέπω**, μέλ. -*τρέψω*, παρακ. -*τέτροφα*, αόρ. β' μεσ.

άνετράπετο, με Παθ. σημασία· **I. 1.** ανατρέπω, αναποδογυρίζω, αναταράσσω, ανακατεύω, συγχύζω, σε Αρχίλ. κ.λπ. — **2.** Παθ., *άνετράπετο* = *υπίος έπeseν*, σε Ηρόδ., Αττ. **3.** αναιρώ, ανατρέπω επιχείρημα, σε Αριστοφ. — Παθ., ανατρέπομαι, δυσθυμώ, *άνετράπετο φρένα λύπα*, σε Θεόκρ. **II.** ερεθίζω, «ξυπνώ», σε Σοφ.

άνα-τρέφω, μέλ. -*θρέψω*, ανατρέφω, περιποιούμαι, μεγαλώνω, αναπτύσσω, σε Αισχύλ., Αριστοφ., Ξεν.

άνα-τρέχω, μέλ. -*θρέξομαι* και -*δρομοῦμαι*, **I. 1.** τρέχω προς τα πίσω, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με αιτ., ανιχνεύω, αναζητώ, Λατ. *repetere*, σε Πίνδ. **II.** αναπηδώ και τρέχω, ανασκιρτώ, λέγεται για άνδρες, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** λέγεται για πράγματα, *έγκέφαλος άνέδραμε έξ ώτειλῆς*, τα μυαλά ξεχύθηκαν από την πληγή, σε Ομήρ. Ιλ.· *σμώδιγγες άνέδραμον*, φάνηκαν από το χτύπημα, στο ίδ. **3.** βλασταίνω, μεγαλώνω, λέγεται για φυτά, στο ίδ.· έπειτα για πόλεις και ανθρώπους, αυξάνομαι, πληθύνομαι, μεγαλώνω γρήγορα σε αριθμό, σε Ηρόδ. **4.** *ανάδεδρομε πέτρη*, η πέτρα ανυψωνόταν απότομα, σε Ομήρ. Οδ.

ανάτρησις, -εως, ή (ανά, τετραίνω), διάτρηση, διαπέρασμα, διατρύπηση, σε Πλούτ.

άνα-τρίβω[ι], μέλ. -*ψω*, **1.** τρίβω καλά, καθαρίζω τρίβοντας, *κύνας*, σε Ξεν. **2.** Παθ., τρίβομαι, φθείρομαι, σε Ηρόδ.

ανατροπή, ή (ανατρέπω), αναποδογύρισμα, ανακάτεμα, ανατροπή, ανατάραξη, σε Αισχύλ., Πλάτ.

άνα-τυλίσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -*ζω*, εκτυλίσσω, ξεδιπλώνω, ανοίγω, *βιβλία*, σε Λουκ.

άνα-τυπόω, μέλ. -*ώσω*, αποτυπώνω εκ νέου, σφραγίζω από την αρχή, σε Λουκ.

άνα-τυρβάζω, μέλ. -*σω*, αναταράσσω, συγχέω, μπερδεύω, σε Αριστοφ.

άν-αύγητος, -ον (αύγή), αυτός που δεν έχει ηλιαχτίδες, ανήλιαγος, σκοτεινός, σε Αισχύλ.

άν-αύδητος, Δωρ. -**ατος, -ον (αυδάω)**, **I. 1.** αυτός που δεν προφέρεται, άρρητος, ανείπωτος, ανέκφραστος, Λατ. *infondus*, σε Αισχύλ., Ευρ. **2.**

ανήκουστος, αδύνατος, ακατόρθωτος, σε Σοφ. **II.** άφωνος, άλαλος στον ίδ.

άν-αυδος, -ον (αυδή), άφωνος, βουβός, ήσυχος, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ. κ.λπ.

2. αυτός που αποτρέπει την ομιλία, που επιβάλλει τη σιωπή, σε Αισχύλ. **II.** όπως το *άναύδητος*, ανείπωτος, άρρητος, σε Σοφ.

άν-αυλος, -ον, αυτός που είναι χωρίς αυλό, δηλ. άχαρος, μελαγχολικός, σε Ευρ.· ουδ. πληθ., *άναυλα*, ως επίρρ., σε Βάβρ. **II.** αδέξιος, ανίκανος στο παίξιμο του αυλού, σε Λουκ.

Ἄναυρος, ὁ, I. ποταμός στη Θεσσαλία, σε Ησίοδ. **II.** ως προσηγορ., *ἄναυρος*, ὁ, ορεινός χείμαρρος, σε Μόσχ.

ἄ-ναυς, Επικ. αόρ. α' *ἀν-ἄυσα* (αὔω), φωνάζω δυνατά, σε Θεόκρ.

ἄνα-φαίνω, ποιητ. **ἄμ-φαίνω**· μέλ. -*φᾶνῶ* αλλά -*φᾶνῶ*, στον Ευρ.· αόρ. α' *ἀνέφρηνα* ή -*ἐφᾶνα*. **I. 1.** προσδίδω φως, φλογίζω, *ξύλα*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** φέρνω στο φως, καταδεικνύω, παρουσιάζω, σε Όμηρ., Αττ.· *ἀν.μελέων νόμους*, σε Αριστοφ. **3.** ανακηρύσσω, αναγορεύω, *βασιλέα ἀν. τινά*, σε Πίνδ.· *ἀν. πόλιν*, την ανακηρύσσω νικήτρια στους αγώνες, στον ίδ.· με απαρ., *ἀναφανῶ σε τόδε ὀνομάζειν*, ανακηρύσσω πως σε φωνάζουν μ' αυτό το όνομα, δηλ. διατάζω ότι θα ονομάζεσαι έτσι, σε Ευρ. **4.** λέγεται για πράγματα, ορίζω, *νόμους*, σε Αριστοφ. **5.** *ἀναφάναντες τὴν Κύπρον*, έχοντας ανοιχθεί, έρθει σε οπτική επαφή με την Κύπρο, σε Κ.Δ. **II.** Παθ., με μέλ. Μέσ., *ἀναφᾶνήσομαι* ή -*φανοῦμαι*, παρακ. *ἀναπέφамμαι*, ή στο μέσο τύπο· -*πέφρηνα*. **1.** αποδεικνύομαι, έρχομαι στο φως ή σε θέα, παρουσιάζομαι απλά, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** επανεμφανίζομαι, σε Ηρόδ. **3.** *ἀναφανῆναι μούναρχος*, ανακηρύχθηκε βασιλιάς, στον ίδ.· *ἀναφαίνεσθαι σεσωσμένος*, να βρίσκεται απλά σε ασφαλή κατάσταση, σε Ξεν.

ἄνα-φᾶλάντις, -ου, ὁ (φᾶλάνθος), φαλακρός στο μπροστινό μέρος, σε Λουκ.

ἀναφανδᾶ, επίρρ. (*ἀναφαίνομαι*), ορατά, φανερά, σε Ομήρ. Οδ.

ἀναφανδόν, επίρρ. = το προηγ., σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.

ἀναφέρω, ποιητ. **ἄμ-φέρω**· μέλ. *ἀν-οίσω*, αόρ. α' *ἀν-ήνεγκα*, Ιων. *ἀνήνεικα*, επίσης *ἄνωσα*. **I. 1.** φέρνω ή κουβαλώ, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· *ἀν. τινά εἰς Ὀλυμπον*, σε Ξεν.· φέρνω στην ενδοχώρα, ιδίως στην Κεντρική Ασία, σε Ηρόδ. — Μέσ., μεταφέρω σε ασφαλές μέρος, παίρνω μαζί μου, στον ίδ. **2.** χύνω, εκβάλλω δάκρυα, σε Αισχύλ. — Μέσ., *ἀνενείκασθαι*, απόλ., βγάζω βαθιά αναπνοή, βγάζω βαθύ αναστεναγμό, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· με αιτ. πράγμ., προφέρω, εκφέρω, *ἀνενείκατο φωνάν, μῦθον*, σε Θεόκρ. **3.** κρατώ, βαστάζω, επωμίζομαι, *ἄχθος*, σε Αισχύλ.· *κινδύνους*, σε Θουκ. **4.** προσφέρω, συνδράμω, συνεισφέρω, *εἰς τὸ κοινόν*, σε Δημ.· προσφέρω σε θυσία, σε Κ.Δ. **5.** αμτβ., οδηγώ, για δρόμο, σε Ξεν. **II. 1.** φέρνω, επαναφέρω, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἀν. τὰς κόπας*, να ανακτήσουν τα κουπιά στο τέλος του χτυπήματος, σε Θουκ. **2.** φέρνω πίσω ειδήσεις, αναφέρω, σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** επαναφέρω από την εξορία, σε Θουκ. **4.** ανιχνεύω την οικογενειακή γραμμή, εντοπίζω τον προπάτορα της οικογένειας, σε Πλάτ. **5.** αναφέρω ένα ζήτημα σε κάποιον άλλο, σε Ηρόδ. κ.λπ.· αποδίδω, σε Ευρ. κ.λπ.· χωρίς αιτ., *ἀν. εἰς τινα*, επικαλούμαι κάποιον, κάνω αναφορά σ' αυτόν, σε Ηρόδ., Πλάτ. **6.** επαναφέρω, επανορθώνω, αποκαθιστώ, σε Θουκ. — Παθ., επανέρχομαι, έρχομαι στα συγκαλά μου, συνέρχομαι, σε Ηρόδ.· ομοίως επίσης αμτβ. στην Ενεργ., συνέρχομαι, αναλαμβάνω, στον ίδ. κ.λπ. **7.** επιστρέφω, αποδίδω ως εισόδημα, σε Ξεν. **8.** παραλληλίζω, εξομοιώνω, σε Πλούτ.

ἄνα-φεύγω, μέλ. -*φεύζομαι*, **1.** διαφεύγω, σε Ξεν. **2.** δραπετεύω, στον ίδ. **3.** λέγεται για φήμη, εξαφανίζομαι σταδιακά, σε Πλούτ.

ἀν-αφής, -ές (ἀφή), ανέγγιχτος, άψαυστος, σε Πλάτ.

ἄνα-φθέγγομαι, μέλ. -*ζομαι*, αποθ., αναφωνώ, αναβοώ, σε Πλούτ.

ἄνα-φθείρομαι, αόρ. β' -*εφθάρην* [ᾗ], Παθ., καταντώ άθλιος, *κατὰ τί δεῦρ' ἀνεφθάρης*; ποια αθλιότητα σ' έριξε εδώ; σε Αριστοφ.

ἄνα-φλεγμαιίνω, μέλ. -*ἄνῶ*, ερεθίζομαι και φουσκώνω, σε Πλούτ.

ἄνα-φλέγω, μέλ. -*ζω*, ανάβω, αναφλέγω, σε Ευρ.· μεταφ., *ἀν. ἔρωτα*, σε Πλούτ. — Παθ., είμαι φλογισμένος, ενθουσιώδης, σε Ανθ.

ἀνάφλεξις, -εως, ἡ, ἀναμμα, ἀνάφλεξη, φλόγισμα, σε Πλούτ.

ἀνα-φλογίζω = *ἀναφλέγω*, σε Ανθ.

ἀνα-φλύω, μόνο στον παρατ., ανακοχλάζω ή αναβράζω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-φοβέω, μέλ. *-ήσω*, εκφοβίζω, σε Αριστοφ.

ἀναφορά, -ᾱς, ἡ (ἀναφέρω), 1. αναφορά σε κάτι, σε Θεόφρ., Πλούτ. **2.**

καταφυγή σε κάτι (σε καιρό δυσκολίας), σε Δημ. **3.** μέσο διόρθωσης λάθους ή απώλειας, τρόπος επιδιόρθωσης, αποκατάστασης, σε Ευρ., Πλούτ.

ἀναφορέω, θαμιστικό του *ἀναφέρω* I, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀνάφορον, τό, πάσσαλος ή ζυγός για τη μεταφορά πραγμάτων, σε Αριστοφ.

ἀνα-φράζομαι, Επικ. αορ. α' *-εφρασσάμην* — Μέσ., έχω επίγνωση κάποιου πράγματος, αντιλαμβάνομαι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀν-αφρόδιτος, -ον (Ἀφροδίτη), αυτός που δεν έχει την εύνοια της

Αφροδίτης, σε Πλούτ., Λουκ. **2.** Λατ. *invenustus*, αυτός που δεν έχει γοητεία, σε Πλούτ.

ἀνα-φρονέω, μέλ. *-ήσω*, επανέρχομαι στις αισθήσεις μου, σε Ξεν.

ἀνα-φροντίζω, μέλ. Αττ. *-ιῶ*, με απαρ., μελετώ επισταμένα πώς να πράξω κάτι, σε Πίνδ.

ἀναφϋγή, ἡ (ἀναφεύγω), I. διαφυγή, απόδραση από κάτι, με γεν., σε Αισχύλ.

II. υποχώρηση, σε Πλούτ.

ἀνα-φύρω[ϋ], μέλ. *-φύρσω*, **1.** ανακατεύω, συγχέω — Παθ., *ἦν πάντα*

ἀναπεφυρμένα, σε Ηρόδ. **2.** μαιίνω, μολύνω, *αἷματι ἀναπεφυρμένος*, στον ιδ.

ἀνα-φϋσάω, μέλ. *-ήσω*, **I.** φυσώ προς τα πάνω ή προς τα μπροστά, εκπνέω, ξεφυσώ, εκτοξεύω, λέγεται για ηφαίστειο, σε Πλάτ. **II.** μεταφ. στην Παθ., φουσκώνω, υπερηφανεύομαι, σε Ξεν.

ἀνα-φϋσιάω, Επικ. μτχ. *-φυσιῶν*, φυσώ με δύναμη, φυσώ προς τα πάνω, λέγεται για δελφίни, σε Ησίοδ.

ἀνα-φύω, μέλ. *-φύσω [ϋ]*, **I.** αναπαράγω, *πώγωνα*, σε Θεόκρ. **II. 1.** Παθ. με Ενεργ. αόρ. β' *-έφυν*, παρακ. *-πέφυκα*, αυξάνομαι, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.**

ξαναμεγαλώνω, ξαναφυτρώνω, λέγεται για τα μαλλιά, στον ιδ.

ἀνα-φωνέω, μέλ. *-ήσω*, **1.** ξεφωνίζω, αναβοώ, σε Πλούτ. **2.** ανακηρύσσω, αναγορεύω, στον ιδ.

ἀναφώνημα, -ατος, τό, ανακήρυξη, αναγόρευση, σε Πλούτ.

ἀναφώνησις, -εως, ἡ, αναγόρευση, αναφώνηση, σε Πλούτ.

ἀνα-χάζω, **I.** κάνω να υποχωρήσει κάτι, σπρώχνω με δύναμη προς τα πίσω, μόνο γ' πληθ. ποιητ. αορ. α' *ἀνέχασσαν*, σε Πίνδ. **II.** Μέσ., *ἀναχάζομαι*, Επικ. αορ. α' *ἀνεχασσάμην*· οπισθοχωρώ, υποχωρώ, σε Όμηρ.· *ἐπὶ πόδα ἀναχάζεσθαι*, υποχωρώ με αργό ρυθμό, λέγεται για στρατιώτες, σε Ξεν. (Ο οποίος επίσης χρησιμοποιεί Ενεργ. με την ίδια σημασία).

ἀνα-χαίνω, βλ. [ἀναχάσκω](#).

ἀνα-χαιτίζω, μέλ. -σω (χαιίτη), **1.** λέγεται για άλογο, ρίχνω πίσω τη χαιίτη, ορθώνω, σε Ευρ.· μεταφ. λέγεται για πρόσωπα, γίνομαι σκληροτράχηλος, σε Πλούτ. **2.** με αιτ., ορθώνομαι και ρίχνω τον αναβάτη, σε Ευρ.· μεταφ. αναταράζω, στον ίδ., Δημ. **3.** με γεν., *ἀν τῶν πραγμάτων*, αποτινάσσω τον ζυγό των ασχολιών, σε Πλούτ. **ἀνα-χάσκω**, μόνο στον ενεστ. και παρατ. οι άλλοι χρόνοι σχηματίζονται από το *ἀναχαίνω, μέλ. -χᾶνοῦμαι, αόρ. β' *ἀνέχᾶνον*, παρακ. -κέχηνα· ανοίγω το στόμα, χάσκω με ανοιχτό στόμα, σε Αριστοφ., Λουκ.

ἀνα-χέω, μέλ. -χεῶ, χύνω, εκχέω.

ἀνα-χνοαίνομαι, Παθ., αποκτώ το πρώτο χνούδι (χνόος), σε Αριστοφ.

ἀνα-χορεύω, μέλ. -σω, **I. 1.** αρχίζω χορό, *ἀν. θίασον*, σε Ευρ. **2.** πανηγυρίζω στο χορό, *Βάκχιον*, στον ίδ. **3.** *οὐκ ἂν με ἀνεχόρευ'* Ἐρινύσι Ἐρινύσι, δεν θα φοβόμουν από έναν όμιλο από Ερινύες, στον ίδ. **II.** αμτβ., χορεύω από χαρά, στον ίδ.

ἀνάχῡσις, -εως, ἡ (**ἀναχέω**), διάχυση, ξεχείλισμα, εκροή· μεταφ., υπερβολή, σε Κ.Δ.

ἀνα-χωνεύω, μέλ. -σω, αναλύω εκ νέου, ξαναλιώνω, σε Στράβ.

ἀνα-χώννῡμι, μέλ. -χῶσω, συσσωρεύω χῶμα και σχηματίζω λόφο, σε Ανθ.

ἀνα-χωρέω, μέλ. -ήσω, **I. 1.** πηγαίνω πίσω, σε Όμηρ.· ιδίως αποχωρώ ή αποσύρομαι από τη μάχη, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ. **2.** αποχωρώ από ένα μέρος, με γεν., σε Ομήρ. Οδ. **II.** επανέρχομαι στο νόμιμο ιδιοκτήτη, *ἐς τὸν παῖδα*, σε Ηρόδ. **III.** αποσύρομαι, αναχωρώ από τον κόσμο, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀναχώρησις, -εως, Ιων. -ιος, ἡ, **I.** υποχώρηση, οπισθοχώρηση, αποχώρηση, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** τρόπος ή τόπος υποχώρησης, καταφύγιο, σε Θουκ.

ἀναχωρητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να οπισθοχωρήσει, να αποσυρθεί, σε Πλάτ.

ἀνα-χωρίζω, μέλ. -σω, κάνω κάποιον να πάει πίσω ή να αποχωρήσει, σε Ξεν.

ἀνα-ψάω, μέλ. -ήσω, σφουγγαρίζω — Μέσ., σπογγίζω για τον εαυτό μου, σε Πλούτ.

ἀνα-ψηφίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, θέτω ξανά σε ψηφοφορία, σε Θουκ.

ἀναψύχή, ἡ, δρόσισμα, αναζωογόνηση, αναψυχή· ανακούφιση, επαναφορά, άνεση, απαλλαγή, σε Πλάτ.· από κάτι, με γεν., σε Ευρ.

ἀνα-ψύχω[ῡ], μέλ. -ψύξω, **I. 1.** δροσίζω, αναζωογονώ, με φρέσκο αέρα, ανανεώνω, σε Όμηρ., Ευρ. — Παθ., είμαι αναζωογονημένος, ανανεωμένος, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** *ναῦς ἄν.*, αφήνω τα πλοία να «ξεκουραστούν» και να στεγνώσουν, τα ανακουφίζω, σε Ηρόδ., Ξεν.· ομοίως, *ἀν. τὸν ἰδρῶτα*, τον αφήνω να στεγνώσει, να εξατμιστεί, σε Πλούτ. **3.** μεταφ. με γεν., *ἀν. πόνων τινά*, τον ανακουφίζω απο τα βάσανα, σε Ευρ. **II.** αμτβ. στην Ενεργ., ανακουφίζομαι, αναζωογονούμαι, σε Ανθ., Βάβρ.

ἀν-δαίω, ποιητ. αντί *ἀνα-δαίω*.

ἀνδάνω[ᾱ], παρατ. *ἦνδανον*, Επικ. *ἐήνδανον*, Ιων. *ἐάνδανον*· μέλ. *ἄδήσω*, παρακ. *ἄδηκα* ή *ἔᾱδα*· αόρ. β' *ἔᾱδον*, Επικ. *εὔᾱδον* και *ἄδον [ᾱ]* (από τη √ΑΔ, απ' όπου επίσης το *ἡδύς*, *ἡδονή*, *ἄσμενος*), **I.** ευχαριστώ, ενθουσιάζω, ευαρεστώ, τέρπω, με δοτ. προσ., σε Όμηρ. κ.λπ.· απόλ., *ἔᾱδότα μῦθον*, ευχάριστος λόγος, στον ίδ. **II.**

ἀνδάνει, Λατ. placet, εκφράζοντας γνώμη, οὐ σφι ἥνδανε ταῦτα, σε Ηρόδ.· με
απαρ., τοῖσι μὲν ἔαδε βοηθέειν, ήταν ευχαρίστησή τους να βοηθήσουν, στον ίδ.·
απρόσ., ἐπεὶ νύ τοι εὖαδεν οὕτως (ενν. ποιεῖν), σε Όμηρ.

ἄν-δεμα, ἄν-δέω, ἄν-δημα, ποιητ. αντί ἀνά-δεμα κ.λπ.

ἄνδηρον, τό, υπερυψωμένο ἀνάχωμα, πρόχωμα, σε Θεόκρ., Ανθ.·
υπερυψωμένη όχθη, πρασιά κήπου, σε Μόσχ. (πιθ. συγγενές προς το ἄνθος).

ἄν-δίδωμι, ποιητ. αντί ἀναδίδωμι.

ἄν-δίχα, επίρρ. (ἀνά, δίχα), στα δύο, σε δύο κομμάτια, σε Όμηρ. Ιλ.

ἄνδρ-ἄγαθέω, μέλ. -ήσω = ἀνδραγαθίζομαι — Παθ., ἡνδραγαθιμένα, γενναία
κατορθώματα, σε Πλούτ.

ἄνδρᾱγάθημα, -ατος, τό, γενναίο κατόρθωμα, σε Πλούτ.

ἄνδρᾱγάθια, Ιων. -ίη, ἡ (ἀνήρ, ἀγαθός), γενναιότητα, ανδρική αρετή, ο
χαρακτήρας ενός γενναίου και τίμιου ανθρώπου, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

ἄνδρ-ἄγαθίζομαι (ἀνήρ, ἀγαθός), ενεργώ, πράττω γενναία, με τιμιότητα,
ενεργώ ως τίμιος άνδρας, σε Θουκ.

ἄνδρ-άγρια, -ων, τά (ἀνήρ, ἄγρα), λάφυρα σκοτωμένου εχθρού, σε Όμηρ. Ιλ.

ἄνδρᾱκάς, επίρρ. (ἀνήρ), άνδρας με άνδρα = κατ' άνδρα, σε Όμηρ. Οδ.

ἄνδραπόδεςσι, Επικ. δοτ. πληθ. του ἀνδράποδον.

ἄνδρᾱποδίζω, μέλ. Αττ. -ῖω, αόρ. α' ἡνδραπόδισα — Ιων., μέλ. Μέσ.,
ἄνδραποδιεῦμαι με Παθ. σημασία, Αττ. ἀνδραποδισθήσομαι, αόρ. α' Παθ.

ἡνδραποδίσθην, παρακ. ἡνδραπόδισμαι· (ἀνδράποδον)· υποδουλώνω, φέρνω
σε κατάσταση δουλείας, ιδίως πουλώ τους ελεύθερους ανθρώπους
υποδουλωμένης περιοχής ως δούλους, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. — Παθ.,
πουλιέμαι ως δούλος, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ.· η Μέσ. χρησιμοποιείται επίσης με
Ενεργ. σημασία, σε Ηρόδ.

ἄνδρᾱπόδισις, -εως, ἡ, = το επόμ., σε Ξεν.

ἄνδρᾱποδισμός, ό, η πώληση ελεύθερων ανθρώπων ως δούλων,
υποδούλωση, σκλαβιά, εξανδραποδισμός, σε Θουκ. κ.λπ.

ἄνδρᾱποδιστής, -οῦ, ό, δουλέμπορος, απαγωγέας, σε Αριστοφ., Πλάτ.· ἄνδρ.
ἑαυτοῦ, κάποιος που πουλά την ίδια του την ανεξαρτησία, σε Ξεν.

ἄνδρᾱποδο-κάπηλος, ό, δουλέμπορος, σε Λουκ.

ἄνδράποδον[δρᾱ], τό, Επικ. δοτ. πληθ. ἀνδραπόδεςσι, **I**, κάποιος που
αιχμαλωτίστηκε στον πόλεμο και πουλήθηκε ως δούλος, αιχμάλωτος, σε
Όμηρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ. **II**, γενικά, δούλος, δουλικός ή δουλοπρεπής άνθρωπος,
σε Πλάτ., Ξεν. (αμφιβ. προέλ.).

ἄνδρᾱποδ-ώδης, -ες (εἶδος), δουλικός, υπηρετικός, δουλοπρεπής, ποταπός,
σε Πλάτ., Ξεν.· επίρρ. -δῶς, σε Πλάτ.

ἄνδράριον, τό, υποκορ. του ἀνήρ, ανθρωπάριο, σε Αριστοφ.

ἄνδρ-αχθής, -ές (ἀνήρ, ἄχθος), αυτός που φορτώνει έναν άνθρωπο, τόσος
όσος μπορεί να κουβαλήσει ένας άνδρας, σε Όμηρ. Οδ.

ἄνδρεία, Ιων. -ηίη, ἡ (το ἀνδρία είναι αμφιβ. τύπος), γενναιότητα,
ανδροσύνη, ανδρικό φρόνημα και ήθος, Λατ. virtus, σε Τραγ. κ.λπ.

ἄνδρ-εἶκελον, τό (ἀνήρ, εἶκελος), **I**, εικόνα ανδρός, ομοίωμα, σε Πλάτ. **II**, χρωστική
ουσία στο χρώμα του δέρματος, στον ίδ.

ἄνδρ-εἶκελος, -ον (ἀνήρ, εἶκελος), όμοιος με άνδρα, σε Πλούτ.

ἄνδρεῖος, -α, -ον, Ιων. -ήιος, -η, -ον, συγκρ. και υπερθ. ἄνδρειότερος, -ότατος,

ακόμα και στον Ηρόδ.· (ἀνήρ)· **I**, αυτός που ανήκει ή χαρακτηρίζει τον άνδρα, σε

Αισχύλ. κ.λπ.· για το αὐλοὶ ἄνδρεῖοι, βλ. [αὐλός](#). **II**, **1**, αρρενωπός, αρσενικός,

ανδροπρεπής, σε Ηρόδ., Αττ.· με αρνητική σημασία, ξεροκέφαλος, πεισματάρης, σε

Λουκ· ουδ. τὸάνδρεϊον, με κράση τάνδρεϊον = ἀνδρεία, σε Ευρ., Θουκ. **2.** λέγεται για πράγματα, δυνατό, ζωηρό, σε Αριστοφ. **III.ἀνδρεῖα, τά,** τα δημόσια γεύματα των Κρητών, παλαιότερο όνομα επίσης για τα σπαρτιατικά *φειδίτια*, σε Αλκμ., σε Πλούτ. **ἀνδρείότης, -ητος, ή** = ἀνδρεία, σε Ξεν.

ἀνδρει-φόντης, -ου, ό (ἀνήρ, *φένω), αυτός που φονεύει άνδρες, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνδρειών, ό, ποιητ. αντί *άνδρεών, άνδρών.*

ἄνδρεσσι, Επικ. δοτ. πληθ. του *άνήρ.*

ἀνδρεύμενος, -η, -ον, Ιων. αντί *άνδρούμενος,* Παθ. μτχ. του *άνδρώ.*

άνδρεών, άνδρηή, άνδρήιος, Ιων. αντί *άνδρών, άνδρεία, άνδρεῖος.*

άνδρηλᾶτέω, μέλ. -ήσω, εξορίζω από τον οίκο και την πατρίδα, σε Αισχύλ., Σοφ.

άνδρ-ηλάτης[ᾶ], -ου, ό (ἀνήρ, ἐλαύνω), αυτός που αποδιώχνει κάποιον από την οικία του, εκδικητής του αίματος, σε Αισχύλ.

άνδρια, βλ. [άνδρεία.](#)

άνδριαντίσκος, ό, υποκορ. του *άνδριάς,* ομοίωμα ανδρός, σε Πλούτ.

άνδριαντοποιέω, μέλ. -ήσω, φτιάχνω ανδριάντες, σε Ξεν.

άνδριαντοποιῖα, ή, γλυπτική τέχνη, αγαλματοποιῖα, σε Πλάτ., Ξεν.

άνδριαντο-ποιός, ό (άνδριάς, ποιέω), αγαλματοποιός, γλύπτης, ανδριαντουργός, σε Πίνδ., Πλάτ.

άνδριάς, ό, γεν. -άντος (ἀνήρ), ομοίωμα ανδρός, άγαλμα, ανδριάντας, σε Ηρόδ., Αττ.

άνδρίζω, μέλ. -ίσω (ἀνήρ), καθιστώ κάποιον ανδρικό — Παθ. ή Μέσ., έρχομαι σε ηλικία ανδρός, συμπεριφέρομαι ως άνδρας, έχω ανδρική συμπεριφορά, σε Πλάτ.

άνδρικός, -ή, -όν (ἀνήρ), I. αυτός που ανήκει ή χαρακτηρίζει τον άνδρα, αρρενωπός, αρσενικός, Λατ. virilis, σε Πλάτ.· *άνδρ. ιδρώς,* ο ιδρώτας του ανδρικού μόχθου, σε Αριστοφ.· επίρρ. -κῶς, όπως ο άνδρας, ανδρικά, συγκρ. -ώτερον, υπερθ. -ώτατα. **II.** αυτός που αποτελείται από άνδρες, χορός, σε Ξεν.

άνδριον, τό, υποκορ. του *άνήρ.*

άνδριστέον, ρημ. επίθ., του *άνδρίζομαι,* αυτός που πρέπει να υποδυθεί το ρόλο του άνδρα, σε Πλάτ.

άνδριστί[ι], επίρρ. (ἀνήρ), ανδρικός, όπως οι άνδρες, σε Αριστοφ., Θεόκρ.

άνδρο-βόρος, -ον (ἀνήρ, βι-βρώσκω), αυτός που καταβροχθίζει άνδρες, σε Ανθ.

άνδρό-βουλος, -ον (ἀνήρ, βουλή), με ανδρική γνώμη, σκέψη, με ανδρικό φρόνημα, σε Αισχύλ.

άνδρο-βρώς, -ῶτος, ό, ή (ἀνήρ, βι-βρώσκω), αυτός που τρώει άνδρες, σε Ευρ.

άνδρο-γόνος, -ον (ἀνήρ, γί-γνομαι), αυτός που γεννά άνδρες, σε Ησίοδ.

άνδρό-γυνος, ό (ἀνήρ, γυνή), **I. 1.** ανδρογυναίκα, ερμαφρόδιτος, σε Πλάτ. **2.** θηλυπρεπής άνδρας, εκθηλυσμένο πρόσωπο, σε Ηρόδ. **II.** ως επίθ., κοινός σε άνδρα και γυναίκα, σε Ανθ.

άνδρο-δάϊκτος, [δᾶ]-ον (ἀνήρ, δαΐζω), αυτός που σφάζει τους άνδρες, σε Αισχύλ.

άνδρο-δάμας[ᾶ], -αντος, ό, ή (ἀνήρ, δαμάζω), αυτός που δαμάζει τους άνδρες, σε Πίνδ.

άνδρο-θέα, ή, αρσενική θεότητα, δηλ. η Αθηνά, σε Ανθ.

άνδρόθεν, επίρρ. (ἀνήρ), προερχόμενος από άνδρα ή άνδρες, σε Ανθ.

άνδρο-θνής, -ήτος, ό, ή (ἀνήρ, θνήσκω), φονικός, σε Αισχύλ.

άνδρο-κμής, -ῆτος, ὁ, ἡ (άνήρ, κάμνω), αυτός που φθείρει τους άνδρες, σε Αισχύλ.: αυτός που σφάζει τους άνδρες, στον ίδ.

άνδρό-κμητος, -ον (κάμνω), κατειργασμένος από ανδρικά χέρια, σε Ομήρ. Ιλ.

άνδρο-κτᾶσία, ἡ (άνήρ, κτείνω), σφαγή ανδρών σε μάχη, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.

άνδροκτονέω, σκοτώνω, φονεύω άνδρες, σε Αισχύλ.

άνδρο-κτόνος, -ον (άνήρ, κτείνω), αυτός που φονεύει άνδρες, δολοφονικός, σε Ηρόδ., Ευρ.

άνδρ-ολέτειρα, ἡ (άνήρ, ὄλλυμι), αυτή που εξολοθρεύει άνδρες, σε Αισχύλ.

άνδροληψία, ἡ και -λήψιον, τό (άνήρ, λαμβάνω), σύλληψη ανδρών ενόχων για δολοφονία πολίτη έξω από τη χώρα, σε Λεξ. παρά Δημ.

άνδρο-μάχος[ᾱ], -ον (άνήρ, μάχομαι), αυτός που μάχεται, πολεμά με άνδρες, σε Ανθ.: θηλ. *άνδρομάχη*, στον ίδ.

άνδρομέος, -α, -ον (άνήρ), λέγεται για άνδρα ή άνδρες, ανθρώπινος, θνητός, *κρέα*, σε Όμηρ.: *ψωμοί άνδρ.*, *τεμάχια ανθρώπινων κρεάτων*, σε Ομήρ. Οδ.

άνδρο-μήκης, -ες (άνήρ, μήκος), αυτός που αναφέρεται στο ύψος ενός άνδρα, σε Ξεν.

άνδρό-παις, -αιδος, ὁ (άνήρ), νεαρός κοντά στην ηλικία της ανδροσύνης, κοντά στην ενηλικίωση, σε Αισχύλ.

άνδρο-πλήθεια, ἡ (άνήρ, πλήθος), πλήθος ανδρών, σε Αισχύλ.

άνδρό-σῖνις, -ιδος, ὁ, ἡ (άνήρ, σίνομαι), επιβλαβής για τους άνδρες, σε Ανθ.

άνδρο-σφᾶγξιον, τό (άνήρ, σφάζω), μέρος όπου σφάζονται άνδρες, σε Αισχύλ.

άνδρό-σφιγξ, -ιγνος, ὁ (άνήρ), ανθρώπινη σφίγγα με κορμό ανδρός, όχι (όπως συνήθως) γυναίκας, σε Ηρόδ.

άνδρότης, -ητος, ἡ = *άνδρεία*: πρβλ. [ἄδρότης](#).

άνδρο-τύχης, -ές (άνήρ, τυγχάνω), αυτή που αποκτά άνδρα, *άνδρ. βίοςτος*, *έγγαμος βίος*, σε Αισχύλ.

άνδροφᾶγέω, μέλ. -ήσω, κατατρώγω άνδρες, σε Ηρόδ.

άνδρο-φάγος, -ον (φᾶγῃν), αυτός που τρώει άνδρες, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

άνδρο-φθόρος, -ον (φθείρω), I. αυτός που καταστρέφει άνδρες, φονικός, καταστροφικός, σε Σοφ. II. προπαροξ., *άνδρόφθορον αἷμα*, το αίμα σφαγιασμένου άνδρα, στον ίδ.

άνδροφονία, ἡ, εξόντωση ανδρών, σε Αριστ., Πλούτ.

άνδρο-φόνος, -ον (άνήρ, *φένω), I. 1. δολοφόνος ανδρών, σε Ομήρ. Ιλ. 2. λέγεται για γυναίκες, αυτή που δολοφονεί τον σύζυγό της, σε Πίνδ. II. ως δικανικός όρος, κάποιος που καταδικάστηκε για ανθρωποκτονία, ένοχος ανθρωποκτονίας, σε Πλάτ., Δημ.

άνδροφόντης, -ου, ὁ = *άνδρειφόντης*, σε Αισχύλ.

άνδρώω, μέλ. -ώσω (*άνήρ*), I. ανατρέφω μέχρι την ανδρική ηλικία, σε Ανθ. — Παθ., γίνομαι άνδρας, φτάνω στην ανδρική ακμή, σε Ηρόδ., Ευρ. II. στην Παθ., λέγεται επίσης για γυναίκα, βρίσκομαι σε ηλικία γάμου, σε Ευρ.

άνδρ-ώδης, -ες (άνήρ, εἶδος), ανδρικά, όπως ένας άνδρας, σε Ισοκρ.

άνδρών, -ῶνος, ὁ (άνήρ), τα διαμερίσματα των ανδρών σ' ένα σπίτι, η αίθουσα των συμποσίων κ.λπ., σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.: Ιων. *άνδρεών*, σε Ηρόδ., Επικ. -ειών, σε Ανθ.: επίσης *άνδρωνῖτις, -ιδος, ἡ*, σε Ξεν.

ἀν-δύομαι, ποιητ. αντί ἀνα-δύομαι.

ἀν-δώσειν, ποιητ. αντί ἀναδώσειν, απαρ. μέλ. του ἀνα-δίδωμι.

ἀν-έβην, αόρ. β' του ἀναβαίνω.

ἀν-έβρα̃χε (*βράχω), γ' ενικ. αορ. β' χωρίς ενεστ. σε χρήση, έκανε ηχηρό κρότο ή ήχησε δυνατά, λέγεται για πανοπλία, σε Ομήρ. Ιλ.· βρόντηξε ή έκλεισε με δύναμη, λέγεται για πόρτα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀνέβωσα, Ιων. αντί ἀνεβόησα, αόρ. α' του ἀναβοάω.

ἀν-έγγυος, -ον (έγγυή), αυτός που δεν έχει εγγύηση, σε Πλάτ.· λέγεται για γυναίκα, άγαμος, ανύπανδρη, σε Πλούτ.

ἀν-εγείρω, μέλ. -ερῶ, **I. 1.** σηκώνομαι, ξυπνώ, εγείρομαι, ἐξ ὕπνου, ἐκ λεχέων, σε Όμηρ. — Παθ., σε Ευρ., Ξεν. **2.** μεταφ., διεγείρω, εξεγείρω, σε Πίνδ. **3.** μεταφ. επίσης, ενθαρρύνω, προτρέπω, σε Ομήρ. Οδ. **II.** λέγεται για οικοδομές, ανεγείρω, χτίζω, ανοικοδομώ, σε Ανθ.

ἀν-εγέρμων, -ον (ἀνεγείρω), ξάγρυπνος, σε Ανθ.

ἀν-έγκλητος, -ον (έγκαλέω), μη εγκαλούμενος, μη κατηγορούμενος, ο άνευ μομφής, άμεμπτος, σε Ξεν. κ.λπ.· επίρρ. -τως, σε Δημ.

ἀν-εγνάμφην, Παθ. αόρ. α' του ἀναγνάμπτω.

ἀν-έγγων, αόρ. β' του ἀναγιγνώσκω.

ἀν-εδέγμεθα, Επικ. αόρ. β' του ἀναδέχομαι.

ἀν-έδειξα, αόρ. α' του ἀναδείκνυμι.

ἀνέδην, επίρρ. (άνήμι), **I.** άνετα, ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς, σε Πλάτ., Δημ.· ράθυμα, απρόσεχτα, σε Σοφ. **II.** χωρίς περαιτέρω φροντίδα, απλά, απόλυτα, σε Πλάτ.

ἀν-έδρᾱμον, αόρ. β' του ἀνατρέχω.

ἀν-έργω, παρατ. **ἀνέεργον**, παλαιοί Επικ. τύποι του ἀν-είργω.

ἀν-έζησα, αόρ. α' του ἀναζάω.

ἀν-εθέλητος, -ον (έθέλω), ανεπιθύμητος, μη ευπρόσδεκτος, απευκταίος, σε Ηρόδ.

ἀν-έθηκα, ἀν-έθην, αόρ. α' και β' του ἀνατίθημι.

ἀν-είην, αόρ. β' ευκτ. του ἀνίημι.

ἀν-ειλείθυια, ή, χωρίς τη βοήθεια της Ειλειθυίας, σε Ευρ.

ἀν-ειλέω, μέλ. -ήσω, περικλείω, περιτυλίγω μαζί — Παθ., συναθροίζομαι ή συνωστιίζομαι, σε Θουκ.

ἀν-είληφα, -είλημμαι, Ενεργ. και Παθ. παρακ. του ἀνα-λαμβάνω.

ἀν-ειλίσσω, ποιητ. αντί ἀν-ελίσσω.

ἀν-εἶλον, αόρ. β' του ἀν-αιρέω.

ἀν-εἶλω = ἀνειλέω, Παθ., απομακρύνομαι, αποσύρομαι, σε Πλάτ.

ἀν-ειμένος, -η, -ον, μτχ. Παθ. παρακ. του ἀν-ίημι, χρησιμ. ως επίθ., **I.** απελευθερωμένος, απαλλαγμένος από τον πόνο ή τον μόχθο, λέγεται για ζώα αφιερωμένα στους θεούς, σε Σοφ.· μεταφ., ἀν. ἔς τι, αφοσιωμένος σε κάτι, σε Ηρόδ. **II.** αμελώς, απερίσκεπτα, σε Θουκ.· ἐν τῷ ἀνειμένῳ τῆς γνώμης, όταν το μυαλό τους είναι ελεύθερο, στον ίδ.· επίρρ. ἀνειμένως, ελεύθερα, απρόσεχτα, χωρίς περιορισμό, σε Θουκ., Ξεν.

ἄν-ειμι (εἶμι, ibo), στην Αττ. χρησιμ. ως μέλ. του ἀνέρχομαι· παρατ. ἀνήειν, Επικ. και Ιων. ἀνήϊον· **I. 1.** ανεβαίνω, ανέρχομαι, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἄμ' ἡελίῳ ἀνιόντι, στην ανατολή του ηλίου, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** ανοίγομαι, δηλ. στη θάλασσα, σε Ομήρ. Οδ. **3.** προχωρώ στα ενδότερα, ιδίως στην Κεντρική Ασία, σε Πλάτ. **II.** πλησιάζω, προσέρχομαι, ιδίως ως ικέτης, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** επιστρέφω, επανέρχομαι, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.

ἀν-εἰμῶν, -ον (εἶμα), αὐτός που δεν ἔχει ρούχα, γυμνός, ἀνένδυτος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀν-εἰπεῖν, αόρ. β' με ενεστ. σε αχρηστία, το ἀναγορεύω χρησιμ. ἀντί αὐτοῦ· Παθ. αόρ. α' ἀναρρήθην (ὅπως ἀν προερχόταν ἀπὸ *ἀναρρέω)· **I.**

ἀνακηρύσσω, ἀναγγέλλω, προφέρω δυνατά, σε Πίνδ., Ξεν.· με αιτ. και ἀπαρ., προκηρύσσω ὅτι..., σε Ἀριστοφ., Θουκ.· στην Αθηναϊκὴ ἐκκλησία, ἀνεῖπεν ὁ κῆρυξ, σε Θουκ. κ.λπ. — Παθ., ἀνακηρύσσομαι, ἀναρρηθέντος τοῦ στεφάνου, ὅταν ἀνακηρύχτηκε ἡ στέψη, σε Δημ. **II.** επικαλούμαι, προσκαλῶ, σε Πλούτ. **ἀν-εἶργω**, Επικ. παρατ. ἀνέεργον· ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω, περιορίζω, σε Ὀμηρ., Ξεν.

ἀν-εἶρομαι, Επικ. ἀντί ἀν-έρομαι.

ἀν-εἰρύω, ποιητ. και Ἰων. ἀντί ἀν-ερύω.

ἀν-εἶρω, αόρ. α' ἄνειρα, δένω πάνω ἢ σε, συνδέω, συμπλέκω, σε Ηρόδ.·

ἀν.στεφάνους, περιπλέκω, περιτυλίγω στεφάνια, σε Ἀριστοφ.

ἀν-εἶς, μτχ. αορ. β' του ἀν-ίημι.

ἀν-εἰσοδος, -ον, αὐτός που δεν ἔχει εἴσοδο ἢ πρόσβαση, σε Πλούτ.

ἀν-εισφορία, ἡ, ἐξαίρεση, ἀπαλλαγή ἀπὸ τὴν εἰσφοράν, σε Πλούτ.

ἀν-εἰσφορος, -ον, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὴν εἰσφοράν, σε Πλούτ.

ἀνέκαθεν (ἀνεκάς), ἐπίρρ. τόπου, **I.** ἀπὸ ψηλά, σε Ηρόδ., Αἰσχύλ. **II.** για χρόνο, ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἐξαρχής, ἀπὸ πάντα, σε Ηρόδ.· ὁμοίως με ἄρθρο, τὸἀνέκαθεν, στον ἰδ.

ἀν-εκάς, ἐπίρρ., πρὸς τα πάνω, σε ὕψος, Λατ. sursum, σε Πίνδ., Αττ.

ἀν-ἐκβάτος, -ον (ἐκβαίνω), αὐτός που δεν ἔχει ἐκβαση, ἀνέξοδος, που δεν ὁδηγεῖ πρὸςθενά, σε Θουκ.

ἀν-εκδιήγητος, -ον (ἐκδιηγέομαι), ἀπερίγραπτος, ἀνέκφραστος, σε Κ.Δ.

ἀν-ἐκδοτος, -ον, μὴ δοσμένη σε γάμο, σε Δημ. κ.λπ.

ἀν-ἐκδρομος, -ον, ἀναπόφευκτος, ἀναπόδραστος, σε Ἀνθ.

ἀν-εκκάλητος, -ον (ἐκκλαλέω), ἀνέκφραστος, ἀπερίγραπτος, σε Κ.Δ.

ἀν-εκκλίθην[ι], -ἐκκλῖνα, Παθ. και Ἑνεργ. αόρ. α' του ἀνα-κλίνω.

ἀν-εκπίμπλημι, μέλ. -εκπλήσω, εκπληρώνω ἢ γεμίζω ἀπὸ τὴν ἀρχή, σε Ξεν.

ἀν-ἐκπληκτος, -ον (ἐκπλήσσω), ἀφοβος, ἄτρομος, ἀτάραχος, σε Πλάτ.· τὸ ἀνέκπληκτον, ἀφοβία, παλικάρια, σε Ξεν.

ἀν-ἐκρᾶγον, αόρ. β' του ἀνακράζω.

ἀνεκτέος, -ον, ρημ. ἐπίθ. του ἀνέχομαι, αὐτός που πρέπει νὰ υποφερθεῖ, σε Σοφ.

ἀνεκτός, -όν, ρημ. ἐπίθ. του ἀνέχομαι, **I. 1.** υποφερτός, ἀνεκτός, κυρίως με ἀρνητ., σε Ομήρ. Ἰλ., Αττ. **2.** χωρίς ἀρνητ., αὐτό που μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνεκτό, που μπορεῖ κάποιος νὰ ἀντέξει, σε Ομήρ. Οδ., Θουκ. **II.** ἐπίρρ. -ως, σε Ὀμηρ.· οὐκ ἀνεκτῶς ἔχει, δεν εἶναι υποφερτό, σε Ξεν.

ἀν-ἐλεγκτος, -ον (ἐλέγχω), **1.** ἀνεξέταστος, ἀνεξέλεγκτος, ἀσφαλῆς ἀπὸ τὴν ἀνάκριση, σε Θουκ.· μὴ κατάδικος, στον ἰδ. **2.** ἀναντίλεκτος, μὴ ἀντικρουόμενος, σε Πλάτ.· ἐπίρρ. -τως, χωρίς ἀντίρρηση, ἀναντίρρητα, σε Πλούτ.

ἀν-ελέγχω, μέλ. -έγξω, πείθω ἢ καταδιώκω ἐντελώς, σε Ευρ.

ἀν-ελεήμων, -ον, -ονος, ἀσπλαχνος, ἀνηλεής, σε Κ.Δ.

ἀν-ελεῖν, -ελέσθαι, ἀπαρ. Ἑνεργ. και Μέσ. αορ. β' του ἀναιρέω.

ἀν-έλεος, -ον, ἀνελέητος, σε Κ.Δ.

ἀνελευθερία, ἡ, ἐλλειψη ἐλεύθερου φρονήματος, σε Πλάτ.

ἀν-ελεύθερος, -ον, I. 1. μὴ κατάλληλος για ἐλεύθερο ἄνθρωπο, σε Αἰσχύλ., Ἀριστ. **2.** ἀνελεύθερος, υπηρετικός, δουλοπρεπής, σε Πλάτ. κ.λπ. **3.** σχετικά

με οικονομικά ζητήματα, φειδωλός, φιλάργυρος, σε Αριστοφ. **Π.** επίρρ. -*ρως*, άθλια, φτωχικά, σε Ξεν.

άν-ελήφθην, Παθ. αόρ. α' του *άνα-λαμβάνω*.

άνέλιγμα, -ατος, τό, οτιδήποτε τυλιγμένο ή διπλωμένο, μπούκλα μαλλιών, μικρό δαχτυλίδι, σε Ανθ.

άνέλιξις, -εως, ή, ξεδίπλωμα, ξετύλιγμα, σε Πλούτ.

άν-ελίσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -*ζω*, Επικ. και Ιων. *άν-ειλ-*· **I. 1.** ξετυλίγω βιβλίο γραμμένο σε κύλινδρο, δηλ. ξεδιπλώνω, διαβάζω, ερμηνεύω, σε Ξεν.· *άν. βίον*, διάγω ολόκληρη τη ζωή μου, σε Πλούτ. **2.** προκαλώ κίνηση προς τα πίσω, *πόδα*, σε Ευρ. **Π.** προκαλώ περιστροφή — Παθ., περιστρέφομαι, κινούμαι με ευχέρεια, σε Αριστοφ.

άν-έλκω, μέλ. Αττ. -*ελκύσω*, αόρ. α' -*είλκυσσά*, παρακ. Παθ. -*είλκυμαι*, Ιων. -

έλκυμαι· **I. 1.** τραβώ, *τάλαντα άνέλκει*, κρατά ψηλά (στο ζύγισμα), σε Ομήρ. Ιλ.· *άνελκύσαι ναῦς*, τα ρυμουλκώ στη στεγνή στεριά, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** σύρω, εξάγω, παρουσιάζομαι στο δικαστήριο ή εμφανίζομαι ως μάρτυρας, σε Αριστοφ. — Μέσ., *άνέλκεσθαι τρίχας*, τραβώ τα μαλλιά μου, σε Ομήρ. Ιλ. **Π.** τεντώνω τόξο, ως ενέργεια βολής, σε Όμηρ. — Μέσ., *έγχος άνελκόμενος*, τραβώντας πίσω το δόρυ (έξω από το πτώμα), σε Ομήρ. Οδ.

άν-ελπις, -ιδος, ό, ή, απελπισμένος, ανέλpidος, σε Ευρ.

άν-έλπιστος, -ον (έλπίζω), **I.** αυτός που δεν ελπίζεται, απροσδόκητος, αναπάντεχος, σε Τραγ. κ.λπ.· *τό άνέλπιστον τοῦ θεβαίου*, η έλλειψη προσδοκίας για την ασφάλεια, σε Θουκ. **Π.** Ενεργ., **1.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν έχει ελπίδα, απέλpidος, σε Θεόκρ.· με απαρ., αυτός που δεν έχει ελπίδα ή προσδοκία ότι..., σε Θουκ. **2.** λέγεται για πράγματα, ή καταστάσεις, αυτός που δεν αφήνει ελπίδα, ανέλpidος, αναπάντεχος, σε Σοφ., Θουκ.· *τό άνέλπιστον*, απελπισία, σε Θουκ.· συγκρ. -*ότερος*, πιο απελπισμένος, στον ίδ.

άν-έμβάτος, -ον (έμβαίνω), **1.** άβατος, μη προσβάσιμος, σε Βάβρ., Πλούτ. **2.** Ενεργ., αυτός που δεν μεταβαίνει ή δεν επισκέπτεται, σε Ανθ.

ά-νεμέσητος, -ον, μη άξιος μομφής, μη άξιος κατάκρισης, προσβολής, σε Πλάτ.

ά-νέμητος, -ον (νέμω), **1.** μη διανεμημένος, σε Δημ. **2.** Ενεργ., αυτός που δεν έχει μερίδιο, σε Πλούτ.

άνεμίζομαι (άνεμος), Παθ., κινούμαι, οδηγούμαι από τον άνεμο, σε Κ.Δ.

άν-εμνήσθην, Παθ. αόρ. α' του *άνα-μιμνήσκω*.

άνεμό-δρομος, -ον, αυτός που τρέχει με τον άνεμο, ταχύς όπως ο άνεμος, σε Λουκ.

άνεμόεις, Δωρ. αντί *ήνεμόεις*.

άνεμος, [ἄ], ό (VAN, πρβλ. ἄημι), άνεμος, σε Όμηρ. κ.λπ.· *άνέμου κατιόντος*, έχοντας ξεσπάσει μεγάλη καταιγίδα, σε Θουκ.· *άν.κατά βορέαν έστηκώς*, ο άνεμος είχε σταθεί στο βορρά, στον ίδ.· *άνέμοιο φέρεσθαι παραδοῦναι τι*, ρίχνω κάτι στους τέσσερις ανέμους, Βορέας, Σύρος, Νότος (ή Άργηστης), Ζέφυρος· ο Αριστ. δίνει δώδεκα, που χρησίμευαν ως σημεία της πυξίδας.

άνεμο-σκεπής, -ές (σκέπη), αυτός που προφυλάσσει από τον άνεμο, σε Ομήρ. Ιλ.

άνεμο-σφάραγος, -ον, αυτός που αντηχεί στους ανέμους, σε Πίνδ.

άνεμο-τρεφής, -ές (τρέφω), αναθρεμμένος από τον άνεμο, λέγεται για το κύμα, σε Ομήρ. Ιλ.· *έγχος άνεμ.*, βλαστάρι από δέντρο αναθρεμμένο από τον άνεμο, δηλ. που έχει καταστεί δυνατό από τη μάχη με τον άνεμο, στο ίδ.

άνεμώω, μέλ. -ώσω (ἄνεμος) , εκθέτω στον άνεμο — Παθ., λέγεται για τη θάλασσα, ανατρέφομαι από τον άνεμο, σε Ανθ.

άν-έμπληκτος, -ον, ατρόμητος, άφοβος· στο επίρρ. -τως, σε Πλούτ.

άν-εμπόδιστος, -ον (έμποδίζω), αυτός που δεν έχει εμπόδιο, ανεμπόδιστος, σε Αριστ.

άνεμ-ώκης, -ες (ώκύς), ταχύς, γρήγορος όπως ο άνεμος, σε Ευρ., Αριστ.

άνεμώλιος, -ον (ἄνεμος), ανεμώδης· μεταφ., *άνεμώλια βάζειν*, λέω λόγια του αέρα, σε Όμηρ.· οί δ' αὖτ' άνεμώλιοι, είναι όπως οι άνεμοι, δηλ. άστατοι, ανίκανοι, σε Ομήρ. Ιλ.· τί νυ τόξον ἔχεις άνεμώλιον; γιατί κουβαλάς άσκοπα το τόξο σου; στο ίδ.· *άνεμώλιος*, ανόητος, σε Ανθ.

άνεμώνη, ή (ἄνεμος), το λουλούδι του άνέμου, η ανεμώνη, σε Βίωνα.

άν-ενδεής, -ές, αυτός που δεν έχει ανάγκη, σε Ανθ.

άν-ένδεκτος, -ον (ένδέχομαι), ανέφικτος, ακατόρθωτος, σε Κ.Δ.

άν-ενδοίαστος, -ον (ένδοιάζω), αναμφίβολος, σε Λουκ.

άν-ένεικα, -ενεικάμην, -ενείχθην, Ιων. αόρ. α' Ενεργ. Μέσ. και Παθ. του *άνα-φέρω*.

άν-ενήνοθε, βλ. [ένήνοθε](#).

άν-εξάλειπτος, -ον (έξαλείφω), μη εξαλειφόμενος, απαράγραπτος, σε Ισοκρ., Πλούτ.

άν-εξέλεγκτος, -ον (έξελέγχω), **1.** αδύνατος στο να ελεγχθεί ή να ανακριθεί, μη ελεγχόμενος, λέγεται για δηλώσεις ή επιχειρήματα, σε Θουκ.· *άν. ἔχει τὸ άνδρεῖον*, καταλείπεται το θάρρος τους αδοκίμαστο, αναπόδεικτο, στον ίδ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, μη καταδικασμένος, άμεμπτος, άψογος, ανεπίληπτος, σε Ξεν. κ.λπ.

άν-εξέργαστος, -ον (έξεργάζομαι), ανολοκλήρωτος, σε Λουκ.

άν-εξέταστος, -ον (έξετάζω), **I.** μη εξεταζόμενος ή ανακρινόμενος, σε Δημ. **II.** αυτός που δεν ερευνά, σε Πλάτ.

άν-εξεύρετος, -ον (έξευρίσκω), αυτός που δεν βρίσκεται, σε Θουκ.

άνεξι-κάκος, -ον (άνέχομαι, κακόν), αυτός που ανθίσταται στο κακό, υπομονετικός, μακρόθυμος, σε Κ.Δ., Λουκ.

άν-εξιχνίαστος, -ον (έκ, ἴχνιον), ανεξερεύνητος, αυτός που δεν ανιχνεύεται, ανεξιχνίαστος, σε Κ.Δ.

άν-έξοδος, -ον, αυτός που δεν έχει έξοδα, που δεν επιτρέπει επιστροφή ή γυρισμό, Λατ. irremeabilis, σε Θεόκρ.

άνεοι ή άνεοί, βλ. [ἄνεως](#).

άν-έορτος, -ον (έορτή), αυτός που δεν έχει εορτή, με γεν., *άν. ἱερῶν*, χωρίς μερίδιο, χωρίς συμμετοχή στις εορταστικές τελετές, σε Ευρ.

άν-επαίσθητος, -ον (έπαισθάνομαι), απαρατήρητος, ανεπαίσθητος, σε Πλούτ., Λουκ.

άν-επαίσχυντος, -ον (έπαισχύνομαι), αυτός που δεν έχει λόγο ντροπής, σε Κ.Δ.

άν-έπαλτο, γ' ενικ. Παθ. αορ. β' του *άναπάλλω*.

άν-έπᾱφος, -ον (έπαφή), ανέγγιχτος, ανέπαφος, *άν. παρέχειν τι*, rem integram praestare, σε Δημ.

άν-επαφρόδιτος, -ον = *άναφρόδιτος*, σε Ξεν.

άν-επαχθής, -ές, μη φορτικός, μη ενοχλητικός, μη ντροπιαστικός, σε Πλούτ., Λουκ.· επίρρ. -θως, σε Θουκ.

ἀν-επιβούλευτος, -ον (ἐπιβουλεύω), χωρίς επιβουλή, χωρίς συνωμοσία, τὸ ἀνεπιβούλευτον, απουσία μηχανορραφιών, σε Θουκ.

ἀν-επίγρφος, -ον, (ἐπιγράφω), χωρίς τίτλο ή επιγραφή, άτιτλος· μεταφ., αυτός που δεν έχει διακριτά χαρακτηριστικά, σε Λουκ.

ἀν-επίδϊκος, -ον (ἐπί, δίκη), αυτός που δεν έχει αμφισβητηθεί μέσω δίκης, αδιαφιλονίκητος, σε Δημ.

ἀνεπιείκεια, ή, αδικία, αγένεια, έλλειψη ευσπλαχνίας, σε Δημ.

ἀν-επιεικής, -ές, άδικος, σκληρός, ανελέητος, σε Θουκ.

ἀν-επίκλητος, -ον (ἐπικαλέω), **I.** μη κατηγορούμενος, άψογος, άμεμπτος, σε Ξεν. **II.** αυτός που δεν επιφέρει, επισύρει καμία κατηγορία· επίρρ. -τως, σε Θουκ.

ἀν-επίληπτος, -ον, αυτός που δεν επιδέχεται επίθεση, αδιάβλητος, άμεμπτος, σε Ευρ., Θουκ.· επίρρ. -τως, σε Ξεν.

ἀν-επίμικτος, -ον (ἐπιμίγνυμι), μη αναμεμιγμένος με άλλους, ακοινώνητος, σε Πλούτ.

ἀν-επίξεστος, -ον (ἐπί, ξέω), μη γυαλισμένος (αγυάλιστος) ή ακόσμητος, ατελής, σε Ησίοδ.

ἀν-επίπλεκτος, -ον (ἐπί, πλέκω), αυτός που δεν έχει επικοινωνία ή σύνδεση με άλλους, απομονωμένος, σε Στράβ.

ἀν-επίρρεκτος, -ον (ἐπιρρέζω), μη αφιερωμένος.

ἀν-επίσκεπτος, -ον (ἐπισκέπτομαι), **I.** απερίσκεπτος, άμυαλος· επίρρ. -τως, σε Ηρόδ. **II.** Παθ., ανεξέταστος, απαρατήρητος, σε Ξεν.

ἀνεπιστημοσύνη, ή, έλλειψη γνώσης, άγνοια, ανικανότητα, σε Θουκ.

ἀν-επιστήμων, -ον, γεν. -ονος, **I.** αδαής, αυτός που έχει άγνοια, ανεπιτήδειος, ανίκανος, σε Ηρόδ., Θουκ.· νήεζἀνεπιστήμονες, πλοία με μη έμπειρο πλήρωμα, σε Θουκ.· με γεν. πράγμ., μη εκπαιδευμένος σε κάτι, σε Πλάτ.· με απαρ., αυτός που δεν γνωρίζει να πράξει κάτι, σε Ξεν. **II.** αυτός που δεν έχει γνώση, μη οξυδερκής, άμυαλος· συγκρ. ἀνεπιστημονέστερος, λιγότερο οξύνους, σε Ηρόδ.

ἀν-επίτακτος, -ον, μη υποκείμενος σε έλεγχο, σε Θουκ.

ἀν-επιτήδειος, -ον, Ιων. -επιτήδειος, -η, -ον, **1.** ακατάλληλος, άχρηστος, σε Ξεν., Πλάτ. κ.λπ.· επιβλαβής, φθονερός, βλαβερός, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** αγενής, μη φιλικός, σε Θουκ., Ξεν.

ἀν-επιτήδευτος, -ον (ἐπιτηδεύω), **I.** φτιαγμένος χωρίς φροντίδα ή σχέδιο, απλός, άτεχνος, σε Λουκ. **II.** αδοκίμαστος, άπειρος, μη εξασκημένος, σε Θουκ., Πλούτ.

ἀν-επιτίμητος, -ον (ἐπιτιμάω), αυτός που δεν επιπλήττεται, τινος, για κάτι, σε Δημ.

ἀν-επίφθονος, -ον, ο άνευ ψόγου, άμεμπτος, σε Σοφ.· άν. έστι πᾶσιν, δεν αποτελεί μομφή για κανέναν, σε Θουκ.· άνεπιφθονώτατον, ελάχιστα απεχθές, σε Δημ.· επίρρ. -νωσ, ώστε να μη δημιουργήσει απέχθεια, σε Θουκ.

ἀν-έραμαι ή άν-εράομαι, αόρ. α' άνηράσθη· (έράω)· ξαναγαπώ, αγαπώ εκ νέου, με γεν., σε Ανδοκ., Ξεν.

ἀν-έραστος, -ον, **I.** αυτός που δεν έχει αγαπηθεί, σε Λουκ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν αγαπά, σε Ανθ.

ἀν-έργαστος, -ον (ἐργάζομαι), μη επεξεργασμένος, ακατέργαστος, σε Λουκ.

ἄν-εργος, -ον (*ἔργω), ατέλεστος, ανολοκλήρωτος, σε Ευρ.

ἀν-έργω, αρχ. ποιητ. τύπος του άνείργω.

άν-ερεθίζω, μέλ. -ίσω, διεγείρω, ενθουσιάζω, ερεθίζω, σε Πλούτ. — Παθ., βρίσκομαι σε κατάσταση διέγερσης, σε Θουκ., Ξεν.

***άν-ερείπομαι**, αποθ. που χρησιμοποιείται μόνο στον αόρ. α', αρπάζω και μεταφέρω, *άνηρείψαντο*, σε Όμηρ.· *άνερειψαμένη*, σε Ησίοδ.

άν-ερευνάω, μέλ. -ήσω, εξετάζω προσεκτικά, ερευνώ, ανακρίνω, σε Πλάτ.

άν-ερεύνητος, -ον (έρευνάω), **1.** αυτός που δεν έχει ερευνηθεί, σε Πλάτ. **2.** αυτός που δεν μπορεί να εντοπισθεί, ανεξιχνίαστος, σε Ευρ.

άν-έρομαι, Επικ. -**είρομαι**· αόρ. β' -*ηρόμην*, απαρ. -*ερέσθαι*, μέλ. -*ερήσομαι*· **1.** με αιτ. προσ., ερωτώ κάποιον, εξετάζω, ανακρίνω, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **2.** με αιτ. πράγμ., ρωτώ για κάτι, σε Ομήρ. Οδ., Πλάτ. **3.** με διπλή αιτ., ρωτώ κάποιον για κάτι, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.

άν-έρπω, με αόρ. α' *άνείρπυσα*, έρπω προς τα πάνω, ανεβαίνω έρποντας σε Αριστοφ., Λουκ.

άν-έρρω, απέρχομαι, «ξεκουμπίζομαι», *άνερρε*, «χάσου! ξεκουμπίσου! πήγαινε στα τσακίδια!», Λατ. *abi in malam rem*, σε Ευρ.

άν-ερυθριάω, μέλ. -άσω [*ā*], αρχίζω να κοκκινίζω, ροδίζω, ερυθριώ, σε Ξεν.

άν-ερύω, Ιων. και Δωρ. **άν-ειρύω**· μέλ. -ύσω [*ŭ*], ανασύρω, τραβώ προς τα πάνω τα πανιά, σε Ομήρ. Οδ.· σύρω πλοία προς τη στεριά, σε Ηρόδ. — Μέσ., απαλλάσσω, παραδίδω, σε Ανθ.

άν-έρχομαι (πρβλ. [άνειμι](#))· αόρ. β' -*ήλυθον* ή -*ήλθον*· **I. 1.** ανεβαίνω, σε Ομήρ. Οδ., Αττ.· απόλ., ανεβαίνω στο βήμα, σε Πλούτ.· *ανέρχομαι* από τα παράλια στην ενδοχώρα, σε Ομήρ. Οδ.· ανεβαίνω από τον Κάτω Κόσμο, σε Θέογν., Σοφ. **2.** λέγεται για δέντρα, μεγαλώνω, βλασταίνω, αναπτύσσομαι, φυτρώνω, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τον ήλιο, ανατέλλω, σε Αισχύλ.· μεταφ., *όλθος άν.*, σε Ευρ. **II.** πηγαίνω ή έρχομαι πίσω, πηγαίνω ή έρχομαι ξανά στο σπίτι, επιστρέφω, σε Όμηρ. **2.** φθάνω σε ένα σημείο, αναδιηγούμαι, σε Ευρ., Πλάτ. **3.** *νόμος είς σ' άνελθών*, νόμος που πηγάζει ή έχει σχέση με εσένα, σε Ευρ.

άν-ερωτάω, μέλ. -ήσω, όπως το *άνέρομαι*· **1.** με αιτ. προσ., ρωτώ ή εξετάζω για, ανακρίνω, σε Ομήρ. Οδ., Πλάτ. **2.** με αιτ. πράγμ., ρωτώ, ζητώ πληροφορίες για, σε Πλάτ.· ομοίως, *άν. περί τινος*, σε Ηρόδ. **3.** με διπλή αιτ., ανακρίνω κάποιον για κάτι, τον ρωτώ για αυτό, σε Ευρ., Αριστοφ.

άνέσαιμι, Επικ. αόρ. α' του *άνήμι*· **άνεσαν**, γ' πληθ.· **άνέσας**, μτχ.

άνεσις, γεν. -*εως*, Ιων. -*ιος*, ή (*άνήμι*), **I. 1.** χαλάρωμα, ξετέντωμα των χορδών, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** μεταφ., ελάττωση, μείωση, *κακών*, σε Ηρόδ. **3.** ανάπαυση, ξεκούραση, ραστώνη, σε Πλάτ., Αριστ. **II.** απόλαυση, χαλάρωση, ακολασία, σε Πλάτ., Αριστ.

άν-έσσυτο, γ' ενικ. Επικ. Παθ. αορ. β' του *άνασεύω*.

άν-έστιος, -ον (έστία), αυτός που δεν έχει εστία, ο χωρίς σπίτι, άστεγος, σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ.

άν-έσχεθον, ποιητ. αντί *άνεσχον*, αόρ. β' του *άνέχω*.

άν-ετάζω, μέλ. -σω, εξετάζω προσεκτικά, σε Κ.Δ.

άνετέον, ρημ. επίθ. του *άνήμι*, αυτό που πρέπει να αφήσει κάποιος, σε Πλάτ.

άνετος, -ον (άνήμι), χαλαρός, ήρεμος, πλαδαρός, σε Λουκ.

άνευ (άνα-), πρόθ. με γεν., **I.** χωρίς, *ούκ άνευ θεών*, Λατ. *non sine Diis*, όχι χωρίς θεϊκή βοήθεια, σε Ομήρ. Οδ.· *άνευ έμέθεν*, χωρίς δική μου επίγνωση, σε

Ομήρ. Ιλ.· *ἄνευπολιτῶν*, χωρίς τη συγκατάθεσή τους, σε Αισχύλ. **II.** μακριά από, *ἄνευ δηϊῶν*, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** στον Πεζό Λόγο, εκτός, πλην, όπως το *χωρίς*, σε Ξεν.

ἄνευθε, πριν από φωνήεν -θεν (*ἄνευ*)· **I. 1.** πρόθ. με γεν., χωρίς, σε Όμηρ. **2.** μακριά από, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** επίρρ., μακριά, σε απόσταση, σε Όμηρ.

ἀν-εὐθετος, -ον, ακατάλληλος, ανεπίκαιρος, σε Κ.Δ.

ἀν-εὐθύνομος, -ον (εὐθύναι), **1.** μη υπεύθυνος, αυτός που δεν έχει να λογοδοτήσει για κάτι, ανεύθυνος, αμέριμνος, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** αθώος, αυτός που δεν υπόκειται σε δίκη, σε Λουκ.· με γεν., αθώος από, στον ίδ.

ἄν-ευκτος, -ον, αυτός που δεν εύχεται, δεν προσεύχεται, σε Ανθ.

ἀνεύρεσις, -εως, ἡ, ανακάλυψη, ανεύρεση, σε Ευρ., Πλούτ.

ἀν-ευρίσκω, μέλ. -*ευρήσω*, αόρ. β' -*εὔρον* — Παθ. αόρ. α' -*ευρέθην*· βρίσκω, ανακαλύπτω, επινοώ, σε Ηρόδ., Αττ. — Παθ., μαθαίνομαι ή ανακαλύπτομαι, σε Θουκ.· με μτχ., έχω ανακαλυφθεί ότι είμαι..., σε Ηρόδ.

ἀν-ευφημέω, μέλ. -*ήσω*, φωνάζω, *εὐφήμει* ή *εὐφημεῖτε*· καθώς αυτό γινόταν κυρίως σε λυπηρές περιστάσεις, φωνάζω δυνατά, θρηνώ, κλαίω γοερώς, κραυγάζω, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἀνηύφημησεν οἰμωγῇ*, σε Σοφ.

ἀ-νέφελος, -ον (νεφέλη), ασυννέφιαστος, αίθριος, σε Ομήρ. Οδ.· μεταφ., μη καλυμμένος, φανερός, σε Σοφ.

ἀν-εχέγγυος, -ον, αυτός που δεν παρέχει εγγύηση, ασφάλεια ή εμπιστοσύνη, σε Θουκ.

ἀν-έχω, Επικ. γ' ενικ. υποτ. *ἀνέχησι*· παρατ. *ἀνεῖχον*· επίσης **ἀνίσχω**, παρατ. *ἀνίσχον*, μέλ. *ἀνέξω* ή *ἀνασχήσω*, αόρ. β' *ἀνέσχον*, ποιητ. *ἀνέσχεθον*, Επικ. απαρ. *ἀνεχεθέειν*· παρακ. *ἀνέσχηκα* — Μέσ., *ἀνέχομαι*, παρατ. *ἡνειχόμεν* (με διπλή αύξηση), μέλ. *ἀνέξομαι* ή *ἀνασχήσομαι*· Επικ. απαρ. *ἀνσχήσεσθαι*· αόρ. β' *ἀνεσχόμεν*, με διπλή αύξ. *ἡνεσχόμεν*, συγκεκ. *ἡνεχόμεν*, ποιητ. απρόσ., *ἄνσχεο*.

A. μτβ., **I. 1.** κρατώ ψηλά τα χέρια μου στη μάχη, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης ως ένδειξη ήττας, σε Θεόκρ.· *ανασηκώνω* τα χέρια σε προσευχή, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **2.** *ἀν. φλόγα*, κρατώ πυρσό σε γάμο, σε Ευρ.· απ' όπου *ἄνεχε, πάρεχε* (ενν. *τὸ φῶς*), δηλ. ετοίμασε, προπορεύσου, φέξε, στον ίδ.· επίσης, *ἀν. φῶς σωτήριον*, κρατώ φωτιά ως σινιάλο, σε Θουκ. **3.** ανυψώνω, ανεβάζω, εκθειάζω, *τινά*, σε Πίνδ. **4.** μεταφ., υποστηρίζω, υπερασπίζω, σε Ομήρ. Οδ., Θουκ.· *ἀνέχων λέκτρα*, διαμένοντας σταθερός στο κρεβάτι, σε Ευρ.· ομοίως, *ἀν. κισσόν*, σε Σοφ. **5.** αναφύω, *πτόρθους*, σε Ευρ. **II.** ανακόπτω, αναχαιτίζω, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀν. Σικελίαν μὴ ὑπὸ τινά εἶναι*, αποτρέποντας το να υποδουλωθεί, σε Θουκ. **B.** αμτβ., **1.** αναδύομαι, σηκώνομαι, εμφανίζομαι από το νερό, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· ιδίως στον τύπο *ἀνίσχω*, λέγεται για τον ήλιο, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** λέγεται για καταστάσεις, συμβαίνω, προκύπτω, σε Ηρόδ. **3.** εμφανίζομαι, σε Σοφ. **4.** εξέρχομαι, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για κομμάτι ξηράς, προεξέχω, σε Ηρόδ., Θουκ. **5.** εξακολουθώ, διατηρώ, συνεχίζω, με μτχ., σε Θουκ.· *στέρξας ἀνέχει*, είναι σταθερός στον έρωτά του, σε Σοφ.· με αιτ. και απαρ., διαβεβαιώνω κατηγορηματικά ότι..., στον ίδ. **6.** ανακόπτομαι, επιβραδύνω, σε Θεόγν.· γενικά, περιμένω, καθυστερώ, σε Θουκ. **7.** με γεν., παύω από τα βάσανα, ξεκουράζω από τον πόνο, σε Σοφ. **Γ.** Μέσ., **I.** κρατώ ψηλά ό,τι μου ανήκει, *ἔγχοςχεῖρας*, σε Ομήρ. Ιλ.· απ' όπου, *ἀνασχόμενος*, απόλ. (ενν. *ἔγχος* κ.λπ.), στο ίδ. **II. 1.** κρατιέμαι όρθιος, αντέχω, υπομένω, σε Ομήρ. Ιλ.· αόρ. β' προστ. *ἀνάσχεο*, Επικ. *ἄνσχεο*, έχει υπομονή, στο ίδ.· σε μτχ. *ἀνεχόμενοι*, με υπομονή, σε Ηρόδ. **2.** με αιτ., αντέχω ενάντια σε, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.· ομοίως με γεν., σε Ομήρ. Οδ., Πλάτ. **3.** η εξαρτημένη

πρόταση προστίθεται στη μετοχή, οὐ σε ἀνέξομαι ἄλγε' ἔχοντα, δεν θα υποφέρω εσύ να έχεις..., σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· οὐ σῖγ' ἀνέξει (ενν. ὦν), σε Σοφ.

4. με απαρ., υποφέρω, υπομένω, σε Αισχύλ.

ἀνεψιά, -ᾶς, ἡ, θηλ. του **ἀνεψιός**, σε Ξεν.

ἀνεψιᾶδοῦς, -οῦ, ὁ, ο γιος του πρώτου ξαδέρφου ή ο δεύτερος ξάδερφος, σε Δημ.

ἀνεψιός, ὁ, 1. πρώτος ξάδερφος, ξάδερφος σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ. **2.** ανηψιός, σε Ηρόδ. Όταν η λήγουσα είναι μακρά, ο Όμηρ. εκτείνει και την παραλήγουσα, *ἀνεψιῶδ' κταμένοιο* (από το *α ευφωνικό* ή *αθροιστικό* και το *NE-*) απ' όπου επίσης το Λατ. *nepos, nep̄tis*).

ἀνέψυχθεν, Επικ. αντί *-ησαν*, γ' πληθ. Παθ. αορ. α' του *ἀναψύχω*.

ἄν-εω, (ἀν-, *στερητικό* και *αὔω*, φωνάζω), χωρίς ήχο, στη σιωπή, στην Ομήρ. Οδ. ασφαλώς επίρρ.· σε άλλα χωρία, μπορεί να είναι ονομ. πληθ. *ἄνεω*, από το *ἄν-εως* = *ἄν-ανος*.

ἀν-έωγα, ἀν-έωγον, Αττ. παρακ. και παρατ. του *ἀν-οίγνυμι*.

ἀν-έωνται = *ἀνεῶνται*, γ' πληθ. Παθ. παρακ. του *ἀνίημι*, ως από **ἀνεόω*.

ἀν-έωξα, αόρ. α' του *ἀν-οίγνυμι*.

ἀν-εφύχθην, Παθ. αόρ. α' του *ἀν-οίγνυμι*.

ἄνη, ἡ (ἄνω), εκπλήρωση, ολοκλήρωση, τελείωση, σε Αισχύλ.

ἀν-ηβάω, μέλ. *-ήσω*, ξαναγίνομαι νέος, ξανανιώνω, σε Θεόγν., Ευρ. κ.λπ.

ἀν-ηβητήριος, -α, -ον (ἀνά, ἡβάω), αυτός που επαναφέρει στη νιότη, σε Ευρ.

ἄν-ηβος, -ον (ἡβη), αυτός που δεν έχει έρθει ακόμα στην ανδρική ακμή, αγένειος, σε Πλάτ., Θεόκρ.

ἀν-ηγεμόνευτος, -ον (ἡγεμονεύω), αυτός που δεν έχει αρχηγό, σε Λουκ.

ἀν-ηγέομαι, Δώρ. *ἀνᾱγ-* μέλ. *-ήσομαι*, αποθ., **1.** μιλώ όπως σε διήγηση, αφηγούμαι, απαριθμώ, συσχετίζω, σε Πίνδ., Ηρόδ. **2.** αμτβ., προβαίνω, σε Πίνδ.

ἀν-ήδυντος, -ον, άγλυκος ή ανώριμος, σε Αριστ.· δυσάρεστος, απεχθής, σε Πλούτ.

ἀνήη, Επικ. γ' ενικ. υποτ. αορ. β' του *ἀνίημι*.

ἀνήθῆνος, -η, -ον (ἄνηθον), φτιαγμένος από άνηθο, σε Θεόκρ.

ἄνηθον ή ἄννηθον, τό, άνιθος, σε Αριστοφ., Θεόκρ.· Ιων. **ἄννησον ή ἄνησον**, σε Ηρόδ.· Αιολ. **ἄννητον ή ἄνητον**, σε Σαπφώ (άγν. προέλ.).

ἀν-ῆθον, παρατ. του *ἀν-αίθω*.

ἀν-ήϊξα, αόρ. α' του *ἀν-αῖσσω*.

ἀν-ήιον, Επικ. και Ιων. παρατ. του *ἄν-ειμι (εἶμι)*.

ἀν-ήκεστος, -ον (ἀκέομαι), 1. ανίατος, αγιάτρευτος, μη ιάσιμος, μοιραίος, ολέθριος, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.· *ἀνήκεστα ποιεῖν τινα*, καταφέρνω ολέθρια χτυπήματα, τραύματα, σε Ξεν.· *ἀνήκεστα πάσχειν*, σε Θουκ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, δυσάρεστος, απεχθής, σε Ξεν. **II.** Ενεργ., αυτός που πλήττει ανεπανόρθωτα, θανάσιμα, σε Σοφ.· επίρρ., *ἀνηκέστως διατιθέμαι*, μεταχειρίζομαι με βαρβαρική σκληρότητα, σε Ηρόδ.

ἀν-ήκοος, -ον (ἀκοή), 1. αυτός που δεν έχει ακοή, λέγεται για τους νεκρούς, σε Μόσχ. **2.** με γεν., μην ακούγοντας κάτι, χωρίς να το έχει ξανακούσει, τελώντας εν αγνοία ως προς αυτό, σε Ξεν. κ.λπ.· *απόλ., σκαιὸς καὶ ἄν.*, ανίδεος, αγράμματος, σε Δημ.

ἀνηκουστέω, μέλ. *-ήσω*, είμαι απρόθυμος να υπακούσω, απειθώ, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ., Θουκ.· με δοτ., σε Ηρόδ.· *απόλ.*, στον ίδ.

άν-ήκουστος, -ον (ἀκούω), I. αυτός που δεν μπορεί να ακουστεί, Λατ. inauditus, *ήκουσ' ἀνήκουστα*, σε Σοφ. **II.** Ενεργ., μην πρόθυμος να ακούσει· *τὸ ἀνήκουστον*, απείθεια, απειθαρχία, σε Ξεν.

άν-ήκω, μέλ. -ξω, I. 1. έχω φθάσει σ' ένα σημείο, ανέρχομαι· λέγεται για πρόσωπα, *αἵμασιήν ἀνήκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν*, τείχος που φθάνει ως τη μέση του ανθρώπου, σε Ηρόδ.· *άν. ἐς τὰ μέγιστα*, φθάνω στο υψηλότερο σημείο, στον ίδ. **2.** λέγεται για πράγματα, *τοῦτο ἐς οὐδὲν άν.*, ανέρχεται στο τίποτα, στον ίδ.· *αἱ πολλαὶ (ζημίαι) ἐς τὸν θάνατον άν.*, ἐφθασαν ἔως το θάνατο, σε Θουκ.· *άν. ἔς σε ἔχειν*, ἔχει φθάσει σε σένα να το αποκτήσεις, σε Ηρόδ. **II.** ανήκω, είμαι σωστός ή κατάλληλος, σε Κ.Δ.· *τὸ ἀνῆκον*, αυτό που είναι αρμόζον και πρέπει, στο ίδ.

άν-ηλάμην[ᾱ], αόρ. α' του ἀνάλλομαι.

άν-ηλεής, -ές (ἔλεος), αυτός που δεν έχει ἔλεος, ἀσπλαχνος, ανελέητος· *ἐπίρρ. -εῶς*, σε Ανδοκ.

άν-ηλέητος, -ον, = το προηγ., σε Αισχίν.

άν-ήλιος, Δωρ. -άλιος, -ον, ανήλιαγος, σκιερός, σε Τραγ.

άν-ήλιπος, Δωρ. άν-άλ-, -ον (ἤλιψ, είδος παπουτσιού), αυτό που δεν έχει πέδιλα, ανυπόδητος, ξυπόλυτος, σε Θεόκρ.

άνήλωσα, αόρ. α' του ἀναλίσκω.

άν-ήμελκτος, -ον (ἀμέλγω), μη αρμεγμένος, σε Ομήρ. Οδ.

άν-ήμερος, -ον, ἀτίθασος, ἀγριος, αδάμαστος, λέγεται για πρόσωπα και χώρες, σε Αισχύλ.

άνήνασθαι, απαρ. αορ. α' του ἀναίνομαι· ἀνήνηται, γ' ενικ. υποτ.

άνηνεμία, ή = νηνεμία, σε Ανθ.

άν-ήνεμος, -ον (ἄνεμος), αυτός που δεν έχει άνεμο, *άνήνεμος χειμώνων*, χωρίς την πνοή των θυέλλων, σε Σοφ.

άνήνοθε, Επικ. παρακ. με αορ. σημασία, αἷμα ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς, αίμα που ανέβλυξε από την πληγή, σε Ομήρ. Ιλ.· *κνίση ἀνήνοθεν*, η τσίκνα ανέβαινε, σε Ομήρ. Οδ. [σχημ. όπως το **άνέθω* (άνά), ανέρχομαι, ανυψώνομαι, πρβλ. [ἐνήνοθε](#)].

άν-ήνυστος, -ον (άνύω), αναποτελεσματικός, ανεκτέλεστος, ατελέσφορος, σε Ομήρ. Οδ.

άν-ήνϋτος, -ον = ἀνήνυστος, σε Σοφ., Πλάτ.

άν-ήνωρ, -ορος, ὁ (άνήρ), άνανδρος, δειλός, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

άν-ήπται, γ' ενικ. Παθ. παρακ. του άν-άπτω.

άν-ηπύω, μέλ. -σω, εκπέμπω φωνή, τραγουδώ, βρυχώμαι, σε Μόσχ. (βλ. [ήπύω](#)).

άνήρ (VANEP), άνέρος, ὁ, Αττ. άνδρός, άνδρί, άνδρα, κλητ. άνερ· πληθ. άνδρες, -δρῶν, -δράσι [ᾱ], -δρας· (ᾱ, ἄλλα στο Επικ. άνέρος, άνέρι, άνέρες, -ᾱ)· ο άνδρας, Λατ. vir (όχι homo)· I. ο άνδρας αντίθ. προς τη γυναίκα, σε Όμηρ. κ.λπ. **II. άνθρωπος, άνδρας αντίθ. προς το θεό, *πατήρ άνδρῶν τε θεῶν τε*, στον ίδ. **III.** άνδρας, αντίθ. προς το νέος, άνδρας στην ακμή της ηλικίας, στον ίδ. κ.λπ.· *εἰς άνδρας***

ἐγγράφεσθαι, συγκαταλέγομαι ανάμεσα στους άνδρες, σε Δημ. **IV.** άνδρας εμφαιτικά, πράγματι άνδρας, *άνέρες ἔστε, φίλοι*, σε Ομήρ. Ιλ.· *πολλοὶ μὲν άνθρωποι, ὀλίγοι δὲ άνδρες*, πολλοὶ άνθρωποι, αλλά λίγοι άνδρες, σε Ηρόδ. **V.** άντρας, αντίθ. προς τη γυναίκα του, σύζυγος, σε Όμηρ. κ.λπ.· *αἰγῶνᾶνερ*, ο vir gregis του Βιργιλίου, σε Θεόκρ.

άνήρ[ᾱ], Αττ. κράση του ὁ άνήρ.

άν-ήριθμος, ποιητ. αντί *άν-άριθμος*.

άν-ήροτος, -ον (άρώ), ακαλλιέργητος, ο μη οργανωμένος, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.

άν-ήρημαι, Παθ. παρακ. του *άν-αρτάω*.

άνησον ή άνησον, βλ. **άνηθον**.

άν-ήσσητος, Δωρ. **-ᾱτος**, *-ον* = *άήσσητος*, σε Θεόκρ.

άν-ήφαιστος, -ον, αυτός που δεν έχει πραγματική φωτιά, *πῦρ άνήφαιστον*, δηλ. η φωτιά της διχόνοιας, σε Ευρ.

άν-ήφθην, Παθ. αόρ. α' του *ανάπτω*.

άν-ήφθω, προστ. γ' ενικ. Παθ. παρακ. του *ανάπτω*.

άνθ-αιρέομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αόρ. β' *-ειλόμην*· αποθ.· **I.** διαλέγω ένα πρόσωπο ή πράγμα αντί άλλου, τινά (ή τί) τινος, σε Ευρ.· προτιμώ, επιλέγω, εκλέγω, προκρίνω, στον ίδ. **II.** διαφωνώ, εγείρω αξίωση σε, τι, στον ίδ.

άνθ-άλίσκομαι, μέλ. *-αλώσομαι*, Παθ., αιχμαλωτίζομαι με τη σειρά μου, *άλόντες αὔθις άνθαλοῖεν άν*, σε Αισχύλ.

άνθ-αλοῖεν, γ' πληθ. ευκτ. αορ. β' του *άνθ-αλίσκομαι*.

άνθ-άμιλλάομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αποθ., ανταγωνίζομαι, συναγωνίζομαι ο ένας με τον άλλο, σε Ξεν.

άνθ-άμιλλος[ᾶ], -ον (ᾶμιλλα), ανταγωνιστής, αντίπαλος, αντίζηλος, σε Ευρ.

άνθ-άπτομαι, Ιων. **άντ-**, μέλ. *-ψομαι*, αποθ., **I.** ακουμπώ με τη σειρά, με γεν., σε Ηρόδ., Ευρ. **II. 1.** απλώς, επιλαμβάνομαι, επιχειρώ, αντιλαμβάνομαι, με γεν., σε Ηρόδ., Θουκ.· γενικά, φθάνω, επιτυγχάνω, *τερμόνων*, σε Ευρ. **2.** προσβάλλω, επιτίθεμαι, *πλευμόνων, φρενῶν*, σε Σοφ., Ευρ.

άνθειον, τό (άνθος), λουλούδι, ανθός, σε Αριστοφ.

άνθ-εκτέον, ρημ. επίθ. του *άντ-έχω*, αυτό που πρέπει να προσχωρηθεί, να προσκολληθεί σε, με γεν., σε Πλάτ.· ομοίως στον πληθ. *άνθεκτέα*, σε Θουκ.

άνθ-έλκω, μέλ. *-έλξω ή -ελκύσω [ῥ]*, έλκω ή σύρω εναντίον, σε Θουκ.· *άνθ. αλλήλαις*, εναντίον ο ένας του άλλου, σε Πλάτ.

άνθεμα, -ατος, τό, ποιητ. αντί *ανάθεμα*.

άνθέμιον, τό = *άνθος, άνθέμιον, έστιγμένος*, κατάστικτος με λουλούδια, σε Ξεν.

άνθεμῖς, -ίδος, ή = *άνθος*, σε Ανθ.

άνθεμόεις, -εσσα, -εν και -εις, -εν, I. ανθηρός, λέγεται για λιβάδια, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** λέγεται για έργα από μέταλλο, λαμπερός, λουστραρισμένος, γυαλισμένος ή επεξεργασμένος με λουλούδια, σε Όμηρ.· λέγεται για ενδύματα, διακοσμημένος με λουλούδια, σε Ανθ.

άνθεμον, τό (άνθέω) = *άνθος*, σε Σαπφώ, σε Αριστοφ.· *άνθεμα χρυσοῦ*, δηλ. ο πολυτιμότετος χρυσός, σε Πίνδ.

άνθεμόρ-ρῦτος, -ον (ρέω), παραγόμενος από λουλούδια, λέγεται για το μέλι, σε Ευρ.

άνθεμ-ουργός, -όν (*ἔργω), αυτός που εργάζεται στα λουλούδια, λέγεται για μέλισσες, σε Αισχύλ.

άνθεμ-ώδης, -ες (εἶδος), ανθηρός, γεμάτος με λουλούδια, σε Αισχύλ., Ευρ.

άν-θεο, Μέσ. προστ. Επικ. αορ. β' του *άνα-τίθημι*.

άνθερεών, -ῶνος, ό (άνθέω), πηγούνι ή μέρος στο οποίο αναπτύσσονται τα γένια, Λατ. *mentum*, σε Ομήρ. Ιλ.

άνθερίκη[ι], ή = *άνθέριξ*, σε Ανθ.

ἀνθέριξ, -ῖκος, ὁ (ἄνθος), = ἀθήρ, το γένι του σταχυού ή του καλαμποκιού, το ίδιο το στάχυ, Λατ. spica, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** το άνθος του ασφόδελου, σε Ηρόδ., Θεόκρ.

ἄν-θεσαν, Επικ. αντί ἄν-έθεσαν, γ' πληθ. αορ. β' του ἀνατίθηναι.

Ἀνθεστήρια, -ων, τά (ἄνθος), η Γιορτή των Λουλουδιών, δηλ. οι τρεις μέρες εορτής του Διονύσου στην Αθήνα κατά το μήνα Ανθεστηρίωνα.

Ἀνθεστηριών, -ῶνος, ὁ, ο μήνας Ανθεστηρίωνας, ο όγδοος του Αττικού χρόνου, που συμπίπτει με το τέλος του Φεβρουαρίου και την αρχή του Μαρτίου.

ἀνθ-εστιάω, μέλ. -άσω [ᾱ], (ἀντί, ἐστιάω), φιλοξενώ με τη σειρά μου ή αμοιβαία, σε Πλούτ.

ἀνθес-φόρος, -ον (ἄνθος, φέρω), αυτός που κουβαλά λουλούδια, ανθοφόρος, σε Ευρ.

ἄν-θετο, Επικ. αντί ἄν-έθετο, γ' ενικ. Μέσ. αορ. β' του ἀνατίθηναι.

ἀνθέω, μέλ. -ήσω (ἄνθος), **I.** ανθίζω, αναφύομαι, λέγεται για το νεανικό γένι, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για λουλούδια και φυτά, σε Ησίοδ. κ.λπ. **II.** μεταφ., **1.** είμαι λαμπερός στο χρώμα, ἀνθεῖν φοινικίσι, σε Ξεν. **2.** βρίσκομαι σε άνθηση, σε Πίνδ.· ἐν ὄρᾳ, ἐφ' ὄρᾳ ἀνθεῖν, βρίσκομαι στο άνθος της νιότης, σε Πλάτ. **3.** ανθίζω, ακμάζω σε πλούτο και ευημερία, σε Ησίοδ., Ηρόδ., Αττ.· με δοτ., ἀνθ. ἀνδράσι, έχω αφθονία ανδρών, σε Ηρόδ. **4.** βρίσκομαι στην ακμή ή στο ύψιστο σημείο, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄνθη, ἡ (ἄνθος), πλήρης άνθηση, σε Πλάτ.

ἀνθηρός, -ά, -όν (ἀνθέω), **I.** πλήρης λουλουδιών, ανθηρός, αυτός που ανθίζει, σε Αριστοφ. **II.** μεταφ., δροσερός, νεαρός, σφριγηλός, σε Ευρ., Ξεν. **2.**

ἀνθηρόν μένος, η κακία ξεσπά στο άνθος της, δηλ. είναι στην ακμή της, σε Σοφ. **3.** ανοιχτόχρωμος, λαμπερός, σε Ευρ.· τὸ ἀνθ., φωτεινότητα, λαμπρότητα, σε Λουκ.

ἀνθ-ησάομαι, Παθ., δίνω, παραδίδω με τη σειρά μου, τινί, σε Θουκ.

ἀνθίζω, μέλ. -ίσω (ἄνθος), διακοσμώ ή στολίζω με λουλούδια, σε Ευρ. **2.**

βάφω με ανοιχτό χρώμα — Παθ., σε Ηρόδ.· μεταφ., ἡνθισμένος, βαμμένος, χρωματισμένος, σε Σοφ.

ἄνθινος, -η, -ον (ἄνθος), **I.** όμοιος με λουλούδια, ανθηρός, σφριγηλός, δροσερός, ἄνθινον εἶδαρ, λέγεται για τον λωτό, σε Ομήρ. Οδ. **II.** λαμπερός στο χρώμα, Λατ. floridus, λέγεται για το γυναικείο φόρεμα, σε Πλούτ.

ἀνθ-ιππᾶσία, ἡ, η εικονική μάχη του ιππικού, σε Ξεν.

ἀνθ-ιππεύω, μέλ. -σω, ιππεύω ενάντια σε, ἀλλήλοισι, σε Ξεν.

ἀνθ-ίστημι, μέλ. ἀντι-στήσω, **I. 1.** στήνω κάτι εναντίον, σε Αριστοφ., Θουκ.· θέτω σε αντιπαράβολή, σε Θουκ. **2.** παραβάλλω, συγκρίνω, σε Πλούτ. **II. 1.** Παθ., με αμψ. Ενεργ. αόρ. β', ἀντέστην, παρακ. ἀνθέστηκα, Αττ. συνηρ. μτχ. ἀνθεστώς· Μέσ. μέλ. ἀντιστήσομαι, αόρ. α' αντεστησάμην και Παθ.

ἀντεστάθην [ᾱ]· στέκομαι εναντίον, ιδίως στη μάχη, αντιστέκομαι, αντιπαρατίθεμαι, τινι, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.· επίσης, πρὸς τινα, σε Θουκ. κ.λπ.· σπανίως με γεν., φρενῶν ἀνθίσταται (διορθ. ἀνθάπτεται), σε Αισχύλ. **2.** απόλ., εξακολουθώ να αντιστέκομαι, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἀνθοβολέω, μέλ. -ήσω, επιστρώνω, επικαλύπτω με λουλούδια, σε Ανθ. — Παθ., έχω επικαλυφθεί με λουλούδια, σε Πλούτ.

ἀνθό-βολος, -ον (βάλλω), διακοσμημένος με λουλούδια, σε Ανθ.

ἀνθο-δίαιτος, -ον (δίαιτα), αυτός που ζει από τα λουλούδια, σε Ανθ.

ἀνθο-δόκος, -ον (δέχομαι), αυτός που δέχεται, κρατά λουλούδια, σε Μόσχ.

ἀνθοκομέω, μέλ. -ήσω, παράγω λουλούδια, σε Ανθ.

άνθο-κόμος, -ον (κόμη), στολισμένος με λουλούδια, ποικιλόχρωμος, ευανθής, σε Ανθ.

άνθο-κράτew, μέλ. -ήσω, κυβερνώ, εξουσιάζω στα λουλούδια, σε Λουκ.

άνθó-κροκος, -ον (κρέκω), επεξεργασμένος με λουλούδια ή ο ανοιχτόχρωμος, σε Ευρ.

άνθολκή, ή (άνθέλκω), έλξη, τράβηγμα προς την αντίθετη κατεύθυνση, αντίσταση, αντίδραση, σε Πλούτ.

άνθολογία, ή, συλλογή λουλουδιών, σε Λουκ. · οι *Άνθολογίαι* ήταν συλλογές μικρών ελληνικών ποιημάτων και επιγραμμάτων από διάφορους συνθέτες, τις οποίες ο εκδότης είχε συλλέξει ως ανθοδέσμη.

άνθο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που μαζεύει λουλούδια, σε Ανθ. · με γεν., αυτός που αποζητά το άνθος κάποιου πράγματος, στο ίδ.

άνθ-ομολογέομαι, μέλ. -ήσομαι, Μέσ., **I.** πραγματοποιώ αμοιβαία συμφωνία, *πρός τινα*, σε Δημ. **II.** ομολογώ ελεύθερα και αβίαστα, σε Πλούτ. **II.** ανταποδίδω ευχαριστίες, σε Κ.Δ.

άνθ-οπλίζω, μέλ. -ίσω, οπλίζω εναντίον — Παθ., παρατάσσομαι ενάντια σε, *τινί*, σε Ευρ. — Μέσ., οπλίζομαι, σε Ξεν.

άν-θορεΐν αντί *άνα-θορεΐν*, απαρ. αορ. β' του *άναθρώσκω*.

άνθ-ορμέw, μέλ. -ήσω, είμαι αγκυροβολημένος ενάντια σε, *τινί*, σε Θουκ. · *πρός τινα*, στον ίδ.

άνθος, -εος, τό · γεν. πληθ. *άνθέων*, ακόμα και στην Αττ. **I. 1.** άνθος, λουλούδι, μπουμπούκι, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** γενικά, οτιδήποτε εμφανίζεται στην επιφάνεια, αφρός, άφρισμα. **II.** μεταφ., **1.** το άνθος ή ακμή της ζωής, *ήβης άνθος*, σε Ομήρ. Ιλ. · *ώρας άνθος*, σε Ξεν. · *χροΐας άνθος*, η ακμή της επιδερμίδας, σε Αισχύλ. · επίσης, η ακμή στρατεύματος και παρομοίως, σε Αισχύλ., Θουκ. · *τό σόν άνθος*, η δική σου περηφάνεια ή τιμή, σε Αισχύλ. **2.** το ύψος ή ύψιστο σημείο οποιουδήποτε πράγματος, καλού ή κακού, *έρωτος*, στον ίδ. · *μανίας*, σε Σοφ. **III.** φωτεινότητα, λαμπρότητα, σε Θεόγν. · στον πληθ., τα φωτεινά χρώματα, σε Πλάτ. · *άλος άνθεα*, δηλ. το μωβ, σε Ανθ. **άνθ-οσμίας, -ου, ό (άνθος, όσμή)**, αρωματικός, εύοσμος από λουλούδια, λέγεται για το κρασί, *οΐνος άνθ.*, με ένα όμορφο «μπουκέτο», σε Αριστοφ. · ομοίως, *άνθοσμίας* μόνο του, σε Ξεν., Λουκ.

άνθοςύνη, ή (άνθος), άνθηση, πλούσια βλάστηση, ανάπτυξη, σε Ανθ.

άνθοφορέw, μέλ. -ήσω, φέρω, κουβαλώ λουλούδια, σε Ανθ.

άνθο-φόρος, -ον (φέρw), αυτός που έχει λουλούδια, λουλουδάτος, σε Αριστοφ., Ανθ.

άνθο-φυής, -ές (φυή), ποικιλόχρωμος, σε Ανθ.

άνθρακιά, -ās, Επικ. -υή, -ής, ή (*άνθραξ*), **1.** σωρός από ξυλοκάρβουνα, ζεστή θράκα, σε Ομήρ. Ιλ. · *άνθρακιās άπο*, ζεστός από τη χόβολη, σε Ευρ. **2.** μαύρη αιθαλώδης στάχτη, σε Ανθ.

άνθρακιάς, -ου, ό (άνθραξ), άνδρας μαύρος όπως το κάρβουνο, σε Λουκ.

άνθρακίζw, μέλ. -ίσω (*άνθραξ*), φτιάχνω κάρβουνα από, ψήνω ή καίw, σε Αριστοφ.

άνθρακίομαι, παρακ. *ήνθράκωμαι*, Παθ., (*άνθραξ*), καίγομαι και γίνομαι στάχτη, απανθρακώνομαι, σε Αριστοφ.

άνθραξ, -ās, ό, κάρβουνο, ξυλάνθρακας, σε Αριστοφ., Θουκ.

άνθρήνη, ή, σφήκα, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

άνθρήνιον, τό (άνθρήνη), σφηκοφωλιά, σε Αριστοφ.

άνθρωπ-άρεσκος, -ου, ό, αυτός που εναρεστεί τους ανθρώπους, σε Κ.Δ.

άνθρωπάριον, τό, υποκορ. του *άνθρωπος*, ανθρωπάριο, ανθρωπάκι, σε Αριστοφ.

άνθρωπέη, συνηρ. **-πῆ** (ενν. *δορά*), ή, το ανθρώπινο δέρμα, σε Ηρόδ.

άνθρώπειος, -α, -ον, Ιων. **-ήϊος, -η, -ον, I. 1.** αυτός που ανήκει ή χαρακτηρίζει τον άνθρωπο, ανθρώπινος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *άνθρώπεια πήματα*, τέτοια στα οποία υπόκειται ο άνθρωπος, σε Αισχύλ.· *άνθρωπήϊα πρήγματα*, ανθρώπινες σχέσεις, ανθρώπινη περιουσία, σε Ηρόδ.· *τό ανθρώπειον*, είτε η ανθρωπότητα είτε η ανθρώπινη φύση, σε Θουκ. **2.** ανθρώπινος, αυτός που ταιριάζει σε άνθρωπο, σε Ηρόδ., Πλάτ. **3.** ανθρώπινος, αντίθ. του μυθικός, σε Ηρόδ. **II.** επίρρ. **-ως**, ανθρώπινα, κατά πάσα ανθρώπινη πιθανότητα, σε Θουκ.· *άνθρ. φράζειν*, μιλώ όπως αρμόζει σε άνθρωπο, σε Αριστοφ.

άνθρωπεύομαι, αποθ., είμαι η ενεργώ ως ανθρώπινο ον, σε Αριστ.

άνθρωπήϊος, -η, -ον, Ιων. αντί *άνθρώπειος*.

άνθρωπίζω, μέλ. **-ίσω**, είμαι ή πράττω ως άνθρωπος, σε Λουκ.

άνθρωπικός, -ή, -όν (άνθρωπος), αυτός που χαρακτηρίζει ή αναφέρεται στον άνθρωπο, ανθρώπινος, σε Πλάτ.· επίρρ. **-κῶς**, σε Λουκ.

άνθρώπινος, -η, -ον και -ος, -ον (άνθρωπος), I. 1. αυτός που χαρακτηρίζει, προέρχεται ή ανήκει σε άνθρωπο, ανθρώπινος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον*, όλη η ανθρωπότητα, στον ιδ.· *τὸ ἀνθρ. γένος*, σε Πλάτ.· *τὰ ἀνθρ. πράγματα* ή *τάνθρώπινα*, τα ανθρώπινα ζητήματα, η ανθρώπινη κατάσταση, στον ιδ. **2.** ανθρώπινος, ο αρμόζων σε άνθρωπο, στον ιδ., Αριστ. **II. 1.** επίρρ., *ἀνθρωπίνως ἀμαρτάνειν*, διαπράττω ανθρώπινα, δηλ. αφέσιμα σφάλματα, σε Θουκ. **2.** φιλάνθρωπα, ήρεμα, ευγενικά, σε Δημ.

άνθρώπιον, τό, υποκορ. του *άνθρωπος*, ανθρωπάριο, Λατ. homuncio, σε Ευρ., Ξεν.· ελεεινός άνθρωπος, σε Ξεν.

άνθρωπίσκος, ὁ = *άνθρώπιον*, σε Ευρ., Πλάτ.

άνθρωπο-δαίμων, -ονος, ὁ, ή, άνθρωπος και θεός, δηλ. θεοποιημένος άνθρωπος, σε Ευρ.

άνθρωπο-ειδής, -ές (εἶδος), όμοιος με άνθρωπο, όμοιος προς την ανθρώπινη μορφή, σε Ηρόδ.

άνθρωπο-θύσια, ή, ανθρώπινη θυσία, σε Στράβ.

άνθρωπο-κτόνος, -ον (κτείνω), αυτός που σκοτώνει ανθρώπους, δολοφόνος, σε Ευρ. **II.** προπαροξ., εφοδιασμένος με σφαγιασμένους ανθρώπους, στον ιδ.

άνθρωπολόγος, -ον (λέγω), αυτός που μιλά για τον άνθρωπο, σε Αριστ.

άνθρωποποιία, ή, δημιουργία ανθρώπου ή ανθρώπων, σε Λουκ.

άνθρωπο-ποιός, -όν (ποιέω), δημιουργός ανθρώπων, σε Λουκ.

ἄνθρ-ωπος, ὁ (πιθ. από το *άνήρ ὥψ*, αυτός που έχει ανθρώπινο πρόσωπο)· **I. 1.** άνθρωπος, Λατ. homo (όχι vir), αντίθ. προς τους θεούς, *ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με ή χωρίς άρθρο για να υποδηλώσει τον άνθρωπο εν γένει, σε Πλάτ. κ.λπ. **3.** στον πληθ., ανθρωπότητα, ανθρώπινο γένος, *ἀνθρώπων, ἀνδρῶν ἡδὲ γυναικῶν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὁ ἄριστος ἐν ἀνθρώποις ὄρνυξ*, το καλύτερο ορτύκι στον κόσμο, σε Πλάτ.· *μάλιστα, ἥκιστα ἀνθρώπων*, περισσότερο, λιγότερο απ' όλους, σε Ηρόδ. κ.λπ. **4.** μαζί με άλλο ουσ. για να δώσει περιφρονητική σημασία, *ἄνθρ.*

ὑπογραμματεύς, συκοφάντης, σε Ρήτ.· ομοίως homo histrio, σε Κικ.· ομοίως, *ἄνθρωπος ή ὁ ἄνθρωπος* μόνο του, ο συνάνθρωπος, το άτομο, σε Πλάτ.· επίσης στην κλητ. απευθυνόταν περιφρονητικά στους δούλους, *ἄνθρωπε ή ὦ ἄνθρωπε*, σε Ηρόδ., Πλάτ. **II.** θηλ. (όπως επίσης θηλ. είναι και το homo), η γυναίκα, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με σημασία ελέους και οίκτου, σε Δημ.

ἄνθρωπος, κράση του ὁ ἄνθρωπος.

ἀνθρωποσφάγω (σφάττω), σφαγιάζω άνδρες, σε Ευρ.

ἀνθρωπο-φάγω, ή, τρώω ανθρώπους ή ανθρώπινη σάρκα, σε Ηρόδ.

ἀνθρωποφάγια, ή, η βρώση ανθρώπων, σε Αριστ.

ἀνθρωπο-φάγος, -ον (φάγειν), αυτός που τρώει ανθρώπους, σε Αριστ.

ἀνθρωπο-φϋής, -ές (φϋή), αυτός που ανήκει στην ανθρώπινη φϋση, σε Ηρόδ.

ἀν-θρόσκω, ποιητ. αντί *ἀνα-θρόσκω*.

ἀνθ-υβρίζω, μέλ. -ίσω, μεταχειρίζομαι υβριστικά ο ένας τον άλλο,

ανταποδίδω την ύβρη, σε Ευρ., Πλούτ.

ἀνθ-υπάγω[ᾶ], μέλ. -ζω, προσάγω σε δίκη με τη σειρά μου, σε Θουκ.

ἀνθυπᾶτεύω, είμαι ανθύπατος, σε Πλούτ.

ἀνθυπᾶτικός, -ή, -όν, ανθυπατικός.

ἀνθ-ύπᾶτος, -ον, ανθύπατος, Λατ. pro consule, σε Πολύβ. κ.λπ.

ἀνθ-υπείκω, μέλ. -ζω, υποχωρώ αμοιβαία, εις ανταπόδοση, *τινί*, σε Πλούτ.

ἀνθύπειξις, -εως, ή, αμοιβαία υποχώρηση, σε Πλούτ.

ἀνθ-υηρετέω, μέλ. -ήσω, υπηρετώ σε ανταπόδοση, *τινί*, σε Αριστ.

ἀνθ-υποκρίνομαι[ι], Ιων. **ἀντυπ-**, Μέσ., **I.** αποκρίνομαι, ανταπαντώ, σε

Ηρόδ. **II.** υποκρίνομαι, προσποιούμαι με τη σειρά μου, *όργήν*, σε Λουκ.

ἀνθ-υπόμνῃμαι, Μέσ., ορκίζομαι με ένορκη διαβεβαίωση για το αντίθετο, σε Δημ.

ἀνθ-υποπτεύω, μέλ. -σω, υποπτεύομαι αμοιβαία — Παθ., *ἀνθυποπτεύεται*, υπόκειται στην υποψία ότι..., σε Θουκ.

ἀνθ-υπουργέω, μέλ. -ήσω, ανταποδίδω ευεργεσία, αντευεργετώ· *τινί τι*, σε Ηρόδ., Ευρ.

ἀνθ-υφίστᾶμαι, Παθ., με Ενεργ. αόρ. β' *ἀνθυπέστην· ἀνθυποστήναι* (ενν. *χορηγός γενέσθαι*), αναλαμβάνω να υπηρετήσω ως χορηγός αντί κάποιου άλλου, σε Δημ.

άνια, Ιων. **άνιή**, Αιολ. **όνια**, ή, **1.** λύπη, θλίψη, μελαγχολία, στενοχώρια, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ. κ.λπ. **2.** Ενεργ., *δαιτός άνιή*, αίτια ενοχλήσεως, σε Ομήρ. Οδ. (Στον Όμηρ. και Σοφ. *ι ή ι'* στους άλλους ποιητές, *ι*), (αμφίβ. προέλ.).

άνια, Δωρ. αντί *ήνια*.

ανιάζω[ι], αόρ. α' *ήνιάσα· I.* θλίβω, στενοχωρώ, με αιτ. προσ., σε Όμηρ. **II.** αμτβ., είμαι θλιμμένος ή στενοχωρημένος, αισθάνομαι λύπη, θλίψη, στον ιδ.· με δοτ., για ή εξαιτίας κάποιου πράγματος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀν-ιάομαι, αποθ., θεραπεύω εκ νέου, επανορθώνω, σε Ηρόδ.

ανιᾶρός, -ά, -όν, Ιων. **άνιηρός**, -ή, -όν (*ανιάω*), **I. 1.** ενοχλητικός, στενάχωρος, θλιβερός, λέγεται για πρόσωπα, σε Ομήρ. Οδ.· *έχθροις άνιαροί*, σε Αριστοφ.· λέγεται για ζώα, σε Ηρόδ.· επίρρ. *άνιαρῶς*, σε Σοφ. **2.** λέγεται για πράγματα, επίπονος, λυπηρός, μελαγχολικός, σε Θεόγν. κ.λπ.· ανώμ. συγκρ., *άνιηρέστερος*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** Παθ., θλιμμένος, οικτρός, σε Ξεν.· επίρρ. -*ρῶς*, άθλια, οικτρά, στον ιδ. (Στον Όμηρ. και Σοφ. πάντοτε *ι*, στους άλλους ποιητές *ι*).

ἀν-ιάτος, [ι] Ιων. **-ίητος**, -ον (*ἀν-* στερητικό και *ιατός*), **1.** αθεράπευτος, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αδιόρθωτος, στον ιδ.· *ανιάτως έχειν*, είναι ανιάτο, αθεράπευτο, αγιάτρευτο, στον ιδ.

ἀν-ιάχω[ᾶ], κραυγάζω, φωνάζω δυνατά· με αιτ., επαινώ μεγαλόφωνα, σε Ανθ.

ανιάω, [ᾶν] γ' ενικ. παρατ. *ήνια*, μέλ. *ανιάσω* [ᾶ], Επικ. *ανιήσω*, αόρ. α' *ήνιάσα*, Δωρ. *ανιάσα* — Παθ. *ανιῶμαι*, Ιων. γ' πληθ. ευκτ. *ανιώατο· γ' πληθ. παρατ. ήνιῶντο·* μέλ. σε Μέσ. τύπο, *ανιάσομαι*, Επικ. β' ενικ. *ανιήσσαι*, αόρ. α' *ήνιάθην*, Ιων. -*ήθην*· παρακ. *ήνιήμαι*· (*ανία*)· (*ι* στον Όμηρ. και Σοφ.· *ι*

στους άλλους ποιητές). Όπως το *ἀνιάζω*, στεναχωρώ, θλίβω, με αιτ.· *ὁ δρῶν σ' ἀνιᾷ τὰς φρένας*, σε Σοφ. — Παθ., είμαι θλιμμένος, στενοχωρημένος, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· με ουδ. *ἐπίθ.*, *τοῦτ' ἀνιῶμαι*, στενοχωριέμαι μ' αυτό, σε Σοφ.· *μτχ.* αορ. *ἀ'* ως *ἐπίθ.*, *λυπημένος άνθρωπος*, σε Όμηρ.

ἀν-ιδεῖν, απαρ. αορ. β' του *ἀνοράω*.

ἀν-ιδρῦτος, -ον = *ἄϊδρυτος*.

ἀν-ιδρωτί, επίρρ. (*ιδρόω*), χωρίς ιδρώτα· μεταφ. χωρίς μόχθο, χωρίς κόπο, σε Ομήρ. Ιλ.· *οκνηρά, νωχελικά, τεμπέλικα*, σε Ξεν.

ἀνί-δρωτος, -ον (ιδρώω), αυτός που δεν έχει ιδρώσει ή δεν έχει εξασκήσει τον εαυτό του, σε Ξεν.

ἀν-ιεῖς, -ιεῖ, β' και γ' ενικ. του *ἀνίημι*. **ἀν-ίεις, ἀν-ίει**, β' και γ' ενικ. παρατ. (όπως αν προερχόταν από το *ἀνιέω*).

ἀν-ιέρος, -ον, I. ανόσιος, μη αγιασμένος, βέβηλος, σε Αισχύλ.· *ἀνίερος ἀθύτων πελάνων*, ανίερος εξαιτίας μη προσφερομένων θυσιών, σε Ευρ. **II.** μη καθιερωμένος, σε Πλάτ.

ἀν-ιερόω, μέλ. *-ώσω*, αφιερώνω, αναθέτω, *τί τινι*, σε Πλάτ.

ἀν-ιεῖνται, Ιων. γ' πληθ. του *ἀν-ιάομαι*.

ἀν-ίημι, -ης, ἥ (επίσης *ἀνιεύς, -εῖ* όπως από το *ἀνιέω*), *-ησι*· παρατ. *ἀνίην*, β' και γ' ενικ. *-εις, -ει*, Ιων. γ' ενικ. *ἀνέσκε*, επίσης *ἥνιει*· μέλ. *ἀνήσω*, παρακ. *ἀνεῖκα*, αορ. *ἀ' ἀνήκα*, Ιων. *ἀνέηκα*· ο Όμηρ. έχει επίσης ένα γ' ενικ. μέλ.

ἀνέσει, γ' πληθ. αορ. *ἄνεσαν*, ευκτ. *ἀνέσαιμι*, *μτχ. ἀνέσαντες* (όπως αν προερχόταν από *ἀν-έζω*)· γ' πληθ. αορ. β' *ἀνεῖσον*, προστ. *ἄνες*, Επικ. γ' ενικ. υποτ. *ἀνήη*· απαρ. *ἀνεῖναι*, *μτχ. ανείς* — Παθ., *ἀνιέμαι*, παρακ. *ἀνεῖμαι*, Ιων. γ' πληθ. παρακ. *ἀνέωνται* (όπως αν προερχόταν από το *ἀν-εόω*)· αορ. *ἀ'* *μτχ.*

ἀνεθείς· μέλ. *ἀνεθήσομαι* (*ἀνί-*, Επικ. *ἀνί-*, Αττ.· αλλά ο Όμηρ. έχει *ἀνιεύ*, *ἀνιέμενος*), **I.** στέλνω πάνω ή μπροστά, σε Όμηρ. κ.λπ.· λέγεται για τη γη, αναβλύζω, σε Όμηρ. Ύμν.· λέγεται για τα θηλυκά, παράγω, σε Σοφ. — Παθ., αναπέμπομαι, παράγομαι, σε Αισχύλ. κ.λπ.· στέλνω πίσω από τον τάφο ή τον Κάτω Κόσμο, στον ιδ. κ.λπ. **II.** αναπέμπω, αναβάζω, ανοίγω, σε Όμηρ., Ευρ.

III. 1. επιτρέπω να φύγει, αφήνω, σε Όμηρ. κ.λπ.· με γεν. *πράγμ., δεσμῶν ἀνίει*, τους απήλλαξε από τα δεσμά τους, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀφήνω ατιμώρητο*, σε Ξεν. **2.** *ἀν. τινι*, αφήνω ελεύθερο μεμιάς, *ἀν. κύνας*, Λατ. *canes immittere*, σε Ξεν.· *ἀπ' όπου, ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες*, σε Ομήρ. Ιλ.· με απαρ., *ωθώ ή προτρέπω κάποιον να κάνει κάτι*, σε Όμηρ. **3.** *ἀν. τινὰ πρὸς τι*, επιτρέπω να φύγει για κάποιο σκοπό, σε Ηρόδ.· *ἀν. τινὰ μανίας*, απαλλάσσω από την τρέλα, σε Ευρ. **4.** αφήνω, επιτρέπω σε κάποιον να κάνει κάτι, με αιτ. και απαρ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *ἀν. κόμην*, την αφήνω να κρέμεται χαλαρή, σε Ευρ. **5.** Μέσ., με αιτ., *κόλπον ἀνιέμενη*, αποκαλύπτοντας το στήθος της, σε Ομήρ. Ιλ.· *αἶγας ἀνιέμεναι*, γδέρνοντας κατσίκες, σε Ομήρ. Οδ. **6.**

απελευθερώνω, αφήνω ακαλλιέργητο, λέγεται για έδαφος αφιερωμένο σε θεό, σε Θουκ. — Παθ., αφιερώνομαι, παραδίνομαι, σε Ηρόδ.· λέγεται για ζώα αφιερωμένα σε θεό, τα οποία αφήνονταν ελεύθερα και ανενόχλητα, στον ιδ.· *ιδίως στην μτχ.* Παθ. παρακ. *ἀνιέμενος*, σε Σοφ. κ.λπ. **7.** χαλαρώνω, ηρεμώ, ξεσφίγγω, σε Ηρόδ., Πλάτ.· *έπειτα, παραμελώ, εγκαταλείπω, αμβλύνω*, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ. — Παθ., *μεταχειρίζομαι απρόσεχτα*, σε Θουκ. **8.** ομοίως αμτβ. στην Ενεργ., *κοπάζω, καταπέφτω*, λέγεται για τον άνεμο, σε Σοφ. κ.λπ.· *οὐδέν ἀνιέναι*, μην υποχωρώντας καθόλου, σε Ξεν.· με *μτχ.*, *εγκαταλείπω ή σταματώ να κάνω, ὧν οὐκ ἀνίει (ὁ θεός)*, σε Ηρόδ.· με γεν., *ἀπέχω από κάτι*, σε Ευρ., Θουκ.

ἀνηιρός, -ή, -όν, Ιων. αντί *ἀνιαρός*.

άνικα[ι], Δωρ. αντί *ήνικα*.

άν-ίκανος[ι], -ον, ακατάλληλος, αναρμόδιος, ανεπαρκής, σε Βάβρ.

άν-ικέτευτος, -ον (ικετεύω), αυτός που δεν έχει προσευχή, μη ικετευτικός, σε Ευρ.

άν-νίκητος[ι], Δωρ. -**ἄτος**, -ον (*νικάω*), ανίκητος, ακαταμάχητος, αήττητος, σε Ησίοδ. κ.λπ.

άν-ίλεως[ι], -ων, ανηλεής, άσπλαχνος, σε Κ.Δ.

άν-ιμάω, μέλ. -*ήσω* (*άνά, ίμάς*), μόνο στον ενεστ. και παρατ. · **I.** αντλώ νερό μέσω δερματικών λωρίδων· γενικά, ανασύρω ή ανέλκω, σε Ξεν.· επίσης Μέσ., *άνιμῶμαι*, σε Λουκ. κ.λπ. **II.** αμτβ. (ενν. *έαυτόν*), ανεβαίνω, σε Ξεν.

ἄνιος, -ον (άνία) = *άνιαρός*, σε Αισχύλ.

άνιόχος, Δωρ. αντί *ήνιόχος*.

άν-ιππος, -ον, 1. αυτός που δεν έχει άλογο, που δεν επιβαίνει σε πλάτη αλόγου, σε Ηρόδ., Σοφ.· αυτός που δεν έχει άλογο για να ιππεύσει, σε Αριστοφ. **2.** λέγεται για χώρες μη κατάλληλες για άλογα, σε Ηρόδ.

άνίπταμαι, αποθ., = *ανάπετομαι*.

άνιπτό-πους, ό, ή, γεν. -*πόδος*, με άπλυτα πόδια, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-νιπτος, -ον (νίζω), 1. άπλυτος, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αυτός που δεν έχει ξεπλυθεί, σε Αισχύλ.

ἄνις, Μεγαρ. αντί *ἄνευ*, σε Αριστοφ.

άν-ισος, -ον (ἴσος), άνισος, ασύμμετρος, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίρρ. *άνίσως*, άδικα, σε Δημ.

άνίσότης, -ητος, ή (ἄνισος), ανισότητα, σε Πλάτ. κ.λπ.

άν-ισόω, μέλ. -*ώσω* (*άνά, ισόω*), καθιστώ ίσο, εξισώνω, σε Ξεν. — Παθ., γίνομαι ίσος, σε Ηρόδ.

άν-ίστημι, Μτβ. Ενεργ. στον ενεστ., παρατ. *άνίστην*, μέλ. *άναστήσω*, ποιητ.

άνεστήσω, αόρ. α' *άνέστησα*, Επικ. *ἄνστησα*· επίσης στον αόρ. α' Μέσ.

άνεστησάμην·

A. I. 1. κάνω να σταθεί όρθιο, ανασηκώνω, *χειρός*, με το χέρι του, σε Ομήρ. Ιλ.· εγείρω από ύπνο, ξυπνώ, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφ., *άν. νόσον*, σε Σοφ.· σηκώνω από τους νεκρούς, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.· από τη δυστυχία, σε Σοφ. **2.** λέγεται για πράγματα, ορθώνω, χτίζω, ανεγείρω, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *άν.τινα χαλκοῦν*, ορθώνω χάλκινο άγαλμα προς τιμή του, σε Πλούτ.· Μέσ. αόρ. α' *άναστήσασθαι πόλιν*, χτίζω μόνος μου μια πόλη, σε Ηρόδ. **3.** ξαναχτίζω, επιδιορθώνω, επανεγκαθιστώ, σε Ευρ., Δημ. **4.** θέτω προς αγορά, σε Ηρόδ. **II.** εγείρω, προκαλώ σε κίνηση, ερεθίζω, διεγείρω, σε Ομήρ. Ιλ.· καλώ στα άρματα, ξεσηκώνω το στρατεύμα, σε Θουκ.· *άν. πόλεμον επί τινα*, σε Πλούτ. **III. 1.** κάνω ανθρώπους να ξεσηκωθούν, να επαναστατήσουν, σπάζω μια συμμαχία, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. **2.** κάνω ανθρώπους να φύγουν από τα σπίτια τους, μεταναστεύω, μετατοπίζω, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **3.** κάνω τους ικέτες να σηκωθούν και να αφήσουν το ναό, σε Ηρόδ., Θουκ. **4.** λέγεται για αθλητές, ξεκινά ένα αγώνισμα, κηρύσσω την έναρξη, σε Ξεν. **B.** Αμτβ. σε ενεστ. και παρατ. *άνίσταμαι, -μην*, σε μέλ. *άναστήσομαι*, σε αόρ. β' *άνέστην*, παρακ. *άνέστηκα*, Αττ. υπερσ. *άνεστήκη*· επίσης στον αόρ. α' Παθ. *άνεστάθην [ἄ]*· **I. 1.** σηκώνομαι, για να μιλήσω, σε Όμηρ. κ.λπ.· σηκώνομαι από τη θέση μου ως ένδειξη σεβασμού, Λατ. *assurgere*, σε Ομήρ. Ιλ.· σηκώνομαι από το κρεβάτι, στο ίδ. κ.λπ.· σηκώνομαι από τους νεκρούς, ανασταίνομαι, στο ίδ.· επανακάμπτω από αρρώστια, αναρρώνω, σε Ηρόδ. **2.** εγείρομαι ως υπέρμαχος, σε

Ομήρ. Ιλ., Σοφ.· με δοτ., σηκώνομαι για να παλέψω ενάντια σε, τινι, σε Ομήρ. Ιλ.· πᾶσιν ὃς ἀνέστη θεοῖς, σε Αισχύλ. **3.** λέγεται για κτίρια και αγάλματα, ορθώνομαι, ανοικοδομούμαι, ανεγείρομαι, σε Ευρ., Πλούτ. κ.λπ. **4.** λέγεται για ποταμό, υψώνομαι, φουσκώνω, σε Πλούτ. **II. 1.** σηκώνομαι να φύγω, ξεκινώ, απέρχομαι, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. **2.** αναγκάζομαι να μεταναστεύσω, σε Θουκ.· χρησιμοποιείται για χώρα, ερημώνομαι, μειώνομαι ως προς τον πληθυσμό, σε Ηρόδ., Ευρ.· οὐκέτι ἀνισταμένη, μη υποκείμενη πλέον σε μετανάστευση, σε Θουκ. **3.** χρησιμοποιείται για δικαστήριο, συγκαλούμαι, σε Δημ. **4.** λέγεται για κυνήγι, διεξάγομαι, σε Ξεν. **ἀν-ιστορέω**, μέλ. -ήσω, ερωτώ να μάθω, ερευνώ για, σε Σοφ.· με αιτ. προσ. και πράγμ., ρωτώ κάποιον σχετικά με κάτι, σε Αισχύλ., Σοφ.· ομοίως, *ἀν.τινά περί τινος*, σε Ευρ.

ἀν-ιστόρητος, -ον (ἀν- στερητικό *ιστορέω*), αδαής περί της ιστορίας, ανιστόρητος· επίρρ. *ἀνιστορήτως ἔχειν τινός*, είμαι ανενημέρωτος σχετικά με ένα ζήτημα, σε Πλούτ.

ἀν-ίστω, συνηρ. από το *ἀν-ίσταο*, Παθ. προστ. του *ἀνίστημι*.

ἀν-ίσχω, βλ. [ἀν-έχω](#).

ἀνίσωσις[ι], -εως, ή (ἀνισώω), εξίσωση, σε Θουκ.

ἀν-ιχνεύω, μέλ. -σω (ἀνά, *ίχνεύω*), ανιχνεύω, εντοπίζω ως κυνηγετικό σκυλί, σε Ομήρ. Ιλ.· γενικά, ανιχνεύω, αναζητώ, εξερευνώ, σε Πλούτ.

ἀν-ιώατο, Ιων. γ' πληθ. ευκτ. του *ἀνιάομαι*.

ἀν-νεῖμαι, ποιητ. αντί *ἀνα-νεῖμαι*, απαρ. αορ. α' του *ἀνανέμω*.

ἀν-νεῖται, Επικ. αντί *ἀνα-νεῖται*, γ' ενικ. του *ἀνανέομαι*.

ἀν-νέφελος, Επικ. αντί *ἀνέφελος*.

Ἀννιβίζω, μέλ. -σω (*Ἀννίβας*), είμαι με το μέρος του Αννίβα, σε Πλούτ.

ἀν-οδηγέω, μέλ. -σω, (καθ)οδηγώ προς τα πίσω, σε Βάβρ.

ἄν-οδος, -ον (ἀν- στερητικό *όδός*), αυτός που δεν έχει δρόμο, αδιέξοδος, απροσπέλαστος, σε Ευρ., Ξεν.

ἄν-οδος, ή (ἀνά, ὁδός), δρόμος προς τα πάνω, όπως αυτός για την Ακρόπολη, σε Ηρόδ.· ταξίδι στην ενδοχώρα, ιδίως στην Κεντρική Ασία, στον ίδ., σε Ξεν.

ἀν-οδύρομαι[υ], μέλ. -ῥοῦμαι, αποθ., ξεκινώ θρήνο, σε Ξεν.

ἄ-νοήμων, -ον (νοέω), ο χωρίς νόηση, αυτός που δεν έχει αντίληψη, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-νόητος, -ον, I. 1. ακατανόητος, ακατάληπτος, σε Ομηρ. Ὑμν. **2.** ο μη περιλαμβανόμενος στον κύκλο των διανοημάτων, ο μη οξυδερκής, σε Πλάτ.

II. Ενεργ., αυτός που δεν καταλαβαίνει, ανόητος, μωρός, Λατ. ineptus, σε Ηρόδ., Αττ.· ὠνόητε, εσύ, ανόητε! σε Αριστοφ.· *ἀνόητα*, ανοησίες, στον ίδ.· επίρρ. -τως, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄνοιᾶ, αρχ. Αττ. **ἀνοίᾶ**, Επικ. **ἀνοίη, ή (ἄνοος)**, ἔλλειψη κατανόησης, αντίληψης, αφροσύνη, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ὑπ. *ἀνοίας*, σε Αισχύλ.· *πολλή ἄνοιᾶ (έστι) πολεμῆσαι*, σε Θουκ.

ἀν-οίγνυμι και ἀν-οίγω, Επικ. **ἀνα-οίγω**, σε Ομήρ. Ιλ.· παρατ. *ἀνέωγον*, Επικ. επίσης *ἀν-ῶγον*, σπανίως *ἥνοιγον*, Ιων. και Επικ. *ἀνα-οίγεσκον*· μέλ. *ἀν-οίζω*, αόρ. α' *ἀν-έωξα ή ἥνοιξα*, Ιων. *ἄνοιξα*, ποιητ. *ἀνῶξα*, παρακ. *ἀν-έωχα ή -έωγα* — Παθ. **ἀνοίγνυμαι**, μέλ. *ἀν-εῶζομαι*, παρακ. *ἀν-έωγμαι, -ῶγμαι*· γ' ενικ. υπερσ. *ἀν-εῶκτο*, αόρ. α' *ἀν-εῶχθην*, υποτ. *ἀν-οιχθῶ*, ευκτ. *ἀν-οιχθείην*, *ἀν-οιχθείς*· αόρ. β' *ἥνοίγην*· στα μεταγεν. ελλην. συναντώνται ανώμαλοι τύποι *ἡνέωξα, ἡνέωγμαι, ἡνεῶχθην*· **I. 1.** ανοίγω πόρτες κ.λπ.· *ἀναοίγεσκον κληῖδα*,

προσπάθησαν να βάλουν πίσω το μοχλό ώστε να ανοίξουν την πόρτα, σε Ομήρ. *Ιλ.*· *πύλας θύραν άν.*, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **2.** λύνω, ανοίγω, φανερώνω, *πῶμ' άνέωγε*, αφαίρεσε το κάλυμμα και το άνοιξε, σε Ομήρ. *Ιλ.*· μεταφ., *άνοιξαντι κλήδα φρενών*, σε Ευρ.· *άν. οἶνον*, ανοίγω κρασί, σε Θεόκρ. **3.** αφήνω ανοιχτό, ξεσκεπάζω, αποκαλύπτω, ξετυλίγω, σε Σοφ. **4.** ως ναυτικός όρος, απόλ., ανοίγομαι στη θάλασσα, φεύγω από την ξηρά, σε Ξεν. **II.** Παθ., είμαι ανοιχτός, στέκομαι ανοιχτός, για πόρτες, σε Ηρόδ., Πλάτ.· *κόλποι δι' άλλήλων άνοιγόμενοι*, ανοίγοντας ο ένας μέσα στον άλλο, σε Πλούτ. **άν-οιδέω**, Επικ. — **είω**, μέλ. -*ήσω*, αόρ. *ά' άνώδησα*. **1.** φουσκώνω, λέγεται για κύμα, σε Ευρ. **2.** μεταφ. λέγεται για το πάθος, σε Ηρόδ.

άν-οικίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ*, ανακατώνω τη χώρα — **I.** Παθ. και Μέσ., μεταφέρω την διαμονή μου στην εξοχή, μεταναστεύω στο εσωτερικό, σε Αριστοφ.· και για πόλεις, είμαι χτισμένος στην ενδοχώρα, μακριά από την ακτή, σε Θουκ.· γενικά, μεταναστεύω, *δεῦρ' άνοικισθείς*, σε Αριστοφ., Θουκ. **II.** επανατοποθετώ, επαναπροσδιορίζω — Παθ., οικίζομαι από την αρχή, σε Πλούτ.

άν-οικοδομέω, μέλ. -*ήσω*, **I.** **1.** χτίζω, ανοικοδομώ, σε Ηρόδ. **2.** περιτειχίζω, σε Αριστοφ. **II.** χτίζω εκ νέου, επανοικοδομώ, σε Θουκ., Ξεν.

άν-οικος, -**ον** = *ά-οικος*, άστεγος, ανέστιος, σε Ηρόδ.

άνοικτέον, ρημ. επίθ. του *άνοίγω*, αυτό που πρέπει να ανοιχθεί, σε Ευρ.

άν-οικτίρμων, -**ον**, ανηλεής, άσπλαχνος, ανελέητος, σε Σοφ., Ανθ.

άν-οίκτιστος, -**ον**, αυτός που δεν θρηνήθηκε, δεν ελεήθηκε από κανέναν, σε Ανθ.

άνοικτός, -**ή**, -**όν** (*άνοίγνυμι*), ανοιχτός, σε Βάβρ., Λουκ.

άν-οικτος, -**ον**, ανοικτίρμων, σκληρός, αδίστακτος, σε Ευρ.· επίρρ. -*τως*, χωρίς οίκτο, ανηλεώς, ανευσπλαχνικά, σε Σοφ., Ευρ.

άν-οιμώζω, μέλ. -*ξομαι*, θρηνώ μεγαλοφώνως, σε Αισχύλ., Θουκ.

άν-οίμωκτος, -**ον** (*άν-στερητικό οίμώζω*), ο μη θρηνηθείς, σε Αισχύλ.· επίρρ.

άνοιμωκτί [*ι*], χωρίς οίμωγή, θρήνο, ατιμώρητα, σε Σοφ.

άνοιξις, -**εως**, **ή** (*άνοίγνυμι*), άνοιγμα, *πυλῶν*, σε Θουκ.

άνοιστέον, ρημ. επίθ. του *άναφέρω*, αυτό που πρέπει να αναφερθεί, σε Σοφ., Ευρ.· αυτό που πρέπει να γίνει φανερό, *τί πρόσ τι*, σε Πλούτ.

άνοιστός, -**ή**, -**όν**, Ιων. **άνωῖστος**, -*η*, -*ον* (*άναφέρω*, μέλ. *άνοίσω*), αυτός που έχει αναφερθεί, *έξ τινα*, σε κάποιον για απόφαση, σε Ηρόδ.

άν-οιστρέω, μέλ. -*ήσω*, εμβάλλω σε βακχικό οίστρο, σε Ευρ.

άνοίσω, μέλ. του *άναφέρω*.

άνοιτο, γ' ενικ. Παθ. ευκτ. του *άνω*.

άνοκωχεύω, Ιων. **άνακ-**, μέλ. -*σω*, **I.** **1.** κρατώ πίσω, σταματώ, εμποδίζω, *άν. τὰς νέας*, τις κρατώ στα ανοιχτά, σε Ηρόδ.· λέγεται για άρμα, το συγκρατώ, το σταματώ, σε Σοφ. **2.** *άν. τὸν τόκον τῶν ὄπλων*, διατηρώ την ένταση, το τέντωμα των σχοινιών, τα κρατώ τεντωμένα, σε Ηρόδ. **II.** αμτβ., σταματώ, στέκομαι ακίνητος, στον ίδ.

άν-οκωχή, **ή**, σχημ. με αναδυτλ. από το *άν-οχή* (πρβλ. **όκωχα**, παρακ. του **έχω**), **1.** στάση, παύση, ανάπαυλα, *κακῶν*, σε Θουκ.· απόλ., κατάπαυση εχθροπραξιών, ανακωχή, *δι' άνοκωχῆς γίγνεσθαι τι*νι, βρίσκομαι σε ανακωχή με κάποιον, στον ίδ.

2. εμπόδιο, κώλυμα, στον ίδ. (Οι τύποι *άνακωχή*, *άνακωχεύω* είναι μεταγεν. και παρεφθαρμένοι).

άνολβία, Ιον. — **ή**, **ή** (**άνολβος**), δυστυχία, σε Ησίοδ. [*ι*].

άνόλβιος, -**ον**, = το επόμ., σε Ηρόδ.

ἄν-ολβος, -ον, ανευλόγητος, ἄθλιος, δυστυχής, ελεεινός, σε Θεόγν., Τραγ.

ἄν-όλεθρος, Επικ. αντί ἀνώλεθρος.

ἄνολκή, ἢ (ἀνέλκω), ανάσυρση, λίθων, σε Θουκ.

ἄν-ολολύζω, μέλ. -ύξω, **I. 1.** κραυγάζω δυνατά, φωνάζω (με χαρά), σε Τραγ. **2.** με αιτ., θρηνώ μεγαλοφώνως, σε Σοφ. **II.** με Ενεργ. σημασία, εξεγείρω μέσω βακχικών κραυγών, σε Ευρ.

ἄν-ολοφύρομαι[ῶ], αποθ., ξεσπώ σε ηχηρό ολοφυρμό, σε θρήνο, σε Θουκ., Ξεν.

ἄνομαι, βλ. [ἄνω](#).

ἄν-ομαλίζω, μέλ. -σω, αποκαθιστώ την ισότητα, εξομαλίζω, εξισώνω, Παθ. απαρ. παρακ. α' ἀνωμαλίσθαι, σε Αριστ.

ἄν-ομαλόω, μέλ. -ώσω, = το προηγ.

ἄν-ομβρος, -ον, αυτός που δεν έχει βροχή, λέγεται για χώρες, σε Ηρόδ.· ἄν. ροαί, ποτάμια που δεν τροφοδοτούνται από καταιγίδες, σε Ευρ.

ἄνομέω, μέλ. -ήσω (ἄνομος), ενεργώ παράνομα, περί τι, σε Ηρόδ.

ἄνομία, Ιων. -ίη, ἢ (ἄνομος), παρανομία, παράνομη δραστηριότητα, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.

ἄν-ομίλητος[ι], -ον, **1.** αυτός που δεν έχει επαφή με άλλους, ακοινωνήτος, σε Πλάτ. **2.** με γεν., ἄνομ. παιδείας, ο μη πεπαιδευμένος, ἀμόρφωτος, σε Λουκ.

ἄν-όμᾶτος, -ον (ὄμμα), ἀόμματος, τυφλός, σε Σοφ.

ἄν-ομοιο-ειδής, -ές (εἶδος), ἀπό διαφορετικό εἶδος, ετερογενής, σε Αριστ.

ἄν-όμοιος, -ον και -α, -ον, ἀνόμοιος, διαφορετικός, σε Πίνδ., Πλάτ.· ἄν. τι, διαφορετικός ἀπὸ αὐτό, σε Πλάτ.· ἐπίρρ. -ως, σε Θουκ.· ἄν. ἔχειν, εἶναι ἀνόμοια, διαφορετικά, σε Ξεν.

ἄνομοιότης, -ητος, ἢ (ἀνόμοιος), ἀνομοιότητα, διαφορά, σε Πλάτ.

ἄνομοιόω, μέλ. -ώσω, καθιστώ κάτι διαφορετικό ἢ ἀνόμοιο, σε Πλάτ. — Παθ., εἶμαι ἢ γίνομαι ἀνόμοιος, στον ἰδ.

ἄν-ομολογέομαι, μέλ. -ήσομαι, παρακ. ἀνωμολόγημαι· αποθ.· **I. 1.** συμφωνῶ σε ἓνα ζήτημα, ἔρχομαι σε συνεννόηση, περί τινος, σε Πλάτ.· πρὸς τινα, με κάποιον, στον ἰδ. **2.** συνοψίζω τα συμπεράσματά μου, συγκεφαλαιώνω, τὰ εἰρημένα, στον ἰδ. **II.** παρακ. με Παθ. σημασία, ἀνωμολόγημαι πράττειν, επιτρέπεται να κάνω, σε Δημ.

ἄνομολογητέον, ρημ. ἐπίθ., αὐτό που πρέπει να γίνει παραδεκτό, σε Πλάτ.

ἄνομολογία, ἢ, διαφορά, διαφωνία, σε Πλούτ.

ἄν-ομόλογος, -ον, αὐτός που διαφωνεῖ.

ἄν-ομολογούμενος, -η, -ον, αὐτός που δε βρίσκεται σε συμφωνία, ἀσύμφωνος, σε Πλάτ.

ἄ-νομος, -ον, I. αὐτός που δεν ἔχει νόμο, ἀνομος, παράνομος, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· ἐπίρρ. -μως, σε Ευρ. κ.λπ.· συγκρ. -ώτερον, σε Πλάτ. **II.** (νόμος II), μουσικός, σε Αισχύλ.

ἄν-όνητος, Δωρ. -ᾄτος, -ον (όνίνημι), **I.** ἀνωφελής, ἀκερδής, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.· ουδ. πληθ., ἀνόνητα, ως ἐπίρρ., μάταια, σε Ευρ. **II.** με γεν., αὐτός που δεν ἀποφέρει κέρδος ἀπὸ κάτι, σε Δημ.

ἄ-νοος, -ον, συνηρ. ἄ-νοος, -ουν, αὐτός που δεν ἔχει νόηση, ἀνόητος, μωρός, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. κ.λπ.· συγκρ. ἀνούστερος, σε Αισχύλ.

ἀνοπαῖα, ἐπίρρ. εἶτε (ἀπὸ το ἄν- στερητικό και *ὄπτομαι), πέταξε μακριά ἀόρατη· εἶτε = ἄνω, ψηλά στον αέρα· ἢ ἄν' ὄπαῖα (= ἀνὰ ὀπήν), πάνω μέσω της τρύπας της στέγης, σε Ομήρ. Οδ.· ἄλλοι γράφουν ἀνόπαια, ἢ, εἶδος αετοῦ.

ἄν-οπλος, -ον, αυτός που βρίσκεται χωρίς το ὄπλον ή τη μεγάλη ασπίδα, σε Ηρόδ., Πλάτ.

ἄν-όργανος, -ον (ὄργανον), αυτός που δεν έχει ὄργανα, σε Πλούτ.

ἄνορέα, ή, Δωρ. αντί ἡνορέη.

ἄνορθόω, μέλ. -ώσω, αόρ. α' ἀνώρθωσα, **1.** ανεγείρω, αποκαθιστώ, ανοικοδομώ, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** επαναφέρω στην πρότερη ακμή ή ευημερία, πόλιν, σε Σοφ. **3.** επανορθώνω, διορθώνω, τινά, σε Ευρ.

ἄν-ορμος, -ον, αυτός που δεν έχει λιμάνι, αλίμενος· μεταφ., ὑμέναιον

ἄν.εἰσπλεῖν, πλέεις σε γάμο που δεν έχει λιμάνι για εσένα, σε Σοφ.

ἄν-όρνυμι, μέλ. -όρσω, ερεθίζω, διεγείρω, εξεγείρω, σε Πίνδ. — Παθ., Επικ. αόρ. β' ἀνῶρτο, ξεκινώ, αρχίζω, σε Όμηρ.

ἄνορούω, Επικ. αόρ. α' ἀνόρουσα, ανεγείρομαι, αναπηδώ, σε Όμηρ.· λέγεται για τον ήλιο, ἀνόρουσεν οὐρανὸν ἐς, πήγε αμέσως ψηλά στον ουρανό, σε Ομήρ. Οδ.· ἄνορούσαις (Δωρ. μτχ. αορ. α'), σε Πίνδ.

ἄν-όροφος, -ον, αυτός που δεν έχει οροφή, σε Ευρ.

ἄν-ορτᾱλίζω, μέλ. -ίσω (ὀρταλίζ), χτυπώ τις φτερούγες και κράζω, όπως ο πετεινός, σε Αριστοφ.

ἄν-ορύσσω, Αττ. -ττω· μέλ. -ζω, Παθ. παρακ. ἀνορώρυγμαi· **1.** ξεθάβω αυτό που είχε θαφτεί, σε Ηρόδ., Αριστοφ. **2.** ἄν. τάφον, ανοίγω, ανασκάπτω, συλώ, σε Ηρόδ.

ἄν-ορχέομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ., αναπηδώ και χορεύω, σε Ευρ.

ἄν-όσιος, -ον και -α, -ον, ανίερος, βέβηλος, μιαρός, Λατ. profanus, λέγεται για πρόσωπα και πράγματα, σε Ηρόδ., Αττ.· ἀνόσιος νέκνς, νεκρός που δεν του έχουν αποδοθεί οι καθιερωμένες νεκρικές τιμές, σε Σοφ.· επίρρ. -ίως, κατά τρόπο ανόσιο, στον ίδ.· χωρίς νεκρικές τελετές, σε Ευρ.

ἄνοσιότης, -ητος, ή (ἀνόσιος), μιαρότητα, ανιερότητα, σε Πλάτ.

ἄ-νοσος, Ιων. και Επικ. ἄ-νουσος, -ον, **I. 1.** αυτός που δεν έχει ασθένεια, υγιής, ασφαλής, σώος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ. **2.** με γεν., ἄνοσος κακῶν, ανέπαφος από το κακό, σε Ευρ. **3.** λέγεται για εποχή, απαλλαγμένη από ασθένεια, σε Θουκ. **II.** λέγεται για πράγμα, αυτό που δεν προκαλεί ασθένεια, αβλαβές, σε Ευρ.

ἄν-όστεος, -ον (ὄστεον), αυτός που δεν έχει κόκκαλα, λέγεται για τον πολύποδα (χταπόδι), σε Ησίοδ.

ἄ-νόστητος, -ον (νοστέω), τόπος απ' όπου δεν επιστρέφει κανείς, σε Ανθ.

ἄ-νόστιμος, -ον, 1. αυτός που δεν επιστρέφει, κείνον ἄν. ἔθηκεν, του εμπόδισε την επιστροφή, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αυτός που δεν ανιχνεύεται, σε Ευρ.

ἄ-νοστος, -ον, αυτός που δεν έχει γυρισμό, σε Ομήρ. Οδ.· υπερθ. ἀνοστοτάτη, που δεν γυρίζει ποτέ πίσω, σε Ανθ.

ἄν-οτοτύζω, μέλ. -ζω, ξεσπώ σε θρήνο, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄν-οὔᾱτος, -ον (οὔς), αυτός που δεν έχει αυτί, χωρίς χερούλι, σε Θεόκρ.

ἄνους, -ουν, συνηρ. αντί ἄνοος.

ἄ-νουσος, -ον, Ιων. αντί ἄ-νοσος.

ἄν-οὔτᾱτος, -ον (οὔτάω), αυτός που δεν χτυπήθηκε από σπαθί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄν-ουτητί[ι], επίρρ. (οὔτάω), χωρίς τραύμα, πληγή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄνοχή, ή (ἀνέχω), **I.** αναχαίτιση, σταμάτημα, κατάπαυση, ιδίως λέγεται για εχθροπραξίες· πληθ., όπως το Λατ. induciae, ανακωχή, κατάπαυση του πυρός, σε Ξεν. **II.** (ἀνέχομαι) μακροθυμία, ανοχή, σε Κ.Δ.

ἄν-οχμάζω, μέλ. -άσω, ανεγείρω, ανυψώνω, σε Ανθ.

ἄν-στα, Επικ. αντί ἀνά-στα, -στηθι, προστ. αορ. β' του ἀνίστημι· ἄνα-στάς, μτχ.

άν-στήμεναι, Επικ. αντί *άνα-στήναι*, απαρ. αορ. β' του *άνίστημι*.

άν-στήτην, Επικ. αντί *-εστήτην*, γ' δυϊκ. αόρ. β' του *άνίστημι*.

άν-στρέψειαν, ποιητ. αντί *άνα-στρέψειαν*.

άν-σχεθέειν, Επικ. αντί *άνα-σχεθεῖν*, αόρ. β' του *άνέχω*· **άν-σχεο**, αντί *άνα-σχοῦ*, προστ.

άν-σχετός, βλ. [άνα-σχετός](#).

άν-σχήσεσθαι, Επικ. αντί *άνα-σχήσεσθαι*.

άντα (**άντί**), επίρρ., **1.** ενώπιος ενωπίω, πρόσωπο με πρόσωπο, *άντα μάχεσθαι*, μάχομαι άνδρας προς άνδρα· *άντα ιδεῖν*, κοιτάζω μπροστά από κάποιον· *θεοῖς άντα ἔώκει*, ήταν όμοιος με τους θεούς στην όψη, σε Όμηρ.· *άντα τιτύσκεσθαι*, στοχεύω κατευθεία προς αυτούς, σε Όμηρ.· *άντα παρειάων*, μπροστά από τις παρειές της, *άντ' όφθαλμοῖν*, σε Ομήρ. Οδ.· *άντα σέθεν*, μπροστά σου, στο ίδ. **2.** με εχθρική σημασία, ενάντια, *Διός άντα*, σε Ομήρ. Ιλ.

άντ-άγοράζω, μέλ. -σω, εξαγοράζω με χρήματα, ανταλλάσω στη θέση κάποιου άλλου πράγματος, σε Ξεν. — μτχ. Παθ. αορ. α' *άνταγορασθείς*, σε Δημ.

άντ-άγορεύω, μέλ. -σω, μιλώ ενάντια σε, απαντώ, αποκρίνομαι, σε Πίνδ.· αντιπαρατίθεμαι, τινί, σε Αριστοφ.

άντ-άγωνίζομαι, μέλ. Αττ. -ῖομαι· ως αποθ., αγωνίζομαι ενάντια, είμαι αντίπαλος κάποιου, τινι, σε Ηρόδ., Θουκ.· γενικά, αντιμάχομαι ή διαφιλονικώ με, τινι, σε Θουκ.· *οἱ άνταγωνιζόμενοι τι*, οι διάδικοι, αντίδικοι σε δίκη, σε Ξεν.

άντᾱγωνιστέω, μέλ. -ήσω, αντιτίθεμαι, αντιπαλεύω, σε Αριστ.

άντᾱγωνιστής, -οῦ, ό (**άνταγωνίζομαι**), αντίπαλος, ανταγωνιστής, σε Ξεν. κ.λπ.· **άντ. έρωτος**, αντίπαλος στον έρωτα, σε Ευρ.

άντ-αείρω, άντ-αίρω· Μέσ., *άνταείρεσθαι χεῖράς τινι*, ανυψώνω τα χέρια μου απέναντι σε κάποιον, σε Ηρόδ.

άντάεις, Δωρ. αντί *άντήεις*.

άντ-αθλος, -ον, ανταγωνιστής, αντίπαλος, *τινος*, σε Ανθ.

άντ-αιδέομαι, Μέσ., σέβομαι ως ανταπόδοση σεβασμού, σε Ξεν.

άνταῖος, -α, -ον (**άντα**), **1.** ενάντια τοποθετημένος, άκρως αντίθετος, *άνταία πληγή*, πληγή από μπροστά, σε Σοφ., Ευρ. **2.** αντίθετος, εχθρικός, μισητός, σε Ευρ.· *τινι*, σε κάποιον, σε Αισχύλ.· *τάνταῖα θεῶν*, οι εχθρικοί τους σκοποί, στον ίδ.

άντ-αίρω, Ιων. **άνταείρω** μέλ. -ᾶρῶ, αόρ. α' -ῆρα· **I.** ανασηκώνω ενάντια, *χεῖράς τινι*, σε Ανθ.· ομοίως στη Μέσ., σε Θουκ. **II.** αμτβ., **1.** εγείρομαι εναντίον, *ανθίσταμαι, τινί*, σε Πλάτ., Δημ.· *πρός τι ή τινα*, σε Δημ. κ.λπ. **2.** λέγεται για βράχο, *κείμαι ακριβώς απέναντι, προς τήν Λιβύην*, σε Πλούτ.

άντ-αιτέω, μέλ. -ήσω, ανταπαντώ, ζητώ εις ανταπόδοση, σε Θουκ.

άντᾱκαῖος, ό, είδος ψαριού, «μουρούνα», ξιφίας, σε Ηρόδ. (άγν. προέλ.).

άντ-ᾱκούω, μέλ. -ούσομαι, ακούω με τη σειρά μου, *τι άντί τινος*, σε Σοφ.· *απόλ.*, ακούω προσεκτικά, σε Αισχύλ., Ξεν.

άντ-ᾱλλάζω, μέλ. -ζω, ανταποδίδω κραυγή, σε Αισχύλ.

άντάλλαγμα, -ατος, τό (**άνταλλάσσω**), αυτό που δίνεται ή παίρνεται ως αντάλλαγμα, *φίλονγία ένα φίλο*, σε Ευρ.· *τῆς ψυχῆς*, για την ψυχή κάποιου, σε Κ.Δ.

άνταλλακτέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να γίνει ανταλλαγή, *τινός*, με κάποιο άλλο πράγμα, σε Δημ.

ἀντ-αλλάσσω, Αττ. -ττω, μέλ. -ζω, **I.** ανταλλάσσω κάτι με κάτι άλλο, *τί τινι*, σε Ευρ.· *τὴν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἀντ.*, αλλάζω τη σημασία των ονομάτων, σε Θουκ. **II.** Μέσ., παίρνω εις αντάλλαγμα, *τί τινος*, κάτι για κάποιον άλλο, σε Ευρ., Δημ.· *τι ἀντί τινος*, σε Δημ.· *θάνατον ἀνταλλάσσεται*, θα εκλάβει θάνατο εις ανταπόδοση, δηλ. ως ποινή, σε Ευρ. — Παθ., *ἀντηλλαγμένος τοῦ ἐκατέρων τρόπου*, έχοντας πραγματοποιήσει ανταλλαγή των εθίμων ο ένας του άλλου, δηλ. έχοντας υιοθετήσει ο ένας τις συνήθειες του άλλου, σε Θουκ.

ἀντ-ᾄμειβομαι, μέλ. -ψομαι, Μέσ., **I.** ανταλλάσσω κάτι με κάτι άλλο, *τί τινι*, σε Αρχίλ. **II.** με αιτ. προσ., ανταμείβω, ανταποδίδω, τιμωρώ, στον ίδ., Αισχύλ. κ.λπ. **III.** ξαναπαντώ, σε Ηρόδ.· *ἀντ. τι πρὸς τινα*, σε Σοφ.

ἀντ-ᾄμύνομαι[ῶ], μέλ. -ὑνοῦμαι — Μέσ., **I.** υπερασπίζομαι τον εαυτό μου ενάντια σε, ἀμύνομαι, ἀνθίσταμαι, σε Θουκ. **II.** ανταποδίδω, *τινα κακοῖς*, σε Σοφ.

ἀντ-αναβιβάζω, μέλ. -βιβᾶω, αναβιβάζω με τη σειρά μου, σε Ξεν.

ἀντ-ανάγω, μέλ. -ζω, **I.** ανάγω ενάντια προς, *ἀντ. νέας*, παραθέτω τα πλοία στη θάλασσα ενάντια προς, σε Ηρόδ.· *ἀλλά επίσης, ἀντ. ναυσίν*, με πλοία, σε Θουκ.· ομοίως, *ἀντανάγειν* ή *ἀντανάγεσθαι* μόνο του, στον ίδ., Ξεν. **II.** αναβιβάζω ἀντί άλλου, σε Ανθ.

ἀντ-αναιρέω, μέλ. -ήσω, αφαιρώ, εξαλείφω, απομακρύνω από τις αντίθετες πλευρές ενός συλλογισμού, ακυρώνω, σε Δημ.

ἀντ-ανᾷλίσκω, μέλ. -ἄλώσω, καταστρέφω ως ανταπόδοση, σε Ευρ.

ἀντ-αναμένω, μέλ. -μενῶ, αναμένω ἀντί να δραστηριοποιηθῶ, ἀντί να λάβω δραστικά μέτρα αντιμετώπισης, σε Θουκ.

ἀντ-αναπίμπλημι, μέλ. -πλήσω, συμπληρώνω με τη σειρά μου, σε Ξεν.

ἀντ-αναπλέκω, μέλ. -ζω, πλέκω σε διαμάχη με, *τινί*, σε Ανθ.

ἀντ-αναπληρόω, μέλ. -ώσω, παρέχω ως υποκατάστατο ή αντιστάθμισμα, *τινά πρὸς τινα*, σε Δημ.

ἄντ-ανδρος, -ον (ἄνῆρ), ἀντί ἀνδρός, ως υποκατάστατο αυτού, σε Λουκ.

ἀντ-ἄνειμι (εἶμι, ἴβο), σηκώνομαι ὥστε να ισορροπήσω, *τινι*, σε Θουκ.

ἀντ-ανίστημι, μέλ. -στήσω, **I.** αντιστέκομαι ἀπέναντι σε, *τί τινι*, σε Πλούτ. **II.** Παθ., με Ενεργ. ἀόρ. β' ξεσηκώνομαι ἐναντίον κάποιου, *τινι*, σε Σοφ.

ἀντ-ἄξιος, -α, -ονκαι —ος, -ον, 1. ισάξιος, ἄξιος επακριβώς, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ. **2.** ἀπόλ., ὄχι κατώτερης αξίας, ισότιμος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνταξιόω, μέλ. -ώσω, απαιτώ ως ισότιμο ή ως αντάλλαγμα, σε Θουκ.

ἀντ-απαιτέω, μέλ. -ήσω, απαιτώ ως ανταπόδοση, σε Θουκ. — Παθ., απαιτούμαι ἐναντι κάποιου άλλου, για κάτι εις ανταπόδοση, *τι*, σε Πλούτ.

ἀντ-απᾄμειβομαι, μέλ. -ψομαι, Μέσ., υπακούω με τη σειρά μου, *τινί*, σε Τυρτ.

ἀντ-απερύκω[ῶ], μέλ. -ζω, αποκρούω με τη σειρά μου, σε Ανθ.

ἀντ-αποδείκνυμι ή -ύω, μέλ. -δείζω, αποδεικνύω με τη σειρά μου ή απαντώ, σε Ξεν.

ἀντ-αποδίδωμι, μέλ. -δῶσω, **I.** αποδίδω πίσω, αποπληρώνω, παραθέτω ως πληρωμή ή ανταμοιβή, ανταπόδοση, σε Βατραχομ., Ηρόδ., Αττ.· ἀπόλ., ανταποδίδω, σε Θουκ. **II. 1.** βρίσκω ἀντίστοιχο, σε Πλάτ. **2.** ἀμτβ., απαντώ σε, αντιστοιχῶ σε, *τοῖς ἐτέροις*, στον ίδ. **3.** ανταπαντῶ, *τινι*, στον ίδ. **III.** παραδίδω ως αντάλλαγμα, *τὸ σύνθημα*, σε Ξεν. **IV.** αντικρούω ήχο, σε Πλούτ.

ἀνταπόδομα, -ατος, τό (ἀνταποδίδωμι), ανταπόδοση, ανταμοιβή, σε Κ.Δ.

ἀνταπόδοσις, -εως, ή (ἀνταποδίδωμι), επιστροφή ως αντάλλαγμα, σε Θουκ.· ανταπόδοση, ανταμοιβή, αντιπληρωμή, σε Κ.Δ.

ἀντ-αποκρίνομαι[ι], Μέσ., απαντώ εκ νέου, σε Κ.Δ.· αντιμάχομαι
διαλεκτικά, *τινι*, στο ιδ.

ἀντ-αποκτείνω, μέλ. -κτενῶ, σκοτώνω με τη σειρά μου, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀντ-απολαμβάνω, μέλ. -λήψομαι, λαμβάνω ή αποδέχομαι ως αντάλλαγμα, σε Πλάτ., Δημ.

ἀντ-απόλλῳμι, μέλ. -απολέσω, **I.** καταστρέφω ως ανταπόδοση, σε Ευρ., Πλάτ.

II. Παθ. και Μέσ., με Ενεργ. παρακ. β' -απόλωλα, χάνομαι με τη σειρά μου, σε Ευρ.· ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα ἀνταπόλλυσθαι, ότι δέκα θα θανατωθούν ως εκδίκηση για κάθε ένα άνδρα ξεχωριστά, σε Ηρόδ.

ἀντ-αποτίνω, μέλ. -τίσω [ι], ξεπληρώνω, ανταποδίδω, σε Ανθ.

ἀντ-αποφαίνω, μέλ. -φᾶνῶ, αποδεικνύω, καταδεικνύω από την άλλη μεριά, σε Θουκ.

ἀντ-άπτομαι, Ιων. αντί ἀνθ-άπτομαι.

ἀντ-αρκέω, μέλ. -έσω, **I.** αντιστέκομαι, *τινί*, σε Θουκ.· *πρός τι*, σε Πλούτ. **II.** απόλ., αντέχω, εμμένω, σε Αριστοφ.

ἀντ-ασπάζομαι, μέλ. -ασσομαι, αποθ., καλωσορίζω ή χαιρετίζω ως ανταπόδοση, σε Ξεν.· αποδέχομαι ευγενικά, στον ιδ.

ἀνταυγεία, ή, αντανάκλαση φωτός, σε Ξεν.

ἀντ-αυγέω, μέλ. -ήσω (αύγή), αντανακλώ φως, *φάσγανον ἀνταυγεῖ φόνον*, αντανακλά πίσω τον φόνο, σε Ευρ.

ἀντ-αυδάω, μέλ. -ήσω, μιλώ ενάντια προς, απαντώ, *τινα*, σε Σοφ.

ἀντ-αύω, μέλ. -σω· Δωρ. αόρ. α' -αὔσα [υ], ηχώ με τη σειρά μου, απαντώ, αποκρίνομαι, *τινί*, σε Πίνδ.

ἀντ-αφήμι, μέλ. -αφήσω, αφήνω να φύγει ή να πέσει και με τη σειρά μου, σε Ευρ.

ἀντάω, ποιητ. γ' ενικ. ευκτ. ἀντήη· Ιων. παρατ. ἦντεον· μέλ. ἀντήσω· Δωρ. αορ. α' ἄντᾱσα· παρακ. ἦντηκα· (ἄντα) **I.** με δοτ. προσ., έρχομαι αντίθετα προς, έρχομαι πρόσωπο με πρόσωπο, αντιπαρατίθεμαι, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. **II.** με γεν., είτε: **1.** γεν. προσ., συναντώ στη μάχη, σε Όμηρ., είτε: **2.** με γεν. πράγμ., παίρνω μέρος σε, μετέχω σε, στον ιδ.· ὅπως ἦντησας ὀπωπῆς, πώς έσπευσες να τον δεις, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, ἀντ. ξεινίων, σε Ηρόδ.· κακῶν, σε Σοφ.· ομοίως, ἄντασε Ἐρεχθεῖδᾶν, είχε συμμετοχή στο φόνο τους, στον ιδ.

ἀντεβόλησα, αόρ. α' του ἀντιβολέω.

ἀντ-εγγράφω, μέλ. -ψω, καταχωρώ ένα όνομα στη θέση κάποιου άλλου, σε Δημ.

ἀντ-εγκάλέω, μέλ. -έσω, κατηγορώ με τη σειρά μου, σε Δημ.

ἀντ-εικάζω, μέλ. -άσομαι, αόρ. α' -ήκασα· συγκρίνω, παρομοιάζω, *τινά τινι*, σε Αριστοφ.· απόλ., σε Πλάτ.

ἀν-τείνω, ποιητ. αντί ἀνα-τείνω.

ἀντ-εῖπον, αόρ. β' χωρίς ενεστ. (αντί αυτού χρησιμ. το ἀντ-αγορεύω, πρβλ. [ἀντ-εῖρω](#))· **1.** μιλώ εναντίον ή ως απάντηση, αντικρούω, αντιτίθεμαι, με δοτ., οὐδέν ἀντ. *τινι*, σε Αισχύλ. κ.λπ.· απόλ., ανταπαντώ, σε Θουκ. κ.λπ.· ἀντ. ἔπος, προφέρω λόγο αντιπαραθέσης, σε Ευρ. **2.** ἀντ. *τινί τι*, θέτω κάτι ενάντια σε κάτι άλλο, σε Πλάτ. **3.** κακῶς ἀντ. *τινα*, μιλώ άσχημα για εκείνον ως ανταπόδοση, σε Σοφ.

ἀντ-είρομαι, Ιων. αντί ἀντ-έρομαι.

ἀντ-εισάγω, μέλ. -ξω, **I.** εισάγω αντί άλλου, υποκαθιστώ, σε Δημ. **II.** ανεβάζω σε αξίωμα διαδοχικά, σε Πλούτ.

ἀντ-εκκλέπτω, μέλ. -ψω, κλέβω ως ανταπόδοση, σε Αριστοφ.

ἀντ-εκκόπτω, μέλ. -ψω, αντεκβάλλω, εξωθώ ως ανταπόδοση, σε Δημ.

ἀντ-εκπέμπω, μέλ. -ψω, αποστέλλω ως αντάλλαγμα, σε Ξεν.

ἀντ-εκπλέω, μέλ. -πλεύσομαι, εκπλέω εναντίον κάποιου, τινί, σε Θουκ.

ἀντ-εκτείνω, μέλ. -τενῶ, τεντώνω αντιθετικά, ἀν. αὐτόν τινι, εξισώνω, ταιριάζω κάτι με κάτι άλλο, σε Αριστοφ.

ἀντ-εκτίθημι, μέλ. -θήσω, προτείνω ή δηλώνω αντίθετα, σε Πλούτ.

ἀντεκτρέχω, μέλ. -δράμοῦμαι, εξορμώ ενάντια σε, σε Ξεν.

ἀντ-ελαύνω, μέλ. -ελῶ, πλέω εναντίον, σε Πλούτ.

ἀντ-ελπίζω, μέλ. -σω, ελπίζω αντιθέτως ή με τη σειρά μου, σε Θουκ.

ἀντ-εμβάλλω, μέλ. -θαλῶ, πραγματοποιώ εχθρική εισβολή ως ανταπόδοση, σε Ξεν.· επιτίθεμαι ως ανταπόδοση, αντεπιτίθεμαι, σε Πλούτ.

ἀντ-εμβιβάζω, μέλ. -βιβῶ, βάζω κάποιον σε πλοίο στη θέση άλλου, σε Θουκ.

ἀντ-εμπήγνυμι, αόρ. -ενεπάγην [ᾗ], Παθ., μπήγω βαθιά σε, τινι, σε Αριστοφ.

ἀντ-εμπίπλημι, μέλ. -πλήσω, γεμίζω με τη σειρά μου, σε Ξεν.· γεμίζω ως ανταπόδοση ή ως αποζημίωση, τί τινος, στον ίδ.

ἀντεμπίπρημι, μέλ. -πρήσω, βάζω φωτιά ως ανταπόδοση, σε Ηρόδ.

ἀντ-έμφᾶσις, -εως, ή (έμφαίνω), διαφορετικότητα στην εμφάνιση, σε Στράβ.

ἀντ-ενδίδωμι, μέλ. —δῶσω, πριονίζω εναλλάξ, λέγεται για ξυλοκόπους, σε Αριστοφ.

ἀντ-εξάγω, μέλ. -ζω, εξάγω με τη σειρά μου ή αντί άλλου, σε Ξεν.

ἀντ-εξαιτέω, μέλ. -ήσω, απαιτώ ως ανταπόδοση, σε Πλούτ.

ἀντ-έξειμι (είμι ibo), εξέρχομαι εναντίον, σε Ξεν.

ἀντ-εξελαύνω, μέλ. -ελῶ, εξέρχομαι, ιππεύω, οδηγώ, εκπλέω εναντίον, σε Πλούτ.

ἀντ-εξέρχομαι, = ἀντέξειμι, σε Ξεν.

ἀντ-εξετάζω, μέλ. -άσω, εξετάζω κάποιον κατά αντιπαράσταση με άλλον, σε Αισχίν.· τι πρός τι, σε Πλούτ. — Μέσ., αναμετρῶμαι ενάντια προς κάποιον άλλο, τινί, σε Λουκ· παρουσιάζομαι ως αντίδικος στο δικαστήριο, στον ίδ.

ἀντ-εξιππεύω, μέλ. -σω, ιππεύω ενάντια σε, σε Πλούτ.

ἀντ-εξόρμησις, -εως, ή (έξορμάω), εχθρική απόπλευση, σε Θουκ.· μέθοδος επίθεσης, σε Πλούτ.

ἀντ-επάγω, μέλ. -ζω, οδηγώ εναντίον· αμτβ., προελαύνω ενάντια σε, σε Θουκ.

ἀντ-επαινέω, μέλ. -έσω, **I.** επαινώ ως ανταπόδοση, σε Ξεν. **II.** Παθ., ἀντ. τινί, εκθειάζομαι σε σύγκριση με, σε Λουκ.

ἀντ-επανάγομαι, Παθ., ανοίγομαι στο πέλαγος ενάντια, πρός τινα, σε Θουκ.

ἀντ-επαφίημι[φί], μέλ. -αφήσω, επιτρέπω κάτι να ορμήσει εναντίον.

ἀντ-έπειμι, (είμι ibo), εξορμώ, συναντώ εξερχόμενο εχθρό, με δοτ. ή απόλ., σε Θουκ.

ἀντ-επεξάγω, μέλ. -ζω, αμτβ., εξέρχομαι ενάντια προς, σε Θουκ.

ἀντ-επέξειμι, (εἶμι, ἰβο), βαδίζω για να συναντήσω εχθρό, *πρός τινα*, σε Θουκ.· απόλ., σε Ξεν.

ἀντ-επεξελαύνω, μέλ. -ελῶ, = το προηγ., σε Θουκ.

ἀντ-επεξέρχομαι = *ἀντεπέξειμι*, σε Θουκ.

ἀντ-επηγέω, μέλ. -ήσω, κραυγάζω ενάντια σε, σε Λουκ.

ἀντ-επιβουλεύω, μέλ. -σω, κάνω επίβουλα σχέδια ως ανταπόδοση, σε Θουκ.

ἀντ-επιγράφω, μέλ. -ψω, γράφω κάτι αντί άλλου, σε Δημ.

ἀντ-επιδείκνυμι, μέλ. -δείζω, επιδεικνύω με τη σειρά μου, σε Ξεν.· ομοίως Μέσ., σε Πλούτ.

ἀντ-επιθυμέω, μέλ. -ήσω, επιθυμώ κάτι αντίθετο προς κάτι άλλο, με γεν. πράγμ., σε Ανδ. — Παθ., *ἀντεπιθυμείσθαι τῆς ξυνουσίας*, επιθυμώ τη συντροφιά κάποιου ως ανταπόδοση, *τινί*, σε Ξεν.

ἀντ-επικουρέω, μέλ. -ήσω, βοηθώ ως αντάλλαγμα, *τινι*, σε Ξεν.

ἀντ-επιμελέομαι ή **-μέλομαι**, αποθ., φροντίζω ή επιμελούμαι με τη σειρά μου, δίνω προσοχή, *τινος*, σε κάποιον, σε Ξεν.

ἀντ-επιστέλλω, μέλ. -στελῶ, γράφω απάντηση, σε Λουκ.

ἀντ-επιστράτεύω, μέλ. -σω, εκστρατεύω εναντίον, σε Ξεν.

ἀντ-επιτάσσω, μέλ. -ζω, διατάζω με τη σειρά μου, *τινί ποιεῖν τι*, σε Θουκ.

ἀντ-επιτειχίζομαι, μέλ. Αττ. -ιοῦμαι, αποθ., με Παθ. παρακ., χτίζω οχυρό, υψώνω τείχος, ως αντίποινα, σε Θουκ.

ἀντ-επιτίθημι, μέλ. -θήσω, παραδίδω επιστολή ως απάντηση, *πρός τινα*, σε Θουκ.

ἀντεπιχειρέω, μέλ. -ήσω, επιτίθεμαι εναντίον κάποιου με τη σειρά μου, *τινί*, σε Πλούτ.

ἀντ-έρᾶμαι, αόρ. α' -ηράσθην· αποθ., ανταγωνίζομαι κάποιον στην αγάπη κάποιου άλλου, *τινί τινος*, σε Λουκ.

ἀντ-ερᾶνίζω, συμβάλλω με τη σειρά μου — Παθ., αντιπληρώνομαι, σε Ανθ.

ἀντ-εραστής, -οῦ, ὁ, ανταγωνιστής, αντίπαλος στον έρωτα, *τινος*, με κάποιον άλλο· αντίζηλος, σε Πλάτ.

ἀντ-εράω, I. ανταγαπάω, σε Αισχύλ.· *ἀντερᾶν τινος*, σε Λουκ. **II.** *ἀντ. τινί τινος*, είμαι αντίζηλος με κάποιον άλλο στον έρωτα, σε Ευρ.· απόλ., *τὸ ἀντερᾶν*, ζηλόφθονη αγάπη, σε Πλούτ.

ἀντ-ερείδω, μέλ. -σω, **I.** στηρίζω ενάντια σε, *τί τινι*, σε Ευρ.· *ἀντ. ξύλα (τῷ πύργῳ)*, χρειάζομαι ξύλινα υποστηρίγματα έναντι προς, σε Ξεν.· *ἀντ. βάσιν*, την τοποθετώ στέρεα, σε Σοφ. **II.** αμτβ., στέκομαι σταθερός, αντιστέκομαι, παρέχω αντίσταση, σε Ξεν.

ἀντέρειςις, -εως, ή, αντίσταση, αντιπίεση, σε Πλούτ.

ἀντ-έρομαι, Iων. -είρομαι, αόρ. β' -ηρόμην, αποθ., ρωτώ με τη σειρά μου, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀντ-ερύομαι, απαρ. αορ. α' -ερύσασθαι [ῥ], αποθ., ισοζυγίζω, ισοϋπολογίζω, με γεν., σε Θέογν.

ἀντ-ερῶ, μέλ. χωρίς ενεστώτα σε χρήση· παρακ. *ἀντείρηκα* (πρβλ. [ἀντεῖπον](#))· μιλώ ενάντια, αντικρούω, σε Σοφ.· *τι πρὸς τινα*, σε Αριστοφ.· με απαρ., αρνούμαι, σε Αισχύλ. — Παθ., *οὐδὲν ἀντερήσεται*, δεν θα δοθεῖ καμία άρνηση, σε Σοφ.·

ἀντ-έρως, -ωτος, ὁ, έρωτας σε ανταπόδοση, σε Πλάτ.

ἀντ-ερωτάω, μέλ. -ήσω, ρωτώ με τη σειρά μου, *έρωτώμενος ἀντερωτᾶν*, σε Πλάτ.

ἀντ-ευεργετέω, μέλ. -ήσω, ανταποδίδω ευεργεσία, σε Ξεν.

ἀντ-ευνοέω, μέλ. -ήσω, ευνοώ σε ανταπόδοση, *τινί*, σε Ξεν.

ἀντέχω ή **ἀντ-ίσχω**, μέλ. ἀνθ-έζω, αόρ. β' ἀντ-έσχον· **I.** κρατώ έναντι, με αιτ. και γεν., *χειρ' ἀντ. κρατός*, κρατώ το χέρι έναντι στο πρόσωπό μου, ώστε να σκεπάζω τα μάτια μου, σε Σοφ.· με δοτ., *ὄμμασι δ' ἀντίσχοις τάνδ' αἶγλαν*, μακάρι να κρατήσεις αυτό το φως στα μάτια του (αλλιώς, μακριά από τα μάτια του), στον ιδ. **II. 1.** ανθίσταμαι, αντιστέκομαι, με δοτ., σε Ηρόδ., Θουκ.· *πρός τινα*, σε Θουκ.· με αιτ., αντέχω, σε Ανθ. **2.** απόλ., διατηρώ το έδαφος μου, αντέχω, σε Ηρόδ., Αττ.· επιμένω, εμμένω, δεν ενδίδω, σε Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για τα ποτάμια που ήπια ο Περσικός στρατός, είμαι αρκετός, επαρκώς, στον ιδ. **III. 1.** Μέσ., κρατώ κάτι μπροστά μου, με αιτ. και γεν., σε Ομήρ. Οδ. **2.** με γεν., πιάνω κάτι και το κρατώ σφιχτά, σε Ηρόδ., Αττ.· μεταφ., *ἀντ. τῶν ὄχθων*, δεν απομακρύνονταν από τις όχθες, έμεναν κοντά σ' αυτές, σε Ηρόδ.· *ἀντ. ἀρετῆς, τοῦ πολέμου*, στον ιδ.· *τῆς θαλάσσης*, σε Θουκ. **3.** απόλ., αντέχω, σε Σοφ. **4.** με διπλή γεν. προσ. και πράγμ., *ἀνθέζεται σου τῶν χρημάτων*, θα διεκδικήσει την περιουσία από εσένα, θα τη διαμφισβητήσει με εσένα, σε Αριστοφ.

ἀντήεις, Δωρ. -άεις, -εσσα, -εν (ἄντα), εχθρικός, σε Πίνδ.

ἀντ-ήλιος (όχι ἀνθ-ήλιος), -ον, **I.** αυτός που βρίσκεται αντίθετα προς τον ήλιο, δηλ. κοιτώντας ανατολικά, σε Σοφ.· *δαίμονες ἀντήλιοι*, αγάλματα θεών που στέκονταν στον ήλιο, μπροστά στην πόρτα, σε Αισχύλ. **II.** όμοιος προς τον ήλιο, σχημ. όπως το *ἀντίθεος*, σε Ευρ.

ἄντην (**ἀντί**), επίρρ., αντίθετα, απέναντι, εναντίον, αντίκρυ, *ἄντην στήσομαι*, θα τον αντιμετωπίσω, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὁμοιωθήμεναι ἄντην*, να εξομοιώσει τον εαυτό του με εμένα, σε Όμηρ.· *ἄντην ἔρχεσθαι*, πηγαίνω όλο ευθεία, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄντην βάλλεσθαι*, πλήττομαι από μπροστά, στο ιδ.· *ἄντην εἰσιδέειν*, τον κοιτώ στο πρόσωπο, στο ιδ.· *ἄντην λοέσσομαι*, λούζεται μπροστά σε όλους, σε Ομήρ. Οδ.· *θεῶν ἀνάλιγκιος ἄντην*, όμοιος με θεό στο παράστημα, στο ιδ.

ἀντ-ήνωρ, -ορος, ό, ή (**ἀνήρ**) αντί ανδρός, *σποδός ἀντ.*, τέφρα αντί ανδρών, σε Αισχύλ.

ἀντ-ηρέτης, -ου, ό (ἐρέτης), κυρίως, κωπηλάτης απέναντι σε άλλον· γενικά, αντίπαλος, ανταγωνιστής, σε Αισχύλ.

ἀντ-ήρης, Δωρ. —**άρης**, -ες (*ἀντί*, βλ. **-ήρης**), τοποθετημένος απέναντι, αντίθετος, ενώπιος, σε Ευρ.· με γεν., απέναντι, κοιτώντας αντίκρυ, στον ιδ.· *ἀντήρεις στέρνων πληγάς*, που στοχεύουν κατευθείαν στο στήθος, σε Σοφ.· με δοτ., *ἀντ. τινί*, απέναντι από κάτι, σε Ευρ.

ἀντ-ηρίς, -ίδος, ή (**ἀντί**, ἐρείδω), υποστήριγμα, υποστήλωμα, στήριγμα, σε Ευρ., Ξεν.· στον Θουκ. οι *ἀντηρίδες*, είναι υποστηρίγματα-δοκάρια, τοποθετημένα ώστε να ενισχύουν τα ξύλα της πλώρης.

ἄντηστις, -εως, ή (**ἀντάω**), συνάντηση, σε Ομήρ. Οδ.

ἀντ-ηχέω, Δωρ. -ᾠχέω, μέλ. -ήσω, **I.** ηχώ ή τραγουδώ ως απάντηση, σε Ευρ.

II. λέγεται για μουσική χορδή, ακούγομαι αντηχητικά, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀντί, πιθ. με γεν.· αρχική σημασία, απέναντι, αντίκρυ.

A. ΧΡΗΣΗ: 1. λέγεται για τόπο, απέναντι, στη θέση άλλου, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** τόσο καλοί όσο, ισάξιοι με, *ἀντιπολλῶν λαῶν ἐστίν*, είναι τοσο καλός όσο πολλοί άνδρες, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀντί κασιγνήτου*, σε Ομήρ. Οδ. **3.** στη τιμή του..., αντί, *ἀντι χρημάτων*, αντί πληρωμένων χρημάτων, σε Ηρόδ. κ.λπ. **4.** χάριν κάποιου, σε Σοφ. **5.** χρησιμοποιείται για να δηλώσει σύγκριση, ἔν ἀνθ' ενός, το ένα απέναντι στο άλλο, σε σύγκριση μαζί του, σε Πλάτ.· ομοίως, μετά από συγκριτικά, *πλέον ἀντι σοῦ*, σε Σοφ.· επίσης, (ιδίως μετά από αρνητ.), *ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ*, σε Αισχύλ. **B. ΘΕΣΗ:** Το *ἀντί* σπανίως ακολουθεί την πτώση του και έπειτα δεν υπόκειται σε αναστροφή. **Γ. ΣΤΑ ΣΥΝΘ.: 1.** αντίθετα,

αντίκρυ, όπως *ἀντίπορος*. **2.** αντίθετα, σε αντίθεση με, όπως *ἀντιλέγω*. **3.** ως ανταπόδοση, όπως το *ἀντιβοηθέω*. **4.** στη θέση άλλου, όπως το *ἀντήνωρ*. **4.** ισάξιος με, όμοιος, όπως το *ἀντίθεος*, αντίστροφος, αντίθετος, όπως το *ἀντίτυπος*.

ἀντία, ως επίρρ., βλ. **ἀντιός** II.

ἀντιάζω, παρατ. *ἤντιαζον*, Ιων. *ἀντίαζον*· μέλ. *ἀντιάσω*, Δωρ. -άζω· αόρ. α' *ἤντιασα*· συναντώ πρόσωπο με πρόσωπο. **I. 1.** με αιτ. προσ., συναντώ, είτε ως φίλο, είτε ως εχθρό, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· απόλ., συναντώ, απαντώ, σε Πίνδ. **2.** πλησιάζω ως ικέτης, ικετεύω, παρακαλώ, σε Ηρόδ., Σοφ. **II.** με δοτ. προσ., συναντώ στη μάχη, σε Πίνδ.

ἀντι-άνειρᾶ, ἥ (ἀντί, ἀνήρ), θηλ. επίθ., **I.** όμοιος με άνδρα, λέγεται για τις Αμαζόνες, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** *στάσις ἀντιάνειρα*, εμφύλιος στον οποίο ο ένας επιτίθεται στον άλλο, σε Πίνδ.

ἀντιάω, χρησιμ. από τον Όμηρ. σε Επικ. τύπους, *ἀντιάω*, απαρ. *ἀντιάαν*, γ' πληθ. παρατ. *ἀντιοώντων*, μτχ. *ἀντιόων*, -όωσα, -όωντες· μέλ. *ἀντιάσω* [ᾶ], αόρ. α' *ἤντιάσα* — Μέσ., Επικ. β' πληθ. *ἀντιάσθε*· (*ἀντίος*)· **I.** εξέρχομαι για να συναντήσω· **1.** με γεν. πράγμ., πηγαίνω σε αναζήτηση, σε Όμηρ.· λέγεται για βέλος, πλήττω, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τους θεούς, έρχομαι για να δεχθώ θυσία (προσφορά), αποδέχομαι, απολαμβάνω, σε Όμηρ.· έπειτα γενικά, μετέχω, απολαμβάνω, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με γεν. προσ., συγκρίνω ή αναμετρών τον εαυτό μου με, στο ίδ., σε Θέογν. **II.** με δοτ. προσ., συναντώ, συναπαντώ, σε Όμηρ. **III.** με αιτ. πράγμ., έρχομαι σε, συναντώ, μοιράζομαι, *ἐμόν λέχος ἀντιόωσα*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀντι-βαίνω, μέλ. -βήσομαι, πηγαίνω αντίθετα, αντιστέκομαι, ανθίσταμαι, με δοτ., σε Ηρόδ., Αισχύλ.· *πλευραῖσιν ἀντιβᾶσα*, έχοντας πατήσει αντίθετα, σε Ευρ.· επίσης απόλ., σε Ηρόδ. κλπ.· *ἀντιβάς*, απρόθυμος, ακούσιος, σε Σοφ.· αλλά, *ἀντιβάς ἐλᾶν*, στηρίζοντας καλά τα πόδια στο πλοίο για να κωπηλατεί, σε Αριστοφ.

ἀντι-βάλλω, μέλ. -βᾶλῶ, **I.** ρίχνω εναντίον ή ως αντίποινα, ανταποδίδω τα πυρά, σε Θουκ. **II.** θέτω κάτι έναντι σε κάτι άλλο, *λόγους ἀντ. πρὸς ἀλλήλους*, ανταλλάσσω κουβέντες σε συζήτηση, σε Κ.Δ.

ἀντίβᾶσις, -εως, ἥ (ἀντιβαίνω), αντίσταση, σε Πλούτ.

ἀντιβᾶτικός, -ή, -όν (ἀντιβαίνω), αντίθετος, ενάντιος, σε Πλούτ.

ἀντι-βιάζομαι, αποθ., μεταχειρίζομαι βία έναντι σε, σε Ανθ.

ἀντι-βίην, [βῖ], επίρρ. (*βία*), έναντι, ενώπιος ενώπιω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀντί-βιος, -α, -ον και -ος, -ον (βία), αυτός που αντιτάσσει βία στη βία, *ἀντιβίοις ἐπέεσσι*, με φιλέριδα λόγια, σε Όμηρ.· ουδ. ως επίρρ. = *ἀντιβίην*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀντι-βλέπω, μέλ. — *βλέψω* ή -ομαι, κοιτώ κατευθεία προς, κοιτώ κατά πρόσωπο, με δοτ. προσ., σε Ξεν.

ἀντιβλεπτέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να κοιταχθεί κατά πρόσωπο, σε Λουκ.

ἀντίβλεψις, -εως, ἥ, κοίταγμα κατευθείαν στο πρόσωπο, κοίταγμα, κατάφατσα, σε Ξεν.

ἀντι-βοάω, μέλ. -ήσομαι, ανταποδίδω κραυγή, σε Βίωνα.

ἀντι-βοηθέω, μέλ. -ήσω, βοηθώ σε αντάλλαγμα, *τινι*, σε Θουκ., Ξεν.

ἀντιβολέω, παρατ. *ἤντιβόλουν*, μέλ. -ήσω, αόρ. α' *ἀντεβόλησα*, με διπλή αύξ. *ἤντεβόλησα*· (*ἀντι-βάλλω*)· **1.** συναντώ κατά τύχη, ιδίως στη μάχη, με δοτ. προσ. ή απόλ., σε Όμηρ. **2.** με δοτ. πράγμ., είμαι παρών σε, *φόνῳ ἀνδρῶν, τάφῳ ἀνδρῶν*, σε Ομήρ. Οδ. **3.** με γεν. πράγμ., συμμετέχω, έχω δικό μου

μερίδιο σε, *μάχης*, σε Ομήρ. Ιλ.· *τάφου*, σε Ομήρ. Οδ. **4.** πέφτω στον κλήρο κάποιου, με γεν. προσ., *γάμος αντιβολήσει έμέθεν*, στο ίδ. **5.** με αιτ. προσ., συναντώ ως ικέτης, ικετεύω, παρακαλώ, σε Αριστοφ.· με αιτ. και απαρ., στον ίδ.· απόλ. ικετεύω, εκλιπαρώ, στον ίδ.

αντιβόλησις, -εως, ή = *αντιβολία*, σε Πλάτ.

αντιβολία, ή (αντιβολέω), ικεσία, προσευχή, παράκληση, σε Θουκ.

αντιβροντάω, μέλ. -*ήσω*, ανταγωνίζομαι σε κεραυνούς, *τινί*, σε Λουκ.

αντι-γέγωνα, παρακ. με ενεστ. σημασία, ανταποδίδω κραυγή, σε Ανθ.

αντι-γενεηλογέω, Ιων. τύπος, ανταγωνίζομαι σε γενεαλογία, σε Ηρόδ.

αντι-γνωμονέω, μέλ. -*ήσω (γνώμων)*, είμαι διαφορετικής γνώμης· *άντ. τι μη ούκ είναι*, νομίζω, πιστεύω πως κάτι είναι αλλιώς, σε Ξεν.

αντί-γραμμα, -ατος, τό = *αντίγραφον*, σε Λουκ.

αντι-γρᾱφεύς, -έως, ό, δημόσιος υπάλληλος, ελεγκτής, σε Αισχίν.· *άντ. τῶν είσενεγκόντων*, κάποιος που ελέγχει τους λογαριασμούς του, σε Δημ.

αντι-γρᾱφή, ή, I. απάντηση στα γραφόμενα κάποιου, όπως ο Αντικάτωνας του Καίσαρα, ως απόκριση στον «Κάτωνα» του Κικέρωνα, σε Πλούτ. **II.** δικανικός όρος, απολογία, ομολογία, κατηγορία, μήνυση, σε Πλάτ., Δημ.

αντί-γρᾱφος, -ον, αντιγεγραμμένος, σε Δημ.· ως ουσ. *αντίγραφον, τό*, αντίτυπο, αντίγραφο, στον ίδ.

αντι-γράφω[ᾱ], μέλ. -*ψω, I.* γράφω εναντίον ή ως απάντηση, σε Θουκ., Πλούτ. **II.** Μέσ. με Παθ. παρακ., ως δικανικός όρος, κατηγορώ, αγορεύω εναντίον, σε Δημ.

αντι-δάκνω, μέλ. —*δήζομαι*, δαγκώνω με τη σειρά μου, σε Ηρόδ.

αντί-δειπνος, -ον (δείπνον), αντικαταστάτης κάποιου σε δείπνο, σε Λουκ.

αντι-δεξιόομαι, αποθ., χαιρετώ ως ανταπόδοση, *τινα*, σε Ξεν.

αντι-δέομαι, μέλ. -*δεήσομαι*, αποθ., ικετεύω με τη σειρά μου, σε Πλάτ.

αντι-δέρκομαι, αποθ. = *αντιβλέπω*, με αιτ., σε Ευρ.

αντι-δέχομαι, μέλ. -*δέξομαι*, αποθ., αποδέχομαι ή παραλαμβάνω ως αντάλλαγμα, σε Αισχύλ., Ευρ.

αντι-δημᾱγωγέω, μέλ. -*ήσω*, ανταγωνίζομαι ως δημαγωγός, σε Πλούτ.

αντι-διαβαίνω, μέλ. -*βήσομαι*, διαβαίνω με τη σειρά μου, σε Ξεν.

αντι-διαβάλλω, μέλ. -*βάλλω*, επιτίθεμαι με τη σειρά μου, σε Αριστ.

αντι-διαπλέκω, μέλ. -*ξω*, ανταποδίδω, ανταπαντώ, σε Αισχίν.

αντι-διατίθεμαι, Μέσ., προσφέρω αντίσταση, *τούς αντιδιατιθεμένους*, εχθροί, αντίπαλοι, σε Κ.Δ.

αντι-διδάσκω, μέλ. -*ξω*, διδάσκω με τη σειρά μου ή υποστηρίζω, ισχυρίζομαι το αντίθετο, αντιπείθω, σε Ανθ.· λέγεται για ποιητές, συναγωνίζομαι για βραβείο, σε Αριστοφ.

αντι-δίδωμι, μέλ. -*δώσω, I. 1.* δίνω σε ανταπόδοση, ανταποδίδω, *τί τινι*, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** δίνω στη θέση κάποιου ή ως αντάλλαγμα, *τί τινος*, σε Ευρ.· *τι αντί τινος*, σε Αριστοφ. **II.** στην Αθήνα, *άντ. (τήν ούσίαν)*, προσφέρω να αλλάξω περιουσία με κάποιον (πρβλ. [αντίδοσις](#)), σε Δημ. κ.λπ.

αντι-διέξιμι, διέρχομαι με τη σειρά μου, σε Αισχίν.

αντιδικέω, μέλ. -*ήσω*, παρατ. *ήντιδίκουν*, ή με διπλή αύξ. *ήντεδίκουν*, αόρ. *α' ήντεδίκησα· (αντίδικος)*· αντιδικώ, διαφωνώ, διαφιλονικώ, προσάγω στο δικαστήριο, *περί τινος*, σε Ξεν.· *οί αντιδικοῦντες*, οι διάδικοι, σε Πλάτ.· απόλ., λέγεται για τον συνήγορο, σε Αριστοφ.· *άντ. πρὸς τι ή πρὸς τινα*, εγείρω δίκη εναντίον κάποιου, σε Δημ.

αντί-δίκος, -ον (δίκη), αντίδικος στη δίκη, συνήγορος ή κατηγορος, ενάγων ή εναγόμενος, σε Πλάτ. κ.λπ.· γενικά, αντίπαλος, σε Αισχύλ.

ἀντί-δοξος, -ον (δόξα), αυτός που ανήκει σε διαφορετική γνώμη ή αίρεση, σε Λουκ.

ἀντί-δορος, -ον (δορά), ενδεδυμένος με κάτι άλλο αντί για δέρμα, σε Ανθ.

ἀντίδοσις, -εως, ἡ (ἀντιδίδωμι), **I.** προσφορά σε αντάλλαγμα, σε ανταπόδοση, σε Αριστ., Λουκ. **II.** στην Αθήνα, διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου, κατά την οποία κάποιος πολίτης στον οποίο είχε ανατεθεί μια λειτουργία ή εισφορά που θεωρούσε δυσανάλογη ως προς την περιουσία του, μπορούσε να προτείνει σε κάποιον άλλο πολίτη, τον οποίο θεωρούσε πλουσιότερο από εκείνον και μη υποκείμενο στην ίδια φορολογία, να ανταλλάξουν τις περιουσίες τους ή να αναλάβει εκείνος το βάρος της εισφοράς, σε Ξεν., Δημ. κ.λπ.

ἀντίδοτος, -ον (ἀντιδίδωμι), αυτός που δίνεται αντί άλλου, *πυρός*, σε Ανθ. **II.** αυτός που προσφέρεται προς ίαση, *κακῶν*, στον *ιδ.*· ως ουσ. *ἀντίδοτος*, *ό*, το αντίδοτο, στον *ιδ.*

ἀντι-δουλεύω, μέλ. -*σω*, υπηρετώ στη θέση κάποιου άλλου, *τινός*, σε Ευρ.

ἀντί-δουλος, -ον, αυτός τον οποίο μεταχειρίζονται ως δούλο, σε Αισχύλ.

ἀντί-δουπος, -ον, αυτός που αντηχεί, σε Αισχύλ.· *βοᾶν ἀντίδουπά τινι*, στον *ιδ.*

ἀντι-δράω, μέλ. -*δράσω*, **I.** ενεργώ αντίθετα, ανταποδίδω τα ίσα, σε Σοφ., Ευρ. **II.** με αιτ. προσ., αποζημιώνω, αποπληρώνω, σε Σοφ., Ευρ.

ἀντι-δωρέομαι, μέλ. -*ήσομαι*, αποθ., δωρίζω σε αντάλλαγμα, *τινά τινι*, κάποιον με κάτι, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.· επίσης, *ἀντ. τινί τι*, δωρίζω κάτι σε ανταπόδοση προς κάποιον, σε Ευρ.

ἀντι-ζητέω, μέλ. -*ήσω*, ψάχνω κάποιον που με τη σειρά του με ψάχνει, σε Ξεν.

ἀντι-ζωγρέω, μέλ. -*ήσω*, διατηρώ κάποιον στην ζωή με τη σειρά μου, σε Βάβρ.

ἀντι-θάπτω, μέλ. -*ψω*, θάβω αντίκρυ — Παθ. αόρ. β' *ἀντετάφην* [ᾗ], σε Ανθ.

ἀντί-θεος, -η, -ον, ισάξιος με τους θεούς, όμοιος προς θεό, ισόθεος, σε Όμηρ.

ἀντι-θεράπεύω, μέλ. -*σω*, φροντίζω κάποιον με τη σειρά μου, σε Ξεν.

ἀντίθεσις, -εως, ἡ (ἀντιτίθημι), **1.** αντίθεση, αντίσταση, σε Πλάτ., Ανθ. **2.** αντίθεση, ως ρητορ. σχήμα, σε Ισοκρ.

ἀντι-θέω, μέλ. -*θεύσομαι*, **I.** τρέχω ενάντια σε κάποιον, διαγωνίζομαι σε αγώνα δρόμου, σε Ηρόδ. **III.** τρέχω σε αντίθετες κατευθύνσεις, σε Ανθ.

ἀντι-θήγω, μέλ. -*ξω*, ακονίζω πάνω σε κάτι, *ὀδόντας ἐπὶ τινα*, σε Λουκ.

ἀντί-θροος, -ον, αυτός που αντηχεί, σε Ανθ.

ἀντί-θύρος, -ον (θύρα), **1.** αντικρυνός ως προς την πόρτα· ως ουδ. ουσ.

ἀντίθυρον, *τό*, το μέρος που αντικρύζει την πόρτα, πρόδομος, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. **2.** η πλευρά του δωματίου που αντικρύζει την πόρτα, σε Λουκ.

ἀντι-καθεύδω, μέλ. -*ευδήσω*, ξανακοιμάμαι ή κοιμάμαι αντίθετα, σε Ανθ.

ἀντι-κάθημαι, Ιων. **ἀντι-κάτ-**, παρακ. του *ἀντικαθίζομαι*, που χρησιμ. ως ενεστ., κάθομαι απέναντι· λέγεται για στρατεύματα ή στόλους, στέκομαι αντίθετα, ώστε να παρακολουθεί ο ένας τον άλλο, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀντι-καθίζομαι, Ιων. **ἀντι-κατ-**, μέλ. -*καθεδοῦμαι*, αόρ. β' *-καθεζόμεν* — Μέσ., κάθομαι ή στέκομαι έναντι κάποιου, λέγεται για στρατεύματα ή στόλους που παρακολουθούνται αμοιβαία, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀντι-καθίστημι, Ιων. **ἀντι-κατ-**· μέλ. -*καταστήσω*· **I. 1.** αντικαθιστώ ή ιδρύω αντί άλλου, υποκαθιστώ, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** θέτω αντίθετα, αντιτίθεμαι, *τινα πρὸς τινα*, σε Θουκ.· *τινά τινι*, σε Πλάτ. **3.** επαναφέρω, αποκαθιστώ, σε Θουκ. **II. 1.** Παθ., με αόρ. β' και Ενεργ. παρακ. και Παθ. αορ. α' *κατεστάθην* [ᾗ],

μπαίνω στη θέση άλλου, τίθεμαι ως διάδοχος, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** στέκομαι αντίκρυ, αντιστέκομαι, ανθίσταμαι, *τινι*, σε Ξεν.· *απόλ.*, σε Θουκ.
ἀντι-κᾶκουργέω, μέλ. -*ήσω*, επιφέρω βλάβη με τη σειρά μου, *τινά*, σε Πλάτ.
ἀντι-κᾶλέω, μέλ. -*έσω*, προσκαλώ με τη σειρά μου, σε Ξεν.
ἀντι-καταθνήσκω, μέλ. -*θᾶνοῦμαι*, *αόρ. β' -έθᾶνον*· πεθαίνω ή σφαγιάζομαι ως αντάλλαγμα, σε Αισχύλ.
ἀντι-καταλείπω, μέλ. -*ψω*, καταλείπω κάποιον στη θέση άλλου, σε Πλάτ.
ἀντι-καταλλάσσομαι, Αττ. -**ττομαι**, μέλ -*αλλάζομαι* — Μέσ., ανταλλάσσω ένα πράγμα για κάτι άλλο· **1.** δίνω κάτι για κάτι άλλο, *τί τινος*, σε Δημ.· *τι ἀντί ή ὑπέρ τινος*, σε Ρήτ.. **2.** αποδέχομαι κάτι ως αντάλλαγμα για κάτι άλλο, *τι ἀντί τινος*, σε Ισοκρ.
ἀντι-κατατείνω, μέλ. -*τενω*, τεντώνω ή θέτω κατευθείαν σε αντιπαράβολή, *τιπαρά τι*, σε Πλάτ.
ἀντι-κατηγορέω, μέλ. -*ήσω*, κατηγορώ με τη σειρά μου, αντιψέγω, επικρίνω με τη σειρά μου, κατηγορώ, *τινός*, σε Αισχίν.
ἀντι-κάτημαι, -κατίζομαι, -κατίστημι, Ιων. *αντί ἀντι- κάθ-*.
Ἀντι-κάτων[ᾱ], -ωνος, ὅ, ο «Αντικάτων», όνομα βιβλίου του Καίσαρα, ως απάντηση στον «Κάτωνα» του Κικέρωνα, σε Πλούτ.
ἀντί-κειμαι, μέλ. -*κείσομαι*, χρησιμ. ως Παθ. του *ἀντιτίθημι*, τοποθετούμαι έναντι, στέκομαι αντίκρυ, σε Πλάτ. — *επίρρ. μτχ. ἀντικειμένως*, μέσω αντίθεσης, αντιπαράβολής, σε Αριστ.
ἀντι-κελεύω, μέλ. -*σω*, προστάζω με τη σειρά μου, σε Θουκ. — Παθ., καλούμαι να κάνω κάτι σε αντάλλαγμα, στον ιδ.
ἀντί-κεντρον, τό, αυτό που χρησιμεύει ως κεντρί, σε Αισχύλ.
ἀντι-κηδεύω, μέλ. -*σω*, περιποιούμαι αντί άλλου, *τινός*, σε Ευρ.
ἀντι-κηρύσσω, μέλ. -*ζω*, ανακηρύσσω ως απάντηση, σε Ευρ.
ἀντι-κλάζω, μέλ. -*κλάγζω*, αντηχώ, ακούγομαι μέσω κάποιου πράγματος, σε Ευρ.· *ἀντ. ἀλλήλοις μέλος*, τραγουδώ, αντιβοώ ως προς αλλήλους, στον ιδ.
ἀντι-κλαίω, Αττ. -**κλάω**, μέλ. -*κλαύσομαι*, θρηνώ με τη σειρά μου, σε Ηρόδ.
ἀντι-κνήμιον, τό, το μέρος του ποδιού απέναντι από την κνήμη, «καλάμι», σε Αριστοφ.
ἀντι-κολάζομαι, Παθ., τιμωρούμαι με τη σειρά μου, σε Λουκ.
ἀντι-κολᾶκεύω, μέλ. -*σω*, κολακεύω με τη σειρά μου, σε Πλούτ.
ἀντι-κομίζω, μέλ. -*σω*, επαναφέρω ως απόκριση, ανταπαντώ, σε Πλούτ.
ἀντι-κομπάζω, μέλ. -*άσω*, κομπάζω ως αντιστάθμισμα, *τινί*, σε Πλούτ.
ἀντι-κόπτω, μέλ. -*ψω*, **1.** αντικρούω, απωθώ, ανθίσταμαι, εμποδίζω, σε Ξεν. **2.** *απρόσ., ἦν τι ἀντικόψη*, εάν παρουσιασθεί κανένα εμπόδιο, στον ιδ.
ἀντι-κορύσσομαι, Μέσ., προετοιμάζομαι για μάχη ενάντια, *τινί*, σε Ανθ.
ἀντι-κρᾶτέω, μέλ. -*ήσω*, κρατώ ή έχω κάτι αντί άλλου, σε Ανθ.
ἀντίκρουσις, -εως, ή, αντίθετο χτύπημα, εμπόδιο· ετοιμολογία, σε Αισχίν.
ἀντι-κρούω, μέλ. -*σω*, χτυπώ αντίθετα, αντικρούω, είμαι εμπόδιο, καταπολεμώ, παραλύω, *τινί*, σε Θουκ.· *πρός τι*, σε Πλούτ.· *απόλ.*, σε Δημ.
ἀντίκρῦ, *επίρρ. = ἄντην*, **I.** άκρως αντίθετα, έναντι, με *δοτ., θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι*, σε Ομήρ. Ιλ.· με *γεν., Ἔκτορος ἀντικρὺ*, στο ιδ. **II. 1.** *ἀντῖκρῦς*, κατευθείαν εμπρός, σε Όμηρ.· *ακολουθ. από πρόθ., ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας, ἀντικρὺ δι' ὤμου*, στον ιδ.· *ἀντικρὺ κατὰ μέσσον*, ακριβώς στη μέση, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** *εντελώς, εξολοκλήρου, ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι*, στο ιδ.
ἄντῖκρῦς, *επίρρ., I. 1.* *κατ' ευθείαν, εμπρός*, σε Θουκ. κ.λπ. **2.** *φανερά, αποκάλυπτα*, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ.· *ἀντ. δουλεία*, πραγματική δουλεία, σε

Θουκ.· οὐκ ἄντικρυς, καθόλου, σε Αριστοφ. **II.** ἔπειτα ἀντίκρυ, αντίθετα, εναντίον, σε Αριστ., Πλούτ.

ἀντι-κτόνος, -ον (κτείνω), αυτός που γίνεται ως ανταπόδοση φόνου, σε Αισχύλ.

ἀντι-κτυπέω, μέλ. -ήσω, χτυπώ, κάνω κρότο αναμεταξύ, τινί, σε Ανθ.

ἀντικύρω[ῶ], αόρ. α' ἀντέκυρσα, χτυπώ πάνω σε, συναντώ, τινί, σε Πίνδ., Σοφ.

ἀντι-κωμωδέω, μέλ. -ήσω, διακωμωδῶ με τη σειρά μου, σε Πλούτ.

ἀντιλαβή, ή (ἀντιλαμβάνω), κάτι για να κρατηθεί κάποιος, χερούλι, λαβή, Λατ. ansa, σε Θουκ.· μεταφ., πολλές... ἔχει ἀντιλαβὰς, ἔχει πολλές λαβές εναντίον κάποιου, σημεία κατηγορίας, σε Πλάτ.

ἀντι-λαγχάνω, μέλ. -λήξομαι, παρακ. -είληχα· ως νομικός όρος, ἀντ. δίδαιταν, έχω ορισμένη (συγκεκριμένη) διαιτησία, δηλ. ἔχει λήξει η προηγούμενη, σε Δημ.· ἀντ. ἔρημον (ενν. τὴν δίκην), κατορθώνω να την αναιρέσω ως άδικη, στον ίδ.

ἀντι-λάζομαι, -ῶμαι, αποθ., **1.** κρατιέμαι, βασιτέμαι από, με γεν., σε Ευρ.· συμμετέχω, πόνων, στον ίδ. **2.** με αιτ., αποδέχομαι ως αντάλλαγμα, στον ίδ.

ἀντι-λακτίζω, μέλ. -σω, χτυπώ ενάντια σε, τινί, σε Αριστοφ.

ἀντι-λαμβάνω, μέλ. -λήψομαι, αόρ. β' -έλαβον, παρακ. -είληφα· **I.** λαμβάνω αντί άλλου, τί τινος, σε Ευρ.· παραλαμβάνω με τη σειρά μου ή ως αντάλλαγμα, τι, στον ίδ. κ.λπ. **II. 1.** Μέσ., με Παθ. παρακ. -είλημμαι· όπως το ἀντέχομαι, με γεν., κρατώ, σε Θέογν. κ.λπ.· χώρας ἀντ., κατακτώ ή καταφθάνω, σε Θουκ. **2.** βοηθώ, συμμετέχω, σε Ευρ.· με γεν. πράγμ., βοηθώ σε κάτι, σε Θουκ.· με γεν. προσ., σε Κ.Δ. **3.** διεκδίδω, τοῦ θρόνου, σε Αριστοφ. **4.** συμμετέχω ή έχω μερίδιο σε κάτι, επιλαμβάνομαι, επιχειρώ, Λατ. capessere, τῶν πραγμάτων, σε Ξεν. κ.λπ. **5.** κρατώ με σκοπό να βρω ελάττωμα, επιπλήττω, ελέγχω, ἡμῶν, σε Πλάτ **6.** κατακυριεύω, αιχμαλωτίζω, ὁ λόγος ἀντιλαμβάνεται μου, στον ίδ. **III.** στη Μέσ. επίσης, κρατώ πίσω, αναχαιτίζω, ἵππου, σε Ξεν.

ἀντι-λάμπω, μέλ. -ψω, **I.** ανάβω φως με τη σειρά μου, σε Αισχύλ. **II.** αμτβ., **1.** αντανακλώ φως, λάμπω, ακτινοβολώ, σε Ξεν. **2.** φέγγω αντίθετα προς ή στο πρόσωπο, ὁ ἥλιος ἀντ. τινί, σε Πλούτ.

ἀντι-λέγω, μέλ. -λέξω, αλλά ο κοινός μέλ. είναι ἀντερῶ· αόρ. α' -έλεξα (αλλά ο αόρ. που χρησιμ. κοινώς είναι το ἀντεῖπον)· ομοίως ο παρακ. είναι ἀντεῖρηκα, ο Παθ. μέλ. ἀντερήσομαι· **1.** μιλώ ενάντια, αντικρούω, αντιπαραβάλλω, τινί, σε Θουκ. κ.λπ.· τινί περί τινος, σε Ξεν.· ὑπὲρ τινος, στον ίδ.· πρὸς τι, σε Αριστοφ.· ἀντ. ὥς, ανακοινώνω αντιθετικά ή απαντώ, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ. ανταπαντώ ότι..., σε Θουκ.· ἀντ. μὴ ποιεῖν, μιλώ ενάντια στο να γίνει, στον ίδ. **2.** με αιτ. πράγμ., επικαλούμαι σε απάντηση, σε Σοφ., Θουκ. — Παθ., αμφισβητούμαι, σε Ξεν.· λέγεται για τόπο, διαφιλονικούμαι, στον ίδ. **3.** απόλ., αντιλέγω, μιλώ κατά αντιπαραβολή, σε Ηρόδ. κ.λπ.· οἱ ἀντιλέγοντες, σε Θουκ.

ἀντιλεκτέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να αντικρουστεί, σε Ευρ.

ἀντίλεκτος, -ον (ἀντιλέγω), διαφιλονικούμενος, σε Θουκ.

ἀντι-λέων, ό, όμοιος με λιοντάρι, σχημ. όπως το ἀντίθεος, σε Αριστοφ.

ἀντί-ληξις, -εως, ή (ἀντιλαγχάνω), κίνηση, αίτηση για νέα διαιτησία, σε Δημ.

ἀντιληπτέον, ρημ. επίθ. του ἀντιλαμβάνω, αυτό που πρέπει να ληφθεί υπόψιν σε μια συζήτηση ή κατάσταση, σε Αριστοφ.· τῶν πραγμάτων αὐτοῖς ἀντ., σε Δημ.

ἀντίληψις, -εως, ἡ (ἀντιλαμβάνω), I. λήψη ως αντάλλαγμα ή ανταμοιβή, σε Θουκ.· αντιποίηση, σε Ξεν. **II. 1.** (από τη Μέσ.), στήριγμα, βοήθημα, άμυνα, συνδρομή, στον ίδ. **2.** διεκδίκηση πράγματος, στον ίδ. **3.** ένσταση, αντίδραση, σε Πλάτ. **III.** (από την Παθ.), προσβολή από νόσο, κατάληψη, εμπλοκή, σε Θουκ.

ἀντιλογέω, μέλ. -ήσω, 1. = ἀντιλέγω, αρνούμαι, σε Σοφ. **2.** = ἀντιλέγω, γ', σε Αριστοφ.

ἀντιλογία, ἡ (ἀντιλογέω), αντίθεση, αντιπαραβολή, διαμάχη, διάσταση, σε Ηρόδ., Θουκ.· στον πληθ., αντίθετα επιχειρήματα, λόγοι που απαντά ο ένας στον άλλο, σε Αριστοφ., Θουκ.

ἀντι-λογίζομαι, μέλ. Αττ. -ιοῦμαι, αποθ., μετρώ ή υπολογίζω από την αντίθετη πλευρά, σε Ξεν.

ἀντιλογικός, -ή, -όν (ἀντιλέγω), ο επιτήδειος στην αντιλογία, εριστικός, φιλόνεικος, σε Αριστοφ. κ.λπ.· ἡ -κή (ενν. τέχνη), η τέχνη της αντιλογίας ή της αντιπαραβολής επιχειρημάτων, σε Πλάτ.

ἀντίλογος, -ον (ἀντιλέγω), αυτός που αντιλέγει, ενάντιος, αντιλεγόμενος, σε Ευρ.

ἀντι-λοιδορέω, λοιδορώ ή κακομεταχειρίζομαι με τη σειρά μου, σε Κ.Δ. — Μέσ. με αιτ. πράγμ., σε Λουκ.

ἀντι-λῦπέω, μέλ. -ήσω, προξενώ λύπη με τη σειρά μου, σε Πλούτ.

ἀντί-λῦρος, -ον (λύρα), αυτός που αποκρίνεται στη λύρα, σε Σοφ.

ἀντί-λутρον, -ου, τό, λύτρο, εξαγορά, σε Κ.Δ.

ἀντι-μαίνομαι, παρακ. -μέμνηνα, Παθ., τρελαίνομαι ή οργίζομαι ενάντια προς, τινι, σε Ανθ.

ἀντι-μανθάνω, μέλ. -μαθήσομαι, εγκαταλείπω την παλιά γνώση και μαθαίνω κάτι νέο, σε Αριστοφ.

ἀντι-μαρτυρέω, μέλ. -ήσω, εμφανίζομαι ως μάρτυρας κατηγορίας, αντικρούω ενόρκως, τινί, σε Πλούτ.

ἀντι-μαρτύρομαι[ῶ], μέλ. -ῦροῦμαι, αποθ., διαμαρτύρομαι, σε Λουκ.

ἀντι-μάχομαι, μέλ. -μάχῃσομαι, αποθ., μάχομαι εναντίον κάποιου, σε Θουκ.

ἀντι-μεθέλκω, μέλ. -ζω, σύρω προς αντίθετες κατευθύνσεις, σε Ανθ.

ἀντι-μεθίστημι, μέλ. -στησώ· I. κινούμαι από τη μια πλευρά στην άλλη, ανατρέπω, σε Αριστοφ. **II.** Παθ., με Ενεργ. αόρ. β' και παρακ., μεταβαίνω στην αντίθετη μεριά, σε Λουκ.

ἀντι-μειράκיעύομαι, αποθ., επιδεικνύω ενάντια σε κάποιον παιδική αυθάδεια και αντεκδίκηση, πρὸς τινα, σε Πλούτ.

ἀντι-μέλλω, μέλ. -μελλήσω, περιμένω και καιροφυλακτώ, απαρ. αορ. α' ἀντιμελλῆσαι, σε Θουκ.

ἀντι-μέμφομαι, μέλ. -ψομαι, αποθ., κατηγορώ με τη σειρά μου, σε Ηρόδ.

ἀντι-μερίζομαι, αποθ., παρέχω ως αντάλλαγμα, σε Ανθ.

ἀντι-μέτειμι, ανταγωνίζομαι, οἱ ἀντιμετιόντες, ανταγωνιστές, σε Πλούτ.

ἀντι-μετρέω, μέλ. -ήσω, καταμετρώ με τη σειρά μου, δίνω ως αντιστάθμισμα, σε Λουκ. — Παθ., αποδίδομαι ως αντάλλαγμα, σε Κ.Δ.

ἀντι-μέτωπος, -ον (μέτωπον), αυτός που βρίσκεται πρόσωπο με πρόσωπο, σε Ξεν.

ἀντι-μηχᾶνάομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ., εφευρίσκω, επινοώ ενάντια σε ή αντίθετα προς, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀντι-μίμησις, [μῖ], -εως, ἡ, πιστή απομίμηση προσώπου σε κάτι, με διπλή γεν., σε Θουκ.

ἀντιμισθία, ἡ, ανταμοιβή, ανταπόδοση, σε Κ.Δ.

ἀντί-μισθος, -ον, αυτός που δίδεται ως ανταμοιβή, σε Αισχύλ.

ἀντι-μοιρεί (μοῖρα), επίρρ., μέσω αποζημίωσης, σε Δημ.

ἀντί-μολπος, -ον (μέλπω), αυτός που αντηχεί αντί άλλου, ο διαφορετικός σε ήχο, με γεν., σε Ευρ.· ὕπνου ἀντίμολπον.. ἄκος, τραγούδι που υποκαθιστά τον ύπνο, σε Αισχύλ.

ἀντί-μορφος, -ον, ομοιόμορφος, εφάμιλλος προς, τινί, σε Λουκ.

ἀντι-ναυπηγέω, μέλ. -ήσω, ναυπηγώ πλοία ενάντια σε, σε Θουκ.

ἀντι-νικάω, μέλ. -ήσω, κατακτώ με τη σειρά μου, σε Αισχύλ.

ἀντι-νομία, ἡ (νόμος), ασάφεια του νόμου, ἐν ἀντινομία γίνεσθαι, υπάρχει νομικό κενό, ασάφεια μεταξύ δύο νόμων, σε Πλούτ.

ἀντιξοέω, μέλ. -ήσω, εναντιώνομαι, αντίκειμαι, σε Πίνδ.

ἀντί-ξοος, -ον, συνηρ. -ξους, -ουν (ξέω), αντίθετος, ανάποδος, σε Ηρόδ.· τὸ ἀντίξοον, αντίθεση, στον ιδ.

ἀντίον, ως επίρρ. = ἄντην, βλ. [ἀντίος](#).

ἀντιόομαι, μέλ. -ώσομαι, αόρ. α' ἡντιώθην, Ιων. ἀντ- αποθ.· (ἀντίος)

ανθίσταμαι, εναντιώνομαι, τινι, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· οἱ ἀντιούμενοι = οἱ ἐναντίοι, σε Ηρόδ.· με αιτ. ἀπαξ, στον Ηρόδ.

ἀντίος, -ία, -ίον (ἀντί), αυτός που βρίσκεται απέναντι, αντικρυνός, και ομοίως· **I. 1.** με τοπική σημασία, εμπροσθεν, πρόσωπο με πρόσωπο, ιδίως στη μάχη, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἀντίος ἦλθε, πήγε να τον συναντήσει, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., Ἀγαμέμνονα ἀντίος, στο ιδ.· συνήθως με δοτ., σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ.

2. αντίθετος, ενάντιος, σε Αισχύλ., Ευρ.· οἱ ἀντίοι = οἱ ἐναντίοι, σε Πίνδ., Ηρόδ.· ἐκ τῆς ἀντίης, εκ του εναντίου, σε Ηρόδ. **II. 1.** ως επίρρ. στο ουδ. ἀντία και ἀντίον, αντίθετα, κατευθείαν, άκρως αντίθετα, ἀντίον ἴζεν, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· με γεν., ἀντί' ἐμεῖο, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, ἀντία σευ, στην παρουσία σου, σε Ηρόδ.· ἀντία τῆς ἵππου, ανάποδα ως προς αυτό, στον ιδ. **2.** αντίθετα, ενάντια, ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη, σε Ομήρ. Οδ.· με δοτ., ἀντία τοῖς Πέρσῃσι, σε Ηρόδ. **3.** τὸν δ' ἀντίον ἠῦδα = ἡμείβετο, απάντησε, σε Ομήρ. Οδ., Αττ.

ἀντιο-στυάτέω, μέλ. —ήσω = ἀνθίσταμαι, είμαι αντίθετος, λέγεται για άνεμο, σε Σοφ.

ἀντι-οχεύομαι, Παθ., οδηγώ αντίθετα προς, σε Ανθ.

ἀντιόω, ἀντιόων, ἀντιόωσα, Επικ. τύποι· βλ. [ἀντιάω](#).

ἀντι-πᾶθής, -ές (πάθος), I. αυτός που έρχεται ως ανταπόδοση στις συμφορές, σε Αισχύλ.· αμοιβαίο συναίσθημα, σε Λουκ. **II.** ως ουσ., ἀντιπαθές, τό, γιαιτρεία της δυστυχίας, σε Πλούτ.

ἀντι-παίζω, μέλ. -παίξομαι, παίζω με κάποιον, σε Ξεν.

ἀντί-παις, -αιδος, ὁ, ἡ, όμοιος με αγόρι ή παιδί, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀντί-πᾶλος, -ον (πάλη), κυρίως, **I. 1.** αυτός ο οποίος παλεύει ενάντια σε άλλον· έπειτα γενικά, αυτός που αντιμάχεται, αντιπαλεύει, ανταγωνιστικός, σε Αισχύλ.· με δοτ., γενικά, αυτός που ανταγωνίζεται κάποιον, ο ισάξιος άλλου, σε Ευρ.· με γεν., ὕμναιών γόος ἀντίπαλος, στον ιδ.· ως ουσ., ἀντίπαλος, ὁ, ο ανταγωνιστής, αντίπαλος, αντίζηλος, κυρίως στον πληθ., σε Ηρόδ., Αττ.· τὸ ἀντίπαλον, το αντίπαλο κόμμα, σε Θουκ. **2.** λέγεται για πράγματα, όπως το *ισόπαλος*, σχεδόν ισόρροπος, στον ιδ.· ἀντ. τριήρης, ισομεγέθης, στον ιδ.· ἀντ. δέος, φόβος ίδιος και στις δύο πλευρές, αμοιβαίος φόβος, στον ιδ.· ἤθεα ἀντίπαλα (τῇ πόλει), έθιμα, συνήθειες που αντιστοιχούν στις πολιτειακές συνθήκες, στον ιδ.· τὸ ἀντίπαλον τῆς ναυμαχίας, ισορροπία, αβέβαιη έκβαση της ναυμαχίας, στον ιδ.· επίρρ. -λως, και στο ουδ. πληθ. ἀντίπαλα, στον ιδ. **II.** τὸν ἁμὸν ἀντ., αυτός που μάχεται για εμένα, ο υπέρμαχός μου, σε Αισχύλ.

ἀντι-παραβάλλω, μέλ. -βᾶλῶ, κρατῶ δίπλα-δίπλα, συγκρίνω, αντιπαραβάλλω, *τιπρὸς τι* ἢ *παρά τι*, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀντιπαραβολή, ἡ, πιστή, πιστή σύγκριση ἢ αντιπαραβολή, σε Αριστ.

ἀντι-παραγγελία, ἡ, διαγωνισμός για δημόσιο αξίωμα, σε Πλούτ.

ἀντι-παραγγέλλω, μέλ. -ελῶ, **I.** προστάζω εἰς ἀντάλλαγμα ἢ συμπληρωματικά, σε Ξεν. **II.** διαγωνίζομαι για δημόσιο αξίωμα, *τινί*, με κάποιον, σε Πλούτ.

ἀντι-παράγω, μέλ. -ζω, αμτβ. (ενν. *στρατόν*), οδηγῶ τον στρατό ἐναντίον, προχωρῶ για να συναντήσω τον εχθρό, σε Ξεν.

ἀντι-παραθέω, μέλ. — *θεύσομαι*, υπερφαλαγγίζω, ξεγελῶ, σε Ξεν.

ἀντι-παρακᾶλέω, μέλ. -έσω, συγκαλῶ, προστάζω με τη σειρά μου ἢ ἀντίθετα πρὸς διατάζω, σε Θουκ. κ.λπ.

ἀντι-παρακελεύομαι, μέλ. -σομαι, αποθ., προτρέπω με τη σειρά μου ἢ ἐνθαρρύνω ἀντίθετα πρὸς, σε Θουκ. κ.λπ.

ἀντι-παραλῦπέω, μέλ. -ήσω, ἐνοχλῶ με τη σειρά μου, σε Θουκ.

ἀντι-παραπλέω, μέλ. -πλεύσομαι, συμπλέω στην ἀντίπερα ὄχθη, σε Θουκ.

ἀντι-παρασκευάζομαι, Μέσ., προετοιμάζομαι με τη σειρά μου, ἐξοπλίζομαι και ἀπὸ τις δυο πλευρές, σε Θουκ.· *ἀντ. ἀλλήλοις ὥς ἐς μάχην*, στον ἰδ.

ἀντι-παρασκευή, ἡ, ἀμοιβαία προετοιμασία, σε Θουκ.

ἀντι-παρατάσσομαι, Αττ. -ττομαι, μέλ. -άζομαι — Μέσ. και Παθ., στέκομαι σε παράταξη ἐναντίον, *τινι*, σε Θουκ.· *πρὸς τι*, σε Αισχίν.· ἀπόλ., στέκομαι σε ἐχθρική παράταξη, σε Θουκ.· *ἀπὸ τοῦ ἀντιπαραταχθέντος*, σε ἐχθρική παράταξη, στον ἰδ.

ἀντι-παρατείνω, μέλ. -τενῶ, τεντώνω δίπλα-δίπλα, ἐτσι ὥστε να συγκρίνω, *τιπρὸς τι*, σε Πλάτ.

ἀντι-παρατίθημι, μέλ. -θήσω, συγκρίνω και αντιπαραβάλλω, *τινί τι*, σε Πλάτ.

ἀντι-πάρειμι (*εἶμι* ἰβο), ἐκστρατεύω ἐτσι ὥστε να συναντήσω, λέγεται για στρατεύματα σε ἀντίθετες πλευρές (ὄχθες) ποταμοῦ ἢ ἄλλα παρόμοια, σε Ξεν.

ἀντι-παρεξάγω, [ᾗγ] μέλ. -ζω, **I.** οδηγῶ ἐναντίον, σε Πλούτ. **II. 1.** (ενν. *στρατόν*), ἐκστρατεύω ἐναντίον, σε Φίλιπ. παρά Δημ. **2.** πορεύομαι παράλληλα με, *τινί*, σε Πλούτ.

ἀντι-παρέρχομαι, ἀόρ. β' -παρῆλθον, αποθ., περνῶ στην ἀντίθετη πλευρά, σε Κ.Δ.

ἀντι-παρέχω, μέλ. -ζω, παρέχω με τη σειρά μου, σε Θουκ. — Μέσ., σε Ξεν.· *ἀντ. πράγματα*, προκαλῶ πρόβλημα ως ἀνταπόδοση, σε Δημ.

ἀντι-πάσχω, μέλ. -πείσομαι, ἀόρ. β' -ἐπάθον· **1.** υποφέρω με τη σειρά μου, *ἀντιπάσχω χρηστά*, ἀνταμείβομαι για μια καλή πράξη, σε Σοφ.· *ἀντ. ἀντί τινος*, σε Θουκ.· ἀπόλ., υποφέρω για τις ἐνέργειες κάποιου, σε Ξεν. **2.** ἀπόλ., *τὸ ἀντιπεπονθός*, ἀμοιβαιότητα, σε Αριστ.

ἀντι-πᾰτᾰγέω, μέλ. -ήσω, κάνω κρότο ἐτσι ὥστε να «πνίγω» τους υπόλοιπους ἤχους, σε Θουκ.

ἀντι-πέμπω, μέλ. -ψω, **I. 1.** στέλνω πίσω ἀπάντηση, σε Ηρόδ. **2.** στέλνω ως ἀντιπληρωμή, σε Σοφ. **II.** στέλνω ἐνάντια, *στρατιάν τινι*, σε Θουκ. **III.** στέλνω στη θέση ἄλλου, *στρατηγούς*, στον ἰδ.

ἀντι-πενθής, -ἐς (πένθος), αὐτός που προκαλεῖ λύπη με τη σειρά του, σε Αισχύλ.

ἀντι-πέρᾱ, Επικ. **-πέρη**, αντίπερα ὄχθη, σε Μόσχ.

ἀντι-πέραιος, -α, -ον, αυτός που βρίσκεται αντίθετα· *ἀντιπέραια*, οι χώρες που βρίσκονται απέναντι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀντι-πέρᾱν, Ιων. **-ην**, επίρρ., = *ἀντιπέρᾱς*, σε Ξεν.

ἀντι-πέρᾱς, επίρρ., απέναντι, στην αντικρυνή πλευρά, με γεν., σε Θουκ.· *απόλ.*, ή *ἀντ.* *Θράκη*, στον ιδ.

ἀντι-πέρηθεν, επίρρ., από την αντίθετη πλευρά, με γεν., σε Ανθ.

ἀντι-περιλαμβάνω, μέλ. *-λήψομαι*, αγκαλιάζω με τη σειρά μου, σε Ξεν.

ἀντι-περιπλέω, μέλ. *-πλεύσομαι*, πλέω ολόγυρα προς την αντίθετη μεριά, σε Στράβ.

ἀντι-περιχωρέω, μέλ. *-ήσω*, κινούμαι κυκλικά με τη σειρά μου ή αντίθετα, σε Πλούτ.

ἀντί-πετρος, -ον, ὁμοιος με πέτρα, πετρώδης, σε Σοφ.

ἀντί-πηξ, -ηγος, ή (πήγνυμι), είδος λίκνου (κούνιας) για βρέφη πάνω σε ρόδες, σε Ευρ.

ἀντι-πίπτω, μέλ. *-πεσοῦμαι*, στέκομαι έναντι, αντιστέκομαι, *τινί*, σε Κ.Δ.

ἀντι-πλέω, μέλ. *-πλεύσομαι*, πλέω στη θάλασσα ενάντια στον εχθρό, σε Θουκ.

ἀντι-πλήξ, -ήγος, ό, ή, δαρμένος από τα κύματα κατά μέτωπον, σε Σοφ.

ἀντι-πληρώω, μέλ. *-ώσω*, επανδρώνω πλοία εναντίον του εχθρού, σε Θουκ.

II. συμπληρώνω με νέα μέλη, σε Ξεν.

ἀντι-πλήσσω, μέλ. *-ζω*, πλήττω με τη σειρά μου, σε Αριστ.

ἀντι-πνέω, μέλ. *-πνεύσομαι*, για ανέμους, είμαι αντίθετος, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀντίπνοος, -ον, συνηρ. **-πνους, -ουν**, αυτός που έχει προκληθεί από αντίθετους ανέμους, σε Αισχύλ.· ενάντιος, εχθρικός, στον ιδ.

ἀντι-ποθέω, μέλ. *-ήσω*, ποθώ με τη σειρά μου, *τι*, σε Ξεν.

ἀντι-ποιέω, μέλ. *-ήσω*, **I.** πράττω με τη σειρά μου, *τι*, σε Πλάτ.· *απόλ.*, ανταποδίδω, εκδικούμαι, σε Ξεν. **II.** Μέσ., **1.** εξασκώ τον εαυτό μου για κάτι, επιζητώ, διεκδικώ, με γεν., σε Θουκ., Πλάτ. κ.λπ.· με *απαρ.*, *ἀντ.* *ἐπίστασθαι τι*, διεκδικώ τη γνώση, σε Πλάτ. **2.** διαφιλονικώ με κάποιον για κάτι, *ἀντ.* *τινι τῆς ἀρχῆς*, σε Ξεν.· *τινι περί τινος*, στον ιδ.

ἀντί-ποινα, τά (ποινή), ανταπόδοση, αντιπληρωμή, *ἀντίποινα τίνειν* = *ἀντι-τίνειν*, εξιλεώνομαι για, με *αιτ.*, σε Αισχύλ.· *ἀντίποινα τινος πράσσειν*, τιμωρία, εκδίκηση για κάτι, στον ιδ.· *ἀντίποινα' ἐμοῦ παθεῖν*, υπόκειται σε τιμωρία για το κακό που μου έχει γίνει, σε Σοφ.

ἀντι-πολεμέω, μέλ. *-ήσω*, υποκινώ πόλεμο εναντίον άλλων, σε Θουκ. κ.λπ.· με *δοτ.*, σε Ξεν.

ἀντι-πολέμιος, -ον αυτός που πολεμά ενάντια, *οί ἀντιπολέμιοι*, οι εχθροί, σε Θουκ.

ἀντι-πόλεμος, -ον, = το προηγ., σε Ηρόδ.

ἀντι-πολιορκέω, μέλ. *-ήσω*, πολιορκώ με τη σειρά μου, σε Θουκ.

ἀντί-πολις, -εως, ή, η αντίπαλη πόλη, *τινι*, σε Στράβ.

ἀντι-πολιτεύομαι, μέλ. *-σομαι*, αποθ., είμαι πολιτικός αντίπαλος, σε Αριστ.· *ἀντ.* *τινι*, αντιτίθεμαι στην πολιτική του, σε Πλούτ.

ἀντι-πορεῖν, αόρ. β' με *ενεστ.* σε *αχρηστία*, δίνω αντί άλλου, σε Ανθ.

ἀντι-πορεύομαι, μέλ. *-εύσομαι*, αόρ. α' *-επορεύθην*, Παθ., *πορεύομαι* για να συναντήσω άλλον, σε Ξεν.

ἀντι-πορθέω, μέλ. *-ήσω*, καταστρέφω ως αντεκδίκηση, σε Ευρ.

ἀντί-πορθμος, -ον, αυτός που βρίσκεται πάνω από τους πορθμούς, στην αντίπερα πλευρά των πορθμών, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀντί-πορος, -ον, αυτός που βρίσκεται στην αντίπερα ακτή, σε Αισχύλ.· *Ἀρτεμιν Χαλκίδος ἀντίπορον*, δηλ. ο ναός της στην Αυλίδα από το απέναντι μέρος της Χαλκίδας, στον ίδ.· απλώς, ο απέναντι, αντίθετος, ως προς, *τινι*, σε Ξεν.

ἀντίπραξις, -εως, ἡ, αντενέργεια, αντίσταση, σε Πλούτ.

ἀντι-πράσσω, Αττ. **-ττω**, Ιων. **-πρήσσω**· μέλ. *-ζω*· ενεργώ ενάντια, αντενεργώ, αντιπράττω, *τινί*, σε Ξεν.· *απόλ.*, ενεργώ κατά αντίθεση, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ξεν.

ἀντι-πρεσβεύομαι, μέλ. *-σομαι*, Μέσ., αποστέλλω πρέσβεις με τη σειρά μου, σε Θουκ.

ἀντι-πρόειμι (*εἶμι*, *ιβο*), προχωρώ ενάντια ή για να συναντήσω, *τινι*, σε Θουκ.

ἀντί-προικα, επίρρ., σχεδόν δωρεάν, φθηνά, σε Ξεν.

ἀντι-προκαλέομαι, μέλ. *-έσομαι*, Μέσ., αντιτάσσω νόμιμη πρόκληση (*πρόκλησις*), σε Δημ.

ἀντι-προσᾶγορεύω, μέλ. *-σω*, χαιρετώ με τη σειρά μου, σε Πλούτ.

ἀντι-πρόσειμι (*εἶμι*, *ιβο*), πορεύομαι εναντίον, σε Ξεν.

ἀντι-προσεῖπον, χρησιμ. ως αόρ. β' του *ἀντιπροσαγορεύω*, σε Θεόφρ.· Παθ. αόρ. α' *ἀντι-προσερρήθην*, σε Ξεν.

ἀντι-προσκαλέομαι, μέλ. *-έσομαι*, προσκαλώ με τη σειρά μου, σε Δημ.

ἀντι-προσφέρω, προσφέρω με τη σειρά μου, *τί τινι*, σε Ξεν.

ἀντι-πρόσωπος, -ον (πρόσωπα), αυτός κοιτά καταπρόσωπα κάποιον, που έχει στραμμένο το πρόσωπό του προς κάποιον, *τινι*, σε Ξεν.· αυτός που βρίσκεται πρόσωπο με πρόσωπο, στον ίδ.

ἀντι-προτείνω, μέλ. *-τενῶ*, προσφέρω με τη σειρά μου, *τὴν δεξιάν*, σε Ξεν.

ἀντί-πρωρος, -ον (πρώρα), **1.** αυτός που έχει την πλήρη στραμμένη προς κάποιον, σε Ηρόδ., Θουκ.· *πλήρη με πλήρη*, σε Θουκ. **2.** όπως το *ἀντιπρόσωπος*, πρόσωπο με πρόσωπο, σε Σοφ.

ἀντί-πῦλος, -ον (πύλη), αυτός που έχει αντικρυστές πύλες, *ἀλλήλησι*, σε Ηρόδ.

ἀντί-πυργος, -ον, όμοιος με πύργο, σε Ευρ.

ἀντι-πυργώω, μέλ. *-ώσω*, χτίζω πύργο απέναντι, *πόλιν τήνδ' ἀντεπύργωσαν*, ανέγειραν αυτή την αντίπαλη πόλη, σε Αισχύλ.

ἀντιρ-ρέπω, μέλ. *-ψω*, ρέπω προς τη μια μεριά, αντισταθμίζω, ισοφαρίζω, σε Αισχύλ.

ἀντίρροπος, -ον, αντισταθμιστικός, αντίρροπος, *τινος*, σε Δημ.· *λύπης ἀντ. ὄχθος*, το ισόρροπο βάρος της θλίψης, σε Σοφ.· επίρρ., *ἀντιρρόπως πράττειν τινί*, ώστε να ισοσταθμίσει τη δύναμή του, σε Ξεν.

ἀντισεμνύνομαι[ῶ], μέλ. *-ῶνοῦμαι*, Μέσ., απαντώ στην υπερηφάνεια με υπερηφάνεια, σε Αριστ.

ἀντι-σηκώω, μέλ. *-ώσω*, ισορροπώ, αντισταθμίζω, με *δοτ.*, σε Αισχύλ.· με *γεν.*, σε Ευρ.

ἀντι-σήκωσις, -εως, Ιων. **-ιος, ἡ**, ισορροπία, αντίβαρο, αντιστάθμισμα, σε Ηρόδ.

ἀντι-σκευάζομαι, μέλ. *-άσομαι*, Μέσ., εφοδιάζω για τον εαυτό μου με τη σειρά μου, σε Ξεν.

ἀντι-σκώπτω, μέλ. *-ψομαι*, κοροϊδεύω ως ανταπόδοση, σε Πλούτ.

ἀντ-ισόομαι (ισόω), Παθ., είμαι ίσος προς ίσο, είμαι ισότιμος, σε Θουκ.

ἀντίσπαστος, -ον, αυτός που έχει συρθεί προς την αντίθετη κατεύθυνση· σπασμωδικός, στρεβλωτικός, σε Σοφ.

ἀντι-σπάω, μέλ. -άσω [ᾶ], **1.** σύρω προς την αντίθετη κατεύθυνση, έλκω προς τα πίσω, αναχαιτίζω, σε Αισχύλ., Αριστοφ. — Παθ., παρεμποδίζομαι, σε Αριστ. **2.** έλκω προς τον εαυτό μου, σε Ξεν.

ἀντί-σταθμος, -ον (στάθμη), αντίβαρο, αντιστάθμισμα, ως αντιστάθμισμα προς, με γεν., σε Σοφ.

ἀντι-στιάσιάζω, μέλ. -σω, σχηματίζω αντίπαλο κόμμα, *τινί*, σε Ξεν.· *οί ἀντιστασιάζοντες* = *οί ἀντιστασιῶται*, στον ίδ.

ἀντί-στιάσις, -εως, ή, I. αντίπαλο κόμμα, σε Πλάτ. **II.** αντίσταση, αντοχή, σε Πλούτ.

ἀντι-στιάσιώτης, -ου, ό, αυτός που ανήκει σε αντίπαλη φατρία ή κόμμα, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀντιστιᾶτέω, μέλ. -ήσω, ανθίσταμαι, αντιστέκομαι, αντιτίθεμαι, *τινί*, σε Πλάτ.· *απόλ.*, σε Ηρόδ.

ἀντιστάτης[ᾶ], -ου, ό (ἀνθίσταμαι), αντίπαλος, αντίμαχος, σε Αισχύλ.

ἀντ-ίστημι, Ιων. αντί *ἀνθ-ίστημι*.

ἀντιστοιχέω, μέλ. -ήσω, στέκομαι αντίθετα σε ζεύγη ή στοίχους, *ἀλλήλοις*, σε Ξεν.· στέκομαι αντικρουστά σε χορό, στον ίδ.

ἀντί-στοιχος, -ον, ο τοποθετημένος αντιθετικά σε στοίχους ή ζευγάρια, σε Αριστ.· αυτός που στέκεται αντικρουστά, σε Ευρ.

ἀντι-στράτεύομαι, μέλ. -σομαι, αποθ., διεξάγω πόλεμο εναντίον κάποιου, *τινι*, σε Ξεν.

ἀντιστράτηγέω, μέλ. -ήσω, είμαι αντιστράτηγος, σε Πλούτ.

ἀντιστράτηγος, ό, I. στρατηγός του εχθρικού στρατεύματος, σε Θουκ. **II.** ο αντιστράτηγος ή ανθύπατος, σε Πολύβ.

ἀντιστράτοπεδεΐα, ή, στρατοπέδευση αντίθετα, απέναντι, σε Πολύβ.

ἀντι-στράτοπεδεύω, μέλ. -σω, στρατοπεδεύω απέναντι, *τινί*, σε Ισοκρ., Πολύβ.· κυρίως στη Μέσ. με Παθ. παρακ., σε Ηρόδ., Αττ.

ἀντι-στρέφω, μέλ. -ψω, παρακ. -έστροφα· στρέφω προς την αντίθετη μεριά· αμτβ., στρέφω γύρω-γύρω, κάνω μεταβολή, σε Ξεν.

ἀντιστροφή, ή, στριφογύρισμα· αντιστροφή ή απάντηση του χορού, που ανταποκρίνεται στην προηγούμενη *στροφή*, με τη διαφορά ότι ο Χορός τώρα κινείται από αριστερά προς τα δεξιά αντί για δεξιά προς τα αριστερά.

ἀντίστροφος, -ον (ἀντιστρέφω), γυρισμένος ώστε να αντικρύζει ο ένας τον άλλο· σχετικός, αντίστοιχος, ισότιμος, *τινι*, ως προς κάτι, σε Πλάτ.· επίσης, *ἀντίστροφός τινος*, όπως αν το *ἀντ.* ήταν ουσ., το αντίστοιχό του ή ανάλογό του, στον ίδ.· *επίρρ. -ρως*, αντίστοιχα, *τινί*, στον ίδ.

ἀντι-σύγκλητος, ή, αντίπαλη σύγκλητος, σε Πλούτ.

ἀντι-συλλογίζομαι, μέλ. Αττ. -ιοῦμαι, αποθ., απαντώ μέσω συλλογισμού, σε Αριστ.

ἀντι-συναντάω, μέλ. -ήσω, συναντώ πρόσωπο με πρόσωπο, σε Ανθ.

ἀντι-σφαιρίζω, μέλ. -σω, αντιρίχνω τη μπάλα, *οί ἀντισφαιρίζοντες*, ομάδες σε παιχνίδι με μπάλα, σε Ξεν.

ἀντι-σχεΐν, -σχέσθαι, Ενεργ. αόρ. β' και Μέσ. απαρ. του *ἀντέχω*.

ἀντ-ίσχω, ισοδυν. τύπος του *ἀντέχω*, σε Σοφ. κ.λπ.

ἀντίταγμα, -ατος, τό (ἀντιτάσσω), αντίθετη δύναμη, σε Πλούτ.

ἀντι-τᾶλαντεύω, μέλ. -σω = *ἀντισηκόω*, σε Ανθ.

ἀντίταξις, -εως, ή (ἀντιτάσσω), αντιπαράταξη, σε Θουκ.

ἀντι-τάσσω, Αττ. -τάττω, μέλ. -τάζω, **I.** βάζω απέναντι, παρατάσσω στρατό εναντίον, *τινά τινι*, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.· *τι πρὸς τι*, σε Αισχίν.· ομοίως στη Μέσ., σε Θουκ. **II.** Μέσ. επίσης, βάζω τον εαυτό μου ενάντια σε, έρχομαι

πρόσωπο με πρόσωπο, αντιμετωπίζω στη μάχη, σε Ευρ. κ.λπ.· *τινι*, σε Δημ. — Παθ., παρατάσσομαι εναντίον, *τινι*, σε Ηρόδ., Ξεν.· *πρός τινα*, σε Ηρόδ., Ξεν.· *κατά τινα*, σε Ξεν.

άντι-τείνω, μέλ. -*τενῶ*· **I**. εκτείνω με τη σειρά μου, προσφέρω ως αντάλλαγμα, ανταποδίδω, *τι αντί τινος*, σε Ευρ. **II**. αμτβ., **1**. αντενεργώ, ανθίσταμαι, καταπολεμώ, *τινί*, ή *απόλ.*, σε Ηρόδ., Αττ. **2**. λέγεται για τόπους, κείμαι απέναντι, *τινί*, σε Πλούτ.

άντι-τείχισμα, -**ατος**, **τό**, περιτείχισμα απέναντι από άλλο, σε Θουκ.

άντι-τέμνω, μέλ. -*τεμῶ*, αόρ. β' -*έτεμον*· κόβω ενάντια σε, δηλ. παρέχω γιατρεία ή αντίδοτο, σε Ευρ.

άντι-τεχνάομαι, αποθ., αντεπινοώ τέχνασμα εναντίον κάποιου με αιτ., σε Ηρόδ.

αντιτέχνησις, -**εως**, ή, αντιτέχνασμα, συναγωνισμός, σε Θουκ.

αντί-τεχνος, -**ον** (**τέχνη**), αυτός τον οποίο συναγωνίζεται κάποιος σε τέχνη ή επάγγελμα, σε Αριστοφ., Πλάτ.· με *δοτ.*, σε Πλάτ.

άντι-τίθημι, μέλ. -*θήσω*, **I**. **1**. θέτω ενάντια σε, αντιθέτω, με *δοτ.*, σε Σιμ.· συγκρίνω, αντιπαραβάλλω, *τί τινι*, σε Ηρόδ., Ευρ.· επίσης *τί τινος*, σε Θουκ.· *τι προς τι*, σε Δημ. **2**. *άντ. τινά τινι*, είμαι ισόπαλος με κάποιον στην μάχη, Λατ. *committere, ἴσους ἴσοισι ἀντιθείς*, σε Ευρ. — Παθ., αντιμάχομαι, αντιπαραβάλλομαι, συγκρίνομαι, σε Ηρόδ. **3**. αποκρίνομαι, αντιλέγω, σε Ευρ., Θουκ. **II**. θέτω ως αντίτιμο, σε Ευρ., Ξεν.· καταθέτω ως αντάλλαγμα ή ως αντίτιμο, ως αποζημίωση, *τί τινος*, κάτι για κάτι άλλο, σε Ευρ.

άντι-τιμᾶω, μέλ. -*ήσω*, **I**. τιμώ ως ανταπόδοση, *τινά*, σε Ξεν.· Μέσ. μέλ. με Παθ. σημασία, στον ιδ. **II**. Μέσ. ως νομικός προς, αντιπροτείνω άλλη ποινή, με *γεν.*, σε Πλάτ.

άντι-τιμωρέομαι, μέλ. -*ήσομαι*, αποθ., αντεκδικούμαι, *τινα*, σε Ευρ., Θουκ.· *απόλ.*, παίρνω εκδίκηση, σε Αριστοφ.

άντι-τίνω[ῖ], μέλ. -*τίσω [ῖ]*, **I**. εκτίω ή υπομένω τιμωρία για κάτι, *τι*, σε Θέογν.· *απόλ.*, σε Σοφ. **II**. Μέσ., **1**. λαμβάνω αντίποινα, αντιτιμωρώ, *τί τινος*, κάτι για κάτι άλλο, σε Αισχύλ., Ευρ. **2**. εκδικούμαι, τιμωρώ, *σὸν φόνον*, σε Ευρ.

άντι-τολμάω, μέλ. -*ήσω*, τολμώ να σταθώ ενάντια σε κάποιον άλλο, *πρόςτινα*, σε Θουκ.

αντί-τολμος, -**ον** (**τόλμα**), αυτός που επιτίθεται με τόλμη, σε Αισχύλ.

αντίτομος, -**ον** (**αντιτέμνω**), κομμένος ως γιατρεία για ένα κακό· *αντίτομον*, *τό*, γιατρεία, αντίδοτο, σε Όμηρ.· *τινος*, για κάτι, σε Πίνδ.

αντίτινος, -**ον** (**αντιτείνω**), τεντωμένος ενάντια σε κάτι, ανθεκτικός· ως ουσ., *αντίτινα*, *τά*, σχοινιά για τη βαλίστρα, σε Πλούτ.

άντι-τοξεύω, μέλ. -*σω*, ρίχνω βέλη με τη σειρά μου, σε Ξεν.

άντι-τορέω, μέλ. -*ήσω*, διατρυπώ, διαπερνά από άκρη σε άκρη, με *γεν.*, σε Ομήρ. Ιλ.· με *αιτ.*, διατρυπώ, διαανοίγω, στο ιδ.

άν-τίτος, -**ον**, ποιητ. αντί **αντίτιτος**, αμειβόμενος, αποπληρωμένος, τιμωρημένος· *ἄντιτα ἔργα*, το έργο της εκδίκησης ή της τιμωρίας, σε Ομήρ. Οδ.· *παιδός*, για το γιο της, σε Ομήρ. Ιλ.

άντι-τρέφω, μέλ. -*θρέψω*, διατρέφω με τη σειρά μου, σε Ξεν.

άντι-τυγχάνω, αόρ. β' -*έτῦχον*, συναπαντώ με τη σειρά μου, *τινός*, σε Θέογν., Θουκ.

αντί-τύπος, -**ον**, σπανίως -**η**, -**ον** (**τύπτω**), **I**. **1**. αντικρουσμένος, απωθούμενος από σκληρό σώμα, *τύπος άντ.*, κτύπημα και αντικτύπημα, λέγεται για σφυρί και αμόνι, σε Χρησμ. παρά Ηροδ.· λέγεται για τον ήχο, αυτός που αντηχεί,

στόνος, σε Σοφ.· *κατὰ τὸ ἀντ.*, μέσωσ ἀντήχησης, λέγεται γιὰ τὴν ηχώ, σε Λουκ.

2. ἀπεικόνιση ἢ ἀντίγραφο ὅμοιο με τὸ πρωτότυπο ἢ παριστάνει τὸ πρωτότυπο, *ἀντ. τῶν ἀληθινῶν*, σηματοδοτώντας ἢ ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ἀλήθεια, σε Κ.Δ. **II.** Ενεργ., **1.** λέγεται γιὰ σκληρὸ σῶμα, ἀποκρουστικός, ἀπωθητικός, σε Ξεν.· χρησιμοποιεῖται γιὰ σκληρὸ, τραχὺ ἔδαφος, *ἀντιτύπα ἐπὶ γᾶ πέσε*, σε Σοφ. **2.** μεταφ. χρησιμοποιεῖται γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπίμονος, ἰσχυρογνώμων, σε Ξεν. **3.** ἀντίθετος ὡς πρὸς σε, *τινος*, σε Αἰσχύλ.· ἐνάντιος, ἀνάποδος, λέγεται γιὰ περιστατικά, σε Ξεν.

ἀντι-τυπῶ, μέλ. -*ώσω*, ἀπεικονίζω, ἀποτυπώνω, σε Ἀνθ.

ἀντι-τύπτω, μέλ. -*ψω*, χτυπῶ με τὴ σειρά μου, σε Ἀριστοφ., Πλάτ.

ἀντιφερίζω, μέλ. -*σω* (*ἀντιφέρω*), θέτω τὸν εαυτὸ μου ἐναντίον, ἀναμετρῶμαι με, *τινί*, σε Ομήρ. Ἰλ., Ἀριστοφ.· *παρά τινα*, σε Πίνδ.

ἀντί-φερνος, -ον (φερνή), αὐτός που ἀντικαθιστᾷ τὴν προίκα, σε Αἰσχύλ.

ἀντι-φέρω, θέτω ἐναντίον, *τι ἐπὶ τινι*, σε Ἀνθ. — Μέσ. ἢ Παθ., τοποθετῶ τὸν εαυτὸ μου ἐναντίον, πολεμῶ ἐνάντια σε, σε Ὀμηρ.

ἀντι-φεύγω, μέλ. -*φεύζομαι*, φεύγω γιὰ τὴν ἐξορία με τὴ σειρά μου, σε Εὐρ.

ἀντί-φημι, μέλ. -*φήσω*, μιλῶ ἐνάντια σε, ἀντικρούω, ἀντιλέγω, σε Πλάτ.

ἀντι-φθέγγομαι, μέλ. -*ξομαι*, ἀποθ., **I.** ἐπιστρέφω τὸν ἦχο, ηχώ, ἀντηχῶ, σε Πίνδ., Εὐρ. **II.** μιλῶ ἐναντίον σε, σε Λουκ.

ἀντίφθογγος, -ον, λέγεται γιὰ ἀντίστοιχο, ἀνταποκρινόμενο ἦχο, μιμητικός, σε Ἀνθ.

ἀντι-φιλῶ, μέλ. -*ήσω*, ἀγαπῶ με τὴ σειρά μου, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀντιφίλησις, -εως, ἡ, ἀνταπόδοση τρυφερότητας ἢ ἀφοσίωσης, σε Ἀριστ.

ἀντι-φιλοσοφέω, μέλ. -*ήσω*, ἔχω ἀντίθετες φιλοσοφικὲς θεωρίες, σε Λουκ.

ἀντι-φιλοτιμέομαι, Παθ., ὑποκινούμαι ἐναντίον κάποιου ἀπὸ ζήλια, *πρός τι*, σε Πλούτ.

ἀντι-φιλοφρονέομαι, ἀποθ., ἀποδέχομαι ευγενικά με τὴ σειρά μου, σε Πλούτ.

ἀντί-φονος, -ον, I. αὐτός που ἐρχεται ὡς ἀπάντηση σε φόνο, ὡς ἐκδίκηση γιὰ τὸ αἷμα, σε Αἰσχύλ., Σοφ. **II.** *θάνατοι ἀντ.*, θάνατοι ἀπὸ ἀμοιβαίης σφαγῆς, σε Αἰσχύλ.

ἀντι-φορτίζομαι, μέλ. Ἀττ. -*ιοῦμαι*, παίρνω φορτίο ὡς ἐπιστροφή, σε Δημ. **II.** εἰσάγω ἀνταλλαγή ὡς πρὸς τὶς ἐξαγωγές, σε Ξεν.· ἐπίσης ὡς Παθ., παραλαμβάνομαι ὡς ἀντάλλαγμα γιὰ τὸ φόρτωμα, στον ἰδ.

ἀντι-φράσσω, Ἀττ. -**φράττω**, μέλ. -*ζω*, ἐμποδίζω, φράζω, σε Ξεν.

ἀντι-φϋλάκῃ, ἡ, ἀμοιβαία προφύλαξη, σε Θουκ.

ἀντι-φύλαξις[ϋ], ὁ, κάποιος που ἔχει τοποθετηθεῖ γιὰ νὰ προφυλάττει, σε Λουκ.

ἀντι-φϋλάσσω, Ἀττ. -**ττω**, μέλ. -*ζω*, προσέχω με τὴ σειρά μου, σε Πλάτ. — Μέσ., βρίσκομαι σε ἐπιφυλακὴ ἐνάντια σε, *τινά*, σε Ξεν.

ἀντι-φωνέω, μέλ. -*ήσω*, **1.** ηχώ ὡς ἀπόκριση, ἀπαντῶ, σε Τραγ. **2.** με αἰτ. πράγμα., προφέρω ὡς ἀπόκριση, σε Σοφ.· με αἰτ. προσ., ἀπαντῶ, ἀποκρίνομαι, στον ἰδ.

ἀντί-φωνος, -ον (φωνή), αὐτός που ηχεῖ ὡς ἀπόκριση, ἀνταποκρινόμενος σε, με γεν., σε Εὐρ.

ἀντι-χαίρω, χαίρομαι σε ἀπάντηση πρὸς, *τινί*, σε Σοφ. (Στὴν μτχ. Παθ. ἀορ. β' *ἀντιχάρεις*).

ἀντι-χᾶρίζομαι, μέλ. Μέσ. -*ιοῦμαι*, ἀποθ., ἐπιδεικνύω ευγένεια ὡς ἀνταπόδοση, *τινι*, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀντι-χειροτονέω, μέλ. -*ήσω*, ψηφίζω ἐνάντια πρὸς τὴν πραγματοποίηση κάποιου πράγματος, *ἀντ. μὴ παρέχειν*, σε Ἀριστοφ.· ἀπόλ., σε Θουκ.

ἀντιχορηγέω, μέλ. -ήσω, είμαι αντίπαλος χορηγός *τινί*, σε κάποιον άλλο, σε Δημ.

ἀντι-χόρηγος, ό, αντίπαλος χορηγός, σε Δημ. κ.λπ.

ἀντι-χράω (χράω Β), είμαι επαρκής, όπως το *ἀποχράω*, μόνο στον αόρ. α΄, *ἀντέχρησε*, σε Ηρόδ.

ἀντί-χριστος, ό, ο Αντίχριστος, σε Κ.Δ.

ἀντι-ψάλλω, παίζω λύρα ως συνοδεία προς, *τινί*, σε Αριστοφ.

ἀντίψαλμος, -ον, αντίστοιχος, αρμονικός, σε Ευρ.

ἀντι-ψηφίζομαι, μέλ. Αττ. -ιοῦμαι, αποθ., ψηφίζω ενάντια σε, *πρός τι*, σε Πλούτ.

ἀντλέω, μέλ. -ήσω (*ἄντλος*), **I. 1.** αντλώ τα νερά της «σεντίνας», ρίχνω έξω από το πλοίο νερό που έχει εισρεύσει, σε Θέογν., Ευρ. **2.** γενικά, ανασύρω νερό, σε Ηρόδ. **II. 1.** μεταφ. λέγεται για μόχθο και κόπιασμα, εξαντλώ, έρχομαι σε τέλος, όπως το Λατ. *exantlare* ή *exhaurire labores*, σε Αισχύλ., Ευρ. **2.** σπαταλώ, σε Σοφ.

ἄντλημα, -ατος, τό, κουβάς για ανάβλυση, άντληση νερού, σε Κ.Δ.

ἀντλία, ή, **1.** = ἄντλος, το κοίλο του πλοίου, σε Σοφ., Αριστοφ. **2.** βρωμόνερα, «σεντίνα», σε Αριστοφ.

ἄντλος, ό, (πιθ. αντί *ἀνά-τλος*, η ρίζα του -τλος είναι *ΤΛΕ*, *τλάω*)· **1.** το κοίλο μέρος του πλοίου, όπου κατακάθονται τα βρωμόνερα, Λατ. *sentina*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** βρωμόνερα, «σεντίνα» στο κοίλο μέρος, σε Ευρ.· ἄντλον οὐκ ἐδέξατο, δεν επέτρεψε την εισροή βρωμόνερων, μεταφ. αντί «δεν άφησε κανέναν εχθρό να εισέλθει, σε Αισχύλ.· εἰς ἄντλον ἐμβαίνειν πόδα, μεταφ., εμπίπτω σε δυσκολία, σε Ευρ.

ἀντ-οικτείρω, μέλ. -ερῶ, οικτίρω με τη σειρά μου, *τινά*, σε Ευρ.

ἀντ-οικτιζώ, = το προηγ., σε Θουκ.

ἀν-τολή, ή, ποιητ. αντί *ἀνα-τολή*.

ἀν-τολή, ή, ποιητ. τύπος του *ἀνατολή*, *άντολή*, σε Ανθ.

ἄντομαι, αποθ., μόνο στον ενεστ. και παρატ. (*ἀντί*) -*ἀντάω*, **I.** συναντώ στη μάχη, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ.· *απόλ.*, *διπλόος ἦντετο θώρηξ*, ο θώρακας διπλός (από την ζώνη) συνάντησε ή σταμάτησε (το βέλος), στο ίδ. **II.** = *ἀντιάζω* **I. 2.** με αιτ. προσ., πλησιάζω με προσευχές, ικετεύω, με Σοφ., Ευρ.

ἀντ-όμνῳμι, μέλ. -ομοῦμαι, ορκίζομαι με τη σειρά μου, με απαρ. μέλ., σε Ξεν.

ἀντ-ονομάζω, μέλ. -σω, ονομάζω αντί άλλου, αποκαλώ με καινούριο όνομα, σε Θουκ.

ἀντ-οφείλω, μέλ. -ήσω, χρωστώ σε κάποιον αντι-χάρη, σε Θουκ.

ἀντ-οφθαλμέω, μέλ. -ήσω (*όφθαλμός*), συναντώ πρόσωπο με πρόσωπο, αντιμετωπίζω, *τινί*, σε Πολύβ., Κ.Δ.

ἀντ-οχέομαι, Παθ., οδηγώ ή ιπεύω αντίθετα, σε Μόσχ.

ἀν-τρέπω, ποιητ. αντί *ἀνα-τρέπω*.

άντριάς, -άδος, ή, θηλ. επίθ., λέγεται για γραφική σπηλιά, σε Ανθ.

ἄντρον, τό, Λατ. *antrum*, σπηλιά, άντρο, σπήλαιο, σε Ομήρ. Οδ., Τραγ.

άντρ-ώδης, -ες (*εἶδος*), γεμάτος από σπηλιές, σε Ξεν.

ἄντυξ, -ῦγος, ή όπως το *ἴτυς*, άκρη ή χείλος οποιουδήποτε κυκλικού ή σκαλισμένου πράγματος· **I. 1.** άκρη κυκλικής ασπίδας, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** ράβδος γύρω από την προμετωπίδα του άρματος, γύρος του δίφρου, στο ίδ.· μερικές φορές διπλό, και ως εκ τούτου ἄντυγες στον πληθ., στο ίδ., Σοφ. **II.** μετά τον Όμηρ., **1.** στο πληθ., το ίδιο το άρμα, σε Σοφ., Ευρ. **2.** σκελετός λύρας, σε Ευρ. **3.** τροχιά πλανήτη, σε Ομηρ. Ύμν.· δίσκος του φεγγαριού, σε Μόσχ.

ἀντ-υποκρίνομαι, *άντ-υπουργέω*, Ιων. αντί *άνθ-υπ-*.

ἀντ-ωδός, -όν (ᾄδω), αυτός που άδει ως άπόκριση, επαναληπτικός, σε Αριστοφ., Ανθ.

ἀντωμοσία, ή (ἀντ-όμνυμι), όρκος ή αμοιβαία διαβεβαίωση που γίνεται έναντι άλλου, δηλ. από τον συνήγορο του κατηγορούμενου και τον κατήγορό του, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀντ-ωνέομαι, παρατ. -εωνούμην, αποθ., **1.** αγοράζω αντί άλλου, σε Ξεν. **2.** προσφέρω μεγαλύτερη τιμή, *ἀλλήλοις*, σε Λυσ.· *ό άντωνούμενος*, ο αντίπαλος αγοραστής, σε Δημ.

ἀντ-ωπός, -όν (ώψ), με τα μάτια αντικριστά, αυτός που ατενίζει κατά πρόσωπο, σε Λουκ., Ανθ.

ἀντ-ωφελέω, μέλ. -ήσω, βοηθώ ή ωφελούμαι με τη σειρά μου, *τινά*, σε Ξεν. — Παθ., αποκομίζω κέρδος με τη σειρά μου, στον ίδ.

ἀν-ύβριστος, -ον (ύβρίζω), **I.** μη προσβεβλημένος, σε Πλούτ. **II.** Ενεργ., μη παράφορος, ευπρεπής, στον ίδ.

ἄν-υδρος, -ον (ύδωρ), αυτός που έχει έλλειψη νερού, άνυδρος, λέγεται για ξηρές χώρες, σε Ηρόδ.· λέγεται για πτώμα, στερημένο από επικήδεια λουτρά, σε Ευρ.

ἀν-ϋμέναιος, -ον, ο χωρίς τον γαμήλιο ύμνο, άνύμφευτος, σε Σοφ., Ευρ.· ουδ. πληθ. ως επίρρ., σε Σοφ., Ευρ.

ἄνυμες, Δωρ. αντί *άνύομεν*, α' πληθ. του *άνύω*.

ἀν-υμνέω, μέλ. -ήσω, ανυμνώ σε τραγούδι, δοξολογώ σε ύμνο, με αιτ. σε Ευρ.

ἀ-νύμφευτος, -ον (νυμφεύω), άνύπανδρος, άνύμφευτος, σε Σοφ.· *άν. γονή*, γέννημα από ολέθριο γάμο, στον ίδ.

ἄ-νυμφος, -ον (νύμφη), **I.** μη γαμήλιος, άνύμφευτος, σε Σοφ.· *νύμφη ἄνυμπος*, νύφη που δεν είναι νύφη, δυστυχησμένη νύφη, σε Ευρ. **II.** ο χωρίς νύφη ή οικοδέσποινα, *μέλαθρα*, στον ίδ.

ἀν-υπέρβλητος, -ον (ύπερβάλλω), αυτός που δεν έχει υπερβληθεί ή υπερνικηθεί, σε Ξεν. κ.λπ.· επίρρ. -τως, σε Αριστ.

ἀν-υπεύθυνος, -ον (εϋθύναι), μη υποκείμενος σε ευθύνη, ανεύθυνος, σε Αριστοφ., Πλάτ.

άνυποδησία, ή, βάδισμα χωρίς υποδήματα, σε Πλάτ., Ξεν.

άνυποδητέω, μέλ. -ήσω, περπατώ ξυπόλητος, σε Λουκ.

ἀν-υπόδητος, -ον (ύποδέω), ανυπόδητος, ξυπόλητος, σε Πλάτ.

ἀν-υπόδίκος, -ον, μη υποκείμενος σε δίκη, σε Πλούτ.

ἀν-υπόκρίτος, -ον (ύποκρίνομαι), αυτός που δεν έχει υπόκριση, σε Κ.Δ.

ἀν-υπονόητος, -ον (ύπονοέω), αυτός που δεν έχει υποψία, σε Δημ.

ἀν-ύποπτος, -ον, ο χωρίς υποψία, άνύποπτος, σε Θουκ., Ξεν.· επίρρ. -τως, άνύποπτος, ανυποψίαστος, σε Θουκ.

ἀν-υπόστᾱτος, -ον (ύφίστημι), αυτός στον οποίο δεν μπορεί κάποιος να αντισταθεί, ακατανίκητος, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀν-υπότακτος, -ον (ύποτάσσω), **I.** μη υποταγμένος, *τινι*, σε Κ.Δ. **II.** άναρχος, απειθής, ταραχώδης, λέγεται για πρόσωπα, στο ίδ.

ἀνῦσι-εργός, -όν (ἔργον), φίλεργος, φιλόπονος, σε Θεόκρ. (ᾧ χάριν μέτρου).
ἀνῦσιμος[ῦ], -ον (ἀνύω), λυσιτελής, συντελεστικός, αποτελεσματικός, εἷς τι, σε Ξεν.· επίρρ. -μῶς, υπερθ. -ώτατα, σε Πλάτ.

ἄνῦσις, -εως, ἡ (ἀνύω), τελείωση, τελεσφόρηση, ολοκλήρωση, περάτωση, σε Όμηρ.

ἀνυστός, -όν (ἀνύω), κατορθωμένος, κατορθωτός, σε Ευρ.· ὡς ἀνυστόν, ὅπως το ὡς δυνατόν, σιγῇ ὡς ἀν., ὅσο πιο σιγά γίνεται, σε Ξεν.

ἀνῦτικός, -ή, -όν = ἀνυστικός, σε Ξεν.

ἄνῦτο, Δωρ. αντί ἦνυτο = ἡνύετο, γ' ενικ. Παθ. παρατ. του ἀνύω.

ἀνύτω ἢ **ἀνύτω**, Αττ. τύπος του ἀνύω.

ἀν-ῦφαίνω, μέλ. -ἄνῳ, υφαίνω εκ νέου, ανανεώνω, σε Πλάτ.

ἀν-υψόω, μέλ. -ώσω, ανυψώνω, αναστηκώνω, σε Ανθ., στην Μέσ.

ἀνύω, Αττ. **ἀνύτω** ἢ **ἀνύτω**· παρατ. ἦνυον, μέλ. ἀνύσω [ἄνῡ-]· αόρ. α' ἦνυσα,

Επικ. ἄνυσσα· παρακ. ἦνῡκα — Παθ., παρακ. ἦνυσμαι, αόρ. α' ἡνήσθην (από το ρήμα ἄνω)· **I. 1.** επηρεάζω, κατορθώνω, επιτυγχάνω, ολοκληρώνω, Λατ. conficere, με αιτ. πράγμ., σε Όμηρ. κ.λπ.· απόλ., οὐδὲν ἦνυε, δεν έκανε καλά, σε Ηρόδ.· με αιτ. και απαρ., πραγματοποιήσε, έφερε τα πράγματα ώστε να..., σε Σοφ. — Μέσ., επιτυγχάνω για το όφελος κάποιου, σε Ομήρ. Οδ., Πλάτ.

κ.λπ. **2.** επιφέρω τέλος, καταστρέφω, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** ολοκληρώνω ταξίδι, ὅσσον νηὺς ἦνυσεν, τόσο όσο μπορεί ένα πλοίο να κάνει, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, ἀν. θαλάσσης ὕδωρ, φθάνει ως το θαλασσινό νερό, στο ιδ. **4.** απόλ.

στην Αττ., καταφθάνω, πρὸς πόλιν, σε Σοφ.· ἐπὶ ἀκτάν, σε Ευρ.· επίσης, θάλαμον ἀνύτειν, φθάνει στη νυφική κάμαρα, σε Σοφ.· με απαρ., ἦνυσεπερᾶν, κατόρθωσε να περάσει, σε Αισχύλ.· και με επίθ. το εἶναιπαραλείπεται,

εὐδαίμων ἀνύσει, θα γίνει ευτυχισμένος, σε Σοφ. **5.** Παθ., λέγεται για το χρόνο, καταλήγω, σε Θεόκρ. **6.** Παθ. επίσης λέγεται για πρόσωπα, μεγαλώνω, αναπτύσσομαι, σε Αισχύλ. **7.** λαμβάνω, προμηθεύομαι, φορβάν, σε Σοφ. κ.λπ.

II. με μτχ., οὐκ ἀνύω φθονέουσα, δεν κερδίζω τίποτα από φθόνο, σε Ομήρ. Ιλ.

III. κάνω γρήγορα, επισπεύδω, σε Αριστοφ.· έπειτα όπως το φθάνω, ἄνυε πράττων, κάνε γρήγορα γι' αυτό, στον ιδ.· ἄνυσον ὑποδησάμενος, κάνε γρήγορα και βάλε τα υποδήματά σου, στον ιδ.· επίσης ἀνύσας με προστ., ἄνοιγ' ἄνοιγ' ἀνύσας, βιάσου και άνοιξε την πόρτα, στον ιδ.· ἀνύσας τρέχε, λέγ' ἀνύσας, στον ιδ. κ.λπ.

ἄνω [ᾧ γενικά], απαρ. ἄνειν, μτχ. ἄνων, παρατ. ἦνον· ριζικός τύπος του ἀνύω, **I.** επιτυγχάνω, κατορθώνω, αποπερατώνω, ὁδόν, σε Ομήρ. Οδ.· οὐδὲν ἦνον, σε Ευρ. **II.** Παθ., λέγεται για τη συντέλεση μιας χρονικής περιόδου, νῦξ ἄνεται, η νύχτα πλησιάζει στο τέρμα της, σε Ομήρ. Ιλ.· ἔτος ἀνάμενον, που απολείπεται, σε Ηρόδ.· γενικά, ολοκληρώνομαι, σε Ομήρ. Ιλ.· ἦνετο τὸ ἔργον, σε Ηρόδ.

ἄνω, επίρρ. (ἀνά)·

A. I. δηλώνοντας κίνηση, πάνω, προς τα πάνω, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἄνω ἰόντι, ανεβαίνοντας προς την ενδοχώρα (δηλ. στο εσωτερικό), σε Ηρόδ. **II.** δηλώνοντας ανάπαυλα, στάση, **1.** πάνω, εφ' υψηλού, ψηλά, στα ύψη, σε Σοφ., Πλάτ. κ.λπ. **2.** πάνω τη γη, αντίθ. του Κάτω Κόσμου, σε Σοφ.· οἱ ἄνω, οι ζωντανοί, αντίθ. προς το οἱ κάτω, οι νεκροί, στον ιδ. **3.** στο ουρανό, αντίθ. προς τη γη, οἱ ἄνω θεοί, οι θεοί που μένουν στον ουρανό, Λατ. superi, στον ιδ. **4.** γενικά λέγεται για θέση, ἄνω καθῆσθαι, κάθομαι στο πάνω μέρος της πόλης, δηλ. στην Πνύκα, σε Δημ.· ἡ ἄνω βουλή, δηλ. ο Άρειος Πάγος, σε Πλούτ. **5.** γεωγραφικά, στον βορρά, προς τον βορρά, σε Ηρόδ. **6.** προς τα μεσόγαια από την παραλία, στον ιδ., Ξεν.· ὁ ἄνω βασιλεύς, ο βασιλιάς της Περσίας, σε Ηρόδ. **7.** λέγεται για χρόνο, προηγούμενα, παλιότερα, σε Πλάτ.

κ.λπ. **8.** πάνω, Λατ. *supra*, σχετικά με πέρασμα, στον ιδ. **9.** λέγεται για τόνους της φωνής, σε Πλούτ. **III. 1.** *ἄνω καὶ κάτω*, πάνω-κάτω, εδώ και κει, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** *άνω-κάτω*, ακατάστατα, Λατ. *susque deque*, *τὰ μὲν ἄνω κάτω θήσω*, *τὰ δὲ κάτω ἄνω*, σε Ηρόδ.· *ἄνω τε καὶ κάτω στρέφων*, σε Αισχύλ. κ.λπ. **B.** Ως πρόθ. με γεν., πάνω, σε Ηρόδ. **Γ.** Συγκρ., *άνωτέρω*, απόλ., ψηλότερα, σε Αισχύλ.· *παραπέρα*, σε Ηρόδ. **2.** με γεν., προς τα πάνω, πιο πέρα, στον ιδ. **II.** υπερθ. *άνωτάτω*, ύψιστα, στον ιδ. κ.λπ.

ἀ-νῶ[ᾱ], υποτ. αορ. β' του *ἀνίημι*.

ἄνωγα, παρακ. με ενεστ. σημασία, α' πληθ. *ἄνωγμεν*· προστ. *ἄνωγε* ή *ἄνωχθι*, γ' ενικ. *ἄνωγέτω* ή *ἄνώχθω*· β' πληθ. *ἄνώγετε* ή *ἄνωχθε*· γ' ενικ. υποτ. *ἄνώγη*· απαρ. *ἄνωγέμεν*· υπερσ. με σημ. παρατ. *ἡνώγειν* και χωρίς αύξ. *ἄνώγειν*, Ιων. *ἡνώγεα*· αλλά στον Όμηρ. παρουσιάζεται στα περισσότερα σημεία ο τύπος *ἄνώγει*, από το *ἄνώγω*, από το οποίο προήλθε επίσης ο β' δυϊκός *ἄνώγετον*, παρατ. *ἡνωγον* ή *ἄνωγον*, μέλ. *ἄνώξω*, αόρ. α' *ἡνώξα*, υποτ. *ἄνώζομεν*, Επικ. αντί -*ωμεν*· τέλος ο παρατ. *ἡνώγεον* υποδηλώνει άλλον ενεστ. *ἄνωγέω*· προστάζω, διατάζω, επίσης συμβουλεύω, επιθυμώ, ωθώ, παροτρύνω· με αιτ. προσ. και απαρ., *σιωπᾶν λαὸν ἄνώγει*, πρόσταξε το λαό να σιωπάσει, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης με δοτ. προσ., σε Ομήρ. Οδ.· με αιτ. προσ. χωρίς απαρ., *θυμὸς ἄνωγέ με*, η ψυχή μου με παρακινεί, σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄνώ-γαιον ή **ἄνώ-γεον**, **τό** (**ἄνω**, **γαῖα**), οτιδήποτε ανασηκώνεται, μεγαλώνει από το έδαφος· ο ανώτερος όροφος του σπιτιού, που χρησίμευε ως αποθήκη, σε Ξεν. ή ως αίθουσα δείπνου, Λατ. *coenaculum*, σε Κ.Δ.

ἄνῳγεν, **I.** γ' ενικ. παρατ. του *ἀνοίγνυμι* αλλά, **II.** **ἄνωγεν** του *ἄνώγω*.

ἄνωγμεν, α' πληθ. του *ἄνωγα*.

ἄνώγω, βλ. **ἄνωγα**.

ἄν-ώδυνος, -ον (**όδύνη**), **I.** απαλλαγμένος από πόνο, σε Σοφ. **II.** Ενεργ., αυτός που καταπραΰνει τον πόνο, σε Ανθ.

ἄνωθεν, -θε (**ἄνω**), **I. 1.** επίρρ. του τόπου, από ψηλά, από ύψος, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· *ὕδατος ἄνωθεν γενομένου*, δηλ. η βροχή, σε Θουκ.· από το υψηλότερο σημείο της χώρας, από την ενδοχώρα, στον ιδ. **2.** *ἄνω*, ψηλά, πάνω, σε Τραγ.· *οἱ ἄν.*, οι ζωντανοί, αντίθ. προς το *οἱ κάτω*, σε Αισχύλ.· με γεν., σε Ηρόδ. **II.** λέγεται για χρόνο, **1.** από την αρχή, εξ αρχής, σε Πλάτ., Δημ.· εκ καταγωγής, εκ γενετής, σε Θεόκρ.· *τὰ ἄν.*, οι πρώτες αρχές, σε Πλάτ. **2.** εκ νέου, ξανά από την αρχή, σε Κ.Δ.

ἄν-ωθέω, μέλ. -*ώσω*, **1.** σπρώχνω ωθώ μακριά από την ακτή, σε Ομήρ. Οδ. **2.** Μέσ., απωθώ, αποκρούω, διώχνω μακριά μου, σε Ηρόδ.

ἄν-ωῖστί[τ], επίρρ. του επόμ., απροσδόκητα, αναπάντεχα, σε Ομήρ. Οδ.

ἄν-ώιστος, -ον (**οῖομαι**), αναπάντεχος, απροσδόκητος, σε Ομήρ. Ιλ., Μόσχ.

ἄν-ώιστος, -ον, Ιων. αντί *ἄν-οιστός*, αυτός που αναφέρεται σε κάποιο πρόσωπο, *ἔς τινα*, σε Ηρόδ.

ἄν-ώλεθρος, -ον (**όλεθρος**), άφθαρτος, ακατάλυτος, σε Πλάτ.· Επικ. *ἀν-όλεθρος*, έχοντας ξεφύγει τον όλεθρο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄνωμᾶλία, ή, **1.** ανισότητα, ανομοιότητα, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, ανωμαλία, ανομοιογένεια, σε Αισχίν.

ἄν-ώμᾶλος, -ον (**όμαλός**), **1.** άνισος, ανόμοιος, ακανόνιστος, σε Πλάτ.· *τὸ ἄν.*, ανωμάλια του εδάφους, σε Θουκ. **2.** λέγεται για τη τύχη, στον ιδ.

ἄνωμοτί, επίρρ., χωρίς όρκο, σε Ηρόδ.

ἄν-ώμοτος, -ον (**όμνυμι**), **I.** ανόρκιστος, μη δεσμευμένος με όρκο, σε Ευρ.· *θεῶν ἄνώματος*, χωρίς να έχει ορκιστεί στους θεούς, στον ιδ. **II.** μη ορκισμένος, *εἰρήνη*, σε Δημ.

ἀν-ωνόμαστος, -ον (ὀνομάζω), ανώνυμος, απερίγραφτος, άρρητος, αδιήγητος, σε Ευρ., Αριστοφ.

ἀν-ώνυμος, -ον (ὄνυμα, Αιολ. αντί ὄνομα), **I.** ανώνυμος, χωρίς όνομα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ. **II.** άγνωστος, ασήμαντος, άδοξος, σε Πίνδ., Ευρ., Πλάτ.

ἀν-ῶξα, αόρ. α΄ του ἀνοίγνυμι.

ἀνῶξαι, αόρ. α΄ απαρ. του *ἀνώγω· βλ. [ἄνωγα](#).

ἀνώξω, μέλ. του ἀνώγω· βλ. [ἄνωγα](#).

ἀνωρία, Ιων. **-ίη, ή**, χρονική ακαταλληλότητα, ακαιρότητα, ἀν. τοῦ ἔτεος, άσχημη εποχή του χρόνου, σε Ηρόδ.

ἄν-ωρος, -ον, = ἄωρος, σε Ηρόδ.

ἀν-ωρύομαι[ῶ], αποθ., κραυγάζω δυνατά, σε Ανθ.

ἀν-ῶσα, αόρ. α΄ του ἀνωθέω.

ἀνῶσαι, Ιων. αντί ἀνοῖσαι = ἀνεύγκαι, απαρ. αορ. α΄ του ἀναφέρω.

ἀνώτατος, -η, -ον, υπερθ. επίθ. σχημ. από το ἄνω, υπέρτατος, σε Ηρόδ.· επίρρ., ἀνωτάτω, βλ. [ἄνω](#).

ἀνωτερικός, -ή, -όν, ψηλότερα, στο εσωτερικό μέρος της χώρας, σε Κ.Δ.

ἀνώτερος, -α, -ον, συγκρ. επίθ. σχημ. από το ἄνω, ψηλότερος, σε Αριστ.· επίρρ. ἀνωτέρω, βλ. [ἄνω](#).

ἀν-ωφελής, -ές (ὠφελέω), **1.** μη ωφέλιμος, άχρηστος, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.

2. επιβλαβής, βλαπτικός, σε Θουκ.· *τινι*, σε κάποιον, σε Πλάτ.· επίρρ. *-λῶς*, σε Αριστ.

ἀν-ωφέλητος, -ον (ὠφελέω), ανωφελής, μάταιος, άχρηστος, σε Σοφ.· *τινι*, σε κάποιον, σε Αισχύλ.

ἄνωχθι, ἀνώχθω, β΄ και γ΄ ενικ. προστ. του ἄνωγα· **ἄνωχθε**, β΄ πληθ.

ἀν-ώχυρος, -ον (ὀχυρός), μη οχυρομένος, σε Ξεν.

ἄξαι, ἄξασθαι, απαρ. Ενεργ. και Μέσ. αορ. α΄ του ἄγνυμι.

ἄξας, μτχ. αορ. α΄ του ἄϊσσω.

ἄ-ξεινος, -ον, Ιων. αντί ἄ-ξενος.

ἄξέμεν, ἄξέμεναι, Επικ. μέλ απαρ. του ἄγω.

ἄ-ξενος, Ιων. και ποιητ. **ἄ-ξεινος, -ον, I.** φιλόξενος, λέγεται για πρόσωπα, σε Ησίοδ., Πλάτ.· λέγεται για τόπους, σε Σοφ., Ευρ.· συγκρ. και υπερθ. *-ώτερος, -ώτατος*, σε Ευρ. **II.** **ἄξεινος ή ἄξενος** (ενν. *πόντος*), ο Ἀξενος, μεταγεν. αποκαλούμενος Εύξεινος (Eixeinus qui nunc Axenus ille fuit, σε Οβίδ.), σε Πίνδ., Ευρ.

ἄ-ξεστος, -ον (ξέω), απελέκητος, μη κατειργασμένος, σε Σοφ., Ανθ.

ἄξια, Ιων. **-ίη, ή** (**ἄξιος**), κόστος ή αξία πράγματος, με γεν., σε Ηρόδ., Ευρ.· η αξία των χρημάτων, τιμή, ποσό, σε Ηρόδ.· *τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι*, εκτιμώντας την ποινή στην πραγματική της αξία, σε Πλάτ.· *κατ' ἀξίαν τῆς οὐσίας*, σε Ξεν. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αξία, φήμη, κατάταξη, τιμή, σε Θουκ. κ.λπ. **3.** γενικά, η αξία ενός ανθρώπου, *τὴν ἀξίαν λαμβάνειν, τῆς ἀξίας τυγχάνειν*, παίρνει αυτό που του αξίζει, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *κατ' ἀξίαν*, σύμφωνα με την αξία, όπως πρέπει, σε Ευρ., Πλάτ.· *παρὰ τὴν ἀξίαν, οὐ κατ' ἀξίαν*, σε Θουκ., Δημ.

ἄξ-άγαστος, -ον, αξιοθαύμαστος, σε Ξεν.

ἄξι-άκουστος, -ον, άξιος να ακουστεί, σε Ξεν.

ἄξι-ακρόατος, -ον (ἀκροάομαι), αυτός που αξίζει να τον ακούσει κάποιος, σε Ξεν.

ἄξι-αφήγητος, Ιων. **ἄξι-απήγ-, -ον** (ἀφηγέομαι), ο άξιος αφηγήσεως, σε Ηρόδ.

ἄξι-έπαινος, -ον, άξιος επαίνου, σε Ξεν.

ἀξι-έραστος, -ον, αξιαγάπητος, σε Ξεν.

ἀξίνη[τ], ἡ, κεφαλή τσεκουριού, σε Ομήρ. Ιλ.· πέλεκυς μάχης, στο ίδ.· γενικά, τσεκούρι, πέλεκυς, σε Ξεν., Κ.Δ. (ἀγν. προέλ.).

ἀξιο-βίωτος, -ον, αυτός για τον οποίο αξίζει να ζει κάποιος, σε Ξεν.

ἀξιο-εργός, -όν (ἔργον), ικανός προς εργασία, σε Ξεν.

ἀξιο-ζήλωτος, -ον, αξιοζήλευτος, σε Πλούτ.

ἀξιο-θαύμαστος, -ον, άξιος θαυμασμού, σε Ξεν.

ἀξιο-θέατος, Ιων. **-ητος, -ον**, άξιος προς θέαση, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀξιο-θρήνος, -ον, άξιος προς θρήνο, σε Ευρ.

ἀξιο-κοινωνήτος, -ον (κοινωνέω), άξιος της παρέας κάποιου, σε Πλάτ.

ἀξιο-κτητος, -ον (κτάομαι), άξιος προς απόκτηση, σε Ξεν.

ἀξιο-λογος, -ον (λέγω), **1.** άξιος προς αναφορά, αξιομνημόνευτος σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.· *πόλεμος αξιολογώτατος*, σε Θουκ.· *επίρρ. -γως*, σε Ξεν. **2.** λέγεται για πρόσωπα, διακεκριμένος, επιφανής, σημαντικός, σε Θουκ.

ἀξιο-μακάριστος[κᾱ], **-ον**, άξιος να θεωρείται χαρούμενος, σε Ξεν.

ἀξιο-μάχος, -ον (μάχομαι), **1.** ισάξιος με κάποιον στη μάχη ή στον πόλεμο, *τινι*, σε Ηρόδ., Θουκ.· *πρός τινα*, σε Πλούτ.· *απόλ.*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με *απαρ.*, επαρκής σε δύναμη ή αριθμό ώστε να κάνει κάτι, *στον ίδ.*· *επίρρ. -χως*, σε Πλούτ.

ἀξιο-μνημόνευτος, -ον (μνημονεύω), άξιος προς αναφορά, σε Πλάτ., Ξεν.· *ευσχημάτιστος, όμορφος*, σε Μανέθ.

ἀξιο-νίκος, -ον (νίκη), άξιος προς νίκη, σε Ξεν.· με *απαρ.*, *άξιονικότερος ἔχειν τοῦτο τὸ κράτος*, ο περισσότερο άξιος να κρατήσει την εξουσία, σε Ηρόδ.

ἀξιο-πενθής, -ές (πένθος), άξιος πένθους, θρήνου, σε Ευρ.

ἀξιο-πιστος, -ον, έμπιστος, εχέμυθος, αξιόπιστος, σε Πλάτ., Δημ.· *εἴςτι*, σε κάτι, σε Ξεν.

ἀξιο-πρεπής, -ές (πρέπω), ευπρεπής, ευσχήμων, πρέπων, σε Ξεν.

ἀξι-όρᾱτος, -ον, άξιος να δει κάποιος, σε Λουκ.

ἄξιος, -ία, -ιον (ἄγω IV), **I. 1.** αυτός που ζυγίζει ισάξια, ο ίσης αξίας, ισάξιος, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· *οὐδ' ἐνὸς ἄξιοί εἰμεν Ἑκτορος*, δεν αξίζουμε όσο ένας Έκτορας, σε Ομήρ. Ιλ.· *πάντων ἄξιον ἡμαρ*, Λατ. *instar omnium*, στο ίδ.· *πολλοῦ ἄξιος*, αυτός που αξίζει πολύ, σε Ξεν.· *πλείστου ἄξιον*, *quantivis petii*, σε Θουκ.· *ομοίως, παντὸς τοῦ παντὸς ἄξιον*, σε Πλάτ.· *λόγου ἄξιος* = *αξιόλογος*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *αντίθ. προς αυτά είναι το οὐδενὸς ἄξ.*, σε Θεόγν.· *ὀλίγου, σμικροῦ ἄξ.*, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** με *δοτ. προσ.*, *σοὶ δ' ἄξιόν ἐστιν ἀμοιβῆς*, αξίζει αμοιβή σε εσένα, δηλ. θα σου αποδοθεῖ αντάλλαγμα, σε Ομήρ. Οδ.· *πολλοῦ ἢ πλείστου ἄξιον εἶναι τινι*, σε Ξεν. κ.λπ. **3.** *απόλ.*, **α)** *αξιόλογος, έξοχος*, λέγεται για πρόσωπα και πράγματα, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· *στην Αττ.* έχει μερικές φορές αντίθετη σημασία, στοιχειώδους τιμής, φθινό, σε Αριστοφ. **β)** λέγεται για πράγματα, αντάξιος, άξιος, δίκη, σε Σοφ.· *χάρις*, σε Ξεν. **4.** *επαρκής για, με γεν.*, σε Δημ. **II. 1.** άξιος για, με γεν. *πράγμ.*, *φυγῆς*, *γέλωτος*, σε Ευρ.· με *γεν. προσ.*, *ποιεῖν ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε πατέρων*, σε Θουκ.· με *γεν. πράγμ.* και *δοτ. προσ.*, *ἡμῖνδ' Ἀχιλλεὺς ἄξιος τιμῆς*, είναι άξιος να τον τιμούμε, σε Ευρ.· *πολλῶν ἀγαθῶν ἄξιος ὑμῖν*, σε Αριστοφ. **2.** με *απαρ.*, *πεφάσθαι ἄξιος*, άξιος για να σκοτωθει, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄξιός εἰμι πληγὰς λαβεῖν*, ειμαι άξιος να με μαστιγώσουν, σε Αριστοφ. **3.** *ἄξιόν (ἐστι)*, είναι πρέπον, δέον, αρμόζον, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· με *δοτ. προσ.* και *απαρ.*, *τῇ πόλει ἄξιον ζυλλαβεῖν τὸν ἄνδρα*, είναι πρέπον για την πόλη, είναι καθήκον της να συλλάβει τον άνδρα, σε Αριστοφ.· *το απαρ.* μερικές φορές παραλείπεται,

ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι, εἶναι σύμφωνον στα μάτια της Ελλάδας (έτσι να πράξει), στον ιδ. **III.** *επίρρ. ἀξίως*, με γεν., ἄξια, σε Ηρόδ.· ἀπόλ., σε Σοφ.

ἄξιό-σκεπτος, -ον (σκέπτομαι), ἄξιος περισυλλογής, σε Ξεν.

ἄξιο-σπούδαστος, -ον (σπουδάζομαι), ἄξιος σπουδής ή επιμέλειας, σε Ξεν.

ἄξιο-στράτηγος, -ον, ἄξιος να είναι στρατηγός, σε Ξεν.

ἄξιο-τέκμαρτος, -ον (τεκμαίρομαι), ἄξιος να αποδειχθεί, αξιόπιστος, σε Ξεν.

ἄξιο-φίλητος[ι], -ον (φιλέω), ἄξιος αγάπης, αξιέραστος, σε Ξεν.

ἄξιό-χρεως, -εων, γεν. -ω· Ιων. **ἄξιόχρεος, -ον**, ουδ. πληθ. *ἄξιόχρεα· (χρέος)*·

ἄξιος για κάτι, και ομοίως· **I. 1.** ἀπόλ. όπως το *ἀξιόλογος*, αξιομνημόνευτος, σημαντικός, αξιόλογος, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** εξυπηρετικός, επαρκής, αρκετός, *αἰτίη*, σε Ηρόδ.· ἄξ. *ἐγγυηταί*, αξιόπιστοι, βασικοί, αξιόχρεοι, σε Πλάτ. **II.** με απαρ., ικανός, επαρκής να πράξει, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. **III.** με γεν. πράγμ., ἄξιος, ἀντάξιος, σε Ηρόδ., Δημ.

ἄξιόω, μέλ. -ώσω, παρακ. *ἡξίωκα* — Παθ. μέλ. *ἄξιωθήσομαι* και στον μέσο τύπο *ἀξιόωσομαι*· ἀόρ. α' *ἡξιώθην*, παρακ. *ἡξίωμαι*· (ἄξιος)· **I. 1.** σκέπτομαι ή θεωρώ ἄξιο είτε κάποιου πράγματος είτε αμοιβής, σε Ευρ., Ξεν.· ή ακόμα ποινής, σε Ηρόδ., Πλάτ. — Παθ., θεωρούμαι ἄξιος, *τινός*, σε Ηρόδ., Ευρ.

κ.λπ. **2.** με αιτ. προσ., εκτιμώ, τιμώ, σε Τραγ. **II.** με αιτ. προσ. και απαρ., **1.** θεωρώ κάποιον ικανό να πράξει ή να είναι, σε Ευρ. κ.λπ. — Παθ., σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** θεωρώ κατάλληλο, ελπίζω, απαιτώ, προσδοκώ ότι, Λατ. *postulare*, ἄξ. *τινὰ ἐλθεῖν*, σε Ηρόδ., κ.λ. **III. 1.** με απαρ. μόνο, ἄξ. *κομίζεσθαι, τυγχάνειν*, κομίζω, θεωρώ κάποιον ἄξιο να παραλάβει, προσδοκώ να παραλάβει, σε Θουκ. — Παθ., αξιώνομαι να πράξω, σε Δημ. **2.** νομίζω πρόπον, προσδοκώ, αποφασίζω, συναινώ, *ἄξιῳ θανεῖν*, σε Σοφ.· *εἴ τις ἀξιοῖ μαθεῖν*, αν ευαρεστεῖται στο να μαθαίνει, σε Αισχύλ.· ομοίως στη Μέσ., *ἀξιοῦσθαι μέλειν*, ευαρεστεύομαι να φροντίζω για, στον ιδ., κ.λ.· επίσης ως γνήσιο Μέσ., *οὐκ ἀξιεύμενος*, μη θεωρώντας τον εαυτό του ἄξιο, σε Ηρόδ. **IV.** διεκδικώ, ισχυρίζομαι, *νικᾶν ἡξίουν*, διεκδίκησε τη νίκη, σε Θουκ.· ἀπόλ., εγείρω αξίωση, στον ιδ. **V.** θεωρώ, έχω τη γνώμη, σε Δημ.· *ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι*, σε τέτοια κατάσταση γνώμης, σε Θουκ.

ἄξιωμα, -ατος, τό (ἄξιόω), **I. 1.** αυτό για το οποίο κάποιος θεωρείται ἄξιος, τιμή, σε Ευρ.· *γάμων ἄξ.*, τιμή γάμου, στον ιδ. **2.** τιμή, εκτίμηση, φήμη, Λατ. *dignitas*, σε Ευρ., Θουκ. **3.** τάξη, θέση, σε Θουκ.· λέγεται για πράγματα, ἄξια, ποιότητα, στον ιδ. **II. 1.** αυτό που θεωρείται κατάλληλο, σκέψη, απόφαση, σκοπός, επιδίωξη, σε Σοφ., Δημ. **2.** στα Μαθηματικά, αυταπόδεικτο θεώρημα, αξίωμα, σε Αριστ.

ἄξιωσις, γεν. -εως, Ιων. -ιος, ή (ἄξιόω), **I. 1.** ἄξια θεώρησης, σε Ηρόδ. **2.** η θεώρηση κάποιου ως ἄξιου, υπόληψη, φήμη, σε Θουκ. **II.** διεκδίκηση, αξίωση, απαίτηση, στον ιδ. **III.** η θεώρηση ότι κάτι είναι πρόπον, γνώμη, αρχή, αξίωση, στον ιδ. **IV.** ἄξ. *τῶν ὀνομάτων*, η σημασία των λέξεων, στον ιδ. **ἄ-ξόανος, -ον (ξόανον)**, αυτός που δεν έχει σκαλισμένα σύμβολα ή εικόνες, σε Λουκ.

ἄξόνιος, -α, -ον (ἄξων), αυτός που ανήκει στον ἄξονα, σε Ανθ.

ἄ-ξυγκρότητος, -ον (συγκροτέω), μη συγκολλημένος με σφυρηλάτηση· μεταφ. λέγεται για τα κουπιά, μη εξασκημένος να κωπηλατεί ταυτόχρονα με άλλον, σε Θουκ.

ἄ-ξῦλος, -ον (ξύλον), **I.** ο χωρίς ξύλα, *ἄξυλος ὕλη*, μη αραιωμένη, δηλ. πυκνή, σε Ομήρ. Ιλ.· άλλοι θεωρούν, δάσος από το οποίο δεν έχει κοπεί ξυλεία, πυκνό δάσος. **II.** αυτός που δεν έχει δάσος, σε Ηρόδ.

ἄ-ξυμ-, ἄ-ξυν-, βλ. ἄ-συμ-, ἄ-συν-.

ἄ-ξύστατος, -ον, βλ. ἄ-σύστατος.

ἄξων, -ονος, ὁ (ἄγω), I. ἄξονας, Λατ. axis, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II.** οἱ ἄξονες, οἱ ξύλινοι πίνακες των νόμων του Σόλωνα, φτιαγμένοι ὥστε να στρέφονται πάνω σε ἄξονα, σε Πλούτ.

ἄοζος, ὁ, υπηρέτης, δούλος, σε Αισχύλ. (πιθ. ἀπό τα ααθροιστικό και το ὁδός· πρβλ. ἄ-κόλουθος).

ἄοιδή, [ᾶ] Αττ. συνηρ. ᾠδή, ἡ (ἁείδω), **1.** τραγούδι, εἴτε τραγούδισμα εἴτε ἡ τέχνη του ἁσματος, σε Όμηρ.· ἢ ἡ ἴδια πράξη του τραγουδίσματος, το τραγούδι, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αὐτό που ἄδεται, το τραγούδι, σε Όμηρ. κ.λπ. **3.** το θέμα του τραγουδιού, σε Ομήρ. Οδ.

ἄοιδιᾶω, ποιητ. ἀντί ἁείδω, ψάλλω, μέλπω, τραγουδῶ, σε Ομήρ. Οδ.

ἄοιδιμος, -ον (ἄοιδή), αὐτός του οποίου το ὄνομα ἀποτελεῖ θέμα ὠδῆς ἢ ραψωδίας, φημισμένος, αὐτός του οποίου ἡ φήμη ἔχει ἀποτυπωθεῖ στο τραγούδι, σε Ηρόδ.· με ἀρνητική σημασία, διαβόητος, κακόφημος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄοιδο-θέτης, -ου, ὁ (τίθημι), ποιητής που καλλιεργεῖ το εἶδος της λυρικής ποίησης, λυρικός ποιητής, σε Ἀνθ.

ἄοιδο-μάχος[ᾶ], -ον (μάχομαι), λέγεται για γραμματικούς, αὐτός που ἐμπλέκεται σε ἀτέρμονες ἐρίδες για το περιεχόμενο ποιητικῶν λέξεων και ἐκφράσεων ἢ για την ἐρμηνεία των στίχων, σε Ἀνθ.

ἄοιδο-πόλος, ὁ (πηλέω), αὐτός που καταγίνεται με τις ὠδές, ο ποιητής, σε Ἀνθ.

ἄοιδός, ὁ (ἁείδω)· I. 1. αὐτός που ἀσχολεῖται με την μουσική, την ποίηση ἢ με το σύνθετο εἶδος της ραψωδίας, ραψωδός, βάρδος, Λατ. vates, σε Όμηρ., Ηρόδ.· με γεν., *χρησμοῶν ἄοιδός*, σε Ευρ.· λέγεται για τον πετεινό, σε Θεόκρ. **2.** ὡς θηλ., ψάλτρια, λέγεται για την κηδεῖα, σε Ησίοδ.· λέγεται για τη Σφίγγα, σε Σοφ. **3.** αὐτός που θεραπεύει με τη μαγική δύναμη ἐπαναλαμβανομένων μουσικοποιητικῶν και ρυθμικῶν μοτίβων, δηλ. ἐπωδῶν· γόης, γητευτής, Λατ. incantatos, στον ἰδ. **II.** ὡς ἐπίθ., ὠδικός, καλλίφωνος, ἐναρμόνιος, μελωδικός· ὄρνις ἄοιδοτάτα, σε Ευρ.

ἄοιδο-τόκος, -ον (τίκτω), αὐτός που ἐμπνέει ὠδή, ποίηση και μουσική, σε Ἀνθ.

ἄ-οίκητος, -ον (οἰκέω)· I. ἀκατοίκητος, αὐτός που εἴτε δεν κατοικεῖται ἀπό ἀνθρώπους εἴτε εἶναι ἀπρόσφορος ὡς τόπος κατοικίας, σε Ηρόδ. **II.** ἄστεγος, ἀνέστιος, σε Δημ.

ἄ-οικος, -ον· I. αὐτός που δεν ἔχει δική του οἰκογένεια, ἄστεγος, ἀνέστιος, σε Ησίοδ., Σοφ. κ.λπ. **II.** ἄοικος εἰσοίκησης, ἡ κατοικία που δεν ἀξίζει να φέρει αὐτό το ὄνομα, δηλ. ἄθλια, ἐλεεινή κατοικία, τρώγλη, σε Σοφ.

ἄοινος, -ον· 1. αὐτός που δεν συνίσταται ἀπό ἢ δεν περιέχει κρασί· ἄοινοι χοαί, σπονδές που δεν περιείχαν κρασί, τέτοιες ὅπως ἐκείνες που προσφέρονταν στις Ἐρινύες, σε Αισχύλ.· ἐξού ο Σοφ. ἀποκαλεῖ τις Ἐρινύες με το προσωνύμιο ἄοινοι· ἄοίνοις ἐμμανεῖς θυμώμασιν, αὐτοὶ που ἔχουν κυριευθεῖ ἀπό μανία, ὄχι ἐξαιτίας της μέθης ἀλλά του ἀσίγαστου μίσους, σε Σοφ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αὐτός που δεν πίνει καθόλου κρασί, ο νηφάλιος, σε Ξεν.· λέγεται για τόπο, αὐτός που δεν παράγει οἶνο, λέγεται για τα ἀμπέλια, στον ἰδ.

ἄ-οκνος, -ον, αὐτός που δεν ἔχει δισταγμό ἢ ἐνδοιασμό, ἀποφασιστικός, ἀκαταπόνητος, ἀκατάβλητος, ἐργατικός, ἀκούραστος, φιλόπονος, σε Ησίοδ., Σοφ., Θουκ.

ἀ-ολλής, -ές (α αθροιστικό και εἶλω· πρβλ. [ἀλής](#)), πάντοτε στον πληθ., όλοι μαζί, σε ομάδες, σε πυκνές πολεμικές παρατάξεις ή πλήθη, σε Όμηρ., Σοφ. κ.λπ.

ἀολλίζω, μέλ. -ίσω· Επικ. αόρ. α' ἀόλισσα — Παθ., Επικ. απαρ. αορ. α' ἀολλισθήμεναι· (ἀολλής)· **I.** συγκεντρώνω στο ίδιο μέρος, συναθροίζω, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ., συνέρχομαι στον ίδιο τόπο από κοινού, συγκεντρώνομαι, στο ίδ. **II.** λέγεται για πράγματα, συναθροίζω, συσσωρεύω, επισωρεύω, σε Ανθ.

ἄ-οπλος, -ον, αυτός που δεν φέρει ασπίδες (ὄπλα), που δεν φέρει βαρύ οπλισμό, σε Θουκ. κ.λπ.· γενικά, αυτός που δεν φέρει όπλα, πολεμικό εξοπλισμό, σε Πλάτ.· ἄρμα ἄοπλον, το πολεμικό άρμα που δεν φέρει δρέπανα, σε Ξεν.

ἄορ, ἄορος, τό (ἀείρω), ξίφος που κρέμεται από ειδική ζώνη (πρβλ. [ἄορτήρ](#)), ξίφος εν γένει, σε Όμηρ.· ο Όμηρ. χρησιμ. επίσης αιτ. πληθ. ἄορας. (ἄ στον τύπο ἄορ· αλλά στις τρισύλλαβες πτώσεις επίσης ἄ).

ἀ-όρᾱτος, -ον· I. αυτός τον οποίο δεν μπορεί να δει ή να διακρίνει κάποιος με το βλέμμα, αόρατος, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν είδε, που δεν είχε οπτική επαφή, σε Λουκ.

ἄοργησία, ἡ, έλλειψη του ψυχικού πάθους της οργής, παντελής απουσία οργής, σε Αριστ.

ἀ-όργητος, -ον (όργή), αυτός που δεν είναι δυνατόν να καταληφθεί από οργή, πράος, σε Αριστ.

ἀ-όριστος (όρίζω)· I. αυτός που δεν έχει όρια, σύνορα, σε Θουκ. **II.** αυτός που δεν έχει καθοριστεί, απροσδιόριστος, συγκεχυμένος, σε Δημ. κ.λπ.

ἄ-ορνος, -ον (όρνις)· I. αυτός που δεν έχει πουλιά, σε Σοφ. **II.** Ἀορνος, ό, η λίμνη Αορνος, Λατ. Avernus, σε Στράβ.

ἄορτέω, εκτεταμ. τύπος του ἀείρω, μόνο στη μτχ. Παθ. αορ. α' ἄορτηθείς, αναρτημένος, αιωρούμενος, σε Ανθ.

ἄορτήρ, -ῆρος, ό (ἀείρω), ζώνη, ιμάντας απ' όπου μπορεί κάποιος να κρεμάσει κάτι, ζώνη από την οποία κρεμόταν το ξίφος, σε Όμηρ.· ιμάντας απ' όπου κρεμόταν το σακίδιο, γυλιός, σε Ομήρ. Οδ.

ἄορτο, Ιων. αντί ἡορτο, γ' ενικ. Παθ. υπερσ. του ἀείρω.

ἄοσσέω, απαρ. αορ. α' ἄοσσησθαι (ἄσζος), βοηθώ, συντρέχω, τινί, σε Μόσχ.

ἄοσσητήρ, -ῆρος, ό, βοηθός, επίκουρος, αρωγός, σε Όμηρ.

ἄ-ουττος, -ον (οὐτάω), αυτός που δεν έχει τραυματιστεί, δεν έχει πληγωθεί ή βλαφθεί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-όχλητος, -ον (όχλέω), ανενόχλητος, ήρεμος, γαλήνιος, σε Λουκ.

ἀπαγγελία, ἡ, 1. αναφορά ή λογοδοσία, όπως αυτή ενός πρέσβη, σε Δημ. **2.** αφήγηση, εξιστόρηση, από στήθους απαγγελία, σε Θουκ.

ἀπ-αγγέλλω, μέλ. -αγγελῶ, Ιων. -έω· αόρ. α' -ἡγγεῖλα — Παθ. παρακ. -

ἡγγελμαι, αόρ. α' -ἡγγέλθην, μεταγεν. -ἡγγέλην· **1.** λέγεται για αγγελιαφόρο ή απεσταλμένο, φέρνω ειδήσεις, αναφέρω, ανακοινώνω, γνωστοποιώ, τί τινι, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.· τι πρός τινα, σε Αισχύλ. κ.λπ.· ἀπαγγέλλω τι οἴκαδε, φέρνω μήνυμα ή αναφορά στην πατρίδα μου, σε Πλάτ.· ἀπὸλ., πάλιν

ἀπαγγέλλω, φέρνω πίσω ειδήσεις, αναφέρω απαντώντας σε, σε Ομήρ. Οδ. —

Παθ., ἐξῶν ἀπηγγέλετο, εξ όσων ανέφερε ή ανήγγειλε, σε Δημ.· με μτχ.,

ἀπηγγέλθη ἐκκεκλεμμένος, αναφέρθηκε ότι είχε κλαπεί, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για αγορητή ή συγγραφέα, διηγούμαι, αφηγούμαι, λέγω, εξιστορώ, στον ίδ., Αττ.

ἀπαγγελτήρ, -ῆρος, ὁ, αγγελιαφόρος, αυτός που ανακοινώνει, που γνωστοποιεί, σε Ανθ.

ἄπαγε, επίρρ. (κανονικά προστ. του *ἀπάγω*, με αμτβ. σημασία), μακριά! φύγε! τσακίσου! κάτω τα χέρια σου! Λατ. *apage!* σε Ευρ., Αριστοφ.

ἀ-παγής, -ές (πήγνυμι), αυτός που δεν είναι σταθερός, σκληρός ή στερεός, λέγεται για τις τιμές των Περσών, σε Ηρόδ.

ἀπ-ᾄγινέω, Ιων. αντί *ἀπάγω*, μόνο σε ενεστ. και παρατ., λέγεται κυρίως για την υπαγωγή σε φορολόγηση, κομίζω φόρο ως υποτελής, σε Ηρόδ.

ἀπαγόρευσις, -εως, ἡ, κατάπτωση της σωματικής ρώμης, φυσική κόπωση, εξάντληση των σωματικών δυνάμεων, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀπαγορευτέον, ρημ. επίθ. του *ἀπαγορεύω*, αυτό που πρέπει κάποιος να απαγορεύει ή να παραιτείται από, σε Λουκ.

ἀπ-ᾄγορεύω, κατά κανόνα σε ενεστ. και παρατ. (το *ἀπερῶ* χρησιμ. ως μέλ., το *ἀπεῖπον* ως αόρ., *ἀπείρηκα* ως παρακ., και τα *ἀπορρηθήσομαι*, *ἀπερρήθην*, *ἀπείρημαι*, ως Παθ. μέλ., αόρ. και παρακ.)· **I. 1.** απαγορεύω, δεν επιτρέπω· *ἀπαγορεύω τινὰ μὴ ποιεῖν τι*, σε Ηρόδ., Αττ.· *τινά*, σε Ξεν. **2.** αποτρέπω, σε Ηρόδ. **II.** αμτβ., αποχαιρετώ, με δοτ.· *ἀπαγορεύω τῷ πολέμῳ*, παραιτούμαι από, εγκαταλείπω, αποκηρύσσω τον πόλεμο, σε Πλάτ.· με μτχ., παραιτούμαι από το να κάνω κάτι, σε Ξεν.· απόλ., παραιτούμαι, καταπίπτω, φθείρομαι, εκπίπτω, εκλείπω, καταβάλλομαι, στον ίδ.· λέγεται για πράγματα, τὰ *ἀπαγορεύοντα*, τα φθαρμένα και ως εκ τούτου άχρηστα από την πολυχρησία, στον ίδ.

ἀπ-αγριόομαι, παρακ. -*ηγριόωμαι*, Παθ., γίνομαι άγριος ή αποθηριώνομαι, σε Σοφ.

ἀπ-αγchonίζω, μέλ. -*σω* (*άγchόνη*), κρεμώ κάποιον από τον λαιμό και έτσι τον πνίγω, σε Ανθ.

ἀπ-άγchω, μέλ. -*άγchω*, στραγγαλίζω, πνίγω, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ.· πνίγομαι από την οργή μου, σε Αριστοφ. — Μέσ. και Παθ., *απαγchonίζω* τον εαυτό μου, οδηγούμαι στην άγchόνη, *απαγchonίζομαι*, σε Ηρόδ., Αττ.· είμαι έτοιμος να κρεμαστώ, σε Αριστοφ.

ἀπ-άγω, μέλ. -*άξω*· **I. 1.** οδηγώ μακριά, αρπάζω, σε Ομήρ. Οδ., Τραγ. — Μέσ., λαμβάνω μαζί μου ή για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ., Τραγ. — Παθ., *έξ όξῷ ἀπηγμένος*, αυτός που απολήγει σε αιχμή, ο αιχμηρός, ο μυτερός, σε Ηρόδ. **2.** αμτβ. (ενν. *εαυτόν*), αποσύρομαι, αφίσταμαι, αποχωρώ, απομακρύνομαι, στον ίδ., Ξεν.· πρβλ. **ἄπαγε**. **II.** φέρνω πίσω, φέρνω στην πατρίδα, σε Όμηρ., Αττ. **III.** επιστρέφω, αποδίδω ό,τι οφείλω, ανταποδίδω την ευεργεσία που μου έχει γίνει, ξεπληρώνω, πληρώνω, *τόν φόρον*, σε Αριστοφ., Θουκ. **IV.** συλλαμβάνω και οδηγώ με τη χρήση βίας, *παρά τινα*, σε Ηρόδ.· ιδίως ως Αττ. νομικός όρος, οδηγώ ενώπιον κάποιου άρχοντα και κατηγορώ, υποβάλλω μήνυση, σε Δημ.· συνεπώς, οδηγώ στη φυλακή, σε Πλάτ. κ.λπ. **V.** λέγεται για συζήτηση, απομακρύνω τη συζήτηση από το συγκεκριμένο θέμα, οδηγώ τη συζήτηση μακριά από το ζήτημα που πραγματεύεται, παροδηγώ τη συζήτηση, στον ίδ. κ.λπ.

ἀπάγωγή, ἡ, I. το να οδηγεί κάποιος κάτι μακριά, σε Ξεν. **II.** πληρωμή φόρου ή εισφοράς, σε Ηρόδ. **III.** ως Αττ. νομικός όρος, διαδικασία με την οποία κάθε άνθρωπος που γινόταν αντιληπτός την ώρα που αδικοπραγούσε (*έπ' αὐτοφώρῳ*), μπορούσε να συλληφθεί και να οδηγηθεί ενώπιον των Αρχόντων, σε Ρήτ.· γραπτή καταγγελία που υποβαλλόταν στους άρχοντες που είχαν αρμοδιότητα δικαστή, σε Λυσ.

ἀπ-ᾄδεῖν, Ιων. -*είειν*, απαρ. αορ. β' του *άφ-ανδάνω*.

ἀπ-ᾶδω, μέλ. -ᾶσομαι, **I.** τραγουδῶ παράφωνα, εἶμαι εκτός μουσικού τόνου, της κλίμακας, σε Πλάτ. **II.** μεταφ., **1.** διαφωνῶ, διαφέρω, ἀπ' ἀλλήλων, στον ίδ. **2.** απομακρύνομαι, αποπλανῶμαι, παροδηγούμαι, ἀπὸ τοῦ ἐρωτήματος, στον ίδ.

ἀπ-ᾰείρω, αόρ. ἀ' -ῆειρα, ποιητ. ἀντί ἀπαίρω, ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ, σε Ευρ. — Μέσ., ἀναχωρῶ ἀπό, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-ᾄθᾶνᾷτίζω, μέλ. —σω, στοχεύω, κλίνω προς την αθανασία, σε Πλάτ., Αριστ.

ἀπάθεια, ή, ἔλλειψη συναίσθησης ή αίσθησης, αναισθησία, ἔλλειψη παθών, σε Αριστ.

ἀ-πᾰθής, -ές (πάθος), I. αυτός που δεν υποφέρει ή δεν έχει υποφέρει, αυτός που δεν έχει πείρα ενός πράγματος, με γεν., σε Θέογν., Ηρόδ., Αττ.· απόλ., σε Αττ. **II.** αυτός που είναι απαλλαγμένος από πάθη ή απρόσβλητος από αισθήματα, ο αναισθητος· επίρρ., *ἀπαθῶς ἔχειν*, δεν έχω συναισθήματα, είμαι αναισθητος, σε Πλούτ.

ἀπαί, ποιητ. αντί *ἀπό*, σε Ησίοδ.

ἀπ-αιγειρόομαι, Παθ., μεταβάλλομαι, μεταμορφώνομαι σε αίγειρο, σε ψηλόκορμη λεύκα, σε Στράβ.

ἀ-παιδᾰγώγητος, -ον, αυτός που δεν έχει παιδαγωγό, δάσκαλο ή καθοδηγητή, σε Αριστ.· *απαίδευτος*, αδίδακτος, *τινος*, σε κάτι, στον ίδ.

ἀπαιδευσία, ή, I. 1. ἔλλειψη εκπαιδύσεως, σε Θουκ., Πλάτ. **2.** άγνοια, αμάθεια, αδαημοσύνη, αγροίκοι τρόποι, σκαιότητα, σε Πλάτ. κ.λπ. **II.** με γεν., *ἀπαιδευσία ὀργῆς*, λόγω της ἔλλειψης εκπαιδύσεως για την αυτοσυγκράτηση της οργῆς, σε Θουκ.

ἀ-παίδευτος, -ον, I. 1. αυτός που δεν έχει λάβει εκπαίδευση, σε Ευρ., Πλάτ.· με γεν., *αυτος που δεν έχει ασκηθεί ή λάβει καθοδήγηση σε κάτι*, σε Ξεν. **2.** αμαθής, αδαής, αγροίκος, άξεστος, σε Ευρ., Πλάτ. **II.** επίρρ., *ἀπαιδεύτως ἔχειν*, στερούμαι εκπαιδύσεως, δεν έχω λάβει παιδεία, σε Ευρ.

ἀπαιδία, ή (ἄπαις), ατεκνία, ἔλλειψη φυσικών απογόνων, σε Ηρόδ., Σοφ.

ἀπ-αιθριάζω, μέλ. -σω (*αἰθρία*), απομακρύνω τα σύννεφα από τον ουρανό, καθαρίζω τον ουρανό από τα σύννεφα, σε Αριστοφ.

ἀπ-αίνυμαι και ἀπο-αίνυμαι, αποθ., αφαιρώ, αποσπώ, *τί τινος*, σε Ομήρ. Οδ.· αποκόπτω, δρέπω, σε Μόσχ.

ἀπαιολλάω, μέλ. -ήσω, περιπλέκω, προκαλώ σύγχυση, παραπλανώ, σε Ευρ.

ἀπ-αιόλη, ή (αιόλος)· **I.** εξαπάτηση, δόλος, απάτη. **II.** *Απαιόλη ή Απαιολή*, η απάτη προσωποποιημένη, σε Αριστοφ.

ἀπαιόλημα, -ατος, τό, = το προηγ., σε Αισχύλ., Αριστοφ.

ἀπ-αιρεθέω, Ιων. αντί *ἀφ-αιρεθῶ*, υποτ. Παθ. αορ. α' του *ἀφαιρέω*· **ἀπ-αραιρημένος**, Ιων. μτχ. παρακ.

ἀπ-αίρω, Ιων. παρατ. *ἀπαίρεσκον*· μέλ. *ἀπᾰρῶ*, αόρ. α' *ἀπᾰρα*, παρακ.

ἀπᾰρκα· **I.** σηκώνω, εγείρω, παίρνω, απομακρύνω από, *τί τινος*, σε Ευρ.· απόλ., σε Ηρόδ. **II.** οδηγώ στρατιωτική δύναμη του ναυτικού ή του στρατού ξηράς, στον ίδ.· αμτβ. (ενν. *ναῦς, στρατόν* κ.λπ.), αποπλέω ή απέρχομαι, αναχωρώ, στον ίδ., Αττ.· με γεν., *ἀπαίρειν χθονός*, αναχωρώ από τη χώρα, σε Ευρ.· με σύστ. αντ., *ἀπαίρω πρεσβείαν*, ξεκινώ για να συμμετάσχω σε πρεσβεία ή ειδική αποστολή, σε Δημ.

ἄ-παις, ἄπαιδος, ό, ή, I. αυτός που δεν έχει φυσικά τέκνα, ο άτεκνος, ο άκληρος, σε Ηρόδ.· *τὰς ἄπαιδας οὐσίας*, η περιουσία που δεν έχει κληρονόμους να την καρπωθούν, σε Σοφ.· με γεν., *ἄπαις ἔρσηνος γόνου*, αυτός που δεν έχει άρρενες κληρονόμους, σε Ηρόδ.· *τέκνων ἄπαιδα*, σε Ευρ. κ.λπ. **II.** *Νυκτός παῖδες ἄπαιδες*, τα φυσικά τέκνα της Νύχτας, που όμως δεν είναι καθόλου τέκνα, είναι δηλ. ανυπόστατα, σε Αισχύλ.

ἀπ-αῖσσω, Αττ. -ᾄσσω, μέλ. -ζω, **I.** αναπηδώ, τινάζομαι από ψηλά, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αναπηδώ, τινάζομαι και φεύγω, εκτινάζομαι, σε Σοφ. [*ἀπᾰ*, σε Όμηρ.].

ἀπ-αισχύνομαι[ϋ], μέλ. -ὕνομαι, αποθ., αρνούμαι κάτι επειδή ντρέπομαι, συστέλλομαι από ντροπή, σε Πλάτ.

ἀπ-αιτέω, μέλ. -ήσω, **I.** απαιτώ να μου επιστραφεί κάτι, εγείρω απαίτηση, σε Ηρόδ.· *ἀπαιτῶ τί τινα*, απαιτώ κάτι από κάποιον, στον ίδ., Αττ.· *ἀπαιτῶ τὰ ὄπλα τοῦ πατρός*, σε Σοφ.· επίσης, *χάριν ἀπαιτῶ τινα*, σε Πλάτ. **II.** Παθ., **1.** λέγεται για πράγματα, απαιτούμαι προς πληρωμή, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, μου έχει προβληθεί απαίτηση από κάποιον· *ἀπαιτεῖσθαι εὐεργεσίαν*, σε Ξεν.

ἀπαίτησις, -εως, ἡ, η απαίτηση κάποιου να του επιστραφεί κάτι, σε Ηρόδ.· *ἀπαίτησιν ποιεῖσθαι*, προβάλλω επίσημη απαίτηση πριν προχωρήσω μέσω της δικαστικής οδού, σε Δημ.

ἀπαιτίζω, μόνον στη μτχ. ενεστ., = *ἀπαιτέω*, απαιτώ να μου επιστραφεί κάτι, *χρήματα*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-αιωρέομαι, Παθ., κρέμομαι από ψηλά προς τα κάτω, μετεωρίζομαι, περιίπταμαι, σε Ησίοδ.

ἀπ-ακρίβόομαι, Παθ., **I.** κατασκευάζομαι ή γίνομαι από κάποιον με μεγάλη ακριβολογία και επιμονή στη λεπτομέρεια, έχω κατασκευαστεί ή δημιουργηθεί τέλειος, σε Πλάτ., Ισοκρ. **II.** ως Μέσ., αποπερατώνω, αποτελειώνω, καθιστώ κάτι τέλειο, σε Ανθ., Λουκ.

ἀ-πάλαιστρος, -ον (*πῶλαιστρο*), αυτός που δεν έχει εξασκηθεί στην παλαιίστρα, που δεν έχει επιδεξιότητα στο αγώνισμα της πάλης, σε Ανθ.· αδέξιος, σκαιός, αγροίκος, σε Κικ.

ἀπ-άλαλκε, [πᾶ], γ' ενικ. ευκτ. αορ. β' *ἀπαλάλκοι* (χωρίς ενεστ. σε χρήση, βλ. [ἄλαλκε](#))· απωθώ, αποκρούω, αποδιώχνω, απομακρύνω κάτι από κάποιον, *τί τινος*, σε Όμηρ.· Επικ. απαρ. *ἀπαλαλκόμεν*, σε Θεόκρ.

ἀ-πάλαμνος, [πᾶ], -ον, ποιητ. αντί *ἀ-πάλαμος*· **I.** αυτός που δεν έχει χέρια, δηλ. ο ανίκανος, αυτός που δεν είναι ικανός για οτιδήποτε, άχρηστος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αμήχανος, αμελής, έκνομος, ανόσιος, παράνομος, αθέμιτος· *ἔρδειν ἔργ' ἀπάλαμνα*, σε Σόλωνα· *ἀπάλαμνόν τι πάσχειν*, σε Ευρ.

ἀ-πάλαᾶμος, -ον (*πᾶλάμη*) όπως το *ἀπάλαμνος*, άχρηστος, ανίκανος, σε Ησίοδ., Πίνδ. [*ᾶπ- χάριν μέτρου*].

ἀπ-ᾗλάομαι, Παθ., παρεκβαίνω, εκτρέπομαι από την ευθεία οδό, παραπλανώμαι, περιπλανιέμαι, σε Ησίοδ.

ἀπ-αλγέω, μέλ. -ήσω, παύω να αισθάνομαι πλέον πόνο για κάτι, *τι*, σε Θουκ.· *ἀπαλγέω τὸ πένθος*, αφήνω, παραμερίζω τη λύπη μου, σε Πλούτ.

ἀπ-ᾗλείφω, μέλ. -ψω, παρακ. -αλήλῖφα· σβήνω, εξαλείφω, ιδίως από επίσημο κατάλογο, σε Δημ.· *ἀπαλείφω τι*, παραγράφω, ακυρώνω κάτι, σε Αισχίν.

ἀπ-ᾗλέξω, μέλ. -αλεξήσω, **I. 1.** αποκρούω, αποδιώχνω, απωθώ, απομακρύνω κάτι από κάποιον, *τί τινος*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αντιστρόφως, προφυλάσσω κάποιον από το να υποφέρει κάτι, *τινά τινος*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** Μέσ., υπερασπίζω τον εαυτό μου, *ἀπαλέξασθαι [τι]*, σε Σοφ.

ἀπ-ᾗληθεύω, λέγω ολόκληρη την αλήθεια, στη Μέσ., σε Ξεν.

ἀπ-αλθαίνομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ., θεραπεύω εντελώς, αποθεραπεύω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπαλλάγῃ, ἡ (*ἀπαλλάσσω*)· **I. 1.** απολύτρωση, απελευθέρωση, ανακούφιση από κάτι, γλυτωμός από αυτό, *πόνων*, *ξυμφορᾶς*, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ. **2.** απόλ., διαζύγιο, σε Ευρ. **II.** (από τον Παθ. τύπο), **1.** αναχώρηση, απομάκρυνση, μέσο για αναχώρηση, διαφυγή, υποχώρηση, σε Ηρόδ.· ἡ *ἀπαλλαγὴ ἀλλήλων*, χωρισμός αυτών που συμπλέκονται μεταξύ τους, σε Θουκ.

2. ἀπαλλαγὴ τοῦ βίου, αναχώρηση από την ζωή, δηλ. θάνατος, σε Ξεν.·
ψυχῆς ἀπὸ σώματος, σε Πλάτ.

ἀπαλλακτέον, ρημ. ἐπιθ. του ἀπαλλάσσω, **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να
απελευθερώσει, να λυτρώσει κάποιον από κάτι, τινάτινος, σε Πλούτ. **II.** (από
τον Παθ. τύπο), αυτό από το οποίο πρέπει κάποιος να αποσυρθεί, να
υποχωρήσει, να γλυτώσει, τινός, σε Πλάτ.

ἀπαλλαξείω, εφετ. του ἀπαλλάσσομαι, επιθυμώ να ελευθερωθώ, να λυτρωθώ,
να απομακρυνθώ από κάποιον, τινός, σε Θουκ.

ἀπάλλαξις, -εως, ἡ = ἀπαλλαγὴ, σε Ηρόδ.

ἀπ-αλλάσσω, Αττ. **-ττω**, μέλ. -ζω, παρακ. ἀπήλλᾱχα, αόρ. α' ἀπήλλαξα —
Παθ. παρακ. ἀπήλλαγμα, Ιων. ἀπάλλαγμα, αόρ. α' ἀπηλλάχθην, Ιων. ἀπαλλ-
αόρ. β' ἀπηλλάγην [ᾱ]· μέλ. α' ἀπαλλαχθήσομαι, μέλ. β' ἀπαλλᾱγήσομαι —
Μέσ. μέλ. (με Παθ. σημασία) ἀπαλλάξομαι· αόρ. α' ἀπηλλαζόμην·

A. I. 1. Ενεργ., απελευθερώνω, ανακουφίζω, απολυτρώνω κάποιον από κάτι,
τινά τινος, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** απομακρύνω ή μετακινώ κάτι μακριά από
κάποιον, τί τινος, σε Ευρ. κ.λπ. **3.** με αιτ. μόνο, απομακρύνω, μεταφέρω
μακριά, αποπέμπω, τι ή τινά, στον ίδ., Θουκ. κ.λπ.· αφανίζω, καταστρέφω,
ἐαυτόν, σε Πλούτ. **II.** αμτβ., διαφεύγω, εκφεύγω, αποπερατώνω με
συγκεκριμένο τρόπο, οὐκ ὡς ἤθελε, σε Ηρόδ.· κακῶς ἀπήλλαξε, σε Πλάτ.·
χαίρων, σε Ηρόδ.· με γεν., αναχωρώ από, βίου, σε Ευρ. **B.** Παθ. και Μέσ., **I.**
1. απελευθερώνομαι ή ανακουφίζομαι από κάτι, γλιτώνω από αυτό, με γεν., σε
Ηρόδ., Αττ. **2.** εκφεύγω, διαφεύγω, καλῶς, σε Ευρ.· ἀζήμιος, σε Αριστοφ. **3.**
απόλ., αθώνομαι, απελευθερώνομαι, σε Δημ. **II. 1.** απέρχομαι, αναχωρώ
από, αποχωρώ, ἐκ χώρας, σε Ηρόδ. κ.λπ.· γῆς, σε Ευρ. **2.** ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ
βίου, αναχωρώ από την ζωή, πεθαίνω, στον ίδ.· και χωρίς το βίου, αναχωρώ,
αποχωρώ, πεθαίνω, στον ίδ., Θουκ. κ.λπ. **3.** ἀπαλλάσσομαι λέχους, παίρνω
διαζύγιο από τη γυναίκα μου, σε Ευρ. **4.** ἀπαλλάσσομαι τοῦ διδασκάλου,
εγκαταλείπω το σχολείο, δεν διδάσκομαι πλέον, σε Πλάτ. **5.** ἀπαλλάσσομαι ἐκ
παίδων, αποχωρίζομαι την παιδική ηλικία, ανδρώνομαι, σε Αισχίν. **6.** πολλὸν
ἀπηλλαγμένος τινός μακράν υποδεέστερος σε σχέση με κάποιον, σε Ηρόδ. **III.**
1. σταματώ από ή παύω να, τῶν μακρῶν λόγων, σε Σοφ.· σκωμμάτων, σε
Αριστοφ.· απόλ., παύω, κοπάζω, εγκαταλείπω, παραιτούμαι, σταματώ, σε
Σοφ., Πλάτ.· με μτχ., εἰπὼν ἀπαλλάγηθι, πες μας και σήκω φύγε, σε Πλάτ.·
επίσης στη μτχ. με ρήμα, οὐκοῦν ἀπαλλαχθεῖς ἄπει; τελείωνε τα λόγια σου και
σήκω φύγε, σε Σοφ. **2.** εγκαταλείπω την ἐχθρα, δηλ. συμφιλιώνομαι, σε Πλάτ.
ἀπ-αλλοτριώω, μέλ. -ώσω, παρακ. -ηλλοτριώκα· καθιστώ κάποιον ξένο,
αποξενώνω, σε Αισχίν., Αριστ.

ἀπαλλοτριώσεις, -εως, ἡ, αποξένωση, πώληση, παραχώρηση προς πώληση, σε
Αριστ.

ἀπ-ἄλοάω, ποιητ. **-οιάω**, μέλ. -ήσω, αλωνίζω· σῖτος ἀπηλοημένος (μτχ. Παθ.
παρακ.), σε Δημ.· μεταφ., χτυπώ, δέρνω, συνθλίβω, μωλωπίζω, σε Ομήρ. Ιλ.
ἀπᾱλό-θριξ, -τριχος, ὁ, ἡ, αυτός που έχει μαλακές τρίχες, απαλά μαλλιά, σε
Ευρ.

ἀπᾱλός, -ή, -όν, Αιολ. ᾱπ- **I.** μαλακός στην αφή, τρυφερός, λέγεται για το
ανθρώπινο σώμα, σε Όμηρ., Σοφ.· λέγεται για νωπούς καρπούς που πρόσφατα
ωρίμασαν, σε Ηρόδ.· λέγεται για τρυφερή σάρκα, κρέας, σε Ξεν. **II.** μεταφ.,
μαλακός, μελίχιος, πράος, ήσυχος, ήπιος, γλυκός· ἀπαλὸν γελάσαι, γέλασε
γλυκά, σε Ομήρ. Οδ.· ἀπαλὴ δίαίτα, αβρός, τρυφηλός τρόπος ζωής, σε Πλάτ.
(αμφίβ. προέλ.).

ἀπᾰλότης, -ητος, ή, μειλιχιότητα, μαλακή αίσθηση, τρυφερότητα, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀπᾰλο-τρεφής, -ές (τρέφω), καλοθρεμμένος, παχύς, παχύσαρκος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπᾰλό-φρων, -ον (φρήν), αυτός που τρέφει μειλίχια, τρυφερά αισθήματα, γλυκύς, πράος, σε Ανθ.

ἀπᾰλό-χροος, -ον, συνηρ. **-χρους, -χρουν,** με ετερόκλ. γεν. *ἀπαλόχροος*, δοτ. -*χροϊ*, αιτ. -*χροα*· (*χρώς*)· αυτός που έχει μαλακό, λείο, απαλό δέρμα, σε Όμηρ. Ὑμν., Ησίοδ. κ.λπ.

ἀπᾰλύνω, μέλ. -*ῥνᾰ* (*ἀπαλός*)· **1.** μαλακώνω, μαλάζω, σε Ξεν. **2.** καθιστώ κάτι αβρό, τρυφερό, *τοὺς πόδας*, στον ίδ.

ἀπ-ᾰμαλδύνω, [ῥ], μέλ. -*ῥνᾰ*, εξουθενώνω, εκμηδενίζω, καθιστώ κάτι εμφανές, σε Ανθ.

ἀπ-αμάω, μέλ. -*ήσω*, αποκόπτω, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. [*ᾰπᾰ*-, σε Όμηρ. *ᾰπᾰ*-, σε Σοφ.].

ἀπ-αμβλίσκω, μέλ. -*αμβλώσω*, αόρ. α' -*ήμβλωσα*· **I.** εμποδίζω κάτι να τελεσφορήσει, καθιστώ κάτι ατελέσφορο, άγονο (μεταφ., από τις γυναίκες που αποβάλλουν κατά την κύηση), σε Πλούτ. **II.** αμτβ., αποβάλλω το έμβρυο κατά την κύηση, ατυχώ ως προς την έκβαση της εγκυμοσύνης, στον ίδ.

ἀπ-αμβλύνω, [ῥ], μέλ. -*ῥνᾰ*, αμβλύνω, στομώνω την αιχμή ενός ξίφους· μεταφ., *τεθηγμένον τοί μ' οὐκ ἀπαμβλύνεις λόγω*, σε Αισχύλ. — Παθ., αμβλύνομαι, στομώνω, χάνω τη διαπεραστική αιχμή του, στον ίδ., Πλάτ.

ἀπ-αμβροτεῖν, Επικ. απαρ. αορ. β' του *ἀφ-αμαρτάνω*.

ἀπ-ᾰμείβομαι, μέλ. -*ψομαι*, αόρ. α' *ἀπημείφθην*· γ' ενικ. υπερσ. *ἀπάμειπτο*· αποθ., αποκρίνομαι, απαντώ, σε Όμηρ.

ἀπ-ᾰμείρω, στερώ κάποιον από κάτι, αποστερώ — Παθ., αποστερούμαι, τινός, κάποιου πράγματος, σε Ησίοδ.

ἀπ-ᾰμελέομαι (ᾰμελέω), Παθ., είμαι εντελώς παραμελημένος ή εγκαταλελειμμένος, Παθ. μτχ. *ἀπημελημένος*, σε Ηρόδ., Σοφ.

ἀπ-αμμένος, Ιων. ᾰφ-ημμένος, μτχ. Παθ. παρακ. του ᾰφάπτω.

ἀπ-αμπλακεῖν, απαρ. (χωρίς ενεστ. σε χρήση) *ἀφαμαρτεῖν*, αόρ. β' του *ᾰμαρτάνω*, αποτυγχάνω ολοσχερώς, σε Σοφ.

ἀπ-ᾰμύνω, [ῥ], μέλ. -*ῥνᾰ*, **I.** αποκρούω, εκδιώκω, *τί τινι*, κάτι για (δηλ. από) κάτι άλλο, σε Ομήρ. Ιλ.· *τί τινος*, σε Λουκ.· με αιτ., αποκρούω, αποσοβώ, *κακά*, σε Ηρόδ.· *ἀπαμύνω τὸν βάρβαρον*, τον απωθώ, τον αναχαιτίζω, στον ίδ.

II. 1. Μέσ., απωθώ μακριά μου, αποκρούω, αναχαιτίζω, εκδιώκω, *τινά*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **2.** απόλ., αμύνομαι ή αυτοπροστατεύομαι, σε Όμηρ.

ἀπ-αναίνομαι, αόρ. α' -*ηνησάμην*, Δωρ. -*ᾰνάμην*· αποθ., αποποιούμαι, αποκηρύσσω, απορρίπτω, σε Όμηρ., Αισχύλ.

ἀπ-αναισχυντέω, μέλ. -*ήσω* (*ἀναίσχυντος*)· **I.** έχω την αναισχυντία, την αναίδεια να πράξω ή να εκστομίσω κάτι. **II.** αρνούμαι, αποποιούμαι επαίσχυντα, σε Δημ.

ἀπ-ανᾰλίσκω, μέλ. -*αναλώσω*· παρακ. *ἀπανάλωκα* — Παθ., αόρ. α' -*αναλώθην*· καταδαπανώ, καταναλώνω ολοκληρωτικά, σε Θουκ.

ἀπ-ανδρόομαι, Παθ., ανδρόνομαι, ωριμάζω, ενηλικιώνομαι, σε Ευρ., Λουκ.

ἀπ-άνευθε και -θεν, επίρρ., **I.** μακριά, πολύ μακριά, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** με γεν., πολύ μακριά από, μακριά από, *τῶν ἄλλων θεῶν*, στο ίδ.· *ἀπάνευθε θεῶν*, χωρίς να είναι ενήμεροι οι θεοί, στο ίδ. **2.** απορρέοντας, εκπηγάζοντας, στο ίδ.

ἀπ-ανθέω, μέλ. -*ήσω*, παύω να ανθοφορώ, μαραίνομαι, ξεραίνομαι, σε Πλάτ., Λουκ.

ἀπ-ανθίζω, μέλ. -ίσω, δρέπω, κόβω άνθη, Λατ. decerpere· μεταφ., *ματαίαν γλῶσσαν ἀπανθίσαι*, δρέπω τα άνθη της ματαιολογίας, δηλ. μιλώ άσκοπα, απερίσκεπτα, σε Αισχύλ. — Μέσ., συλλέγω μέλι από τα άνθη, λαμβάνω το άριστο μέρος από κάτι, τον «ανθό» του, σε Λουκ.

ἀπ-ανθρακίζω, μέλ. -σω, ψήνω στα κάρβουνα, σε Αριστοφ.

ἀπ-ανθρακώω, μέλ. -ώσω, κατακαίω κάτι ώσπου να μεταβληθεί σε κάρβουνο, απανθρακώνω, σε Λουκ.

ἀπ-άνθρωπος, -ον, αυτός που βρίσκεται μακριά από τον άνθρωπο· **I.** λέγεται για τόπους, έρημος, ερημωμένος, εγκαταλελειμμένος, σε Αισχύλ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που αντίκειται στην κοινωνική φύση του ανθρώπου, αντικοινωνικός, μισάνθρωπος, τραχύς, άκαρδος, σε Πλούτ.

ἀπ-ανίστημι, μέλ. -στήσω, αόρ. α' -έστησα· **I.** αναγκάζω κάποιον να σηκωθεί και να αποχωρήσει, αποπέμπω, *τὴν στρατιήν*, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** Παθ., με Ενεργ. και Παθ. παρακ. και Μέσ. μέλ., σηκώνομαι και φεύγω, αναχωρώ, εγκαταλείπω τη χώρα μου, μεταναστεύω, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπαντάχῃ, επίρρ. (ἅπας), παντού, σε Ευρ.· **ἀπανταχόθεν**, από όλες τις πλευρές, σε Λουκ.· **ἀπανταχόθι**, = *ἀπανταχοῦ*, στον ίδ.· **ἀπανταχόσε**, προς οποιοδήποτε μέρος, σε Πλούτ.· **ἀπανταχοῦ**, παντού, σε Ευρ.

ἀπ-αντάω, παρατ. *ἀπήντων*, Δωρ. γ' ενικ. *ἀπάντη*· μέλ. *ἀπαντήσομαι*, αόρ. α' *ἀπήντησα*, παρακ. *ἀπήντηκα*· **I. 1.** μετακινούμαι από τη θέση μου για να συναντήσω κάποιον· συνεπώς, συναντώ, συντυχαίνω κάποιον, *τινί*, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *ἀπόλ., ὁ ἀεὶ ἀπαντῶν*, όποιος τυχόν σε συναντήσει, οποιοδήποτε τυχαίο πρόσωπο, σε Πλάτ.· συχνά με πρόθ., *ἀπαντάω τινὶ εἰς τόπον*, έρχομαι από ή πηγαίνω σε έναν τόπο για να τον συναντήσω, τον συναντώ κάπου, σε κάποιον τόπο, σε Ηρόδ.· χωρίς δοτ. προσ., παρουσιάζομαι, εμφανίζομαι σ' ένα μέρος, σε Ξεν. **2.** συχνά με εχθρική σημασία, συναντώ σε μάχη, δηλ. συμπλέκομαι, σε Ευρ.· *ἀπαντῶ Ἀθηναίοις εἰς Τάραντα*, σε Θουκ.· αντιτίθεμαι, εναντιώνομαι καθ' οιονδήποτε τρόπο, σε Πλάτ.· παρουσιάζομαι ένοπλος, σε Ευρ. **3.** ως νομικός όρος, συναντώ τον αντίδικο στο δικαστήριο, σε Πλάτ., Δημ.· *ἀπόλ., εμφανίζομαι, προσέρχομαι στο δικαστήριο*, σε Δημ. **4.** *ἀπαντάω εἰς ἢ πρὸς τι*, εισέρχομαι σε κάτι, επιχειρώ κάτι ή το προσεγγίζω, σε Πλάτ., Αισχίν.· προσφεύγω, καταφεύγω σε, σε Δημ. **II.** λέγεται για πράγματα, επέρχομαι, επιπίτω, συμβαίνω σε κάποιον, σε Ευρ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀπάντη, επίρρ. (ἅπας), παντού, σε Όμηρ.

ἀπάντημα, -ατος, τό (ἀπαντάω), συνάντηση, συναπάντημα, σε Ευρ.

ἀπαντίκρῦ, επίρρ., επιτετ. αντί *ἀντικρῦ*, ακριβώς απέναντι, σε Ξεν.· με γεν., σε Δημ.

ἀπ-αντίον, επίρρ., ακριβώς απέναντι· *ἐς τὴν ἀπαντίον ἀκτὴν*, σε Ηρόδ.

ἀπ-αντλέω, μέλ. -ήσω, αντλώ, αδειάζω το νερό από το αμπάρι του πλοίου· μεταφ., *ἀπαντλέω ὕβρισμα χθονός*, σε Ευρ.· με αιτ. μόνο, αντλώ, αποσύρω, αφαιρώ, σε Αισχύλ.· ελαφρύνω, ανακουφίζω, μειώνω, ελαττώνω πόνους, στον ίδ.· *βάρος ψυχῆς*, σε Ευρ.

ἀπ-άντομαι, = *ἀπαντάω*, σε Ευρ.

ἀπ-ανύω, μέλ. -ύσω [ῡ], φέρω εντελώς εις πέρας, επιτελώ, ολοκληρώνω· *νῆεσ' ἀπὴνυσαν* (ενν. *όδόν*), τα πλοία ολοκλήρωσαν τον πλου τους, σε Ομήρ. Οδ.

ἅ-παξ, επίρρ. (*α αθροιστικό και √ΠΑΓ, πήγνυμι*, πρβλ. Λατ. sim-plex), **I. 1.** μια φορά, μόνον μία φορά, άπαξ δια παντός, όπως το Λατ. *semel*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ. **2.** με γεν., *ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ*, μια φορά τον χρόνο, σε Ηρόδ. **II.** χωρίς οποιαδήποτε αριθμητική έννοια, μετά τα *εἴπερ, ἦν, ἐπεί, ὥς, ὅταν*,

όπως το Λατ. *ut semel· εἴπερ ἐσπείσω γ' ἄπαξ*, εἰάν ἄπαξ (δηλ. αφού, εφόσον) ἔκανες σπονδές, ειρηνευτική συμφωνία, σε Αριστοφ.· *ὥς ἄπαξ ἤρξατο*, εφόσον (ἄπαξ και) εἶχε αρχίσει, σε Ξεν.

ἄπαξ-ἀπᾶς, [ξᾶ], -ᾶσα, -ᾶν, ολόκληρος μεμιάς, κατά κανόνα στον πληθ., σε Αριστοφ.

ἄπαξ-απλῶς, επίρρ., γενικά, σε γενικές γραμμές, σε Λουκ.

ἀπ-αξιώω, μέλ. -ώσω· **I.** απορρίπτω, αποκηρύσσω ως ἀνάξιο, αποποιούμαι, *τι ἢ τινά*, σε Θουκ. **II.** ἀπαξιώω *τί τινος*, θεωρώ κάτι ἀνάξιο για κάποιον, σε Λουκ. — Μέσ., αποκηρύσσομαι, αποπέμπομαι από το σπίτι μου, σε Αισχύλ.

ἀπαπαῖ, ἀπαπᾶπαῖ = ἀππαπαῖ, σε Σοφ., Αριστοφ.

ἄ-παππος, -ον, αυτός που δεν έχει παππού· μεταφ. αυτός που δεν ἔλκει την καταγωγή του από κάπου ἢ κάτι, σε Αισχύλ.

ἀπ-άπτω, Ιων. αντί ἀφ-άπτω.

ἀ-παράβᾶτος, -ον (παραβαίνω), αυτός τον οποίο δεν μπορεί να παραβεί κάποιος ἢ να τον μεταβάλλει σε κάτι ἄλλο, αυτός που δεν παρέρχεται, ἀμετάτρεπτος, σε Κ.Δ.

ἀπ-αραιρημένος, Ιων. αντί ἀφ-ηρημένος, μτχ. Παθ. παρακ. του ἀφαιρέω.

ἀ-παραίτητος, -ον (παραιτέω)· **I.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν κάμπτεται με δεήσεις, ἀνηλεής, ἀδυσώπητος, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίρρ. -τως, σε Θουκ. **II.** λέγεται για ποινές, αυτή η οποία δεν μπορεί να αποφευχθεί με ικεσίες, ἀναπότρεπτη, ἀνηλεής, σε Δείναρχ.

ἀ-παρακάλυπτος, -ον (παρακαλύπτω), ἀσκεπής, ἀκάλυπτος, εμφανής· επίρρ. -τως, χωρίς προκάλυψη, φανερά, σε Πλάτ.

ἀ-παράκλητος, -ον, αυτός που δεν έχει προσκληθεί ἢ λάβει διαταγή, ἐκούσιος, ἐθελούσιος, σε Θουκ.

ἀ-παράλλακτος, -ον (παραλλάσσω), αυτός που δεν έχει υποστεί μεταβολή ἢ που δεν ἐπιδέχεται μεταβολή, ἀμετάβλητος, ἀμετάτρεπτος, σε Πλούτ.

ἀ-παραμύθητος, [ῥ], -ον (παραμυθέομαι), αυτός που δεν μπορεί να πεισθεί ἢ να δεχθεί ικεσίες· λέγεται για δυσχερεῖς καταστάσεις, ἀπαρηγόρητος, *ἀθυμία*, σε Πλούτ.

ἀ-πᾶράμυθος, -ον, = το προηγ., ἀνηλεής, ἀδυσώπητος, σε Αισχύλ.

ἀ-παρασκευάστος, -ον (παρασκευάζω), = το ἐπόμεν., σε Κ.Δ.

ἀ-παρασκευος, -ον (παρασκευή), αυτός που δεν έχει προετοιμαστεί, ἀνέτοιμος, σε Θουκ., Ξεν.

ἀπ-ᾠράσσω, Αττ. -ττω, μέλ. -ζω, ἀποκόπτω, κόβω χτυπώντας και ρίχνω κάτω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· ἐξολοθρεύω, ἀφανίζω από το κατάστρωμα του πλοίου, *ἀπὸ τῆς νεός*, σε Ηρόδ.· *ἀπὸ τοῦ καταστρώματος*, σε Θουκ.

ἄπαργμα, -ατος, τό = ἀπαρχή, κατά κανόνα στον πληθ., σε Αριστοφ.

ἀπ-ᾠρέσκω, μέλ. -αρέσω· Επικ. ἀπαρ. Μέσ. αορ. *ἀ' ἀπαρέσσασθαι*· **I.** εἶμαι δυσάρεστος σε κάποιον, *τινί*, σε Θουκ. **II.** Μέσ., ἐπιδεικνύω τη δυσἀρέσκειά μου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-παρηγόρητος, -ον (παρηγορέω), **I.** αυτός που δεν εἶναι δυνατόν να παρηγορηθεί, σε Πλούτ. **II.** αυτός που δεν εἶναι δυνατόν να νουθετηθεί ἢ να ἐλεγχθεί, να κυβερνηθεί, στον ἴδ.

ἀ-παρθένευτος, -ον (παρθενεύω), αυτός που δεν πρέπει σε παρθένα γυναίκα, ἀνάρμοστος για παρθένα, σε Ευρ.· στο ουδ. πληθ. ως επίρρ.

ἀ-πάρθενος, -ον, αυτή που δεν εἶναι πλέον παρθένα, σε Θεόκρ.· *νύμφην ἄνυμφον παρθένον τ'ἀπάρθενον*, «παντρεμένη παρθένα και χήρα νύφη», σε Ευρ.

ἀπ-ἄριθμέω, μέλ. -ήσω· **I.** συναριθμώ, με προσοχή ανά ένα, λογαριάζω, υπολογίζω, σε Ξεν. **II.** υπολογίζω ή πληρώνω πάλι, αποδίδω οφειλή, στον ιδ.

ἀπᾱρίθμησις, -εως, ή, καταμέτρηση, υπολογισμός, σε Θουκ.

ἀπ-αρκέω, μέλ. -έσω· **I.** επαρκώ, είμαι αρκετός, σε Τραγ. **II.** μένω ικανοποιημένος, συγκατατίθεμαι, συναινώ, σε Αισχύλ.

ἀπ-αρνέομαι, μέλ. -ήσομαι, Μέσ. αόρ. α΄ -ηρνησάμην — Παθ. -ηρνήθην· αποθ.· **I.** αρνούμαι ολοσχερώς, αρνούμαι κατηγορηματικά, σε Ηρόδ.· ακολουθείται από μήκαι απαρ., σε Ευρ. κ.λπ.· *ἀπαρνηθῆναι τι*, αρνούμαι, απορρίπτω κάτι, σε Θουκ. **II.** μέλ. *ἀπαρνηθήσεται*, με Παθ. σημασία, πρόκειται να απορριφθεί, να μη γίνει αποδεκτός, σε Σοφ., Κ.Δ.

ἄπ-αρνος, -ον (**ἀρνέομαι**), αυτός που αρνείται πλήρως και κατηγορηματικά· *ἄπαρνός ἐστιμὴ νοσέειν*, απορρίπτει κατηγορηματικά ότι είναι άρρωστος, σε Ηρόδ.· με γεν., *ἄπαρνος οὐδενός*, δεν απαρνείται τίποτε, σε Σοφ.

ἀ-παρρησίαστος, -ον (**παρρησιάζομαι**), αυτός που δεν έχει ελευθερία λόγου, σε Λουκ.

ἀπ-αρτάω, μέλ. -ήσω, **I. 1.** κρεμώ από κάπου ή κάτι, αναρτώ, σε Ευρ. — Παθ., κρέμομαι χαλαρά, σε Ξεν. **2.** μεταφ., κάνω κάτι να εξαρτάται από κάτι άλλο, *ἐξ ἑαυτοῦ*, σε Λουκ. **II.** αποσπώ, αποχωρίζω, *τί τινος*, σε Δημ. — Παθ., *ἀπηρτημένοι*, διαχωρισμένοι, διασπασμένοι, στον ιδ. **III.** αμτβ. στην Ενεργ., αποχωρώ, απέρχομαι, σε Θουκ.

ἀπ-αρτί[ι], επίρρ., **I.** εντελώς, πλήρως, τελείως· λέγεται για αριθμούς, ακριβώς, ορθώς, σε Ηρόδ.· **II. 1.** λέγεται για χρόνο, από τώρα, από τη στιγμή αυτή, από τώρα και στο εξής, σε Αριστοφ., Κ.Δ. **2.** μόλις τώρα, ως και τώρα, σε Κ.Δ.

ἀπ-αρτίζω, μέλ. -ίσω· **I.** καθιστώ κάτι άρτιο, ομαλό, κινώ ομαλά, σε Αισχύλ. **II.** ετοιμάζω, ολοκληρώνω, συμπληρώνω, σε Αριστ. **2.** αμτβ., είμαι άρτιος, πλήρης ή ακριβής, στον ιδ.

ἀπαρτι-λογία, Ιων. -ίη, ή (λόγος), άρτιος αριθμός ή άκέραιο ποσό, σε Ηρόδ.

ἀπάρτιον, τό, πώληση αγαθών μέσω δημοπρασίας, μέσω πλειστηριασμού, σε Πλούτ.

ἀπαρτισμός, ό (**ἀπαρτίζω**), ολοκλήρωση, τελείωση, εκπλήρωση, σε Κ.Δ.

ἀπ-αρύω ή -αρύτω[υ], μέλ. -ύσω, αφαιρώ, αποσπώ, αποσύρω· αφαιρώ τον αφρό από την κρέμα του γάλακτος, σε Ηρόδ.· μεταφ., αφαιρώ τη δύναμη ενός πράγματος, ρημ. επίθ. *ἀπαρυστέον*, σε Αριστοφ.

ἀπαρχή, ή, κατά κανόνα στον πληθ. *ἀπαρχαί*· **1.** έναρξη θυσιαστικής τελετουργίας, πρώτη προσφορά (που συνίστατο από μαλλιά κομμένα από το μέτωπο), σε Ευρ. **2.** τα εκλεκτότερα πράγματα που προσφέρονταν ως θυσία, ο «ανθός», η «αφρόκρεμα», δηλ. ό,τι εκλεκτότερο, σε Ηρόδ., Αττ.· μεταφ., *ἀπαρχή τῆς σοφίας*, σε Πλάτ.

ἀπ-άρχομαι, μέλ. -ζομαι, αποθ.· **I.** κάνω την αρχή, κηρύσσω την έναρξη, ιδίως κατά τις θυσίες· *τρίχας ἀπάρχεσθαι*, κάνω την αρχή της θυσίας με την προσφορά μαλλιών, δηλ. κόβοντας τα μαλλιά από μέτωπο και ρίχνοντάς τα στη θυσιαστήρια πυρά, σε Ομήρ. Ιλ.· κηρύσσω την αρχή των θυσιαστικών τελετών, σε Ομήρ. Οδ. **II.** με γεν., αποκόπτω μέρος ενός πράγματος για να το προσφέρω ως αφιέρωση, προσφέρω ως θυσία μέρος ενός πράγματος, σε Ηρόδ., Ευρ. **III. 1.** προσφέρω το καλύτερο και εκλεκτότερο μέρος, τους πρώτους καρπούς, ως θυσία, σε Ηρόδ., Αριστοφ. **2.** μεταφ., εκλαμβάνω κάτι ως το εκλεκτότερο όλων, θεωρώ κάτι ως επίλεκτο ή ως το καλύτερο, σε Θεόκρ.

ἄπαρχος, ό, = ἔπαρχος, σε Αισχύλ.

ἀπ-άρχω, μέλ. -ζω, είμαι ο πρώτος, αυτός που οδηγεί, που σέρνει το χορό, σε Ανθ.

ἄ-πας, ἄ-πασα, ἄ-παν (α αθροιστικό και πᾶς), επιτετ. του πᾶς· **I. 1.** όλος μαζί, όλος, συνολικός, ολόκληρος· και στον πληθ., όλοι μαζί, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** με επίθ., ἀργύρεος ἄπας, όλος από ασήμι, δηλ. από συμπαγή άργυρο, σε Όμήρ. Οδ.· ἄπαν κακόν, ολοσχερής συμφορά, σε Αριστοφ. **II.** στον ενικ., όπως το πᾶς, ο καθένας, Λατ. unusquisque, πᾶν, κάθε τι, Λατ. unusquodque, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀπ-ασπαίρω, ξεψυχώ σπαρταρώντας, ψυχορραγώ, ψυχομαχώ, σε Ευρ.

ἀπαστία, ή, αποχή από το φαγητό, νηστεία, σε Αριστοφ.

ἄ-παστος, -ον (πατέομαι), αυτός που δεν έχει φάει, που απέχει από την τροφή, που νηστεύει, σε Όμήρ. Ιλ.· με γεν., ἄπαστος ἐδῆτύος ἡδὲ ποτῆτος, χωρίς να έχει γευτεῖ φαγητό ή ποτό, σε Όμήρ. Οδ.

ἀπ-αστράπτω, μέλ. -ψω, λάμπω, αστράφτω, ακτινοβολώ, σε Λουκ.

ἀπ-ασχολέω, μέλ. -ήσω (ἄσυχολος), δεν αφήνω σε κάποιον περιθώριο αναψυχής, απασχολώ, σε Λουκ. — Παθ., είμαι πλήρως απασχολημένος, στον ίδ.

ἀπασχολία, ή, εντατική ενασχόληση με κάποια εργασία, σε Στράβ.

ἀπατάω, Ιων. -έω, παρατ. ἡπάτων, μέλ. -ήσω, αόρ. α' ἡπάτησα, Επικ. ἀπ-παρακ. ἡπάτηκα — Παθ. μέλ. ἀπατηθήσομαι, και σε Μέσ. τύπο ἀπατήσομαι· αόρ. α' ἡπατήτην, παρακ. ἡπάτημαι· (ἀπάτη)· εξαπατώ, εμπαίζω, ξεγελώ, αποπλανώ, σε Όμηρ. κ.λπ. — Παθ., εξαπατώμαι, ξεγελιέμαι, σε Σοφ.· ἀπατᾶσθαι ὥς..., ξεγελιέμαι νομίζοντας ότι..., σε Πλάτ.

ἀπ-άτερθε και -θεν, [πᾶ], επίρρ., **I.** χωρίς, χωριστά, χώρια, μακριά, σε Όμήρ. Ιλ. **II.** ως πρόθ. με γεν., μακριά από, ὁμίλου, στο ίδ.

ἀπάτεων, -ῶνος, ὁ, αυτός που εξαπατά, πλάνος, πανούργος, δόλιος, αγύρτης, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπάτη[ἄπᾶ-], ή (πιθ. από ἄπ-τομαι, πρβλ. [ἀπαφίσκω](#))· **1.** δόλος, πανουργία, εξαπάτηση, τέχνασμα, αγυρτεία, σε Όμήρ. Ιλ.· στρατήγημα, στρατηγικό τέχνασμα στον πόλεμο, σε Θουκ.· στον πληθ., δολοπλοκίες, μηχανορραφίες, σε Όμηρ. **2.** δολιότητα, παραπλάνηση, εξαπάτηση, δολοπλοκία, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀπάτηλιος, -ον, αυτός που έχει την ικανότητα να εξαπατά, πανούργος· ἀπατήλια εἰδώς, αυτός που είναι προικισμένος, ικανός στο να δολοφονηθεῖ, σε Όμήρ. Οδ.· ἀπατήλιον βάζειν, στο ίδ.

ἀπατηλός, -ή, -όν ή -ός, -όν, = το προηγ., σε Όμήρ. Ιλ., Πλάτ.

ἀπάτητικός, -ή, -όν (ἀπατάω), αυτός που μπορεί εύκολα να εξαπατά, ο δολερός, σε Ξεν.

ἀ-πάτητος, -ον (πᾶτέω), αυτός που δεν έχει πατηθεῖ, ἀπάτητος, σε Ανθ.

ἀπ-ἄτιμάζω, = το επόμ.· μτχ. Παθ. παρακ. ἀπητιμασμένος, σε Αισχύλ.

ἀπ-ἄτιμάω, αόρ. α' -ητίμασα, προξενώ βαριά ατίμωση, σε Όμήρ. Ιλ.

Ἀπάτούρια, -ων, τά, τα Απατούρια, γιορτή που τελείτο στην Αθήνα κατά τον μήνα Πυανεψιώνα, στη διάρκεια της οποίας οι νεαροί που βρίσκονταν στο κατώφλι της εφηβείας (κοῦροι), εγγράφονταν από τους πατέρες τους στους καταλόγους της φυλής (φρατρίαι), σε Ρήτ. (πιθ. από πατριά = φρατρία, με α ευφωνικό).

ἀ-πάτωρ, -ορος, ὁ ή (πᾶτήρ), αυτός που δεν έχει πατέρα, ορφανός από πατέρα, σε Σοφ., Ευρ.· με γεν., ἀπάτωρ ἐμοῦ, χωρίς να έχεις εμένα για πατέρα, σε Σοφ.

ἀπ-ανγάζω, μέλ. -σω, αστραποβολώ, ακτινοβολώ, σε Καλλ.

ἀπαύγασμα, -ατος, τό, λάμψη φωτός, ακτινοβολία, σε Κ.Δ.

ἀπ-αυδάω, μέλ. -ήσω· **I.** απαγορεύω, σε Σοφ.· *ἀπαυδάω μὴ*, με απαρ., απαγορεύω να γίνει κάτι, στον ίδ., σε Ευρ. **II.** απέχω, αποφεύγω, *πόνους*, σε Ευρ.· αρνούμαι, απορρίπτω, αποκηρύσσω, *νεῖκος*, σε Θεόκρ. **III.** υστερώ, είμαι ανεπαρκής, αφήνω, εγκαταλείπω, *φίλοισι*, σε Ευρ.· *ἀπαυδάω ὑπὸ λιμοῦ*, σε Λουκ.

ἀπ-αυθαδίζομαι, μέλ. -ιοῦμαι, αποθ.· μιλώ ή ενεργῶ παράτολμα, με θράσος, μιλώ με παρρησία, σε Πλάτ.

ἀπ-αυθημερίζω, μέλ. -σω (*αὐθήμερος*), μεταβαίνω και επιστρέφω αυθημερόν, σε Ξεν.

ἀπ-αυράω, χρησιμ. μόνον στον παρατ. *ἀπηύρων*, -ας, -α, με μτχ. σε τύπο αορ.

ἀπούρας (ὅπως εἰάν προερχόταν ἀπὸ *ἀπούρημι*), και μτχ. Μέσ. αορ. α΄

ἀπουράμενος· (το απλό ρήμα *αὐράω*, το οποίο δεν υπάρχει σε χρήση και σήμαινε παίρνω)· **I. 1.** αφαιρώ ή αποσπώ, υφαρπάζω, με διπλ. αιτ. προσ. και πράγμ.· *ἄμφω θυμὸν ἀπηύρα*, σε Ομήρ. Ιλ.· *τοὺς μὲν τεύχε' ἀπηύρα*, στο ίδ. **2.** με γεν. προσ., *κούρην Ἀχιλλῆος ἀπούρας*, στο ίδ. **3.** με δοτ. προσ., *πολέσσιν θυμὸν ἀπηύρα*, στο ίδ. **4.** Μέσ., *ἀπουράμενοι ψυχάς*, χάνοντας την ζωή τους, σε Ησίοδ. **II.** δέχομαι ευνοϊκή ή κακή συγκυρία, απολαμβάνω το καλό και υποφέρω το κακό, στον ίδ., Ευρ.· πρβλ. **ἐπ-αυρίσκομαι**.

ἄ-παυστος, -ον (παύομαι)· **I. 1.** ακατάπαυστος, συνεχής, ατελεύτητος, σε Αισχύλ., Σοφ. **2.** αυτός τον οποίο δεν μπορεί κάποιος να σταματήσει ή να τον ικανοποιήσει, να τον πραύνει, ἀκόρεστος, *δίψα*, σε Θουκ. **II.** με γεν., αυτός που δεν καταπαύεται, *γόνων*, σε Ευρ.

ἀπ-αυτομολέω, μέλ. -ήσω, εγκαταλείπω με τη θέλησή μου, λιποτακτώ, δραπετεύω, σε Θουκ.

ἀπ-ᾠφίσκω, μέλ. -αφήσω, αόρ. β΄ -ήπᾱφον· (*ᾠπτομαι*, Λατ. *palpare*, *ᾠφή*)· ὅπως το *ἀπατάω*, εξαπατώ, παραπλανώ, καταδολιεύω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-ᾠχομαι, αποθ., είμαι μισητός, *τινι*, σε Σαπφ.

ἀπ-έβην, αόρ. β΄ του *ἀποβαίνω*.

ἀπ-εδήδοκα, παρακ. του *ἀπ-εσθίω*.

ἄ-πέδιλος, -ον (πέδιλον), ανυπόδητος, αυτός που δεν φοράει πέδιλα, σε Αισχύλ.

ἀπ-έδομαι, μέλ. του *ἀπ-εσθίω*.

ἄ-πεδος, -ον (*α αθροιστικό και πέδον*), ομαλός, επίπεδος, ομοιόμορφος, ίσιος, πεδινός, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *ἄπεδον, τό*, πεδιάδα, επίπεδη επιφάνεια, σε Ηρόδ.

ἀπ-έειπον, Επικ. αντί *ἀπ-εῖπον*.

ἀπ-έεργον, Επικ. αντί *ἀπ-εῖργον*, παρατ. του *ἀπείργω*.

ἀπ-έησιν, Επικ. αντί *ἀπ-ῆ*, γ΄ ενικ. υποτ. ενεστ. του *ᾠπειμι*, (*εῖμι*, Λατ. *sum*).

ἀπ-έθᾱνον, αόρ. β΄ του *ἀποθνήσκω*.

ἀπ-εθίζω, μέλ. -ίσω, κάνω κάποιον να αποβάλει μια συνήθεια, τον ξεσυνηθίζω· *ἀπεθίζω τινὰ μὴ ποιεῖν*, σε Αισχίν.· μτχ. παρακ. *ἀπειθικώς*, σε Πλούτ.

ἀπ-εῖδον, απαρ. -ῖδεῖν, αόρ. β΄ χωρίς ενεστ. σε χρήση, αντί του οποίου χρησιμοποιείται το *ἀφοράω*· στρέφω αλλού το βλέμμα μου, αποστρέφω το βλέμμα μου ἀπὸ κάτι, περιφρονῶ· και ομοίως, απλώς, κοιτάζω, στρέφω το βλέμμα μου, *ἔς ή πρὸς τι*, σε Θουκ.

ἀπειθία, ἡ (ἀπειθής), ανυπακοή, απειθαρχία, σε Ξεν., Κ.Δ.

ἀπειθέω, μέλ. -ήσω, επιδεικνύω ανυπακοή, αρνούμαι τη συμμόρφωση, την πειθαρχία, σε Αισχύλ.· με δοτ., παρακούω, σε Ευρ., Πλάτ.

ἀπ-εἰθην, Ιων. αντί ἀφ-εἴθην, Παθ. αορ. α΄ του ἀφίημι.

ἀ-πειθής, -ές (πειθομαι)· **I.** ανυπάκουος, απείθαρχος, τοῖς νόμοις, σε Πλάτ.· λέγεται για πλοία, τοῖς κυβερνήταις ἀπειθεστέρας, πιο δύσκολα στο να κυβερνηθούν, σε Θουκ. **II.** Ενεργ., μη πειστικός, ἀπίστευτος, ἀπίθανος, σε Θέογν.

ἀπ-εικάζω, μέλ. -άσομαι — Παθ. αόρ. α΄ ἀπεικάσθην ή ἀπηκ-, παρακ.

ἀπείκασμαι ή ἀπηκ-· **I. 1.** σχεδιάζω κάτι βάσει προτύπου, απεικονίζω, αναπαριστώ, αντιγράφω, λέγεται για ζωγράφους, σε Ξεν. κ.λπ.· Παθ., γίνομαι όμοιος, μοιάζω· ἀπείκασθεις θεῶ, μοιάζοντας με θεό, σε Ευρ. **2.** εκφράζω, απεικονίζω, αναπαριστώ μέσω σύγκρισης, μέσω παραβολής, σε Πλάτ. — Παθ., αναπαρίσταμαι ή απεικονίζομαι μέσω ομοιώματος, στον ιδ. **3.** προσομοιάζω, παρομοιάζω, παραβάλλω, συγκρίνω, τί τινι, σε Ευρ., Πλάτ. **II.** ὡς ἀπεικάσαι, όπως μπορεί να εικάσει, να συμπεράνει κάποιος βάσει υποθέσεων, σε Σοφ.

ἀπεικαστέον, ρημ. επίθ. του ἀπεικάζω, αυτό που πρέπει κάποιος να αναπαραστήσει, να απεικονίσει, σε Ξεν.

ἀπ-εικονίζω, μέλ. -ίσω (εἰκών), αναπαριστώ κάτι σε μορφή αγάλματος, σε αδριάντα, σε Ανθ.

ἀπ-εικώς, -εικότως, βλ. [ἀπ-εοικώς](#).

ἀπ-ειλέω, μέλ. -ήσω = ἀπείλλω, απωθώ, σπρώχνω προς τα πίσω, φράζω το δρόμο· κατά κανόνα στον πληθ., ἐς ἀπορίην ἀπειλημένος, αυτός που έχει περιέλθει σε πολύ δυσχερείς καταστάσεις, σε Ηρόδ.

ἀπειλέω, μέλ. -ήσω· (ἀπειλή)· εκτείνω, επιδεικνύω κάτι είτε ως υπόσχεση είτε ως απειλή. **I.** με θετική σημασία, υπόσχομαι, ἡπείλησεν ἄνακτι ῥέξειν ἐκατόμβην, σε Ομήρ. Ιλ.· καυχέμαι, κομπορρημονώ, ἡπείλησας εἶναι ἀρίστους, καυχήθηκες ότι είναι οι καλύτεροι, σε Ομήρ. Οδ.· **II.** συνήθως με αρνητική σημασία, φοβερίζω, απειλώ, Λατ. minari, απόλ. ή με δοτ. προσ., σε Όμηρ. κ.λπ.· με συστ. αντ., ἡπείλησεν μῦθον, εξέφρασε απειλές με τα λόγια του, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης στη Μέσ., σε Κ.Δ. **2.** με αιτ. του πράγμ., μέσω του οποίου απειλεί κάποιος, θάνατον ἀπειλέω τινί, σε Ηρόδ. **3.** με την προσθήκη εξαρτημένων προτάσεων που εκφέρονται με απαρ. μέλ., γέρας ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεις, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· στην Αττ. επίσης με απαρ. αορ.· επίσης, ἀπειλέω ὅτι..., ὡς..., σε Αττ. **III.** Παθ., ἀπειλοῦμαι, λέγεται για πρόσωπα, τρομοκρατούμαι, εκφοβίζομαι με απειλές, σε Ξεν.

ἀπειλή, ἡ, κατά κανόνα στον πληθ., **I.** πομπώδεις υποσχέσεις, μεγαλαυχίες, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** με αρνητική σημασία, εκφοβισμοί, φοβέρες, απειλές· στον ενικ., το να επαπειλείται κάποιος με την επιβολή ποινής, σε Σοφ., Θουκ. (αμφιβ. προέλ.).

ἀπ-ειληθείς, μτχ. Παθ. αορ. α΄ του ἀπ-ειλέω· αλλά **ἀπ-ειληθείς**, του ἀπειλέω.

ἀπείλημα, -ατος, τό = απειλή, στον πληθ., σε Σοφ.

ἀπ-ειλημένος, μτχ. Παθ. παρακ. του ἀπειλέω.

ἀπ-εἰλημαι, Παθ. παρακ. του ἀπολαμβάνω.

ἀπειλήτην, Επικ. αντί ἡπ-, γ΄ δυϊκ. παρατ. του ἀπειλέω.

ἀπειλητήρ, -ήρος, ὁ (ἀπειλέω)· **1.** αυτός που απειλεί, που εκφοβίζει, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** κομπορρήμονας, καυχησιολόγος, στο ιδ.

ἀπειλητήριος, -α, -ον (ἀπειλέω), απειλητικός, αυτός που στοχεύει στο να εκφοβίσει, να φοβερίσει, λόγοι, σε Ηρόδ.

ἀπ-εἶληφα, παρακ. του ἀπολαμβάνω.

ἀπ-εἶλλω ή **-εἴλω**, = ἀπειλέω, φράζω το δρόμο, προβάλλω προσκόμματα, σε Λυσ.

ἄπ-ειμι (εἶμι, Λατ. sum)· παρατ. ἀπῆν, β' ενικ. ἀπῆσθα· Επικ. ἀπέην, γ' πληθ. ἄπεσαν· μέλ. ἀπέσομαι, Επικ. ἀπέσσομαι, γ' ενικ. ἀπεσσεῖται· **1.** ἀπέχω, βρίσκομαι μακριά από, απουσιάζω, τινος, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· ἀπό τινος, σε Θουκ.· με δοτ., ελλείπω, φίλοιςιν, σε Ευρ. κ.λπ. **2.** ἀπόλ., είμαι μακριά ή απουσιάζω, και λέγεται για πράγματα, ελλείπω, σε Σοφ. κ.λπ.· λέγεται για τους νεκρούς, σε Ευρ.

ἄπ-ειμι (εἶμι, Λατ. ibo), λειτουργεί στο λόγο ως μέλ. του ἀπέρχομαι· απαρ. ἀπιέναι, ποιητ. ἀπίναι· ἀπέρχομαι, αναχωρώ, αποχωρώ, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· οὐκ ἄπει· = ἄπιθι, φύγε λοιπόν, τσακίσου, σε Σοφ.· ἄπειμι πάλιν, επιστρέφω, σε Ξεν.· ἄπιτε ἐς ὑμέτερα, επιστρέψτε στα σπίτια σας, σε Ηρόδ.· ἄπιμεν οἴκαδε, σε Αριστοφ.· ἐπ' οἴκου, σε Θουκ.· λέγεται για τον Νείλο, βρίσκομαι σε ἀμπωτη, υποχωρώ, σε Ηρόδ.· ἄπειμι ἐπί τι, αναχωρώ σε αναζήτηση κάποιου πράγματος, σε Ξεν.

ἀπ-εἶπον, απαρ. -ειπεῖν, Επικ. ἀπο-ειπεῖν, ἀπο-ειπέμεν, μτχ. ἀπο-ειπών (καθώς ο τύπος εἶπον αρχικά είχε προτασσόμενο δίγαμμα, *Feῖπον*)· αόρ. α' ἄπειπα — Μέσ., ἀπειπάμην· μέλ. σε χρήση ἀπ-ερῶ, παρακ. ἀπ-εἶρηκα και στον Παθ. παρακ. ἀπείρημαι, μέλ. ἀπορρηθήσομαι, αόρ. α' ἀπερρήθην· ο ενεστ. και παρατ. συμπληρώνονται από τα ἀπανδάω, ἀπόφημι, ἀπαγορεύω· **I.** μιλώ με ελευθεροστομία, ξεστομίζω, διακοινώνω, εκφωνώ, μῦθον κ.λπ., σε Όμηρ.· ῥῆσιν, σε Ηρόδ. **II.** αρνούμαι, απορρίπτω, αποποιούμαι, σε Ομήρ. Ιλ., Πλάτ. **III.** απαγορεύω, ἀπαγορεύω τινι μὴ ποιεῖν, απαγορεύω σε κάποιον να κάνει κάτι, του λέω να μην το κάνει, σε Ηρόδ., Αττ. — Παθ., ἀπείρηται τινι ποιεῖν τι, του είναι απαγορευμένο να το κάνει, σε Ηρόδ.· τὸἀπειρημένον, το απαγορευμένο πράγμα, στον ίδ. **IV.1.** αποκηρύσσω, αποποιούμαι, δεν αναγνωρίζω, παραχωρώ, αφήνω, μῆνιν, σε Ομήρ. Ιλ.· τὴν συμμαχίην, σε Ηρόδ.· ἀπείπον τὴν στρατηγίαν, παραιτούμαι από τη στρατηγία, σε Ξεν. — Παθ., αἱ σπονδαὶ οὐκ ἀπείρηντο, δεν είχαν ανααιρεθεί, βρίσκονταν σε ισχύ, σε Θουκ.· ομοίως στη Μέσ., ἀπείπασθαι ὄψιν, αποστρέφω το βλέμμα ή το πρόσωπό μου (κατά τη θυσία), σε Ηρόδ. **2.** αμτβ., αφήνομαι, ενδίδω, αποκάμνω, καταβάλλομαι, εξαντλούμαι από υπερπροσπάθεια, παθαίνω υπερκόπωση, σε Σοφ. κ.λπ.· ἀπείπεν φάτις, ο λόγος αστόχησε, έμεινε ανεκπλήρωτος, σε Αισχύλ.· με δοτ. προσ., εγκαταλείπω, ελλείπω, είμαι ελλιπής για κάποιον, οὐκ ἀπειρηκῶς φίλοις, σε Ευρ.· με δοτ. πράγμ., ἀπειρηκῶτων χρήμασι, δηλ. όταν πτώχευσαν, σε Δημ.· επίσης, ἀπείπον κακοῖς, ἄλγει, υποχωρώ, ενδίδω, υποκύπτω σ' αυτά, σε Ευρ.· φέροντες ἀπεροῦσιν, θα καταβληθούν πληρώνοντας, σε Θουκ., Πλάτ.

Ἀπειραῖος, -α, -ον, ο καταγόμενος από την Ἠπειρο· και **Ἀπείρηθεν**, επίρρ., από την Ἠπειρο, σε Ομήρ. Οδ. (Ἠπειρος = η Απέραντη χώρα, από ἄ-πειρος Β· φανταστικός τόπος· το ἄ, Δωρ. αντί η, Ἠπειρος).

ἀ-πεῖραστος, -ον (πειράζω), αυτός που δεν είναι δυνατον να εμβληθεί ή να υποκύψει στον πειρασμό ενός πράγματος, με γεν., σε Κ.Δ.

ἀ-πεῖρᾱτος, -ον, Δωρ. και Αττ. αντί ἀπείρητος.

ἀπ-εἰργᾶθον, Επικ. ἀπο-έργαθον, Επικ. αόρ. β' του ἀπείργω, κρατώ σε απόσταση, αποκλείω, αποχωρίζω, εμποδίζω την προσέγγιση, τινά τινος, σε Ομήρ. Ιλ.· ῥάκεα ἀποέργασθε οὐλῆς, αφαίρεσε τα κουρέλια που κάλυπταν την ουλή, σε Ομήρ. Οδ.· μή σε τῆσδε γῆς ἀπειργαθῇ, σε Σοφ.

ἀπ-εἶργω, Ἰων. **ἀπ-έργω**, στον Όμηρ. επίσης *ἀπο-έργω*· μέλ. *ἀπείρζω*, αόρ. α' *ἀπείρζα*, σε Σοφ.· πρβλ. το προηγ. **I. 1.** κρατώ κάτι ή κάποιον μακριά, απομακρύνω, φράζω το δρόμο σε, παρεμβάλλω προσκόμματα σε, *τινά τινος*, σε Όμηρ., Αττ.· *τινά από τινος*, σε Ηρόδ. **2.** αποτρέπω κάποιον από το να κάνει κάτι, εμποδίζω, παρακωλύω, με αιτ. και απαρ., *ἀπείργω τινά ποιεῖν ή μη ποιεῖν τι*, σε Σοφ., Ευρ. **3.** με αιτ., κρατώ σε απόσταση, αποκρούω, παρεμποδίζω, παραμερίζω, προφυλάσσω από, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. κ.λπ.· απόλ., *ἀλλ' ἀπείργοι θεός*, ο θεός ας μας προφυλάξει! σε Σοφ.· *νόμος οὐδείς ἀπείργει*, κανένας νόμος δεν εμποδίζει, σε Θουκ.· λέγεται για τον Νείλο, *ἀπεργμένος*, ο ποταμός του οποίου η παλαιά κοίτη είτε αποξηράνθηκε είτε εμποδίστηκε η ροή των υδάτων της με τη δημιουργία φράγματος και την παροχέτευσή τους σε διαφορετική ροή, σε Ηρόδ. **II. 1.** διαμερίζω, διαιρώ, διαχωρίζω· *κληῖς ἀπόεργει αὐχένα τε στήθος τε*, σε Ομήρ. Ιλ.· και συνεκδοχικά, ορίζω, οριοθετώ, περιβάλλω, περικλείω, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για οδοιπόρους, ταξιδιώτες, *ἐνάριστερῇ ἀπέργων ροίτειον*, έχοντας στα αριστερά του το Ροίτειο, στον ίδ. **III.** κλείνω ερμητικά, περιορίζω, στον ίδ. **ἀπειρέσιος, -α, -ον**, εκτεταμ. τύπος του *ἄπειρος* (B), απεριόριστος, απέραντος, απροσμέτρητος, αναρίθμητος, σε Ομήρ. Οδ.

Ἀπείρηθεν, βλ. [Ἀπειράιος](#).

ἀπ-εἶρηκα, -εἶρημαι, Ενεργ. και Παθ. παρακ. του *ἀπείπον*.

ἀπ-εἶρητος, Δωρ. και Αττ. **-ἄτος, -ον (πειράομαι)**· **I. 1.** αυτός που δεν έχει κάνει τη δοκιμή ενός πράγματος, που δεν έχει επιχειρήσει, δεν έχει προσπαθήσει να κάνει κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αυτός που δεν έχει δοκιμαστεί ή δεν έχει προγενέστερη εμπειρία σε κάτι, σε Ομηρ. Ύμν., Πίνδ.· απόλ., αυτός που δεν διαθέτει εμπειρία, *άπειρος*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** Παθ., αυτός για τον οποίο δεν έχει πραγματοποιηθεί δοκιμή, δεν έχει γίνει κάποια απόπειρα, αυτός που δεν έχει επιχειρηθεί, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Δημ.

ἀπειρία, ή (ἄπειρος A), έλλειψη δεξιοτήτας ή αποκτημένης εμπειρίας, σε Πλάτ.· *τινός*, κάποιου πράγματος ή σε κάτι, σε Ευρ.

ἀπειρία (ἄπειρος B), ή, το άπειρο, αυτό που δεν γνωρίζει τέλος, σε Πλάτ.

ἀ-πεῖρῖτος, -ον, = *ἀπειρέσιος*, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

ἀπειρό-δροσος, -ον, αυτός που δεν έχει συνηθίσει στη δροσιά, αυτός που δεν έχει δροσιστεί, δεν έχει ραντιστεί, σε Ευρ.

ἀπειρό-κᾶκος, -ον (κακόν), αυτός που δεν γνωρίζει τί είναι κακό, αμάθητος στο να κάνει κακό, άπειρος, σε Ευρ.· *τὸ ἀπειρόκακον*, άγνοια κακού, αδυναμία διάκρισης του κακού, σε Θουκ.

ἀπειροκάλία, ή, αδαημοσύνη περί του ωραίου, έλλειψη καλαισθησίας, σε Πλάτ.· στον πληθ., πράξεις που αρμόζουν σε αγροίκους και άξεστους ανθρώπους, χυδαιότητες, σε Ξεν.

ἀπειρό-κᾶλος, -ον (καλόν), αυτός που έχει άγνοια του ωραίου, αδαής σε ζητήματα καλαισθησίας, άξεστος, αγροίκος, σε Πλάτ.· *τὸ ἀπειρόκαλον* = *ἀπειροκαλία*, σε Ξεν.· επίρρ. *-λως*, σε Πλάτ.

ἀπειρό-πλους, -ουν (πλόος), άσχετος σε θέματα ναυσιπλοΐας ή ναυτιλίας, σε Λουκ.

ἄπειρος, Δωρ. αντί *ἥπειρος*.

ἄπειρος (A), -ον (πεῖρα)· **I. 1.** αυτός που δεν έχει επιχειρήσει δοκιμή ή δεν έχει αποκτημένη εμπειρία ενός πράγματος, αμάθητος, ασυνήθιστος, αδαής σε κάτι, Λατ. *expers*, με γεν., *ἄθλων*, σε Θέογν.· *τυράνων*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** απόλ., αυτός που δεν έχει εμπειρία, που έχει άγνοια, άσχετος, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ. **II.** επίρρ., *ἀπείρως ἔχειν τινός*, είμαι αδαής σε κάτι, σε Ηρόδ.

ἄπειρος (B), **-ον** (πεῖραρ, πέρας)· **1.** απεριόριστος, απέραντος, αχανής, αναρίθμητος, αμέτρητος, *πλήθος*, σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** στους Τραγ. λέγεται για ενδύματα, αυτός από τον οποίο δεν μπορεί να εξέλθει κάποιος, το ένδυμα στο οποίο περιπλέκεται κάποιος χωρίς να υπάρχει τρόπος διαφυγής ή διεξόδου, το αζεδιάλυτο, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄπειροσύνη, ἡ, = *ἀπειρία*, έλλειψη εμπειρίας, απειρία, σε Ευρ.

ἄπειρό-τοκος, **-ον** (τίκτω), γυναίκα που δεν έχει γεννήσει, παρθένα, σε Αισχύλ.

ἄ-πείρων, **-ον** (πεῖρα)=**ἄπειρος** A, αυτός που δεν διαθέτει πείρα, αδαής, άσχετος, σε Σοφ.

ἄ-πείρων, **-ον** (πεῖραρ, πέρας), **1.** = *ἄπειρος* B, απέραντος, αχανής, ατελεύτητος, αναρίθμητος, σε Όμηρ. **2.** = *ἄπειρος*

B. 2., αυτός που δεν έχει έξοδο διαφυγής, αδιέξοδος, αζεδιάλυτος, *δεσμοί*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄπ-εἰς, Ιων. **ἄφ-εἰς**, μτχ. αορ. β' του *ἀφίημι*.

ἄπ-έκ, πρόθ. με γεν., έξω, μακριά από, σε Ομηρ. Ὑμν.

ἄπεκ-δέχομαι, μέλ. -*δέχομαι*, αποθ., προσδοκώ με ανυπομονησία, προσμένω, περιμένω με αδημονία, σε Κ.Δ.

ἄπεκ-δύνω, αναγκάζω ή κάνω κάποιον να αφαιρέσει τα ενδύματά του, να γδυθεί, *τί τινος*, σε Βάβρ.

ἄπεκ-δύομαι, μέλ. -*δύσομαι* [v], αόρ. α' -*εδυσάμην*· **I.** αφαιρώ τα ενδύματά μου, γδύνομαι, όπως συμβαίνει όταν κάποιος προετοιμάζεται για την προσωπική μάχη που δίνει για να αποβάλλει τον παλιό του εαυτό ενστερνιζόμενος τον Χριστιανισμό, σε Κ.Δ. **II.** απογυμνώνω, αποστερώ, λαφυραγωγώ, *τινα*, στο ίδ.

ἄπέκδυσις, **-εως**, ἡ, απόρριψη, αποβολή, απογύμνωση (όπως συμβαίνει με τα ενδύματα), σε Κ.Δ.

ἄπ-έκιξα, βλ. ***κίκω**.

ἄπεκ-λανθάνομαι, Μέσ., λησμονάω εντελώς, με γεν., μόνο στην προστ. Επικ. αορ. β' *ἄπεκκλεάθεσθε*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-πέκτητος, **-ον** (πεκτέω), αχτένιστος, σε Ανθ.

ἄπ-ελαύνω (επίσης *ἄπ-ελάω*, στην προστ. *ἄπέλα*)· μέλ. -*ελάσω*· **I. 1.**

απομακρύνω, εκδιώκω, εξωθώ από κάποιον τόπο· *τινὰ δόμων, πόλεως*, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἀπὸ τόπου*, σε Ξεν.· *ἄπελαύνω τινά*, αποβάλλω, εξορίζω, εκδιώκω, σε Σοφ., Ξεν.· **2.** *ἄπελαύνω στρατιήν*, οδηγώ το στράτευμα κατά την αναχώρησή του, σε Ηρόδ.· *εξού και ἀπόλ.*, απέρχομαι, αναχωρώ, αποχωρώ, στον ίδ.· (ενν. *ἵππον*), αποχωρώ έφιππος, σε Ξεν. **II.** Παθ., αποδιώκομαι, εκδιώκομαι, σε Ηρόδ., Αττ.· αποκλείομαι από κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἄπελεγμός, **ό**, ηθικός έλεγχος, κατάκριση· ατίμωση, δυσφήμιση, σε Κ.Δ.

ἄπ-ελέγχω, μέλ. -*ζω*, επιτετ. του *έλέγχω*, επικρίνω με δριμύτητα, ανασκευάζω, αποδεικνύω, σε Αντιφ.

ἄ-πέλεθρος, **-ον** (πέλεθρον), απροσμέτρητος, τεράστιος· το ουδ. ως επίρρ., σε τεράστια απόσταση, σε Ομήρ. Ιλ

ἄπ-ελέσθαι, Ιων. αντί *ἄφ-*, απαρ. Μέσ. αορ. β' του *ἀφαιρέω*.

ἄπ-ελευθερία, ἡ, απελευθέρωση δούλου, σε Αισχίν.

ἄπελευθερικός, **-ή**, **-όν**, αυτός που ανήκει στην τάξη των απελευθέρων, δηλ. των δούλων που έχουν απελευθερωθεί, σε Πλούτ.

ἄπ-ελεύθερος, **ό**, ο δούλος που έχει χειραφετηθεί, δηλ. απελευθερωθεί, ο απελεύθερος, Λατ. *libertus*, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπελευθερώω, μέλ. -ώσω, χειραφετώ δούλο, τον απελευθερώνω από τη δουλεία, σε Πλάτ.

ἀπελευθερώωσις, -εως, ή, χειραφέτηση, απόδοση ελευθερίας σε κάποιον που την έχει στερηθεί, σε Δημ.

ἀπ-ελθεῖν, απαρ. αορ. β' του ἀπ-έρχομαι.

ἀπέλκω, Ιων. αντί ἀφέλκω.

ἀπελλάζω, Λακων. αντί ἐκκλησιάζω, σε Πλούτ.

ἀπ-ελπίζω, μέλ. -ίσω, Αττ. -ιῶ· παρακ. -ήλπικα· παραδίδομαι στην απόγνωση, απελπίζομαι, σε Κ.Δ. (ορισμένοι ερμηνεύουν, ελπίζω να λάβω ανταπόδοση από κάποιον)· οδηγώ στην απόγνωση, τινά, σε Ανθ.

ἀπ-εμέω, μέλ. -έσω, κάνω εμετό, ξερνώ, Λατ. enomere, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-εμπολάω, μέλ. -ήσω, παρατ. ἀπημπολόων· πουλώ, σε Ευρ.· ἀπεμπολάω τί τινος ή αντί τινος, πουλώ έναντι ανταλλάγματος, σε Ξεν., Ευρ.· ἀπεμπολάω τινά χθονός, απάγω κάποιον μακριά από την πόλη προκειμένου να πουλήσω ως δούλο, σε Ευρ.· Παθ., ἀπεμπολώμενοι, αυτοί που έχουν αγοραστεί και πωληθεί, σε Αριστοφ.

ἀπ-έναντι, επίρρ. (έναντι), κατέναντι, αντίκρυ, με γεν., σε Κ.Δ.

ἀπ-εναντίον, επίρρ., = το προηγ., ή ἀπεναντίον (ενν. χώρα), η αντικρυνή ακτή, σε Ηρόδ.

ἀπ-ενᾶρίζω, μέλ. -ίζω (έναρα), απογυμνώνω κάποιον από τα όπλα του, αποστερώ κάποιον από κάτι, με διπλ. αιτ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-ενάσσατο, Επικ. γ' ενικ. Μέσ. αορ. α' του ἀποναιώ.

ἀπ-ένεικα, Ιων. αντί ἀπ-ήνεγκα, αόρ. α' του ἀποφέρω· **ἀπ-ενείχθην**, Παθ. αόρ.

ἀπ-ενέπω, βλ. [ἀπεννέπω](#).

ἀ-πενθής, -ές (πένθος), αυτός που δεν πενθεί, δεν είναι θλιμμένος, σε Αισχύλ.

ἀ-πένθητος, -ον (πενθέω), = το προηγ., σε Αισχύλ.

ἀπ-ενΐαυτέω ή -ίζω, Αττ. μέλ. -ιῶ (ένιαυτός), απέρχομαι ως εξόριστος για ένα χρόνο, σε Ξεν.

ἀπ-εννέπω, σπανίως **ἀπ-ενέπω· I** απαγορεύω, σε Αισχύλ.· ἀπεννέπω τι, απαγορεύω κάτι, σε Σοφ.· με αιτ. και απαρ., ἀπεννέπω τινάποιεῖν ή μὴ ποιεῖν τι, σε Ευρ.· ἀπεννέπω τινά θαλάμων, τον αποβάλλω, τον εκδιώκω από το δωμάτιο, στον ίδ. **II** αποστέργω, απεύχομαι, τι, σε Αισχύλ.

ἀπ-έξ, = ἀπέκ, πριν από φωνήεν.

ἀπεξ-αιρέω, μέλ. -ήσω, αφαιρώ, αποσπώ, μετακινώ, μετατοπίζω, τί τινος, σε Ευρ.

ἀπ-εοικώς, Αττ. **ἀπ-εικώς, -υῖα, -ός**, μτχ. του ἀπέοικα, που χρησιμ. ως επίθ., παράλογος, αδικαιολόγητος, απρεπής, ανάρμοστος, σε Αντιφ.· επίρρ. ἀπ-εοικότως ή -εικότως, αδικαιολόγητα, παράλογα, σε Θουκ.

ἀ-πέπαντος, -ον (πεπαίνω), αυτός που δεν έχει ωριμάσει, ο άγουρος, σε Ανθ.

ἀ-πέπειρος, -ον, άωρος, παράκαιρος.

ᾗ-πεπλος, -ον, νεαρή γυναίκα που δεν φοράει πέπλο αλλά μόνον χιτώνα, σε Πίνδ.· λευκῶν φαρέων ᾗπεπλος, αυτή που δεν είναι ντυμένη με λευκά φορέματα, δηλ. αυτή που φοράει μαύρα ενδύματα, σε Ευρ.

ἀπ-έπνευσα, αόρ. α' του ἀπο-πνέω.

ἀπ-επτάμην[ᾱ], αόρ. β' του ἀποπέτομαι· επίσης ἀπ-έπτην, με Ενεργ. τύπο.

ᾗ-περ, ουδ. πληθ. του ὅσ-περ, που χρησιμ. ως επίρρ. ὥσπερ, όπως αν, ως, ωσάν, σαν, στους Αττ.

ἀπεραντολογία, ή, = ἀπειρολογία, πολυλογία, ακατάπαυστη φλυαρία, σε Λουκ.

ἀπεραντο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που φλυαρεί ακατάπαυστα.

ἀ-πέραντος, -ον (περαίνω)· **I.** απεριόριστος, άπειρος, λέγεται για τοπικό διάστημα, σε Πίνδ., Ευρ. κ.λπ.· λέγεται για χρονική διάρκεια, ατελευτήτος, σε Αριστοφ.· λέγεται για αριθμό, άπειρος, αναρίθμητος, σε Πλάτ.· γενικά, χρησιμοποιείται για συμβάντα, *ἀπεραντον ἦν*, δεν είχε τελειωμό, σε Θουκ. **II.** αυτός που δεν αφήνει περιθώριο διαφυγής, σε Αισχύλ.

ἀπ-εργάζομαι, μέλ. -άσομαι, αόρ. α΄ -ειργασάμην, παρακ. *είργασμαι* (ο οποίος ορισμένες φορές είναι Ενεργ., ορισμένες Παθ.· ο αόρ. α΄ -ειργάσθην είναι πάντοτε Παθ.)· **I. 1.** ολοκληρώνω, αποτελειώνω κάτι, καθιστώ κάτι τέλειο, αποπερατώνω, σε Αριστοφ., Πλάτ. **2.** λέγεται για ζωγράφο, ολοκληρώνω τον χρωματισμό ενός έργου, αναπαριστώ με τελειότητα, σε Πλάτ. **3.** εκτελώ μια συμφωνία, σε Ξεν. **II.** με διπλή αιτ., καθιστώ, *ἀγαθὸν ἀπεργάζομαί τινα*, στον ιδ.· ομοίως ο παρακ. με Παθ. σημασία, *ἀπειργασμένος*, τύραννος, ο ολοκληρωτικός τύραννος, σε Πλάτ.

ἀπεργασία, ή, I. αποπεράτωση, αποτελείωση, εκτέλεση, λέγεται για ζωγράφους, σε Πλάτ. **II.** κατασκευή, παραγωγή, στον ιδ. **III.** ασχολία, επάγγελμα, στον ιδ.

ἀπεργαστικός, -ή, -όν (ἀπεργάζομαι), κατάλληλος στην επιτέλεση κάποιου πράγματος, αυτός που προξενεί κάτι, που είναι ο αίτιος κάποιου πράγματος, με γεν., σε Πλάτ.

ἀπ-εργμένος, Ιων. μτχ. Παθ. παρακ. του *ἀπ-είργω*.

ἀπ-έργω, Ιων. αντί *ἀπείργω*.

ἀπ-έρδω, μέλ. -ζω, φέρω εις πέρας, ολοκληρώνω, επιτελώ, σε Ηρόδ.

ἀπερ-εῖ, επίρρ. (*ἄπερ, εἰ*) = *ὥσπερεί*, σε Σοφ.

ἀπ-ερείδω, μέλ. -σω· **I. 1.** στηρίζω, προσηλώνω, εγκαθιδρύω, *τὴν ὄψιν πρόσ τι*, σε Λουκ. **2.** αμτβ. Παθ., στηρίζομαι σε, στον ιδ. **II.** κατά κανόνα ως Παθ., με Μέσ. μέλ. και αόρ. α΄, στηρίζω τον εαυτό μου σε, ακουμπώ, επαναπαύομαι σε κάτι, με δοτ., σε Ξεν. κ.λπ.· *εἷς τι*, σε Πλάτ.

ἀπερείσιος, -ον, άλλος ένας Επικ. τύπος του *ἀπειρέσιος*, στον Όμηρ.· πάντοτε *ἀπερείσι' ἄποινα*, αναρίθμητα δώρα, λύτρα.

ἀ-περιάλητος, -ον (περιλαλέω), αυτός που δεν υπερβάλλει στο λόγο του με φλυαρίες, αυτός που είναι μετρημένος στα λόγια του, σε Αριστοφ.

ἀ-περίληπτος, -ον (περιλαμβάνω), αυτός που δεν μπορεί να υποβληθεί σε περιορισμό, απεριόριστος, σε Πλούτ.

ἀ-περιμέριμνος, -ον (μέριμνα), αυτός που δεν έχει ανειλημμένες φροντίδες, αμέριμνος, απερίσκεπτος· επίρρ. -ως, απερίσκεπτα, σε Αριστοφ.

ἀ-περίοπτος, -ον (περιόψομαι), μέλ. του *περιοράω*, αμέριμνος, αμελής, πάντων, σε Θουκ.

ἀ-περίσκεπτος, -ον (περισκέπτομαι), επιπόλαιος, αυτός που δεν εξετάζει σε βάθος τα ζητήματα, αστόχαστος, σε Θουκ.· επίρρ. -τως· συγκρ. -ότερον, στον ιδ.

ἀ-περίτμητος, -ον (περιτέμνω), αυτός που δεν έχει κοπεί ή υποστεί περιορισμό, αυτός που δεν έχει υποβληθεί σε περιτομή, σε Κ.Δ.

ἀ-περίτροπος, -ον (περιτρέπω), αυτός που δεν επιστρέφει, ανειπίστροφος ή αμέριμνος, αδιάφορος, σε Σοφ.

ἀπ-έρρω, μέλ. -ερρήσω, απέρχομαι, φεύγω, «τσακίζομαι», σε Ευρ.· *ἄπερρε*, φύγε! ξεκουμπίσου!, Λατ. *in malam rem*, σε Αριστοφ.

ἀπ-ερυθριάω, μέλ. -άσω [*ᾱσω*], παραμερίζω την ντροπή, τη βάζω στην άκρη, δεν κοκκινίζω από ντροπή, σε Αριστοφ.

ἀπ-ερύκω[ῶ], μέλ. -ζω, απωθώ, αποκρούω, απομακρύνω, με αιτ., σε Όμηρ.· με αιτ. και γεν., κρατώ σε απόσταση, αποκρούω, σε Θεόγν.· με αιτ. και απαρ., εμποδίζω κάποιον να κάνει κάτι, *οὔτε σε κομᾶζειν ἀπερύκομεν*, στον ίδ.· επίσης, *ἀπερύκω τινί τι*, αποκρούω από, σε Ηρόδ.· *τι ἀπό τινος*, σε Ξεν. — Μέσ., *ἀπερύκου* (ενν. φωνῆς), να απέχεις από την ομιλία, να μη μιλάς, σε Σοφ.
ἀπ-ερύω, μέλ. -ερύσω [ῶ], αποσπώ από· *ρίνον ἀπ' ὅστεόφιν ἐρύσαι*, σε Ομήρ. Οδ.· Μέσ., σε Ανθ.

ἀπ-έρχομαι, μέλ. -ελεύσομαι (ο Αττ. μέλ. όμως είναι *ἄπειμι*)· παρακ. -*ελήλυθα*, αόρ. -*ἤλθον*· αποθ.· **1.** απέρχομαι, αποχωρώ από, αναχωρώ, με γεν., σε Όμηρ., Αττ.· *ἀπὸ ἢ ἐκ τόπου*, σε Θουκ. **2.** όταν συντάσσεται με την πρόθ. εἰς, υπονοείται η αναχώρηση από έναν τόπο και η άφιξη σε κάποιον άλλο, *ἀπέρχομαι ἐς τὰς Σάρδεις*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **3.** απόλ., αναχωρώ, αποχωρώ, στον ίδ., Θουκ. κ.λπ.· αναχωρώ από την ζωή, πεθαίνω, σε Ανθ.

ἀπ-ερῶ, Ιων. -ερέω, μέλ. χωρίς ενεστ. σε χρήση· βλ. [ὑπεῖπον](#).

ἀπερωεύς, -έως, ὁ, αυτός που εναντιώνεται, που προβάλλει εμπόδιο σε κάτι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-ερωέω, μέλ. -ήσω, αποχωρώ ή αποσύρομαι από, *πολέμου*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-έρωτος, -ον (ἔρωτος), αυτός που δεν αγαπάει ερωτικά, που δεν είναι ερωτευμένος· *ἔρωτος ἀπέρωτος*, όπως το *γάμος ἄγαμος*, σε Αισχύλ.

ἀπ-ες, Ιων. αντί *ἄφες*, προστ. αορ. β' του *ἀφίημι*.

ἀπ-εσθίω, μέλ. *ἀπ-έδομαι*, παρακ. *ἀπ-εδήδοκα*· τρώγω ή καταδαγκώνω, ροκανίζω, σε Αριστοφ., Δημ.

ἀπ-εσκεδάσσα, αόρ. α' του *ἀπο-σκεδάννυμι*.

ἀπ-έσκληκα, ἀπ-εσκληκότως, βλ. [ὑπο-σκληῖναι](#).

ἀπ-εσσεῖται, Επικ. αντί *ἀπ-έσσεται*, γ' ενικ. μέλ. του *ἄπειμι* (εἰμί, Λατ. *sum*).

ἀπ-έσσουα, αναχώρησε, Λακων. αντί *ἀπ-εσσῆ* ή *ἀπ-εσσύθη*, γ' ενικ. Παθ. αορ. α' του *ἀπο-σεύω*, σε Ξεν.

ἀπ-εσσύμεθα, -σῦτο, α' πληθ. και γ' ενικ. του Επικ. Παθ. αορ. β' του *ἀπο-σεύω*.

ἀπ-έστην, αόρ. β' του *ἀφ-ίστημι*.

ἀπεστῶ, -οῦς, ἡ (*ἄπειμι*, πρβλ. [εὐεστῶ](#)), Ιων. όνομα, απομάκρυνση, απουσία, σε Ηρόδ.

ἀ-πέτηλος, -ον (πέτηλον), αυτός που δεν έχει πέταλα ή φύλλα, σε Ανθ.

ἀπ-έτράπον, αόρ. β' του *ἀπο-τρέπω*.

ἀ-πευθής, -ές (πυνθάνομαι), I. αυτός για τον οποίο δεν έχουν ζητηθεί πληροφορίες, αυτός που δεν έχει ερευνηθεί, άγνωστος, σε Ομήρ. Οδ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν είναι πληροφορημένος για κάτι, αδαής, αυτός που έχει άγνοια για κάτι, στο ίδ.

ἀπ-ευθύνω[ῶ], μέλ. -ῶνῶ, **1.** ισιώνω, κάνω κάτι πάλι ευθύ, σε Πλάτ.· *χέρας δεσμοῖς ἀπευθύνω*, δένω τα χέρια του σε ευθεία, δηλ. πιστώπλατα, σε Σοφ. **2.** καθοδηγῶ σωστά, διευθύνω, διοικῶ, κυβερνῶ, στον ίδ.· διορθώνω, τιμωρῶ, κολάζω, σε Ευρ.· με απαρ., κατευθύνω κάποιον να κάνει κάτι, σε Αισχύλ.

ἀπ-ευκτός, -ή, -όν, αυτός τον οποίο πρέπει κάποιος να απεύχεται, αποτρόπαιος, σε Αισχύλ.

ἀπ-ευνάζω, μέλ. -σω, νανουρίζω κάποιον για να κοιμηθεί, σε Σοφ.

ἀπ-εύχετος, -ον = *ἀπευκτός*, σε Αισχύλ.

ἀπ-εύχομαι, μέλ. -ζομαι, αποθ.· **I.** εύχομαι να μη συμβεί κάτι, ικετεύω τους θεούς για να μη γίνει, με αιτ. πράγμ., σε Ευρ., Δημ.· με απαρ., *ἀπεύχομαί τι γενέσθαι ή μὴ γενέσθαι*, ικετεύω να μη συμβεί, σε Δημ. **II.** απορρίπτω, περιφρονῶ, τι, σε Αισχύλ.

ἀπ-ἐφθίθεν, αντί -ησαν, α' πληθ. Επικ. αορ. α' του ἀποφθίνω.

ἀπ-ἐφθίτο, γ' ενικ. Επικ. Παθ. αορ. β' του ἀπο-φθίνω.

ἄπ-εφθος, -ον, εξομαλ. τύπος του ἄφ-εφθος, με ανομοίωση του δασέος φ στο ψιλό π (ἄφ-έψω), αυτός που έχει βραστεί καλά· λέγεται για τον χρυσό, καθαρός, συμπαγής, ακήρατος, ο χωρίς προσμείξεις, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπ-εχθαίρω, μέλ. -ἄρῶ, αορ. α' ἀπήχθηρα· **I.** μισώ ολοκληρωτικά, αποστρέφομαι, βδελύσσομαι, τινά, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** καθιστώ εντελώς μισητό, τι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-εχθάνομαι, παρατ. ἀπηχθανόμην, μέλ. ἀπεχθήσομαι, παρακ. ἀπήχθημαι, αορ. β' ἀπηχθόμην, ἀπήχθετο, υποτ. ἀπέχθωμαι, απαρ., ἀπεχθέσθαι· Παθ.· **I.** είμαι μισητός, προκαλώ, επισύρω το μίσος, σε Ομήρ. Οδ.· με δοτ. προσ., είμαι ή γίνομαι μισητός σε κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· ἀπεχθάνομαι πρὸς τινα, είμαι μισητός στα μάτια του, σε Ευρ.· με δοτ. πράγμ., είμαι μισητός για κάτι, σε Πλάτ. **II.** Αποθ., με μτβ. σημασία, λόγοι ἀπεχθανόμενοι, λόγια που προκαλούν μίσος, σε Ξεν.

ἀπέχθεια, ή (ἀπεχθής), μίσος· **1.** που νιώθει κάποιος για κάποιον άλλο, πρὸς τινα, σε Ευρ. κ.λπ. **2.** που αισθάνονται οι άλλοι για κάποιον, έχθρα, εχθρότητα, αντίθ. προς το χάρις(δημοφιλία), και στον πληθ., εχθρικές διαθέσεις, σε Πλάτ., Δημ.· δι' ἀπεχθείας τινί ἐλθεῖν, μισούμει απ' αυτόν, με μισεί, σε Αισχύλ., Πλάτ., Δημ.

ἀπέχθημα, -ατος, τό (ἀπεχθάνομαι), αντικείμενο μίσους, ό,τι μισεί κάποιος, σε Ευρ.

ἀπ-εχθής, -ές (ἔχθος), μισητός, εχθρικός, σε Σοφ., Θεόκρ. κ.λπ.· επίρρ., ἀπεχθῶς ἔχειν τινί, βρίσκομαι σε αντιπαλότητα με κάποιον, σε Δημ.

ἀπ-έχθομαι, μεταγεν. τύπος του ἀπεχθάνομαι, σε Θεόκρ. κ.λπ.· το απαρ. ἀπέχθεσθαι, σε Όμηρ. κ.λπ., αποδίδεται με τον τύπο ἀπεχθέσθαι, απαρ. του ἀπηχθόμην, αορ. β' του ἀπεχθάνομαι.

ἀπ-έχω, μέλ. ἀφέξω και ἀποσχήσω, αορ. β' ἀπέσχον· **I.** κρατώ σε απόσταση ή μακριά από, απομακρύνω, αποκρούω, τινά ή τί τινος, σε Ομήρ. Ιλ.· απόλ., κρατώ σε απόσταση, σε Ευρ. **2.** κρατώ χωριστά, διαχωρίζω· κληῖδες ἀπ' ὧμων αὐχέν' ἔχουσιν, οι κλείδες ξεχωρίζουν τον αυχένα από τους ώμους, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** Μέσ., ἀπὸ χειρας ἔχεσθαί τινος (τμήση της πρόθεσης), κρατώ τα χέρια μου μακριά από, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης, ἀπέχεσθαί τινος, κρατώ τον εαυτό μου μακριά από κάτι, εγκρατεύομαι, αποφεύγω, αποστασιοποιούμαι από κάτι, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** με απαρ., ἀπέχεσθαι ποιεῖν ή μὴ ποιεῖν τι, αποφεύγω να κάνω κάτι, σε Θουκ. κ.λπ. **III. 1.** αμτβ. στην Ενεργ., βρίσκομαι σε απόσταση ή μακριά από, με γεν. του τόπου, στον ίδ.· επίσης, ἀπέχω ἀπὸ Βαβυλῶνος κ.λπ., σε Ηρόδ.· απόλ., βρίσκομαι μακριά, σε απόσταση, σε Ξεν. **2.** λέγεται για πράξεις ή ενέργειες, είμαι μακράν από, ἀπέιχον τῆς ἐξευρέσιος, ήταν μακριά από την ανακάλυψη, σε Ηρόδ.· πλείστον ἀπέχω τοῦ ποιεῖν, είμαι όσο το δυνατόν μακράν του να κάνω κάτι, σε Ξεν. **IV.** έχω ή λαμβάνω κάτι πλήρες, τὸν μισθόν, σε Κ.Δ., Πλούτ. **V.** απρόσ., ἀπέχει, αρκεί, φτάνει, είναι αρκετό, σε Κ.Δ.

ἀπ-έψω, Ιων. αντί ἀφ-έψω.

ἀπ-έωσα, αορ. α' του ἀπωθέω.

ἀπ-ηγέομαι, ἀπ-ήγημα, ἀπ-ήγησις, Ιων. αντί ἀφ-

ἀπ-ηθέω, μέλ. -ήσω, αποστραγγίζω, διηθώ, διυλίζω, σε Αριστοφ.

ἀπ-ηλεγέως, επίρρ. σχημ. από επίθ. **ἀπ-ηλεγής** (ἀπό, ἀλέγω), χωρίς μέριμνα για τίποτε, χωρίς περίσκεψη για τις συνέπειες, ανόητα· μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν, σε Όμηρ.

ἀπ-ηλιαστής, -οῦ, ὁ, αὐτός που απέχει, κρατιέται μακριά από την *Ἥλιαία* (το ανώτατο δικαστήριο της αρχαίας Αθήνας), αὐτός που εχθρεύεται το δίκαιο· λογοπαίγνιο με τη λέξη *ἥλιος*, αὐτός που μισεί να εκτίθεται στο φως του ηλίου, να λιάζεται, σε Αριστοφ.

ἀπ-ἥλιξ, Ἰων. ἀντί *ἀφ-ἥλιξ*.

ἀπ-ηλιώτης, -ου, ὁ (*ἥλιος*), άνεμος που φυσά από την κατεύθυνση από την οποία ανατέλλει ο ήλιος, δηλ. ο ανατολικός άνεμος, Λατ. *subsolanus*, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀ-πήμαντος, -ον (*πημαίνω*), αβλαβής, απείραχτος, σε Ομήρ. Οδ.: *ἔστω δ' ἀπήμαντον*, να είσαι χωρίς παθήματα, σε Αισχύλ.

ἀπ-ἥμβροτον, Επικ. αόρ. β' του *ἀφ-αμαρτάνω*.

ἀπημοσύνη, ἡ (*ἀπήμων*), έλλειψη βλάβης, ακεραιότητα, υγεία, σε Θεόγν.

ἀπ-ἥμπλακε, γ' ενικ. αορ. β'· βλ. ἀπ-αμπλακεῖν.

ἀ-πήμων, ον, γεν. -ονος (*πήμα*)· **I.** αὐτός που δεν έχει υποστεί βλάβη, ζημία ή κάποιο κακό, λέγεται για πρόσωπα, σε Όμηρ.: *νόστος ἀπήμων*, ασφαλής, αἴσια επιστροφή, σε Ομήρ. Οδ.: με γεν., *ἀπήμων οἰζύος*, αὐτός που δεν έχει υποφέρει από παθήματα, σε Αισχύλ. **II.** Ενεργ., αὐτός που δεν προκαλεί καμία ζημιά, αβλαβής· και συνεκδοχικά, γλυκός, επεικής, ευνοϊκός, λέγεται για οὔριο άνεμο, για τον ύπνο, σε Όμηρ.: με γεν., *νεῶν ἀπήμαντος*, αὐτός που δεν έχει προξενήσει ζημία στα πλοία, σε Ευρ.

ἀπήνη, ἡ, 1. τετράτροχη άμαξα που την έσερναν μουλάρια, σε Όμηρ.: άμαξα ή άρμα οποιουδήποτε τύπου, σε Αισχύλ., Σοφ.: μεταφ., *ναῖα ἀπήνη*, το πλοίο, σε Ευρ.: *τετραβάμων ἀπήνη*, λέγεται για το δούρειο ίππο, στον ίδ. **2.** μεταφ. επίσης, όπως το *ζεῦγος*, ζευγάρι, όπως π.χ. δύο αδελφών, στον ίδ. (άγν. προέλ.).

ἀπ-ηνής, -ές, τραχύς, σκληρός, βάνανσος, αμείλικτος, λέγεται για πρόσωπα, σε Όμηρ. (η προέλ. -ηνης, όπως στο *προσ-ηνής*, είναι αβέβαιη).

ἀπ-ἦνθον, Δωρ. ἀντί *ἀπ-ἥλθον*, αόρ. β' του *ἀπ-έρχομαι*.

ἀπ-ήορος, Δωρ. ἀπ-άορος, -ον (*αἰρίω*), αὐτός που αιωρείται, μετέωρος· επίσης *ἀπηόριος*, σε Ανθ.: πρβλ. ἀπ-ήωρος.

ἄ-πηρος, -ον, αρτιμελής, αὐτός που δεν έχει κάποια αναπηρία, σε Ηρόδ.

ἀπ-ηύρων, -ας, -α, παρατ. του *ἀπ-αυράω*.

ἀπ-ηχής, -ές (*ἦχος*), κακόηχος, δύσηχος, μη αρμονικός, σε Λουκ.

ἀπ-ήχθετο, γ' ενικ. αόρ. β' του ἀπ-εχθάνομαι.

ἀπ-ήωρος, -ον = *ἀπ-ήορος*, μετέωρος, σε Ομήρ. Οδ.

Ἀπίαγῃ, βλ. ἄπιος.

ἀπ-ιάλλω, Λακων. λέξη ἀντί *ἀποπέμπω*, σε Θουκ.

ἀ-πιθᾶνος, [ι], -ον, λέγεται για πράγματα· **I. 1.** αὐτός που δεν κερδίζει την εμπιστοσύνη, ἀπίστευτος, αὐτός που δεν έχει πιθανότητες με το μέρος του, σε Πλάτ.: λέγεται για επιχειρήματα, αὐτός που δεν μπορεί να πείσει, που δεν διαθέτει πειθῶ, στον ίδ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αναξιόπιστος, αὐτός τον οποίο δεν μπορεί κάποιος να πιστέψει ή να εμπιστευθεί, σε Αισχίν. **II.** αὐτός που δεν έχει (αυτο)πεποίθηση να κάνει κάτι, με απαρ., σε Πλούτ.

ἀπιθανότης, -ητος, ἡ, έλλειψη πιθανότητας, σε Αισχίν.

ἀπιθέω, Επικ. τύπος του *ἀπειθέω*, μόνο στον αόρ. α', με δοτ. *οὐκ ἀπίθησε μύθω*, δεν επέδειξε απείθεια στα λόγια, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-πιθής, ές, Επικ. ἀντί *ἀπειθής*, σε Ανθ.

ἀπ-ιθύνω, = ἀπευθύνω, σε Ανθ.

ἀ-πινύσσω (α στερητικό και πινυτός), μόνο στον ενεστ., στερούμαι αντίληψης, είμαι άφρων, ανόητος, σε Όμηρ.

ἄπιξις, -εως, ἡ, Ιων. αντί ἄφιξις.

ἄπιον, τό (ἄπιος), αχλάδι, Λατ. pīrum, σε Πλάτ.

ἄπιος[ἄ], ἡ, αχλαδιά, Λατ. pīrus, σε Αριστ.

ἄπιος, -η, -ον (ἀπό)· **I.** αυτός που βρίσκεται σε απόσταση, που απέχει, μακρινός, απομακρυσμένος· ἐξἀπίης γαίης, σε Όμηρ. **II.** Ἄπιος, -α, -ον, αυτός που κατάγεται από την Απία, δηλ. ο Πελοποννήσιος (λέγεται ότι προήλθε από το Ἄπις, όνομα βασιλιά του Ἀργους)· Ἀπία γῆ, Ἀπία χθών ή Ἀπία μόνο, η Πελοπόννησος, ιδίως η Αργολίδα, σε Αισχύλ., Σοφ.· ομοίως, Ἀπίς, -ίδος, ἡ, σε Θεόκρ. (η πρώτη σημασία έχει ἄ, η δεύτερη ἁ).

ἀπ-ἵπώω, μέλ. -ώσω, αφαιρώ τον χυμό, ξεξουμίζω, αποχυμώνω, σε Ηρόδ.

Ἄπις, -ιδος, -εως και Ιων. **-ιος, ὁ, Ι.** ο Ἄπις, ταύρος που λατρευόταν στην Αίγυπτο, σε Ηρόδ. **Π. Ἀπίς** = Ἀπία γῆ, πρβλ. **ἄπιος** Π.

ἀπ-ἴσώω, μέλ. -ώσω, εξισώνω, καθιστώ κάτι ἴσο με, *τινὰ τινι*, σε Πλούτ. — Παθ., γίνομαι ἴσος, εξισώνομαι, *τινί*, με κάτι, σε Ηρόδ.

ἀπιστέω, μέλ. -ήσω, παρακ. *ἠπίστηκα* — Παθ. μέλ. *ἀπιστηθήσομαι*, και στη Μέσ. *ἀπιστήσομαι*· εἶμαι ἄπιστος, και συνεπώς, **Ι. 1.** δεν πιστεύω, δεν εμπιστευομαι κάποιον, δυσπιστώ, υποπτεύομαι, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. — Παθ., δεν γίνομαι πιστευτός, σε Θουκ., Ξεν. **2.** με δοτ. προσ., σε Ηρόδ., Αττ.· *ἀπιστέω τινί τι*, δεν πιστεύω κάποιον σε κάτι, σε Ηρόδ.· *τινὶ περὶ τι*, στον ἰδ.· *ἀπόλ.*, εἶμαι δύσπιστος, δεν ἔχω πίστη, στον ἰδ. **3.** με απαρ., αμφιβάλλω ὅτι..., σε Σοφ.· *ἀπιστέω μὴ γενέσθαι τι*, αμφιβάλλω ὅτι θα μπορούσε να εἶναι ἔτσι, σε Θουκ. **Π.** *ἀπειθέω*, παρακούω, απειθαρχώ, *τινί*, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἀπόλ.*, εἶμαι ανυπάκουος, αρνούμαι να συμμορφωθώ, σε Σοφ., Ευρ. **ΙΙΙ.** *τὸ σῶμ' οὐκ ἀπιστήσω χθονί*, δηλ. δεν θα διστάσω να το παραδώσω στη γη, σε Ευρ. **ἀπιστία**, Ιων. **-ίη, ἡ (ἀπιστέω)**· **Ι. 1.** ἔλλειψη πίστης ἢ εμπιστοσύνης, η δυσπιστία, αμφιβολία, υπόνοια, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ὑπὸ ἀπιστίας μὴ γενέσθαι τι*, λόγω της δυσπιστίας για το ὅτι εἶχε συμβεῖ κάτι, σε Ηρόδ.· *ἀπιστίαν ἔχειν περὶ τινος*, αμφιβάλλω, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για πράγματα, *ἔς ἀπιστίην ἀπῖκται*, ἔχω γίνεῖ αντικείμενο δυσπιστίας, εἶμαι αναξιόπιστος, σε Ηρόδ.· *πολλὰς ἀπιστίας ἔχει*, ἐπιδέχεται πολλές αμφιβολίες, σε Πλάτ.· *εἰς ἀπιστίαν καταπίπτειν*, στον ἰδ. **Π.** ἔλλειψη πίστης, ἀπιστία, σε Σοφ.· *δόλος, προδοσία*, σε Ξεν.

ἄ-πιστος, -ον, Ι. Παθ., αὐτός τον οποίο δεν μπορεί να πιστέψει ἢ να εμπιστευτεῖ κάποιος, και συνεπώς· **1.** λέγεται για τους ανθρώπους και τις πράξεις τους, αναξιόπιστος, ἀνάξιος εμπιστοσύνης, αὐτός που δεν ἔχει πιστότητα, ἀναληθής, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *θράσος ἄπιστον*, ἀβάσιμη πεποίθηση, σε Θουκ. **2.** λέγεται για φήμη και ἄλλα παρόμοια, ἀπίστευτος, ἀπίθανος, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· *τὸ ἐλπίδων ἄπιστον*, αὐτό που δεν μπορεί να πιστέψει κάποιος ἔστω και ὡς ἐλπίδα, ὡς ὄνειρο, σε Σοφ. **Π.** Ενεργ., αὐτός που δεν πιστεύει ἢ δεν εμπιστεύεται κάποιον ἢ κάτι, δύσπιστος, σκεπτικιστής, φιλύποπτος, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀπιστότερος*, λιγότερο εὐπιστος, σε Ηρόδ.· *ἄπιστος πρὸς Φίλιππον*, δύσπιστος ἐναντι του Φιλίππου, σε Δημ.· *ἄπιστος σαντῶ*, χωρὶς να πιστεύεις οὔτε τα ἴδια σου τα λόγια, σε Πλάτ.· *τὸ ἄπιστον* = ἀπιστία, σε Θουκ.· στην Κ.Δ. αὐτός που δεν πιστεύει, δύσπιστος, ἀπίστος. **2.** αὐτός που δεν υπακούει, ανυπάκουος, με γεν., σε Αισχύλ. **ΙΙΙ.** ἐπίρρ., ἀπίστως, **1.** Παθ., με ὅχι πιστευτό τρόπο, σε Θουκ. **2.** Ενεργ., με δυσπιστία, με φιλυποψία, στον ἰδ.

ἀπιστοσύνη, ἡ, = ἀπιστία, σε Ευρ.

ἀπ-ισχυρίζομαι, Αττ. μέλ. -ιοῦμαι, αποθ., ἐναντιώνομαι με ἐπιμονή, αρνούμαι ευθέως, *πρὸς τινα*, σε Θουκ.

ἀπ-ίσχω = ἀπέχω, κρατῶ σε ἀπόσταση, ἀποσύρω, ἀποκρούω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπίτεον, ρημ. ἐπίθ. του ἄπειμι (εἶμι, Λατ. ibo), αὐτό που πρέπει κάποιος να διώξει, σε Ξεν.

ἀπλακέω, ἀπλακία, βλ. **ἄμπλακέω, ἄμπλακία**.

ἀ-πλᾶνής, -ές, Ι. αὐτός που δεν πλανιέται, σταθερός, ἀμετακίνητος, σε Πλάτ.· λέγεται για τους ἀστέρες, σταθεροί, ἀκίνητοι, ἀντίθ. πρὸς το *πλανῆται*, στον ἰδ., σε Ανθ. **Π.** λέγεται για γραμμή, ευθεία, σε Ανθ.

ἀ-πλάνητος, -ον, αὐτός που δεν μπορεί να περιπλανηθεῖ ἢ να παραπλανηθεῖ, να εξαπατηθεῖ, σε Βάβρ.

ἄ-πλαστος, -ον, αυτός που δεν έχει γίνει αντικείμενο μορφοποίησης, δηλ. αυτός που βρίσκεται στη φυσική του κατάσταση, φυσικός, ανεπηρέαστος, σε Πλούτ.

ἄ-πλᾶτος, Δωρ. και Αττ. αντί Επικ. **ἄ-πλητος, -ον** (πελάζω) αντί ἄ-πέλατος, απρόσιτος, απροσπέλαστος ή τερατώδης, φρικαλέος, σε Ησίοδ., Τραγ.

ἄ-πλεκτος, -ον (πλέκω), αυτός που δεν έχει πλεχθεί, *χαίτη*, σε Ανθ.

ἄ-πλετος, -ον, απερίοριστος, άπειρος, άπέραντος, αναρίθμητος, σε Ηρόδ., Αττ. (πιθ. από √ΠΛΕ, *πίμπλημι*, άπειρος, απροσμέτρητος).

ἄ-πλευστος, -ον (πλέω), αυτός που δεν είναι πλωτός, δεν είναι δυνατόν να τον διαπλεύσει κάποιος, ή αυτός που δεν έχει διαπλευσθεί· *τὸ ἄπλευστον*, το μέρος της θάλασσας που δεν έχει διαπλευθεί ακόμη, σε Ξεν.

ἄ-πληκτος, -ον (πλήσσω), αυτός που δεν έχει δεχθεί χτυπήματα, λέγεται για άλογο που δεν έχει ανάγκη από μαστίγιο ή σπιρούνι, σε Πλάτ.· αυτός που δεν έχει τρυαματιστεί ή πληγωθεί, σε Ευρ.

ἄ-πλήρωτος, -ον, ακόρεστος, ανικανοποίητος, σε Λουκ., Ανθ.

ἄπληστία, ή, ακόρεστη επιθυμία, πλεονεξία, λαίμαργία, σε Πλάτ.· *τινός*, κάποιου ή για κάτι κάτι, σε Ευρ., Πλάτ.

ἄ-πληστος, -ον (*πίμπλημι*)· **I. 1.** ακόρεστος, ανικανοποίητος, πλεονέκτης, σε Σοφ. κ.λπ. **2.** με γεν., *ἄπληστος χρημάτων*, ακόρεστος στα χρήματα, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** επίρρ., *ἀπλήστως ἔχειν*, είμαι ανικανοποίητος, σε Πλάτ.· *ἀπλήστως διακεῖσθαι ή ἔχειν πρός τι*, σε Ξεν.

ἄπλοια, ποιητ. **ἄπλοϊή, ή** (**ἄπλους**), όταν είναι αδύνατη η πλεύση του πλοίου, η αναγκαστική παραμονή στο λιμάνι, ιδίως λόγω της έντασης των καιρικών φαινομένων, σε Αισχύλ., Θουκ.· *ἴσχον αὐτὸν ἄπλοιαι*, σε Ηρόδ.

ἄπλοῖζομαι, αποθ. (*ἀπλοῦς*), συμπεριφέρομαι με παρρησία ή ειλικρίνεια, *πρὸς τοὺς φίλους*, σε Ξεν.

ἄπλοῖς, -ίδος, ή (**ἄπλόος**), απλός, μονός, λέγεται για χλαίνη ή μανδύα, σε Όμηρ.

ἄ-πλόκᾱμος, -ον, αυτός που δεν έχει τα μαλλιά του πλεγμένα σε κοτσίδες, σε Ανθ.

Ἀπλο-κύων, ό, σκωπτικό παρωνύμιο ενός Κυνικού φιλοσόφου που φορούσε μονό αντί διπλό χιτώνα, ο ανόητος Κυνικός, σε Πλούτ.

ἄπλόος, -η, -ον, συνηρ. **ἄπλοῦς, -ῆ, -οῦν** (από ἄμα, όπως το Λατ. simplex από simul, αντίθ. προς το διπλόος, Λατ. duplex, ο διπλός). **I.** μονός, σε Σοφ., Θουκ. **II.** απλός, φυσικός, άδολος, εύληπτος, ειλικρινής, σε Τραγ., Πλάτ. κ.λπ.· με αρνητική σημασία, απλοϊκός, ευήθης, ανόητος, σε Ισοκρ. **III. 1.** απλός, αντίθ. προς το μεικτός, σε Πλάτ.· *ἀπλῆ δημοκρατία*, αμιγής, άκρατη δημοκρατία, στον ιδ. **2.** απλός, απολύτως αληθής, στον ιδ. **IV.** επίρρ., *ἀπλῶς*, βλ. αυτ. **V.** Συγκρ. και υπερθ. *ἀπλούστερος, ἀπλούστατος*, στον ιδ.

ἄ-πλοος, -ον, συνηρ. **ἄ-πλους, -ουν** (πλέω)· **I.** Ενεργ., λέγεται για πλοία, αυτός που δεν πλέει, που είναι ακατάλληλος για πλεύση, που δεν είναι σε θέση να ταξιδέψει, σε Θουκ.· συγκρ. *ἀπλοώτεραι νῆες*, πλοία λιγότερο κατάλληλα για πλεύση, στον ιδ. **II.** Παθ., λέγεται για τη θάλασσα, η θάλασσα την οποία δεν μπορεί κάποιος να διαπλεύσει, απρόσφορη για ναυσιπλοία, σε Δημ.

ἄπλότης, -ητος, ή (**ἄπλόος**)· **I.** απλότητα· σαφήνεια, ειλικρίνεια, σε Ξεν. κ.λπ. **II.** ελευθεριότητα, σε Κ.Δ.

ἄπλοῦς, -ῆ, -οῦν, συνηρ. αντί ἄπλόος, βλ. αυτ.

ἄ-πλους, -ουν, συνηρ. αντί ἄ-πλοος, βλ. αυτ.

ἄπλούστερος, -τατος, βλ. ἄπλόος σημ. V.

ἄ-πλουτος, -ον, αυτός που δεν έχει πλούτη, σε Σοφ., Πλούτ.

ἀπλόω, μέλ. -ώσω (ἀπλοῦς), καθιστώ κάτι απλό, μονό, ξεδιπλώνω, εκτείνω, τεντώνω, απλώνω, σε Βατραχομ., Ανθ. — Παθ., *ἡπλώθη* (το ψάρι) κειτόταν τεντωμένο, σε Βάβρ.

ἄ-πλοώτερος, συγκρ. του ἄ-πλοος.

ἀπλῦσία, ἡ, βρομιά, ρυπαρότητα, ακαθαρσία, σε Ανθ.

ἄ-πλῦτος, ον (πλήνω), ακάθαρτος, βρόμικος, σε Αριστοφ.

ἀπλῶς, επίρρ. του ἀπλοῦς, Λατ. simpliciter. **I.** μόνον, με έναν και μοναδικό τρόπο, σε Πλάτ. **II. 1.** απλώς, σαφώς, ευκρινώς, ειλικρινώς, σε Αισχύλ. κ.λπ.

2. απλώς, εντελώς, *ἀπλῶς ἀδύνατον*, σε Θουκ.· *οὐδεμία ἀπλῶς*, απολύτως καμία, στον ίδ.· *ὅσ' ἐστὶν ἀγαθὰ ἀπλῶς*, όλα όσα υπάρχουν ανεξαιρέτως, σε Αριστοφ. **3.** με μια λέξη, με συντομία, συνοπτικά, Λατ. *donique*, σε Ευρ., Ξεν. **ἀπνευστί**, επίρρ. του ἄπνευστος· *ἀπνεύστως ἔχειν*, κρατώ την αναπνοή μου, σε Πλάτ.· χωρίς αναπνοή, χωρίς ανάσα, σε Δημ.

ἄ-πνευστος, -ον (πνέω), αυτός που δεν αναπνέει, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-πνοος, -ον, συνηρ. ἄ-πνους, -ουν (πνέω), αυτός που δεν έχει ανάσα, ξέπνοος, σε Ανθ.

ἀπό, ποιητ. **ἀπαί**, πρόθ. με γεν.· Λατ. *ab*, από.

A. I. για τόπο· **1.** για κίνηση από τόπο· από, μακριά από, σε Όμηρ., κ.λπ.

λέγεται για πολεμιστές που μάχονται από τα άρματα, σε Όμηρ. **2.** για θέση, στάση σε τόπο, μακριά από, σε απόσταση από, χώρια από, *ἀπὸ ἧς ἀλόχοιο*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀπ' ὀφθαλμῶν*, μακριά από το οπτικό πεδίο κάποιου, στο ίδ.·

ἀπὸθαλάσσης, σε Θουκ. κ.λπ. **3.** λέγεται για το νου ή τα συναισθήματα, *ἀπὸ θυμοῦ*, μακριά από, δηλ. αποξενωμένος από τα συναισθήματα μου, σε Ομήρ.

Ιλ.· *οὐκ ἀπὸ τρόπου*, όχι χωρίς λόγο, σε Πλάτ.· *οὐκ ἀπὸ πράγματος*, σε Δημ. **4.** με επιμεριστική σημασία, *αἶσ' ἀπὸ ληΐδος*, ένα μέρος της λείας, ένα μερίδιό της, σε Ομήρ. Οδ. **II.** χρησιμοποιείται για χρόνο, από, μετά, αφού, αφότου,

ἀπὸ δείπνου, μετά το δείπνο, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀπὸ δείπνου γενέσθαι*, αφότου ολοκληρώθηκε το δείπνο, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *ἀφ' οὗ* (ενν. χρόνου), Λατ. *ex quo*,

στον ίδ. κ.λπ. **III.** για καταγωγή, προέλευση, αιτία κ.λπ.· **1.** γι' αυτό από το οποίο προέρχεται ή έχει γεννηθεί κάποιος, *οὐκ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης*,

χωρίς να έχει φυτρώσει από βελανιδιά ή από βράχο, σε Ομήρ. Οδ.· *τρίτος ἀπὸ Διός*, τρίτος από τη γενιά του Δία, σε Πλάτ.· *οἱ ἀπὸ Σπάρτης*, οι άνδρες που

κατάγονται από τη Σπάρτη, σε Ηρόδ.· μεταφ. λέγεται για πράγματα, *κάλλος ἀπὸ Χαρίτων*, η ομορφιά που γεννήθηκε από τις Χάριτες, τέτοια όπως εκείνη

που αυτές δωρίζουν, σε Ομήρ. Οδ.· *γάλα ἀπὸ βοός*, σε Αισχύλ.· σε σχέση με

τον ιδρυτή μιας Σχολής ή μιας αίρεσης, *οἱ ἀπὸ Πλάτωνος*, οι μαθητές του Πλάτωνα· *οἱ ἀπὸ τῆς Ακαδημίας*, από τῆς Στοᾶς, οι Ακαδημικοί, οι Στωικοί

φιλόσοφοι, σε Πλούτ. κ.λπ. **2.** λέγεται για το υλικό από το οποίο ή δια του οποίου έχει δημιουργηθεί κάτι, *ἀπὸ ξύλου*, σε Ηρόδ.· *ἀπὸ μέλιτος*, σε Θεόκρ.

3. χρησιμοποιείται για το όργανο μέσω του οποίου έχει τελεστεί κάτι, *ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο*, από (βέλος που εκτοξεύτηκε από) ασημένιο τόξο, σε Ομήρ.

Ιλ. **4.** λέγεται για το πρόσωπο από το οποίο προέρχεται μια ενέργεια, δηλ. από τον δράστη μιας ενέργειας, *οὐδὲν μέγα ἔργον ἀπ' αὐτοῦ ἐγένετο*, σε Ηρόδ.·

ἐπράχθη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν, σε Θουκ.· κατ' αυτόν τον τρόπο το ἀπό κατέληξε να

χρησιμοποιείται όπως το ὑπό, υποδηλώνοντας όμως μια πιο έμμεση ενέργεια. **5.** λέγεται για την πηγή από την οποία διατηρείται η ζωή ή η δύναμη, *ζῆν ἀπὸ ἰχθύων*, σε Ηρόδ.· *τρέφειν τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῶν νήσων*, σε Ξεν. **6.** λέγεται για

την αιτία, το μέσο ή την περίσταση από, δια ή εξαιτίας της οποίας γίνεται κάτι, *ἀπὸ δικαιοσύνης*, για λόγους δικαιοσύνης, σε Ηρόδ.· *ἀπὸ τῶν αὐτῶν*

λημμάτων, παρακινημένος από, αποσκοπώντας στα ίδια οφέλη, σε Δημ.· εξού, λαμβάνω αρκετές επιρρηματικές χρήσεις, *ἀπό σπουδῆς*, με ζήλο, με προθυμία, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀπό τοῦ ἴσου*, *ἀπό τῆς ἴσης* ἢ *ἀπ' ἴσης*, εξίσου, σε Θουκ. κ.λπ.· *ἀπό γλώσσης*, προφορικά, σε Ηρόδ.· *ἀφ' ἑαυτοῦ*, από τον εαυτό μου ἢ με τις προσωπικές μου δυνάμεις, σε Θουκ. **Β.** Ως επίρρ., μακριά, σε Όμηρ., Ηρόδ. **Γ.** ΣΤΑ ΣΥΝΘ. δηλώνει: **1.** χωρισμό ἢ απομάκρυνση από, χωριστά, χώρια, όπως στο *ἀποτέμνω*· μακριά από, όπως στο *ἀποβαίνω*. **2.** τελείωση, ολοκλήρωση, όπως στο *ἀπεργάζομαι*. **3.** παύση από, λήξη, όπως στα *ἀπαλγέω*, *ἀπολοφύρομαι*. **4.** επιστροφή, όπως στα *ἀποδίδωμι*, *ἀπολαμβάνω*· επίσης, πλήρης απολαβή ἢ απόδοση ενός πράγματος στον ιδιοκτήτη του, όπως *ἀπέχω*. **5.** χλευασμό ἢ λοιδορία, όπως στο *ἀποκαλέω*. **6.** σχεδόν = *στερητικό*· μερικές φορές με ρήματα, όπως *ἀπανδάω*, *ἀπαγορεύω*· με επίθετα, όπως *ἀποχρήματος*, *ἀπόσιτος*. **Δ.** *ἄπο*, με αναστροφή αντί *ἀπό*, όταν το συντασσόμενο με την πρόθεση όνομα προηγείται και η πρόθεση έπεται, όπως *ὀμμάτων ἄπο*, σε Σοφ.

ἀπο-αίνυμαι, Επικ. αντί *ἀπαίνυμαι*.

ἀπο-αιρέομαι, Επικ. αντί *ἀφαιρέομαι*.

ἀπό-βα, = *ἀπο-βῆθι*, προστ. αορ. β' του *ἀποβαίνω*.

ἀπο-βάθρα, Ιων. **-βάθρη**, ἡ, σκάλα που χρησιμεύει στην αποβίβαση των επιβατών από το πλοίο, δίοδος στις δύο πλευρές κάτω από το κατάστρωμα του πλοίου, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπο-βαίνω, μέλ. *-βήσομαι*, γ' ενικ. Επικ. αορ. α' *-εβήσετο*· αόρ. β' *ἀπ-έβην*, παρακ. *ἀπο-βέβηκα*·

Α. Ι. 1. εξέρχομαι από κάποιο μέρος, κατέρχομαι ἢ αποβιβάζομαι από πλοίο, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἀπόλ.*, αποβιβάζομαι, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *αφίππεύω* από άρμα, *ἵππων ἡ ἔξ ἵππων*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** *απέρχομαι*, αποχωρώ, αναχωρώ, στο *ιδ.*, Αττ.· με γεν., *ἀποβαίνω πεδίων*, σε Ευρ.· λέγεται για ελπίδες, διαψεύδομαι, εκμηδενίζομαι, στον *ιδ.* **ΙΙ. 1.** λέγεται για γεγονότα ἢ συμβάντα, απορρέω, προκύπτω, καταλήγω, *τὰ ἔμελλε ἀποβῆσεσθαι ἀπὸ τῆς μάχης*, σε Ηρόδ.· *τὸ ἀποβαῖνον*, με κράση *τάποβαῖνον*, το αποτέλεσμα, το γεγονός· και *τὰ ἀποβαίνοντα*, *τὰ ἀποβάντα*, αποτελέσματα, επακόλουθα, συνέπειες, στον *ιδ.*, Θουκ.· *τὰ ἀποβησόμενα*, πιθανά αποτελέσματα, σε Θουκ. **2.** καταλήγω, εκβαίνω, *παρὰ δόξαν*, σε Ηρόδ.· *τοιόνδε*, σε Ευρ.· *ὥς προσεδέχετο*, σε Θουκ.· *ἀπόλ.*, έχω ευτυχῆ έκβαση, επιτυγχάνω, στον *ιδ.* **3.** λέγεται για πρόσωπα, καταλήγω όντας, αποδεικνύομαι, *ἀποβαίνουσι κοινοί*, αποδεικνύονται αδέκαστοι, αμερόληπτοι, στον *ιδ.*· ομοίως, *ἐς ἀλαθινὸν ἄνδρ' ἀποβαίνει*, σε Θεόκρ.· *ἀπέβη ἐς μοναρχίην*, η πολιτειακή κατάσταση κατέληξε σε μοναρχία, σε Ηρόδ. **Β.** Μτβ. στον αόρ. α' *ἀπέβησα*, ανάγκασα κάποιον να αφίππεύσει, να αποβιβαστεί από το πλοίο, να επιβιβαστεί στην ξηρά (με αυτή τη σημασία ως ενεστ. λειτουργεί το *ἀποβιβάζω*), *ἀπέβησα στρατιήν*, σε Ηρόδ.

ἀπο-βάλλω, μέλ. *-βαλῶ*, **1.** ρίχνω, πετώ από πάνω μου, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., ρίχνω από, απορρίπτω, πετώ από, *ἀποβάλλω ὀμμάτων ὕπνον*, σε Ευρ. **2.** ρίχνω, πετώ, παρατώ, αφήνω, εγκαταλείπω, *τὴν ἀσπίδα*, σε Αριστοφ.· *τὸν ἄνδρα ἀποβάλλω*, τον παρατώ, τον απορρίπτω, σε Ευρ. — Μέσ., πετώ, ξεφορτώνομαι, απορρίπτω, σε Θεόκρ. **3.** χάνω, *τὰ πατρῶα*, *τὸν στρατόν*, σε Ηρόδ.· *τὴν οὐσίαν*, σε Αριστοφ.· *πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν*, σε Θουκ.

ἀπο-βάπτω, μέλ. *-ψω*, βυθίζω κάτι αρκετά ἢ εντελώς στο νερό ἢ σε άλλο υγρό, *έωυτόν*, σε Ηρόδ.· *τι εἷς τι*, στον *ιδ.*

ἀπο-βάς, μτχ. αορ. β' του *ἀποβαίνω*.

ἀποβάσεις, -εως, ἡ (ἀποβαίνω)· **I.** αποβίβαση, έξοδος από το πλοίο στη στεριά, *ἀπό τῶν νεῶν*, σε Θουκ.· *ἡ ναυτική ἐπ' ἄλλους ἀπόβασιν*, αποβίβαση των δυνάμεων του ναυτικού εναντίον του εχθρού, στον ιδ.· *ἀπόλ., ποιεῖσθαι ἀπόβασιν*, αποβιβάζομαι από το πλοίο, προσεδαφίζομαι, στον ιδ. **2.**

προσεδάφιση, τόπος προσεδάφισης· *οὐκ ἔχει ἀπόβασιν*, δεν είναι δυνατόν να γίνει αποβίβαση, ἡ δεν υπάρχει κατάλληλο σημείο προσεδάφισης, στον ιδ.· *πληθ.*, στον ιδ. **II.** οδός διαφυγῆς ἡ διέξοδος, δραπετεύση, σε Πλούτ.

ἀποβάτης[ᾱ], -ου, ὁ (ἀποβαίνω), αυτός που ἵππευε πολλά ἄλογα πηδώντας επιδέξια από το ένα ἄρμα στο ἄλλο κατά τη διάρκεια ιππικού αγωνίσματος, Λατ. *desultor*, σε Πλούτ.

ἀπο-βιάζομαι, μέλ. -*άσομαι*, αποθ., **I.** απωθώ βιαία, εξαναγκάζω σε οπισθοχώρηση — Παθ., απωθούμαι βία, εξαναγκάζομαι σε οπισθοχώρηση, σε Ξεν. **II.** ἀπόλ., μεταχειρίζομαι βία, στον ιδ.

ἀπο-βιβάζω, μτβ. του *ἀποβαίνω*, εξάγω, εξαναγκάζω σε αποβίβαση, ιδίως από πλοίο, κατεβάζω από το πλοίο, προσεδαφίζω, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. — Μέσ., *ἀποβιβάσασθαι τινας*, τους αναγκάζω να αποβιβαστούν στην ξηρά, στην ακτή, σε Ηρόδ.

ἀπο-βλάπτω, μέλ. -*ψω*, καταστρέφω ολοσχερώς — Παθ., *ἀποβλαφθῆναι φίλου*, αποστερούμαι έναν φίλο, σε Σοφ.

ἀπο-βλαστάνω, αόρ. β' -*έβλαστον*, βλασταίνω, φυτρώνω, εκπηγάω από, με γεν., σε Σοφ.

ἀπο-βλάστημα, -ατος, τό, βλαστός, βλαστάρι, κλαδάκι, σε Πλάτ.

ἀπόβλεπτος, -ον, αυτός που θαυμάζεται από όλους, περίβλεπτος, περίοπτος, θαυμαζόμενος, σε Ευρ.

ἀπο-βλέπω, μέλ. -*βλέψομαι* **1.** στρέφω το βλέμμα μου από κάθε τι ἄλλο και το προσηλώνω σ' ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, ενατενίζω, κοιτάζω με θαυμασμό ἡ απορία, *ἔς τινα ἡ τι*, σε Ηρόδ., Ευρ.· *πρός τινα ἡ τι*, σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** κοιτάζω με προσοχή, λαμβάνω υπ' όψιν ἡ αποσκοπώ, *ἔς τι*, σε Ευρ. κ.λπ.· *πρός τι*, σε Πλάτ. **3.** κοιτάζω κάτι με αγάπη ἡ θαυμασμό, Λατ.

observare, suspicere, με αιτ., σε Σοφ.· με πρόθ. *ἔς ἡ πρόσ τινα*, σε Ευρ., Ξεν.

ἀποβλητέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *ἀποβάλλω*, αυτός τον οποίο πρέπει κάποιος να απορρίψει, να πετάξει, σε Πλάτ.

ἀπόβλητος, -ον, ρημ. επίθ. του *ἀποβάλλω*, αυτός που αξίζει να απορριφθεῖ ως ἄχρηστος, ως ἀνάξιος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-βλίττω, μέλ. -*βλίσω [ῖ]*, αποκόπτω την κηρήθρα από την κυψέλη· εξού, κλέβω, υφαρπάζω, σε Αριστοφ.

ἀπο-βλύζω, μέλ. -*σω*, αναβλύζω, εκρέω, με γεν. διαιρ. *ἀποβλύζω οἶνον*, εκρέω μια ποσότητα κρασιού, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀποβολή, -ῆς, ἡ (ἀποβάλλω)· **1.** απόρριψη, πέταμα, σε Πλάτ. **2.** χάσιμο, απώλεια, Λατ. *jactura*, στον ιδ.

ἀποβολιμαῖος, -ον (ἀποβάλλω), κατάλληλος να απορρίψει, να πετάξει κάτι, με γεν., σε Αριστοφ.

ἀπο-βόσκομαι, αποθ., τρώγω, τρέφομαι από, *καρπόν*, σε Αριστοφ.

ἀπο-βουκολέω, μέλ. -*ήσω*, αφήνω έρμαιο το κοπάδι ἡ το παροδηγώ, το καθοδηγώ λάθος, το παραπλανώ· αμελώ, χάνω (όπως ο κακός βοσκός χάνει τα πρόβατά του)· *εἰ τῇ θυγατρὶ τὸν παῖδα ἀποβουκολήσαιμι*, εάν επρόκειτο να γίνω αἰτίος να παραπλανηθεῖ ο γιος της κόρης μου, σε Ξεν. — Παθ., χάνω το δρόμο μου, παροδηγούμαι, σε Λουκ.

ἀπο-βρίζω, μέλ. -*ζω*, αποκοιμῆμαι, πέφτω σε βαθύ ύπνο, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-βροχίζω, μέλ. -*ίσω (βρόχος)*, απαγχονίζω, στραγγαλίζω, σε Ανθ.

ἀπο-βώμιος, -ον (βωμός), αυτός που βρίσκεται μακριά από το βωμό, ασεβής, άθεος, σε Ευρ.

ἀπό-γαιος ή -γεις, -ον (γῆ), αυτός που προέρχεται από την ξηρά· *ἀπόγειον ή ἀπόγαιον, τό*, χοντρό σκοινί, παλαμάρι, μέσω του οποίου το πλοίο προσδένεται στην ξηρά, σε Λουκ.

ἀπο-γείσσω, μέλ. -ώσω, κάνω κάτι να προεξέχει όπως το γείσο (*γείσον*)· *ὀφρύσι ἀπογείσσω τὰ ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων*, σε Ξεν.

ἀπο-γεύω, μέλ. -σω, δίνω μια μικρή ποσότητα φαγητού ή ποτού σε κάποιον, ίσα ίσα για να το γευτεί, με γεν., σε Ανθ. — Μέσ., γεύομαι κάτι, δοκιμάζω τη γεύση του, με γεν., σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπο-γεφῦρόω, μέλ. -ώσω, συσσωρεύω χώμα, περιβάλλω μια περιοχή με τη δημιουργία αναχωμάτων προκειμένου να εμποδίσω την εισροή υδάτων, *τὴν Μέμφιν*, σε Ηρόδ.

ἀπο-γηράσκω, μέλ. -γηράσσομαι [*ᾱ*], γερνώ, σε Θέογν.

ἀπο-γίγνομαι, Ιων. και μεταγεν. Αττ. -γίνομαι· μέλ. -γενήσομαι· **I.** απέχω από, δεν συμμετέχω σε κάτι, με γεν., σε Ηρόδ., Θουκ. **II. 1.** απόλ., απομακρύνομαι, αντίθ. προς το *προσγίγνομαι*, σε Θουκ.· γενικά, βρίσκομαι μακριά, απουσιάζω, σε Πλάτ. κ.λπ. **2.** λέγεται για το θάνατο, *ἀπογίγνομαι ἐκτῶν οἰκίων*, αναχωρώ από τους δικούς μου, πεθαίνω, σε Ηρόδ.· *ἀπογενέσθαι μόνον*, είμαι νεκρός· *οἱ ἀπογενόμενοι*, οι νεκροί, σε Θουκ.· *ὁ ὕστατον αἰεὶ ἀπογίγνεται*, αυτός που πέθανε τελευταίος, σε Ηρόδ.· *ὁ ἀπογινόμενος*, αυτός που πεθαίνει, που ψυχορραγεί, στον ίδ., Θουκ. **3.** χάνομαι, αποχωρώ· *ἀπεγίγνετο οὐδὲν τοῦ στρατοῦ*, σε Θουκ.

ἀπο-γινώσκω, Ιων. και μεταγεν. Αττ. -γινώσκω, μέλ. -γνώσομαι· **I.** εγκαταλείπω μια γνώμη, παραιτούμαι από το σχέδιο ή την πρόθεση να κάνω κάτι, *ἀπογινώσκω τὸ μάχεσθαι*, σε Ξεν.· *ἀπογινώσκω μὴ βοηθεῖν*, αποφασίζω να μη βοηθήσω, σε Δημ. **II. 1.** με γεν. πράγμ., απελπίζομαι για κάτι, με γεν., σε Λυσ.· απόλ., περιέρχομαι σε απόγνωση, σε Δημ. **2.** με αιτ., εγκαταλείπω κάτι θεωρώντάς το απέλπιδα προσπάθεια, στον ίδ. — Παθ., είμαι απεγνωσμένος, απελπισμένος, σε Δημ. **III.** ως νομικός όρος, αρνούμαι να αποδεχθώ μια κατηγορία, την απορρίπτω, δηλώνω αθώος, στον ίδ.· *ἀπογίγνομαι τινος* (ενν. *δίκην ή γραφήν*), απορρίπτω την καταγγελία που ήλθε ενώπιον του δικαστηρίου κάποιου, δηλ. τον *απαλλάσσω* αντίθ. προς το *καταγινώσκειν τινός*, στον ίδ.· επίσης, *ἀπογινώσκω τινά* (ενν. *τῆς δίκης ή γραφῆς*), απαλλάσσω κάποιον από μια κατηγορία, τον αθώνω, στον ίδ.

ἀπόγονιᾶ, ή, απόγνωση, απελπισία για κάτι, με γεν., σε Θουκ.

ἀπόγονος, -ον (ἀπογίγνομαι), αυτός που γεννήθηκε ή κατάγεται από, απόγονος, Λατ. *origundus*, σε Ηρόδ.· στον πληθ., οι απόγονοι, στον ίδ., Θουκ.· *σαι ἀπόγονοι*, οι απόγονοί σου, η φύτρα σου, σε Σοφ.

ἀπογραφῆ, ή, I. καταγραφή, κατάλογος των γαιών, κτηματολόγιο ή κατάλογος ατομικής περιουσίας, σε Πλάτ. κ.λπ.· καταγραφή των προσώπων που υπόκεινται σε φορολόγηση, Λατ. *census*, σε Κ.Δ. **II.** ως Αττ. νομικός όρος, το αντίγραφο επίσημης διακήρυξης ενώπιον των αρχών (*γραφή*), κατάθεση, στους Ρήτ.

ἀπο-γράφω[ᾱ], μέλ. -ψω· **I. 1.** καταγράφω, αντιγράφω, καταγράφω σε κατάλογο, καταχωρώ, σε Ηρόδ., Πλάτ. — Μέσ., αναθέτω την καταγραφή ονομάτων σε κάποιον, ή κρατώ καταγεγραμμένο αρχείο για προσωπική χρήση, σε Ξεν. **2.** Μέσ. επίσης, δίνω το όνομά μου προς καταγραφή, εγγράφομαι σε κατάλογο, σε Ξεν. **II. 1.** ως Αττ. νομικός όρος, **1.** *ἀπογράφειν τινά*, καταγράφω το όνομα κάποιου για να του προσάψω κατηγορία ενώπιον

του δικαστηρίου, παραδίδω αντίγραφο της εναντίον του κατηγορίας, δίνω πληροφορίες εναντίον του, τον μηνύω, στον ίδ. **2.** παραδίδω κατάλογο στον οποίο είναι καταγεγραμμένη περιουσία για την οποία υπάρχει ισχυρισμός ότι ανήκει στο δημόσιο αλλά κατακρατείται από ιδιώτη, στους Ρήτ.· επίσης, *ἀπέγραψεν ταῦτα ἔχοντα αὐτόν*, αναγνώρισε εγγράφως ότι είχε στην κατοχή του αυτή την περιουσία, σε Δημ.

ἀπο-γυιῶω, μέλ. -ώσω, στερώ από κάποιον τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί τα μέλη του εξασθενώντας τα, κάνω κάποιον κουτσό· *μὴ μ' ἀπογυιώσῃς*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-γυμνάζω, μέλ. -άσω, υποβάλλω σε σκληρή εξάσκηση, καταπονώ, σε Αισχύλ.

ἀπο-γυμνῶω, μέλ. -ώσω, γυμνώνω τελείως κάποιον από τα όπλα του, τον αφοπλίζω — Παθ., είμαι αφοπλισμένος, γυμνωμένος από τον οπλισμό μου, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ., ξεγυμνώνομαι, γυμνώνω εντελώς τον εαυτό μου, σε Ξεν.

ἀποδάκνω, μέλ. -δήξομαι, **1.** αποκόπτω με τα δόντια ένα τμήμα από κάτι, με γεν. — Παθ., *μῆλα ἀποδεδηγμένα*, μήλα που τους έχουν αποκοπεί κομμάτια με τα δόντια, δαγκωμένα μήλα, σε Λουκ. **2.** απόλ., δαγκώνω με δύναμη, καταδαγκώνω, σε Ξεν.

ἀπο-δακρύνω[ω], μέλ. -σω· **1.** λύνομαι στο κλάμα για κάτι, θρηνώ γοερά για, τινά, σε Πλάτ.· **2.** *ἀποδακρύνω γνώμην*, έκλαψα παρά τη γνώμη μου, δηλ. χωρίς να το θέλω, σε Αριστοφ.

ἀπο-δαρθάνω, αόρ. β' -έδαρθον, κοιμάμαι λίγο, παίρνω έναν υπνάκο, σε Πλούτ.

ἀποδάσμιος, -ον, αυτός που έχει αποχωριστεί από τους υπολοίπους, σε Ηρόδ.

ἀποδασμός, ὁ, μερίδα, το μέρος ενός όλου, σε Θουκ.

ἀπο-δατέομαι, μέλ. -δάσομαι, Επικ. -δάσσομαι· **I.** μοιράζω σε άλλους, διαμοιράζω, *τί τινι*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** χωρίζω ένα μέρος από το σύνολο, ξεχωρίζω, σε Ηρόδ.

ἀποδέδεγμαι, I. παρακ. του *ἀποδέχομαι*. **II.** Ιων. αντί *ἀποδέδειγμαι*, Παθ. παρακ. του *ἀποδείκνυμι*.

ἀπο-δεής, ἔς (δέω), αυτός που έχει πολλές ελλείψεις, που δεν είναι πλήρης· μη πλήρως επανδρωμένος, σε Πλούτ.

ἀπο-δειδίσσομαι, γ' ενικ. Επικ. παρατ. -δειδίσσετο, αποθ., προξενώ φόβο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-δείκνυμι και -ύω· μέλ. -δείζω, Ιων. -δέζω — Παθ., παρακ. -δέδεγμαι, Ιων. -δέδεγμαι·

A. δείχνω κάτι συγκεκριμένο ξεχωρίζοντάς το από άλλα αντικείμενα, και συνεπώς, **I. 1.** δείχνω, επιδεικνύω, φανερώνω, γνωστοποιώ, με πράξεις ή λόγια, *τί τινι*, σε Ηρόδ.· *τι*, σε Αισχύλ. **2.** παρουσιάζω, επιδεικνύω, εμφανίζω, Λατ. *praestare*, *μαρτύρια τούτων*, σε Ηρόδ.· *παῖδας*, σε Σοφ.· *ὕγιάν τινά ἔοντα ἀποδείκνυμι*, τον παρουσιάζω σώο και υγιή, σε Ηρόδ. **3.** υπολογίζω ή επιδίδω υπολογισμούς, *λόγον*, στον ίδ., Θουκ. **4.** δημοσιεύω, κοινοποιώ νόμο, Λατ. *promulgare*, σε Ξεν. **5.** ορίζω, παρέχω, αφιερώνω τέμενος, *βωμὸν ἀποδείκνυμί τινι*, σε Ηρόδ. — Παθ., *χωρὸς ἀποδεδεγμένος*, προσδιορισμένος χώρος, στον ίδ. **6.** καταδεικνύω μέσω συλλογισμού, αποδεικνύω, αναδεικνύω, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· *ἀποδεικνύω τινὰ οὐδὲν λέγοντα*, καθιστώ φανερό ότι αυτός δεν λέει τίποτε, σε Ηρόδ. **II. 1.** διορίζω, καθιστώ, ονομάζω, ανακηρύσσω, αναδεικνύω, *ἀποδεικνύω τινὰ βασιλέα*, στον ίδ., Ξεν. **2.** καθιστώ, κάνω κάποιον να αποκτήσει μια ιδιότητα· *ἀποδεικνύω τινὰ μοχθηρόν*, τον κάνω μοχθηρό, σε Αριστοφ.· *ἀποδεικνύω τινὰ κράτιστον*, σε

Ξεν. **3.** αναπαριστώ ως, *ἀποδεικνύω παῖδα*, σε Ηρόδ. — Παθ., *οὐκ ἐν τοῖσι θεοῖσι ἀποδεδέχεται* (Ιων. γ' πληθ. παρακ.), δεν έχουν θεωρηθεί άξιοι να συμπεριληφθούν στη χορεία των θεών, δεν έχουν γίνει αποδεκτοί ως θεοί, στον ίδ.**B.** Μέσ., **1.** επιδεικνύω, φέρνω στο φως, φανερώνω κάτι προσωπικό μου· *ἀποδέξασθαι τὴν γνώμην*, φανερώνω τη γνώμη μου, σε Ηρόδ.· *μνημόσυνα ἀποδεικνύω*, επιδεικνύω μεγάλα οικοδομήματα, μνημεία που έχουν ανεγερθεί με τη φροντίδα μου, στον ίδ. **2.** ακριβώς όπως το Ενεργ., *ἀποδεικνύω ὅτι...*, φανερώνω ότι..., σε Ξεν.

ἀποδεικτέον, ρημ. επίθ. του *ἀποδεικνύω*· **1.** αυτό που πρέπει κάποιος να αποδείξει. **2.** με διπλή αιτ., αυτό που πρέπει να κάνει κάποιον να γίνει τέτοιος ή τέτοιος, σε Λουκ.

ἀποδειλιῖαι, -εως, ή, μεγάλη δειλία, υπερβολικός φόβος, σε Πλούτ.

ἀποδειλιῖατέον, ρημ. επίθ. του *ἀποδειλιάω*, αυτό που πρέπει κάποιος να φοβάται, σε Πλάτ.

ἀπο-δειλιάω, μέλ. -άσω [*ā*], δειλιάζω, επιδεικνύω φόβο για κάποιον κίνδυνο ή για την κοπιαστική εργασία, σε Ξεν., Πλάτ.

ἀπόδειξις, Ιων. -δεξις, -εως, ή (**ἀποδείκνυμι**)· **I. 1.** αποκάλυψη, φανέρωση, σε Ευρ. **2.** δημοσιοποίηση, έκθεση, διήγηση, κοινοποίηση, δημοσίευση, σε Ηρόδ., Θουκ. **3.** κατάδειξη, αποδεικτικός συλλογισμός, απόδειξη· πληθ., αποδείξεις, επιχειρήματα που χρησιμοποιεί κάποιος για να αποδείξει κάτι, τινος, σε Δημ. **II.** (από τον Μέσ. τύπο), *ἀπόδειξις ἔργων μεγάλων*, επίδειξη, επίτευξη σημαντικών έργων, σε Ηρόδ.

ἀπο-δειπνίδιος, -ον (**δειπνον**), αυτός που ανήκει ή προέρχεται, περισεύει από το δείπνο, σε Ανθ.

ἀπο-δειροτομέω, μέλ. -ήσω, σφαγιάζω αποκόπτοντας το κεφάλι ή το λαιμό κάποιου, σε Όμηρ.

ἀπο-δείρω, Ιων. αντί *ἀπο-δέρω*.

ἀποδεκάτῳ, μέλ. -ώσω, λαμβάνω το ένα δέκατο από ένα πράγμα, πληρώνω τη δεκάτη (φόρος), πάντα, σε Κ.Δ.· *ἀποδεκατῳ τινά*, λαμβάνω τη δεκάτη από κάποιον, στο ίδ.

ἀπο-δέκομαι, Ιων. αντί *ἀπο-δέχομαι*.

ἀποδεκτέον, ρημ. επίθ. του *ἀποδέχομαι*· **1.** αυτό που πρέπει κάποιος να παραλαμβάνει από άλλους, τι, σε Ξεν. **2.** αυτό που πρέπει κάποιος να αποδεχθεί, να εγκρίνει, να παραδεχθεί, τι, σε Πλάτ.· με γεν. προσ. και μτχ., *ἀποδεκτέον τινὸς λέγοντος*, στον ίδ.

ἀποδεκτήρ, -ήρος, ὁ (**ἀπο-δέχομαι**), παραλήπτης, σε Ξεν.

ἀποδέκτης, -ου, ὁ, Παραλήπτης, ένα από τους άρχοντες στην Αθήνα, που πλήρωνε τους δικαστές, σε Δημ.

ἀποδεκτός, -όν (**ἀπο-δέχομαι**), αυτός τον οποίο μπορεί να παραδεχθεί κάποιος, ο παραδεκτός, σε Κ.Δ.

ἀπο-δενδρόομαι (**δένδρον**), Παθ., μεταβάλλομαι σε δέντρο, σε Λουκ.

ἀπο-δέξασθαι, **I.** απαρ. αορ. α' του *ἀποδέχομαι*. **II.** Ιων. αντί *ἀποδείξασθαι*, αορ. α' του *ἀποδείκνυμι*.

ἀπόδεξις, -εως, ή, Ιων. αντί *ἀπόδειξις*.

ἀπόδερμα, -ατος, τό (**ἀποδέρω**), δέρμα που έχει αφαιρεθεί με εκδορά, τομάρι, σε Ηρόδ.

ἀπο-δέρω, Ιων. -δείρω, μέλ. -δερῶ, **I.** αφαιρώ εντελώς το δέρμα, γδέρνω, τὸν βοῦν, σε Ηρόδ.· *ἀποδέρω τὴν κεφαλὴν*, γδέρνω το κρανίο, στον ίδ. — Παθ., *πρόβατα ἀποδαρέντα*, σε Ξεν. **II.** *ἀποδέρω τὴν δορὴν*, αφαιρώ το δέρμα, γδέρνω, σε Ηρόδ.

ἀπό-δεσμος, ό, I. στηθόδεσμος, ζώνη, σε Λουκ. **II.** δεσμίδα, δέμα, κομπόδεμα, σε Πλούτ.

ἀποδεχθείς, Ιων. αντί *ἀποδειχθείς*.

ἀπο-δέχομαι, Ιων. **-δέκομαι**, μέλ. *-δέζομαι*, αόρ. α΄ *-εδεξάμην*, παρακ. -

δέδεγμαι. **I. 1.** δέχομαι από κάποιον, παραδέχομαι, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **2.**

αποδέχομαι τις αντιλήψεις κάποιου και γίνομαι μαθητής του, είμαι οπαδός κάποιου, σε Ξεν. **3.** δέχομαι την παρουσία κάποιου, σε Πλάτ. **4.** δέχομαι με

επιδοκιμασία, επιδοκιμάζω, εγκρίνω, παραδέχομαι, αποδέχομαι με ευχαρίστηση, σε Θουκ. κ.λπ.· *οὐκ ἀποδέχομαι*, αποδοκιμάζω, απορρίπτω, σε Ηρόδ.· το πρόσωπο από το οποίο κάποιος δέχεται κάτι τίθεται σε γεν.·

ἀποδέχομαι τί τινος, σε Θουκ. κ.λπ.· όταν όμως η αιτ. παραλείπεται, η γενική προσ. συνάπτεται απευθείας στο ρήμα, με την προσθήκη μιας μτχ.·

ἀποδέχομαι τινοςλέγοντος, παραδέχομαι τα λεγόμενά του, σε Πλάτ.· *απόλ.*, παραδέχομαι μια ρήση, μένω ικανοποιημένος, σε Δημ. **6.** εκλαμβάνω, εννοώ κάτι με συγκεκριμένο τρόπο, με επίρρ., σε Ξεν.· *ὕπoptως ἀποδέχομαι τι*, σε Θουκ.· *δυσχερῶς*, σε Πλάτ. **II.** λαμβάνω πίσω, ανακτώ, επανακτώ, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπο-δέω, μέλ. *-δήσω*, δένω σφιχτά, σε Πλάτ.

ἀπο-δέω, μέλ. *-δεήσω*, έχω έλλειψη, υπολείπομαι, είμαι λιγότερος· *τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια*, δέκα χιλιάδες παρά (που τους λείπουν) τριακόσιοι, σε Θουκ.· είμαι υποδεέστερος, κατώτερος από, *τινός*, σε Λουκ.

ἀπο-δημέω, Δωρ. **-δᾱμέω**, μέλ. *-ήσω (ἀπόδημος)*. **1.** είμαι μακριά από το δήμο, το σπίτι, την πατρίδα μου, βρίσκομαι στα ξένα, ταξιδεύω, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** αναχωρώ προς την αλλοδαπή· *ἀποδημέω παράτινα*, επισκέπτομαι κάποιον, σε Ηρόδ.· *ἀποδημέω ές Αἴγιναν κατά τι*, αναχωρώ για την Αίγινα προκειμένου να φέρω κάτι, στον ίδ.

ἀποδημητής, -οῦ, ό, αυτός που ζει ή ταξιδεύει στα ξένα, σε Θουκ.

ἀποδημητικός, -ή, -όν, αυτός που αρέσκεται στο να ταξιδεύει· *παράστασις ἀποδημητική*, εξορία στα ξένα, δηλ. εξοστρακισμός, σε Αριστ.

ἀποδημία, Ιων. **-ίη, ή**, το να βρίσκεται κάποιος μακριά από το σπίτι, την πατρίδα του, το να ταξιδεύει κάποιος ή το να βρίσκεται στα ξένα, σε Ηρόδ., Αττ.· *περιτῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ*, για τη ζωή μου στην ξένη εκείνη χώρα, δηλ. πέρα από τον τάφο, σε Πλάτ.

ἀπό-δημος, Δωρ. **-δᾱμος, -ον**, αυτός που βρίσκεται μακριά από την πατρίδα του, από το σπίτι του, αυτός που ζει ή ταξιδεύει στα ξένα, σε Πίνδ., Πλούτ.

ἀπο-διαιτάω, μέλ. *-ήσω*, αποφασίζω υπέρ του ενός σε περίπτωση διαιτησίας, τον αθώνω, αντίθ. προς το *καταδιαιτάω*, (αποφασίζω εναντίον του, εκδίδω καταδικαστική απόφαση), σε Δημ.

ἀπο-διατρίβω[ι], μέλ. *-ψω*, κατατρίβω, φθείρω εντελώς, κατασπαταλώ, σε Αισχίν.

ἀπο-διδράσκω, Ιων. **-διδρήσκω**, μέλ. *-δράσομαι*, Ιων. *-δρήσομαι*. αόρ. β΄ *ἄπ-έδραν*, Ιων. *-έδρην*, προστ. *ἀπόδρᾱθι*, απαρ. *ἀποδρᾶναι*, Ιων. *-δρῆναι*, μτχ.

ἀποδράς. **1.** πραγματοποιώ απόδραση, ξεφεύγω, διαφεύγω, «το σκάω», ιδίως κρυφά, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ.· λέγεται για δραπετές δούλους, σε Ξεν.· λέγεται για στρατιώτες, λιποτακτώ, στον ίδ.· **2.** με αιτ., αποφεύγω, γλιτώνω, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπο-δίδωμι[ι], μέλ. *-δώσω*. **I. 1.** παραδίδω ή δίνω πίσω, επαναφέρω, επιστρέφω, *τί τινι*, σε Όμηρ., Αττ.· ιδίως ανταποδίδω το οφειλόμενο, ξεπληρώνω, όπως υπακοή, χρέη, ποινές, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀποδίδωμί τινι λώβην*, του ανταποδίδω την προσβολή του, δηλ. επιβάλλω αντίποινα γι' αυτήν, στο

ιδ.· ἀποδίδωμι ἀμοιβήν τινι, σε Θέογν. κ.λπ. **2.** ανταποδίδω, επιστρέφω, παραχωρώ, παράγω, λέγεται για καλλιεργούμενες εκτάσεις γης, ἐπὶ δικήσῃ ἀποδοῦναι (ενν. καρπὸν), αποδίδει καρπὸν κατὰ διακόσιες φορές περισσότερο, σε Ηρόδ. **3.** με απαρ., επιτρέπω, αφήνω, ανέχομαι κάποιον να κάνει κάτι, ἀποδίδωμι τισὶ αὐτονομεῖσθαι, σε Θουκ. κ.λπ.· ομοίως στην Παθ., ὁ λόγος ἀπεδόθη αὐτοῖς, τους παραχωρήθηκε το δικαίωμα να μιλήσουν, σε Αισχίν. **4.** καθιστώ, κάνω κάποιον ή κάτι να αποκτήσει μια συγκεκριμένη ιδιότητα, ἀποδίδωμι τὴν τέρψιν βεβαιότεραν, σε Ισοκρ. **5.** παραδίδω, παραχωρώ, χαρίζω (πιθ. και πωλώ) ως δούλο, σε Ευρ.· ἀποδίδωμι ἐπιστολήν, παραδίδω μια επιστολή, σε Θουκ. **6.** λόγον ἀποδίδωμι, δίδω, παραδίδω λογαριασμό, Λατ. rationes referre, σε Δημ.· αφηγούμαι, εξιστορώ κάτι, σε Ευρ. **7.** ἀποδίδωμι ὄρκον, βλ. [ὄρκος](#). **II.** αμτβ., αυξάνομαι, παραπλήσιο του ἐπιδίδωμι **III.** ἦν ἡ χώρα ἐπιδιδοῖ ἐς ὕψος καὶ ἀποδιδοῖ ἐς αὐξήσιν, σε Ηρόδ.· εκτός εάν η φράση αυτή σημαίνει το αντίθετο· εάν η καλλιεργήσιμη γη αυξηθεί σε μήκος και πλάτος και παρουσιάσει ωστόσο μείωση παραγωγικότητας, καρποφορίας. **III.** Μέσ., παραδίδω κάτι με τη θέλησή μου, πωλώ, σε Ηρόδ., Αττ.· ἀποδίδωμί τι ἐς Ἑλλάδα, φέρνω κάτι στην Ελλάδα και εκεί το πωλώ, σε Ηρόδ.· ἀποδίδωμι τοῦ εὐρίσκοντος, πωλώ κάτι στην αξία του, το κοστολογώ στην τιμή που μπορεί να «πιάσει» στην αγορά, σε Αισχίν.· στην Αθήνα, ενοικιάζω, εκμισθώνω, μισθώνω τους δημοσίους φόρους, σε Δημ.

ἀπο-δῖκεῖν, απαρ. του ἀπ-έδικον, αόρ. β' χωρίς ενεστ. σε χρήση, πετώ, στα σκουπίδια, απορρίπτω, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀπο-δῖκέω (δίκη), υπερασπίζομαι τον εαυτό μου ενώπιον του δικαστηρίου, σε Ξεν.

ἀπο-δινέω, μέλ. -ήσω, αλωνίζω σιτηρά (βλ. [δῖνος](#) II), σε Ηρόδ.

ἀπο-δίομαι, αποθ., αποδιώκω, μόνον σε ενεστ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-διοπομπέομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ. (ἀπό, Διός, πομπή), αποτρέπω επαπειλούμενες συμφορές μέσω εξιλαστηρίων προσφορών στον Δία, εξορκίζω, σε Πλάτ.

ἀπο-διορίζω, Αττ. μέλ. -ιῶ, προσδιορίζω, οριοθετώ κάτι χωρίζοντάς το σε τμήματα, διαχωρίζω, σε Κ.Δ.

ἀπο-διώκω, μέλ. -διώζομαι, διώχνω, καταδιώκω, σε Θουκ.· οὐκ ἀποδιώζει σαυτόν; δηλ. σήκω και φύγε, ξεκουμπίσου, σε Αριστοφ.

ἀπο-δοκεῖ, απρόσ. (δοκέω), θεωρείται καλό να μην κάνει κάποιος κάτι, με απαρ., ἀπέδοξε σφι πράττειν ἢ μὴ πράττειν, σε Ηρόδ., Ξεν.· μερικές φορές το απαρ. παραλείπεται, ὥς σφι ἀπέδοξε, όταν αποφάσισαν να μην (προχωρήσουν περαιτέρω), σε Ηρόδ.

ἀπο-δοκῖμάζω, μέλ. -άσω, απορρίπτω κατόπιν εξέτασης ή δοκιμασίας· απορρίπτω υπονήφιο λόγω ἔλλειψης των αναγκαίων προσόντων, σε Ηρόδ., Αττ.· γενικά, απορρίπτω κάτι ως ανάξιο λόγου ή ως ακατάλληλο, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀποδοκιμαστέον, ρημ. επίθ. του ἀποδοκιμάζω· **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να αποδοκιμάζει, σε Ξεν. **II.** -έος, -έα, -έον, αυτός τον οποίο πρέπει κάποιος να αποδοκιμάσει, σε Αριστ., Λουκ.

ἀποδοκιμάω, = ἀποδοκιμάζω, απορρίπτω, κρίνω κάποιον ή κάτι ακατάλληλο, σε Ηρόδ.

ἄπ-οδος, ή, Ιων. αντί ἄφ-οδος.

ἀπόδοσις, -εως, ἡ (ἀποδίδωμι), 1. ανταπόδοση, αποκατάσταση, επιστροφή οφειλομένου πράγματος, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** απότιση, πληρωμή, τοῦ μισθοῦ, σε Θουκ.

ἀποδοτέον, ρημ. επίθ. του ἀποδίδωμι· **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να αποδώσει, να δώσει πίσω το οφειλόμενο, να επιδώσει, τί τινι, σε Πλάτ. **2.** αυτό που πρέπει κάποιος να περιγράψει, να αναπαραστήσει, στον ίδ.

ἀπο-δοῦναι, απαρ. αορ. β' του ἀποδίδωμι.

ἀποδοχή, ἡ (ἀποδέχομαι), το να δέχεται κάποιος κάτι που του επιστρέφεται, παραλαβή επιστρεφόμενου πράγματος, σε Θουκ.

ἀπο-δρᾶθῆιν, απαρ. αορ. β' του ἀποδαρθάνω.

ἀπο-δράς, μτχ. αορ. β' του ἀποδιδράσκω.

ἀπόδρᾶσις, Ιων. -δρησις, -εως, ἡ (ἀποδιδράσκω), διαφυγή, δραπέτευση, σε Ηρόδ.· με γεν., διαφυγή από κάτι, αποφυγή κάποιου πράγματος, στρατείας, σε Δημ.

ἀπο-δρέπτομαι, μέλ. -ψομαι, αποθ., = το επόμ., σε Ανθ.

ἀπο-δρέπω, μέλ. -ψω, αποκόπτω, μαζεύω, συλλέγω καρπούς, σε Πίνδ.·

ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς, κόψε και πάρε στο σπίτι σου τα σταφύλια, σε Ησίοδ.

ἀπο-δρῆναι, Ιων. αντί δρᾶναι, απαρ. αορ. β' του ἀποδιδράσκω.

ἀπόδρησις, Ιων. αντί ἀπόδρᾶσις.

ἀπο-δρύπτω, μέλ. -ψω, αόρ. α' ἀπέδρυσα, αόρ. β' ἀπέδρυφον· ξεσχίζω το δέρμα, κατασπαράζω, κατακομματιάζω, σε Όμηρ. — Παθ., λέγεται για το δέρμα, σπαράζομαι, κομματιάζομαι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-δύνω[ῶ], = ἀποδύω, βγάζω, αφαιρώ, απογυμνώνω, βοείην, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-οδύρομαι[ῶ], μέλ. -υροῦμαι, ολοφύρομαι, θρηνώ σπαρακτικά, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀπο-δύς, μτχ. αορ. β' του ἀποδύω.

ἀποδϋτέον, ρημ. επίθ. του ἀποδύω· **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να απογυμνώσει, τινά, σε Λουκ. **II.** και με Παθ. σημ., ἀποδυντέον ταῖς γυναιξίν, αυτό που πρέπει οι γυναίκες να βγάλουν, δηλ. τα ρούχα τους, σε Πλάτ.

ἀποδϋτήριον, τό, δωμάτιο στα δημόσια λουτρά όπου έβγαζαν τα ρούχα τους αυτοί που πήγαιναν για λουτρό, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπο-δύω, μέλ. -δύσω, αόρ. α' -έδϋσα· **1.** αφαιρώ τα ενδύματα ή τον οπλισμό φονευμένου εχθρού, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ. μέλ. δϋθήσομαι, αόρ. α' -δϋθην [ῶ], παρακ. -δέδϋμαι· **2.** αυτό που γυμνώνω έναν άνθρωπο από τα ρούχα του·

ἀπέδυσε τὰς γυναῖκας, σε Ηρόδ. κ.λπ. — Μέσ. μέλ. -δύσομαι [ῶ], αόρ. α' -εδυσάμην· επίσης αμτβ. Ενεργ. αορ. β' ἀπέδυν, παρακ. ἀποδέδϋκα· γυμνώνω

τον εαυτό μου, βγάζω τα ρούχα μου, εἴματα, σε Ομήρ. Οδ.· ἀπόλ., ἀποδυσάμενος, αυτός που έχει γδυθεί, στο ίδ.· ἀποδύντες, αυτοί που έμειναν τελείως γυμνοί, σε Θουκ.· ἀποδύεσθαι εἰς ἡ πρός τι, γδύνομαι για να επιδοθώ σε γυμναστική εξάσκηση, σε Πλούτ.· μεταφ., ἀποδύντες ἐπίωμεν, ας γδυθούμε και ας επιτεθούμε, δηλ. ας ετοιμαστούμε κι ας αρχίσουμε τα αναπαιστικά τραγούδια, σε Αριστοφ.

ἀπο-εἰκώ, μέλ. -ζω, αποσύρομαι, παραμερίζω από, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-ειπεῖν, Επικ. απαρ. του ἀπ-εἶπον.

ἀπο-έργαθον, ἀπο-έργω, Επικ. αντί ἀπ-εἶργαθον, ἀπ-εἶργω.

ἀπό-ερσε, αρχ. αόρ. α' που απαντά μόνον στο γ' πρόσ. ἀπόερσε, παρέσυρε, σάρωσε, κατέπνιξε· υποτ. ἀποέρση, ευκτ. ἀποέρσειε· όλοι οι τύποι σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀπο-ζάω, μέλ. -ζήσω· **I.** ζω από κάτι· ὅσον ἀποζῆν, όσο χρειάζεται για να ζήσει κάποιος με λιτότητα, σε Θουκ. **II.** ζω με στερήσεις, ζω μέσα στη φτώχεια, σε Λουκ.

ἀπο-ζεύγνυμαι, αόρ. α΄ -εζεύχθην, αόρ. β΄ -εζύγην [ῥ]· Παθ., χωρίζομαι, αποχωρίζομαι από κάποιον, γυναικός, σε Ευρ.· εἰ γάμων ἀπεζύγην, εάν ἤμουν ελεύθερος από τα δεσμά του γάμου, στον ιδ.· ἀπεζύγην πόδας, ανεχώρησα πεζός, σε Αισχύλ.

ἀπ-όζω, μέλ. -οζήσω, αναδίδω κάποια οσμή, τινος, απρόσ., ἀπόζει τῆς Ἀραβίας, μια οσμή έρχεται από τη χώρα της Αραβίας, σε Ηρόδ.

ἀποθάλλω, μέλ. -θαλῶ, χάνω το άνθος, δηλ. παρακμάζω, σε Ανθ.

ἀπο-θαρρέω και **-θαρσέω**, έχω θάρρος, πλήρη αυτοπεποίθηση, σε Ξεν.

ἀπο-θαυμάζω, Ιων. **-θουμάζω** ή **-θωμάζω**, μέλ. -σω, δείχνω μεγάλο θαυμασμό σε κάτι, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.· ἀπόλ., καταλαμβάνομαι από μεγάλο θαυμασμό, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ἀπο-θείομαι, Επικ. αντί **-θέωμαι**, υποτ. Μέσ. αορ. β΄ του ἀποτίθηνι.

ἀπο-θειόω, ποιητ. αντί ἀποθεόω.

ἄποθεν, επίρρ. (ἀπό)· **I.** από μακριά, σε Θουκ., Ξεν. **II.** μακριά, σε απόσταση, σε Θουκ., Ξεν.

ἀπο-θεόω, μέλ. -ώσω· αναγορεύω κάποιον θεό, θεοποιώ — Παθ. μτχ. Επικ. αορ. α΄ ἀποθειωθείς, σε Ανθ.

ἀπο-θεραπεία, ή, κανονική λατρεία, θεῶν, σε Αριστ.

ἀπο-θερίζω, ποιητ. αορ. α΄ ἀπ-έθρῖσα, αποκόπτω, κόμας, σε Ευρ.

ἀπόθεσις, -εως, ή (**ἀπο-τίθημι**), **I.** αποθήκευση, σε Πλάτ. **II.** παραμερισμός, απαλλαγή, πέταμα, απόρριψη κάποιου πράγματος, σε Κ.Δ. **III.** = ἀποδυτήριον, σε Λουκ.

ἀπό-θεστος, -ον (**θέσσασθαι**), περιφρονημένος, λέγεται για τον Άργο, τον σκύλο του Οδυσσέα, σε Ομήρ. Οδ.

ἀποθέται, -ων, αἱ (**ἀποτίθηνι**), κρημνώδης τόπος της Λακεδαιμόνος, όπου ρίχονταν αμέσως μετά τη γέννησή τους τα παιδιά που είχαν κάποια αναπηρία ή δυσμορφία, σε Πλούτ.

ἀπόθετος, -ον (**ἀποτίθηνι**), **1.** αυτός που έχει τεθεί κατά μέρος, αποθηκευμένος, σε Πλούτ., Λουκ. **2.** κρυφός, μυστικός, μυστηριώδης, ἔπη, σε Πλάτ. **3.** αυτός που φυλάσσεται για ιδιαίτερες περιστάσεις, εξαιρετικός, ιδιαίτερος, σε Δημ.

ἀπο-θέω, μέλ. -θεύσομαι, τρέχω μακριά, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀπο-θεώρησις, -εως, ή, σοβαρή εξέταση, σπουδαία έρευνα, σε Πλούτ.

ἀποθεώσις, -εως, ή (**ἀποθεόω**), θεοποίηση, σε Στράβ.

ἀποθήκη, ή (**ἀπο-τίθηνι**)· **I.** μέρος για την αποθήκευση οποιουδήποτε πράγματος, σιταποθήκη, αποθηκευτικός χώρος, ταμείο, σε Θουκ. **II.** οτιδήποτε έχει αποθηκευτεί, προμήθειες, εφόδια· ἀποθήκην ποιεῖσθαι ἔς τινα, αποθηκεύω προμήθειες για χάρη κάποιου, σε Ηρόδ.

ἀπο-θιλύνω[ῥ], μέλ. -ῥνῶ, εκθιλύνω, απονευρώνω, εξασθενώ, σε Πλούτ.

ἀπο-θισαυρίζω, μέλ. -σω, αποθηκεύω, αποταμιεύω, επισωρεύω, σε Λουκ.

ἀπο-θλίβω[ῖ], μέλ. -ψω, **I.** συνθλίβω, πιέζω και βγάζω, εξάγω δια της πίεσης, σε Ευρ. **II.** συνωθώ, λέγεται για όχλο, σε Κ.Δ.

ἀπόθλιψις, -εως, ή, εξαγωγή μέσω πίεσης, εκβολή, εκδίωξη από έναν τόπο, σε Λουκ.

ἀπο-θνήσκω, μέλ. -θᾶνωμαι, Ιων. **-θανέομαι** ή **-εὔμαι**· αόρ. β΄ **-έθᾶνον**, παρακ. **-τέθνηκα**, Επικ. μτχ. **-τεθνηώς**· επιτετ. του θνήσκω· **I.** πεθαίνω, ξεψυχώ, σε Όμηρ., Αττ.· εἶμαι έτοιμος να πεθάνω ή να σκάσω από τα γέλια,

σε Αριστοφ. **Π.** ως Παθ. του *ἀποκτείνω*, φονεύομαι, δολοφονούμαι, *ὑπό τινος*, σε Ηρόδ., Πλάτ.

ἀπο-θορεῖν, απαρ. αορ. β' του *ἀποθρόσκω*.

ἀπο-θρᾶσύνομαι[ῦ], μέλ. -*ὑνοῦμαι*, αποθ., είμαι παράτολμος, επιχειρώ, αποτολμῶ οποιαδήποτε πράξη, σε Δημ.

ἀπο-θραύω, μέλ. -*σω*, σπάζω και αποκόπτω το τμήμα που εξέχει από κάτι — Παθ., σπάζομαι σε κομμάτια· μεταφ., *ἀποθραυσθῆναι τῆς εὐκλείας*, εκπίπτω από τη θέση που κατέχω, χάνω την καλή μου φήμη, την υπόληψή μου, σε Αριστοφ.

ἀπο-θρηνέω, μέλ. -*ήσω*, ολοφύρομαι, οδύρομαι, μοιρολογώ, σε Βάβρ., Πλούτ.

ἀπο-θριάζω (θρίον), κυρίως, κόβω φύλλα συκιάς· αποκόπτω οτιδήποτε, ακρωτηριάζω, σε Αριστοφ.

ἀπο-θρύπτω, μέλ. -*ψω*, συντριβώ σε κομμάτια, θρυμματίζω· μεταφ. στην Παθ., *ἀποτεθρυμμένος*, αυτός που έχει σπασμένα τα νεύρα ή το ηθικό του, αποδυναμωμένος, σε Πλάτ.

ἀπο-θρώσκω, μέλ. -*θοροῦμαι*, αορ. β' *ἀπέθορον*· πηδῶ έξω ή κάτω από, νηός, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀφ' ἵππου, ἀπὸ νεός*, σε Ηρόδ. **Π.** αναπηδῶ από, ανέρχομαι, υψώνομαι από· *καπνὸν ἀποθρώσκοντα γαίης*, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀπόλ.*, αποσπῶμαι και κατακρημνίζομαι, λέγεται για βράχους, σε Ησίοδ.

ἀπο-θύμιος[ῦ], -ον (θῦμός), αυτός που βρίσκεται σε δυσαρμονία με τα αισθήματα ή τις πεποιθήσεις κάποιου, δυσάρεστος, απεχθής, μισητός· *ἀποθύμια ἔρδειν τινί*, κάνω κάτι που δυσαρεστεί κάποιον, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀποθύμιόν τιποιῆσαι*, σε Ησίοδ.

ἀπο-θύω, μέλ. -*θύσω [ῦ]*, προσφέρω θυσία την οποία έχω υποσχεθεί στον θεό, εκπληρώνω τάμα, σε Ξεν.

ἀπ-οΐδησις, -εως, ή, καταπράυνση οϊδήματος, υποχώρηση πρηξίματος, σε Στράβ.

ἀ-ποιήτος, -ον, αυτός που δεν έγινε, ακυρωμένος, σε Πίνδ.· αυτός που δεν είναι δυνατόν να γίνει, αδύνατος, απραγματοποίητος, σε Πλούτ.

ἀπ-οικέω, μέλ. -*ήσω*· **I.** απέρχομαι από την πατρίδα μου (κυρίως ως άποικος), εγκαθίσταμαι σε ξένη χώρα, μεταναστεύω, *ἐς Θουρίους*, σε Πλάτ. **Π.** κατοικῶ μακριά, βρίσκομαι πολύ μακριά, σε Ευρ., Θουκ. — Παθ., *ή Κόρινθος ἐξ ἑμοῦ μακρὰν ἀπώκειτο*, η Κόρινθος κατοικεῖτο ως πόλη πολύ μακριά από μένα, δηλ. εγκατεστημένος πολύ μακριά από την Κόρινθο, σε Σοφ.

ἀποικία, Ιων. -*ίη, ή (ἄποικος)*, οικισμός ανθρώπων μακριά από την πατρίδα τους, αποικία, αποικισμός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *εἰς ἀποικίαν στέλλειν*, στέλνω ανθρώπους μακριά από την πατρίδα για να δημιουργήσουν αποικία, στον ίδ.· *ἀποικίαν ἐκπέμπειν*, σε Θουκ.

ἀπ-οικίζω, Αττ. μέλ. -*ῶ*· **I.** στέλνω πληθυσμό μακριά από την πατρίδα, ώστε να δημιουργηθεί αποικία, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. κ.λπ. — Παθ., εγκαθίσταμαι σε ξένη χώρα, μεταναστεύω, σε Πλάτ. **Π.** αποικῶ έναν τόπο, δημιουργῶ εκεί αποικία, στέλνω αποίκους, με αιτ., σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀποίκις, -ίδος, ή, θηλ. του *ἀποικος*· *ἀποίκις πόλις*, αποικία, σε Ηρόδ.

ἀποικισμός, ό, εγκατάσταση αποίκων σ' έναν τόπο, η δημιουργία αποικίας, σε Αριστ.

ἀπ-οικοδομέω, μέλ. -*ήσω*, φράζω τον δρόμο με την ανέγερση οικοδομής, αποκλείω με την ύψωση τείχους, υψώνω οδόφραγμα, *τάς θύρας, τάς οδούς*, σε Θουκ.

ἄπ-οικος, -ον, I. αυτός που βρίσκεται μακριά από το σπίτι, την πατρίδα του· *ἄποικον πέμπειν τινὰ γῆς*, στέλνω κάποιον μακριά από την πατρίδα του, σε Σοφ. **II.** ως ους., **1.** αυτός που μεταναστεύει από τη χώρα του για να συμβάλει στη δημιουργία αποικίας, ο ἀποικος, σε Ηρόδ., Θουκ. κλπ. **2.** *ἄποικος* (ενν. πόλις), ἢ, ἡ αποικία, σε Ξεν.

ἀπ-οικτιζομαι, Αττ. μέλ. -*ιοῦμαι*, αποθ., παραπονούμαι μεγαλοφώνως για κάτι, με αιτ., σε Ηρόδ.

ἀ-ποιμαντος, -ον (ποιμαίνω), αυτός που δεν έχει ποιμένα να τον οδηγήσει στην βοσκή, ατάιστος, παραμελημένος, σε Ανθ.

ἀπ-οιμῶζω, μέλ. -*ζομαι*, θρηνηλογώ μεγαλοφώνως, με αιτ., σε Τραγ.

ἄ-ποινα, -ων, τά (α *αθροιστικό* ή *ευφωνικό* και *ποινή*)· **I.** λύτρα ή αντίτιμο που καταβάλλεται είτε για την ανάκτηση της ελευθερίας είτε για την εξαγορά της ζωής κάποιου ή για την απόδοση της σορού ενός φίλου, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., *ἄποινα κούρης νῖος*, λύτρα για την απελευθέρωση ή τη διασφάλιση της ζωής της κόρης ή του γιου κάποιου, στο ίδ. **II.** γενικά, αποζημίωση, ανταπόδοση, ανταμοιβή, εξιλέωση για κάτι, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀποινάω, μέλ. -*ήσω*, απαιτώ το οφειλόμενο πρόστιμο από τον φονιά, Νόμ. παρά Δημ. — Μέσ., λαμβάνω λύτρα για κάποιον, σε Ευρ.

ἀποινό-δικος, -ον, αυτός που επιβάλλει ποινή, που τιμωρεί, που κολάζει, σε Ευρ.

ἀπ-οϊστεύω, μέλ. -*σω*, φονεύω με βέλη, σε Ανθ.

ἀπ-οίσω, μέλ. του *ἀποφέρω*.

ἀπ-οίχομαι, παρατ. -*ωχόμην*, μέλ. -*οιχέσομαι*· αποθ.· **1.** απέρχομαι, φεύγω μακριά, βρίσκομαι μακριά από, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **2.** απόλ., έχω φύγει, έχω αναχωρήσει, απουσιάζω, σε Ομήρ. Οδ.· εξού, έχω απέλθει, έχω χαθεί· *ἀποίχεται χάρις*, σε Ευρ.· λέγεται για πρόσωπα, πέθανα και πλέον δεν υπάρχω, έχω φύγει, σε Πίνδ., Αριστοφ.

ἀπο-καθαίρω, μέλ. -*καθάρῶ*, καθαρίζω εντελώς, σφουγγίζω· *ἀποκαθαίρω τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρόμακτρα*, σκουπίζω τα χέρια μου στις πετσέτες, σε Στράβ. μεταφ. στην Παθ., *ἀποκεκαθάρθαι τὴν φωνήν*, μιλά τη γλώσσα σωστά και με ακρίβεια, σε Λουκ. **II.** απομακρύνω, *τὰς τραπέζας*, σε Αριστοφ. — Μέσ., *ἀποκαθήρασθαί τινος*, απαλλάσσομαι από κάτι, σε Ξεν.

ἀποκάθαρσις, -εως, ἡ, I. καθαρισμός, καθάρισμα, σε Θουκ. **II.** καθαρισμός, εξαγνισμός, εξιλασμός, σε Πλούτ.

ἀπο-κάθημαι, Παθ., κάθομαι χωριστά, μακριά· *ἀτιμώμενοι ἀποκατέαται* (Ιων. αντί -*κάθηνται*)· σε Ηρόδ.

ἀπο-καθίστημι, μέλ. -*καταστήσω*, αόρ. α' -*κατέστησα*· αποκαθιστώ, επαναφέρω, στην προηγούμενή του κατάσταση, επανακτώ, επανορθώνω, επανιδρύω, σε Ξεν.

ἀπο-καίνυμαι, Παθ., υπερτερώ ή νικώ, υποτάσσω, δαμάζω, με αιτ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-καίριος, -ον = *ἄκαιρος*, αυτός που συμβαίνει σε ακατάλληλη στιγμή, σε Σοφ.

ἀπο-καίω, Αττ. -**κάω**, μέλ. -*καύσω*, αόρ. α' *ἀπέκηα* και *-έκαυσα*· καυτηριάζω, λέγεται για τον καυτηριασμό στην ιατρική πρακτική, σε Ξεν.· λέγεται για υπερβολικό ψύχος, (όπως το *frigus adurit* του Βιργ.), ζαρώνω από το ψύχος, παθαίνω κρυοπαγήματα, στον ίδ. — Παθ., *ἀπεκαίοντο αἱ ῥῖνες*, οι μύτες τους καίγονταν από τον πάγο, πάθαιναν εγκαύματα, στον ίδ.

ἀπο-κᾶλέω, μέλ. -*έσω*· **I. 1.** καλώ πίσω, ανακαλώ, από την εξορία, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** καλώ σε συγκεκριμένο τόπο, καλώ κατ' ιδίαν, σε Ξεν. **II.** καλώ

ονομαστικά, ιδίως ονειδιίζοντας, στιγματίζω ως, τὸν τοῦ μανέντος ζύναιμον ἀποκαλοῦντες, σε Σοφ.· σοφιστὴν ἀποκαλέω τινά, σε Ξεν.

ἀπο-κᾶλύπτω, μέλ. -ψω· **1.** ξεσκεπάζω, τὴν κεφαλὴν, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.**

αποκαλύπτω, φανερώνω, σε Πλάτ. — Μέσ., φανερώνω ὅλα ὅσα ἔχω στο νου μου, σε Πλούτ., Κ.Δ. — Παθ., ἔχω ἀποκαλυφθεῖ, γνωστοποιηθεῖ, φανερωθεῖ, σε Κ.Δ.

ἀποκάλυψις, -εως, ἡ, ἀφαίρεση του καλύμματος, φανέρωση, ἀποκάλυψη, σε Κ.Δ.· ἡ *Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου*, στο ἰδ.

ἀπο-κάμνω, μέλ. -κᾶμοῦμαι, **1.** κουράζομαι υπερβολικά, καταβάλλομαι ἀπὸ τὴν κούραση ἢ εξουθενώνομαι, σε Σοφ., Πλάτ.· με μτχ., *ἀποκάμνω ζητῶν*, ἔχω καταπονηθεῖ ψάχνοντας, σε Πλάτ. **2.** με ἀπαρ., σταματώ, παύω νὰ κάνω κάτι, σε Ευρ., Πλάτ. **3.** με αἰτ., *ἀποκάμνω πόνον*, ἀποφεύγω τὸν κόπο, δειλιάζω μπροστὰ στὸν μόχθο, σε Ξεν.

ἀπο-κάμπτω, μέλ. -ψω, αμτβ., ἀποκλίνω, κάνω παράκαμψη ἀπὸ τὴν ευθεία οδὸ, σε Ξεν.

ἀπόκαμψις, -εως, ἡ, παράκαμψη ἀπὸ τὴν ευθεία οδὸ, ἀπόκλιση, σε Θεόφρ.

ἀπο-κᾶπύω, ἐκπνέω, βγάζω τὴν ἀνάσα ἀπὸ τὸ στήθος μου, ἀποπνέω· *ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσεν* (Επικ. ἀόρ. α' με τμήση), ἀπέπνευσε τὴν ζωὴ της, δηλ. λιποθύμησε (δεν πέθανε), λέγεται γιὰ τὴν Ἀνδρομάχη, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἀπο-κᾶρᾶδοκία, ἡ (καρᾶδοκέω), ἐνθερμη προσδοκία, ἀδημονία, σε Κ.Δ.

ἀπο-καρτερέω, μέλ. -ήσω, πεθαίνω με τὴ θέλησή μου ἀπὸ ἀσιτία, πεθαίνω ἀπέχοντας ἀπὸ τὴν τροφή, σε Πλούτ.

ἀπο-καταλλάσσω, Αττ. — ττω, μέλ. -ζω, συμφιλιώνω ἐκ νέου, σε Κ.Δ.

ἀπο-κάττημαι, Ἰων. ἀντὶ ἀπο-κάτθηναι.

ἀπο-καυλίζω, Αττ. μέλ. -ῖω (καυλός), ἀποκόπτω τὸ στέλεχος, τὸν κορμό, τὸ κλαδί ἢ τὸ κοτσάνι· σμικρύνω ἀποκόπτοντας, σε Ευρ., Θουκ.

ἀποκαύλισις, -εως, ἡ, ἀποκοπὴ στελέχους, σμίκρυνση, ἀπόσπαση, σε Λουκ.

ἀπο-κάω, Αττ. ἀντὶ ἀπο-καίω.

ἀπό-κειμαι, μέλ. -κεῖσομαι, χρησιμ. ὡς Παθ. του *ἀποτίθημι*, βρίσκομαι μακριὰ ἀπὸ· ἀπὸλ., εἶμαι συσσωρευμένος, ἀποθησαυρισμένος, σε Σοφ., Ξεν.· *πολὺς σοι (γέλως) ἐστὶν ἀποκεῖμενος*, ἔχεις συσσωρευμένο πολὺ γέλιο μέσα σου (καὶ δὲν τὸ ἐξωτερικεύεις), σε Ξεν.

ἀπο-κείρω, μέλ. -κερῶ, Επικ. -κέρσω· ἀόρ. α' -έκειρα, Επικ. -έκερσα — Παθ.

ἀόρ. β' -εκάρην [ᾗ], παρακ. -κέκαρμαι· **I. 1.** κόβω, κουρεύω τὰ μαλλιά, κατὰ κανόνα στὴ Μέσ.· *ἀπεκείρατο χαίτην*, ἔκοψε τὰ μαλλιά του, σε Ομήρ. Ἰλ.· *ἀποκείρασθαι τὰς κεφαλὰς*, κουρεύουν τὰ μαλλιά τοὺς μέχρι τὸ δέρμα, σε Ηρόδ.· καὶ ἀπὸλ., *ἀποκείρασθαι*, κόβω πολὺ κοντὰ τὰ μαλλιά μου, σε Αριστοφ. — Παθ., μτχ. παρακ. *ἀποκεκαρμένος*, ἔχοντας τὰ μαλλιά του κοντοκουρεμένα, στὸν ἰδ. **2.** μεταφ., ἐξαπατῶ· *τοὺς παχεῖς*, σε Λουκ. **II.** γενικά, διαχωρίζω, διατέμνω, ἀποχωρίζω, σε Ομήρ. Ἰλ. **III.** πετσοκόβω, σφαγιάζω, φονεύω, σε Αισχύλ.

ἀπο-κερδαίνω, μέλ. -κερδήσω ἢ κερδᾶνῶ, ἀόρ. -εκέρδησα ἢ -εκέρδᾶνα· ἔχω κέρδος, ὄφελος ἀπὸ κάτι, με γεν., σε Ευρ.· ἀπὸλ., σε Λουκ.

ἀποκερμάτιζω, Αττ. μέλ. -ῖω, ἀνταλλάσσω μεγαλύτερης ἀξίας νομίσματα με κέρματα μικρότερης ἀξίας· μεταφ., *ἀποκερματίζω τὸν βίον*, δαπανῶ, κατασπαταλῶ τὴν περιουσία μου, σε Ανθ.

ἀπο-κηδεύω, μέλ. -σω, παύω νὰ θρηνῶ γιὰ, τινά, σε Ηρόδ.

ἀποκηδέω, Δωρ. κᾶδεω, μέλ. -ήσω, ἀποβάλλω τὶς φροντίδες, εἶμαι ξέγνοιαστος, ἀμέριμνος, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἀποκήρυκτος, -ον, γιος που έχει αποκληρωθεί με δημόσια αποκήρυξη του πατέρα του, σε Λουκ.

ἀποκήρυξις, -εως, ἡ, δημόσια αποκήρυξη του γιου από τον πατέρα του, αποκλήρωση, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀπο-κηρύσσω, Αττ. -ττω, μέλ. -ζω, **I.** πωλώ μέσω δημοπρασίας, σε Ηρόδ. **II.** αποκηρύσσω δημοσίως το γιο μου, τον αποκληρώνω, σε Πλάτ. **III.**

απαγορεύω με δημόσια προκήρυξη· απρόσ. στην Παθ. παρακ., ἀποκεκήρυκται μὴ στρατεύειν, σε Ξεν.

ἀποκινδύνευσις, -εως, ἡ, παράτολμο εγχείρημα, ρισκοκινδύνευση, ρίσκο, σε Θουκ.

ἀποκινδυνεύω, μέλ. -σω, επιχειρώ ρισκοκίνδυνη προσπάθεια ή παράτολμο εγχείρημα, κάνω ένα απονενομημένο διάβημα, ρίχνομαι στον έσχατο κίνδυνο, πρὸς τινα, εναντίον κάποιου, σε Θουκ.· με απαρ., ἀποκινδυνεύειν σοφόν τι λέγειν, σε Αριστοφ.· Παθ., περιέρχομαι στον έσχατο κίνδυνο, σε Θουκ.

ἀπο-κινέω, μέλ. -ήσω· Ιων. γ' ενικ. αορ. α' ἀποκινήσασκεν· μετακινώ, μεταφέρω, απομακρύνω από, με γεν., σε Όμηρ.

ἀπό-κινος, ὁ (κινέω), είδος κωμικού λάγνου χορού· μεταφ., ἀπόκινον εὔρέ, βρες τρόπο ώστε χορευόντας να το σκάσουμε, να αυτομολήσουμε, σε Αριστοφ.

ἀπο-κλάζω, μέλ. -κλάγζω, φωνάζω με βροντερή φωνή, όπως η κλαγγή των όπλων, σε Αισχύλ.

ἀπο-κλαίω, Αττ. -κλάω[ā], μέλ. -κλαύσομαι· **I. 1.** κλαίω μεγαλοφώνως, θρηνώ, οδύρομαι, σε Ηρόδ.· με σύστ. αντ., ἀποκλαίω στόνον, σε Σοφ. **2.** ἀποκλαίω τινά ή τι, θρηνολογώ, πενθώ βαριά για κάποιον ή κάτι, σε Αισχύλ., Πλάτ.· ομοίως στη Μέσ., ἀποκλαίεσθαι κακά, σε Σοφ.· τὴν πενίαν, σε Αριστοφ. **II.** Μέσ. επίσης, παύω να θρηνώ, σε Λουκ.

ἀπο-κλάζω, Δωρ. αντί ἀπο-κλείσω, μέλ. του ἀποκλείω· **ἀπο-κλᾶζον** αντί ἀπό-κλεισον, προστ. αόρ. α'.

ἀποκλᾶρος, -ον, Δωρ. αντί ἀπόκληρος.

ἀπο-κλάω, μέλ. -κλάσω [ᾶ], σπάζω, αποσπώ κάτι από κάτι άλλο — Μέσ., σε Ανθ. — Παθ. μτχ. αορ. α' ἀποκλασθέντα, σε Θεόκρ.

ἀπο-κλάω, Αττ. αντί ἀπο-κλαίω.

ἀπόκλεισις ή κλήσις, -εως, ἡ (**ἀποκλείω**)· **I.** το κλείσιμο, ἀπόκλεισίς μου τῶν πυλῶν, το κλείσιμο των θυρών έναντί μου, σε Θουκ. **II.** αποκλεισμός, εμπόδιο, ἀποκλήσεις γίγνεσθαι (ενν. ἔμελλον), επρόκειτο να υπάρξει ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο στο έργο τους, στον ίδ.

ἀπο-κλείω, μέλ. -κλείσω, Ιων. **ἀπο-κληίω**, μέλ. -κληίσω· Αττ. **ἀποκλήω**, μέλ. -κλήσω, Δωρ. μέλ. κλάζω· προστ. αορ. α' -κλᾶζον· **I. 1.** κλείνω έξω, εμποδίζω την είσοδο, προβάλλω εμπόδια· τινά πυλέων, σε Ηρόδ.· δωμάτων, σε Αισχύλ.· ἀποκλείω τινά, κλείνω κάποιον έξω, σε Αριστοφ. — Μέσ., ἀποκλείω τινάτῃς διαβάσεως, εμποδίζω τη διέλευση κάποιου, σε Θουκ. **2.** αποκλείω κάποιον από κάτι, προβάλλω εμπόδια σε κάτι, τινός, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ἀπό τινος, σε Αριστοφ. **II.** κλείνω τις πόρτες και άλλα παρόμοια, φράζω, εμποδίζω, σε Ηρόδ. — Παθ., κλείνομαι, στον ίδ. **III.** κλείνω κάποιον στη φυλακή, σε Σοφ., Αριστοφ. κ.λπ. **IV.** αποκλείω, εξαιρώ, εμποδίζω, σε Ηρόδ., Αριστοφ. — Παθ., ἀποκλείομαι ὑπὸ τῆς ἵππου, σε Ηρόδ.

ἀποκληίω, Ιων. αντί ἀποκλείω.

ἀπό-κληρος, Δωρ. -κλᾶρος, -ον, αυτός που δεν έχει κλήρο, μερίδιο σε κάτι, με γεν., σε Πίνδ.

ἀπο-κληρόω, μέλ. -ώσω· **1.** εκλέγω με λαχνό από ένα σύνολο, σε Ηρόδ., Θουκ.· επιλέγω ή εκλέγω σε αξίωμα με κλήρο, σε Θουκ. **2.** διανέμω ή απονέμω με κλήρο, *χώραντινί*, σε Πλούτ.

ἀπο-κλίνω[ι], μέλ. -ῖνω — Παθ. αόρ. α' -εκλίθην [ι] ή -εκλίνθην· **I.** στρέφω προς τα έξω ή παράμερα, *τι*, σε Ομήρ. Οδ.· στρέφω προς τα πίσω, σε Ομηρ. Ὑμν. — Παθ. λέγεται για την ημέρα, γέρνω, οδεύω προς τη δύση, προς το απόγευμα, σε Ηρόδ. **II.** Παθ., ανατρέπομαι, σε Δημ. **III.** αμτβ. στην Ενεργ., **1.** στρέφομαι κατά μέρος, παραμερίζομαι ή παρεκτρέπομαι της οδού, σε Ξεν.· *πρός τήν ἡῶ ἀποκλίνοντι*, καθώς κάποιος στρίβει και πορεύεται προς τα ανατολικά, σε Ηρόδ. **2.** συχνά με αρνητική σημασία, εκπίπτω, παρακμάζω, εκφυλίζομαι, σε Σοφ.· *ἐπὶ τὸ ράθυμεῖν*, σε Δημ.· και χωρίς αρνητική σημασία, κλίνω, ρέπω, είμαι ευνοϊκά διακείμενος έναντι σε, *πρός τινα*, στον ίδ.

ἀπόκλῖσις, -εως, ή, στροφή προς το άλλο μέρος, κατάπτωση, κατάδυση, δύση του ηλίου, σε Πλούτ.

ἀπο-κλύζω, μέλ. -ύσω, αποπλύνω, ξεπλένω· μεταφ. στη Μέσ., καθαίρω, εξαγνίζω, σε Πλάτ.· αποτρέπω, εξορκίζω με καθαρθήριες τελετές, σε Αριστοφ.

ἀπο-κναίω, Αττ. -κνάω, απαρ. -κνᾶν, αόρ. α' -έκναισα· κατατρύχω, παρενοχλώ κάποιον, τον ταράζω υπερβολικά, σε Πλάτ. κ.λπ. — Παθ., φθείρομαι, καταστρέφομαι, αφανίζομαι, στον ίδ., Ξεν.

ἀπ-οκνέω, μέλ. -ήσω, **1.** δειλιάζω ενώπιον του κινδύνου, με αιτ., σε Θουκ.· με απαρ., αποφεύγω να κάνω κάτι λόγω οκνηρία ή δειλίας, στον ίδ., Πλάτ. **2.** απόλ., οπισθοχωρώ, υπαναχωρώ, δειλιάζω, σε Θουκ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀπόκνησις, -εως, ή, αποφυγή κάποιου πράγματος λόγω δειλίας ή οκνηρίας, με γεν., σε Θουκ.

ἀποκνητέον, ρημ. επίθ. του ἀπο-κνέω, αυτό που πρέπει κάποιος να αισθάνεται ράθυμος να κάνει, με γεν., σε Πλάτ.

ἀπο-κνίζω, μέλ. -ίσω, αποκόπτω το άκρο ή ένα μικρό κομμάτι από κάτι, τσιμπολογώ.

ἀπόκνισμα, -ατος, τό, αυτό που έχει αποκοπεί με τα νύχια, μικρό κομματάκι, σε Αριστοφ.

ἀπο-κοιμάομαι, Παθ. με Μέσ. μέλ., **I.** κοιμάμαι εκτός ή μακριά από το σπίτι μου, σε Πλάτ. **II.** αποκοιμιέμαι για λίγο, παίρνω έναν υπνάκο, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

ἀποκοιτέω, μέλ. -ήσω, κοιμάμαι μακριά από τη θέση στην οποία έχω ταχθεί, Ψήφ. παρά Δημ.

ἀπό-κοιτος, -ον (κοίτη), αυτός που κοιμάται χωριστά μακριά από τους άλλους, με γεν., σε Αισχίν.

ἀπο-κολυμβάω, μέλ. -ήσω, σώζομαι κολυμπώντας, βγαίνω κολυμπώντας στην ξηρά μετά από ναυάγιο πλοίου, σε Θουκ.

ἀποκομῖδή, ή (ἀποκομίζομαι), αποκόμιση, μεταφορά, επιστροφή, επανάκτηση, σε Θουκ.

ἀπο-κομίζω, Αττ. μέλ. -ῖω, οδηγώ, μεταφέρω μακριά, συνοδεύω σε ταξίδι ή διαδρομή, σε Ξεν.· μεταφέρω καποιον ως αιχμάλωτο, σε Θουκ. — Παθ., μεταφέρομαι, αναχωρώ, αποσύρομαι, στον ίδ.· φέρνω πίσω, επιστρέφω κάτι, σε Ηρόδ.

ἀπόκομμα, -ατος, τό (ἀποκόπτω), τεμάχιο που έχει αποκοπεί, κομμάτι, τμήμα, σε Θεόκρ., Λουκ.

ἀπο-κομπάζω, λέγεται για τις χορδές της λύρας, σπάζω κάνοντας θόρυβο, σε Ανθ.

ἀποκοπή, ἡ (ἀποκόπτω)· **I.** αποκοπή, σε Αισχύλ.· *ἀποκοπή χρεῶν*, το Ρωμ. tabulae poniae, η παραγραφή όλων των οφειλών, σε Πλάτ. **II.** στη Γραμμ., αποκοπή, δηλ. η αποκοπή ενός ή περισσοτέρων γραμμμάτων, ιδίως από το τέλος της λέξης.

ἀπο-κόπτω, μέλ. -*ψω*· **I.** αποτέμνω, αποκόβω, λέγεται για ανθρώπινα μέλη, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· *ἐπίσης, ἀπέκοψε παρήγορον*, έκοψε το σχοινί και άφησε ελεύθερο το άλογο που βρισκόταν κοντά, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ., *ἀποκοπήναι τὴν χεῖρα*, μου κόπηκε το χέρι, σε Ηρόδ. **II.** *ἀποκόπτω τινὰ ἀπὸ τόπου*, απομακρύνω βίαια, εκδιώκω από οχυρό τόπο ή από στρατηγικό σημείο, σε Ξεν. **III.** Μέσ., *χτυπῶ το στήθος μου ενώ θρηνῶ, στηθοκοπιέμαι*· με αιτ., πενθῶ, θρηνῶ κάποιον, *νεκρόν*, σε Ευρ.

ἀπο-κορυφῶ, μέλ. -*ώσω*, οδηγῶ σε κορυφωση, σχηματίζω κορυφή· μεταφ., *ἀπεκορύφου σφιδάδε*, έδινε σ' αυτούς τη σύντομη αυτή, την κεφαλαιώδη απόκριση, σε Ηρόδ.

ἀπο-κοσμέω, μέλ. -*ήσω*, αποκαθιστῶ την τάξη αφαιρώντας, απομακρύνοντας, αφαιρώ, απογυμνώνω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-κοττάβιζω, Αττ. μέλ. -*ῖω*, τινάζω στη γη ή σε χάλκινη λεκάνη τις τελευταίες σταγόνες του κρασιού από το ποτήρι ώστε πέφτοντας να παραγάγει χαρακτηριστικό ήχο, όπως συνέβαινε στο παιχνίδι του *κοττάβου*, σε Ξεν.

ἀπο-κουφίζω, Αττ. μέλ. -*ῖω*, ελαφρώνω, απαλλάσσω, ανακουφίζω κάποιον από, *τινὰ κακῶν*, σε Ευρ.

ἀπο-κράδιος, [ρᾱ],-ον (κράδη), αυτός που έχει αποκοπεί από τη συκιά, σε Ανθ.

ἀπο-κραιπᾶλάω, μέλ. -*ήσω*, ξυπνῶ μετά από κραιπάλη ή απαλλάσσομαι από τα επακόλουθα της κραιπάλης μέσω του ύπνου, σε Πλούτ.

ἀπο-κρᾶνίζω (κρανίον), κόβω από το κεφάλι ή αποκόπτω το κεφάλι κάποιου, σε Ανθ.

ἀπο-κρᾶτέω, μέλ. -*ήσω*, υπερέχω, υπερτερώ έναντι όλων των άλλων, Λατ. superare, σε Ηρόδ.

ἀπο-κρεμάννυμι, μέλ. -*κρεμάσω*, Αττ. *κρεμῶ* — Παθ. αόρ. α' -*εκρεμάσθην*· **I.** αφήνω κάτι να κρέμεται προς τα κάτω, σε Ομήρ. Ιλ.· *χορδὰν πλήκτρον ἀπεκρέμασε*, το πλήκτρο (η πένα) έσπασε τη χορδή με συνέπεια εκείνη να κρέμεται κάτω, σε Ανθ. **II.** κρεμῶ, αναρτῶ, σε Ηρόδ.

ἀπό-κρημνος, -ον, κρημνώδης, αυτός που βρίσκεται πλάι σε γκρεμό, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· μεταφ., ο γεμάτος δυσκολίες, λέγεται για δικαστική υπόθεση, σε Δημ.

ἀπόκρῖμα, -ατος, τό, δικαστική απόφαση, καταδίκη, σε Κ.Δ.

ἀπο-κρίνω[ι], μέλ. -*κρίνω*· **I. 1.** διαχωρίζω, ξεχωρίζω, τοποθετῶ χωριστά, αποχωρίζω, σε Πλάτ. — Παθ., *ἀποκρινθέντε*, αυτοί οι δύο που αποχωρίστηκαν από το πλήθος, λέγεται για δύο ήρωες που προχωρούν μπροστά ως πρόμαχοι, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀποκεκρίσθαι εἰς ἓν ὄνομα*, έχω διαχωρισθεί, διακριθεί με την υιοθέτηση ενός κοινού ονόματος, σε Θουκ. **2.** σημαδεύω με έναν χαρακτηριστικό τύπο, διακρίνω, ξεχωρίζω, σε Ηρόδ.· *μτχ. Παθ. παρακ. ἀποκεκριμένος*, ο διακεκριμένος, σε Ηρόδ., Πλάτ. **III.** Μέσ., *ἀποκρίνομαι*, μέλ. -*κρίνοῦμαι* — Παθ. -*κέκρῖμαι*, και τα δύο με Μέσ. και Παθ. σημασία· **1.** δίνω απόκριση σε μια ερώτηση, απαντῶ, σε Ευρ. κ.λπ.· *ἀποκρίνομαι πρὸς τινα ή πρὸς τι*, απαντῶ σε αυτόν που θέτει μια ερώτηση ή στο ίδιο το ερώτημα, σε Θουκ. κ.λπ.· με αιτ., *ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτηθέν*, απαντῶ στο ερώτημα, στον ιδ.· ομοίως στην Παθ., *τοῦτόμοι ἀποκεκρίσθω*, ας είναι αυτή η απάντησή μου, σε Πλάτ. **2.** απαντῶ στις κατηγορίες, υπερασπίζομαι τον εαυτό μου, σε

Αριστοφ. **3.** Παθ. αόρ. α' ἀπεκρίθη = ἀπεκρίνατο, έδωσε απάντηση, πρώτα σε Κ.Δ.

ἀπόκρισις, -εως, ή (ἀποκρίνω)· I. διαχωρισμός. **II.** (από τον Μέσ. τύπο), απάντηση, σε Θουκ., Ξεν.

ἀποκρίτέον, ρημ. επίθ. του ἀποκρίνω· **I.** αυτό που πρέπει κάποιος να απορρίψει, σε Πλάτ. **II.** αυτό που πρέπει κάποιος να απαντήσει, στον ίδ.

ἀπό-κροτος, -ον (κροτέω), αυτός που έχει χτυπηθεί ή πατηθεί καλά, συμπαγής, λέγεται για έδαφος, σε Θουκ.

ἀπο-κρούω, μέλ. -σω· **I.** απωθώ με τη βία από έναν τόπο, εκδιώκω, απομακρύνω, σε Ξεν. — Μέσ., απωθώ τους επιτιθέμενους εναντίον μου, αποσοβώ μια επίθεση, σε Ηρόδ., Θουκ. — Παθ., απωθούμαι, εκδιώκομαι με τη βία, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ. **II.** Παθ., κοτυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουμένον, κύπελο, ποτήρι που του έχει σπάσει και του λείπει το χείλος, σε Αριστοφ.

ἀπο-κρύπτω, γ' ενικ. Επικ. παρατ. ἀποκρύπτασκε· μέλ. -ψω — Παθ. αόρ. β' -εκρύβην [ῥ]· **I.** κρύβω από, κρατώ κάτι κρυφό από κάποιον, με αιτ. και γεν., θανάτοιο ἀποκρύπτω τινά, σε Ομήρ. Ιλ.· με διπλή αιτ., όπως το Λατ. celare aliquem aliquid, κρύβω από κάποιον κάτι, σε Ηρόδ.· ομοίως στη Μέσ., ἀποκρύπτεσθαι τινά τι, σε Ξεν. κ.λπ. **2.** κρύβω κάτι από τη θέαση, κρατώ κάτι κρυφό, συγκαλύπτω, σε Ομήρ. Οδ., Αττ. — Μέσ., ἀποκρύπτεσθαι μὴ ποιεῖν τι, συγκαλύπτω τις πράξεις μου, σε Θουκ. **3.** συσκοτίζω, σκιάζω, σε Πλάτ. **II.** ἀποκρύπτω γῆν, χάνω από τα μάτια μου τη στεριά, λέγεται για πλοία που ξανοίγονται στη θάλασσα, όπως το Phaeacum abscondimus arces, στον ίδ., Λουκ.

ἀπόκρυφος, -ον (ἀποκρύπτω)· I. 1. αυτός που τηρείται κρυφός, συγκεκαλυμμένος, σε Ευρ.· ἐν ἀποκρύφῳ, στα κρυφά, σε Ηρόδ. **2.** με γεν., αυτός που κρατείται στην αφάνεια, για κάποιον, άγνωστος σε κάποιον, σε Ξεν. **II.** ασαφής, συγκεχυμένος, σκοτεινός, δύσληπτος, στον ίδ.

ἀπο-κτείνω, μέλ. -κτενῶ, Ιων. -κτενέω· αόρ. α' ἀπέκτεινα, σε Ομήρ. Ιλ.· παρακ. ἀπέκτονα· γ' πληθ. υπερσ. -εκτόνεσαν, Ιων. γ' ενικ. -εκτόνεε· αόρ. β' -έκτᾱνον, Επικ. α' πληθ. ἀπέκταμεν, απαρ. ἀπακτάμεναι, -κτάμεν· η Παθ. σπανίως (καθώς το ἀποθνήσκω χρησιμ. ως Παθ.)· Μέσ. τύποι (με Παθ. σημασία), Επικ. γ' ενικ. αορ. β' ἀπέκτατο· μτχ. ἀποκτάμενος· πρβλ.

ἀποκτείνυμι· **1.** σκοτώνω, φονεύω, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ. **2.** λέγεται για δικαστές, καταδικάζω σε θάνατο, σε Πλάτ., Ξεν. κ.λπ. **3.** μεταφ., όπως το Λατ. enecare, είμαι καταπονημένος, ταλαιπωρημένος μέχρι θανάτου, σε Ευρ.

ἀπο-κτείνω, μεταγεν. τύπος αντί ἀποκτείνω, σε Ανθ.

ἀπο-κτείνυμή-κτίνυμι = ἀποκτείνω, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπο-κυέω, μέλ. -ήσω, τίκτω, γεννῶ, με αιτ., σε Πλούτ., Λουκ.· μεταφ., ή άμαρτία άποκνεῖ θάνατον, σε Κ.Δ.

ἀποκυλίω, μέλ. -ίσω [ῖ], κυλώ μακριά, σε Κ.Δ. — Παθ., σε Λουκ.

ἀπο-κωκύω, μέλ. -ύσω [ῥ], θρηνώ μεγαλοφώνως, οδύρομαι για, τινά, σε Αισχύλ.

ἀποκώλυσις, -εως, ή, παρεμπόδιση, κωλυσιεργία, σε Ξεν.

ἀπο-κωλύω, μέλ. -ύσω [ῥ], **I.** εμποδίζω ή αποτρέπω κάποιον από κάτι, τινά τινος, σε Ξεν.· με απαρ., ἀποκωλύω τινά ποιεῖν, αποτρέπω από μια πράξη, απαγορεύω, μὴ ποιεῖν τι, σε Ευρ., Ξεν. **II.** με αιτ. μόνο, παρακωλύω, εμποδίζω, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ., Θουκ.· απόλ., παρεμβάλλω εμπόδια, φράζω το δρόμο, εμποδίζω, σε Θουκ.· απρόσ., οὐδέν ἀποκωλύει, δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο, σε Πλάτ.

ἀπο-λαγχάνω, μέλ. — *λήζομαι*, **I.** αποκτώ με κλήρο μερίδιο ενός πράγματος, τῶν κτημάτων τὸ μέρος ἀπολαγχάνω, σε Ηρόδ.· γενικά, αποκτώ, μου λαχαίνει, σε Ευρ. **II.** αποτυγχάνω στην κλήρωση, σε Πλούτ.· γενικά, έχω στερηθεί τα πάντα, είμαι απερημωμένος, σε Ευρ.

ἀπο-λάζυμαι, ποιητ. αντί ἀπολαμβάνω, μόνον σε ενεστ. και παρατ., σε Ευρ.

ἀπολακτίζω, Αττ. μέλ. -ῖθ· **1.** κλωτσώ μακριά, απωθώ κλωτσώντας, αποτινάζω, ὕπνον, σε Αισχύλ. **2.** καταφρονώ, απορρίπτω, στον ιδ.

ἀπο-λαλέω, μέλ. -ήσω, φλυαρῶ, μιλάω απερίσκεπτα, σε Λουκ.

ἀπο-λαμβάνω, μέλ. -λήσσομαι, Ιων. -λάμψομαι· Αττ. παρακ. -εἰληφα· αόρ. β' ἀπ-ἐλάβον — Παθ. παρακ. -εἰλημμαι, Ιων. -λέλαμμαι· αόρ. α' -ελήφθην, Ιων. -ελάμφθην· **I. 1.** λαμβάνω ή δέχομαι από κάποιον, παρά τινος, σε Θουκ.· λαμβάνω ό,τι μου οφείλεται, μισθόν, σε Ηρόδ., Ξεν.· ἀπολαμβάνω ὄρκους, δέχομαι τους ὀρκους που μου προσφέρνται, σε Δημ. **2.** με γεν., λαμβάνω από, παίρνω μερίδιο ενός πράγματος, σε Θουκ. **3.** ακούω ή μαθαίνω, Λατ. accipio, σε Πλάτ. **II. 1.** λαμβάνω πίσω, ανακτώ, επανακτώ, κερδίζω ξανά, ανορθώνω, τὴν τυραννίδα, σε Ηρόδ. **2.** έχω δικαίωμα να απαιτήσω και να λάβω, ἀπολαμβάνω λόγον, σε Αισχίν. **III.** παίρνω ή οδηγώ κατ' ιδίαν ή κατά μέρος, ξεμοναχιάζω, ἀπολαμβάνω τινὰ μούνον, σε Ηρόδ.· ἀπολαβὼν σκόπει, σκέψου το ξεχωριστά, σε Πλάτ. **IV.** αποκλείω, παρεμποδίζω, περιορίζω, σταματώ, σε Ηρόδ.· ἀπολαμβάνω τείχει, αποκλείω με την ανέγερση τείχους, σε Θουκ. — Παθ., παρεμποδίζομαι ή μένω αποκλεισμένος εξαιτίας των δυσμενών, των

εναντίων ανέμων, σε Ηρόδ.

ἀπο-λαμπρύνω[ῶ], μέλ. -ῶνῶ, καθιστώ κάποιον διάσημο, ξακουστό — Παθ., γίνομαι ο ίδιος διάσημος, περίφημος, σε Ηρόδ.

ἀπο-λάμπω, μέλ. -ψω, εκπέμπω λάμψη, ακτινοβολώ από κάτι, λέγεται για το φως, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως στη Μέσ., χάρις ἀπελάμπετο, η χάρη ακτινοβολούσε απ' αυτή, σε Όμηρ.

ἀπολάπτω, μέλ. -ψω, καταπίνω πλαταγίζοντας τη γλώσσα μου όπως ο σκύλος που πίνει νερό, καταπίνω λαίμαργα, σε Αριστοφ.

ἀπόλαυσις, -εως, ή (ἀπολαύω)· 1. απόλαυση, τέρψη, ηδονή, σε Θουκ., Αριστ. **2.** με γεν., ωφέλεια που αποκτάται από κάτι, σε Ξεν.· ἀπόλαυσιν εἰκοῦς (αιτ. απόλ.), ως ανταμοιβή για την ομοιοτήτά σου, σε Ευρ.

ἀπόλαυσμα, -ατος, τό, απόλαυση, τέρψη, σε Αισχίν.

ἀπολαυστικός, -ή, -όν, αυτός που είναι παραδομένος στις απολαύσεις, σε Αριστ.· αυτός που προκαλεί απόλαυση, ηδονικός, στον ιδ.· επίρρ.

ἀπολαυστικῶς ζῆν, ζω μέσα στις απολαύσεις, στον ιδ.

ἀπολαυστός, -όν, αυτός που απολαμβάνει ή μπορεί κάποιος να απολαύσει, απολαυστικός, τερπνός, σε Πλούτ.

ἀπολαύω, μέλ. ἀπολαύσομαι, αόρ. α' -έλαυσα, παρακ. -λέλαυκα. (Το απλό λαύω δεν απαντά, αλλά πιθ. υπήρξε λάω ή λάFω, απολαμβάνω, τέρπομαι)· **1.** έχω την απόλαυση κάποιου πράγματος, λαμβάνω την ωφέλεια απ' αυτό, απολαμβάνω, με γεν., σε Ηρόδ., Αττ.· με την προσθήκη αιτ., ἀπολαύειν τί τινος, απολαμβάνω το όφελος που πηγάζει από κάτι, σε Αριστοφ., Θουκ. **2.** ειρωνικά, επωφελοῦμαι από κάτι, τῶν Οἰδίπου κακῶν, σε Ευρ.· απόλ., έχω όφελος, βγαίνω ωφελημένος, σε Αριστοφ.

ἀπο-λαχεῖν, απαρ. αόρ. β' του ἀπολαγχάνω.

ἀπο-λέγω, μέλ. -ξω, διαλέγω ανάμεσα σε πλήθος, επιλέγω, εκλέγω, εξάγω και παίρνω, σε Ηρόδ. — Μέσ., επιλέγω για τον εαυτό μου, στον ιδ., Θουκ.·

ἀπολελεγμένοι, Αττ. -ειλεγμένοι, οι επίλεκτοι άνδρες, οι εκλεκτοί, σε Ηρόδ., Ξεν. **II.** όπως το ἀπαγορεύω, αρνούμαι, απορρίπτω, αποποιούμαι — Μέσ.,

απορρίπτω κάτι που μου προσφέρεται, απορρίπτω, σε Πλούτ.· απόλ.,
υποχωρώ, ενδίδω, παραιτούμαι, στον ίδ.
ἀπο-λείβω, μέλ. -ψω, αφήνω κάτι να στάξει, σταλάζω, προσφέρω σπονδή, σε
Ησίοδ. — Παθ., στάζω ή ρέω προς τα κάτω από, τινός, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-λείπω, μέλ. -ψω, αόρ. β' ἀπέλιπον·

A. I. 1. αφήνω μέρος ή περίσσευμα από κάτι, λέγεται για μισοφαγωμένα κομμάτια κρέατος, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ., καταλείπω, κληροδοτώ κάποιον, μετά τον θάνατο, σε Ηρόδ. **2.** αφήνω, καταλείπω, *βίον*, σε Σοφ.· επίσης, *βίοςτος ἀπολείπει τινά*, στον ίδ. **3.** αφήνω πίσω μου όπως σε αγώνα δρόμου, αφήνω πίσω σε απόσταση και, γενικά, υπερβαίνω, σε Ξεν. βλ. κατωτ. **II. 1.** αφήνω εντελώς, παρατώ, εγκαταλείπω, λέγεται για στρατιωτικές θέσεις τις οποίες θα όφειλε κάποιος να υπερασπιστεί, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.· «αφήνω κάποιον στα κρύα του λουτρού», σε Ηρόδ., Αριστοφ. **2.** λέγεται για πράγματα, εξαιρώ, παραλείπω, αφήνω κάτι ανεκτέλεστο ή ανείπωτο, σε Ηρόδ., Αττ. **III.** αφήνω ένα μέρος ανοιχτό, αφήνω κενό διάστημα, σε Ηρόδ., Ξεν. **IV.** αμτβ., **1.** παύω να υπάρχω, εκλείπω, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για ποταμούς, ελαττώνομαι, λιγοστεύω, σε Ηρόδ.· λέγεται για άνθη, αρχίζω να μαραίνομαι, σε Ξεν.· επίσης, όπως το *ἀπειπεῖν*, εξασθενώ, καταπονούμαι, χάνω το θάρρος μου, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** είμαι ελλιπής σε κάτι ή έχω έλλειψη σε, με γεν., σε Θουκ.· λέγεται για μέτρα ή μετρικές μονάδες, *ἀπό τεσσέρων πηχέων ἀπολείπω τρεῖς δακτύλους*, μου λείπουν τρία δάχτυλα για να συμπληρωθούν τέσσερις πήχεις, σε Ηρόδ.· με απαρ., *ὀλίγον ἀπέλιπον ἀπικέσθαι*, παρολίγο να έρθω, στον ίδ. **3.** με μτχ., σταματώ να κάνω κάτι, σε Πλάτ. **4.** αναχωρώ, απέρχομαι από, *ἐκ τῶν Συρακουσῶν*, σε Θουκ., Πλάτ. **B. Παθ., I. 1.** εγκαταλείπομαι πίσω, μένω πίσω, σε Θουκ., Ξεν. **2.** βρίσκομαι σε απόσταση από, είμαι κατώτερος σε σχέση με, από, *τινος*, σε Δημ. **II. 1.** έχω αποχωριστεί από, απουσιάζω ή βρίσκομαι μακριά από, με γεν., σε Ηρόδ.· στερούμαι κάτι, *τάφου*, σε Σοφ.· *φρενῶν*, σε Ευρ.· είμαι ελλιπής σε κάτι, μειονεκτώ, μένω πίσω σε, *παιδείας*, σε Δημ.· *ἀπολειφθεῖς ἡμῶν*, χωρίς να το γνωρίζουμε, εν αγνοία μας, στον ίδ.· *ἀπολείπομαι φρενῶν*, στερούμαι τα λογικά μου, παραλογίζομαι, σε Ευρ.

ἀπ-ολεῖσθαι, απαρ. Μέσ. μέλ. του *ἀπ-όλλυμι*· **ἀπ-ολοιᾶτο**, Ιων. αντί -όλοιντο, γ' πληθ. ευκτ. Μέσ. αορ. β'· **ἀπ-ολόμενος**, μτχ.

ἀπο-λείχω, μέλ. -ζω, καθαρίζω γλείφοντας, λέγεται για σκύλους, σε Κ.Δ. **ἀπόλειψις, -εως, ή (ἀπολείπω)**· **I.** εγκατάλειψη, παραμέληση, λέγεται για πράγματα, σε Θουκ.· εγκατάλειψη ενός άνδρα από τη σύζυγό του, σε Δημ.· εγκατάλειψη από τους στρατιώτες της θέσης τους, σε Ξεν. κ.λπ. **II.** έλλειψη, ανεπάρκεια, μειονεξία, σε Θουκ.

ἀπόλεκτος, -ον (ἀπολέγω), διαλεχτός, επίλεκτος, εκλεκτός, εξαίρετος, σε Θουκ., Ξεν.

ἀ-πόλεμος, Επικ. **ἀ-πτόλεμος, -ον**· **I. 1.** αυτός που δεν έχει εμπειρία στον πόλεμο, ακατάλληλος για πόλεμο, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. **2.** ειρηνόφιλος, σε Ευρ. **II.** ακαταμάχητος, ανίκητος, σε Αισχύλ. **III.** *πόλεμος ἀπόλεμος*, πόλεμος που κατ' ουσίαν δεν είναι πόλεμος, η άπελπις πολεμική αντιπαράθεση με υπερτέρους αντιπάλους, στον ίδ., Ευρ.

ἀπο-λέπω, μέλ. -ψω, απολεπίζω, αφαιρώ τον φλοιό, το δέρμα, σε Ευρ., Αριστοφ.

ἀπ-ολέσθαι, **I.** απαρ. Μέσ. αορ. β' του *ἀπόλλυμι*. **II.** *ἀπολέσκετο*, Επικ. αντί *ἀπόλετο*, γ' ενικ. οριστ.

ἀπολήγω, Επικ. **ἀπολ-λήγω**, μέλ. -ίζω· **1.** σταματώ, αποσύρομαι, δίδω τέλος, απέχω από κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Πλάτ. **2.** με μτχ., σταματώ να κάνω κάτι, σε Όμηρ.· *ἀπόλ.*, παύω, απέχω, στον ίδ.

ἀπο-ληρέω, μέλ. -ήσω, φλυαρώ για οποιονδήποτε λόγο ή θέμα, σε Δημ.

ἀπόληψις, -εως, ή (ἀπολαμβάνω IV), αποκλεισμός, παρεμπόδιση, σε Θουκ.

ἀπο-λιβάζω, μέλ. -ζω, αποστάζω, εκπίπτω, εξαφανίζομαι, σε Αριστοφ.

ἀπο-λιγαίνω[ι], μόνον σε ενεστ., φωνάζω δυνατά, κραυγάζω, είμαι θορυβώδης, σε Αριστοφ.

ἀπο-λιθόομαι (λίθος), Παθ., μεταβάλλομαι σε λίθο, σε πέτρα, απολιθώνομαι, σε Στράβ.

ἀπολιμπάνω, μεταγεν. τύπος του ἀπολείπω, σε Πλούτ., Λουκ.

ἄ-πολις, ουδ. -ι· γεν. -ιδος ή -εως, Ιων. -ιος· Ιων. δοτ. ἀπόλι· **I.** αυτός που δεν έχει πόλη, οργανωμένη πολιτεία ή χώρα, ο εκτός νόμου, αυτός που έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ. **II.** πόλις ἄπολις, η πόλη που κατ' ουσίαν δεν είναι πόλη, δηλ. ερειπωμένη, κατεστραμμένη πόλη, σε Αισχύλ.

ἀπ-ολισθάνω, μεταγεν. — **αίνω**, μέλ. -ολισθήσω, αόρ. β' -ώλισθον· **1.**

γλιστρώ από κάπου, ξεγλιστρώ, σε Θουκ. **2.** με γεν., ξεγλιστρώ μακριά από, διαφεύγω από, τινός, σε Αριστοφ.

ἀπο-λιταργίζω, Αττ. μέλ. -ῖω, φεύγω τρέχοντας, φεύγω γρήγορα, σε Αριστοφ.

ἀ-πολίτευτος, -ον (πολίτεύω), αυτός που δεν μετέχει στα δημόσια πράγματα, που δεν αναμειγνύεται στην πολιτική, που ζει ως ιδιώτης, σε Πλούτ.

ἀπο-λιχμάομαι, αποθ., ἀπολείχω, καθαρίζω, γλείφοντας, αἶμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπ-όλλυμι ή -ύω, παρατ. ἀπόλλυν ή ἀπόλλυνον, μέλ. ἀπολέσω, Επικ.

ἀπολέσσω· Αττ. ἀπολῶ, Ιων. ἀπολέω· αόρ. α' ἀπόλεσα, Επικ. ἀπόλεσσα· παρακ. ἀπολώλεκα· επιτεταμ. τύπος του ὄλλυμι.

A. I. αφανίζω ολοσχερώς, φονεύω, σκοτώνω, σφάζω· λέγεται για πράγματα, καταστρέφω, ερειπώνω, αφανίζω, ερημώνω, σε Όμηρ., Αττ.· με περιληπτική σημασία, γὰς ἐκ πατρίας ἀπόλεσε, με εξεδίωξε κατεστραμμένο από την πατρίδα μου, σε Ευρ.· λόγοις ἀπόλλυμί τινα, σε Σοφ., φλυαρώ και προκαλώ σε κάποιον ανία μέχρι θανάτου, σε Αριστοφ. **II.** χάνω ολοκληρωτικά, πατέρα, νόστιμον ἡμαρ, σε Όμηρ. **B.** Μέσ., ἀπόλλυμαι, μέλ. -ολοῦμαι, Ιων. -ολέομαι, με μτχ. ἀπολεύμενος· αόρ. β' -ωλόμην, παρακ. -όλωλα, υπερσ. ἀπολώλειν· **I.** αφανίζομαι ολοσχερώς, πεθαίνω, σε Ομήρ. Ιλ.· με σύστ. αντ. ἀπόλλυμαι κακὸν μόρον, αἰπὸν ὄλεθρον, σε Ομήρ. Οδ.· καταστρέφομαι, στο ιδ.· ἀπόλωλας, τελειώσεις, χάθηκες, καταστράφηκες, σε Αριστοφ.· ως κατάρα, κάκιστ' ἀπολοίμην, στον ιδ.· στη μτχ. μέλ. ὦ κάκιστε ἀπολούμενε, που κακό τέλος να σε βρει! δηλ. κακούργε! άθλιε! σε Αριστοφ. **II.** χάνομαι, ξεγλιστρώ, εξαφανίζομαι, γίνομαι άφαντος, λέγεται για το νερό που εξαπατούσε τον Τάνταλο, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τον ύπνο, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀπόλλων, ό, γεν. -ωνος, αιτ. Ἀπόλλωνα, συγκεκ. Ἀπόλλω, κλητ. Ἀπολλον (η πρώτη συλλ. είναι μακρά στον Όμηρ. χάριν του μέτρου)· ο θεός Απόλλων, γιος του Δία και της Λητούς, αδελφός της Αρτέμιδος, σε Όμηρ. κ.λπ.· στον Όμηρ., οι άνδρες που βρίσκουν αιφνίδιο θάνατο λέγεται ότι φονεύονται από τα άγανὰ βέλεα του Απόλλωνα· πρβλ. [Ἄρτεμις](#).

Ἀπολλώνιος, -α, -ον, I. αυτός που αναφέρεται ή ανήκει στο θεό Απόλλωνα, σε Πίνδ. **II.** Ἀπολλώνιον, τό, το ιερό του Απόλλωνα, σε Θουκ.

ἀπολογέομαι, μέλ. -ήσομαι — Μέσ. αόρ. α' -ελογησάμην και Παθ. -ελογήθην, παρακ. -λελόγημαι· (ἀπό, λόγος)· αποθ.· **1.** αποκρούω κατηγορία, μιλώ για να υπερασπιστώ κάποιον, υπερασπίζομαι τον εαυτό μου, περί τινος, σχετικά με κάποια υπόθεση· πρὸς τι ή τινα, ενώπιον κάποιων, σε απάντηση προς..., σε Θουκ., Πλάτ.· ἀπολογέομαι ὑπέρ τινος, μιλώ εκ μέρους κάποιου υποστηρίζοντάς τον, σε Ηρόδ.· ἀπόλ., στον ιδ.· ὀάπολογούμενος, ο κατηγορούμενος, σε Αριστοφ. **2.** με αιτ., υπερασπίζω τον εαυτό μου εναντίον

μιας κατηγορίας, εξηγούμαι, δικαιολογούμαι, σε Θουκ., Αισχίν. **3.** *ἀπολογέομαι τι ἔς τι*, καταθέτω τεκμήρια για την υπεράσπιση κάποιου έναντι μιας κατηγορίας, σε Θουκ., Πλάτ. **4.** *ἀπολογέομαι δίκην θανάτου*, μιλώ εναντίον της θανατικής ποινής που έχει επιβληθεί σε κάποιον, σε Θουκ. **ἀπολόγημα, -ατος, τό**, δικαιολογία που προβάλλεται στο δικαστήριο ως υπεράσπιση κάποιου, σε Πλούτ.

ἀπολογητέον, ρημ. επίθ. του *ἀπολογέομαι*, αυτό που πρέπει κάποιος να απολογηθεί, σε Πλάτ.

ἀπολογία, ή, λόγος που εκφωνείται προς υπεράσπιση εναντίον μιας κατηγορίας, υπερασπιστική γραμμή, σε Θουκ.

ἀπο-λογίζομαι, Αττ. μέλ. *-ῖομαι*, αόρ. *-ελογισάμην*, παρακ. *-λελόγισμαι*· αποθ.· **I.** υπολογίζω, λογαριάζω, αποδίδω λογαριασμό, Λατ. *reddere*, σε Ξεν.· με αιτ. πράγμ., παρέχω λογαριασμό των εσόδων, σε Αισχίν. **II.** σταθμίζω κάτι, υπολογίζω ότι θα γίνει κάτι, με αιτ. και απαρ., σε Δημ.

ἀπολογισμός, ό, 1. απόδοση λογαριασμού, λογοδοσία, σε Αισχίν. **2.** υπολογισμός που έχει κρατηθεί σε γραπτή μορφή, καταγραφή, το αρχείο, σε Λουκ.

ἀπό-λογος, ό, αφήγημα, εξιστόρηση, μύθος, απολογισμός, σε Πλάτ.

ἀπο-λούσομαι, Ιων. αντί *-ωμαι*, υποτ. Μέσ. ενεστ. του επόμ.

ἀπο-λούω, ποιητ. γ' ενικ. παρατ. *ἀπέλου*· μέλ. *-λούσω*, αόρ. *α' -έλουσα*· **I. 1.** με αιτ. πράγμ., ξεπλένω τη βρωμιά, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., *ἄλμην ὥμοιν ἀπολούεσθαι*, ξεπλένω την άλμη από τους ώμους μου, σε Ομήρ. Οδ. **2.** με αιτ. προσ., καθαρίζω με το πλύσιμο κάποιον, αποκαθαίρω, σε Αριστοφ. — Μέσ., *λούζω τον εαυτό μου, πλένομαι*, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** με αιτ. προσ. και πράγμ., *Πάτροκλον λοῦσαι ἄποβρότον*, ξεπλένω το αίμα από τις πληγές του, τον καθαρίζω από τα αίματα, στο ίδ.

ἀπ-ολοφύρομαι[υ], μέλ. *-ῥοῦμαι*, αποθ. **1.** θρηνολογώ μεγαλοφώνως, σε Ξεν. **2.** στους ιστορικούς χρόνους, παύω να θρηνολογώ, σε Θουκ.

ἀπο-λῦμαίνομαι, Μέσ. (*λύμα*), ξεπλένω τη βρωμιά από πάνω μου, καθαρίζομαι με το πλύσιμο, το λούσιμο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-λῦμαντήρ, ό (*λύμη*), αυτός που λυμαίνεται κάτι, καταστροφέας· *δαιτῶν ἀπολυμαντήρ*, αυτός που καταστρέφει τη χαρά του δείπνου, αυτός που καταστρέφει κάθε ευχαρίστηση, ή, σύμφωνα με άλλους, αυτός που καταβροχθίζει λαίμαργα ό,τι βρει κατά το δείπνο, αυτός που γλείφει και το πιάτο, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπόλῃσις, -εως, ή (*ἀπολύω*), απελευθέρωση, απολύτρωση, απαλλαγή, ανακούφιση από κάτι, με γεν., σε Πλούτ.· *κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου*, αθώωση, απαλλαγή από τη θανατική ποινή, σε Ηρόδ.

ἀπολῃτικός, -ή, -όν (*ἀπολύω*), αυτός που είναι διατεθειμένος να απαλλάξει, να αθώώσει· *ἐπίρρ., ἀπολυτικῶς ἔχειν*, έχω κατά νου να απαλλάξω, να αθώωσω κάποιον, σε Ξεν.

ἀπο-λυτρόω, μέλ. *-ώσω*, απελευθερώνω κάποιον με την καταβολή λύτρων, με γεν. του τιμήματος, σε Φιλ. παρά Δημ.

ἀπολύτρωσις, -εως, ή, η καταβολή λύτρων, σε Πλούτ.· απελευθέρωση που επιτυγχάνεται με την καταβολή λύτρων, σε Κ.Δ.

ἀπο-λύω, μέλ. *-λύσω [υ]* κ.λπ.· συντελ. μέλ. *ἀπολελύσομαι*· **A. I. 1.** λύνω κάτι από κάτι άλλο, *τί τινος*, σε Ομήρ. Οδ.· λύνω, χαλαρώνω, στο ίδ. **2.** απελευθερώνω, απαλλάσσω ή ανακουφίζω από, *τινὰ τῆς φρουραῖς, τῆς ἐπιμελείας*, σε Ηρόδ., Ξεν.· *τι ἀπό τινος*, σε Πλάτ. — Παθ., απελευθερώνομαι από, σε Θουκ. **3.** με νομική σημασία, *ἀπολύω τῆς αἰτίας*,

απαλλάσσω, αθώνω από την κατηγορία, σε Ηρόδ., Ξεν.· με απαρ., *ἀπολύω* τινὰ μὴ φῶρα εἶναι, αθώνω κάποιον από την κατηγορία ότι είναι κλέφτης, σε Ηρόδ.· ομοίως ἀπόλ., αθώνω, σε Αριστοφ. **II.** απελευθερώνω κάποιον λαμβάνοντας λύτρα, παραλαμβάνω λύτρα, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., απελευθερώνω κάποιον με την καταβολή λύτρων, εξαγοράζω, *χρυσοῦ*, καταβάλλοντας το αντίτιμο σε χρυσό, στο ίδ. **III. 1.** διαλύω ή διασκορπίζω στράτευμα, σε Ξεν.· γενικά, απαλλάσσω από υπηρεσία, σε Αριστοφ. **2.** χωρίζω, αποπέμπω τη γυναίκα μου, σε Κ.Δ. **B. 1.** Μέσ., εξαγοράζω, απελευθερώνω καταβάλλοντας λύτρα, βλ. ανωτ. **II. 2.** ανασκευάζω τις κατηγορίες εναντίον κάποιου, τις αναιρώ, Λατ. *diluere*, σε Θουκ., Πλάτ.· απόλ., *ἀπολύομενος*, ο απολογούμενος, σε Ηρόδ. **III.** όπως το Παθ. (**Γ. II.**), αποχωρώ, αναχωρώ, απέρχομαι, σε Σοφ. **Γ. Παθ., I.** αφήνομαι ελεύθερος, απαλλάσσομαι, *τῆς στρατηγῆς*, από τη στρατιωτική υπηρεσία, σε Ηρόδ.· *τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι*, απαλλάχθηκαν από τις εξουσίες τους, σε Θουκ.· απόλ., αθώνομαι, απαλλάσσομαι από μια κατηγορία, στον ίδ., Πλάτ. **II. 1.** λέγεται για αντιμαχόμενους, αποχωρίζομαι, αποσπώμαι, σε Θουκ. **2.** απέρχομαι, αποχωρώ, αναχωρώ, σε Σοφ.

ἀπολωβάομαι, Παθ., δέχομαι αλγεινές προσβολές, περιέρχομαι σε ελεεινή κατάσταση, σε Σοφ.

ἀπ-όλωλα, Μέσ. παρακ. του *ἀπόλλυμι*.

ἀπο-λωτίζω, μέλ. -σω, δρέπω, μαζεύω άνθη· γενικά, δρέπω, αποσπώ, αποσπώ, σε Ευρ.

ἀπομαγδάλια ή -ιά, ή (ἀπομάσσω), ψίχα ή εσωτερικό μέρος από καρβέλι ψωμί, πάνω στην οποία οι αρχαίοι Έλληνες σφούγγιζαν τα χέρια τους κατά τη διάρκεια του δείπνου και κατόπιν το πετούσαν ως τροφή στα σκυλιά· το φαγητό του σκύλου, σε Αριστοφ.

ἀπομαίνομαι, Παθ., εξοργίζομαι εντελώς, κατακυριεύομαι από μανία, σε Λουκ.

ἀπόμακτρον, τό (ἀπο-μάσσω), ξύλινη σκυτάλη με την οποία ίσιωναν ή αφαιρούσαν το σιτάρι, ώστε να μην ξεπερνά το καθορισμένο μέτρο στο ζύγισμά του, σε Αριστοφ.

ἀπο-μαλᾶκίζομαι, Παθ., επιδεικνύω αδυναμία, μαλθακότητα, σε Πλούτ.

ἀπο-μαλθακίζομαι ή —όομαι, Παθ. = το προηγ., σε Πλούτ.

ἀπο-μανθάνω, μέλ. -μάθῃσομαι, ξεχνώ όσα έχω μάθει, ξεμαθαίνω, Λατ. *dediscere*, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπο-μαντεύομαι, αποθ., εξαγγέλλω, προλέγω ως προφήτης, προφητεύω, προαγγέλλω, *τὸ μέλλον ἥξειν*, σε Πλάτ.

ἀπόμαξις, -εως, ή (ἀπομάσσω), σφούγγισμα, σκούπισμα, σε Πλούτ.

ἀπο-μαραίνομαι, Παθ., φθίνω ή μαραίνομαι, παρακμάζω, εκλείπω, πεθαίνω, λέγεται για ήρεμο θάνατο, σε Ξεν.

ἀπο-μάσσω, Αττ. -ττω, μέλ. -ξω· **I.** καθαρίζω σφουγγίζοντας, σφουγγίζω, σε Δημ. — Μέσ., *Ἀχιλλείων ἀπομάττει*, σφουγγίζεις τα χέρια σου με την ψίχα του πιο εκλεκτού ψωμιού, σε Αριστοφ. **II.** εξομαλύνω, ισιώνω ή αφαιρώ το πλεονάζον μέτρο ζυγίσματος των σιτηρών με το *ἀπόμακτρον* (βλ. αυτ.)· *χοίνικα ἀπομάσσω*, δίνω ελλιπή μερίδα, όπως συνέβαινε στη διανομή συσσιτίου στους σκλάβους, σε Λουκ.· *κενεὰν ἀπομάζαι* (ενν. *χοίνικα*), ισιώνω ή αφαιρώ με το *ἀπόμακτρον*, αυτό που περισσεύει από ένα κενό μέτρο ζύγισης, δηλ. αφαιρώ κάτι από κάτι που δεν υπάρχει, ματαιοπονώ, σε Θεόκρ.

III. λαμβάνω αποτύπωμα πάνω σε εύπλαστη ουσία, όπως π.χ. το κερί· μεταφ., αποκομίζω εντυπώσεις, σε Αριστοφ.

ἀπο-μαστιγῶω, μέλ. -ώσω, μαστιγώνω με σκληρότητα, με βανασότητα, σε Ηρόδ.

ἀπο-ματᾶίζω, μέλ. -ίσω, συμπεριφέρομαι απρεπώς, σε Ηρόδ.

ἀπο-μάχομαι[ᾱ], μέλ. -μάχέσομαι, συνηρ. -μαχοῦμαι· **I.** πολεμῶ από τα τείχη πόλεως ή φρουρίου, σε Θουκ.· *τείχεα ἱκανὰ ἀπομάχεσθαι*, τείχη που είναι αρκετά υπερυψωμένα ώστε να πολεμάει κάποιος πάνω σ' αυτά, σε Ξεν.· απόλ., μάχομαι απελπισμένα, χωρίς ελπίδα να νικήσω, στον ίδ. **II.** ἀπομάχομαί τι, προβάλλω επίμονη αντίσταση και δεν αποδέχομαι κάτι, καταπολεμῶ, αποκρούω, σε Ηρόδ.· απολ., στον ίδ. **III.** ἀπομάχομαί τινα, αποκρούω, απωθῶ κάποιον δίνοντας μάχη, σε Ξεν.

ἀπό-μᾶχος, -ον (μάχη), αυτός που πλέον δεν μάχεται, που δεν είναι πλέον σε θέση να μάχεται, σε Ξεν.

ἀπο-μείρομαι, αποθ., **1.** διανέμω, σε Ησίοδ. **2.** Παθ., αποχωρίζομαι από, στον ίδ.

ἀπο-μερίζω, Αττ. μέλ. -ῖω, **1.** ξεχωρίζω ή διακρίνω από μια πληθώρα, σε Πλάτ. **2.** ἀπομερίζω πρὸς ή ἐπὶ τι, αποχωρίζω, αποσπῶ κάποιον για κάποια υπηρεσία, σε Πολύβ.· μεταδίδω, χορηγῶ, στον ίδ.

ἀπο-μερμηρίζω, μέλ. -ίσω, κοιμάμαι και ξεχνῶ τις έγνοιες μου, σε Αριστοφ.

ἀπο-μεστόομαι, Παθ., εἶμαι γεμάτος ως το χεῖλος, ξεχειλίζω, σε Πλάτ.

ἀπο-μετρέω, μέλ. —ήσω, μετρώ, σταθμίζω, σε Λουκ. — Μέσ., σε Ξεν.

ἀπο-μηκύνω[ῶ], μέλ. -ὤνῶ, επεκτείνω, επιμηκύνω, λόγον, σε Πλάτ.· απόλ., εἶμαι εκτενής, σχοινοτενής, στον λόγο μου, στον ίδ. — Παθ., επεκτείνομαι, σε Λουκ.

ἀπο-μηνίω[ῖ], μέλ. -σω, εἶμαι εξοργισμένος, επιμένω στην οργή μου, σε Όμηρ.

ἀπο-μῖμέομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ., εκφράζω κάτι μέσω της μίμησης ή της αντιγραφής, αναπαριστῶ πιστά, μιμούμαι επακριβώς, σε Ξεν.

ἀπο-μιμνήσκομαι, μέλ. -μνήσομαι, αόρ. α' -εμνησάμην· αποθ.· θυμάμαι πλήρως· *χάριν ἀναμιμνήσκομαι*, αναγνωρίζω την ευεργεσία που μου έχει γίνει, ανταποδίδω αυτή τη χάρη, αισθάνομαι ευγνώμων, σε Όμηρ. Ιλ., Θουκ.

ἀπό-μισθος, -ον, I. αυτός που δεν λαμβάνει μισθό, ο άμισθος, απλήρωτος, κακοπληρωμένος, σε Ξεν., Δημ. **II.** αυτός που λαμβάνει πλήρως τον μισθό του δηλ. εξοφλείται, και κατόπιν απολύεται.

ἀπο-μισθῶω, μέλ. -ώσω, εκμισθώνω, παραχωρῶ κάτι απαιτώντας μίσθωμα, σε Θουκ.· με απαρ., ἀπομισθῶω ποιεῖν τι, μισθώνω, παραχωρῶ εργολαβία για την εκτέλεση ενός έργου, σε Νόμ. παρά Δημ.

ἀπομνημόνευμα, -ατος, τό, μνημείο, σε Πλούτ.· στον πληθ., απομνημονεύματα, ό,τι δηλαδή έχει περισώσει κάποιος στη μνήμη του σχετικά με κάτι, Λατ. commentarii, όπως εκείνα του Σωκράτη από τον Ξενοφώντα, το λογοτεχνικό είδος των απομνημονευμάτων, σε Ξεν.

ἀπο-μνημονεύω, μέλ. -σω· **1.** αφηγούμαι από μνήμης, εξιστορῶ, επαναλαμβάνω, σε Πλάτ. **2.** ενθυμούμαι, ανακαλῶ στη μνήμη μου, στον ίδ.· *ὄνομα ἀπεμνημόνευσε τῷ παιδί θέσθαι*, έδωσε το συγκεκριμένο όνομα στον γιο του εις ανάμνηση κάποιου πράγματος ή συμβάντος, σε Ηρόδ. **3.** ἀπομνημονεύω τί τινι, κρατῶ στη μνήμη μου κάτι εναντίον κάποιου, μνησικακῶ, σε Ξεν.

ἀπο-μνησικᾶκέω, μέλ. -ήσω = μνησικακέω, τρέφω κακία εναντίον κάποιου, τινί, σε Ηρόδ.

ἀπο-μνήσομαι, μέλ. του ἀπομιμνήσκομαι.

ἀπ-όμνυμι ή **-ύω**, γ' ενικ. παρατ. *ἀπώμνυ·* μέλ. *-ομοῦμαι·* **I. 1.** ορκίζομαι ότι δεν θα πράξω κάτι, ότι θα απέχω από αυτό, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ορκίζομαι ότι δεν έχω κάνει κάτι ή ότι τα πράγματα δεν έχουν έτσι, αρνούμαι κάτι παίρνοντας όρκο, σε Ηρόδ., Αττ.· με την προσθήκη του *μή*, *ἀπόμνυμι ἢ μὴν μὴ εἰδέναι*, σε Ξεν.· *ἀπόμνυμι μηδὲ ὀβολόν*, (ενν. *ἔχειν*), στον ίδ. **3.** απαρνούμαι ή αποκηρύσσω κάτι παίρνοντας όρκο — Μέσ., *ἀπωμόσατο τὴν ἀρχήν*, απαρνήθηκε την εξουσία του με όρκο, σε Πλούτ. **II.** επιτετ. του *ὄμνυμι*, λαμβάνω επίσημο, ιερό όρκο ότι θα πράξω κάτι, *ἢ μήν...*, σε Θουκ.

ἀπομοίρια, τά (μοῖρα), μερίδιο, σε Ανθ.

ἀπο-μονόομαι (μονόω), Παθ., **1.** είμαι αποκλεισμένος από κάτι, με γεν., σε Θουκ. **2.** απομένω μόνος, σε Πλούτ.

ἀπ-ομόργνυμι, μέλ. *-ομόρξω·* **1.** σφουγγίζω, σκουπίζω από, *τί τινος*, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., σφουγγίζομαι, στο ίδ.· *ἀπομόρξατο δάκρυ*, σκούπισε τα δάκρυά του, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀπόλ.*, με την ίδια σημασία, *ἀπομόρξασθαι*, σε Αριστοφ.· και στην Παθ., *τὴν ὀργὴν ἀπομορχθεῖς*, έχοντας κατευνάσει τον θυμό μου, στον ίδ. **2.** καθαρίζω το πρόσωπό μου σφουγγίζοντάς το, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., *ἀπομόρξατο παρειάς*, σφούγγισε τα μάγουλά της, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-ομόςαι, απαρ. αορ. α' του *ἀπόμνυμι*.

ἀπό-μουσος, -ον, αυτός που βρίσκεται μακριά από τις Μούσες, άμουσος, απαίδευτος, ατάλαντος, αγροίκος, σε Ευρ.· *ἐπίρρ.*, *ἀπομούσως*, δυσμενώς, σε Αισχύλ.

ἀπο-μυθήομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αποθ., απαγορεύω, αποτρέπω, εμποδίζω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-μυκάομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αποθ., μουγκρίζω δυνατά, σε Ανθ.

ἀπομυκτέον, ρημ. επίθ. του *ἀπομύσσω*, αυτό που πρέπει κάποιος να σκουπίσει τη μύτη του, σε Ευρ.

ἀπο-μύσσω, Αττ. **-ττω**, μέλ. *-ξω*, σκουπίζω τη μύτη μου, βγάζω τις μύξες μου, σε Ανθ. — Μέσ., *φυσώ τη μύτη μου*, σε Αριστοφ., Ξεν. **II.** μεταφ., οξύνω κάποιον, δηλ. οξύνω το μυαλό του, σε Πλάτ.· πρβλ. το *vir emunctae paris*, του Ορατ.

ἀπ-όναιο, γ' ενικ. ευκτ. του *ἀπονίναμαι·* **ἀπ-οναίατο**, γ' πληθ.

ἀπο-ναίω, Επικ. αόρ. α' *ἀπένασσα·* **I.** πέμπω πίσω ή μακριά, αποστέλλω, απομακρύνω, αποδίδω, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., *ἀπέρχομαι ως άποικος*, αποικίζω, σε Όμηρ. **II.** Μέσ. αόρ. α' με μτβ. σημασία, *ἀπενάσσατο παῖδα*, απέστειλε το παιδί της, σε Ευρ.· *ἐπίσης*, *ἀπονασθῆναι*, απέρχομαι, αναχωρώ από κάποιον τόπο, με γεν., στον ίδ.

ἀπο-ναρκόομαι (νάρκη), Παθ., ναρκώνομαι εντελώς, πέφτω σε λήθαργο, είμαι αναίσθητος, σε Πλάτ.

ἀπονεμητέον, ρημ. επίθ. του *ἀπονέμω*, πρέπει κάποιος να απονείμει, σε Αριστ.

ἀπο-νέμω, μέλ. *-νεμῶ*, διανέμω, μοιράζω, χωρίζω, αφιερώνω, ορίζω, παρέχω, *τί τινι*, σε Ηρόδ., Αττ. — Μέσ., *αποδίδω στον εαυτό μου, παίρνω για λογαριασμό μου*, σε Πλάτ.· *ἀπονέμεσθαί τι*, βόσκω ένα κοπάδι, σε Αριστοφ.· με γεν. διαιρ., λαμβάνω μερίδιο από κάτι, σε Πλάτ.

ἀπονενοημένως, επίρρ. από μτχ. Παθ. παρακ. του *ἀπονοέομαι*, απεγνωσμένα, απελπισμένα, σε Ξεν.

ἀπο-νέομαι, αποθ., απέρχομαι, αποχωρώ, αναχωρώ, σε Όμηρ. [*ᾱ*, χάριν του μέτρου].

ἀπονεύω, μέλ. *-σω*, αποστρέφω το πρόσωπό μου από άλλα αντικείμενα και το στρέφω προς ένα άλλο, κλίνω σε κάτι, *πρός τι*, σε Πλάτ.

ἀπο-νέω, μέλ. -νήσω, ξεφορτώνω — Μέσ., ρίχνω ένα βάρος από πάνω μου, *στέρνων ἀπονησαμένη*, σε Ευρ.

ἀπ-ονήμενος, μτχ. αορ. β' του *ἀπονίναμαι*.

ἀ-πονητί (α στερητικό και πονέω), χωρίς κόπο, ξεκούραστα, σε Ηρόδ.

ἀ-πόνητο, Ιων. αντί *ἀπώνητο*, γ' ενικ. αορ. β' του *ἀπονίναμαι*.

ἀ-πόνητος, -ον (πονέω)· **1.** αυτός που επιτυγχάνεται χωρίς μόχθο και κόπο· υπερθ. επίρρ. *ἀπονητότατα*, με τον λιγότερο δυνατό κόπο, σε Ηρόδ. **2.** αυτός που δεν υπομένει συμφορές, σε Σοφ.

ἀπο-νήχομαι, μέλ. -ζομαι, αποθ., διαφεύγω κολυμπώντας, σώζομαι κολυμπώντας, σε Λουκ.

ἀπονία, ή (ἄπονος), αποφυγή μόχθου, οκνηρία, ραθυμία, τεμπελιά, σε Ξεν.· απαλλαγή από τους κόπους, σε Πλούτ.

ἀπο-νίζω, μεταγεν. -νίπτω· μέλ. -νίψω, αόρ. α' -ένιψα· **I.** αποπλύνω, *ἀπονίψαντες βρότον ἐξ ὠτειλῶν*, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ., ξεπλένω κάτι από πάνω μου, *ἰδρῶ ἀπενίζοντο θαλάσση*, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** καθαρίζω πλένοντας, κανονικά λέγεται για τα χέρια και τα πόδια· *ἀπονίζουσα*, καθώς έπλενα τα πόδια του, σε Ομήρ. Οδ.· *ὅτανἀπονίξῃ καὶ τῶ πόδ' ἀλείφῃ*, σε Αριστοφ. — Μέσ., πλένω τα χέρια και τα πόδια μου, *χεῖράς τε πόδας τε*, σε Ομήρ. Οδ.· απόλ. πλένω τα χέρια μου, σε Αριστοφ.· Παθ. παρακ. *ἀπονενίμμεθα*, στον ιδ.

ἀπόνιμμα, -ατος, τό, = *ἀπόνιπτρον*, σε Πλούτ.

ἀπ-ονινάμαι, Μέσ. (όνίνημι), μέλ. -ἀπ-ονήσομαι· Επικ. γ' ενικ. αορ. β' *ἀπόνητο*· γ' ενικ. ευκτ. *ἀπόναιο*, γ' πληθ. *ἀποναίατο*· μτχ. *ἀπονήμενος*· έχω τη χρήση ή την απόλαυση, την τέρψη ενός πράγματος, απολαμβάνω κάτι, με γεν., σε Όμηρ., Σοφ.· η γεν. όμως συχνά παραλείπεται, *ἦγε μὲν οὐδ' ἀπόνητο*, την παντρεύτηκε αλλά δεν γνώρισε καμία χαρά από το γεγονός αυτό (ή από τη γυναίκα αυτή), σε Ομήρ. Οδ.· *οὐκ ἀπόνητο* (ενν. *τῆς πόλεως*), σε Ηρόδ.

ἀπόνιπτρον, τό (ἀπονίζω), νερό μέσα στο οποίο έχει πλύνει κάποιος τα χέρια του, ρυπαρό νερό, σε Αριστοφ.

ἀπονίπτω, μεταγεν. τύπος του *ἀπονίζω*.

ἀπο-νίσσομαι, αποθ., απέρχομαι, αναχωρώ, σε Θέογν.· Επικ. μτχ. αορ. α' *ἀπονισσάμενος*, σε Ανθ.

ἀπο-νοέομαι, μέλ. -ήσομαι, αόρ. α' -ενοήθην, παρακ. -νενόημαι· αποθ.· (νοέω)· χάνω το νου μου, λέγεται· **1.** για φόβο, πέφτω σε απελπισία, σε απόγνωση, σε Ξεν.· *ἄνθρωποι ἀπονενοημένοι*, απελπισμένοι άνθρωποι, Λατ. *perditi*, σε Θουκ. **2.** για άνθρωπο αναίσχυντο, *ἀπονενοημένος*, πρόστυχος, αισχρός, «το χαμένο κορμί», σε Θεόφρ.

ἀπόνοια, ή, έλλειψη κάθε συναίσθησης, λέγεται· **1.** για φόβο, απελπισία, απόγνωση· *εἰς ἀπόνοιαν καταστήσαι τινα*, οδηγώ κάποιον στην απόγνωση, σε Θουκ. **2.** για την έλλειψη ορθής αντίληψης, παράνοια, παραφροσύνη, Λατ. *dementia*, σε Δημ.

ἄ-πονος, -ον, I. 1. αυτός που επιτυγχάνεται χωρίς σκληρή εργασία, άκοπος, εύκολος, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που αποφεύγει τη σκληρή εργασία, φυγόπονος, ράθυμος, σε Ξεν. **II.** επίρρ. -νωσ, χωρίς κόπο, άκοπα, ξεκούραστα, σε Ηρόδ., Ξεν. **III.** ανώμ. συγκρ. *ἀπονέστερος*, σε Πίνδ.· αλλά -ώτερος, σε Θουκ.

ἀπο-νοστέω, μέλ. -ήσω, επιστρέφω, γυρίζω στην πατρίδα μου, *ἄψ ἀπονοστήσειν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀπονοστέω ὀπίσω*, σε Ηρόδ.

ἀπο-νόσφι, προς φωνήεντος -φιν· **I.** επίρρ., μακριά από, χωριστά από, σε Όμηρ. **II.** πρόθ. με γεν., μακριά από, στον ιδ.

ἀπο-νοσφίζω, Αττ. μέλ. -ῖω· **I. 1.** θέτω ξεχωριστά, αποχωρίζω, αποστερώ, απορρίπτω, αποδιώχνω, *τινά τινος*, σε Ομηρ. Ὑμν. **2.** αφαιρώ, αποψιλώνω, αφαιρώ δια της βίας, *ὄπλων τινά*, σε Σοφ. — Παθ., αποστερούμαι, ληστεύομαι, απογυμνώνομαι από, *ἐδωδήν*, σε Ομηρ. Ὑμν. **II.** με αιτ. του τόπου, διαφεύγω από, προσπαθώ να αποφύγω κάτι, σε Σοφ.

ἀπο-νυκτερεύω, περνώ τη νύχτα μακριά από, *τινός*, σε Πλούτ.

ἀπ-ονυχίζω, Αττ. μέλ. -ῖω· **I. 1.** κόβω τα νύχια μου — Παθ., κάποιος μου κόβει τα νύχια, σε Βάβρ. **2.** μεταφ., περικόπτω, ελαττώνω, αποκόπτω, *τὰ σιτία*, σε Αριστοφ. **II.** *ὀνυχίζω* III, δοκιμάζω ή εξετάζω κάτι με το νύχι μου· *ἀκριβῶς ἀπωνυχισμένος*, το *ad unguem factus* του Ορατ., σε Θεόφρ.

ἀπο-νωτίζω, μέλ. -σω, αναγκάζω κάποιον να στρέψει τα νώτα και να φύγει, *τινά*, σε Ευρ.

ἀπό-ξενος, -ον, αυτός που αδιαφορεί για τους φιλοξενούμενούς του, αφιλόξενος, σε Σοφ.· με γεν. του τόπου, αυτός που βρίσκεται μακριά από έναν τόπο, από μια χώρα, σε Αισχύλ.· *πέδου*, εξόριστος από, στον ίδ.

ἀποξενόω, μέλ. -ώσω, απομακρύνω κάποιον από το σπίτι και την πατρίδα του, απελαύνω, εξορίζω, σε Πλούτ. — Παθ., *γῆς ἀποξενοῦσθαι*, σε Ευρ.

ἀποξένωσις, -εως, ή, διαμονή στην αλλοδαπή, μετανάστευση ή ταξίδι σε ξένο τόπο, σε Πλούτ.

ἀπο-ξέω, μέλ. -ξέσω, **1.** κάνω απόξεση, ξύνω και αφαιρώ τα ξύσματα, αποκόπτω· *ἀπό δ' ἔξεσε χεῖρα*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μεταφ., απογυμνώνω, αποψιλώνω, σε Λουκ.

ἀπο-ξηραίνω, μέλ. -ἄνω, **1.** ξηραίνω εντελώς, αποξηραίνω έναν ποταμό, σε Ηρόδ. — Παθ., ξηραίνομαι, γίνομαι εντελώς ξηρός, λέγεται για ποταμούς, στον ίδ. **2.** ξηραίνω, αφυγραίνω εντελώς, *τὰς ναῖς*, σε Θουκ.

ἀπ-οξύνω, μέλ. -ῦνω, απαρ. αορ. α' -οξύναι· **I.** κάνω κάτι μυτερό, αιχμηρό, σε Ομήρ. Οδ. **II.** κάνω κάτι οξύ και διαπεραστικό, *τὴν φωνήν*, σε Πλούτ.

ἀπο-ξυράω ή -έω, μέλ. -ήσω, ξυρίζω εντελώς, ξυρίζω «γυουλί», με διπλή αιτ. *τὸν δοῦλον ἀποξυρήσας τὴν κεφαλὴν*, σε Ηρόδ.

ἀπό-ξυρος, -ον (ξυρόν), απότομος, τραχύς, απόκρημνος, σε Λουκ.

ἀπο-ξύρω[ῶ], = *ἀποξυράω* — Μέσ., ξυρίζω τον εαυτό μου εντελώς, ως το δέρμα, σε Πλούτ.

ἀπο-ξύω[ῶ], μέλ. -ξύσω, απαρ. αορ. α' -ξύσαι· αφαιρώ κάτι σα να ήταν δέρμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-πάλλω, πάλλω κάτι και το εξακοντίζω, ρίχνω, εκσφενδονίζω, σε Λουκ. — Παθ., ανακόπτομαι, τινάζομαι πίσω, σε Πλούτ.

ἀπο-παπταίνω, κοιτάζω γύρω γύρω, σα να θέλω να διαφύγω, Ιων. γ' πληθ. μέλ. *ἀποπαπτανέουσιν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀποπαῖτέω, μέλ. -ήσομαι, υποτ. αορ. α' -πατήσω· αποχωρώ από την οδό, παραμερίζω για να ικανοποιήσω τη φυσική μου ανάγκη, αφοδεύω, σε Αριστοφ.

ἀπό-πᾶτος, ό, επίσης ή, απόμερος τόπος μακριά από τον δρόμο, αφοδευτήριο, σε Αριστοφ.

ἀπο-παύω, μέλ. —σω· **1.** σταματώ ή αποτρέπω, εμποδίζω από, αναγκάζω κάποιον να σταματήσει να κάνει κάτι, με γεν., *πολέμου*, σε Ομήρ. Ιλ.· *πένθεος*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· με απαρ., εμποδίζω κάποιον να πράξει κάτι, σε Ομήρ. Οδ. — Μέσ. και Παθ., αφήνω κάτι, σταματώ να κάνω κάτι, με γεν., σε Όμηρ.· *ἐκ καμάτων*, σε Σοφ.· απόλ., παρατώ, αφήνω εντελώς, σε Θέογν. **2.** με αιτ. μόνο, σταματώ, αναχαιτίζω κάτι, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.

ἀπό-πειρα, ή, δοκιμή, εγχείρημα, τόλμημα, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀπο-πειράομαι, μέλ. -άσομαι [*ā*], δοκιμάζω, επιχειρώ, προσπαθώ να βρω ή να γνωρίσω κάποιον ή κάτι, με γεν., σε Ηρόδ., Αττ.· ομοίως επίσης στην Ενεργ., *ἀποπειράσσει τοῦ Πειραιῶς*, επιχειρώ να καταλάβω τον Πειραιά, σε Θουκ.

ἀπο-πελεκάω, μέλ. -ήσω, πελεκώ ή επιδιορθώνω με τσεκούρι, σε Αριστοφ.

ἀπο-πέμπω, μέλ. -ψω· **I.** στέλνω μακριά, αποστέλλω, αποδιώχνω, απολύω, απαλλάσσω από υπηρεσία, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. — Μέσ., στέλνω μακριά από εμένα, σε Ηρόδ.· *ἀποπέμπω τὴν γυναῖκα*, χωρίζω τη γυναίκα μου, στον ίδ.· *ἀποπέμπω ὕδωρ*, απαλλάσσομαι από το νερό, το απομακρύνω, στον ίδ. **II.**

1. στέλνω πίσω, σε Όμηρ. Οδ. **2.** αποστέλλω, στέλνω, σε Ηρόδ., Αριστοφ.

ἀπόπεμψις, -εως, ή, **1.** το να αποστέλλει κάποιος κάτι πίσω, απόπεμψη, σε Ηρόδ. **2.** αποπομπή, διαζύγιο, σε Δημ.

ἀπο-πενθέω, μέλ. -ήσω, πενθώ, θρηνώ για κάποιον, *τινά*, σε Πλούτ.

ἀπο-περάω, μέλ. -άσω, Ιων. -ήσω, λέγεται για θαλάσσιο πλου, περνά στην απέναντι ξηρά, σε Πλούτ.

ἀπο-πέρδομαι, μέλ. -παρδήσομαι· αποθ., με Ενεργ. αορ. β' -έπαρδον, αφήνω αέρια από το έντερό μου, κλάνω, Λατ. *pedo*, σε Αριστοφ.

ἀπο-πέσῃσι, Επικ. γ' ενικ. υποτ. αορ. β' του *ἀποπίπτω*.

ἀπο-πέτομαι, μέλ. -πετήσομαι, αόρ. β' -επτάμην, μτχ. -πτάμενος· (πρβλ.

πέτομαι)· πετώ μακριά, σηκώνομαι ψηλά και εξαφανίζομαι, σηκώνω τα φτερά μου και πετώ μακριά, λέγεται κυρίως για τα όνειρα, σε Όμηρ., Αριστοφ.

ἀποπεφασμένως, επίρρ. από τη μτχ. Παθ. παρακ. του *ἀποφαίνω*, καταφανώς, προδήλως, φανερά, ξεκάθαρα, απλώς, σαφώς, σε Δημ.

ἀπο-πήγνυμι, μέλ. -πήξω, κάνω κάτι να παγώσει, αποψύχω, σε Αριστοφ. —

Παθ., μέλ. -παγήσομαι, παγώνω, ψύχομαι, σε Ξεν.· λέγεται για το αίμα, πήξω, σχηματίζω θρόμβους, στον ίδ.

ἀπο-πηδάω, μέλ. -πηδήσομαι· **1.** πηδώ μακριά από, *ἵππου*, σε Πλούτ. **2.**

αποσκιρτώ, εγκαταλείπω, απομακρύνομαι από, *τινός*, σε Ξεν. **3.** απόλ., πηδώ, το βάζω στα πόδια πηδώντας, σε Πλάτ.

ἀπο-πίμπλημι, ποιητ. -πίμπλημι, μέλ. -πλήσω, **I.** συμπληρώνω έναν αριθμό, σε Ηρόδ. **II. 1.** ικανοποιώ, εκπληρώνω, επαληθεύω, *χρησμών*, στον ίδ. **2.**

ικανοποιώ, καταπραύνω, κατευνάζω, *θυμόν, ἐπιθυμίαν*, στον ίδ., Πλάτ.

ἀπο-πίνω[ι], μέλ. -πίομαι, αόρ. β' -έπιον· πίνω μέρος του ποτού από ένα μεγάλο αγγείο, σε Ηρόδ.

ἀπο-πίπτω, μέλ. -πεσοῦμαι, αόρ. β' -έπεσον· πέφτω από, *ἐκ ή ἀπό τινος*, σε Όμηρ. Οδ., Ηρόδ.· *τινός*, σε Ηρόδ.· *απόλ.*, πέφτω σε σταγόνες, σταλάζω, σε Όμηρ. Ιλ.

ἀπο-πιστεύω, μέλ. -σω, εμπιστεύομαι πλήρως, στηρίζομαι σε, *τινί*, σε Πολύβ.

ἀπο-πλάζω, μέλ. -πλάγξω, βγάζω κάποιον από τον δρόμο του, τον

ξεστρατίζω, τον αποπλανώ, *τινός*, Απολλ. Ρόδ. — Παθ., αόρ. α' -επλάχθην,

πλανιέμαι μακριά από την πατρίδα μου, *σῆς πατρίδος, Τροίηθεν*, σε Όμηρ.

Οδ.· *ἀπὸ θώρηκος ἀποπλαγχθείς*, έχοντας εξοστρακισθεί από τον θώρακα, λέγεται για βέλος, στο ίδ.· *απόλ.*, *τρυφάλεια ἀποπλαγχθεῖσα*, περικεφαλαία που δέχθηκε χτύπημα και εκτινάχθηκε από το κεφάλι, στο ίδ.

ἀπο-πλᾶνάω, μέλ. -ήσω, = το προηγ., εκτρέπω κάποιον από το δρόμο του, σε Αισχίν.· μεταφ., εξαπατώ, παραπλανώ, *τινά*, σε Κ.Δ.

ἀποπλᾶνίας, -ου, ό, περιπλανώμενος, φυγάς, σε Ανθ.

ἀπο-πλέω, Επικ. **-πλείω**, Ιων. **-πλώω**· μέλ. **-πλεύσομαι** ή **-πλευσοῦμαι**, Ιων. **-πλώσομαι**· πλέω μακριά από έναν τόπο για να μεταβώ σε άλλον, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. κ.λπ.

ἀπόπληκτος, -ον (ἀποπλήσσω), αυτός που έπαθε αποπληξία, που τον έπληξε εγκεφαλικό επεισόδιο. **1.** λέγεται για τον νου, επομένως εμβρόντητος, άναυδος, αποσβολωμένος, αυτός που έχει πάθει άνοια, σε Ηρόδ., Δημ. **2.** λέγεται για το σώμα, επομένως παράλυτος, αυτός που έχει μείνει ανάπηρος, Λατ. sideratus, σε Ηρόδ.· **ἀπόπληκτος τὰς γνάθους**, αυτός που έχασε τη δυνατότητα να μιλάει λόγω αποπληξίας, άναυδος, σε Αριστοφ.

ἀπο-πληρόω, μέλ. —ώσω = **ἀποπίμπλημι**, εκπληρώνω, ικανοποιώ, Λατ. explere, **τὰς ἐπιθυμίας**, σε Πλάτ.· **τοῦτό μοι ἀποπλήρωσον**, κάνε αυτό πλήρες για μένα, ικανοποίησέ με ως προς αυτό, στον ίδ.

ἀπο-πλήρωσις, -εως, ή, εκπλήρωση, ικανοποίηση, σε Πλούτ.

ἀπο-πλήσσω, Αττ. **-ττω**, μέλ. **-ζω**, πλήττω κάποιον και τον καθιστώ άνάπηρο, αφήνω κάποιον άνάπηρο στο σώμα ή στο μυαλό — Παθ., χάνω τις αισθήσεις μου, μένω έκθαμβος ή εκπλήσσομαι, σε Σοφ.

ἀπο-πλίσσομαι, αποθ., φεύγω με ανοιχτό βήμα ή μικρά άλματα, σε Αριστοφ.· βλ. [πλίσσομαι](#).

ἀπό-πλοος, συνηρ. **-πλους, ό (ἀποπλέω)**· **1.** αναχώρηση πλοίου, απόπλους, σε Ηρόδ. **2.** επάνοδος, επιστροφή στην πατρίδα δια θαλάσσης, σε Ξεν.

ἀπο-πλύνω[ῶ], μέλ. **-ῶνῶ**· Ιων. παρατ. **-πλύνεσκον**· ξεπλένω, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-πλώω, Ιων. αντί **ἀπο-πλέω**.

ἀπο-πνέω, Επικ. **-πνείω**· μέλ. **-πνεύσομαι**, αόρ. α' **-έπνευσα**· **I.** εξάγω, εκπέμπω φωτιά εν είδει πνοής, λέγεται για τη Χίμαιρα, σε Όμηρ.· **θυμὸν ἀποπνέω**, παραδίδω το πνεύμα, εκπνέω, ξεψυχώ, σε Ομήρ. Ιλ.· **ἀποπνέω τὴν δυσμένειαν**, απαλλάσσομαι από αυτήν, σε Πλούτ. **II.** πνέω από συγκεκριμένη διεύθυνση, λέγεται για ανέμους, σε Ηρόδ. **III.** αναδίδω οσμή, με γεν., σε Πλούτ.

ἀπο-πνίγω[ῶ], μέλ. **-πνίζομαι**, αόρ. α' **-έπνιξα**· πνίγω, στραγγαλίζω, σε Ηρόδ.· **ἀπέπνιγον**, σε Αριστοφ.· λέγεται για φυτά που καταπνίγονται από αγκάθια, σε Κ.Δ. — Παθ. μέλ. **-πνιγήσομαι**, αόρ. β' **-επνίγην [ῖ]**· μτχ. παρακ. **-πεπνιγμένος**· πνίγομαι, παθαίνω ασφυξία, πεθαίνω από πνιγμό, σε Δημ.· μεταφ., πνίγομαι από την οργή μου, στον ίδ.

ἀπο-πολεμέω, μέλ. **-ήσω**, πολεμώ από κάποιο μέρος, **τοῦ ὄνου**, καθισμένος στη ράχη του γαϊδάρου, σε Πλάτ.

ἀπό-πολις, ποιητ. **ἀπό-πτολις, -ι**· γεν. **-ιδος** και **-εως**· αυτός που βρίσκεται μακριά από την πόλη του, εξόριστος, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀποπομπή, ή (ἀποπέμπω), το να στέλνει κάποιος μακριά κάποιον ή κάτι· απαλλαγή από ασθένεια, αποθεραπεία, σε Λουκ.

ἀπο-πορεύομαι, μέλ. **-σομαι**, Παθ., απέρχομαι, αναχωρώ, σε Ξεν.

ἀπο-πραύνω[ῶ], μέλ. **-ῶνῶ**, καταπραύνω τις καταστάσεις, κατευνάζω, καθησυχάζω, σε Πλούτ.

ἀποπρίασθαι, απαρ. αορ. β' χωρίς ενεστ. σε χρήση, αγοράζω ή εξαγοράζω, σε Αριστοφ.

ἀπο-πρίζω, αόρ. **ἀπέπρισα**, μεταγεν. τύπος αντί **-πρίω**, σε Ανθ.

ἀπο-πρίω, συνηρ. αντί **ἀποπρίασο**, βλ. [ἀποπρίασθαι](#).

ἀπο-πρίω[ῶ], μέλ. **-ίσω**, αποκόπτω, αποχωρίζω με το πριόνι, σε Ηρόδ.

ἀπο-πρό, 1. επίρρ., μακριά, πολύ μακριά, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** πρόθ. με γεν., μακριά από, στο ίδ., Ευρ.

ἀπο-προαιρέω, μέλ. -ήσω, αόρ. β' -προεἶλον· αφαιρώ μέρος από, σίτου ἀποπροελθών, έχοντας αφαιρέσει μέρος του ψωμιού, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπόπροθε, προ φωνηέντων -θεν, επίρρ. (ἀποπρό), από μακριά, μακριά, σε μεγάλη απόσταση από, σε Όμηρ.

ἀπόπροθι, επίρρ. (ἀποπρό), μακριά, από μακριά, σε Όμηρ.

ἀπο-προΐημι, μέλ. -προήσω· Επικ. αόρ. α' -προέηκα, στέλνω μπροστά, προπέμπω, σε Ομήρ. Οδ.· αποστέλλω, εξακοντίζω, εκσφενδονίζω, στο ίδ.· αφήνω κάτι να πέσει, στο ίδ.

ἀπο-προτέμνω, μέλ. -τεμῶ, αόρ. β' -προετάρμον· αποκόπτω από, νότου ἀποπροταμών, αφού του έκοψε ένα κομμάτι από τη ράχη, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-προφεύγω, μέλ. -φεύζομαι, φεύγω μακριά από, ξεφεύγω, διαφεύγω, σε Ανθ.

ἀπο-πτάμενος, μτχ. αορ. β' του ἀποπέτομαι.

ἀπόπτολις, ποιητ. αντί ἀπόπολις.

ἄποπτος, -ον (ἀπόψομαι, μέλ. του ἀφοράω), αυτός που βρίσκεται πολύ μακριά, εκτός του οπτικού πεδίου κάποιου, αυτός τον οποίο δεν μπορεί να δει κάποιος λόγω αποστάσεως, με γεν., σε Σοφ.· ἀπόλ., αυτός που βρίσκεται μακριά, στον ίδ.· ἐξ ἀπόπτου, εξ αποστάσεως, από κάποια απόσταση, στον ίδ. **ἀπόπτυστος, -ον**, αυτός τον οποίο έχουν φτύσει· εξού, μισητός, σιχαμερός, βδελυρός, σε Τραγ.

ἀπο-πτύω[ῶ], μέλ. -ύσω, αόρ. α' -έπτῦσα· **1.** φτύνω, αποβάλλω, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀποπτύω ἄχνην, κάνω εμετό βγάζοντας και σάλια, στο ίδ.· ἀπόλ., φτύνω, σε Ξεν. **2.** βδελύσσομαι, σιχαίνομαι, περιφρονώ, σε Αισχύλ., Ευρ.· αόρ. α' ἀπέπτυσσα, = Λατ. omen absit, σε Ευρ.

ἀπο-πυνθάνομαι, μέλ. -πένσομαι, αποθ., ερευνώ ή ερωτώ να πληροφορηθώ για, ἀποπυνθάνομαι (αὐτοῦ) εἰ..., τον ρώτησα να μάθω αν..., σε Ηρόδ.

ἀπ-οράω, Ιων. αντί ἀφ-οράω.

ἀπο-ρέγχω, μέλ. —ρέγζω, ροχαλίζω εκκωφαντικά, σε Ανθ.

ἀπο-ρέπω, μέλ. -πω, αποδρώ, το σκάω, σε Ανθ.

ἀ-πόρευτος, -ον, δύσβατος, άβατος, απρόσιτος, απροσπέλαστος, σε Πλούτ.

ἀπ-ορέω, Ιων. αντί ἀφ-οράω.

ἀπορέω, μέλ. -ήσω, παρατ. ἡπόρουν· (ἄπορος)· **I.** είμαι άπορος, δεν έχω πόρους ή χρηματική πηγή στην οποία θα μπορούσα να προσφύγω· και επομένως, **1.** τα έχω χαμένα, βρίσκομαι σε αμηχανία, έχω αμφιβολίες για το τι πρέπει να κάνω, δεν βρίσκω τρόπο πώς να..., κατά κανόνα ακολουθείται από δευτερεύουσα (πλάγια ερωτηματική) πρόταση, ἀπορέει ὅπως διαβήσεται, δεν βρίσκει τον τρόπο, βρίσκεται σε απορία πώς θα διαβεί, σε Ηρόδ.· ἀπορεῖ ὅ,τι χρή ποιεῖν, σε Ξεν.· με την προσθήκη αιτ., ἀπορεῖ τὴν ἔλασιν ὅπως διαπερᾶ, βρίσκεται σε αμηχανία για το πώς θα πορευθεί, πώς θα διασχίσει, σε Ηρόδ.· και με αιτ. μόνο, δεν έχω τρόπο για κάτι, στον ίδ.· με απαρ., απορώ αγνοώντας πώς θα κάνω κάτι, σε Αριστοφ., Πλάτ.· επίσης ἀπόλ., οὐκ ἀπορήσας, χωρίς δισταγμό ή ενδοιασμό, σε Ηρόδ. κ.λπ. — Μέσ. με την ίδια σημασία, στον ίδ., σε Πλάτ. **2.** στην Παθ., λέγεται για πράγματα, έχω αφεθεί στην έλλειψη πόρων, σε έλλειψη εφοδίων ή προμηθειών για κάτι, σε Ξεν. **II.** με γεν. πράγμ., βρίσκομαι σε ένδεια, σε απορία, σε αμηχανία για, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ. **III.** ἀπορῶ τινι, βρίσκομαι σε αμηχανία εξαιτίας κάποιου πράγματος, σε Ξεν. **IV.** ἀπόλ., είμαι άπορος, ενδεής, πένης, σε Πλάτ. **ἀπορητικός, -ή, -όν**, αυτός που έχει την τάση να απορεί, να αμφιβάλλει, σε Πλάτ.

ἀ-πόρθητος, -ον, σπανίως **-η, -ον (πορθέω)**, αυτός που δεν έχει αλωθεί, δεν έχει κυριευθεί, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.

ἀπ-ορθόω, μέλ. -ώσω, κάνω κάτι ευθύ, ισιώνω, καθοδηγώ κάποιον σωστά, σε Σοφ.

ἀπορία, Ιων. **-ίη, ή (ἄ-πορος)**· **I.** λέγεται για τόπους, δυσκολία προσπελάσεως ή διαβάσεως, σε Ξεν. **II.** λέγεται για πράγματα, δυσχέρεια, δυσκολίες, αμηχανία ή έλλειψη πόρων για κάτι· *ἐς ἀπορίην ἀπιγμένος, ἀπειλημένος, ἐν ἀπορίῃ ἔχεσθαι ἀπορίῃσιν ἐνέχεσθαι*, σε Ηρόδ.· *ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν*, αδύνατον να παραμείνει κάποιος ήσυχος, σε Θουκ. **III. 1.** λέγεται για πρόσωπα, δυσκολία χαρακτήρα, δυστροπία, δυσχέρεια στην κοινωνική συναναστροφή, *τινός*, σε Ηρόδ. **2.** έλλειψη μέσων, πόρων ή αποθεμάτων, αμηχανία, δυσχέρεια, αμφιβολία, ενδοιασμός, περιπλοκότητα, σε Πλάτ. κ.λπ. **3.** *ἀπορία τινός*, έλλειψη προσώπου ή πράγματος, σε Αριστοφ. κ.λπ. **4.** *απόλ.*, *πενία*, *φτώχεια*, σε Θουκ.

ἀπ-όρνυμαι, Παθ., ξεκινώ, αφορμώ από έναν τόπο, *Λυκίηθεν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-πορος, -ον, αδιάβατος, απρόσιτος, απροσπέλαστος, αδιέξοδος, και συνεπώς·

I. λέγεται για τόπους, αδιάβατος, άβατος, απροσπέλαστος, σε Ξεν. κ.λπ. **II. 1.** λέγεται για περιστάσεις ή καταστάσεις, αδιέξοδος, δυσκατόρθωτος, δυσχερέστατος, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἄπορα, τά*, δυσχέρειες, δυσκολίες, σε Ηρόδ., Ξεν.· ομοίως, *εἰςἄπορον ἦκειν, πίπτειν*, σε Ευρ., Αριστοφ.· *ἐν ἀπόρῳ εἶναι*, βρίσκομαι σε αμηχανία πώς να..., σε Θουκ.· συγκρ. *ἀπορώτερος*, δυσχερέστερος, στον ίδ. **2.** *δυσεύρετος*, δύσκολος στο να αποκτηθεί, *σπάνιος*, σε Πλάτ. **III. 1.** λέγεται για πρόσωπα, δύστροπος, αυτός που είναι δύσκολος στις κοινωνικές συναναστροφές του, αδιόρθωτος, αυτός που τις αντιδράσεις του είναι δύσκολο να χειριστεί κάποιος, σε Ηρόδ., Πλάτ.· με *απαρ.*, *ἄπορος προσμίσγειν*, προσφέρεσθαι, αυτός με τον οποίο είναι ακατόρθωτο να έλθει κάποιος σε συνάφεια, σε Ηρόδ.· ομοίως *απόλ.*, *ἄνεμος ἄπορος*, στον ίδ. **2.** αυτός που δεν έχει πόρους, μέσα ή αποθέματα, έρμαιος, αβοήθητος, σε Σοφ. κ.λπ.· *ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα, ἐπ' οὐδέν*, στον ίδ.· λέγεται για στρατιώτες, *οἱ ἀπορώτατοι*, οι πλέον αβοήθητοι, οι χειρίστα εξοπλισμένοι, σε Θουκ.· **3.** *πένης*, *φτωχός*, *ενδεής*, Λατ. *inops*, στον ίδ., Πλάτ. **IV.** *ἐπίρρ. ἀπόρως· ἀπόρως ἔχει μοι*, είμαι σε δυσχερή θέση, σε αμηχανία, σε Ευρ.· συγκρ. - *ώτερον*, σε Θουκ.

ἀπ-ορούω, Επικ. *αόρ. α' -όρουσα*, φεύγω βιαστικά εγκαταλείποντας κάτι πίσω, σε Όμηρ.

ἀπορρ-, το *ρ* κανονικά διπλασιάζεται σε όλες τις σύνθετες λέξεις με την πρόθεση *ἀπό* που αρχίζουν από *ρ*, αλλά στους ποιητές παραμένει μερικές φορές μονό.

ἀπορ-ρᾷθυμέω, μέλ. -ήσω, παραμελώ κάτι εξαιτίας απροθυμίας, αδιαφορίας ή οκνηρίας, με γεν., σε Ξεν.· *απόλ.*, σε Πλάτ.

ἀπορ-ραίνω, μέλ. -ρᾶνῶ, εκχέω, ραντίζω, πιτσιλίζω, καταβρέχω, σε Ηρόδ.

ἀπορ-ραίω, μέλ. -σω, αφαιρώ, αρπάζω κάτι από κάποιον, με διπλή αιτ., σε Ομήρ. Οδ.

ἀπορραντήριον, τό (ἀπορραίνω), αγγείο που χρησιμοποιείται για τον ραντισμό με αγιασμένο νερό, σε Ευρ.

ἀπορ-ράπτω, μέλ. -ψω, ξαναράβω, ράβω εκ νέου, σε Ηρόδ., Αισχίν.

ἀπορ-ραψωδέω, μέλ. —ήσω, απαγγέλλω χωρία από ραψωδίες της Επικής ποίησης, σε Ξεν.

άπορ-ρέζω, μέλ. -*ρέζω*, προσφέρω μέρος από κάτι ή προσφέρω ως θυσία κάτι από αυτά που έχω στην κατοχή μου, με γεν. διαιρ., σε Θεόκρ.

άπορ-ρέω, μέλ. και αόρ. β' στους Παθ. τύπους *άπορρῦήσομαι*, *άπερρῦην*, *μτχ. άπορρυνείς*· **I.** *ρέω* ή εκχέομαι, εκπηγάω από, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· *άπό τινος*, σε Ηρόδ.· *έκ τινος*, σε Πλάτ. **II. 1.** πέφτω κάτω, όπως οι καρποί, τα φτερά, τα φύλλα κ.λπ., σε Ηρόδ., Αττ. **2.** εκλείπω, πεθαίνω, σβήνω από τη μνήμη των άλλων, σε Σοφ.

άπόρρηγμα, -ατος, τό, απόσπασμα, τεμάχιο που έχει αποκοπεί από κάτι, σε Πλούτ.

άπόρ-ρήγνυμι ή -ύω, μέλ. -*ρήζω*· **I.** αποκόπτω, αποσπώ, σπάζω, θραύω, σε Όμηρ. κ.λπ.· *πνεῦμ' άπορρηῆζαι βίου*, σπάζω, κόβω το νήμα της ζωής, σε Αισχύλ.· *άπορρηγνυμι βίον*, σε Ευρ. **II.** Παθ., αόρ. β' *άπερράγην [ά]*, αποκόπτομαι, αποχωρίζομαι, διασπώμαι, διαρρηγνύομαι, σε Ηρόδ., Θουκ.· *άπό τινος*, σε Ηρόδ. **III.** αμτβ., στον παρακ. *άπέρρωγα*, διασπώμαι, σπάζομαι, θραύομαι, σε Αρχίλ.

άπορ-ρηθῆναι, απαρ. Παθ. αορ. α' του *άπ-ερῶ*, πρβλ. [άπεῖπον](#).

άπόρρησις, -εως, ή (άπερῶ)· **I.** απαγόρευση, αποτροπή, σε Πλάτ. **II.** εγκατάλειψη ενός ζητήματος, άρνηση, απόρριψη, στον ίδ.

άπόρρητος, -ον (άπερῶ), **I.** απαγορευμένος· *άπόρρητον πόλει*, παρότι ήταν απαγορευμένο στους πολίτες, σε Σοφ.· *τάάπόρρητα*, τα εμπορεύματα των οποίων η εξαγωγή ήταν απαγορευμένη, λαθραία εμπορεύματα, σε Αριστοφ. **II. 1.** αυτός για τον οποίο δεν πρέπει να γίνεται ή δεν θα έπρεπε να έχει γίνει λόγος, μυστικός, Λατ. *tacendus*· *άπόρρητον ποιείσθαι*, κρατώ κάτι κρυφό, σε Ηρόδ.· *κύριος καὶ ρήτῶν καὶ άπορρήτων*, λέγεται για τον Φίλιππο τον Μακεδόνα, όπως το Λατ. *dicenda tacenda*, σε Δημ.· *άπόρρητον, τό*, το μυστικό της πολιτείας, το κρατικό μυστικό, σε Αριστοφ. **2.** λέγεται για ιερά πράγματα, μυστικός, απόκρυφος, άρρητος, σε Ευρ. **3.** αυτός ο οποίος δεν αρμόζει να αναφέρεται, αποτρόπαιος, βδέλυγμα, σε Πλάτ.

άπορ-ρῑγέω, μέλ. -*ήσω*, παρακ. β' *άπέρρῑγα*· συστέλλομαι και τρέμω, φρικιάω ενώπιον κάποιου πράγματος, δειλιάζω να το πράξω, να το φέρω εις πέρας, με απαρ., σε Ομήρ. Οδ.

άπορ-ρῑνάω, μέλ. -*ήσω*, ρινίζω κάτι με τη λίμα, λιμάρω, σε Στράβ.

άπορ-ρίπτω, ποιητ. **άπο-ρίπτω**, μέλ. -*ρίψω*, αόρ. α' -*έρριψα* — Παθ. μέλ. *άπορριφθήσομαι*, αόρ. α' -*ερρίφθην*, παρακ. -*έρριμμαι*· **I.** ρίχνω μακριά ή έξω, πετώ μακριά, αποβάλλω, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** αποδιώχνω, εξορίζω κάποιον από την πατρίδα του, σε Αισχύλ., Σοφ.· *άπερριμμένος*, αποδιωγμένος, απόβλητος, σε Δημ. **2.** απαρνούμαι, αποποιούμαι, αποκηρύσσω, σε Σοφ. **3.** παραμερίζω, καταφρονώ, σε Αισχύλ.· Παθ., *άπέρριπται εἰς τὸ μηδέν*, σε Ηρόδ. **III.** λέγεται για λέξεις, εξακοντίζω δριμείς, οξείς, αυθάδεις και υβριστικούς λόγους, *έξ τινα*, σε ή εναντίον κάποιου, στον ίδ.· επίσης, *άπορρίπτω έπος*, αφήνω να βγει μια λέξη από το στόμα μου, εκστομίζω, στον ίδ.

άπορροή και άπόρροια, ή (άπορ-ρέω)· **I.** εκροή, ροή, ρεύμα, σε Ευρ., Ξεν. **II.** εκπόρευση, εκπήγαση, σε Πλάτ.

άπορ-ροιβδέω, μέλ. -*ήσω*, εκπέμπω διαφορετικές φωνές, αφήνω τον απόηχο κραυγής, *βοάς*, σε Σοφ.

άπορ-ροφέω ή -άω, μέλ. -*ήσω*, ρουφώ ή καταπίνω μέρος από κάτι, με γεν. διαιρ., σε Ξεν.

άπορ-ρύπτω, μέλ. -*ψω*, ξεπλένω τη βρωμιά, καθαρίζω σχολαστικά, σε Λουκ. — Μέσ., καθαρίζω προσεκτικά τον εαυτό μου, ξεπλένομαι, σε Πλούτ.

ἀπόρρυτος, -ον (ἀπορ-ρέω), αυτός που ρέει, ρευστός, σε Ησίοδ.· *ἀπόρρυτα σταθμά*, σταύλοι που έχουν οχετό ή κεκλιμένο έδαφος ώστε να ρέουν προς τα έξω οι ακαθαρσίες, σε Ξεν.

ἀπορρώξ, -ῶγος, ὅ, ἡ (ἀπορρήγνυμι)· **I.** αποκομμένος, απότομος, τραχύς, απόκλημος, Λατ. praeruptus, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν. **II.** ως θηλ. ουσ., **1.** τεμάχιο, μέρος που έχει αποσπαστεί· *Στυγὸς ἀπορρώξ*, διακλάδωση των υδάτων της Στυγός, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** *ἀπορρώξ νέκταρος*, εκροή, απόσταγμα, απόσταξη, λέγεται για το νέκταρ, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπ-ορφανίζομαι, Παθ., είμαι ή γίνομαι ορφανός, αποστερούμαι, σε Αισχύλ.· *ἀπό τινος ἀπορφανίζομαι*, αποχωρίζομαι, αποσπώμαι από κάποιον, σε Κ.Δ.

ἀ-πόρφυρος, -ον (πορφύρα), αυτός που τα ενδύματά του δεν έχουν στην απόληξή τους λωρίδα βαμμένη πορφυρή, σε Πλούτ.

ἀπ-ορχέομαι, μέλ. -ήσομαι, αποθ., χάνω κάτι εξαιτίας του χορού μου, δηλ. διώχνω χορεύοντας, *τὸν γάμον*, σε Ηρόδ.

ἀποσᾶλεύω, μέλ. -σω, είμαι αραγμένος στ' ανοιχτά, αγκυροβολώ στ' ανοιχτά, σε Θουκ., Δημ.

ἀπο-σᾶφέω, μέλ. -ήσω (σαφής), καθιστώ κάτι σαφές, διευκρινίζω, σε Πλάτ.

ἀπο-σβέννυμι ή -ύω, μέλ. -σβέσω· **I.** σβήνω, κατασβήνω, καταπαύω, καταπραύνω, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ. **II.** Παθ., με Μέσ. μέλ. -σβήσομαι, αμτβ. αόρ. β' και Ενεργ. παρακ. *ἀπέσβην, ἀπέσβηκα*, και Παθ. αόρ. α' *ἀπεσβέσθην*· κατασβήνομαι, αφανίζομαι, παύω να υπάρχω, πεθαίνω, σε Ευρ., Ξεν.

ἀπο-σείω, μέλ. -σω, αναταράζω, εκτινάζω ή ρίχνω μακριά — Μέσ., αποσείω από εμένα, αποτινάζω κάτι μακριά μου, σε Θέογν.· λέγεται για άλογο, τινάζομαι και ρίχνω τον αναβάτη μου, σε Ηρόδ., Ξεν.· μεταφ., *ἀποσείεσθαι λύπην*, σε Αριστοφ.

ἀπο-σεμνύνω[ῶ], μέλ. -ῶνῶ· **I.** μεγαλύνω, εγκωμιάζω, επαινώ, εξυμνώ, τιμώ, δοξάζω, σε Πλάτ. **II.** Παθ. με Μέσ. μέλ., παίρνω σοβαρό ύφος, σε Αριστοφ.· *τι*, για κάτι, στον ίδ.

ἀπο-σεύω, εκδιώκω, αποδιώχνω, σε Ανθ. — Παθ. με Επικ. γ' ενικ. αορ. β' *ἀπέσσυτο*, αόρ. α' *ἀπεσσύθην [ῶ]*, εξορμώ, απέρχομαι τρέχοντας, σε Ομήρ. Ιλ. **ἀπο-σημαίνω**, μέλ. -ᾶνῶ· **I. 1.** αναγγέλλω με σημάδια ή με συνθηματικούς κώδικες, ειδοποιώ, δηλώνω, αγγέλλω, *περί τινος*, σε Ηρόδ.· *απόλ.*, κάνω σινιάλο, σε Πλάτ. **2.** με αιτ., δηλώνω κάτι με χαρακτηριστικά σημεία, εικάζω, προλέγω, σε Πλούτ. — Μέσ., δείχνω με χαρακτηριστικά σημεία ή αποδειξεις, σε Ηρόδ. **II.** *ἀποσημαίνω εἷς τινα*, υπαινίσσομαι κάτι σε αυτόν, σε Θουκ. **III.** Μέσ., σφραγίζω κάτι ως δημευμένο, δημεύω, σε Ξεν.· λέγεται για πρόσωπα, προγράφω, επικηρύσσω αποκηρύσσω, στον ίδ.

ἀπο-σήπομαι, Παθ., μέλ. -σᾶπῆσομαι, αόρ. β' -εσάπην [ᾶ], με αμτβ. Ενεργ. παρακ. -σέσηπα· χάνω κάτι (μέλος ή άκρο) λόγω απονεκρώσεως ή γάγγραινας από κρυοπαγήματα, *τοὺς δακτύλους*, στον ίδ.

ἀπο-σῆμόω, μέλ. -ώσω, κάνω κάτι να έχει σιμή, πλακουτσωτή μύτη — Παθ., *ἀποσιμώμεθα τὴν ῥῖνα*, έχουμε πλακουτσωτές μύτες, σε Λουκ. **II.** *ἀποσιμοῦν τὰς ναῦς*, στρέφω τα πλοία παράμερα, κάνω μια πλάγια κίνηση ώστε να αποφυγώ ευθεία προσβολή από τον εχθρό και να βρεθώ σε καλύτερη θέση για επίθεση, σε Θουκ.

ἀπ-οσιόομαι, Ιων. αντί *ἀφ-οσιόομαι*.

ἀπό-σίτος, -ον, αυτός που απέχει από την τροφή, σε Λουκ.

ἀπο-σιωπάω, μέλ. -ήσομαι· **I.** σταματώ να μιλώ, τηρώ σιγή, σε Ισοκρ., Πλούτ. **II.** μτβ., κρατώ κάτι μυστικό, σε Λουκ.

ἀποσιώπησις, -εως, ἡ, 1. τήρηση σιγῆς, σε Πλούτ. **2.** ρητορικό σχῆμα, κατά το οποίο η πρόταση διακόπτεται για λόγους ἔμφασης, κοσμιότητος ἢ αἰδημοσύνης, σε Ομήρ. Ἰλ. Α 342, σε Βιργ. Αιν. Ι. 135.

ἀπο-σκάπτω, μέλ. -*ψω*, σκάβω τάφρο, διαχωρίζω με τάφρους, σε Ξεν.

ἀπο-σκεδάγγνυμι ἢ -ύω, μέλ. -*σκεδάσω*, συνηρ. -*σκεδῶ*· σκορπίζω τριγύρω, διασκορπίζω, σε Όμηρ., Σοφ. — Παθ., διασκορπίζομαι, απομακρύνομαι από τις γραμμές του στρατοπέδου, λέγεται για στρατιώτες, σε Ξεν.

ἀποσκεπτέον, ρημ. επίθ. του *ἀποσκοπέομαι*, αυτό που πρέπει κάποιος να κοιτάζει σταθερά ἢ με προσοχή, σε Αριστοφ.

ἀπο-σκευάζω, μέλ. -*άσω*, αποσπώ, αφαιρώ κάτι — Μέσ., ετοιμάζω αποσκευές σε δέματα για μεταφορά· ξεφορτώνομαι κάποιον, τον αποδιώχνω, σε Λουκ.

ἀπο-σκέψομαι, μέλ. του *ἀπο-σκοπέω*.

ἀπο-σκηνέω, μέλ. -*ήσω*, κατασκηνώνω μακριά από, μεταφέρω την κατοικία μου μακριά από, *τινός*, σε Ξεν.

ἀπό-σκηνος, -ον (σκηνή), αυτός που κατασκηνώνει χωριστά, που ζει και τρέφεται μόνος, σε Ξεν.

ἀποσκηνόω, μέλ. -*ώσω*· **I.** κρατώ κάτι μακριά από κάποιον, σε Πλούτ. **II.** = *ἀποσκηνέω*, στον ίδ.

ἀποσκήπτω, μέλ. -*ψω*, **I.** εξακοντίζω από ψηλά· *ἀποσκήπτω βέλεα ἔς τι*, ρίχνω από ψηλά βέλη εναντίον κάποιου, σε Ηρόδ. **II.** αμτβ., επιπίπτω αιφνιδίως, ως κεραυνός, *ἔς τινα*, σε Ευρ., Αισχίν· *ἀποσκήπτω ἔς φλαῦρον*, ἔχω ατυχή, ἄθλια κατάληξη, καταντώ στο μηδέν, σε Ηρόδ.

ἀπο-σκιάζω, μέλ. -*άσω*, ρίχνω σκιά, σε Πλάτ.

ἀποσκιασμός, ό, επισκίαση· *ἀποσκιασμός γνωμόνων*, καταμέτρηση του χρόνου μέσω της θέσης της σκιάς στο ηλιακό ρολόι, σε Πλούτ.

ἀπο-σκιδνάμαι, Παθ., είμαι διασκορπισμένος, σε Ομήρ. Ἰλ· λέγεται για στρατιώτες, *ἀποσκιδνάμαι ἔς τι*, διασκορπίζομαι για να εξυπηρετήσω ένα σκοπό, σε Ηρόδ.

ἀπο-σκληναι, απαρ. αορ. β', όπως εάν προερχόταν από **ἀπόσκλημι* (πρβλ. [σκέλλω](#)), είμαι αποξηραμένος, ξηραίνομαι, σε Αριστοφ· ομοίως, παρακ. *ἀπέσκληκα*, σε Λουκ· μέλ. *ἀποσκλησω*, σε Ανθ.

ἀπο-σκοπέω, μέλ. -*σκέψομαι*, **1.** στρέφω το βλέμμα μου μακριά από άλλα αντικείμενα και το προσηλώνω αλλού, κοιτάζω σταθερά, *πρός τινα ἢ τι*, σε Σοφ., Πλάτ· *εἷς τι*, σε Σοφ. **2.** με αιτ., κοιτάζω κάτι, το παρατηρώ με το βλέμμα μου, σε Ευρ· ομοίως στη Μέσ., σε Ευρ.

ἀπο-σκόπιος, -ον (σκοπός), αυτός που αποτυγχάνει στο σημάδι, σε Ανθ.

ἀπο-σκυθίζω, μέλ. -*ίσω*, ξυρίζω τα μαλλιά από το κεφάλι μου ως το δέρμα όπως συνήθιζαν οι Σκύθες· μεταφ. στην Παθ., ξυρίζομαι μέχρι το δέρμα, απογυμνώνομαι, *κρᾶτ' ἀπεσκυθισμένη*, σε Ευρ.

ἀπο-σκυλεύω, αφαιρώ και παίρνω κάτι ως λάφυρο, *τι τινος*, σε Θεόκρ.

ἀπο-σκόπτω, μέλ. -*σκόψομαι*, περιπαίζω, περιγελάω, *τινά*, σε Πλάτ·

ἀποσκόπτω εἷς τινα, χλευάζω κάποιον, σε Λουκ.

ἀπο-σμάω, σφουγγίζω τη βρωμιά, σε Λουκ· καθαρίζω σφουγγίζοντας, στον ίδ.

ἀπο-σμήχω, μέλ. —*ζω* = *ἀποσμάω*, σε Λουκ.

ἀπο-σμικρύνω[υ], μικραίνω, ελαττώνω, καθιστώ κάτι μικρό, σε Λουκ.

ἀπο-σμούχομαι[υ], αόρ. β' -*εσμούγην [υ]*, Παθ., αναλώνομαι, τήκομαι σε σιγανή φωτιά, λιώνω εντελώς, σε Λουκ.

ἀπο-σοβέω, μέλ. -ήσω, **I.** προξενώ φόβο, σκιάζω, διώχνω, όπως κάποιος αποδιώχνει τρομάζοντάς τα πουλιά ή τις μύγες, σε Αριστοφ.· μεταφ., *ἀποσοβῆσαι τὸν γέλων*, στον ιδ. **II.** αμτβ., φεύγω βιαστικά, τρέχοντας· *οὐκ ἀποσοβήσεις;* δηλ. τσακίσου! στον ιδ.

ἀποσπάδιος[ᾶ], -η, -ον (ἀποσπάω), αυτός που έχει σχιστεί, αποσπαστεί από κάτι, *ἀποσπάδιον*, τό = ἀπόσπασμα, σε Ανθ.

ἀποσπάραγμα, -ατος, τό, = ἀπόσπασμα, σε Αθν.

ἀπο-σπᾶράσσω, μέλ. -ζω, κατασπαράζω, ξεσχίζω, σε Ευρ.

ἀποσπᾶς, -ᾶδος, ἦ, παραφυάδα που έχει κοπεί από δέντρο για να μεταφυτευθεί, κλαδί κληματαριάς με τσαμπί σταφύλια, σε Ανθ.

ἀπόσπασμα, -ατος, τό, αυτό που έχει αποκοπεί ή αποσπαστεί, τεμάχιο, ράκος, απόκομμα, σε Πλάτ.

ἀπο-σπάω, μέλ. -σπάσω [ᾶ]· **1.** αποχωρίζω, αποσχίζω κάτι από, *τινός*, σε Σοφ., Πλάτ. κ.λπ.· *ἀποσπῶ τινα ἀπὸ γυναικός*, σε Ηρόδ.· *τὸ τέκνον ἐκ χειρῶν*, σε Ευρ.· επίσης με διπλή αιτ., αποχωρίζω, αφαιρώ κάτι από κάποιον, σε Σοφ.· *ἀποσπάω τινά*, αποχωρίζω, αποσχίζω κάποιον, σε Ηρόδ. — Μέσ., αφαιρώ κάτι για τον εαυτό μου, σε Πλούτ. — Παθ., αποσχίζομαι σύρομαι μακριά, αποχωρίζομαι από, *τινός*, σε Πίνδ., Ευρ.· *ἐξ ἱροῦ*, σε Ηρόδ.· *ἀπὸ τῶν ἱερῶν*, σε Θουκ. **3.** *ἀποσπῶ πύλας*, βγάζω τις θύρες από τη θέση τους, σε Ηρόδ. **3.** *ἀποσπάω τὸ στρατόπεδον*, αποχωρίζομαι από το στράτευμα, σε Ξεν.· *ἀπόλ.*, *ἀποσπάσας*, έχοντας αποσχισθεί, στον ιδ. — Παθ., λέγεται για στρατεύματα, αποσχίζομαι ή σπάζουν οι γραμμές μου, διαλύομαι, σε Θουκ.

ἀπο-σπένδω, μέλ. -σπείσω, εκχέω, χύνω κρασί ως σπονδή, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.

ἀπο-σπεύδω, μέλ. -σπεύσω, προσπαθώ με ζήλο να εμποδίσω κάτι, αποτρέπω, σε Ηρόδ.· με αιτ. και απαρ., *ἀποσπεύδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι*, στον ιδ.

ἀπο-σποδέω, μέλ. -ήσω, φθείρω κάτι εντελώς, το καταστρέφω μέσω της χρήσης· *ἀποσποδῆσαι τοὺς ὄνυχας*, καταστρέφω φθείροντας τα δάχτυλα των ποδιών μου, σε Αριστοφ.

ἀποσ-σεύω, Επικ. αντί ἀπο-σεύω.

ἀπό-στα αντί **ἀπόστηθι**, προστ. αορ. β' του *ἀφίστημι*.

ἀποστᾶδόν και **ἀποσταδά**, επίρρ. (*ἀφίστημι*), εξ αποστάσεως, σε Όμηρ.

ἀπο-στάζω, μέλ. -ζω· **I.** αφήνω κάτι να ρέει σταγόνα σταγόνα, σταλάζω, σε Θεόκρ. **II.** αμτβ., πέφτω, ρέω σε σταγόνες, σταλάζω, σε Σοφ.

ἀποστᾶλάω, = ἀποστάζω I, σε Ανθ.

ἀποστᾶσία, ἦ, μεταγεν. τύπος του *ἀπόστασις*, εξέγερση, ανταρσία, σε Πλούτ. **ἀποστᾶσιουδίκη, ἦ**, καταγγελία εναντίον απελεύθερου οποιός εγκατέλειψε ή αμέλησε τον προστάτη του ή προσκολλήθηκε σε άλλον, σε Δημ.· *ἀποστασίου βιβλίον*, τό, διαζευκτήριο έγγραφο, διαζύγιο, σε Κ.Δ.

ἀπόστᾶσις, -εως, ἦ (ἀφίσταμαι), το να στέκεται κάποιος μακριά από κάτι, και συνεπώς· **1.** επανάσταση, εξέγερση, ανταρσία, *ἀπὸ τινος* ή *τινος*, σε Ηρόδ., Θουκ.· *πρὸς τινα*, σε Θουκ. **2.** αναχώρηση από, *βίου*, σε Ευρ. **3.** απόσταση, διάστημα, σε Πλάτ.

ἀποστᾶτέον, ρημ. επίθ. του *ἀφίσταμαι*, αυτό από το οποίο πρέπει κάποιος να αποστασιοποιείται ή να το εγκαταλείπει, με γεν., σε Θουκ., Δημ.

ἀποστᾶτέω, μέλ. -ήσω (*ἀφίσταμαι*)· **I.** στέκομαι μακριά από, αναχωρώ από, είμαι μακριά από, με γεν., σε Αισχύλ., Σοφ.· *ἀποστατῶ φίλων*, εγκαταλείπω τους φίλους μου, σε Αριστοφ. **II.** *ἀπόλ.*, στέκομαι μακριά, αποστασιοποιούμαι, απουσιάζω, σε Αισχύλ.

ἀποστᾶτήρ, -ῆρος, ὁ (ἀφίστημι), αυτός που έχει την εξουσία να διαλύσει την εκκλησία του δήμου, Λυκούργ. παρά Πλούτ.

ἀποστάτης, ου, ὁ (ἀφίσταμαι), φυγᾶς, αυτός που εγκαταλείπει κάποιον, εξωμότης, σε Πλούτ.

ἀποστᾶτικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή αρμόζει σε εξεγερμένους, σε Πλούτ.· επίρρ., ἀποστατικῶς ἔχειν, είμαι έτοιμος να εξεγερθώ, στον ίδ.

ἀπο-σταυρόω, μέλ. -ώσω, περιφράζω με πασσάλους, σε Θουκ.

ἀπο-στεγάζω, μέλ. -σω, αφαιρώ τη στέγη, σε Κ.Δ.

ἀπο-στέγω, μέλ. -ζω· **I.** κρατώ μακριά το νερό, προστατεύω από την εισροή υδάτων· μεταφ., κρατώ σε απόσταση, ὄχλον πύργος ἀποστέγει, σε Αισχύλ. **II.** κρατώ μέσα το νερό, το περιορίζω, εμποδίζω την εκροή του, σε Πλάτ.

ἀποστεινύω, ποιητ. αντί ἀποστενύω.

ἀπο-στείχω, αόρ. β' -έστιχον, απέρχομαι, αναχωρώ και πορεύομαι προς την πατρίδα μου, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· προστ. ἀπόστιχε, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἀπο-στέλλω, μέλ. -στελῶ, αόρ. α' -έστειλα, παρακ. -έσταλκα· **I.** στέλνω έξω ή μακριά από, γῆς χθονός, σε Σοφ., Ευρ.· ἔξω χθονός, σε Ευρ.· ἐκ τῆς πόλεως, σε Πλάτ.· απόλ., στέλνω μακριά, εξορίζω, σε Σοφ., Ευρ. — Παθ., απέρχομαι, αναχωρώ, αφορμώ, εκκινώ, σε Σοφ., Ευρ. **II.** στέλνω μαριά, στέλνω ως αντιπρόσωπο για κάποια υπηρεσία, σε Σοφ.· λέγεται για στρατεύματα, αγγελιοφόρους ή και πλοία, σε Ηρόδ., Θουκ. **III.** αμτβ., στρέφομαι προς τα πίσω, υποχωρώ, αποσύρομαι, λέγεται για την άμπωτη των θαλάσσιων υδάτων, σε Θουκ.· λέγεται για ναύτες, σε Δημ.

ἀπο-στενύω, ποιητ. -στεινύω, καθιστώ κάτι στενό, περιορίζω, εγκλείω — Παθ., γ' ενικ. Παθ. παρακ. ἀπεστείνωτο, σε Θεόκρ.

ἀπο-στέργω, μέλ. -ζω, αποβάλλω την αγάπη που έτρεφα, παύω να αγαπώ, δεν αγαπώ πλέον, σε Θεόκρ.· εξού, αποπέμπω, απορρίπτω, αποστρέφομαι, Λατ. abominari, σε Αισχύλ.

ἀπο-στερέω, μέλ. -ήσω — Παθ. μέλ. -στερηθήσομαι, επίσης στους Μέσ. τύπους -στερήσομαι και -στεροῦμαι· **1.** ληστεύω, απογυμνώνω, λαφυραγωγώ, αποστερώ, αφαιρώ δια της βίας ή με δόλο κάτι από κάποιον, με αιτ. προσ. και γεν. πράγμ., σε Ηρόδ., Αριστοφ.· επίσης, με αιτ. προσ. και αιτ. πράγμ., μὴ μ' ἀποστερήσης ἡδονάν, σε Σοφ. κ.λπ.· απόλ., εξαπατώ, υπεξαιρώ με δόλο, σε Αριστοφ. — Παθ., απογυμνώνομαι, ληστεύομαι, αποστερούμαι, με γεν., Ἑλλάδος ἀποεστερημένος, σε Ηρόδ., Αττ.· επίσης με αιτ., ἵππους ἀπεστέρηνται, σε Ξεν. **2.** ἀποστερέω ἐαυτόν τινος, αποσπώ, αποχωρίζω, απομακρύνω ή αποσύρω τον εαυτό μου από..., σε Σοφ., Θουκ. **3.** με αιτ. προσ., απογυμνώνω, αφαιρώ, αποσπώ, σε Ηρόδ., Αττ.· τὸ σαφές μ' ἀποστερεῖ, η βεβαιότητα με εγκαταλείπει, δεν είμαι βέβαιος, σε Ευρ. **4.** με αιτ. πράγμ. μόνο, δεν αποδίδω ό,τι έχω υποσχεθεί, παρακρατώ, κατακρατώ, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀποστέρησις, -εως, ή, στέρηση, απώλεια, τῆς ἀκοῆς, σε Θουκ.

ἀποστερητής, -οῦ, ὁ, αυτός που αποστερεί, που υπεξαιρεί, ληστής, κλέφτης, σε Πλάτ.

ἀποστερητικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος για υπεξαίρεση ή εξαπάτηση· γνώμη ἀποστερητική τόκου, επινόηση που αποσκοπεί στην εξαπάτηση και την παρακράτηση του οφειλόμενου τόκου απ' αυτόν στον οποίο πρέπει να αποδοθεί, σε Αριστοφ.· ομοίως, θηλ. **ἀποστερητρίς, -ίδος**, στον ίδ.

ἀπο-στερίσκω, = ἀποστερέω, σε Σοφ.

ἀπόστημα, -ατος, τό (ἀφίσταμαι), τοπική απόσταση, ενδιαμέσο διάστημα, διάλειμμα, χρονική απόσταση· τοῖς ἀποστήμασιν πρὸς τοὺς γονεῖς, σε σχέση

προς το χρονικό διάστημα, ή ως προς την ηθική απόσταση ή την απομάκρυνση από τα πατροπαράδοτα έθιμα, σε Αριστ.

ἀπο-στηρίζομαι, Μέσ., στηρίζομαι σταθερά, στέρεα, σε Ανθ.

ἀπο-στιλβώ, κάνω κάτι στιλπνό, κάνω κάτι να λάμπει, να γυαλίζει, σε Ανθ.

ἀπο-στίλβω, μέλ. -*ψω*, είμαι στιλπνός, λάμπω μετά την επάλειψη με λάδι ή ελαιώδη, λιπαρή αλοιφή, *ἀποστίλβω αλείφατος*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-στλεγγίζω, μέλ. -*σω* (στλεγγίς), αποξέω, τρίβω με στλεγγίδα (ξυστρί) — Μέσ., τρίβομαι και καθαρίζω το σώμα μου με στλεγγίδα, σε Ξεν.· *μτχ.* Παθ. παρακ. *ἀπεστλεγγισμένοι*, αυτοί που έχουν πλυθεί και τριφτεί με στλεγγίδα, φρεσκοπλυμένοι, αναζωογονημένοι από το μπάνιο, σε Αριστοφ.

ἀποστολεύς, -έως, ὁ (ἀποστέλλω), στην αρχαία Αθήνα, το όνομα του άρχοντα που ήταν επιφορτισμένος με την παρασκευή ναυτικής μοίρας που θα υπηρετούσε την πόλη, σε Δημ., Αισχίν.

ἀποστολή, ἡ (ἀποστέλλω)· **I.** η ενέργεια του να αποστείλει κάποιος μακριά ή εκτός της πόλεως κάποιον άλλον, ανάθεση υπηρεσίας ή αντιπροσώπευσης στην αλλοδαπή, σε Ευρ., Θουκ. **II. 1.** (από Παθ. τύπο), αναχώρηση, εκστρατεία, σε Θουκ. **2.** το αξίωμα ή το καθήκον των Αποστόλων, η αποστολή τους να κηρύξουν το Θείο Λόγο, σε Κ.Δ.

ἀπόστολος, ὁ (ἀποστέλλω)· **I. 1.** αγγελιοφόρος, απεσταλμένος, πρεσβευτής, ειδικός απεσταλμένος, σε Ηρόδ. **2.** ιερός αγγελιοφόρος, απεσταλμένος από τον Θεό, ο Απόστολος, λέγεται για τους Αποστόλους-κήρυκες του μηνύματος του Ιησού, σε Κ.Δ. **II.** = *στόλος*, η κατά θάλασσα στρατιωτική δύναμη, ναυτική εκστρατεία, σε Δημ. κ.λπ.

ἀπο-στομαῖτιζω, μέλ. -*σω* (στόμα)· **1.** διδάσκω από στόματος, δηλ. χωρίς την χρήση βιβλίου, διδάσκω υπαγορεύοντας, *γράμματα*, σε Πλάτ. **2.** ρωτώ επιμόνως αναμένοντας απάντηση, όπως ο δάσκαλος τον μαθητή του, προκαλώ κάποιον να μιλήσει, σε Κ.Δ. **3.** εξιστορώ, απαγγέλλω, επαναλαμβάνω από στήθους, σε Πλούτ.

ἀπο-στράτηγος, [ρᾱ], αυτός που έχει αποσυρθεί από το αξίωμα του στρατηγού, στρατηγός εν αποστρατεία, σε Δημ.

ἀπο-στρᾶτοπεδεύομαι, μέλ. -*σομαι*, αποθ., στρατοπεδεύω μακριά από, μεταφέρω το στρατόπεδό μου μακριά από, *τινος*, σε Ξεν.·

ἀποστρατοπεδεύομαι προσωτέρω στρατοπεδεύω σε μεγαλύτερη απόσταση, στον ίδ.

ἀπο-στρᾶφῶ, υποτ. Παθ. αόρ. β' του επόμ.

ἀπο-στρέφω, μέλ. -*ψω*, Ιων. γ' ενικ. αορ. α' *ἀποστρέψασκε* — Παθ. και Μέσ., μέλ. -*στρέψομαι*, αόρ. β' -*εστράφην* [ᾱ], παρακ. -*έστραμμαι*, Ιων. γ' πληθ. υπερσ. -*εστράφατο*·

A. 1. στρέφω κάποιον προς τα πίσω, δηλ. τον τρέπω σε φυγή, τον κάνω να οπισθοχωρήσει άτακτα, σε Όμηρ.· ή αναγκάζω να επιστρέψει αυτόν που τράπηκε σε φυγή, σε Ξεν.· *πόδας καὶ χεῖρας*, στρέφω πίσω στη ράχη τα χέρια και τα πόδια και δένω κάποιον χειροπόδαρα, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.· *καλῶ* πίσω, ανακαλώ, σε Ξεν. **2.** στρέφω σε διαφορετικός μέρος ή κατεύθυνση, εκτρέπω τη ροή ενός ποταμού, σε Ηρόδ.· *αποτρέπω* κάποιον κίνδυνο, σε Αισχύλ., Θουκ. **II.** αμτβ. (ενν. *εαυτόν*), *ἵππον*, στρέφω προς τα πίσω, σε Ηρόδ., Σοφ. **B. I.** Παθ., *ἀπεστράφθαι τοὺς ἐμβόλους*, λέγεται για πλοία, έχουν τα έμβολά τους λυγισμένα προς τα πίσω, σε Ηρόδ.· *ἀποστραφῆναι τῷ πόδε*, περιστρέφω, στριφογυρίζω τα πόδια μου, σε Αριστοφ. **II. 1.** στρέφομαι μακριά από κάποιον ή κάτι με βδελυγμία, Λατ. *aversari*, με αιτ., σε Σοφ., Ευρ.· *απόλ.*, *ἀπεστραμμένοι λόγοι*, εχθρικά λόγια, σε Ηρόδ. **2.** περιστρέφομαι, στρέφομαι

προς τα πίσω, σε Ξεν.· στρέφομαι και τρέπομαι σε φυγή, στον ίδ. **3.**

ἀποστραφῆναι τινος, εγκαταλείπω, παρατώ κάποιον, στον ίδ.

ἀποστροφή, ἡ (ἀποστρέφομαι)· I. στροφή προς τα πίσω, σε Ξεν.·

ἀποστροφὴν λαμβάνειν, στρέφομαι, ρέω προς άλλο μέρος, λέγεται για ποταμούς, σε Πλούτ. **II. 1.** στροφή μακριά από, αποφυγή, διαφυγή από κάτι, με γεν., σε Αισχύλ., Ευρ. **2.** καταφύγιο, βοήθημα, σε Ηρόδ.· με γεν. αντικ., *ὕδατος ἀποστροφή*, απόθεμα ὕδατος, υδάτινοι πόροι ή μέσα άντλησης νερού, στον ίδ.· *σωτηρίας ἀποστροφή*, σε Θουκ.

ἀπόστροφος, -ον (ἀπο-στρέφομαι), αυτός που έχει στραφεί μακριά, σε Σοφ.

ἀπο-στύγῶ, μέλ. -*στύζω*, αόρ. α΄ -*εστύγησα*, αόρ. β΄ *ἀπέστυγον*, παρακ. - *εστύγηκα*· μισώ με σφοδρότητα, αποστρέφομαι, βδελύσσομαι, σε Ηρόδ., Σοφ.· με απαρ., αποστρέφομαι, αηδιάζω να..., σε Ηρόδ.

ἀπο-στύφελίζω, μέλ. -*ζω*, απωθώ κάποιον με τη χρήση βίας από, απομακρύνω από, *τινά τινος*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀπο-στύφω[ῶ], μέλ. -*ψω*, στύφω, ζαρώνω, συστέλλω, λέγεται για το αποτέλεσμα των στυπτικών ή στυφών καρπών ή γεύσεων, δηλ. για την άμβλυνση της γεύσης, το μούδιασμα της γλώσσας, σε Ανθ.

ἀπο-σῶκάζω, μέλ. -*σω*, πιέζω τα σύκα με τα δάχτυλά μου για να καταλάβω αν είναι ώριμα, σε Αριστοφ.

ἀπο-σῶλάω, μέλ. -*ήσω*, αποσπώ λάφυρα από κάποιον, και ως εκ τούτου υπεξαιρώ, αφαιρώ, αρπάζω κάτι από κάποιον, *τινά τινος*, σε Σοφ.· *τινά τι*, σε Ξεν. — Παθ., *ἀποσυλᾶσθαι τι*, αποστερούμαι, ληστεύομαι από κάτι, σε Αισχύλ.

ἀπο-συναγωγος, -ον (συναγωγή), αυτός που έχει εκδιωχθεί από την εβραϊκή συναγωγή, σε Κ.Δ.

ἀπο-σῦρίζω, μέλ. -*ζω*, σφυρίζω ηχηρά εξαιτίας έλλειψης σκέψης, σε Ομηρ. Ύμν. — Παθ., ψιθυρίζω και ο ψίθυρος ηχεί ως σφύριγμα, σε Λουκ.

ἀπο-σύρω[ῶ], μέλ. -*σῶρῶ*· **I.** αποσπώ, αποσχίζω, σε Θουκ. **II.** γδέρνω, σε Θεόκρ.

ἀπο-σφάζω, Αττ. -**σφάττω**, μέλ. -*σφάζω* — Παθ., αόρ. β΄ -*εσφάγην* [ᾶ], μέλ. - *σφαγήσομαι*· κόβω τον λαιμό κάποιου, σφαγιάζω, Λατ. *jugulo*· *ἀποσφάζω* τινά *ἐς ἄγρος*, σφαγιάζω κάποιον έτσι ώστε το αίμα του να ρεύσει και να συσσωρευτεί σε αγγείο, σε Ηρόδ.· γενικά, σφάζω, σφαγιάζω, σε Αριστ., Θουκ. κ.λπ. — Μέσ., αποκόπτω το λαιμό μου, αυτοκτονώ σφαγιάζοντας τον εαυτό μου, σε Ξεν.

ἀπο-σφαῖκελίζω, μέλ. -*σω*· **I.** πεθαίνω εξαιτίας της απονέκρωσης των μελών μου από γάγγραινα, σε Ηρόδ. **II.** καταλαμβάνομαι από σφαδασμούς, σφαδάζω, σε Πλούτ.

ἀπο-σφάλλω, μέλ. -*σφαλλῶ*, αόρ. α΄ -*έσφηλα*· **I.** εκτρέπω κάποιον από τον δρόμο του, παροδηγώ, αποπλανώ, σε Ομήρ. Οδ.· *ἀποσφάλλω* τινά *πρόνοιο*, παροδηγώ κάποιον ώστε να αποτυχει στην εκπόνηση ενός έργου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** Παθ., αόρ. β΄ *ἀπεσφάλην* [ᾶ], οδηγούμαι στην αποτυχία ή διαψεύδομαι, απατώμαι από κάτι, με γεν., σε Ηρόδ.· αποστερούμαι κάτι, σε Αισχύλ.· αποτυγχάνω να φθάσω ή να προσεγγίσω, *Ιταλίας*, σε Πλούτ.· *απόλ.*, λείπω, έχω χαθεί, σε Δημ.

ἀπο-σφάττω, Αττ. αντί *ἀποσφάζω*.

ἀπο-σφήλειε, γ΄ ενικ. ευκτ. αορ. α΄ του *ἀποσφάλλω*· **ἀποσφήλω**, υποτ.

ἀπο-σφίγγω, μέλ. -*γξω*, συμπιέζω, συμπτκνώνω, συσφίγγω, περισφίγγω, σε Λουκ. — Παθ., *λόγος ἀπεσφιγμενος*, συμπτκνωμένο ύφος στον λόγο, στον ίδ.

ἀπο-σφραγίζω, Ἰων. **-σφρηγίζω**, Αττ. μέλ. *-ῖω*· σφραγίζω, ασφαλίζω με σφραγίδα, σε Πλούτ.· ομοίως, στη Μέσ., σε Ευρ.

ἀπο-σχαλίδωμα, -ατος, τό (σχαλιδόω), το τεμάχιο ξύλου με απόληξη δικράνας που χρησιμοποιείται στην στήριξη των κυνηγετικών διχτύων, σε Ξεν.

ἀπο-σχεῖν, -σχέσθαι, απαρ. Ενεργ. και Μέσ. αορ. β' του *ἀπέχω*.

ἀπο-σχήσω, μέλ. του *ἀπέχω*.

ἀπο-σχίζω, μέλ. *-σω*, **1.** σχίζω ή αποκόπτω τεμάχιο από κάτι, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. **2.** αποχωρίζω ή αποσπώ από, *τινὰ ἀπό τινος*, σε Ηρόδ. — Παθ., *ἀποσχισθῆναι τινος*, αποχωρίζομαι από..., στον ιδ.· λέγεται για ποταμό, αποχωρίζομαι από το κύριο ρεύμα, σχηματίζω παραπόταμο, στον ιδ.· λέγεται για φυλή, έχω αποσπαστεί από το αρχέγονο γενεαλογικό δέντρο, στον ιδ. **3.** μεταφ., *ἀποσχίζω τινὰ τοῦ λόγου*, διακόπτω την ομιλία κάποιου, παρεμβάλλομαι στο λόγο του, σε Αριστοφ.

ἀπο-σχοινίζω, μέλ. *-σω*, αποχωρίζω ή διαχωρίζω με σχοινί· γενικά, αποχωρίζω, διαχωρίζω, σε Δημ.

ἀπο-σώζω, μέλ. *-σω*, διαφυλάσσω από, θεραπεύω από ασθένεια, *τινός*, σε Σοφ.· *ἀποσώζω οἴκαδε*, φέρνω κάποιον σώο στην πατρίδα, σε Ξεν. — Παθ., *ἀποσωθῆναι ἐς ή ἐπὶ τόπον*, φθάνω σώος σε κάποιον τόπο, σε Ηρόδ., Ξεν.· απόλ., διασώζομαι, γλιτώνω από κίνδυνο, σε Ηρόδ.

ἀπότακτος, -ον ή ἀποτακτός, -όν (ἀποτάσσω), αυτός που έχει αποσπασθεί για ιδιαίτερη χρήση, αυτός που έχει καθοριστεί για ιδιαίτερο σκοπό, σε Ηρόδ.

ἀποτάμνω, Ἰων. αντί *ἀποτέμνω*.

ἀπο-τάσσω, Αττ. **-ττω**, μέλ. *-ζω*, **I.** αποχωρίζω, ξεχωρίζω, προσδιορίζω ή καθορίζω ιδιαίτερος, *χώραν τινί*, σε Πλάτ. — Παθ., *ἀπετέτακτο πρὸς τὸ δεξιόν*, η θέση του είχε ταχθεί, είχε ορισθεί στη δεξιά πλευρά, σε Ξεν. **II.** Μέσ., *ἀποτάσσεσθαι τινι*, αποχαιρετώ, αποχωρίζομαι κάποιον ή κάτι, σε Κ.Δ.

ἀπο-ταυρόομαι, Παθ., αγριεύω ή έχω το άγριο βλέμμα του ταύρου· *δέργμα ἀποταυροῦσθαι*, ρίχνω άγρια βλέμματα προς..., σε Ευρ.

ἀπο-ταφρεύω, μέλ. *-σω*, περιβάλλω με τάφρο, οχυρώνω, σε Ξεν.

ἀπο-τέθνασαν, Επικ. γ' πληθ. υπερσ. του *ἀποθνήσκω*.

ἀπο-τεθνεώς, Επικ. αντί *-τεθνεώς, -τεθνηκώς*, μτχ. παρακ. του *ἀποθνήσκω*.

ἀπο-τείνω, μέλ. *-τενῶ*, παρακ. *-τέτακα*· γ' πληθ. Παθ. παρακ. *ἀποτέτανται*· **1.** εκτείνω, τεντώνω — Παθ., σε Ξεν. **2.** επιμηκύνω, επεκτείνω, προάγω, λέγεται για τις γραμμές του στρατεύματος, στον ιδ.· λέγεται για ρητορικούς λόγους ή ομιλίες, *ἀποτείνω τὸν λόγον*, σε Πλάτ.

ἀπο-τειγίζω, Αττ. μέλ. *-ῖω*, περικλείω ή διαχωρίζω με τείχος. **1.** προκειμένου να οχυρώσω, *τὸν Ἰσθμόν*, σε Ηρόδ. **2.** προκειμένου να αποκλείσω, *τινάς*, σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ.

ἀποτειχίσις, -εως, ή, περιτείχιση, αποκλεισμός, σε Θουκ.

ἀποτειχίσμα, -ατος, τό, οχύρωμα αποκλεισμού, γραμμή αποκλεισμού, σε Θουκ., Ξεν.

ἀποτειχισμός, ό, = *ἀποτειχίσις*, σε Πλούτ.

ἀποτελευτάω, μέλ. *-ήσω*, καταλήγω, οδηγώ σε συγκεκριμένη έκβαση, *εἶζει*, σε Πλάτ.

ἀπο-τελέω, μέλ. *-τελέσω*, Αττ. *-τελῶ*· **1.** φέρνω εντελώς εις πέρας, αποτελειώνω, ολοκληρώνω ένα έργο, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ. — Παθ., μτχ. παρακ. *ἀποτετελεσμένος*, ο τέλειος, σε Ξεν. **2.** εκπληρώνω ή εκτελώ ό,τι έχω δεσμευτεί ή οφείλω να εκπληρώσω ή να εκτελέσω, όπως τα αφιερώματα, τα τάματα στους θεούς, σε Ηρόδ., Ξεν.· γενικά, εκτελώ, αποπερατώνω,

εκπληρώνω, σε Ξεν. **3.** καθιστώ ή κάνω κάτι να έχει συγκεκριμένη έκβαση ή συγκεκριμένο είδος· *τὴν πόλιν ἀποτελέω εὐδαίμονα*, καθιστώ την πόλη εντελώς ευημερούσα, την κάνω να ευδοκimeί πλήρως, σε Πλάτ.· και Μέσ., *ἄμμεπτον φίλον ἀποτελέσασθαι*, τον καθιστώ αγνό, απρόσβλητο από οποιαδήποτε κατηγορία, σε Ξεν.

ἀπο-τέμνω, Ιων. **-τάμνω**, μέλ. *-τεμῶ*, αόρ. β' *-έτεμον*, *-έτᾱμον*. **I. 1.** αποκόπτω, αποσχίζω, αποχωρίζω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ. — Παθ., *τὴν γλῶτταν ἀποτμηθείς*, αφού του έκοψαν τη γλώσσα, σε Αισχίν. **2.** διαχωρίζω, διαμερίζω, με γεωγραφική σημασία, σε Ηρόδ. — Παθ., λέγεται για στρατεύματα, αποκόπτομαι από το κύριο εκστρατευτικό σώμα, σε Ξεν. **II. 1.** Μέσ., αποκόπτω κάτι για τον εαυτό μου, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., αποκόπτω μέρος ενός πράγματος, σε Ηρόδ. **2.** αποχωρίζω για να οικειοποιηθώ, απάγω, κλέβω, *βοῦς*, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ.· *Φοινίκης ἀποτέμνω*, αποκόπτω και αποκτώ τμήμα ή μερίδιο από τη χώρα της Φοινίκης, σε Θεόκρ.· *ἀποτέμνω τῶν Ἀθηναίων*, αφαιρώ τη δύναμη από, αποδυναμώνω τους Αθηναίους, σε Θουκ. **ἀπότευξις, -εως, ή (ἀπο-τυγχάνω)**, αποτυχία, σε Πλούτ.

ἀπο-τῆλε, επίρρ., μακριά από, με γεν., σε Ανθ.

ἀπο-τηλοῦ, επίρρ., μακριά, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-ποτίβάτος, Δωρ. αντί *ἀ-πρόσβατος*, σε Σοφ.

ἀπο-τίθημι, μέλ. *-θήσω*. **I.** αποθέτω, βάζω κατά μέρος, εναποθέτω, τοποθετώ, σε Ομήρ. Ιλ. **II. 1.** Μέσ., τοποθετώ μακριά μου, βάζω παράμερα, λέγεται για όπλα και ενδύματα, στο ίδ., Ηρόδ.· *ἀποτίθεμαι τὸν νόμον*, παραμερίζω, δηλ. παραβαίνω το νόμο, σε Θουκ. **2.** αποφεύγω, διαφεύγω από κάτι επαχθές, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** βάζω κατά μέρος για τον εαυτό μου, αποθηκεύω, σε Αριστοφ., Ξεν. **4.** *ἀποτίθεσθαι εἰς αὖθις*, αναβάλλω, χρονοτριβώ, σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ. **ἀπο-τίλλω**, μέλ. *-τίλλῶ*, αόρ. α' *-έτιλα*· αποσπώ ή μαδώ, *τὰς τρίχας*, σε Ηρόδ.· *οὐδὲν ἀποτίλας*, χωρίς να μαδήσει σε κανένα σημείο το τομάρι, στο ίδ.

ἀπότιλμα, -ατος, τό, το μέρος που έχει αποσπαστεί, που έχει μαδηθεί, σε Θεόφρ.

ἀπο-τιμάω, μέλ. *-ήσω*, **I.** αποκλείω κάποιον από το να τιμάται, ατιμάζω, καταισχύνω, περιφρονώ, σε Ομηρ. Ὑμν. **II.** Μέσ., ορίζω την τιμή ενός αντικειμένου ή αγαθού κατόπιν εκτιμήσεως· *δίμνεως ἀποτιμησάμενοι*, καθορίζοντας την τιμή τους στις δύο μνες τα κάθε ένα, σε Ηρόδ. **III.** ως Αττ. νομικός όρος, Ενεργ., δανείζομαι χρήματα βάζοντας υποθήκη ή ενέχυρο — Μέσ., δανείζω χρήματα λαμβάνοντας υποθήκη ή ενέχυρο — Παθ., λέγεται για την ιδιοκτησία ή την περιουσία, είμαι υποθηκευμένος, σε Δημ.

ἀποτίμημα, -ατος, τό, εγγύηση, ενέχυρο που αποτιμήθηκε από διορισμένους εκτιμητές, σε Δημ.

ἀποτίμησις, -εως, ή, I. υποθήκευση περιουσιακών στοιχείων, σε Δημ. **II.** το Ρωμ. census, απογραφή, σε Πλούτ.

ἀπό-τίμος, -ον (τιμή), αυτός που έχει αποκλεισθεί από την απόδοση τιμής στο πρόσωπό του, ατιμασμένος, σε Ηρόδ., Σοφ.

ἀπο-τῖνάσσω, μέλ. *-ζω*, αποσείω, αποτινάσσω, σε Ευρ.

ἀπο-τίνυμαι, ποιητ. αντί *ἀποτίνομαι*· βλ *ἀποτίνω* II.

ἀπο-τίνω [I σε Επικ., I σε Αττ.], Επικ. απαρ. *-τινέμεν*· μέλ. *-τίσω* [I]· **I. 1.** πληρώνω κάτι σε κάποιον αντί ποινής, ως πρόστιμο ή αντιστάθμισμα για κάτι, ανταποδίδω τα οφειλόμενα ή την ευεργεσία, *τί τινι*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** πληρώνω για ό,τι έχω κάνει ή πει, *τι*, σε Όμηρ., Αισχύλ. κ.λπ.· *απόλ.*, εξιλεώνομαι, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** αποπληρώνω, πληρώνω εξ ολοκλήρου, σε Ηρόδ., Αττ. **II.** Μέσ., *ἀποτίνομαι και ἀποτίνυμαι*· μέλ. *-τίσομαι*· λαμβάνω «πληρωμή», ανταπόδοση

από κάποιον για κάτι που έχει διαπράξει εις βάρος μου, εισπράττω την ποινή ή απαιτώ την καταδίκη, την τιμωρία ενός ανθρώπου, σε Ομήρ. Ιλ.· *δίκην*, σε υρ. **2.** με αιτ. προσ., *ἀποτίσασθαί τινα*, εκδικούμαι, τιμωρώ κάποιον, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν. **3.** με αιτ. πράγμ., παίρνω εκδίκηση για κάτι, επιβάλλω αντίποινα γι' αυτό, σε Ομήρ. Οδ.· έτσι, με γεν. πράγμ., σε Ηρόδ.· *απόλ.*, εκδικούμαι, σε Θεόγν.

ἀποτιστέον, ρημ. επίθ. του *ἀποτίνω*, αυτό που πρέπει κάποιος να πληρώσει ως εξιλέωση, σε Ξεν.

ἀπο-τμήγω, μέλ. -ζω, Επικ. αντί *ἀπο-τέμνω*· **1.** αποκόπτω από, *τινά τινός*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αποκόπτω, αποσχίζω, αποχωρίζω, στο ίδ.· *κλιτῶς ἀποτμήγω*, διαχωρίζω ή διασχίζω τις πλαγιές ενός βουνού, στο ίδ.

ἀποτμητέον, ρημ. επίθ. του *ἀποτέμνω*, αυτό που πρέπει κάποιος να αποκόψει, να αποσχίσει, *τῆς χώρας*, ένα τμήμα της χώρας, σε Πλάτ.

ἄ-ποτμος, -ον, ατυχής, δυστυχής, κακόμοιρος, δύσμοιρος, σε Όμηρ., Αισχύλ., Ευρ.· συγκρ. -ότερος· υπερθ. -ότατος, σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-τολμάω, μέλ. -ήσω, αναλαμβάνω παράτολμο εγχείρημα, *τινί*, εναντίον κάποιου, σε Θουκ.· με απαρ., σε Αισχίν. — Παθ., *τὰ ἀποτετολμημένα*, αυτά τα οποία έχουν διακινδυνευθεί, σε Πλάτ.

ἀποτομή, ή (ἀποτέμνω), αποκοπή, εκτομή, απόσχιση, σε Ξεν.

ἀπότομος, -ον (ἀποτέμνω)· **1.** αυτός που έχει αποσχισθεί, απόκλημος, βαραθρώδης, κρημνώδης, σε Ηρόδ.· *ἀπότομον ὄρουσεν εἰς ἀνάγκαν*, μεταφ., από τη θέση εκείνου που αιφνιδίως, ενώ βαδίζει, βρίσκεται στο χεῖλος του γκρεμού, σε Σοφ. **2.** μεταφ., τραχύς, αυστηρός, ανηλεής, αδυσώπητος, σε Ευρ. **ἀπο-τοξεύω**, μέλ. -σω· **I.** εκτοξεύω βέλη, σε Λουκ. **II.** ρίχνω βέλος εναντίον κάποιου· μεταφ., εμβάλλω απορία σε κάποιον, *τινά τινι*, στον ίδ.

ἄ-ποτος, -ον, I. αυτός που είναι ακατάλληλος προς πόση, που δεν είναι πόσιμος, σε Ηρόδ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν πίνει ποτέ, στον ίδ., Πλάτ.· αυτός που δεν πίνει, που δεν έχει ποτό, σε Σοφ., Ξεν.

ἀπο-τρᾶγειν, απαρ. αορ. β' του *ἀποτρώγω*.

ἀπο-τρέπω, μέλ. -ψω· **I. 1.** στρέφω κάποιον μακριά από κάτι, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.· μεταστρέφω, μεταπειθω κάποιον ώστε να μην πράξει κάτι, αποτρέπω, σε Θουκ.· επίσης με απαρ., *ἀποτρέπω τινά ποιεῖν τι*, σε Αισχύλ., Δημ. **2.** με αιτ. προσ. μόνο, κάνω κάποιον να τραπεί σε φυγή προξενώντας φόβο, απομακρύνω, αποδιώχνω, αναγκάζω σε οπισθοχώρηση, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** με αιτ. πράγμ., κάνω κάτι να στραφεί σε άλλο μέρος, αποκρούω, κωλύω, παρεμποδίζω, σε Ηρόδ., Πλάτ.· πρβλ. [ὑποτρόπαιος](#), [ὑπότροπος](#). **4.** στρέφομαι από τους άλλους, εναντίον ενός, *τι ἐπὶ τινι*, σε Σοφ. — Μέσ., *ἀποτραπόμενος πρὸς τι*, στρέφοντας την προσοχή μου από τα άλλα αντικείμενα σε αυτό το συγκεκριμένο, σε Πλούτ. **II.** Μέσ. και Παθ., **1.** στρέφομαι από, απέχω από μία πράξη, με μτχ., σε Ομήρ. Ιλ.· με απαρ., σε Ευρ. κ.λπ.· *απόλ.*, σταματώ, παύω, απέχω από φόβο, σε Θουκ. **2.** αποστρέφω το πρόσωπό μου από, αδιαφορώ για ή δεν προσέχω τα λεγόμενα κάποιου, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** με αιτ. πράγμ., αποστρέφομαι, βδελύσσομαι, όπως το Λατ. *aversari*, σε Αισχύλ., Ευρ. **4.** στρέφομαι προς τα πίσω, επιστρέφω, σε Θουκ., Ξεν.

ἀπο-τρέχω, μέλ. -θρέζομαι και -δραμοῦμαι· αόρ. β' -έδρᾱμον· **I.** φεύγω τρέχοντας από κάπου, το βάζω στα πόδια, σε Ηρόδ., Αττ. **II.** τρέχω γρήγορα, λέγεται για αθλητές που προπονούνται σε αγώνα δρόμου, σε Αριστοφ.

ἀπο-τρίβω[ι], μέλ. -ψω, επιτετ. του *τρίβω*, **I.** συντρίβω, κατασυντρίβω, σε Ομήρ. Οδ. **II.** καθαρίζω τρίβοντας, αποξέοντας, σε Θεόκρ. — Μέσ.,

απαλλάσσομαι από κάτι, το εξαλείφω, σε Δημ., Αισχίν.· αρνούμαι, αποποιούμαι, απορρίπτω, *τὴν πείραν*, σε Πλούτ.

ἀποτρόπαιος, -ον (ἀποτρέπω), **I.** αυτός που αποτρέπει το κακό, λέγεται για τον Απόλλωνα στην αρχαία Αθήνα, Λατ. *avertuncus*, σε Αριστοφ. κ.λπ. **II.** Παθ., αυτός που όφειλε να αποτραπεί, δυσοίωνος, βδελυρός, σε Λουκ.

ἀποτροπή, ἡ (ἀποτρέπω)· **I. 1.** απομάκρυνση, απόκρουση, αποτροπή, *κακῶν*, σε Αισχύλ., Ευρ. **2.** παρακώλυση, παρεμπόδιση, σε Θουκ. **II.** (από τον Μέσ. τύπο), απομάκρυνση από κάποιο έργο, εγκατάλειψή του, στον ίδ.

ἀπότροπος, -ον (ἀποτρέπω)· **I. 1.** αυτός που έχει απομακρυνθεί από τους ανθρώπους, εξόριστος, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αυτός από τον οποίο αποστρέφει κάποιος το πρόσωπό του, δεινός, τρομερός, φρικτός, αποκρουστικός, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** Ενεργ., αυτός που αποτρέπει, που απομακρύνει κάτι, με γεν., σε Αισχύλ., Ευρ.

ἀπό-τροφος, -ον (τρέφω), αυτός που έχει ανατραφεί μακριά από την οικογένεια και την πατρική του εστία, σε Ηρόδ.

ἀπο-τρύχω[ῶ], μέλ. -ζω, = το επόμ., σε Πλούτ.

ἀπο-τρύω[ῶ], μέλ. -ύσω, αποτρίβω, αποξέω, σε Σοφ. — Μέσ., *γῆν ἀποτρύεσθαι*, παρενοχλώ σταθερά, κατατρύχω, καταπονώ την γη με την εντατική καλλιέργεια, σε Σοφ.

ἀπο-τρώγω, μέλ. -τρώζομαι, αόρ. β' -έτράγον· **1.** κατατρώγω ή τσιμπολογώ με το ράμφος, σε Αριστοφ. **2.** με γεν., τρώγω μέρος από κάτι, τσιμπολογώ· *τὰς αὐλακας οὐκ ἀποτρώγεις*, δηλ. δεν πολυθερίζεις τα στάχυα στο θερισμό, σε Θεόκρ.

ἀπο-τρωπάω, θαμιστικό του *ἀποτρέπω*, μόνο στον ενεστ., σε Όμηρ.

ἀπο-τυγχάνω, μέλ. -τεύζομαι· **I. 1.** δεν επιτυγχάνω στους στόχους μου ή στο να κερδίσω, χάνω, σφάλλω, με γεν., σε Ξεν. κ.λπ. **2.** Παθ., *τὰ ἀποτετευγμένα*, αυτά που δεν έχουν εκπληρωθεί, τα ανεκπλήρωτα, σε Λουκ. **II.** απόλ., αποτυγχάνω στο στόχο μου, ατυχώ, δεν κατορθώνω κάτι, σε Ξεν.· αποτυγχάνω να προσεγγίσω την αλήθεια, σφάλλω, στον ίδ.· με απαρ., αποτυγχάνω να πράξω κάτι, στον ίδ.

ἀπο-τυμπανίζω, Αττ. μέλ. -ῖω, ξυλοκοπώ, σκοτώνω στο ξύλο, κάνω κάποιον «τούμπανο» στο ξύλο, υποβάλλω κάποιον στο βασανιστήριο της φάλαγγας, σε Δημ.

ἀπο-τυπόομαι· **I.** Μέσ., αποτυπώνω κάτι σε κάποια ύλη, όπως π.χ. στο κερί· *εἷς τι*, σε Πλάτ. **II.** Ενεργ., *ἀποτυπόομαι σφραγίδα*, σφραγίζω, θέτω ως αποτύπωμα μια σφραγίδα, σε Λουκ.

ἀπο-τύπτομαι, Μέσ., παύω να χτυπώ τον εαυτό μου, να στηθοκοπιέμαι, σταματώ τους θρήνους, σε Ηρόδ.

ἀπ-ούρας, -ουράμενος, μτχ. Ενεργ. και Μέσ. αορ. α' του *ἀπ-αυράω*.

ἀπ-ουρίζω, Επικ. αντί *ἀφ-ορίζω*· Επικ. μέλ. *ἄλλοι οἱ ἀπουρίζουσιν ἀρούρας*, άλλοι θα οριοθετήσουν τα κτήματά του, σε Ομήρ. Ιλ.· άλλοι διαβάζουν *ἀπ-ουρήσουσι* = *ἀπ-αυρήσουσι* (από *ἀπ-αυράω*), θα αφαιρέσουν.

ἄπ-ουρος, -ον (ὄρος, Ἰων. οὖρος), αυτός που βρίσκεται μακριά από τα σύνορα της χώρας του, με γεν., σε Σοφ.

ἄ-πους, ὁ, ἡ, -πουν, τό, 1. αυτός που στερείται το ένα ή και τα δύο πόδια του, σε Πλάτ. **2.** αυτός που δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τα πόδια του, χωλός, κουτσός, σε Σοφ.

ἀπουσία, ἡ (ἄπειμι, Λατ. absum), το να βρίσκεται κάποιος μακριά, να απέχει, απουσία, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ.

ἀπο-φᾶγειν, απαρ. αορ. β' του *ἀπεσθίω*, τρώγω μέρος από κάτι, κατατρώγω, σε Αριστοφ.

ἀπο-φαιδρύνω[ω], μέλ. -*ῥνῶ*, αποκαθαίρω, καθαρίζω ενδελεχώς — Μέσ., σε Ανθ.

ἀπο-φαίνω, μέλ. -*φᾶνῶ*.

A. I. φανερώνω, παρουσιάζω, αναδεικνύω, δηλώνω, σε Ηρόδ., Αριστοφ. **II. 1.** γνωστοποιώ, διακηρύσσω, ανακοινώνω, σε Ηρόδ.· προσκομίζω τεκμήρια για κάτι, στον ίδ. **2.** αποδεικνύω με λογικά επιχειρήματα, καταδεικνύω, αναπαριστώ τί έπραξε ή τί είδους άνθρωπος είναι κάποιος, με *μτχ.*, στον ίδ.· και με παράλειψη *μτχ.*, *ἀποφαίνω αὐτόναϊτιον* (ενν. *ὄντα*), στον ίδ.· ομοίως, *ἀποφαίνω τινά έχθρόν*, σε Δημ. **3.** με αιτ. και απαρ., αναπαριστώ ότι, σε Πλάτ.· ομοίως, *ἀποφαίνω ὡς...*, *ὅτι...*, σε Ηρόδ., Θουκ. **III.** αποδίδω λογαριασμό για κάτι, λογοδοτώ για, *τήν οὐσίαν*, σε Δημ.· πληρώνω χρήματα στο ταμείο σύμφωνα με τους λογαριασμούς που μου έχουν αποδοθεί, στον ίδ. **IV. 1.** καθιστώ ή κάνω κάποιον να έχει αυτό ή το άλλο γνώρισμα, σε Αριστοφ. **2.** διορίζω σε κάποιο αξίωμα, σε Πλάτ. **B. Μέσ., I. 1.** παρουσιάζω, επιδεικνύω κάτι που μου ανήκει, σε Αισχύλ., Πλάτ.· *απόλ.*, επιδεικνύομαι, επιδεικνύω τον εαυτό μου, σε Ξεν. **2.** παρουσιάζω μαρτυρίες και τεκμήρια, σε Ηρόδ. **3.** *ἀποφαίνεσθαι γνώμην*, διακηρύσσω, διατρανώνω τη γνώμη μου, στον ίδ., Αττ.· *απόλ.*, παρέχω μια γνώμη, σε Ηρόδ., Αττ. **II.** χρησιμ. όπως η Ενεργ., σε Πλάτ., Ξεν.

ἀπόφανσις, -εως, ή, διακήρυξη, διατράνωση της γνώμης, σε Αριστ.

ἀπόφᾶσις (A), -εως, ή (ἀπόφημι), άρνηση, απόρριψη, αντίθ. προς το *κατάφασις*, σε Πλάτ.

ἀπόφᾶσις (B), -εως, ή (ἀποφαίνω)· **I.** κρίση, απόφαση του δικαστηρίου, σε Δημ. **II.** κατάλογος, καταγραφή, απογραφή, στον ίδ.

ἀπο-φάσκω, = *ἀπόφημι*, μόνο σε ενεστ. και παρατ., αρνούμαι· *οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκοντ'*, χωρίς να επιδέχονται ούτε συναίνεση ούτε απόρριψη, σε Σοφ.

ἀπο-φέρβομαι, αποθ., τρέφομαι από κάτι, καρπώνομαι κάτι, *τι*, σε Ευρ.

ἀπο-φέρω, μέλ. *ἀπ-οίσω*, Δωρ. -*οισῶ*· αόρ. α' -*ήνεγκα*, Ιων. -*ήνεικα*· αόρ. β' -*ήνεγκον*, παρακ. -*ενήνοχα*.

A. I. μεταφέρω κάτι από ένα μέρος, αποκομίζω, Λατ. *auferre*, σε Όμηρ. κ.λπ. — Παθ., εκτρέπομαι, ξεφεύγω από την πορεία μου και οδηγούμαι προς άλλο μέρος, σε Ηρόδ., Θουκ. **II. 1.** φέρνω πίσω, επαναφέρω, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. — Παθ., λέγεται για πρόσωπα, επιστρέφω, επανέρχομαι, επανακάμπτω, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** αποδίδω, ανταποδίδω, δίνω πίσω, σε Ηρόδ.· εξού, πληρώνω ό,τι οφείλω, στον ίδ. **III.** ως Αττ. νομικός όρος, εισάγω κατηγορία, λογαριασμούς, φορολογία κ.λπ., σε Δημ. κ.λπ. **IV.** αμτβ., φεύγω, αποχωρώ, αναχωρώ· *ἀπόφερ' ἐς κόρακας*, σε Αριστοφ. **B. Μέσ., I. 1.** λαμβάνω, φέρνω μαζί μου, σε Ηρόδ. κ.λπ.· λαμβάνω, κερδίζω βραβείο, σε Θεόκρ. **2.** παίρνω κάτι για τον εαυτό μου, αποκτώ, κατέχω, σε Ευρ. **II.** φέρνω πίσω, αποκομίζω για λογαριασμό μου, σε Ηρόδ.· *ἀποφέρομαι βίον μητρί*, δηλ. επιστρέφω ζωντανός σ' αυτήν, σε Ευρ.

ἀπο-φεύγω, μέλ. -*φεύξομαι* και -*οῦμαι*, παρακ. -*πέφευγα*· **I.** ξεφεύγω από, διαφεύγω, με αιτ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· *απόλ.*, σώος, διαφεύγω, στον ίδ. **II.** ως νομικός όρος, απαλλάσσομαι από κάποιον, *τοὺς διώκοντας*, στον ίδ., Αττ.· επίσης, *ἀποφεύγω δίκην*, σε Αριστοφ., Δημ.· *απόλ.*, απαλλάσσομαι, αθωώνομαι, σε Ηρόδ.

ἀποφευκτικός, -ή, -όν, αυτός που χρησιμεύει ή είναι κατάλληλος για διαφυγή· *τὰ ἀποφευκτικά*, μέσα απαλλαγής ή αθώωσης, σε Ξεν.

ἀπόφευξις ή ἀπόφυξις, -εως, ή, διαφυγή, αποφυγή, μέσα αποφυγής· *ἀπόφευξις δίκης*, αθώωση, σε Αριστοφ.

ἀπό-φημι, μέλ. -*φήσω*, αόρ. α' -*έφησα*, αόρ. β' -*έφην*· **I.** μιλώ ξεκάθαρα, διακηρύσσω ρητώς ή σαφώς, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως στη Μέσ., στον ίδ. **II. 1.** λέγω όχι, σε Σοφ. **2.** με αιτ., αρνούμαι, απορρίπτω, σε Ξεν., Πλάτ.

ἀπο-φθέγγομαι, μέλ. -*φθέγγομαι*, αποθ., εκφράζω με σαφήνεια και καθαρότητα τη γνώμη μου, σε Λουκ.· μεταφ., ηχώ, κουδουνίζω, στον ίδ.

ἀπό-φθεγκτος, -ον, = *ἄ-φθεγκτος*, σε Ευρ.

ἀπόφθεγμα, -ατος, τό (ἀποφθέγγομαι), σύντομο, βραχύ και περιεκτικό ρητό, ἀπόφθεγμα, σε Ξεν.

ἀποφθεγματικός, -ή, -όν, αυτός που χρησιμοποιεί ἀποφθέγματα στον λόγο του, βραχυλόγος, λακωνικός, σε Πλούτ.

ἀπο-φθείρω, μέλ. -*φθερῶ*· **I.** καταστρέφω ολοσχερώς, αφανίζω, ερειπώνω, σε Αισχύλ., Ευρ. **II.** Παθ. με Μέσ. μέλ., χάνομαι, αφανίζομαι, σε Ευρ., Θουκ.· ιδίως σε ερωτημ. φράση χρησιμ. με προστ. σημασία, *οὐ γῆς τῆσδ' ἀποφθαρήσεται*; δεν θα ξεκουμπιστεί από δω; δηλ. να πάει στον αγύριστο, σε Ευρ.· ομοίως, *οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ*; Λατ. *pasce corvos*, σε Αριστοφ.

ἀπο-φθινύθω[ῶ], μόνο στον ενεστ. **I.** αφανίζομαι, χάνομαι, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** μτβ., οδηγώ στο χαμό, καταστρέφω, αφανίζω, στο ίδ.

ἀπο-φθίνω[ῖ]: **I.** αμτβ. στον ενεστ., αφανίζομαι ολοκληρωτικά, εκλείπω, πεθαίνω, σβήνω, σε Αισχύλ., Σοφ. **II. 1.** μτβ. στον μέλ. -*φθιῶ*, αόρ. α' -*έφθισα* [*ῖ* σε Επικ., *ῖ* σε Τραγ.], οδηγώ στον αφανισμό, καταστρέφω, φθείρω εντελώς, σε Ησίοδ., Σοφ.· χάνω, *βίον*, σε Αισχύλ. **2.** Παθ., = Ενεργ. αμτβ., αφανίζομαι, καταστρέφομαι, πεθαίνω, στον ίδ.· στον Επικ. αόρ. β' -*έφθιτο* [*ῖ*], προστ. -*φθίσθω*, -*φθίμην* [*ῖ*], μτχ. -*φθίμενος* [*ῖ*]· επίσης στον γ' πληθ. Επικ. αορ. α' *ἀπέφθιθεν*.

ἀποφθορά, ή (ἀπο-φθείρω), ολοσχερής καταστροφή, όλεθρος, σε Αισχύλ.

ἀποφλαυρίζω, μέλ. -*ίσω* και -*ίζω*, εξευτελίζω, περιφρονώ, καταφρονώ, *τι*, σε Ηρόδ.

ἀπο-φλοιόομαι, Μέσ., (*φλοιός*), αφαιρώ το δέρμα μου, γδέρνω τον εαυτό μου, σε Ανθ.

ἀπο-φοιτάω, παύω να πηγαίνω στο σχολείο και να παρακολουθώ τις παραδόσεις του δασκάλου μου, σε Πλάτ.

ἀπό-φονος, -ον (*φένω), *φόνος ἀπόφονος*, άτοπος, παράδοξος φόνος, σε Ευρ.

ἀποφορά, ή (ἀποφέρω)· **1.** πληρωμή των χρεωστούμενων, φόρος, εισφορά, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** επίσης, ανταπόδοση για χρήματα που έχουν ξοδευτεί, κέρδος, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀπο-φράγνυμι ή -ύω, περιφράζω, αποκλείω, αποχωρίζω, σε Θουκ.· μεταφ., σε Σοφ.

ἀπόφραξις, -εως, ή (ἀποφράσσω), αποκλεισμός, περίφραξη, φράξιμο, σε Ξεν.

ἀπο-φράς, -άδος, ή (φράζω), αυτή που δεν πρέπει να αναφέρεται, δυσοίωση, κακή· *ἀποφράδες ήμέραι*, Λατ. *dies nefasti*, οι ημέρες κατά τις οποίες παύει κάθε δραστηριότητα, σε Πλάτ.

ἀπο-φράσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -*ζω* = *ἀποφράγνυμι*, σε Πλάτ., Δημ. — Μέσ., *ἀποφράζασθαι αὐτούς*, φράζω, αποκλείω το πέρασμά τους, σε Θουκ.

ἀπο-φυγγάνω, = *ἀποφεύγω*, σε Δημ.

ἀπο-φυγεῖν, απαρ. αορ. β' του *ἀποφεύγω*.

ἀποφυγή, ἡ, διαφυγή ἢ τόπος καταφυγῆς, καταφύγιο· *ἀποφυγὰς παρέχειν*, σε Θουκ.· *ἀποφυγή κακῶν*, διαφυγή ἀπό τις συμφορές, σε Πλάτ.

ἀπόφυξις, βλ. [ἀπόφευξις](#).

ἀποφῦσάω, μέλ. -ήσω· **I.** απομακρύνω φυσώντας, σε Αριστοφ. **II.** εκπνέω, πνέω τα λοίσθια, ψυχορραγώ, σε Λουκ.

ἀπο-φώλιος, -ον, κενός, μάταιος, αδρανής, άχρηστος, ανωφελής, Λατ. irritus, σε Ομήρ. Οδ. (άγν. προέλ.).

ἀπο-χάζομαι, αποθ., μόνον στον ενεστ., αποσύρομαι από έναν τόπο, με γεν., σε Ομήρ. Οδ.

ἀπο-χᾶλάω, μέλ. -άσω [ᾶ], χαλαρώνω και αφήνω ένα σχοινί· *ἀποχάλα τὴν φροντίδα*, σε Αριστοφ.

ἀπο-χᾶλινώω, μέλ. -ώσω, αφαιρώ το χαλινάρι από φορτηγό ζώο, σε Ξεν.

ἀπο-χαλκεύω, μέλ. -σω, κατασκευάζω κάτι από σφυρήλατο χαλκό, σε Ξεν.

ἀπο-χαλκίζω, αφαιρώ τον χαλκό, δηλ. τα χρήματα από κάποιον, σε Ανθ.

ἀπο-χᾶρᾶκόω, μέλ. —ώσω = ἀποσταυρόω, σε Πλούτ.

ἀπο-χειρο-βίωτος, -ον (χείρ, βίωω), αυτός που ζει από τα έργα των χειρών του, χειρώνακτας, σε Ηρόδ., Ξεν.

ἀπο-χειροτονέω, μέλ. -ήσω, απομακρύνω κάτι δια χειροτονίας και, συνεπώς,

I. απομακρύνω με την ψήφο μου κάποια κατηγορία από κάποιον, τον κηρύσσω αθώο, με γεν., σε Δημ. **II. 1.** με αιτ., *ἀποχειροτονέω τινὰ τῆς ἀρχῆς*, καθαιρώ κάποιον από το αξίωμά του, του αφαιρώ την εξουσία του, σε Πλούτ.

2. λέγεται για πράγματα, καταψηφίζω, απορρίπτω, ακυρώνω, σε Αριστοφ., Δημ. **III.** *ἀποχειροτονέω τι μὴ εἶναι*, δηλώνω με την ψήφο μου ότι κάτι δεν ισχύει, σε Δημ.

ἀποχειροτονία, ἡ, αποδοκιμασία, απόρριψη που εκφράζεται δι' ανατάσεως των χειρών, σε Δημ.

ἀπο-χέω, μέλ. -χεῶ, αόρ. -έχεα, Επικ. -έχευα εκχέω, ραντίζω, σταλάζω, σε Ομήρ. Οδ.· ποιητ. Μέσ. *ἀπο-χέομαι*, σε Ευρ.

ἀποχή, ἡ (ἀπέχω)· **I.** αποχή, εγκράτεια, σε Πλούτ. **II.** εξοφλητική απόδειξη, εξόφληση, σε Ανθ.

ἀπο-ξηρόομαι, Παθ., στερούμαι από, αποστερούμαι, *τινος*, σε Αριστοφ.

ἀπο-χραίνω, μειώνω τη ζωηρότητα του χρώματος, σκιάζω, σε Πλάτ.

ἀπο-χράω, Ιων. -χρέω, απαρ. -χρήν, Ιων. -χρήν, μτχ. -χρήν, -χρήσα, παρατ. *ἀπέχρη*, Ιων. -έχρη, μέλ. -χρήσω, αόρ. α' -έχρησα·

A. I. επαρκώ, είμαι επαρκής, αρκετός· *απόλ.*, στα υπόλοιπα, πλην του γ' ενικ. προσωπα, *δύ' ἀποχρήσουσιν μόνω*, σε Αριστοφ.· με απαρ., *ἀποχρήσι.. ἑκατὸν νέες χειρώσασθαι*, εκατό πλοία επαρκούν για να υποτάξουν, σε Ηρόδ. **II. 1.**

κατά κανόνα στο γ' ενικ. **1.** αρκώ, επαρκώ, *ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιῇ πινόμενος*, δεν επαρκούσε ώστε να προμηθεύσει το στράτευμα με νερό, στον ίδ.· *ταῦτα ἀποχρᾶ μοι*, στον ίδ., Αττ. **2.** απρόσ. με απαρ., *ἀποχρᾶ μοι ποιεῖν*,

αρκεί για μένα ώστε να κάνω, σε Ηρόδ.· με μτχ., *μέρος ἔχούση ἀπόχρη μοι*, μου αρκεί να λάβω ένα μερίδιο, σε Αισχύλ.· και χωρίς απαρ., *ἀπόχρη τινι*,

αρκεί γι' αυτόν, σε Δημ. **III. 1.** Παθ., μένω ικανοποιημένος με κάτι, με δοτ., σε Ηρόδ. **2.** απρόσ., *οὐκ ἀπεχρᾶτο*, στον ίδ.· *ἀπεχρέετο*, με απαρ., στον ίδ. **B. I. 1.** Αποθ., *ἀποχράομαι*, Ιων. -χρέομαι, χρησιμοποιοῦ κάτι με τρόπο επωφελή για μένα, με δοτ. πράγμ. ή απόλ., σε Θουκ. **2.** καταχρώμαι, κάνω κακή χρήση,

Λατ. abuti, με δοτ., σε Δημ. **II.** με αιτ., καταναλίσκω, δαπανώ, φονεύω, αφανίζω, καταστρέφω, σε Θουκ.

ἀποχρήματος, -ον = *ἀχρήματος*· *ζημία ἀποχρήματος*, ποινή που δεν είναι χρηματική, ποινή που εκτίεται με αίμα, σε Αισχύλ.

ἀποχρώντως, επίρρ. από τη μτχ. ενεστ. του *ἀποχράω*, αρκετά, επαρκώς, σε Θουκ.

ἀπ-οχῦρόω, μέλ. -ώσω, ασφαλίζω με οχυρωματικά έργα, οχυρώνω· μεταφ., στη μτχ. Παθ. παρακ. *ἀπωχυρωμένος πρὸς τι*, αδιάφθορος, αδέκαστος σε κάτι, σε Πλάτ.

ἀπο-χωλεύω, μέλ. -σω, καθιστώ κάποιον εντελώς χωλό, κουτσό, σε Ξεν.

ἀπο-χωλόομαι, Παθ., γίνομαι εντελώς κουτσός, σε Θουκ.

ἀπο-χώννυμι, μέλ. -χώσω, φράζω το στόμιο ενός ποταμού με επιχωμάτωση, σε Ξεν.

ἀπο-χωρέω, μέλ. -ήσω και -ήσομαι· **I. 1.** απέρχομαι, απομακρύνομαι από έναν τόπο, αναχωρώ, με γεν., σε Αριστοφ. **2.** απόλ., απέρχομαι, αναχωρώ, σε Ευρ.· αποσύρομαι, υποχωρώ, οπισθοχωρώ, σε Θουκ., Ξεν.· *ἀποχωρέω εἷς τι*, καταφεύγω σε κάτι, σε Δημ. **3.** *ἀποχωρέω ἐκ...*, εγκαταλείπω κάτι, αποσύρομαι από αυτό, δηλ. το αφήνω, το παρατώ, σε Ξεν. **II.** διέρχομαι από τα σπλάχνα, λέγεται για τις εκκρίσεις του σώματος, στον ιδ.· ομοίως, *τὰ ἀποχωροῦντα*, οι εκκρίσεις, στον ιδ.

ἀποχώρησις, -εως, ἡ, αναχώρηση, απόσυρση, υποχώρηση, σε Ηρόδ., Θουκ.· τόπος καταφυγής ή μέσα ασφαλείας, σε Ηρόδ.

ἀπο-χωρίζω, Αττ. μέλ. -ῖω, διαχωρίζω ή ξεχωρίζω από, *τι ἀπό τινος*, σε Πλάτ.

ἀπόχωσις, -εως, ἡ (**ἀποχώννυμι**), απόφραξη ενός ποταμού με επιχωμάτωση, σε Πλούτ.

ἀπο-ψάω, μέλ. -ήσω, παρατ. *ἀπέψην*, αόρ. α' *ἀπέψησα*· **I.** με αιτ. πράγμ., αποσφουγγίζω, σε Ευρ. — Μέσ., σφουγγίζω ή αποξέω κάτι από πάνω μου, σε Αριστοφ. **II.** με αιτ. προσ., καθαρίζω σφουγγίζοντας — Μέσ., σφουγγίζομαι, σκουπίζω τη μύτη μου, στον ιδ.· επίσης, *ἀποψάω τήνχειρα εἷς τι*, σε Ξεν.

ἀπο-ψεύδομαι, Παθ., διαψεύδομαι εντελώς από κάτι, εξαπατώμαι, σφάλλω, αποτυγχάνω σε, με γεν., σε Πλούτ.

ἀπο-ψηφίζομαι, Αττ. μέλ. -ῖομαι· αποθ.· **I. 1.** απαλλάσσω με την ψήφο μου κάποιον από μια κατηγορία θανάτου, τον αθώνω, *ἀποψηφίζεσθαι τινος*, απαλλάσσω κάποιον από την ποινή του θανάτου με την ψήφο μου, αρνούμαι να τον καταδικάσω σε θάνατο, αντίθ. προς το *καταψηφίζεσθαι*, σε Λυκούργ.· εξού, *ἀποψηφίζομαί τινος*, απαλλάσσω, δηλ. αθώνω με την ψήφο μου κάποιον που κατηγορείται για κάτι, σε Δημ. κ.λπ.· απόλ., ρίχνω αθωωτική ψήφο, σε Πλάτ. **2.** στερώ κάποιον από τα πολιτικά του δικαιώματα με την ψήφο μου ως μέλος του δήμου, σε Δημ. — Παθ., έχω στερηθεί τα πολιτικά μου δικαιώματα, στον ιδ. **II.** με αιτ. πράγμ., λέγεται για δικαστές, *ἀποψηφίζομαι γραφήν*, ψηφίζω εναντίον της αποδοχής μιας κατηγορίας, σε Αισχίν. **III.** *ἀποψηφίζομαι μὴ ποιεῖν τι*, ψηφίζω κατά της εκτέλεσης κάποιου πράγματος, σε Ξεν.

ἀπο-ψιλώω, μέλ. -ώσω, **I.** απογυμνώνω, σε Ηρόδ. **II.** με γεν., απογυμνώνω, αποστερώ κάποιον από κάτι, σε Αισχύλ.

ἄποψις, -εως, ἡ (**ἀπόψομαι**, μέλ. του *ἀφοράω*)· **1.** θέα, θέαμα, ενατένιση, σε Ηρόδ. **2.** υψηλό σημείο ή πύργος απ' όπου έχει κάποιος πανοραμική θέα, σε Πλούτ.

ἀποψύχω[υ], μέλ. -ζω — Παθ. αόρ. α' και β' *ἀπεψύχθην και ἀπεψύχην [υ]*· **I. 1.** παύω να αναπνέω, σταματάει η αναπνοή μου, λιποθυμώ, σε Ομήρ. Οδ., Κ.Δ. **2.** με αιτ., *ἀπεψυξεν βίον*, εξέπνευσε, άφησε την τελευταία του πνοή, πέθανε, σε Σοφ.· απόλ., όπως το *ἀποπνέω*, Λατ. exspiro, εκπνέω, πεθαίνω, σε Θουκ. **II. 1.** καθιστώ κάτι ψυχρό, ψυχραίνω — Παθ., *ἰδρῶ ἀπεψύχοντε χιτώνων*, στέγνωσε ο ιδρώτας από τους χιτώνες τους (καθώς στράφηκαν προς τη μεριά του ανέμου), σε Ομήρ. Ιλ.· *ἰδρῶ ἀποψυχθείς*, στο ιδ.· μεταφ., *ἀπεψυγμένοι*, ψυχροί ως προς τη συμπεριφορά τους, αδιάφοροι, σε Αριστ. **2.** απρόσ., *ἀποψύχει*, αρχίζει να κρυώνει ο καιρός, να ψυχραίνει ο άνεμος, σε Πλάτ.

ἀπαπαῖ, επιφών., σε Αριστοφ.· πρβλ. [ἀπαπαῖ](#), [ἀτταταῖ](#).

ἀπ-πέμψει, Επικ. συνηρ. αντί ἀπο-πέμψει.

ἀ-πρᾶγία, ἡ (πράσσω), αδράνεια, ἔλλειψη ἐνέργειας ἢ δραστηριότητας, σε Πλούτ.

ἀπραγμοσύνη, ἡ, απομάκρυνση ἀπὸ τα πολιτικά πράγματα ἢ ἄλλες ἐνασχολήσεις, ἀγάπη γιὰ τὴν ἡρεμὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ἡσυχία, νωχέλεια, αδράνεια, Λατ. otium, σε Αριστοφ., Ξεν.· λέγεται γιὰ τὶς πολιτείες ποὺ δὲν ἀναμειγνύονται σε ξένες πολιτικές υποθέσεις, σε Θουκ.

ἀ-πράγμων, -ον, I. αὐτός ποὺ ἀπέχει ἀπὸ τὶς διάφορες ἐνασχολήσεις, ποὺ δὲν εἶναι πολυπράγμων, ποὺ ἀπέχει ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ τὶς δημόσιες υποθέσεις, ἡρεμος καὶ φιλήσυχος ἄνθρωπος, ἀντίθ. πρὸς τὸ πολυπράγμων (ἀκαταπόνητος στο νὰ ἀναμειγνύεται σε ποικίλες ξένες υποθέσεις), σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ.· πόλις ἀπράγμων, ἡ πόλις ποὺ ἀπέχει ἀπὸ τὶς πολιτικές υποθέσεις ἄλλων πόλεων ἢ κρατῶν, σε Θουκ.· τὸ ἄπραγμον = Λατ. otium, στον ἰδ.· τόπος ἀπράγμων, τόπος ποὺ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ δικαστικές διαμάχες καὶ λοιπές ἐρίδες, σε Αριστοφ. **II.** λέγεται γιὰ πράγματα, αὐτός ποὺ δὲν προξενεῖ ἐνόχληση ἢ πόνο, σε Ξεν.· ὁμοίως, ἐπίρρ. -μόνως, ἀμέριμνα, χωρὶς κόπο, σε Θουκ.

ἀπρακτέω, μέλ. -ήσω· I. ἀπέχω ἀπὸ κάθε ἐργασία, μένω ἀργός, αδρανής, σε Αριστ. **II.** δὲν ἀποκομίζω κανένα ὄφελος, δὲν κερδίζω τίποτε, παρὰ τινος, σε Ξεν.

ἄ-πρακτος, Ἰων. ἄ-πρηκτος, -ον, I. 1. Ἐνεργ., αὐτός ποὺ δὲν κάνει ἀπολύτως τίποτε, ἀναποτελεσματικός, ἀνωφελής, σε Ομήρ. Ἰλ., Δημ. **2.** λέγεται γιὰ πρόσωπα, ἀνεπιτυχής, ἀποτυχημένος, ἄπρηκτος νέεσθαι, Λατ. re infecta, σε Ομήρ. Ἰλ.· καὶ στοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς, ἄπρακτον ἀπιέναι, ἀπελθεῖν, ἀποχωρεῖν, σε Θουκ.· ἄπρακτον γίνεσθαι, δὲν ἀποδοκιμάζω, δὲν ἐπωφελοῦμαι σε τίποτε, στον ἰδ.· ἄπρακτον ἀποπέμπειν τινά, στον ἰδ.· ἐπίρρ. -τως, ἀνεπιτυχώς, στον ἰδ. **II. 1.** Παθ., αὐτός γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ γίνεῖ τίποτε, αὐτός ποὺ προκαλεῖ ἀμηχανία γιὰ τὸ τι πρέπει νὰ γίνεῖ, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αὐτός ποὺ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνεῖ, ἀδύνατος, ἀπραγματοποιήτος, σε Θεόγν. **3.** αὐτός ποὺ δὲν ἐγίνε, ποὺ ἐγκαταλείφθηκε ἀτέλεστος, σε Ξεν. **4.** με γεν., μαντικῆς ἄπρακτος ὑμῖν, ἀπρόσβλητος, ἀνέγγιχτος ἀπὸ τὴ μαντικὴ σας τέχνη, σε Σοφ.

ἀπραξία, ἡ, I. 1. ἀποχὴ ἀπὸ ὁποιαδήποτε πράξης, αδράνεια, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** ἀνάπαυλα ἀπὸ τὴν ἐργασία, ἀργία, ἀνάπαυση· στον πληθ., διακοπές, ἡμέρες ποὺ δὲν εἶναι ἐργάσιμες, σε Πλούτ. **II.** ἔλλειψη ἐπιτυχίας, ἀποτυχία, σε Αἰσχίν.

ἀπρᾶσία, ἡ, ἔλλειψη ἀγοραστῶν, τὸ νὰ μὴ γίνεταί οὔτε μὴ πώληση, σε Δημ.

ἄ-πρᾶτος, -ον (πιπράσκω), αὐτός ποὺ μένει ἀπούλητος, αὐτός τὸν ὁποῖο δὲν μπορεῖ κάποιος νὰ πουλήσει, σε Αἰσχίν.

ἀπρέπεια, ἡ, ἀνάρμοστη συμπεριφορὰ, ἀκοσμία, ἔλλειψη ευπρέπειας, ἀσχημοσύνη, σε Πλάτ.

ἀπρεπής, -ές (πρέπω)· I. ἀνάρμοστος, ἀναιδής, ἀκοσμος, αὐτός ποὺ στερεῖται ευπρέπειας, σε Θουκ. κ.λπ.· τὸ ἀπρεπές = ἀπρέπεια, στον ἰδ.· ἐπίρρ. -πῶς, ποιητ. -πέως, σε Ομηρ. Ὑμν., Πλάτ. **II.** λέγεται γιὰ πρόσωπα, αἰσχροός, ἀνυπόληπτος, σε Θεόκρ.

ἀπρεπής, ἡ, ποιητ. ἀντί ἀπρέπεια, ἀσχημοσύνη, σε Ἀνθ.

ἀ-πρήϊντος, -ον, Αττ. ἀπρα- (πραῖνω), ἀδιάλλακτος, ἀμείλικτος, σε Ἀνθ.

ἀ-πριᾶτην[ᾱ], (πρίασθαι), ἐπίρρ., χωρὶς καταβολὴ χρημάτων ἢ λύτρων, σε Ὀμηρ. (Ὡς πρὸς τὸν τύπο ὅμοιο πρὸς τὸ μάτην).

ἄ-πριγδα, = ἀπρίζ, σε Αἰσχύλ.

ἀπρικδό-πληκτος, -ον, αυτός που πλήττεται αδιαλείπτως, σε Αισχύλ.
ἀ-πρίξ, επίρρ. (α *αθροιστικό* και *πρίω*), με κλειστά, σφιγμένα τα δόντια, Λατ. mordicus· εξού, σταθερά, σφιχτά· *ἀπρίξ συλλαβεῖν*, σε Σοφ.
ἀ-προαίρετος, -ον, αυτός που δεν έχει προκαθορισμένο σκοπό, όχι εσκεμμένος, χωρίς πρόθεση, λέγεται για πράξεις, σε Αριστ.
ἀ-προβούλευτος, -ον (προβουλεύω), **I. 1.** αυτός που δεν έχει προσχεδιασθεί, δεν έχει προαποφασισθεί, δεν έχει προμελετηθεί, σε Αριστ. **2.** αυτός που δεν έχει υποβληθεί στη *βουλήν*, σε Δημ. **II.** Ενεργ., αυτός που ενεργεί χωρίς προμελέτη, σε Αριστ.· επίρρ. -τως, σε Πλάτ.
ἀ-πρόβουλος, -ον = *ἀπροβούλευτος*, αυτός που ενεργεί ή γίνεται χωρίς προμελέτη· επίρρ. -λως, απερίσκεπτα, σε Αισχύλ.
ἀ-πρόθυμος, -ον, αυτός που δεν διαθέτει ζήλο ή δεν είναι έτοιμος, απaráσκευος, ανέτοιμος, διστακτικός, σε Ηρόδ., Θουκ.
ἀ-προϊδής, -ές (προϊδεῖν), απρόβλεπτος, απρόοπτος, σε Ανθ.
ἄ-προικος, -ον (προίξ), αυτός που δεν έχει μερίδιο σε κάτι ή σε προίκα· *ἄπροικον τὴν ἀδελφὴν διδόναι*, παντρεύω την αδελφή μου χωρίς να την έχω προικίσει, σε Ισαίο.
ἀ-προμήθεια, ἡ, η έλλειψη προνοητικότητας, η απρονοησία, σε Πλάτ.
ἀ-προμηθής, -ές, αυτός που δεν προνοεί για κάτι, απρονόητος, απερίσκεπτος.
ἀ-προνόητος, -ον (προνοέομαι)· **I.** αυτός που έγινε χωρίς προμελέτη, αιφνίδιος· *ἀκρασία*, σε Αριστ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν προνοεί, απερίσκεπτος, σε Ξεν.· επίρρ. -τως, στον ίδ.
ἀ-προοιμίαστος, -ον (προοίμιον), αυτός που δεν έχει προοίμιο, ο χωρίς πρόλογο, σε Λουκ.
ἀ-πρόοπτος, -ον (προόψομαι, μέλ. του προοράω), απρόβλεπτος, αυτός τον οποίον δεν μπορεί κάποιος να προβλέψει, σε Αισχύλ.
ἀ-πρόσβάτος, Δωρ. **ἄ-ποτίβατος, -ον**, απρόσιτος, απροσπέλαστος, άβατος, σε Σοφ.
ἀ-προσδεής, -ές, αυτός που δεν έχει ανάγκη από περισσότερα ή που δεν έχει ανάγκη κάτι, σε Λουκ.
ἀ-προσδιόνυσος, -ον, ασύμβατος, ακατάλληλος για τον εορτασμό του Διονύσου· εξού, άσχετος, άτοπος, σε Κικ., Λουκ.
ἀ-προσδόκητος, -ον· **I.** απρόοπτος, αυτός που δεν περίμενε κάποιος ότι θα συμβεί, αιφνίδιος, αδόκητος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· *ἔξ ἀπροσδοκήτου*, Λατ. necopinato, σε Ηρόδ.· ομοίως, επίρρ. -τως, σε Θουκ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν περιμένει κάτι, αδαής, απροετοίμαστος για ένα συμβάν, στον ίδ.
ἀ-προσηγορία, ἡ, έλλειψη συναναστροφής που πραγματοποιείται με τη συζήτηση, με τη συνομιλία, σε Αριστ.
ἀ-προσήγορος, -ον, αυτός που δεν είναι ευπροσήγορος, ομιλητικός· απρόσιτος, αγριωπός, σε Σοφ.
ἀ-πρόσικτος, -ον, ακατόρθωτος, ανέφικτος, σε Πίνδ.
ἀ-πρόσιτος, -ον, απλησίαστος, απροσπέλαστος, σε Πλούτ.
ἀ-πρόσκεπτος, -ον (προ-σκοπέω)· **I.** απρόβλεπτος, απρόοπτος, αυτός που έγινε χωρίς να προηγηθεί ιδιαίτερη σκέψη, σε Ξεν. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν είναι προνοητικός, απερίσκεπτος, σε Δημ.
ἀ-πρόσκλητος, -ον (προσκαλέω), λέγεται για δίκη, καταγγελία για την υποστήριξη της οποίας δεν εκδόθηκε καμία κλήτευση μαρτύρων, σε Δημ.
ἀ-πρόσκοπος, ον (προσκοπώ), **I.** άμεμπτος, άπταιστος, σε Κ.Δ. **II.** αυτός που δεν δίνει δικαιώματα, αφορμή σκανδάλου, στο ίδ.
ἀ-πρό-σκοπος, -ον, = *ἀπρόσκεπτος*, σε Αισχύλ.

ἀ-πρόσμᾶχος, -ον (προσμάχομαι), ακαταγώνιστος, ακαταμάχητος, σε Σοφ.
ἀ-πρόσμικτος, -ον (προσμίγνυμι), αυτός που δεν έρχεται σε επαφή, σε επικοινωνία με άλλους, αυτός που δεν έχει συναναστροφές, άφιλος, με δοτ., σε Ηρόδ.

ἀ-πρόσοιστος, -ον (προσοίσω, μέλ. του προσφέρω), ακαταμάχητος, αυτός στον οποίο δεν μπορεί κάποιος να εναντιωθεί, να προβάλει αντίσταση, σε Αισχύλ.

ἀ-προσ-όμῖλος, -ον, ακοινώνητος, αντικοινωνικός, δύστροπος, σε Σοφ.

ἀ-προσπέλαστος, -ον (προσπελάζω), απρόσιτος, απλησίαστος, σε Στράβ., Πλούτ.

ἀ-προστυΐσιουγραφή, ή (προστυΐτης), στην αρχαία Αθήνα, η καταγγελία εναντίον ενός μέτοικου (μέτοικος), επειδή δεν διάλεξε ως προστάτη κάποιον από τους Αθηναίους πολίτες, σε Δημ.

ἀ-πρόσφορος, -ον, ακατάλληλος, ασύμφορος, αυτός που εγκυμονεί κινδύνους, σε Ευρ.

ἀ-προσωπόληπτος, -ον (προσωπολήπτης), αυτός που δεν μεροληπτεί υπέρ συγκεκριμένων προσώπων, αμερόληπτος, αδέκαστος· επίρρ. -τως, χωρίς μεροληψία προς το πρόσωπο κάποιου, σε Κ.Δ.

ἀ-πρόσωπος, -ον (πρόσωπον), αυτός που δεν έχει πρόσωπο, δηλ. που δεν έχει όμορφο πρόσωπο, δύσμορφος, σε Πλάτ.

ἀ-προτίμαστος, Δωρ. αντί ἀ-πρόσμαστος (προσμάσσω), άθικτος, ανέγγιχτος, αμόλυντος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-προφάσιστος[ά], -ον (προφασίζομαι), αυτός που δεν προβάλλει καμία πρόφαση, καμία δικαιολογία, αυτός που δεν έχει δισταγμούς, σε Θουκ., Ξεν.· επίρρ. -τως, απροκάλυπτα, χωρίς υπεκφυγές, εντίμως, σε Θουκ.

ἀ-προφύλακτος, -ον (προφύλάσσομαι), αυτός από τον οποίο δεν προφυλάχθηκε κάποιος, απρόοπτος, αιφνίδιος, σε Θουκ.

ἄ-πταιστος, -ον (πταιώ), αυτός που δεν σκοντάφτει σε εμπόδια· ἄπταιστότερος, ο λιγότερο ευεπίφορος ή επιρρεπής στο να σκοντάφτει, σε Ξεν.

ἄ-πτερος, -ον (πτερόν)· I. αυτός που δεν έχει φτερά, άπτερος· στη φράση, *τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος*, τα λόγια προς εκείνη δεν είχαν φτερά, δηλ. δεν πέταξαν μακριά αλλά παρέμειναν, εντυπώθηκαν στην ψυχή της, σε Ομήρ. Οδ.· ἄπτερα πωτήματα, η πτήση χωρίς φτερά, δηλ. η ταχύτατη κίνηση, σε Αισχύλ. **II. 1.** αυτός που στερείται φτερώματος, λέγεται για τις Ἄρπυιες, στον ίδ.· λέγεται για βέλη, σε Ηρόδ. **2.** λέγεται για νεοσσούς, κλωσσόπουλα, αυτός που δεν έχει αποκτήσει ακόμη φτέρωμα που δεν έχει βγάλει φτερά, σε Ευρ.· μεταφ., *φάτις ἄπτερος*, φήμη, είδηση που δεν έχει αποκτήσει φτερά, δηλ. είναι ανεπιβεβαίωτη, σε Αισχύλ.

ἀ-πτήν, -ῆνος, ό, ή (πτηνός)· I. αυτός που δεν έχει αποκτήσει ακόμη φτερά, νεοσσός, κλωσσόπουλο, λέγεται για νεοσσούς, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** αυτός που δεν έχει πτερύγια, σε Αριστοφ.

ἀ-πτο-επής, -ές (α στερητικό και πτοέω, ἔπος), αυτός που δεν πτοείται όταν μιλάει, που δεν μασάει τα λόγια του, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀ-πτόλεμος, -ον, ποιητ. αντί ἀπόλεμος.

ἄπτός, -ή, -όν, αυτός που υπόκειται στην αίσθηση της αφής, που μπορεί κάποιος να ψαύσει, σε Πλάτ.

ἄπτω (√ΑΠ και √ΑΦ), μέλ. ἄψω, αόρ. α' ἤψα — Παθ., παρακ. ἤμμαι, Ιων. ἄμμαι (βλ. [ἐάφθη](#)) — Μέσ. μέλ. ἄψομαι, με Παθ. παρακ. ἤμμαι·

A. I. 1. στερεώνω, προσαρμόζω, δένω σφιχτά, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. **2.**

συνάπτω, συμμετέχω, *χορόν*, σε Αισχύλ.· *πάλην τινι ἄπτειν*, αγωνίζομαι στην

πάλη εναντίον κάποιου, στον ίδ. **Π. Μέσ.**, **1.** συνάπτομαι, προσκολλώμαι, εξαρτώμαι από κάποιον, κρατώ κάποιον, σφίγγω, αγγίζω, με γεν., *ἄψασθαι γούνων*, ως κέτης, σε Ομήρ. Οδ.· ἔτσι, *ἄψασθαι γενείου*, στο ίδ.· *ἄπτεσθαι νηῶν*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· απόλ., φθάνω, αγγίζω το στόχο μου, στο ίδ. **2.** εμπλέκομαι, συμμετέχω, με γεν., *βουλευμάτων*, σε Σοφ.· *πολέμου*, σε Θουκ.· *ἡμμένος φόνου*, μπλεγμένος σε..., σε Πλάτ.· αλλά, *ἄπτεσθαι τῶν λόγων*, απορρίπτω, αμφισβητώ το επιχείρημα κάποιου, στον ίδ.· *τούτων ἦψατο*, άγγιξε, πραγματεύτηκε αυτά τα ζητήματα, σε Θουκ. **3.** εφορμώ, επιτίθεμαι, προσβάλλω εχθρικές θέσεις, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **4.** αγγίζω, επιδρώ, επενεργώ, *ἄλγοσούδεν ἄπτεται νεκρῶν*, σε Αισχύλ. κ.λπ. **5.** προσλαμβάνω με τις αισθήσεις, αντιλαμβάνομαι, εννοώ, σε Σοφ., Πλάτ. **6.** φθάνω, αγγίζω, αποκτώ, καταλαμβάνω, σε Πλάτ., Ξεν. **Β. 1.** Ενεργ. επίσης, ανάβω, βάζω φωτιά, καίω, σε Ηρόδ., Θουκ. — Παθ., με Μέσ. μέλ. καίγομαι, παίρνω φωτιά, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **2.** *ἄπτειν πῦρ*, ανάβω φωτιά, σε Ευρ. — Παθ., *ἄνθρακες ἡμμένοι*, πυρωμένα κάρβουνα, σε Θουκ.

ἄ-πτῶς, -ῶτος, ὁ, ἡ (πίπτω), αυτός που δεν πέφτει, που δεν υπόκειται ή δεν είναι επιρρεπής σε πτώση ή σε αποτυχία, σε Πλάτ.

ἄ-πύλωτος, -ον (πύλω), αυτός που δεν είναι ασφαλισμένος με θύρες, σε Ξεν.

ἄ-πύργωτος, -ον (πυργώ), αυτός που δεν έχει περιβληθεί με πύργους, ανοχύρωτος, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-πῦρος, ὁ (πῦρ), αυτός που δεν έχει φωτιά, δεν καίει, λέγεται για μαγειρικά αγγεία και τρίποδες που δεν έχουν μπει ακόμη στη φωτιά, καινούριος, αμεταχείριστος, ολοκαίνουριος, σε Ομήρ. Ιλ.· αυτός που δεν έχει φωτιά, δηλ. κρύος, ανήλιος, ψυχρός, *οἶκος*, σε Ησίοδ.· *ἄπυρον χρυσίον*, χρυσός που δεν έχει λιώσει στο καμίνι, δηλ. ακατέργαστος, σε Ηρόδ.· *ἄπυρα ἱερά*, θυσίες κατά τη διάρκεια των οποίων δεν γινόταν χρήση φωτιάς, σε Πίνδ.· στον Αισχύλ. όμως, θυσίες που είναι ανάξιες για το ιερό πυρ, ανόσιες θυσίες ή θυσίες που δεν προσφέρθηκαν λόγω αμέλειας· *ἄπυρος ἄρδις*, αιχμή του βέλους που δεν έχει χαλκευθεί στη φωτιά, δηλ. το κεντρί της αλογόμυγας, σε Αισχύλ.

ἄ-πύρωτος[ῶ], -ον (πύρώ), αυτός που δεν έχει εκτεθεί ακόμη στη φωτιά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-πυστος, -ον (πυνθάνομαι), I. αυτός για τον οποίο κανείς δεν άκουσε κάτι, σε Ομήρ. Οδ.· *ἄπυστα φωνῶν*, μιλώντας χαμηλόφωνα ώστε να μην μπορεί κανένας να ακούσει, σε Σοφ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν έχει ακούσει ή πληροφορηθεί κάτι, απληροφόρητος, σε Ομήρ. Οδ.· με γεν., στο ίδ.

ἄπύω, Δωρ. αντί *ἡπύω*.

ἄπφύς, -ύος, ὁ, λέξη που εκφράζει τρυφερότητα και χρησιμ. από τα παιδιά όταν προσφωνούν ή μιλούν στον πατέρα τους, μπαμπάκας, σε Θεόκρ.

ἄπ-φδός, -όν (φδῆ), παράφωνος, ο εκτός μουσικού τόνου, σε Ευρ., Λουκ.

ἄπωθεν, επίρρ., **1.** από μακριά, σε Σοφ., Ευρ. **2.** με γεν., μακριά από, σε Ευρ., Θουκ.

ἄπ-ωθέω, μέλ. *ἀπώσω*, αόρ. α' *ἀπέωσα*. **1.** σπρώχνω πίσω, ωθώ πίσω, σε Ομήρ. Ιλ.· αποδιώχνω, εκδιώκω, σε Θουκ. — Μέσ., διώχνω μακριά από εμένα, εκβάλλω, σε Όμηρ.· με γεν., αποκρούω, διώχνω μακριά από έναν τόπο· και στη Μέσ., αποδιώχνω από κοντά μου, αποβάλλω, εξορίζω, εκτοπίζω, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** λέγεται για τον άνεμο, εκτρέπω κάποιον από την πορεία του, παροδηγώ, παραπλανώ, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως και στη Μέσ., στο ίδ. **3.** στη Μέσ. επίσης, απορρίπτω, αποποιούμαι, αρνούμαι να δεχθώ, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἀπωθέω δουλосύνην*, αποτινάζω τη δουλία, σε Ηρόδ.

ἀπώλεια, ἡ (ἀπόλλυμι), σε Κ.Δ.

ἄ-πώμαστος, -ον (πῶμα), αυτός που δεν έχει πῶμα ἢ καπάκι, σε Βάβρ.

ἄπώματος, -ον (ἀπόμνυμι)· I. αυτός τον οποίο έχει αρνηθεί κάποιος παίρνοντας ὄρκο, αυτός για τον οποίο έχει αποφανθεί κάποιος ὅτι εἶναι ἀνέφικτος παίρνοντας ὄρκο· *βροτοῖσιν οὐδέν ἐστ' ἄπώμοτον*, σε Σοφ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που έχει δεσμευτεί με ὄρκο να μην πράξει κάτι, στον ἰδ.

ἄπ-ῶσαι, απαρ. αορ. α' του ἀπωθέω.

ἄπωσις, -εως, ἡ (ἀπωθέω), ἀπώθηση, ἀπέλαση, ἀπόκρουση, εκτοπισμός, σε Θουκ.

ἄπωστέον, ρημ. επίθ. του ἀπωθέω, αυτό που πρέπει κάποιος να ἀπωθήσει, να απορρίψει, σε Ευρ.

ἄπωστός, -ή, -όν (ἀπωθέω), I. αυτός που έχει εκδιωχθεί ἢ ἀπελαθεί ἀπὸ ἑναν τόπο, με γεν., σε Ηρόδ., Σοφ. **II.** αυτός τον οποίο μπορεί κάποιος να εκδιώξει, να εκτοπίσει, σε Ηρόδ.

ἄπωτάτω, υπερθ. επιρ. του ἄπωθεν, στη μέγιστη δυνατή ἀπόσταση ἀπὸ, τινός, σε Δημ.

ἄπωτέρω, συγκρ. επίρρ. του ἄπωθεν, πιο μακριά ἀπὸ, σε Σοφ. κ.λπ.· παροιμ., *ἄπωτέρω ἡγόνου κνήμα*, σε Θεόκρ.

ἄρᾶ, Επικ. **ῥά** (εγκλ.) και προ συμφώνου ἄρ· συμπερασματικό μόριο·

A. Επικ. χρήση· **I. 1.** τότε, ἀμέσως, παρευθύς· *ὥσφάτο, βῆ δ' ἄρ' ὄνειρος*, σε Ομήρ. Ιλ.· κατόπιν, ἀκολουθῶς, ὕστερα· *οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον*, στο ἰδ. **2.** ὅταν ἡ προσοχή στρέφεται σε κάτι εκπληκτικό, *τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσεσκον τῶν ἄλλων, Ἀχιλλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσεσκε καὶ οἶος*, τρεῖς συνηθισμένοι ἄνδρες ἀπαιτοῦνταν για να γίνει αυτό, ἀλλὰ ο Ἀχιλλέας, δώστε προσοχή! το ἔκανε μόνος του, στο ἰδ. **3.** για να ἐξηγήσει κάτι που προηγήθηκε, *εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, φῆ ρ' ἀέκητι θεῶν φευγέειν*, εἴαν δεν εἶχε εκστομίσει ἀσεβή λόγο, γιατί εἶπε ὅτι..., στο ἰδ.· ὁμοίως, το ἄρα καθιστά πιο ἐμφατική την ἀναφ. ἀντων., *ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοί*, ἀκριβῶς αὐτόν που..., αὐτόν τον συγκεκριμένο που..., στο ἰδ. **B.** Αττ. χρήση, παρεμφερές με το οὖν, λοιπόν, ἐπομένως· με ἡπιότερη σημασία, *μάτην ἄρ' ἤκομεν*, ὥστε λοιπόν ἔχουμε ἐρθεῖ μάταια, σε Σοφ.· *εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίνετο*, σε Ξεν.· σε ἐρωτημ. φράσεις, για να εκφράσει την ἀγωνία αὐτοῦ που ρωτᾶει, *τίς ἄρ' ῥύσεται;* μα ποιος λοιπόν θα σώσει; σε Αισχύλ. **Γ. ΘΕΣΗ:** το ἄρα δεν τίθεται ποτέ στην ἀρχὴ πρότασης, πρβλ. [οὖν](#)· Λατ. *igitur*.

ἄρᾶ; ἐρωτημ. μόριο, ἰσχυρότερος τύπος ὡς προς τη θέση του τόνου και τη σημασία του ἄρα· **1.** ὅταν τίθεται στον λόγο μόνο του, συνήθως ἀναμένει ἀρνητική ἀπάντηση, ὅπως το Λατ. *num?* σε Αττ.· ὁμοίως, *ἄρα μή;* Λατ. *num vero?* σε Αισχύλ.· ὅταν ἀναμένεται καταφατική ἀπάντηση, χρησιμοποιεῖται το *ἄρ' οὐ;* *ἄρ' οὐχί;* Λατ. *nonne vero?* σε Σοφ. κ.λπ. **2.** στον πεζό λόγο, το ἄρα σχεδόν πάντοτε τίθεται στην ἀρχὴ πρότασης.

ἄρά, Ἰων. **ἀρή, ἡ· I.** ευχή, προσευχή, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **II. 1.** ἐπὶ κληση του κακοῦ, της θείας δίκης, κατάρα, καταλαλιά, κατὰ κανόνα στον πληθ., σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. **2.** ἀποτέλεσμα κατάρας, ὀλεθρος, καταστροφή· *ἀρὴν καὶ λοιμὸν ἀμῦναι*, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** ἡ Ἀρά προσωποποιήθηκε ὡς ἡ θεὰ του ὀλέθρου και της ἐκδίκησης, Λατ. *Dira*, σε Σοφ. [*ἄρ-* κατὰ κανόνα στην Επικ.· στην Αττ. πάντοτε *ἄρ-*].

ἄρᾶβέω, μέλ. -ήσω (*ἄραβος*), κάνω θόρυβο, ηχώ ὡς κλαγγή, παράγω, ἤχο, κροτώ, κροταλίζω, λέγεται για τον οπλισμό σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τα δόντια, τρίζω, σε Θεόκρ.

Ἀραβία, ἡ, η Αραβία, η περιοχή της Αραβίας, σε Ηρόδ.: ποιητ. **Ἀραβία**, σε Θεόκρ.: **Ἀράβιος**, -α, -ον, αυτός που κατάγεται ή προέρχεται από την Αραβία, σε Ηρόδ.: επίσης -**ικός**, -ή, -όν, σε Πλούτ.

ἄραβος, ὁ, τρίξιμο ή ήχος που παράγει το τρίξιμο των δοντιών, σε Ομήρ. Ιλ. (ηχομιμ. λέξη).

ἄραγμα, -ατος, τό (**ἀράσσω**), = το επόμ. *τυμπάνων ἄραγμα*, σε Ευρ.

ἄραγμός, ὁ (**ἀράσσω**), χτύπος, πάταγος, θόρυβος που παράγεται από σύγκρουση αντικειμένων, τριγμός, τρίξιμο, σε Αισχύλ.: *ἄραγμός πετρῶν*, πάταγος που προέρχεται από κατολίσθηση βράχων, σε Ευρ.: *στέρνων ἄραγμός*, χτυπήματα στήθους, στηθοκόπημα κατά τις θρηνωδίες, Λατ. *planctus*, σε Σοφ.

ἄραι, απαρ. αορ. α' του *αἴρω*.

ἀραίμην, ευκτ. Μέσ. αορ. α' του *αἴρω*.

ἀραίος, -α, -ον και -ος, -ον (**ἀρά**)· **I. 1.** Παθ., αυτός στον οποίο απευθύνονται οι παρακλήσεις και οι ικεσίες· *Ζεὺς ἀραίος* = *ἰκέσιος*, σε Σοφ. **2.** αυτός για τον οποίο κάποιος ευχήθηκε κάτι κακό, καταραμένος, αυτός που είναι επιβαρυνμένος από μια κατάρρα ή μεστός από τις κατάρρες που του έχουν απευθύνει, σε Αισχύλ.: *μ' ἀραίον ἔλαβες*, με έδεσες με κατάρρα, με έχεις στην εξουσία σου αφού με καταράστηκες, σε Σοφ. **II.** Ενεργ., αυτός που καταριέται, που επιφέρει με τις κατάρρες τον όλεθρο σε οικογένεια ή πρόσωπο, με δοτ., σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀραίός, -ά, -όν, αραιός, λεπτός, στενός, ελαφρός, λίγος, ισχνός, ψιλός, Λατ. *tenuis*, σε Όμηρ. (ἀγν. προέλ.).

ἀραίρηκα, αναδιπλ. τύπος του *ἤρηκα*, παρακ. του *αἰρέω*· **ἀραίρημαι**, Παθ.·

ἀραίρητο, γ' ενικ. Παθ. υπερσ.

ἀράμενος, μτχ. Μέσ. αορ. α' του *αἴρω*.

ἀραξί-χειρος, -ον (**ἀράσσω**), αυτός που κρούεται με το χέρι· *τύμπανα*, σε Αισχύλ.

ἀράομαι, Ιων. **ἀρέομαι**, μέλ. *ἀράσομαι* [ᾱ], Ιων. *ἀρήσομαι*· αόρ. α' *ἤρησάμην*· αποθ., (*ἀρά*) ποιητ. ρήμα. **1.** προσεύχομαι, απευθύνω προσευχή ή ικεσία σ' έναν θεό, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ.· με αιτ., επικαλούμαι, σε Ομήρ. Οδ. **2.** με αιτ. και απαρ., προσεύχομαι, ικετεύω να..., σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Σοφ.· με απαρ. μόνο, εύχομαι να αποκτήσω ή να μου συμβεί αυτό ή εκείνο, σε Ομήρ. Οδ. **3.** εύχομαι κάτι για κάποιον, *τί τινι*, μερικές φορές με θετική σημασία, *ἀράομαι τινι ἀγαθά*, σε Ηρόδ.· συνήθως όμως με αρνητική σημασία, επιρρίπτω κατάρρα εναντίον κάποιου, *ἀρὰς ἀράομαί τινι*, σε Σοφ. κ.λπ.· χωρίς αιτ., καταριέμαι κάποιον, σε Ευρ. **4.** με απαρ., εύχομαι παίρνοντας ιερό όρκο, ορκίζομαι, κάνω τάμα ότι θα..., *ἤρήσατο ῥέξειν*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρᾱρε, γ' ενικ. αμτβ. παρακ. του *ἀραρίσκω*.

ἄρᾱρε, ποιητ. γ' ενικ. αορ. β' του *ἀραρίσκω*.

ἀράρίσκω (αναδιπλ. τύπος του *ἄρω), παρατ. *ἀράρισκον*· οι υπόλοιποι χρόνοι σχημ. από το *ἄρω, δηλ.·

A. μτβ. αόρ. *ἤρσα*, Επικ. *ἄρσα*, αόρ. β' *ἤρᾱρον*, Ιων. *ἄρᾱρον*, απαρ. *ἀραρεῖν*, μτχ. *ἀρᾱρών* — Παθ. αόρ. α' *ἤρθην*, Επικ. γ' πληθ. *ἄρθεν*· **I.** ενώνω, συνάπτω, συνενώνω, τοποθετώ κάτι δίπλα σε κάτι άλλο, συμπυκνώνω, σε Ομήρ. Ιλ.·

ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα, να τοποθετήσεις καλά τα πάντα μέσα στα αγγεία, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** συναρμόζω, αρμολογώ, χτίζω· *τοῖχον ἀραρεῖν λίθοισιν*, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** παρασκευάζω, προετοιμάζω, επινοώ· *μνηστῆρσιν θάνατον ἀραρόντες*, σε Ομήρ. Οδ. **III. 1.** εφοδιάζω, παρέχω, εξοπλίζω, προμηθεύω

κάτι· *νῆας ἄρσας ἐρέτησιν*, στο ίδ. **2.** κάνω κάτι ώστε να ευχαριστήσω

κάποιον, ικανοποιώ, χαροποιώ, ευνοώ, σε Πίνδ., Σοφ. **IV.** κάνω κάτι ώστε να ταιριάζει με τις προτιμήσεις κάποιου, να συμφωνεί με ό,τι τον ευχαριστεί, σε Ομήρ. **Ιλ. B.** αμτβ., παρακ. *ἄρᾱρα* με σημασία ενεστ., **Ιων.** *ἄρηρα*, **Επικ.** **μτχ.** *ἀρηρώς*, με **θηλ.** *ἀρηρυῖα* και (χάριν του μέτρου) *ἀρᾶρυῖα*. **Επικ.** υπερσ. *ἀρήρειν, ἡρήρειν*, με σημασία παρατ.· από **Παθ.** τύπους συναντάμε μόνο τη **μτχ.** **Επικ.** **αορ.** β' *ἄρμενος, -η, -ον*. **I. 1.** συνάπτομαι στενά με, συμπτυνώνομαι, συσκευάζομαι, σε Όμηρ. **2.** είμαι δεσμευμένος, λέγεται για όρκους και την πίστη, σε **Τραγ.**· απόλ., *ἄραρε*, στερεώθηκε, συναρμόστηκε, προσαρμόστηκε, σε **Ευρ.** **II.** αρμόζομαι ή προσαρμόζομαι καλά ή στέρα, σε Όμηρ.· αρμόζω ή προσαρμόζομαι σε κάτι, με **δοτ.**, στον **ίδ.** **III.** είμαι εξοπλισμένος, προικισμένος, εφοδιασμένος με κάτι, με **δοτ.**, σε **Ομήρ. Ιλ.**· *κάλλει ἀραρώς*, προικισμένος με φυσική καλλονή, σε **Ευρ.** **IV.** είμαι αρμόδιος, κατάλληλος ή ταιριαστός, σύμφωνος με ή ευχάριστος σε, όπως το *ἀρέσκω*, σε **Ομήρ. Οδ.**, **Ησίοδ.**· ομοίως και η **Επικ. μτχ.** **Παθ.** **αορ.** β' *ἄρμενος, -η, -ον*. **1.** αυτός που αρμόζει, αρμόδιος, πρέπων, κατάλληλος για, με **δοτ.**, σε **Ομήρ. Οδ.**· απόλ., αρμόδιος, συμβατός, κατάλληλος, **Λατ.** *habilis*, σε **Ομήρ. Ιλ.** **2.** προετοιμασμένος, προπαρασκευασμένος, έτοιμος, σε **Ησίοδ.** **3.** αποδεκτός, ευπρόσδεκτος· *ἄρμενα πράξαις = εὖ πράξας*, σε **Πίνδ.**

ἀρᾶρότως, **επίρρ.** του *ἀρᾶρώς*, **μτχ.** παρακ. του *ἀραρίσκω*, συμπαγώς, στέρα, σφιχτά, δυνατά, σε **Αισχύλ.**, **Ευρ.**

ἀράσσω, **Αττ.** **-ττω**, **ποιητ.** παρατ. *ἀράσσεσκον*· **μέλ.** *ἀράζω*, **Δωρ.** *ἀραζῶ*· **αόρ.** α' *ἤραξα*, **Επικ.** *ἄραξα* — **Παθ.**, **αόρ.** α' *ἡράχθην*, **Επικ.** *ἀράχθην*· (*α ευφωνικό και ῥάσσω*, συγγενές του *ρήσσω*)· **I. 1.** χτυπώ, πλήττω με σφοδρότητα, φέρνω σε σύγκρουση, συντρίβω (ο Όμηρ. παραθέτει το ρήμα αυτό μόνο στα σύνθετα *ἀπ-, συν-ἀράσσω*)· λέγεται για άλογα, *όπλαῖς ἀράσσουσιν χθόνα*, σε **Πίνδ.**· *θύρας ἀράσσω*, χτυπώ με **μανία** την πόρτα, σε **Ευρ.**· *ἀράσσειν στέρνα, κρᾶτα*, χτυπώ το στήθος, το κεφάλι μου, κατά τις θρηνωδίες, **Λατ.** *plangere*, σε **Αισχύλ.**, **Ευρ.**· *ἄρασσε μᾶλλον*, χτύπα δυνατότερα, σε **Αισχύλ.**· *ἀράσσω ὄνυεις, βλέφαρα*, σε **Σοφ.** **2.** με **δοτ.** τρόπον, *ἀράσσειν ὀνείδεσι κακοῖς*, χτυπώ, προσβάλλω κάποιον με **ύβρεις** και **λοιδορίες**, δηλ. τις εκστομίζω **βάνανυσα**, στον **ίδ.** **II.** **Παθ.**, καταρρίπτομαι πάνω σε, εκσφενδονίζομαι, *πρὸς τὰς πέτρας*, σε **Ηρόδ.**· *πέτραις*, σε **Αισχύλ.**

ἀρᾶτός, **Ιων.** **ἀρητός, -ή, -όν (ἀράομαι)**, **I.** καταραμένος, επικαράτατος, ολέθριος, σε **Ομήρ. Ιλ.**, **Σοφ.** **II.** αυτός για τον οποίο ευχήθηκε ή προσευχήθηκε κάποιος· **εξού**, *Ἀρητος, Ἀρήτη* (με διαφοροποιημένο τονισμό) ως κύριο όνομα, αυτός για τον οποίον απευθύνθηκαν παρακλήσεις, όπως το **Εβραϊκό** κύριο όνομα **Σαμουήλ**, σε Όμηρ. [*ᾱρ-*, σε **Επικ.** *ᾱρ-*, σε **Αττ.**].

ἀραχναῖος, -α, -ον, αυτός που αναφέρεται ή ανήκει σε **αράχνη**, σε **Ανθ.**

ἀράχνη, ή, **θηλ.** του *ἀράχνης*, **Λατ.** *aranea*, **I.** το **θηλυκό έντομο αράχνη**, σε **Αισχύλ.**, **Ανθ.** **II.** **ιστός αράχνης**, στον **ίδ.**

ἀράχνης, ό, το έντομο αράχνη, **Λατ.** *araneus*, σε **Ησίοδ.** (**αμφίβ. προέλ.**).

ἀράχνιον, τό, **ιστός αράχνης**, **Λατ.** *aranea*, σε **Ομήρ. Οδ.**, **Αττ.**

αράω (Α), = *ἀράομαι*, μόνο στο **Επικ.** **απαρ.** *ἀρήμεναι*, **εύχομαι**, **προσεύχομαι**, σε **Ομήρ. Οδ.**

ἀράω (Β), **μέλ.** *-ήσω*, **αρχ.** **ρήμα βλάβω**, **επιφέρω βλάβη**· *ἀράσονται*, **Δωρ.** **αντί ἀρήσουσι**, σε **Επιγρ.**· **μτχ.** **Παθ.** **παρακ.** *ἀρημένος = βεβλαμμένος*, **καταπονημένος, ταλαιπωρημένος**, σε Όμηρ.

ἀρβύλη[ύ], **ή**, δυνατό και ανθεκτικό υπόδημα που έφτανε πάνω από τους αστραγάλους και το φορούσαν οι αγρότες, οι κυνηγοί, οι οδοιπόροι, οι ταξιδιώτες, σε **Αισχύλ.**, **Ευρ.** (**άγν. προέλ.**).

ἄρβυλῖς, -ίδος, ἥ, = το προηγ., σε Θεόκρ., Ανθ.

Ἀργαδεῖς, οἱ (*ἔργω), όνομα μιας από τις τέσσερις παλαιές φυλές της Αττικής, οι Εργάτες, σε Ευρ.

ἀργάεις, -εσσα, -εν, Δωρ. αντί *ἀργήεις*.

ἀργᾶλέος, -α, -ον (*ἄλγος*, όπως αν γραφόταν *ἀλγαλέος*)· **1.** επίπονος, οδυνηρός, τραχύς, δύσκολος, βαρύς, Λατ. *gravis*, σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ.· *ἀργαλέον ἐστί*, με δοτ. και απαρ., μου είναι δύσκολο να κάνω κάτι, σε Όμηρ.· σπανίως με αιτ. και απαρ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, οχληρός, ενοχλητικός, σε Θεόγγ., Αριστοφ.

ἀργᾶς, συνηρ. του *ἀργάεις*.

Ἀργεῖος, -α, -ον, αυτός που ανήκει ή προέρχεται, κατάγεται από το Ἄργος, Αργεῖος· το *Ἀργεῖοι*, στον Όμηρ., όπως το *Ἀχαιοί*, λέγεται συνολικά για τους Έλληνες· ή *Ἀργεία* (ενν. γῆ), η Αργολίδα, σε Θουκ.

Ἀργει-φόντης, -ου, ὁ (**Ἄργος, *φένω**), ο φονιάς του Ἄργου, δηλ. ο Ερμής (προσωνύμιο του Ερμή), σε Όμηρ.

ἀργέλοφοι, -ων, οἱ, πόδια από προβιά προβάτου ή ασκού που έχει φτιαχτεί από δέρμα προβάτου· κατά συνέπεια γενικά, περιττό, απομεινάρι, λείψανο, σε Αριστοφ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀργεννός, -ῆ, -όν, Αιολ. αντί *ἀργός*, λευκός, άσπρος, λέγεται για πρόβατα, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για μάλλινα υφάσματα, στο ίδ., Ανθ.

ἀργεστής, ὁ (ἀργός)· I. λέγεται για τον νότιο άνεμο, αυτός που καθαρίζει τον ουρανό φέρνοντας λιακάδα, που κάνει τον καιρό αίθριο, όπως το *detergens nubila caelotou* Ορατ., σε Ομήρ. Ιλ. **II.** *ἀργέστης* (παροξύτ.) *Ζέφυρος*, ο βορειοδυτικός άνεμος, σε Ησίοδ.

ἀργέτι, ἀργέτα, Επικ. αντί *ἀργῆτι, ἀργῆτα*, δοτ. και αιτ. του *ἀργῆς*.

ἀργέω, μέλ. -ήσω (*ἀργός = ἀεργός*)· **I.** παραμένω αδρανής, είμαι άεργος, δεν κάνω απολύτως τίποτε, σε Ευρ., Ξεν.· *γῆἀργοῦσα*, γη που παραμένει ακαλλιέργητη, στον ίδ.· *ἀργεῖτό ἐργαστήριον*, το εργαστήριο δεν λειτουργεί, βρίσκεται σε αργία, σε Δημ. **II.** Παθ., μένω ανεκτέλεστος, ανωφελής, άκαρπος, σε Ξεν.

ἀργήεις, -εσσα, -εν, Δωρ. **ἀργάεις**, συνηρ. *ἀργᾶς* (*ἀργός*), λευκός, λαμπερός, σε Πίνδ., Αισχύλ.

ἀργῆς, -ῆτος, ὁ, ἥ, Επικ. δοτ. και αιτ. *ἀργέτι, ἀργέτα*· (*ἀργός*)· **1.** λαμπρός, αστραφτερός, λέγεται για τη δυνατή αστραπή, σε Όμηρ. **2.** γυαλιστερός, λευκός, λέγεται για το λίπος, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για ένδυμα, στο ίδ.

ἀργηστής, -οῦ, ὁ, = *ἀργῆς*, σε Αισχύλ.

ἀργία, ἥ, = *ἀεργία*· **1.** αδράνεια, ραθυμία, νωχέλεια, σκνηρία, σε Ευρ., Δημ. **2.** με θετική σημασία, ανάπαυση, αναψυχή, ανάπαυλα· *ἔργων*, από τη δουλειά, σε Πλάτ.

ἀργι-κέραυνος, ὁ, αυτός που ρίχνει αστραφτερούς κεραυνούς, σε Ομήρ. Ιλ. **ἄργιλλα ή ἄργιλα, ἥ,** υπόγειο οίκημα, υπόγεια κατοικία, Έφορ. παρά Στράβ. **ἄργιλλος ή ἄργιλος, ἥ** (*ἀργός*), λευκό χρώμα, το χρώμα που χρησιμοποιούν οι αγγειοπλάστες, σε Αριστ.

ἀργιλλ-ώδης ή ἀργιλ-ώδης, -ες (εἶδος), αυτός που μοιάζει με λευκό χρώμα, χωματώδης, σε Ηρόδ.

ἀργινόεις, -εσσα, -εν, Επικ. τύπος του *ἀργός*, λευκός, επίθ. των Ροδιακών πόλεων από τους αργιλώδεις λόφους τους, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀργῖ-όδους, -όδοντος, ὁ, ἥ, αυτός που έχει λευκά δόντια ή χαυλιόδοντες, σε Όμηρ.

ἀργι-πόδης, -ου, ὁ, = το επόμ., *χίμαρος*, σε Ανθ.

ἀργί-πους, ό, ή, -πουν, τό (ἀργός), ταχυκίνητος, αυτός που έχει γρήγορα πόδια, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.

ἄργμα, -ατος, τό (ἄρχω), μόνο στον πληθ., ἄργματα = ἀπάργματα, ἀπαρχαί, οι απαρχές, οι εναρκτήριες τελετές θυσίας, σε Ομήρ. Οδ.

Ἀργόθεν, επίρρ., αυτός που προέρχεται από το Ἄργος, σε Σοφ., Ευρ.

Ἀργολίζω, αττ. μέλ. -ιῶ, παίρνω το μέρος των Αργείων, συντάσσομαι μαζί τους, σε Ξεν.

Ἀργολίς (ενν. γῆ), -ίδος, ή, **1.** η Αργολίδα, περιοχή της Πελοποννήσου, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** ως επίθ. ό, ή, αυτός που προέρχεται ή κατάγεται από την Αργολίδα, ο Αργολικός, σε Αισχύλ.· επίσης, **Ἀργολικός, -ή, -όν,** σε Πλούτ.

ἀργο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που καθιστά κάποιον αδρανή ή άεργο, σε Πλούτ.

Ἄργος, -εος, τό, όνομα διαφόρων ελληνικών πόλεων, από τις οποίες γνωστότερη είναι αυτή της Πελοποννήσου, την οποία ο Όμηρ. αποκαλεί Ἄργος Ἀχαιϊκόν, για να τη διακρίνει από το Ἄργος Πελασγικόν. Με το πρώτο όνομα ο Όμηρ. εννοεί ολόκληρη την Αργολίδα (ή και την Πελοπόννησο), με το δεύτερο ολόκληρη τη Θεσσαλία.

ἀργός, -ή, -όν, I. αστραφτερός, λαμπερός, γυαλιστερός, Λατ. nitidus, σε Ομήρ. Ιλ.· λευκός, σε Αριστ. (Από τη σημασία αυτή προέρχονται οι λέξεις ἄργυρος, ἄργιλος). **II.** πόδας ἀργοί, ως επίθ. των κυνηγετικών σκύλων, ταχυκίνητος, γοργοπόδαρος, καθώς κάθε γρήγορη κίνηση προκαλεί ένα είδος αστραπής στα μάτια, που βλέπουν κάτι ως λαμπερό ή αστραφτερό, σε Όμηρ.

ἀργός, όν (συνηρ. του ἀ-εργός)· **I. 1.** αυτός που δεν καλλιεργεί τη γη, που ζει χωρίς να μοχθεί, σε Ηρόδ.· συνεκδοχικά γενικά, ανενεργός, ράθυμος, αδρανής, οκνηρός, τεμπέλης, σε Σοφ. κ.λπ.· με γεν. πράγμ., ελεύθερος, απαλλαγμένος από κάτι, σε Ευρ., Πλάτ.· επίσης, ἀργότεραι ἐς τὸ δρᾶν, σε Θουκ. **2.** λέγεται για τη γη, αυτή που μένει ακαλλιέργητη, χέρσα, σε Ξεν. **II.** Παθ., ατέλεστος, αυτός που έχει μένει ανεκτέλεστος, Λατ. infectus, σε Σοφ., Ευρ.· οὐκ ἐν ἀργοῖς, όχι ανάμεσα σε αυτά που παραμελήθηκαν, σε Σοφ.

ἀργῦρ-άγχη, ή, το συνάχι από ασήμι· σκωπτική λέξη που σχηματίστηκε κατά το *κυνάγχη*, και ειπώθηκε για το Δημοσθένη, όταν, προφασιζόμενος ότι είχε συνάχι, δεν προσήλθε στο δικαστήριο για να αγορεύσει, στην ουσία όμως (κατηγορήθηκε ότι) είχε δωροδοκηθεί, σε Πλούτ.

ἀργῦρᾱμοιβικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή είναι κατάλληλος στην ανταλλαγή δηλ. των νομισμάτων, λέγεται για αργυραμοιβή, για τραπεζίτη, σε Λουκ.· επίρρ. -κῶς, στον ιδ.

ἀργῦρ-ᾱμοιβός, ό (ἁμείβω), αυτός που ανταλλάσσει νομίσματα, τραπεζίτης, Λατ. argentarius, σε Πλάτ., Θεόκρ.

ἀργύρειος, [ῶ], -ον, = ἀργύρεος, ἀργύρεια μέταλλα, μεταλλεία αργύρου, σε Θουκ.· ή τὰ ἀργύρεια μόνο, σε Ξεν.

ἀργύρεος, -α, -ον, συνηρ. ἀργῦροϋς, -ᾱ, -οῦν (ἄργῦρος), ασημένιος, αυτός που έχει φτιαχτεί από ασήμι, Λατ. argentus, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀργῦρ-εύω, μέλ. του -σω, σκάβω για να βρω ασήμι, σε Στράβ.

ἀργῦρ-ήλᾱτος, -ον (ἐλαύνω), αυτός που έχει κατασκευαστεί από σφυρήλατο ασήμι, σε Ευρ.

ἀργῦρίδιον[ρῖ], τό, = ἀργῦριον, με περιφρονητική σημασία, σε Αριστοφ.

ἀργυρικός, -ή, -όν (ἄργυρος), αυτός που προέρχεται ή προορίζεται να κοπεί σε ασήμι, ο χρηματικός, σε Πλούτ.

ἀργύριον[ῦ], τό· I. κέρμα από ασήμι, μικρό ασημένιο νόμισμα, σε Αριστοφ. κ.λπ. **2.** περιληπτικώς, τα χρήματα, το χρηματικό ποσό, τα μετρητά, με τον ίδιο τρόπο που και σήμερα λέμε «αργύρια», στον ίδ., Θουκ. **II.** = ἄργυρος, το ασήμι, στον ίδ., Πλάτ.

ἀργυρῖτις, -ιδος, ή (ἄργυρος), ακατέργαστος ἄργυρος, ἄμμος που περιέχει ψήγματα αργύρου, σε Ξεν.

ἀργυρο-γνώμων, -ονος, ό, ή, αυτός που δοκιμάζει το ασήμι, που διακρίνει τα γνήσια από τα κίβδηλα ασημένια νομίσματα, σε Πλάτ.

ἀργυρο-δίνης[ι], -ου, ό (δίνη), αυτός που έχει δίνες, δηλ. ρεύματα, στο χρώμα του ασημιού, λέγεται για ποταμούς, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀργυρο-ειδής, -ές (εἶδος), αυτός που μοιάζει με ασήμι, με ἄργυρο, σε Ευρ.

ἀργυρό-ηλος, -ον, αυτός που έχει καρφωθεί με ασημένια καρφιά, σε Όμηρ.

ἀργυρο-θήκη, ή, χρηματοθήκη, μέρος όπου φυλάσσονται τα χρήματα, σε Θεόφρ.

ἀργυρο-κόπος, ό (κόπτω), αυτός που κατεργάζεται τον ἄργυρο, σε Κ.Δ.

ἀργυρολογέω, μέλ. -ήσω· I. συλλέγω με καταναγκασμό χρήματα, επιβάλλω την καταβολή χρημάτων, σε Ξεν. **2.** με αιτ. προσ., επιβάλλω ή εισπράττω φόρο, φορολογώ, σε Θουκ.

ἀργυρολογία, ή, καταναγκαστική συλλογή χρημάτων, είσπραξη χρημάτων, φορολογία, σε Ξεν.

ἀργυρο-λόγος, -ον (λέγω), αυτός που συλλέγει τους φόρους, φοροεισπράκτορας, σε Αριστοφ., Θουκ.

ἀργυρο-πέζα, ή, αυτή που έχει ασημένια πόδια, σε Ανθ.

ἀργυρο-ποιός, ό (ποιέω), αργυροτεχνίτης, σε Ανθ.

ἀργυρό-πους, ό, ή, αυτός που έχει πόδια από ασήμι, σε Ξεν.

ἀργυρόρ-ρύτος[ῦ], -ου, ό (ρέω), αυτός που ρέοντας μεταφέρει ασήμι, λέγεται για ποταμούς που στις κοίτες τους υπάρχουν ψήγματα αργύρου, σε Ευρ.

ἄργυρος, ό (ἀργός = λευκός)· I. λευκό μέταλλο, δηλ. ασήμι, σε Όμηρ. κ.λπ. **II.** χρήματα σε αργυρά νομίσματα, τα χρήματα όπως το ἀργύριον, σε Σοφ.

ἀργυρο-στερής, -ές (στερέω), αυτός που στερεί από κάποιον το ασήμι, δηλ. τα χρήματά του, ο ληστής· βίος ἀργυροστερής, ο τρόπος ζωής ληστή, ληστρικός βίος, σε Αισχύλ.

ἀργυρό-τοιχος, -ον, αυτός που έχει ασημένιες πλευρές, δηλ. ασημένια πλευρά, σε Αισχύλ.

ἀργυρό-τόξος, -ον (τόξον), αυτός που έχει ασημένιο (λαμπρό) τόξο, ομηρ. επίθετο του Απόλλωνα, σε Όμηρ.

ἀργυρο-φεγγής, -ές (φέγγος), αυτός που φέγγει, που λάμπει ως ασήμι, σε Ανθ.

ἀργυρ-ώδης, -ες (εἶδος), τόπος πλούσιος σε ἄργυρο, σε Ξεν.

ἀργυρ-ώνητος, -ον, αυτός που έχει αγορασθεί με ασημένια νομίσματα, λέγεται για δούλο, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ἀργύφειος[ῦ], -η, -ον (ἄργυρος), αυτός που είναι λευκός ή λαμπερός όπως το ασήμι, σε Όμηρ.

ἄργυφος, -ον, = ἀργύφειος, σε Όμηρ.

Ἀργώ, -όος, συνηρ. -οῦς, ή (ἀργός = ταχύς), η Αργώ ή η Ταχεία, το πλοίο με το οποίο ο Ιάσωνας έπλευσε στην Κολχίδα, σε Ομήρ. Οδ.· επίθ. **Ἀργῶς, -α, -ον,** αυτός που ανήκει στην Αργώ, σε Ευρ.

ἀρδεία, ή (ἄρδω), ἄρδευση, πότισμα αγρών, σε Στράβ.

ἄρδεύω, μέλ. -σω, = ἄρδω, ποτίζω, Λατ. irrigare, σε Αισχύλ.

ἄρδην, επίρρ., συνηρ. αντί *ἀέρδην* (ὅπως το *αἶρω* από το *ἀείρω*)· **I.** με ανάρτηση, στα ψηλά, σε μετέωρη κατάσταση, στα ύψη, σε Σοφ., Ευρ. **II.** εντελώς, ολοσχερώς, εκ θεμελίων, ριζικά Λατ. *gartim*, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ. **ἄρδης**, ἡ, αιτ. *ἄρδιν*, Ιων. πληθ. *ἄρδεις* [Ἦ], γεν. *ἀρδέων*· αιχμή βέλους, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ἄρδμός, ὁ, τόπος όπου ποτίζονται τα κοπάδια, σε Όμηρ.

ἄρδω, παρ. *ἤρδον*, Ιων. γ' ενικ. *ἄρδεσκε*· αὐρ. α' *ἤρσα*· ποτίζω, και, συνεπώς· **I. 1.** λέγεται για πρόσωπα, ποτίζω το κοπάδι, σε Όμηρ. Ὑμν., Ηρόδ. — Παθ., πίνω, ποτίζομαι· *ἀρδόμενος*, σε Όμηρ. Ὑμν. **2.** λέγεται για ποταμούς, ποτίζω, αρδεύω τη γη, Λατ. irrigare, σε Ηρόδ., Αισχύλ. — Παθ., αρδεύομαι, ποτίζομαι, λέγεται για χώρες ή για τις σοδείες, σε Ηρόδ. **II.** μεταφ., αναζωογονώ, περιποιούμαι, δροσίζω, Λατ. *fovere*, σε Αριστοφ., Ξεν.

Ἀρέθουσα, ἡ (**ἄρδω**), ὄνομα διαφόρων πηγών, από τις οποίες πρώτη μνημονεύεται αυτή που βρίσκεται στην Ιθάκη, σε Ομήρ. Οδ.· η πλέον περίφημη ήταν αυτή των Συρακουσών, σε Στράβ.

ἄρειά[ἄρ], Ιων. **ἄρειή**, ἡ (**ἄρά**), περιληπτικό ουσ., φοβέρες, εκφοβισμοί, απειλές, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἄρει-μᾶνης, -ές (**μαίνομαι**), αυτός που έχει κατακυριευθεί από πολεμική φρενίτιδα, από πολεμοχαρή μανία, σε Ανθ.

Ἄρειος[ἄ], -ον και -α, -ον, Ιων. **Ἀρήϊος**, -η, -ον (**Ἄρης**)· **I.** αφιερωμένος στον Ἄρη, πολεμοχαρής, πολεμικός, φιλοπόλεμος, Λατ. *Havortius*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **II.** *Ἄρειος πάγος*, ὁ, δηλ. ο λόφος του Ἄρεως, που βρισκόταν απέναντι από τη δυτική πλευρά της Ακροπόλεως των Αθηνών· *Ἀρήϊος πάγος*, σε Ηρόδ.· επίσης *Ἄρεος πάγος*, (όπου το *Ἄρεος* είναι γεν. του *Ἄρης*), σε Σοφ., Ευρ. Στον λόφο αυτό συγκαλείτο το ανώτατο δικαστήριο, το οποίο εκδίκαιζε υποθέσεις δολοφονιών καθώς και άλλων εκ προμελέτης εγκλημάτων κατά της ζωής, σε Δημ.

ἄρειότερος, -α, -ον, = *ἀρείων*, σε Θέογν.

Ἄρεί-τολμος, -ον (**τόλμα**), πολεμοχαρής, φιλοπόλεμος, θαρραλεος, παράτολμος, σε Ανθ.

Ἄρεί-φᾶτος, [ἄρ], Επικ. **Ἀρηί-φατος**, -ον (***φένω**)· **I.** αυτός που φονεύθηκε από τον Ἄρη, αυτός δηλ. που σκοτώθηκε στον πόλεμο, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. **II.** = *Ἄρειος*, σε Αισχύλ.

ἀρείων[ἄ], ὁ, ἡ, -ον, τό, γεν. -ονος, ως συγκρ. του *ἀγαθός*, πρβλ. **ἄριστος**· (**ἄρω*)· καλύτερος, γενναιότερος, ισχυρότερος, δυνατότερος, ο πλέον έξοχος, λέγεται για σωματική υπεροχή, υπεροχή καταγωγής ή οικονομικής κατάστασης, σε Όμηρ., Αισχύλ.

ἄ-ρεκτος, -ον, Επικ. αντί *ἄρρεκτος*.

ἄρέομαι, Ιων. αντί *ἀράομαι*.

Ἄρεο-πᾶγιτης, -ου, ὁ (**Ἄρειος**, **πάγος**), ο δικαστής που αποτελούσε μέλος του ανωτάτου δικαστηρίου του Ἀρείου Πάγου στην αρχαία Αθήνα, σε Αισχίν.

ἄρέσαι, **ἄρέσασθαι**, απαρ. Ενεργ. και Μέσ. αορ. α' του *ἀρέσκει*.

ἄρεσκέα, ἡ, η προθυμία κάποιου να κάνει ὅ,τι ευχαριστεί κάποιον άλλο προκειμένου να φανεί αρεστός, υπερβολική φιλοφροσύνη, δουλοπρέπεια, σε Αριστ.

ἄρέσκειμα, -ατος, τό, πράξη που στοχεύει στο να ευχαριστήσει κάποιον, καλόπιασμα, φιλοφροσύνη, κολακεία, σε Πλούτ.

ἄρεσκόντως, επίρρ. από *μτχ.* Ενεργ. ενεστ. του *ἀρέσκει*, με τρόπο αρεστό, κατά τρόπο ώστε να ικανοποιεί τις προτιμήσεις κάποιου, σε Ευρ., Πλάτ.

ἄρεσκος, -η, -ον, αυτός που προκαλεί ευχαρίστηση, ευχάριστος· κατά κανόνα όμως με αρνητική σημασία, χαμερπής, δουλοπρεπής, σε Αριστ., Θεόφρ.

ἄρέσκω[ᾱ], παρατ. ἤρεσκον, μέλ. ἄρέσω, αόρ. α' ἤρεσα — Μέσ. μέλ.

ἄρέσομαι, Επικ. ἄρέσσομαι, αόρ. α' ἤρεσάμην, Επικ. μτχ. ἄρεσσάμενος· Παθ.

αόρ. α' με Μέσ. σημασία ἤρέσθην (*ἄρω)· **I. 1.** επανορθώνω κάτι άτοπο που έπραξα, φέρνω τα πράγματα σε συμβιβασμό, σε εξισορρόπηση· ἄψ ἐθέλω ἄρέσαι, διορθώνω, επανορθώνω, σε Ομήρ. Ιλ. — Μέσ., ταῦτα ἄρεσσόμεθα, θα

τα διορθώσουμε αυτά μεταξύ μας, σε Όμηρ. **2.** Μέσ., καθησυχάζω, καταπραύνω, κατευνάζω, καθησυχάζω, επανακτώ την εύνοια κάποιου· αὐτὸν ἄρεσσάσθω ἐπέειν, σε Ομήρ. Οδ. **3.** μεταγεν. του Ομήρ., με δοτ. προσ.,

ευαρεστώ, ευχαριστώ, ικανοποιώ, κολακεύω κάποιον, σε Ηρόδ., Αττ.· ταῦτα ἄρέσκει μοι, σε Ηρόδ.· ομοίως στη Μέσ., στον ίδ. **II.** στην Αττ. επίσης, με αιτ. προσ., οὐ γάρ μ' ἄρέσκει γλῶσσά σου, σε Σοφ.· τουτί μ' οὐκ ἄρέσκει, σε

Αριστοφ.· από όπου, στην Παθ., ευαρεστούμαι, ευχαριστιέμαι, ικανοποιούμαι με κάτι, με δοτ. πράγμ., σε Ηρόδ., Θουκ. **III.** το ἄρέσκει (απρόσ.)

χρησιμοποιείται όπως και το Λατ. placet, για να δηλώσει την απόφαση δημοσίου σώματος ή συνέλευσης, ταῦτα ἤρεσέ σφι ποιείειν, σε Ηρόδ.· ομοίως στη Μέσ., σε Θουκ. **IV.** μτχ. ἄρέσκων, -ουσα, -ον, αυτός που προξενεί

ευαρέσκεια, αρεστός, ευχάριστος, ευπρόσδεκτος, σε Σοφ., Θουκ. **ἄρεστός, -ή, -όν**, ρημ. επίθ. του ἄρέσκω, αρεστός (ό,τι και στη Ν.Ε.), ευπρόσδεκτος, ευχάριστος, αυτός που προκαλεί ευχαρίστηση, ικανοποίηση,

σε Ηρόδ., Σοφ.· επίρρ., ἐνυτῶ ἄρεστῶς, σύμφωνα με ό,τι τον ευχαριστεί, όπως τον ικανοποιεί, όπως θέλει, σε Ηρόδ.

ἄρετάω, μέλ. -ήσω, είμαι κατάλληλος, ταιριαστός ή ικανός, τελεσφορώ, ευδοκιμώ, προκόβω, σε Ομήρ. Οδ.

ἄρετή[ᾱ], ἡ (Ἄρης)· **1.** ικανότητα, τελειότητα, υπεροχή σε κάθε τομέα·

λέγεται ιδίως για τα προτερήματα ενός άνδρα, ανδρεία, γενναιότητα, εξαιρετική ικανότητα, αρετή, σε Όμηρ., Ηρόδ. [όπως το Λατ. vir-tus (αρετή) από το vir (άνδρας)]. **2.** αριστοκρατική, ευγενική καταγωγή, σε Θεόγν., Ευρ.

3. στην πεζογραφία, γενικά, δεξιότητα, ικανότητα, προτέρημα, υπεροχή σε οποιαδήποτε επαγγελματική ενασχόληση, σε Πλάτ. κ.λπ.· λέγεται για ζώα ή πράγματα, σε Ηρόδ., Αττ. **4.** με ηθική υφή σημασία, καλοσύνη, ενάρτεος και ηθικός χαρακτήρας, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίσης, χαρακτηρισμός που αρμόζει σε ενάρτεο άνθρωπο, έπαινος, φήμη, διάκριση, υπεροχή, σε Ευρ. κ.λπ. **5.** ἄρετή εἷς τινα, υπηρεσία που έχει παρασχεθεί σε κάποιον, σε Ξεν.

ἄρετή[ᾱ], κράση αντί ἡ ἄρετή.

ἄρηαι, Επικ. αντί ἄρη, β' ενικ. υποτ. Μέσ. αορ. β' του αἶρω.

ἄρηγοσύνη, ἡ, βοήθεια, συνδρομή, επικουρία, σε Ανθ.

ἄρήγω[ᾱ], μέλ. -ζω (συγγενές προς το ἄρκέω)· **I. 1.** βοηθώ, συντρέχω, επικουρώ, ιδίως κατά τη μάχη, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** απρόσ., με απαρ., όπως και το Λατ. iuvat, αρμόζει, ταιριάζει· σιγᾶν ἄρήγει, σε Αισχύλ. **II.** με αιτ. πράγμ., αποκρούω, παρεμποδίζω, τι, σε Αισχύλ.· επίσης, ἄρήγω τί τιני, αποτρέπω, προφυλάσσω κάποιον από κάτι, προλαβαίνω και απομακρύνω κάτι απειλητικά από κάποιον, σε Ευρ.

ἄρηγών, -όνος, ό, ἡ, βοηθός, αρωγός, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀρηϊ-θοος[ᾱ], -ον, αυτός που είναι ταχύς όπως ο Ἄρης, γοργός, σφοδρός, ορμητικός στη μάχη, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀρηϊ-κτάμενος[ἄρ-], -η, -ον (κτείνω), αυτός που φονεύθηκε από τον Ἄρη ή σκοτώθηκε στη μάχη, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀρήϊος[ᾱ], -η, -ον, επίσης -ος, -ον, Ιων. αντί Ἄρειος.

Ἀρηΐφᾶτος[ᾶ], -ον, Ιων. αντί *Ἀρείφατος*.

Ἀρηΐ-φῖλος[ᾶ], -η, -ον, αυτός που είναι προσφιλῆς στον Ἄρη, ευνοούμενος του θεοῦ του πολέμου, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρῆμεναι, Επικ. απαρ. του *ἄράω*
Α.

ἄρῆμενος, -η, -ον, Επικ. Παθ. μτχ. του *ἄράω*
Β.

ἄρηξις, -εως, ἡ (ἄρήγω)· Ι. βοήθεια, συνδρομή, *τινος*, από κάποιον, σε Αισχύλ., Σοφ. **ΙΙ.** με γεν. πράγμ., βοήθεια εναντίον ενός πράγματος, μέσα αποφυγῆς, αποτροπῆς του, σε Σοφ.

ἄρηρα, Μέσ. παρακ. του *ἀραρίσκω*· **ἄρῆρειν**, υπερσ.

ἄρηρόμενος, -η, -ον, Ιων. αντί *ἡρωμένος*, μτχ. Παθ. παρακ. του *ἄρόω*.

Ἄρης, ὁ, γεν. *Ἄρεως*, ποιητ. *Ἄρεος*· δοτ. *Ἄρεϊ*, συνηρ. *Ἄρει*· αιτ. *Ἄρεα*, συνηρ. *Ἄρη*· κλητ. *Ἄρες*, Επικ. *Ἄρες*· Ιων. και Επικ. κλίση **Ἄρηος, -ηος, -ηϊ, -ηα· Ι.** ο Ἄρης, καλεῖται από τους Λατίνους Mars, γιος του Δία και της Ἥρας, θεός του πολέμου και των σφαγών, επίσης της καταστροφῆς και του λοιμοῦ, σε Όμηρ., Τραγ. **ΙΙ. 1.** στους ποιητές, ως προσηγορικό, πόλεμος, μάχη, διαφωνία, σφαγή, φόνος, *ξυνάγωμεν Ἄρηα*, σε Ομήρ. Ιλ.· *Ἄρης ἐμφύλιος*, *Ἄρης τιθασός*, ἐμφύλιος πόλεμος. **2.** φιλοπόλεμο, πολεμόχαρο πνεῦμα, σε Τραγ. (η *√AP* εμφανίζεται επίσης στη λέξη *ἀρετή*, η πρώτη ιδέα της ανδρείας (*vir-tus*), είμαι θαρραλέος, γενναῖος στο πόλεμο) [*ᾶ* σε Όμηρ., εκτός από κλητ. *Ἄρες*· σε Αισχύλ. μακρό ή βραχύ].

ἄρητήρ[ᾶ], -ῆρος, ἡ (ἄράομαι), αυτός που προσεύχεται, ιερέας, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρητήριον[ᾶ], τό (ἄράομαι), τόπος προσευχῆς, σε Πλούτ.

ἄρητός, -ῆ, -όν, Ιων. αντί *ἀρᾶτός*.

ἄρθεν, Επικ. αντί *ἤρθησαν*, γ' πληθ. αορ. α' του *ἀραρίσκω*.

ἄρθμέω, μέλ. *-ήσω*, αμτβ., είμαι συνδεδεμένος, συναρμοσμένος, ενωμένος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρθμιος, -α, -ον, ενωμένος, συνδεδεμένος, *ἡμῖν ἄρθμιοι*, φίλοι μαζί μας, σύμμαχοί μας, σε Ομήρ. Οδ.· *ἄρθμια, τά*, ειρηνικές σχέσεις, φιλία, σε Ηρόδ.

ἄρθμός, ὁ (*ἄρω), σύνδεσμος, συμμαχία, φιλία, σε Όμηρ., Αισχύλ.

ἄρθρον, τό (*ἄρω), αρμός, άρθρωση, σε Σοφ.· ιδίως η άρθρωση του ποδιού, σε Ηρόδ., Σοφ.· σε πληθ. με μια ἄλλη λέξη, *ἄρθρα ποδοῖν*, αστράγαλοι, στον ίδ.· *ἄρθρων ἥλυσις*, πόδια, κνήμες, σε Ευρ.· *ἄρθρα τῶν κύκλων*, μάτια, σε Σοφ.· *ἄρθρα στόματος*, στόμα, σε Ευρ.

ἄρθρο-πέδη, ἡ, δεσμός των αρμών, των αρθρώσεων, ποδοπέδη, δεσμά των ποδιών, σε Ανθ.

ἄρθρόω, μέλ. *-ώσω* (*ἄρθρον*), προσδένω, στερεώνω με αρμό· λέγεται για λέξεις, *ἡ γλῶσσα ἄρθροῖ τὴν φωνήν*, η γλῶσσα παράγει ἑναρθρους ἤχους, σε Ξεν.· *ἀλλά, ἄρθροῦν γλώσσην καὶ νόον*, εντείνω, ενισχύω τη γλῶσσα και το νου, σε Θέογν.

ἄρθρ-ώδης, -ες (εἶδος), ισχυρός, νευρώδης, σε Ξεν.

ἄρῑ-[ᾶ], αχώριστο προθεματικό μόριο, όπως *ἐρί-*, επιτείνει τη σημασία που εκφράζεται από τη λέξη με την οποία συντίθεται· από την ίδια ρίζα με *Ἄρης, ἀρετή*.

ἄρί-γνωτος[ᾶ], -ον ή -η, -ον, αυτός που εύκολα γίνεται γνωστός, ευδιάγνωστος, σε Όμηρ.· διακεκριμένος, επιφανής, στον ίδ.· και με αρνητική σημασία, άτιμος, αισχρός, Λατ. *nimium notus*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄρί-δακρῡς, -υ, γεν. *-υος* (*δάκρυ*), αυτός που κλαίει πολύ, ο πολύδακρυς, σε Αισχύλ.

ἀρί-δᾶλος, -ον, Δωρ. αντί *ἀρί-δηλος*.

ἀρι-δείκετος, -ον (δείκνυμι), ιδιαίτερα περίοπτος, απ' όπου ομοίως, Λατ. *digito monstratus*, σε Ομήρ. Οδ.· ως υπερθ. με γεν., *ἀριδείκετος ἀνδρῶν*, ο πιο επιφανής, ο πιο ένδοξος από τους ανθρώπους, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀρί-δηλος, Δωρ. -δᾶλος, -ον· I. ευδιάκριτος, ορατός από μακριά, σε Σιμων.

II. εμφανής, αρκετά καθαρός, προφανής, καταφανής, σε Ηρόδ.

ἀρίζηλος, -ον και -η, -ον, Επικ. αντί *ἀρίδηλος* (βλ. [Ζζ](#) II), φανερός, πολύ εμφανής, εναργής, λέγεται για άστρα, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για φωνή, στο ιδ.· λέγεται για πρόσωπα, έξοχος, διαπρεπής, στο ιδ.· *ἐπίρρ. ἀριζήλως εἰρημένα*, τα ειπωμένα με σαφήνεια, σε Ομήρ. Οδ.

ἀρι-ζήλωτος, -ον, πολύ φθονούμενος, σε Αριστοφ.

ἀριθμᾶτός, Δωρ. αντί ἀριθμητός.

ἀριθμέω, Επικ. παρατ. *ῥρίθμεον*, ως τρισύλ.· μέλ. -ήσω κ.λπ. — Παθ. Μέσ.

μέλ., με Παθ. σημασία *ἀριθμήσομαι*· απαρ. Επικ. αορ. *ἀ' ἀριθμηθήμεναι* (αντί -ῆναι) (*ἀριθμός*)· **1.** αριθμώ, μετρώ ή αθροίζω, υπολογίζω, λογαριάζω, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. — Μέσ., *ῥριθμοῦντο*, τους καταμετρούσαν, σε Θουκ. **2.**

υπολογίζω την εξόφληση, πληρώνω, αποπληρώνω, σε Ξεν., Δημ. **3.**

υπολογίζω, καταμετρώ ως, λογαριάζω, θεωρώ, *ἐν εὐεργεσίας μέρει*, στον ιδ. — Παθ., υπολογίζομαι, συγκαταλέγομαι, αριθμούνται, *ἐν τισι*, σε Ευρ.· *ἀριθμεῖσαι τῶν φιλτάτων*, θεωρούμαι ως ένας από τους καλύτερους φίλους κάποιου, στον ιδ.

ἀρίθμημα, -ατος, τό, υπολογισμός, αριθμός, αρίθμηση, σε Αισχύλ.

ἀρίθμησις, -εως, ῆ, μέτρημα, απαρίθμηση, καταμέτρηση, σε Ηρόδ.

ἀριθμητικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει στην αρίθμηση, αριθμητικός, υπολογιστικός, σε Πλάτ.· *ῆ ἀριθμητική* (ενν. *τέχνη*), η αριθμητική, στον ιδ.

ἀριθμητός, -ή, -όν, Δωρ. -ᾶτός (*ἀριθμέω*), αριθμούμενος εύκολα, μικρός σε αριθμό, σε Θεόκρ.· *οὐκ ἀριθμητός*, ανυπολόγιστος, αναρίθμητος, *nulla numero habitus*, στον ιδ.

ἀριθμός[α], ὁ (*ᾶρω)· I. 1. αριθμός, Λατ. *numerus*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· *ἀριθμόν*, στον αριθμό, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἀριθμόν ἔξ*, σε Ηρόδ.· *ἐς τὸν ἀριθμόν τρισχίλια*, στον ιδ.· *ἐπίσης, ἐν ἀριθμῷ*, στον ιδ.· ομοίως, σε Αττ. **2.** ποσό, σύνολο, έκταση, *πολὺς ἀριθμὸς χρόνου*, σε Αισχίν.· *ἀριθμὸς ἀργυρίου*, σύνολο των χρημάτων, χρηματικό ποσό, σε Ξεν. **3.** ως σημείο τάξης, αξίας, αξιώματος, *μετ' ἀνδρῶν ἀριθμῷ*, ανάμεσα στους ανθρώπους, σε Ομήρ. Οδ.· *οὐκ ἔχουσιν ἀριθμόν*, δεν τους υπολογίζει κανείς, σε Ευρ.· *οὐδ' εἰς ἀριθμόν ἦκεις λόγων*, δεν φτάνει στο σημείο ώστε να μπορώ να συζητήσω μαζί της, στον ιδ. **4.** απλός αριθμός, ποσότητα αντίθ. προς ποιότητα, αξία, *ἀριθμὸς λόγων*, απλή παράταξη λέξεων, σε Σοφ.· ομοίως λέγεται για πρόσωπα, *οὐκ ἀριθμὸς ἄλλως*, σύνολο μόνο, σε Ευρ.· ομοίως, *ἀριθμός μόνο*, όπως Ορατίου *nos numerus sumus*, σε Αριστοφ. **II.** αρίθμηση, καταμέτρηση, *ἀριθμόν ποιεῖσθαι τῆς στρατιῆς*, κάνω επιθεώρηση του στρατού, σε Ηρόδ.· *παρεῖναι εἰς τὸν ἀριθμόν*, σε Ξεν. **III.** επιστήμη των αριθμών, αριθμολογία, αριθμητική, σε Αισχύλ., Πλάτ.

Ἄριοι, οἱ, I. Άριοι, οι της Αρίας φυλής, αρχ. όνομα των Μήδων, σε Ηρόδ. **II.**

Ἄριος, -α, -ον, ως επίθ., Μηδικός, σε Αισχύλ.

ἀρι-πρεπής, -ές (πρέπω)· 1. πολύ ευπρεπής, μεγαλοπρεπής, σε Όμηρ. **2.**

λέγεται για πράγματα, πολύ λαμπρός, εκθαμβωτικός, αστραφτερός, στον ιδ.

ἀρίς, -ίδος[α], ῆ, εργαλείο μαραγκού, τρυπάνι ή δρεπάνι, σε Ανθ.

ἀρί-σημος, Δωρ. **-σᾶμος, -ον (σῆμα)**· **I.** αξιοσημείωτος, σε Ομηρ. Ὑμν., Τυρτ. **III.** πολύ σαφής, εναργής, ορατός, σε Θεόκρ.

ἀρίστ-αθλος, -ον, ἀριστος στους αγώνες, σε Ανθ.

ἀρίστ-αρχος, ὁ (ἄρχω), ἀριστος κυβερνήτης, επίθ. του Δία, σε Σιμων.

ἀρι-στάφυλος, ον (σταῦφυλή), πολυστάφυλος, σε Ανθ.

ἀριστάω[ᾱρ-], μέλ. *-ήσω*, αόρ. *ἀ' ἡρίστησα*, παρακ. *ἡρίστηκα* — Παθ.

ἡρίστημαι· παίρνω πρωϊνό ή μεσημεριανό φαγητό, Λατ. *prandere*, σε Αριστοφ., Ξεν.· Παθ. παρακ., απρόσ., *ἡρίστηταί τ'έξαρκούντως*, σε Αριστοφ.

ἀριστεία, ή, 1. υπεροχή, ανωτερότητα, γενναιοψυχία, σε Σοφ., Ομήρ. **II.** Ε, στην οποία περιγράφεται η ανδρεία του Διομήδη και τιτλοφορείται *Διομήδους ἀριστεία*.

ἀριστεία, τά, Ιων. **-ήϊα, τά, 1.** το βραβείο για τον καλύτερο και τον γενναιότερο, αμοιβή για γενναιότητα, σε Ηρόδ., Σοφ., Πλάτ.· σπανίως, ομοίως σε ενικ., σε Ηρόδ. **2.** ενικ., μνημείο ανδρείας, αναμνηστικό νίκης, σε Δημ.

ἀριστερός, -ά, -όν, 1. αυτός που βρίσκεται προς τα αριστερά, Λατ. *sinister*, προς, *ἐπ' ἀριστερά*, δηλ. προς τα αριστερά, σε Ομήρ. **II.**· *ἐπ' ἀριστερά χειρός*, στο αριστερό χέρι, σε Ομήρ. **Od.**· *ἐξ ἀριστερῆς χειρός*, από το αριστερό χέρι, σε Ομήρ. **Od.**· ή απλά, *ἐξ ἀριστερᾶς*, σε Σοφ.· *ἐς ἀριστερήν, ἐν ἀριστερῇ*, σε Ηρόδ. **2.** μεταφ., αυτός που προμηνύει κακό, δυσοίωνος, γιατί στον αρχαίο Έλληνα οιωνοσκόπο, που κοιτούσε προς το βορρά, οι κακοί οιωνοί έρχονταν από αριστερά, σε Ομήρ. **Od.** (αμφίβ. προέλ.).

ἀριστερόφιν, Επικ. γεν. του *ἀριστερός*, σε Ομήρ. **II.**

ἀριστεύς, -έως, ὁ, δυϊκ. *ἀριστεύειν (ἄριστος)*, ἀριστος, ο καλύτερος άνθρωπος, χρησιμ. από Όμηρ. κυρίως σε Επικ. πληθ. *ἀριστῆες*, οι ἀριστοι ή ευγενείς, άρχοντες, ηγεμόνες· ομοίως, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἀριστεύω, μέλ. *-σω*· **1.** είμαι ο καλύτερος ή ο γενναιότερος, σε Όμηρ.· κερδίζω αριστείο ανδρείας, κερδίζω την υψηλότερη διάκριση, σε Ηρόδ. **2.** με γεν., *ἀριστεύεσκε Τρώων άπάντων*, στο ίδ.· *ἀριστεύω τι*, είμαι ο καλύτερος σε κάτι, σε Θεόκρ.

ἀριστήϊα, Ιων. αντί *ἀρίστεια*.

ἀριстіζω[ᾱρ-], μέλ. *-ίσω (ἄριστον)*, παρέχω σε κάποιον πρωινό, με αιτ. προσ., σε Αριστοφ.

ἀριστό-βουλος, -η, -ον (βουλή), αυτός που έχει άριστη γνώμη, σε Πλούτ.

ἀριστο-γένεθλος, -ον (γένεθλον), αυτός που παράγει κάτι άριστο, σε Ανθ.

ἀριστο-γόνος, -ον (γονή), αυτός που γεννά τα καλύτερα παιδιά, σε Πίνδ.

ἀριστο-κράτέομαι (κρατέω), Παθ., κυβερνώμαι από τους άριστους στην καταγωγή, τους ευγενείς, ζω σε αριστοκρατικό πολίτευμα, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀριστοκρατία, ή, πολίτευμα όπου κυβερνούν οι άριστοι, οι ευγενείς, αριστοκρατία, σε Θουκ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀριστοκρατικός, -ή, -όν, αριστοκρατικός, σε Πλάτ.

ἀριστό-μαντις, -εως, ὁ, ἀριστος από τους μάντιες, σε Σοφ.

ἀριστο-μάχειος, -ον, = το επόμ., σε Ανθ.

ἀριστό-μάχος, -ον (μάχομαι), καλύτερος στη μάχη, σε Πίνδ.

ἄριστον[ᾱ Επικ., ᾱ Αττ.], τό, πρόγευμα, πρωϊνό, κατά την ανατολή του ηλίου, σε Όμηρ., Ηρόδ.· *ἄριστα, δείπνα, δάρπα θ' αἰρείσθαι τρίτον*, σε Αισχύλ.· μεταγεν., το *ἄριστον* ήταν το μεσημεριανό φαγητό, το Ρωμ. *prandium*, σε Θουκ. (πιθ. συγγενές προς το *ἥρι*, νωρίς).

ἀριστό-νοος, ον, αυτός που έχει άριστο νου, σε Ανθ.

ἄριστο-ποιέω, μέλ. -ήσω, προετοιμάζω πρόγευμα, τὰ ἀριστοποιούμενα, παρασκευασμένα για πρόγευμα, σε Ξεν.· κυρίως σε Μέσ., προγευματίζω, σε Θουκ., Ξεν.

ἄριστος, -η, -ον (Ἄρης), καλύτερος στο είδος του, κάλλιστος, χρησιμ. ως υπερθ. του ἀγαθός (πρβλ. **ἄρείων**)· **I. 1.** καλύτερος, ευγενέστατος, γενναιότατος, εξοχώτατος, σε Ομήρ. Ιλ.· *βουλῇ ἔγχεσιν ἄριστος*, σε Όμηρ.· *εἶδος ἄριστος*, σε Ομήρ. Ιλ.· με απαρ., *ἄριστοι μάχεσθαι*, σε Ξεν.· *ἄριστας διαβολὰς ἐνδέκεσθαι*, ετοιμάτατοι να δίνουν προσοχή στις συκοφαντίες, σε Ηρόδ.· *ἄριστος ἀπατᾶσθαι*, ευκολώτατα απατώνμενος, σε Θουκ. **2.** καλύτερος, ο πιο ανδρείος, σε Ευρ. **II.** λέγεται για ζώα και πράγματα, καλύτερος, υπέροχος, κάλλιστος, ἐξέχων, σε Όμηρ. **III.** ουδ. πληθ. ως επίρρ., *ἄριστα*, κάλλιστα, θεσπέσια, ἐξοχα, στον ιδ., σε Ηρόδ.

ἀριστο-τόκος, -ον (τίκτω)· **I.** αυτός που γεννά ἀριστα παιδιά, τέκνα· θηλ. **ἀριστοτόκεια**, σε Θεόκρ. **II.** Παθ., *ἀριστότοκος*, -ον, ο γεννημένος ἀριστος, σε Ευρ.

ἀριστό-χειρ, ό, ή, αυτός που νικά με το πιο δυνατό χέρι, *ἀγών*, σε Σοφ.

ἀριστ-ώδιν, -ίνος, ό, ή, αυτός που γεννά τα ἀριστα τέκνα, σε Ανθ.

ἀρι-σφᾶλής, -ές (σφάλλω), πολύ ολισθηρός, επισφαλής, σε Ομήρ. Οδ.

ἀρι-φραδής, -ές (φράζομαι)· **I.** αυτός που γίνεται εύκολα γνωστός, πολύ φανερός, κατάδηλος, ευδιάκριτος, σε Ομήρ. Ιλ.· ποιητ. επίρρ. -δέως, σαφώς, σε Θεόκρ. **II.** πολύ σκεπτικός, συνετός, σοφός, σε Σοφ.

ἀρκεόντως, Αττ. συνηρ. **ἀρκούντως**, επιρρ. μτχ. ενεστ. του *ἀρκέω*, αρκετά, ἀφθονα· *ἀρκούντως ἔχει*, αρκεί, φτάνει, σε Αισχύλ., Θουκ.

ἄρκεσις, -εως, ή (ἀρκέω), βοήθεια, αρωγή, επικουρία, συνδρομή, υπηρεσία, σε Σοφ.

ἀρκετός, -ή, -όν, ικανός, επαρκής, ικανοποιητικός, σε Κ.Δ., Ανθ.

ἀρκέω, γ' ενικ. παρατ. *ἤρκει*· μέλ. *ἀρκέσω*, αόρ. α' *ἤρκεσα* (συγγενές προς το *ἀρήγω*)· **I. 1.** αποκρούω, κρατῶ μακριά ένα πράγμα από ένα πρόσωπο, αποσοβῶ, *τί τινι*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀρκεῖν τὸ μὴ θανεῖν*, κρατῶ μακριά, απομακρύνω το θάνατο, σε Σοφ. **2.** με δοτ. μόνο, υπερασπίζω, προφυλάσσω, βοηθῶ, συντρέχω, σε Όμηρ., Σοφ. **II. 1.** εἶμαι αρκετά δυνατός, εἶμαι επαρκής, αρκῶ, φθάνω, με απαρ., σε Αισχύλ., Σοφ.· με μτχ., *ἀρκέσω θνήσκουσα*, ο θάνατος θα αρκέσει, στον ιδ.· *οὐκ ἤρκουν ἰατροὶ θεραπεύοντες*, σε Θουκ. **2.** με δοτ., επαρκῶ, εἶμαι αρκετός για, ικανοποιῶ, *τινι*, σε Ηρόδ., Σοφ.· εἶμαι ισόπαλος, ισοδύναμος με, *πρός τινα*, σε Θουκ. **3.** ἀπόλ., εἶμαι αρκετός, εἶμαι δυνατός αρκετά, αντέχω, σε Αισχύλ. κ.λπ.· μτχ. *ἀρκῶν, -οῦσα, -οῦν*, ικανός, αρκετός, σε Ηρόδ., Αττ. **4.** ἀπρόσ., *ἀρκεῖ μοι*, μου εἶναι αρκετό, εἶμαι ικανοποιημένος, με απαρ., σε Σοφ. κ.λπ.· ἀπόλ., *οὐκέτ' ἀρκεῖ*, δεν χρησιμεύει, δεν ωφελεί, στον ιδ.· *ἀρκεῖν δοκεῖ μοι*, μου φαίνεται αρκετό, στον ιδ. **III.** σε Παθ., εἶμαι ευχαριστημένος με, αρκούμαι, με δοτ. πράγμ., *ἔφη οὐκέτι ἀρκέεσθαι τούτοις*, σε Ηρόδ.

ἄρκιος, -α, -ον και -ος, -ον (ἀρκέω), αρκετός, σίγουρος, βέβαιος, ασφαλής, νῦν *ἄρκιον ἢ ἀπολέσθαι ἢ ἐ σωθῆναι*, ένα εἶναι βέβαιο ἢ θα πεθάνουμε ἢ θα σωθούμε, σε Ομήρ. Ιλ.· *μισθός ἄρκιος*, ικανοποιητικός, μεγάλος μισθός, σε Όμηρ.· *ἄρκιον εὔρεῖν*, ἔχω αρκετά, σε Θεόκρ.· *σφίσιν ἄρκιος*, ισάξιος αντίπαλος προς αυτούς, στον ιδ.

ἀρκούντως, συνηρ. αντί *ἀρκεόντως*.

ἀρκτέον, ρημ. επίθ.· **I.** του *ἄρχομαι*, πρέπει να κάνουμε την αρχή, να αρχίσουμε, σε Σοφ. **II.** του *ἄρχω*, πρέπει να κυβερνήσουμε· και με Παθ. σημασία, πρέπει να κυβερνιέται, δηλ. να υπακούει, στον ιδ.

ἄρκτος, ἡ, I. αρκούδα, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **II. 1.** ἄρκτος, ἡ, ο αστερισμός της Μεγάλης Ἀρκτου, επίσης καλεῖται ἅμαξα (ὅπως και ἀστέρι ακριβῶς πίσω ἀπὸ αὐτὴν καλεῖται Ἀρκτοῦρος, ο Ἀρκτοφύλακας ἢ Βοιώτης, ο Ἀμαξηλάτης), σε Ὅμηρ. κ.λπ. **2.** ἡ χώρα της αρκούδας, ἀρκτικά μέρη, Βορράς, ἐνικ., σε Ἡρόδ., Εὐρ.

Ἄρκτ-οὔρος, ὁ (οὔρος, φύλακας)· I. Ἀρκτούρος (βλ. [ἄρκτος](#) II), σε Ἡσίοδ. **II.** χρόνος ὅπου ἐπιτέλλει, μέσα του Σεπτέμβρη, σε Σοφ.

ἄρκτῳς, -α, -ον (ἄρκτος II), ἀρκτικός, βόρειος, σε Λουκ.

ἄρκυς, -υος, ἡ, πληθ., ὀνομ. και αιτ. ἄρκυες, -υας, Ἀττ. συνηρ. ἄρκυς· θηρευτικό δίχτυ, δίχτυ κυνηγού, Λατ. cassis, σε Αἰσχύλ.· συχνά σε πληθ., στον ἰδ., Εὐρ.· μεταφ., ἄρκυες ζίφους, οἱ ἀγῶνες, δηλ. οἱ κίνδυνοι τοῦ ζίφους, σε Εὐρ.

ἄρκυ-στᾶσία, ἡ, ἡ -στάσιον, τό, γραμμή, σειρά ἀπὸ δίχτυα, σε Ξεν.

ἄρκυ-στᾶτος, -η, -ον (ἴστημι)· I. στημένος ὡς δίχτυ, ἄρκυστάτα μηχανά, παγίδα κυνηγού, σε Εὐρ. **II.** ἄρκυστάτα, τά, μέρος που περιβάλλεται ἀπὸ δίχτυα, στημένα δίχτυα, παγίδα, σε Αἰσχύλ., Σοφ.

ἄρκυ-ωρός, ὁ (οὔρος), αὐτός που παραφυλάει τα δίχτυα, σε Ξεν.

ἄρμα, -ατος, τό (*ἄρω)· 1. ἄρμα, ἰδίως πολεμικό ἄρμα με δυο τροχοῦς, σε Ὅμηρ.· συχνά σε πληθ. ἀντί ἐνικ., σε Ομήρ. Ἰλ., Τραγ. **2.** το ἄρμα και τα ἄλογα, ἄρμα, στο ἰδ.· ἐπίσης ζευγάρι ἀλόγων, ἄλογα, σε Εὐρ., Ἀριστοφ.

ἄρμαλιά, ἡ (*ἄρω), τροφή που δινόταν πρὸς εφοδιασμό, μερίδα φαγητοῦ, σε Ἡσίοδ., Θεόκρ.

ἄρμ-άμαξα, -ης, ἡ, σκεπασμένη ἅμαξα, που ἔχει σχέση με τοὺς Πέρσες, σε Ἡρόδ., Ἀριστοφ.· χρησιμοποιοῦνταν ἀπὸ γυναῖκες, σε Ξεν.

ἄρμάτειος, -ον (ἄρμα), αὐτός που σχετίζεται ἢ ἀνήκει σ' ἓνα ἄρμα, σε Ξεν.· μέλος ἀρμάτειον, εἶδος ἐπιταφίου μέλους, σε Εὐρ.

ἄρματεύω, μέλ. -σω (ἄρμα), οδηγῶ ἢ ἐπελαύνω με ἄρμα, σε Εὐρ.

ἄρματηλασία, ἡ, οδήγηση ἁρματος, σε Ξεν.

ἄρματηλατέω, μέλ. -ήσω, προχωρῶ σ' ἓνα πολεμικό ἄρμα, το οδηγῶ, σε Ἡρόδ., Ξεν.

ἄρματ-ηλάτης, -ου, ὁ (ἐλαύνω), ἁρματηλάτης, οδηγός ἁρματος, σε Σοφ., Ξεν.

ἄρματ-ηλάτος, -ον (ἐλαύνω), περιστρεφόμενος ἀπὸ τοὺς τροχοῦς τοῦ ἁρματος, λέγεται για τον Ἰξίωνα, σε Εὐρ.

ἄρματ-δρομία, ἡ, δρόμος, ἵπποδρομία, ἁρματοδρομία, σε Στράβ.

ἄρματ-κτῦποςδοτοβος, θορυβώδης κρότος τῶν ἁρμάτων, σε Αἰσχύλ.

ἄρματ-πηγός, -όν (πήγνυμι), αὐτός που κατασκευάζει ἅρματα· ἄρματοπηγὸς ἀνὴρ, ἀμαξοποιός, δημιουργός ἁρμάτων, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἄρματ-τροφέω, μέλ. -ήσω, τρέφω ἄλογα για ἁρματοδρομίες, σε Ξεν.

ἄρματοτροφία, ἡ, ἀνατροφή, ἐκτροφή ἀλόγων, σε Ξεν.

ἄρματ-τροχία, ἡ (τροχός), ἰχνη τῶν τροχῶν ἐνός ἁρματος, σε Λουκ.· ο Ὅμηρ. χρησιμοποιεῖ τον ποιητ. τύπο ἄρματροχίῃ, σε Ομήρ. Ἰλ.

ἄρματωλία, ἡ, = ἄρματηλασία, σε Ἀριστοφ.

ἄρμενα, τά· 1. ἱστία, ξάρτια τοῦ πλοίου, σε Ἡσίοδ., Θεόκρ. **2.** ὅπως ὄπλα, ὀπλισμός, σε Ἀνθ. (κυρίως οὐδ. τοῦ ἄρμενος, βλ. [ἀραρίσκω](#) B IV).

ἄρμόδιος, -α, -ον (ἄρμόζω)· I. προσαρμοζόμενος μαζί με, σε Θεόγν. **II.** καλοπροσάρμοστος, σύμφωνος, ταιριαστός, ἀρμονικός, στον ἰδ.· ἐπίρρ. -ως, σε Πλούτ.

ἄρμόζω, Ἀττ. (ἐκτός ἀπὸ Τραγ.) ἄρμόττω, Δωρ. ἄρμόσδω· παρατ. ἤρμοζον, Δωρ. ἄρμ-· μέλ. ἄρμόσω, ἀόρ. α' ἤρμοσα, Δωρ. ἄρμοζα· παρακ. ἤρμοκα —

Μέσ., Επικ. προστ. *ἀρμόζω*, αόρ. *ἀ' ἤρμοσάμην*, Δωρ. *ἀρμοζάμην* — Παθ., παρακ. *ἤρμοσμαι*, Ιων. *ἄρμοσμαι*, Δωρ. *ἄρμοσμαι*· αόρ. *ἀ' ἤρμωσθην*, Δωρ. *ἀρμόχθην*· μέλ. *ἀρμοσθήσομαι* (*ἄρω)· **I. 1.** συναρμόζω, συνενώνω, ιδίως λέγεται για το έργο του ξυλουργού, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, σε Μέσ., συγκολλώ, τοποθετώ μαζί, στο ίδ. **2.** γενικά, αρμόζω, προσαρμόζω, προετοιμάζω, κάνω έτοιμο, σε Σοφ. — Μέσ., προσαρμόζω τον εαυτό μου, *πρός τινα*, σε Λουκ. **3.** λέγεται για γάμο, *ἀρμόζειν τινί την θυγατέρα*, αρραβωνιάζω την κόρη μου με κάποιον, σε Ηρόδ.· επίσης, *ἀρμόζω γάμους*, σε Ευρ. — Μέσ., αρραβωνιάζομαι κάποιον, παίρνω για σύζυγο, *την θυγατέρα τινός*, σε Ηρόδ. (ομοίως σε Μέσ., Κ.Δ.) — Παθ., *ἤρμόσθαι θυγατέρα τινός*· *γυναίκα*, την αρραβωνιάζομαι ή την παντρεύομαι, σε Ηρόδ. **4.** βάζω σε τάξη, κανονίζω, τακτοποιώ, κυβερνώ, σε Ευρ. — Παθ., σε Σοφ.· *κονδύλοις ἤρμοττόμην*, εκπαιδεύτηκα ή ασκήθηκα με τις γροθιές, σε Αριστοφ.· στους Λακεδαιμονίους, είμαι ή διατελώ ως αρμοστής, *έν ταῖς πόλεσιν*, σε Ξεν. **5.** ρυθμίζω σύμφωνα με τους νόμους της αρμονίας, χορδίζω όργανα, σε Πλάτ. — Παθ., *ἤρμοσμένος*, σε αρμονία, στον ίδ. **II. 1.** αμτβ., αρμόζω, εφαρμόζω καλά, για ενδύματα ή οπλισμό, με δοτ. προσ., σε Ομήρ. Ιλ. **2.** εφαρμόζομαι, εκπληρώνομαι, *τινί*, σε Σοφ. **3.** απρόσ., *ἀρμόζει*, αρμόζει, ταιριάζει, είναι πρέπον, Λατ. *decet*, με αιτ. και απαρ., στον ίδ. **4.** μτχ. *ἀρμόττων*, -ουσα, -ον, κατάλληλος, ταιριαστός, σε Πλάτ.· *πρός τι*, σε Ξεν.

ἄρμοϊ, επίρρ. = *ἄρτι*, *ἄρτίως*, ακριβώς, πρόσφατα, τελευταία, πριν λίγο, σε Αισχύλ., Θεόκρ. (στην πραγματικότητα, αρχ. δοτ. του *ἄρμός*· πρβλ. [οἴκοι](#), [πέδοι](#)).

ἄρμο-λογέω, μέλ. -*ήσω* (*λέγω*), ενώνω, συναρμολογώ, κατασκευάζω, σε Ανθ. **ἄρμονία**, ή (*ἀρμόζω*)· **I. 1.** μέσο για να διατηρηθούν οι σανίδες του πλοίου ενωμένες, συνοχέας, σε Ομήρ. Οδ. **2.** αρμογή, αρμός, ανάμεσα στις σανίδες του πλοίου, *τάς ἄρμονίας ἐπάκτωσαν τῇ Βύβλῳ*, στούπωσαν, καλαφάτισαν τις σχισμές με πάπυρο, σε Ηρόδ. **3.** σκελετός, μεταφ., *δύστροπος γυναικῶν ἄρμονία*, ιδιοσυγκρασία των γυναικών, σε Ευρ. **II.** συμφωνία, ομοφωνία, συνομολόγηση, σε πληθ., σε Ομήρ. Ιλ.· ορισμένη κυβέρνηση, τάξη, σε Αισχύλ. **III. 1.** αρμονία ως μουσική συμφωνία ήχων και πρώτα ως μυθικό πρόσωπο, η Αρμονία, η Μουσική, σύντροφος της Ήβης, των Χαρίτων και των Ωρών· τέκνο των Μουσών, σε Ομηρ. Ύμν., Ευρ. **2.** μεταφ., αρμονία, συμφωνία, σύστημα μουσικής, σε Πλάτ.

ἄρμονικός, -ή, -όν (*ἄρμονία*), επιδέξιος στη μουσική, σε Πλάτ.· *τὰ ἄρμονικά*, μουσική, θεωρία της μουσικής, σε Πλάτ.

ἄρμός, ό (*ἄρω), σε πληθ., τα στερεώματα της πόρτας, σε Ευρ.· *ἄρμός χώματος λιθοσπαδής*, άνοιγμα σε τάφο που σχηματίστηκε από πέτρες που αφαιρέθηκαν από τα σημεία όπου ενώνονταν, σε Σοφ.

ἄρμοστήρ, -ήρος, ό, = το επόμ., σε Ξεν.

ἄρμοστής, -οῦ, ό (*ἀρμόζω*), αυτός που ρυθμίζει ή κυβερνά, ιδίως αρμοστής ή κυβερνήτης των νησιών και των πόλεων της Μ. Ασίας, που εστάλη ως διοικητής από τους Λακεδαιμονίους κατά τη διάρκεια της εξουσίας τους, σε Θουκ., Ξεν.

ἄρμόστωρ, -ορος, ό (*ἀρμόζω*), διοικητής, σε Αισχύλ.

ἄρμόττω, Αττ. αντί *ἀρμόζω*.

ἄρνα, βλ. [ἄρνός](#).

ἄρνακίς, -ίδος, ή (*ἄρνός*), δέρμα προβάτου, προβιά, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἄρνας, ἄρνασι, ἄρνε, βλ. [ἄρνός](#).

ἄρνειος, -α, -ον (ἄρνός), αυτός που ανήκει σε αρνί ή πρόβατο, αρνίσιος, κρέα, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ.· ἄρνειος φόνος, σφαγμένα πρόβατα, σε Σοφ.

ἄρνειός, ὁ (ἄρνός), νεαρό κριάρι ή κριάρι που έχει ωριμάσει, σε Ομήρ. Ιλ.· ἄρνειὸς οἷς, όπως ἱρῆξ κίρκος, σε Ομήρ. Οδ.

ἄρνεο-θοίνης, -ου, ὁ (θοινάω), αυτός που τρώει πρόβατα, σε Ανθ.

ἄρνέομαι, μέλ. -ήσομαι, Μέσ. αόρ. α' ἡρνησάμην και Παθ. ἡρνήθην, παρακ. ἡρνημαι· αποθ., αντίθ. προς το φημί· **1.** αρνούμαι, απαρνούμαι, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** αντίθ. προς το δίδωμι, αρνούμαι να δώσω, αρνούμαι, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **3.** λέω όχι, αρνούμαι, δεν θέλω, σε Ομήρ. Ιλ. **4.** οι εξαρτημένες προτάσεις εκφέρονται με απαρ., με ή χωρίς μή, αρνούμαι ότι..., σε Ηρόδ., Αττ. (ἀγν. προέλ.).

ἄρνες, βλ. ἄρνός.

ἄρνευτήρ, -ῆρος, ὁ (ἄρνεύω), ακροβάτης, σε Όμηρ.

ἄρνεύω (ἄρνός), πηδῶ, εφορμῶ, κυβιστῶ, όπως το κριάρι, βουτώ, σε Λυκόφρ.

ἄρνήσιμος, -ον (ἄρνέομαι), αυτός που μπορεί κάποιος να αρνηθεί, σε Σοφ.

ἄρνησις, -εως, ἡ (ἄρνέομαι), απόρριψη, ἄρνηση, σε Αισχύλ., Σοφ.· ακολουθ. από τὸ μή, με απαρ., σε Δημ.

ἄρνί, βλ. ἄρνός.

ἄρνιον, τό (ἄρνός), δέρμα προβάτου, προβιά, σε Λουκ.

ἄρνός, τοῦ, τῆς, γεν. χωρίς ονομ. σε χρήση· ἄμνός χρησιμ. στη θέση του· δοτ. και αιτ. ἄρνί, ἄρνα· δυϊκ. ἄρνε· πληθ. ἄρνες, γεν. ἄρνῶν, δοτ. ἄρνασι, Επικ. ἄρνεσσι· αιτ. ἄρνας· **I.** πρόβατο, Λατ. agnus, agna, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** πρόβατο, είτε κριάρι, είτε προβατίνα (πιθ. συγγενές προς το ἔρ-ιον, εἶρος, μαλλί).

ἄρνῦμαι, αποθ., χρησιμ. μόνο σε ενεστ. και παρατ., εκτεταμ. τύπος του αἶρωμαι, λαμβάνω για μένα ή για άλλον, αποκομίζω, αποκτώ, κερδίζω, πορίζομαι, λέγεται ιδίως για τιμή ή ανταμοιβή, σε Όμηρ., Αττ.· σπανίως με αρνητική σημασία, ἄρνύμενος λῶβαν, πιθ. παίρνω εκδίκηση για το κακό που μου έκαναν, σε Ευρ.

ἄρξεῦμαι, Δωρ. αντί ἄρξομαι, μέλ. του ἄρχομαι.

ἄρρον, προστ. αορ. α' του αἶρω.

ἄρόσιμος, -ον (ἄρόω), αρόσιμος, κατάλληλος να οργωθεί, καρποφόρος, γόνιμος· μεταφ., κατάλληλος να γεννήσει παιδιά, σε Σοφ.· σε ποιητ. τύπο ἄρώσιμος.

ἄροσις, -εως, ἡ (ἄρόω), αρόσιμη γη, καρποφόρα γη, Λατ. argum, σε Όμηρ.

ἄροτήρ, -ῆρος, ὁ (ἄρόω)· I. αγρότης, γεωργός, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· Σκύθαι ἄροτῆρες, αντίθ. προς το νομάδες, σε Ηρόδ.· επίθ., βοῦς ἄροτήρ, βόδι για ὄργωμα, σε Ησίοδ. **II.** μεταφ., γεννήτορας, πατέρας, σε Ευρ.

ἄρότης, -ου, ὁ, = το προηγ., σε Ηρόδ., Πίνδ.

ἄροτος, ὁ (ἄρόω)· I. 1. αγρός που οργώνεται, σε Ομήρ. Οδ. **2.** σοδειά, καρποί χωραφιού, σε Σοφ.· μεταφ., τέκνων ἄροτος, σε Ευρ. **3.** καλλιέργεια, ὄργωμα, σε Ησίοδ.· ζῆν ἀπ' ἄροτου, ζω από τη γεωργία, σε Ηρόδ. **II.** η εποχή της καλλιέργειας, η εποχή της σποράς, σε Ησίοδ.· ἀπ' ὅπου, εποχή, χρόνος, σε Σοφ.

ἄροτραῖος, -η, -ον (ἄροτρον), αγροτικός, εξοχικός, σε Ανθ.

ἄροτρεύς, -έως, ὁ (ἄροτρον), γεωργός, ζευγολάτης, = το επόμ., σε Θεόκρ.

ἄροτρευτήρ, ὁ, = ἄροτήρ, σε Ανθ.

ἄροτρητής, -οῦ, ὁ (ἄροτρον), αυτός που ανήκει στο ἄροτρο, σε Ανθ.

ἄροτριάω, μέλ. -άσω [ᾱ], = ἄρώω, σε Βάβρ.

άροτρο-δίανυλος, ὅ, άροτρο που πηγαίνει μπρος πίσω, όπως ο δρομέας στο *δίανυλον*, σε Ανθ.

ἄροτρον, τό (ἄρόω), αλέτρι, άροτρο, Λατ. *arātrum*, σε Όμηρ. κ.λπ.

άροτρο-πόνος, -ον, αυτός που δουλεύει μαζί με άροτρο, σε Ανθ.

άροτρο-φορέω, μέλ. *-ήσω* (*ἄροτρον*), σύρω το άροτρο, σε Ανθ.

άροῦμαι[ᾱ], Μέσ. μέλ. του *αείρω*· **άροῦμαι [ᾱ]** του *αἴρω*.

ἄρουρα, ἡ (ἄρώω)· **I. 1.** καλλιεργημένη ή κατάλληλη για καλλιέργεια γη, σπαρμένη γη, καρποφόρα γη, χωράφι, Λατ. *arvum*, και σε πληθ., σιτοφόρες εκτάσεις, αγροί, χωράφια, σε Ομήρ. Ιλ.· έπειτα, γενικά, εξοχή, γη, στο ίδ.·

πατρίς ἄρουρα, πατρική γη, πατρίδα, σε Ομήρ. Οδ. **2.** μεταφ., λέγεται για γυναίκα που γεννά παιδιά, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** μονάδα έκτασης στην Αίγυπτο, σχεδόν το Ρωμ. *jugerum*, σε Ηρόδ.

άρουραῖος, -α, -ον, αυτός που ανήκει ή προέρχεται από την εξοχή, αγροτικός, εξοχικός, *μῦς ἄρουραῖος*, ποντίκι των αγρών, σε Ηρόδ.· *ὃ παῖ τῆς ἄρουραίας θεοῦ*, λέγεται για τον Ευριπίδη που ήταν γιός λαχανοπώλη, σε Αριστοφ.· *ἄρουραῖος Οἰνόμαος*, σε Δημ.

άρουρείτης (ή -ίτης), ό, = το προηγ., σε Βάβρ.

άρούριον, τό, υποκορ. του *ἄρουρα*, σε Ανθ.

άρουρο-πόνος, -ον, αυτός που εργάζεται μέσα σε χωράφι, γεωργός, αγρότης, σε Ανθ.

άρώω, Επικ. απαρ. ενεστ. *ἀρώμεναι*, μέλ. *ἀρώσω*, Επικ. *-όσσω*· *αόρ. α' ἤροσα* — Παθ. *αόρ. α' ἠρόθην*· Ιων. *μτχ. παρακ. ἀρηρόμενος*· **I.** *οργώνω*, Λατ. *arare*, *οὔτε φυτεύουσιν, οὔτ' ἀρώουσιν* (Επικ. αντί *άροῦσι*), σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** σπέρνω, *ἀροῦν εἰς κήπους*, σε Πλάτ. **2.** μεταφ., λέγεται για τον σύζυγο, σε Θέογν., Σοφ. — Παθ., λέγεται για το παιδί, γεννιέμαι, στον ίδ. (η *√APOF*, πρβλ. **ἄρου-ρα**, Λατ. *arv-um*).

άρπαγή, ή (άρπάζω), **I. 1.** λεηλασία, διαρπαγή, κλοπή, σε Σόλωνα, Ηρόδ., Αττ. **2.** το αρπαχθέν πράγμα, λάφυρο, λεία, σε Αισχύλ., Ευρ.· *ἀρπαγὴν ποιεῖσθαι τι*, λαφυραγωγώ, σε Θουκ.· πρβλ. **λεία**· **II.** επιθυμία αρπαγής, απληστία, σε Ξεν.

άρπαγη[ᾱ], ή (άρπάζω), γάντζος, τσουγκράνα, σε Ξεν.

άρπάγιμος, -η, -ον (άρπάζω), αυτός που έχει αρπαγεί, κλαπεί, σε Ανθ.

άρπαγμός, ό (άρπάζω), αρπαγή, λάφυρο, λεία, σε Κ.Δ.

άρπάζω, μέλ. *-ζω*, Αττ. *-σω* και (σε Μέσ. τύπο) *ἀρπάσομαι*· *αόρ. α' ἤρπαξα*, Αττ. *ἤρπασα*· παρακ. *ἤρπακα* — Παθ. παρακ. *ἤρπασμαι*, μεταγεν. *ἤρπαγμαί*, *αόρ. α' ἠρπάσθην και -χθην*· **I. 1.** αρπάζω μακριά, μεταφέρω, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ἀπόλ., κλέβω, ληστεύω*, σε Αριστοφ. **2.** αρπάζω κάτι βιαστικά, αποσπώ, *λᾶαν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *δόρυ*, σε Αισχύλ.· *ἀρπάζω τινά μέσον*, αρπάζω κάποιον από τη μέση, σε Ηρόδ.· με γεν. του μέρους από το οποίο αρπάζει κάποιος κάποιον, *ἀρπάζω τινά ποδός*, από το πόδι, σε Ευρ. **3.** καταβάλλω, κατανικώ, σε Αισχύλ.· επίσης, κυριεύω, καταλαμβάνω μια θέση, σε Ξεν. **II.** λεηλατώ, *πόλεις*, σε Θουκ. κ.λπ. (από *√APII* προέρχονταν επίσης τα *ἄρπη, Ἄρπυιαι*, πρβλ. Λατ. *rap-io*).

άρπάκτειρα, ή, θηλ. του επομ., σε Ανθ.

άρπακτήρ, ό (άρπάζω), αρπαγας, κλέφτης, σε Ομήρ. Ιλ.

άρπακτικός, -ή, -όν (άρπάζω), αρπακτικός, σε Λουκ.

άρπακτός, -ή, -όν (άρπάζω)· **1.** αυτός που αποκτήθηκε με αρπαγή, κλοπιμαίος, κλεμμένος, σε Ησίοδ. **2.** παρακινδυνευμένος, δηλ. ο συλληφθείς κατά τύχη, επισφαλής, στον ίδ.

άρπαλέος, -α, -ον (άρπάζω)· **I.** αδηφάγος, άπληστος, επίρρ. *ἀρπαλέως*, άπληστα, διακαώς, λάβρως, σε Ομήρ. Οδ., Θέογν. **II.** ελκυστικός, γοητευτικός, σε Ομήρ. Οδ., Πίνδ.

άρπαλίζω, μέλ. -ίσω (άρπάζω) · **1.** αρπάζω κάτι αμέσως, είμαι πρόθυμος να λάβω, *τινὰ κωκυτοῖς*, σε Αισχύλ. **2.** λαμβάνω κάτι βίαια, στον ιδ.

ἄρπαξ, -αγος, ὁ, ἡ · **I.** αρπακτικός, Λατ. *rapax*, σε Αριστοφ., Ξεν. **II.** ως ουσ.: **1.** ἄρπαξ, ἡ, αρπαγή, λεηλασία, σε Ησίοδ. **2.** ἄρπαξ, ὁ, ἀρπαγας, ληστής, σε Αριστοφ.

ἀρπάξ-ανδρος, -α, -ον (ἀνήρ), αυτός που αρπάζει και μεταφέρει τους άνδρες μακριά, σε Αισχύλ.

ἄρπασμα, -ατος, τό, ληστεία, κλοπή, σε Πλάτ.

ἀρπαστός, -ή, -όν (ἀρπάζω), αυτός που μπορεί να μεταφερθεί μακριά, σε Ανθ.

ἀρπεδόνη, ἡ, σχοινί για δέσιμο ή παγίδευση θηράματος, σε Ξεν. · χορδή τόξου, (ἀγν. προέλ.).

ἄρπη, ἡ (βλ. [ἀρπάζω](#)) · **I.** αρπακτικό πτηνό, ικτίνος, είδος γερακιού, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** δρεπάνι, = *δρέπανον*, σε Ησίοδ.

Ἄρπυιαι, αἱ (ἀρπάζω), οι Ἄρπυες, προσωποποίηση περιστρεφόμενου ανέμου ή τυφώνα, σε Ομήρ. Οδ. · οι Ἄρπυιες, καθώς περιγράφονται από τον Βιργίλιο, ανήκουν στη μεταγεν. μυθολογία.

ἀρρᾶβών, -ῶνος, ὁ, χρηματική προκαταβολή, χρηματική κατάθεση, που καταβάλλεται από τον αγοραστή και κατάσχεται εφόσον η αγορά δεν ολοκληρωθεί (καπάρο), Λατ. *arrhabo*, *arrha*, σε Ισαίο, Κ.Δ. (λέξη εβρ.).

ἄρ-ρατος, -ον (ράίω), γερός, σκληρός, στερεός, σε Πλάτ.

ἄρ-ρᾶφος, -ον (ράπτω), αυτός που δεν έχει ραφές, σε Κ.Δ.

ἄρ-ρεκτος, -ον (ρέζω), ανεκτέλεστος, ποιητ. ἄρεκτος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀρρενικός, -ή, -όν (ἄρρην), αρσενικός, ανδρικός, σε Λουκ.

ἀρρενό-παις, -παιδος, ὁ, ἡ, αυτός που έχει αρσενικά παιδιά, σε Ανθ.

ἀρρενωπία, ἡ, ανδρική, ανδροπρεπής εμφάνιση, ανδροπρέπεια, ανδρισμός, αρρενωπότητα, σε Πλάτ.

ἀρρεν-ωπός, -όν και -ή, -όν (ῶψ), αυτός που έχει ανδρική όψη, αρσενικός, ανδρικός, αρρενωπός, σε Πλάτ., Λουκ.

ἄρ-ρηκτος, -ον (ρήγνυμι), ἀθραυστος, αυτός που δεν σπάζει, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. · ακάματος, ακούραστος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρρην, μεταγεν. σε Αττ. αντί ἄρσην.

ἀρρηνής, -ές, άγριος, σκληρός, σε Θεόκρ. (ἀγν. προέλ.).

ἄρ-ρητος, -ον και -η, -ον · **I.** άφατος, ανείπωτος, Λατ. *indictus*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. · οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις λόγοις, όχι χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση από εμένα, σε Σοφ. **II.** **1.** αυτός που δεν πρέπει να ειπωθεί, 565 αυτός που δεν πρέπει να κοινοποιηθεί, λέγεται για τα απόκρυφα μυστήρια, άδηλος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ. · διδασκὰ τε ἄρρητὰ τ', δηλ. πράγματα απόκρυφα και ιερά, σε Σοφ. **2.** αθέμιτος, ανόσιος, φρικτός, Λατ. *nefandus*, στον ιδ., Ευρ. · ἄρρητ' ἀρρήτων, πράγματα ακατανόμαστα, σε Σοφ. **3.** επαίσχυντος, αυτός που είναι ντροπή να αναφέρεται, στον ιδ. · ῥητὰ καὶ ἄρρητα, "dicenda tacenda", σε Δημ. **III.** μαθημ., ἄρρητα, άρρητα ποσά, τα άνευ λόγου, σε Πλάτ.

Ἄρρη-φόροι, αἱ (φέρω), στην Αθήνα, δύο νεαρές κοπέλες ευγενικής καταγωγής, εκλεγμένες από το έβδομο έτος της ηλικίας τους, που μετέφεραν το πέπλο και τα άλλα ιερά αντικείμενα της Αθηνάς Παλλάδας · **ἄρρηφορέω**, υπηρετώ ως Ἄρρηφόρος, σε Αριστοφ. · η πομπή καλεῖται **ἄρρηφορία**, ἡ, σε Λυσ. · η γιορτή **Ἄρρηφορία**, τά (η σημασία του Ἄρρη- είναι αμφίβ.).

ἀρ-ρίγητος, -ον (ρίγέω), αυτός που δεν φοβάται, ατρόμητος, toλμηρός, σε Ανθ.

ἄρ-ρις, -ῖνος, ὁ, ἡ, αυτός που δεν έχει την ικανότητα της όσφρησης, σε Ξεν.

ἄρριχος, ἡ και ὁ, καλάθι που είναι κατασκευασμένο από καλάμι ή λυγαριά, σε Αριστοφ., Ανθ.

ἄρρυθμέω, μέλ. -ήσω, δεν είμαι σε ρυθμό με κάποιον, σε Πλάτ.

ἄρρυθμία, ἡ, ἔλλειψη ρυθμού ή συμμετρίας, σε Πλάτ.

ἄρ-ρυθμος, -ον, λέγεται για ήχους, αυτός που δεν βρίσκεται σε ρυθμό, μη ρυθμικός, ἄρρυθμος, αντίθ. προς το *εὐρυθμος*, σε Πλάτ.· μεταφ., ασύμμετρος, άτακτος, σε Ευρ.· αυτός που έχει κακή αναλογία, δυσανάλογος, σε Ξεν.

ἄρ-ρυτίδωτος, -ον (ρύτις), αυτός που δεν έχει ρυτίδες, σε Ανθ.

ἄρρωδέω, **ἄρρωδίη**, Ιων. αντί *ὀρρωδέω*, *ὀρρωδία*.

ἄρ-ρῶξ, -ῶγος, ὁ, ἡ (ρήγνυμι, ἔρρωγα), αυτός που δεν έχει ρωγμές ή ρήγματα, άθικτος, αρραγής, γερός, γῆ, σε Σοφ.

ἄρρωστέω, μέλ. -ήσω (*ἄρρωστος*), είμαι ασθενής, ἄρρωστος, σε Ξεν., Δημ.

ἄρρώστημα, -ατος, τό, **1.** ασθένεια, αρρώστια, σε Δημ. **2.** ηθική αδυναμία, σε Πλούτ.

ἄρρωστία, ἡ, ασθένεια, αρρώστια, αδυναμία, σε Θουκ. κ.λπ.· *ἄρρώστια τοῦστρατεῦειν*, αδυναμία εκτέλεσης στρατιωτικής υπηρεσίας, στον ίδ.

ἄρ-ρωστος, -ον (ῥώννυμι)· **1.** ασθενής, καχεκτικός, ἄρρωστος· *ἐπίρρ.*, *ἄρρώστως ἔχειν*, είμαι ἄρρωστος, σε Αισχίν. **2.** με ηθική σημασία, αδύνατος, ασθενής, *τὴν ψυχὴν*, σε Ξεν.· *ἀπρόθυμος*, *εἷς τι*, σε κάτι, σε Θουκ.

ἄρσαι, **I.** απαρ. αορ. α' του *ἀραρίσκω*. **II.** επίσης, βλ. [ἄρδω](#).

ἄρσενο-κοίτης (κοίτη), αυτός που πλαγιάζει με άντρες, σε Κ.Δ.

ἄρσην, ὁ, ἡ, ἄρσεν, τό, γεν. ἄρσενος· αρχ. τύπος του *ἄρρην*, Ιων. *ἔρσην*· αρσενικός, Λατ. mas, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. *ἄρρην*, ὁ, ἡ *ἄρρεν*, τό, το αρσενικό, σε Αισχύλ.· *οἱ ἄρσενες*, το ανδρικό φύλο· **2.** αρρενωπός, δυνατός, σε Ευρ.· μεταφ., ισχυρός, μεγάλος, *κτύπος ἄρσην πόντου*, σε Σοφ. **3.** λέγεται για το γένος των ονομάτων, αρσενικός, *ὀνόματα*, σε Αριστοφ.

ἄρσί-πους, ὁ, ἡ, συνηρ. αντί *ἀερσίπους*, αυτός που σηκώνει τα πόδια, ζωηρός, ταχύς, δραστήριος, σε Ομηρ. Ὑμν., Ανθ.

ἄρσις, -εως, ἡ (αἶρω)· **I.** ανασήκωμα των ποδιών κατά το περπάτημα, σε Αριστ. **II.** στην Προσωδία, ἄρση, αντίθ. προς το θέση.

ἄρσω, **I.** μέλ. του *ἄρδω*, **II.** Αιολ. αντί *ἀρῶ*, μέλ. του *αἶρω*.

ἄρτάβη[ἄ], ἡ, Περσική μονάδα όγκου, αρτάβη, = 1 μέδιμος και 3 χοίνικες, σε Ηρόδ.

ἄρτᾶμέω, μέλ. -ήσω, κόβω σε κομμάτια, κατακόπτω, διαμελίζω, τεμαχίζω, σε Ευρ.

ἄρτᾶμος, ὁ, σφαγέας, μάγειρας, σε Ξεν. (αμφίβ. προέλ.).

ἄρτάνη[ἄ], ἡ (ἄρτάω), σχοινί από το οποίο κάτι κρέμεται, σχοινί για κρέμασμα, θηλειά, βρόχος, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄρτάω, μέλ. -ήσω, αόρ. β' ἤρτησα — Παθ. παρακ. ἤρτημαι, Ιων. γ' πληθ.

ἀρτέαται (*ἄρω)· **I.** εξαρτώ ή κρεμώ κάτι επάνω σε κάτι άλλο, *τι ἀπὸ τινος*, σε Θουκ.· δένω σε θηλειά, *τὴν δέρην*, σε Ευρ. — Μέσ., *βρόχους ἀρτωμένη*, δεμένη με βρόχο στον λαιμό, απαγχονισμένη, στον ίδ. **II.** Παθ., αναρτώνμαι, κρεμιέμαι από κάτι, *ἤρτησθαι ἔκ τινος*, στον ίδ.· απ' όπου, βασιζομαι πάνω σε, εξαρτώνμαι, στηρίζομαι, Λατ. pendere ab aliquo, σε Ηρόδ.· πρβλ. [ἄρτέουμαι](#).

ἄρτεμής, -ές (ἄρτιος), ασφαλής και αβλαβής, σώος, σε Όμηρ.

ἄρτεμία, ἡ, αβλάβεια, ασφάλεια, υγεία, σε Ανθ.

Ἄρτεμις, ἡ, γεν. -ιδος, αιτ. -ιν ή -ίδα· η Άρτεμις, Ρωμ. Diana, η θεά του κυνηγιού, κόρη του Δία και της Λητούς, αδελφή του Απόλλωνα· στον Όμηρο, οι γυναίκες που πέθαιναν ξαφνικά, λεγόταν ότι πλήττονταν από τα *ἀγανὰ βέλεα* (της Άρτεμις)· πρβλ. [Απόλλων](#)· (αμφίβ. προέλ.).

Ἀρτεμίσιον, τό, ναός της Ἀρτεμης, σε Ηρόδ.

ἀρτέμων, -ονος, ὁ (ἀρτάω), πιθ. το ιστίο, σε Κ.Δ.

ἀρτέομαι, Ιων. ρημ.: **I.** Παθ., είμαι προετοιμασμένος, είμαι έτοιμος, προετοιμάζομαι, με απαρ. *πολεμεῖν ἀρτέοντο, ἀρτέετο ἐς πόλεμον*, σε Ηρόδ.· επίσης, **II.** Μέσ., με αιτ., *ναυμαχίην ἀρτέεσθαι*, προετοιμάζω ναυμαχία, στον ίδ. (συγγενές προς το *ἀρτώω*, όχι προς το *ἀρτάω*).

ἄρτημα, -ατος, τό (ἀρτάω)· **I.** κρεμασμένο κόσμημα, σκουλαρίκι, σε Ηρόδ.· πρβλ. **λίθος**· **II.** οποιοδήποτε κρεμασμένο βάρος, σε Πλούτ.

ἀρτηρία, ή, Ιων. **-ίη**· **I.** μεγάλη αρτηρία, σωλήνας της τραχείας, σε Πλάτ. κ.λπ.· *πνεύμονος ἀρτηρίαί*, αρτηρίες πνεύμονα, σε Σοφ. **II.** αρτηρία, μόνο σε μεταγεν. συγγραφείς (αμφίβ. προέλ.).

ἄρτι[ι] (*ἄρω), επίρρ., μόλις, ακριβώς, τώρα, τώρα δα· **1.** λέγεται για το παρόν, τώρα ακριβώς, ακόμα και τώρα, με ενεστ. και παρακ., σε Θεόγν., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** λέγεται για το παρελθόν, πριν από λίγο, με παρατ. και αόρ., σε Ευρ. κ.λπ. **3.** σε μεταγεν. συγγραφείς, λέγεται για το μέλλον, αμέσως, σε Λουκ. κ.λπ.

ἀρτιάζω, μέλ. -άσω (ἄρτιος)· **I.** παίζω μονά ζυγά, Λατ. *par impar, ludere*, σε Αριστοφ. **II.** μετρώ, αριθμώ, σε Ανθ.

ἀρτιασμός, ὁ, το παιχνίδι μονά ζυγά, σε Αριστ.

ἀρτι-βρεχής, -ές (βρέχω), αυτός που βράχηκε πριν από λίγο, σε Ανθ.

ἀρτί-γᾶμος, -ον, αυτός που μόλις παντρεύτηκε, νιόπαντρος, σε Ανθ.

ἀρτι-γένειος, -ον (γένειον), αυτός που έχει γένι που μόλις φύτρωσε, σε Ανθ.

ἀρτι-γέννητος, -ον, αυτό που μόλις γεννήθηκε, νεογέννητος, σε Λουκ.

ἀρτι-γλῶφης, -ές, αυτός που έχει μόλις σμιλευτεί, σε Θεόκρ.

ἀρτί-γονος, -ον, αυτός που μόλις γεννήθηκε, σε Ανθ.

ἀρτι-δάής, -ές (δάημι), αυτός που διδάχτηκε πριν από λίγο, σε Ανθ.

ἀρτί-δακρυς, -υ (δάκρυ), αυτός που μόλις δάκρυσε, έτοιμος να δακρύσει, σε Ευρ.

ἀρτί-δορος, -ον (δείρω), αυτός που απογυμνώθηκε από φλοιό ή ξεφλουδίστηκε πριν από λίγο, σε Ανθ.

ἀρτί-δροπος, -ον (ἄρτιος, δρέπω), αυτός που κόπηκε, που συλλέχθηκε πριν λίγο, ο τρυφερής ηλικίας, σε Αισχύλ.· σε άλλους, **ἀρτί-τροπος, -ον (ἄρτι, τρόπος)**, ακριβώς στην ηλικία, αυτός που βρίσκεται στην ηλικία γάμου.

ἀρτιέπεια, ή, ιδιόρρ. θηλ. του επόμ., σε Ησίοδ.

ἀρτι-επής, -ές (ἄρτιος, ἔπος), ετοιμόλογος, ευέλικτος ή έτοιμος στα λόγια, σε Ομήρ. Ιλ., Πίνδ.

ἀρτιζῦγία, ή (ζυγός), πρόσφατη ένωση, συζυγία, *ἀνδρῶν ἀρτ.*, δηλ. νιόπαντροι σύζυγοι, σε Αισχύλ.

ἀρτίζω, μέλ. -ίσω (*ἄρω), ετοιμάζω, προετοιμάζω, σε Ανθ.· ομοίως, σε Μέσ., σε Θεόκρ.

ἀρτι-θαλής, -ές (θάλλω), αυτός που μόλις άνθισε ή βλάστησε, σε Ανθ.

ἀρτι-θάνης, -ές (θνήσκω), αυτός που μόλις πέθανε, σε Ευρ.

ἀρτί-κολλος, -ον (κόλλα)· **I.** αυτός που συγκολλήθηκε γερά, ακριβώς στερεωμένος κάπου, *ἀρτίκολλος ὥστε τέκτονος χιτών* = *ἀρτίως κολληθεὶς ὡς ὑπὸ τέκτονος*, σε Σοφ. **II.** μεταφ., αρμοσμένος καλά με κάτι, *ἄρτι συμβαίνει*, αυτός που αποβαίνει ακριβώς όπως πρέπει, σε Αισχύλ.· *ἀρτίκολλον τι μαθεῖν*, μαθαίνω κάτι στην κόψη του χρόνου, στην κατάλληλη στιγμή, στον ίδ.

ἀρτι-λόχευτος, -ον (λοχεύω), αυτός που μόλις γεννήθηκε, σε Ανθ.

ἀρτι-μᾶθής, -ές (μαθεῖν), αυτός που μόλις έχει μάθει κάτι, με γεν., σε Ευρ.

ἀρτι-μελής, -ές (μέλος), ακέραιος, ἄρτιος στα μέλη του σώματος, σε Πλάτ.

ἄρτιος, -α, -ον (ἄρτι)· I. 1. ολόκληρος, πλήρης, τέλειος στο είδος του, κατάλληλος, ακριβώς προσαρμοσμένος· *ἄρτια βάζειν*, λέγω τα κατάλληλα, τα πρέποντα λόγια (πρβλ. [ἄρτιεπής](#)), σε Όμηρ.· *ἄρτια ἤδη*, σκεφτόταν πράγματα σωστά αρμοσμένα, ήταν της ίδιας διάνοιας, στον ιδ.· κατάλληλος, πρέπων, αρμόζων, σε Σόλ., Θέογν. **2.** με απαρ., προετοιμασμένος, έτοιμος να κάνει ένα πράγμα, σε Ηρόδ. **II.** λέγεται για αριθμούς, τέλειος, δηλ. ἄρτιος, αντίθ. προς το *περισσός* (περιττός), σε Πλάτ. κ.λπ. **III.** επίρρ., *ἀρτίως*, πριν λίγο, πρωτίστως τώρα, όπως *ἄρτι*, σε Σοφ.· από κοινού, για ενεστωτική σημασία με ενεστ. και παρακ.· και για το παρελθόν με παρατ. και αόρ.

ἀρτιπαγής, -ές (πήγνυμι), I. αυτός που τοποθετείται ή κατασκευάζεται, στερεώνεται ακριβώς, σε Θεόκρ., Ανθ. **II.** αυτός που έχει υποστεί πήξιμο πριν από λίγο, φρεσκοπηγμένος, στον ιδ.

ἀρτί-πλουτος, -ον, αυτός που αποκτήθηκε πρόσφατα, *χρήματα*, σε Ευρ.

ἀρτί-πους, ὁ, ἡ, γεν. -*ποδός*· Επικ. ονομ. **ἀρτίπος** (*ἄρτιος, πούς*)· **I.** ισχυρός στα πόδια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· γενικά, δυνατός ή ταχύς στα πόδια, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** (*ἄρτι, πούς*) αυτός που έρχεται τον κατάλληλο καιρό, σε Σοφ.

ἄρτισις, -εως, ἡ (ἀρτίζω), εξοπλισμός, σε Ηρόδ.

ἀρτί-σκαπτος, -ον (σκάπτω), αυτός που μόλις σκάφτηκε, σε Ανθ.

ἀρτί-στομος, -ον (στόμα), αυτός που μιλά σε καλό ιδίωμα ή με ακρίβεια, με σαφήνεια, σε Πλούτ.

ἀρτι-τελής, -ές (τέλος), πρόσφατα μυημένος, σε Πλάτ.

ἀρτί-τοκος, -ον (τίκτω)· I. νεογέννητος, σε Ανθ., Λουκ. **II.** παροξύτ.,

ἀρτιτόκος, -ον, αυτή που μόλις γέννησε, σε Ανθ.

ἀρτι-τρεφής, -ές (τρέφω), αυτός που μόλις άρχισε να τρέφεται, *ἀρτιτρεφεῖς βλαχαί*, κλαυσούρισμα μικρών παιδιών, σε Αισχύλ.

ἀρτί-φρων, -ον, γεν. -*ονος* (*ἄρτιος, φρήν*), ισχυρός στο νου, εχέφρων, λογικός, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.· με γεν., *γάμων*, αυτός που έχει πλήρη συνείδηση για ένα πράγμα, σε Αισχύλ.

ἀρτι-φυής, -ές και ἀρτί-φῦτος, -ον, (φύομαι), αυτός που μόλις γεννήθηκε, νέος, φρέσκος, σε Ανθ.

ἀρτι-χᾶνής, -ές (χάσκω), αυτός που μόλις άνοιξε, σε Ανθ.

ἀρτί-χνους, -ουν, γεν. -*ου*, αυτός που φέρει το πρώτο του χνούδι, άνθος, σε Ανθ.

ἀρτί-χριστος, -ον, αυτός που απλώθηκε πριν από λίγο, *φάρμακον*, σε Σοφ.

ἀρτίως, επίρρ., βλ. [ἄρτιος](#) III.

ἄρτο-κόπος, ὁ, ἡ, αρτοποιός, σε Ηρόδ., Ξεν. (πιθ. αντί *ἄρτο-πόπος*, από *πέπτω*, πρβλ. Λατ. coq-uus).

ἄρτο-λάγῡνος, ἡ, δερμάτινος σάκος που περιέχει ψωμί και λαγήνι, *πήρα*, σε Ανθ.

ἄρτοποιία, ἡ, τέχνη του αρτοποιού, σε Ξεν.

ἄρτο-ποιός, ὁ (ποιέω), αρτοποιός, φούρναρης, σε Ξεν.

ἄρτοπώλιον, τό, αρτοποιείο, φούρνος, σε Αριστοφ.

ἄρτόπωλις, -ιδος, ἡ (πωλέομαι), φουρνάρισσα, σε Αριστοφ.

ἄρτος, ὁ, ψωμί ή άρτος από σιτάρι (το κριθαρένιο ψωμί λέγεται *μᾶζα*), συνήθως σε πληθ., σε Ομήρ. Οδ.· *ἄρτος οὔλος*, μαλακό ψωμί, στο ιδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄρτο-σιτέω, μέλ. -ήσω (σιτέομαι), τρώω σταρένιο ψωμί, σε Ξεν.

ἄρτοφᾶγέω, μέλ. -ήσω, τρώω ψωμί, σε Ηρόδ.

ἄρτο-φάγος, -ον (φᾶγείν), αυτός που τρώει ψωμί, σε Βατραχομ.

ἄρτῡμα, τό(ἄρτύω), καρύκευμα, σάλτσα, μπαχαρικό, σε Βατραχομ.

ἀρτύνας[υ], ὁ, ἀρχοντας στο Ἄργος και την Επίδαυρο, σε Θουκ.· πρβλ.

ἄρμωστής.

ἀρτύνω[υ], μέλ. -ῦνῶ, Ιων. -ῦνέω· Ενεργ. αόρ. α' ἤρτυνα — Παθ. -ῦνθην (*ἄρω)· Επικ. τύπος του ἀρτύω· κανονίζω, προετοιμάζω, επινοώ, μηχανεύομαι, παρατάσσω, λόχον ἀρτύνειν, Λατ. insidias struere, σε Ομήρ. Οδ.· *μνηστῆρσιν θάνατον ἀρτύνω*, στο ίδ. — Μέσ., προετοιμάζω για τον εαυτό μου, στο ίδ.

ἀρτύω, παρατ. ἤρτυον, μέλ. ἀρτύσω [υ], αόρ. α' ἤρτυσα, παρακ. ἤρτυκα — Παθ. παρακ. ἤρτυμαι (*ἄρω)· ὅπως το ἀρτύνω, κανονίζω, προετοιμάζω, επινοώ, δόλον, ὄλεθρον, γάμον, σε Ομηρ.· ομοίως, σε Ηρόδ., Αττ.

ἀρύβαλλος[υ], ὁ, **I.** σάκκος ή πουγκί, σε Στησίχ. **II.** στάμνα που μοιάζει στο σχήμα με πουγκί, δηλ. είναι στενή στο λαιμό, σε Αριστοφ. (ἀγν. προέλ.).

ἀρύσσομαι (ἀρύω), Μέσ., σύρω προς τα πάνω, σε Ηρόδ.

ἀρυστήρ, -ῆρος, ὁ (ἀρύω), κύπελλο ή κουτάλα, σε Ηρόδ.

ἀρύστῆχος, ὁ, υποκορ. του ἀρυστήρ, σε Αριστοφ.

ἀρυστρίς, -ίδος, ἡ, = ἀρύσταινα, σε Ανθ.

ἀρύταινα[υ], -ης, ἡ (ἀρύω), μικρό δοχείο, σε Αριστοφ.

ἀρῦτήσιμος, -ον (ἀρύω), κατάλληλος για πόση, πόσιμος, σε Ανθ.

ἀρύω, Αττ. **ἀρύτω [υ]**, παρατ. ἤρυσον, αόρ. α' ἤρῡσα — Μέσ. μέλ. ἀρύσομαι [υ], αόρ. α' ἤρῡσάμην, Επικ. μτχ. ἀρυσσάμενος — Παθ. αόρ. α' ἤρύθην [υ]· αντλώ νερό ή οποιοδήποτε άλλο υγρό, ἀρυσσάμενος ποταμῶν ἄπο, έχω τραβήξει, αντλήσει νερό από τα ποτάμια, σε Ησιόδ.· ἀρύσασθαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, σε Ξεν.· με αιτ., ἀρύσασθαι πῶμα, σε Ευρ.· με γεν. διαιρ., ἀρύτεσθαι Νεΐλου ὑδάτων, αντλεί από τα νερά του Νεΐλου, σε Αριστοφ.· ἐστὸν κόλπον τρεῖς ἀρυσάμενος τοῦ ἡλίου, άντλησε από τις ακτίνες του ήλιου στον κόλπο του, σε Ηρόδ.

ἀρχ-ἄγγελος, -ον, αρχηγός αγγέλων, αρχάγγελος, σε Κ.Δ.

ἀρχ-ἄγετης, ἀρχ-ἄγός, Δωρ. και Αττ. αντί ἀρχ-ηγ-.

ἀρχαῖκός, -ή, -όν (ἀρχαῖος), παλιομοδίτικος, απαρχαιωμένος, αρχέγονος, ἀρχαῖκὰ φρονεῖν, σε Αριστοφ.

ἀρχαῖό-γονος, -ον, αυτός που προέρχεται από αρχαία φυλή, από παλιά καταγωγή, σε Σοφ.

ἀρχαιολογέω, μέλ. -ήσω, μιλώ ή ασχολούμαι με αρχαιότητες ή πράγματα ξεπερασμένα, παλιομοδίτικα, αρχαίζω, σε Θουκ.

ἀρχαιο-λόγος, ὁ (λέγω), μελετητής της αρχαιότητας.

ἀρχαιο-μελῖ-σίδωνο-φρυνίχ-ήρᾱτος, -ον, μέλη

ἀρχαιομελισιδωνοφρυνιχήρατα (μέλι, Σιθών, Φρυνικός, έρατός), παλιά και αγαπημένα άσματα, από τις Φοίνισσες του Φρύνιχου, σε Αριστ.

ἀρχαῖον, τό, βλ. **ἀρχαῖος** IV.

ἀρχαῖό-πλουτος, -ον, αυτός που είναι από αρχαία πλούσια οικογένεια, αυτός που έχει κληρονομημένο πλούτο, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἀρχαιο-πρεπής, -ές (πρέπω), διαπρεπής από τους αρχαίους χρόνους, τιμημένος λόγω της αρχαίας κληρονομιάς του, σε Αισχύλ.

ἀρχαῖος, -α, -ον (ἀρχή I), ο εξ αρχής· **I. 1.** λέγεται για πράγματα, αρχαῖος, πρωτογενής, παλαιός, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** ὅπως το ἀρχαῖκός, παλιομοδίτικος, απαρχαιωμένος, πρωτόγονος, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **3.** παλιός, αρχαῖος, τὸ ἀρχαῖον ρέεθρον, σε Ηρόδ. κ.λπ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, αρχαῖος, ηλικιωμένος, σε Αισχύλ., Θουκ. κ.λπ.· οἰάρχαῖοι, οι αρχαῖοι φιλόσοφοι, οι μεγάλοι Πατέρες, οι Προφῆτες, σε Κ.Δ. **III. 1.** επίρρ., ἀρχαῖως, στους αρχαίους χρόνους ή με τον αρχαῖο τρόπο, σε Δημ.· ομοίως, τὸ ἀρχαῖον, Ιων.

συνηρ. *τώραῖον*, σε Ηρόδ., Αττ.· *τ' ἀρχαῖον*, σε Αισχύλ. **2.** αρχαίο ύφος, σε Πλάτ., Αισχίν. **IV.** ως ους., *τὸ ἀρχαῖον*, το πραγματικό άθροισμα, σύνολο, πρώτη αξία, τιμή, Λατ. *sors*, σε Αριστοφ., Ρήτ..

ἀρχαιοτροπία, ή, αρχαίος τρόπος ή αρχαίο ήθος, σε Πλούτ.

ἀρχαίο-τροπος, -ον, αρχαϊκός, παλιομοδίτης, απαρχαιωμένος, σε Θουκ.

ἀρχ-αιρεσία, ή (*αἵρεσις*), εκλογή αρχόντων, σε Ηρόδ.· συνήθως σε πληθ., σε Ξεν. κ.λπ.

ἀρχαιρεσιάζω, μέλ. -σω, **1.** συγκροτώ συνέλευση για την εκλογή αρχόντων, σε Πλούτ.· εκλέγω, στον ίδ. **2.** ψηφοθηρώ, στον ίδ.

ἀρχε-, αχώριστο συνθετικό (προθεματικό) (από το *ἄρχω*), που δηλώνει υπεροχή, ανωτερότητα.

ἀρχεῖον, Ιων. **ἀρχήϊον**, τό (*ἀρχή* II)· **I.** μέρος όπου συνέρχονται οι συγκλητικοί, βουλευτήριο, δημαρχείο, κυβερνείο ανωτάτων αρχόντων, Λατ. *curia*, σε Ηρόδ., Ξεν. **II.** ολομέλεια αρχόντων, άρχοντες, σε Αριστ.

ἀρχέ-κάκος, -ον (*κακόν*), πρωταίτιος κακού, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀρχέ-λαος, -ον, αυτός που οδηγεί το πλήθος, ηγέτης, αρχηγός, σε Αισχύλ.· συνηρ. **ἀρχέλᾱς**, σε Αριστοφ.

ἀρχέ-πλουτος, -ον, = *ἀρχαιόπλουτος*, σε Σοφ.

ἀρχέ-πολις, -ι, γεν. -εως, άρχοντας μιας πόλης, σε Πίνδ.

ἀρχέτας, ό, Δωρ. αντί *ἀρχέτης*, οδηγός, αρχηγός, ηγεμόνας, σε Ευρ.· ως επίθ., *ἀρχ. θρόνος*, ηγεμονικός θρόνος, στον ίδ.

ἀρχέ-τύπον, τό, αρχέτυπο, πρότυπο, υπόδειγμα, σε Ανθ.· σύμβολο της σφραγίδας, σε Λουκ.

ἀρχεύω, μόνο σε ενεστ. (*ἄρχω*), διοικώ, είμαι αρχηγός, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀρχέ-χορος, -ον, εξάρχων του Χορού ή αυτός που οδηγεί το χορό, κορυφαίος, σε Ευρ.

ἀρχή, ή (*ἄρχω*)· **I. 1.** αρχή, ξεκίνημα, έναρξη, πρώτη αιτία, σε Όμηρ. κ.λπ.· με πρόθ., *ἐξ ἀρχῆς* - *ἀρχῆθεν*, από την αρχή, από παλιά, ανέκαθεν, σε Ηρόδ.· *ἐξἀρχῆς πάλιν*, εκ νέου, και πάλι, σε Αριστοφ.· ομοίως, *ἀπ' ἀρχῆς*, σε Ηρόδ., Τραγ.· *κατ' ἀρχάς*, στην αρχή, αρχικώς, σε Ηρόδ.· *ἀπόλ.*, σε αιτ., *ἀρχήν*, εν πρώτοις, πρώτιστα, στον ίδ.· *ἀρχήν ού*, αναμφισβήτητα όχι, καθόλου, Λατ. *omnino non*, στον ίδ., Αττ.· με αριθμητικά, *ἀρχήν ἑπτα*, συνολικά, σε Ηρόδ. **2.** τέλος, άκρη επιδέσμου, σχοινοιού, σεντονιού, στον ίδ., Ευρ., Κ.Δ. **II. 1.** πρώτη εξουσία ή δύναμη, ανώτατη αρχή, κυριαρχία, διοίκηση, σε Ηρόδ., Αττ.· με γεν. πράγμ., *ἀρχή τῶν νεῶν τῆς θαλάσσης*, σε Θουκ. κ.λπ. **2.** ανώτατη αρχή, υπέρτατη εξουσία, βασίλειο, σε Ηρόδ., Θουκ. **3.** στον πεζό λόγο, εξουσία, αρχή, αξίωμα, σε Ηρόδ., Αττ.· επίσης, διάρκεια ενός αξιώματος, *τὴν ἐνιαυσίαν ἀρχήν*, σε Θουκ.· αυτά τα αξιώματα αποκτώνται με δύο τρόπους, *χειροτονητή*, με εκλογή, μέσω ανάτασης χειρών, *κληρωτή*, μέσω κλήρου, σε Αισχίν. **4.** σε πληθ., *αἱ ἀρχαί*, άρχοντες, «οι αρχές», δηλ. η κυβέρνηση, σε Θουκ. κ.λπ.

ἀρχη-γενής, -ές (*γίγνομαι*), αυτός που δημιουργεί την πρώτη αρχή για κάτι, με γεν., σε Αισχύλ.

ἀρχηγετεύω, μέλ. -σω, είμαι άρχοντας, βασιλεύω, εξουσιάζω, *τῶν κάτω*, σε Ηρόδ.

ἀρχηγετέω, μέλ. -ήσω, κάνω την αρχή, σε Σοφ.

ἀρχ-ηγέτης, -ου, ό, θηλ. **ἀρχ-ηγέτις**, -ιδος, Δωρ. *ἀρχαγέτης* (*ήγέομαι*)· **1.** πρώτος ηγέτης, οικιστής, ιδρυτής μιας πόλης ή γενάρχης, προπάτορας μιας οικογένειας, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** γενικά, οδηγός, αρχηγός, ηγεμόνας, σε Αισχύλ., Σοφ. **3.** πρώτη αιτία, πρωταίτιος, *τύχης*, *γένους*, σε Ευρ.

ἀρχ-ηγός, Δωρ. **ἀρχ-ᾱγός, -όν** (ἡγέομαι)· **I.** πρωταίτιος, πρόξενος ενός πράγματος, με γεν., σε Ευρ. **II. 1.** ως ους., όπως το *ἀρχηγέτης*, ιδρυτής, λέγεται για πολιούχο ήρωα, σε Σοφ. **2.** ηγεμόνας, αρχηγός, σε Αισχύλ., Σιμων., Θουκ. **3.** πρώτη αιτία, πρωταίτιος, αρχηγός, τοῦ πράγματος, σε Ξεν. **ἀρχῆθεν**, Δωρ. **-ᾱθεν** (*ἀρχή*), επίρρ., από την αρχή, από παλιά, ανέκαθεν, εξαρχής, σε Ηρόδ.· με ἄρνηση, *ἀρχῆθεν μὴ* καθόλου, στον ίδ.

ἀρχήϊον, Ιων. αντί *ἀρχεῖον*.

ἀρχήν, επίρρ., βλ. **ἀρχή** **I.**

ἀρχι-, αχώριστο συνθετικό (προθεματικό) όπως το *ἀρχε-*.

ἀρχι-γραμματέυς, -έως, ὁ, πρώτος των γραμματέων, αρχιγραμματέας, σε Πλούτ.

ἀρχίδιον, τό, υποκορ. του *ἀρχή* (**II 3**), μικρή αρχή, εξουσία, αξίωμα, κατώτερος αξιωματικός (στον βαθμό), σε Αριστοφ., Δημ.

ἀρχιερατικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει σε αρχιερέα, σε Κ.Δ.

ἀρχι-ερεύς, -έως, ὁ, Ιων. **ἀρχιέρεως, -ω**, αιτ. πληθ. *ἀρχιρέας* (από *ἀρχιρεύς*)· αρχιερέας, ανώτερος ιερέας, ποιμενάρχης, σε Ηρόδ.· στη Ρώμη, Pontifex Maximus, σε Πλούτ.· στην Ιερουσαλήμ, ανώτατος ιερέας των Ιουδαίων, σε Κ.Δ.

ἀρχ-ιερωσύνη, ἡ, αξίωμα του αρχιερέα, σε Πλούτ.

ἀρχι-θάλασσοι, -ον (**θάλασσα**), κυρίαρχος των θαλασσών, θαλασσοκράτορας, σε Ανθ.

ἀρχιθεωρέω, μέλ. *-ήσω*, είμαι *ἀρχιθέωρος*, σε Δημ.

ἀρχι-θέωρος, ὁ (θεωρός), αρχηγός σε μια *θεωρία* ή σε θρησκευτική πρεσβεία, σε Ανδροκ., Αριστ.

ἀρχικός, -ή, -όν (**ἀρχή**)· **1.** αυτός που ανήκει ή ταιριάζει σε αρχή, εξουσία, βασιλικός, σε Αισχύλ., Θουκ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, κατάλληλος για να κυβερνήσει, επιδέξιος στη διακυβέρνηση ή στη διοίκηση, σε Ξεν., Πλάτ.· με γεν., αυτός που μπορεί να κυβερνήσει, σε Αριστ.

ἀρχι-κυβερνήτης, -οῦ, ὁ, ανώτατος κυβερνήτης, σε Πλούτ.

ἀρχί-μῦμος, ὁ, πρώτος κωμικός υποκριτής, αρχηγός κωμικῶν ηθοποιῶν, μίμων, σε Πλούτ.

ἀρχι-πειρᾶτης, -οῦ, ὁ, αρχηγός πειρατών, σε Πλούτ.

ἀρχί-πλᾶνος, ὁ, αρχηγός νομαδικῆς φυλῆς, σε Λουκ.

ἀρχι-ποιίμην, ὁ, αρχηγός των ποιμένων, πρώτος ποιμένας, σε Κ.Δ.

ἀρχι-ιρεύς, ὁ, Ιων. αντί *ἀρχιερεύς*.

ἀρχι-συναγωγός, ὁ (**συναγωγή**), αρχηγός της συναγωγῆς, σε Κ.Δ.

ἀρχιτεκτονέω, μέλ. *-ήσω*, **1.** είμαι αρχιτέκτων, σε Πλούτ. **2.** γενικά, κατασκευάζω, οικοδομῶ, επινοῶ κάτι, σε Αριστοφ.

ἀρχι-τέκτων, -ονος, ὁ, I. 1. αρχιτεχνίτης, εργολάβος οικοδομῶν, αυτός που διευθύνει τις εργασίες, αρχιτέκτων, μηχανικός, σε Ηρόδ. **2.** γενικά, δημιουργός, κατασκευαστής, πρωτεργάτης, σε Ευρ., Δημ. **II.** στην Αθήνα, διευθυντής δημοσίου θεάτρου και των Διονυσίων, στον ίδ.

ἀρχι-τελώνης, ὁ, εισπράκτορας φόρων στο τελωνεῖο, τελωνάρχης, σε Λουκ.

ἀρχι-τρίκλινος, ὁ, αρχηγός στο συμπόσιο, συμποσιάρχης (Λατ. triclinium), σε Κ.Δ.

ἀρχι-υπασπιστής, -οῦ, ὁ, αρχηγός των υπασπιστῶν, σε Πλούτ.

ἀρχοντικός, -ή, -όν (**ἄρχων**), αυτός που ανήκει σε ἄρχοντα, σε Ανθ.

ἀρχός, ὁ, οδηγός, αρχηγός, ηγέτης, επικεφαλής, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄρχω, Επικ. απαρ. *ἀρχέμεναι*· παρατ. *ἤρχον*, Δωρ. *ἄρχον*· μέλ. *ἄρξω*, αόρ. *ἀΐ ἤρξα*, παρακ. *ἤρχα* — Μέσ. μέλ. *ἄρξομαι*, Δωρ. *ἀρξεῖμαι* — Παθ. παρακ.

ἥργμαι (μόνο σε Μέσ. σημασία)· αόρ. α' ἥρχθην, απαρ. ἀρχθῆναι, μέλ. ἀρχθήσομαι· επίσης, ἄρξομαι με Παθ. σημασία· εἶμαι πρώτος· **I.** λέγεται για χρόνο, αρχίζω, ξεκινώ, κάνω αρχή σε, πολέμοιο μάχης κ.λπ., σε Όμηρ.· ομοίως, σε Ηρόδ., Αττ. — Μέσ., επίσης, με θρησκευτική σημασία, όπως ἀπάρχεσθαι, ἀρχόμενος μελέων, άρχισε τη θυσία από τα άκρα του σώματος, σε Όμηρ. Οδ.· ἄρχειν σπονδῶν, σε Θουκ. **2.** με γεν., επίσης, αρχίζω από ή μαζι, ἐν σοι μὲν λήξω σέο δ' ἄρξομαι, σε Όμηρ. Ιλ.· ομοίως, ἄρχεσθαι ἐκ τινος, σε Όμηρ. Οδ.· ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδίων, ήδη από την παιδική ηλικία, σε Ηρόδ. **3.** με γεν. πράγμ. και δοτ. προσ., ἄρχω θεοῖς δαιτός, κάνω προετοιμασία για συμπόσιο, σε Όμηρ. Ιλ.· τοῖσιδὲ μύθων ἤρχε, στο ιδ. κ.λπ. **4.** με αιτ., ἄρχειν ὁδόν τι, όπως Λατ. praeire viam alicui, δείχνω σε κάποιον το δρόμο, σε Όμηρ. Οδ.· ἀπόλ., (ενν. ὁδόν), προηγούμαι, προπορεύομαι, σε Όμηρ.· έπειτα, γενικά, ἄρχειν τι, σε Αισχύλ., Σοφ. **5.** με απαρ., αρχίζω να κάνω κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.· με μτχ. για εξακολουθητική ενέργεια ή κατάσταση, ἥρχον χαλεπαίνων, σε Όμηρ. Ιλ.· ἄρχω διδάσκων, σε Ξεν. **6.** ἀπόλ., ἄρχε, ξεκίνα!, άρχισε! σε Όμηρ.· ἄρχει ἡ ἐκεχειρία, σε Θουκ.· ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ, θέρουσ ἀρχομένου, στον ιδ. **II.** λέγεται για εξουσία, κυβερνώ, διοικώ, εξουσιάζω, μόνο σε Ενεργ. **1.** με γεν., κυριεύω, εἶμαι άρχοντας σε..., τινός, σε Όμηρ., Αττ. **2.** με δοτ., ηγεμονεύω, σε Όμηρ., Αισχύλ. **3.** ἀπόλ., κυριαρχώ, δεσπίζω, στον ιδ.· ιδίως, κατέχω υποδεέστερο αξίωμα, οἰκεῖον εἴη ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν, σε Ηρόδ.· στην Αθήνα, εἶμαι άρχοντας, σε Δημ.· πρβλ. ἄρχων. **4.** Παθ., διοικούμαι, εξουσιάζομαι, σε Ηρόδ., Αττ.· οἱ ἀρχόμενοι, οι υπήκοοι, σε Ξεν. **ἀρχ-ωδός, ὁ**, πρώτος στην ωδή, πρωτονόαλης, σε Βυζ.

ἄρχων, -οντος, ὁ (μτχ. του ἄρχω)· **1.** κυβερνήτης, διοικητής, αρχηγός, ηγέτης, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** Άρχοντες, οἱ, οι κατεξοχήν άρχοντες της Αθήνας, εννέα στον αριθμό, ο πρώτος καλεῖτο ὁ Ἄρχων ἡ Ἄρχων ἐπώνυμος, ο δεύτερος ὁ Βασιλεύς, ο τρίτος ὁ Πολέμαρχος, οι υπόλοιποι έξι οἱ Θεσμοθέται. **3.** τίτλος για ανώτατους άρχοντες σε άλλες πόλεις, όπως οι Έφοροι στη Σπάρτη, σε Ηρόδ.

***ἄρω**, ριζικός τύπος του ἀραρίσκω, απ' όπου προέρχονται τα ἄρθρον, ἀρμόζω, ἄρτι, ἄρτιος, ἀρτύω κ.λπ.

ἄρῳ[ᾱ], I. μέλ. του ἀείρω, αλλά, **II. ἄρῳ [ᾱ]** του αἶρω.

ἄρωγή, ἡ (ἀρήγω)· **I.** βοήθεια, επικουρία, υπεράσπιση, συνδρομή, προστασία, Ζηνὸς ἀρωγή, βοήθεια που προσφέρεται από τον Δία, σε Όμηρ.

Ιλ.· ἐπ'ἀρωγῇ, ευνοϊκά προς κάποιον, στο ιδ.· ἀρωγὴ νόσου, βοήθεια ενάντια..., σε Πλάτ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, βοήθεια, επικουρία, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄρωγο-ναύτης, -ου, ὁ, βοηθός των ναυτών, σε Ανθ.

ἄρωγός, -όν (ἀρήγω)· **I. 1.** βοηθητικός, εξυπηρετικός, ευνοϊκός, χρήσιμος, τινι, σε Αισχύλ.· ἀπόλ., στον ιδ., Σοφ. **2.** με γεν., ωφέλιμος, βοηθητικός σε, σε Αισχύλ., Σοφ.· πρὸς τι, σε Θουκ. **II.** ως ουσ., βοηθός, επίκουρος, ιδίως στη μάχη, σε Όμηρ. Ιλ.· συνήγορος υπεράσπισης, δικηγόρος, στο ιδ.

ἄρωμα, -ατος, τό, κάθε αρωματικό βότανο, καρπός, μπαχάρι, σε Ξεν.

ἄρωμα, -ατος, τό (ἀρώω), αρόσιμη γη, σιτοφόρα γη, χωράφι, Λατ. argum, σε Αριστοφ.

ἄρώμεναι, Επικ. αντί ἀροῦν, απαρ. του ἀρώω.

ἄρωραῖος, Δωρ. αντί ἀρουραῖος.

ἄρώσιμος, -ον, ποιητ. αντί ἀρόσιμος.

ἄρωστος, -ον, ποιητ. αντί ἄρρωστος, σε Ανθ.

ἄς, επίσης **ἄς** και **ἄς**, **I.** Αιολ. και Δωρ. αντί *ἔως*, **Π.ἄς**, Δωρ. αντί *ἤς*, γεν. θηλ. του *ὄς*, *ῆ*, *ὄ*.

ἄσαι, συνηρ. αντί *άσαι*, απαρ. αορ. α' του *άω*, πληγώνω.

ἄσαι, απαρ. αορ. α' του *ἄω*, χορταίνω· *ἄσαιμι*, ευκτ.

ἄσαι, απαρ. αορ. α' του *ἄδω*.

ἄ-σακτος, -ον (σάττω), αυτός που δεν έχει καταπατηθεί, σε Ξεν.

ἄ-σᾶλᾶμινιος[μῖ], **-ον**, αυτός που δεν έχει πλεύσει, αυτός που δεν μετείχε στην ναυμαχία της Σαλαμίνας, σε Αριστοφ.

ἄ-σάλευτος, -ον (σᾶλεύω), αυτός που δεν έχει διαταραχτεί, ήρεμος, γαλήνιος, ακίνητος, λέγεται για τη θάλασσα· μεταφ., λέγεται για το νου, σε Ευρ.

ἄσαμεν, α' πληθ. αορ. α' του *ἄω*, κοιμάμαι.

ἄσάμινθος, ῆ, μπανιέρα, λουτήρας, σε Ομήρ. Οδ. (άγν. προέλ.).

ἄ-σᾶμος, Δωρ. αντί *ἄ-σημος*.

ἄ-σάνδαλος, -ον (σάνδαλον), αυτός που δεν φορά σανδάλια, ανυπόδητος, σε Βίωνα.

ἄ-σαντος, -ον (σαίνω), αυτός που δεν έχει καταπραϋνθεί, σκληρός, άκαμπτος, σε Αισχύλ.

ἄσάομαι, Παθ. προστ. *ἄσῶ*, μτχ. *ἄσώμενος*, αόρ. α' *ἡσήθην (ἄση)*· αισθάνομαι αηδία ή ναυτία, είμαι αηδιασμένος ή προσβεβλημένος από κάτι, με δοτ., σε Θέογν.· *τὴν ψυχὴν ἄσηθῆναι*, σε Ηρόδ.· *ἄσώμενος ἐν φρεσί*, σε Θεόκρ.

ἄ-σαρκής, -ές (σάρξ), μη σαρκικός, δηλ. πνευματικός, σε Ανθ.

ἄ-σαρκος, -ον (σάρξ), αυτός που δεν έχει σάρκα, ολιγόσαρκος, ισχνός, σε Ξεν.

ἄσασθαι, απαρ. Μέσ. αορ. α' του ἄω, χορταίνω.

ἄσατο, συνηρ. αντί *άασατο*, γ' ενικ. Μέσ. αορ. α' του ἄάω, πληγώνω, βλάπτω.

ἄσάφεια, ἡ, συγκεχυμένη κατάσταση, αοριστία, θολούρα, ασάφεια, σε Πλάτ.

ἄ-σᾶφής, -ές, ακαθόριστος στις αισθήσεις, αμυδρός, δυσδιάκριτος, ασαφής, σε Θουκ. · ή στο μυαλό, συγκεχυμένος, δυσνόητος, σε Σοφ., Θουκ. · νύξ *άσαφεστέρα ἐστίν*, κατά τη διάρκεια της νύχτας βλέπει κανείς λιγότερο καθαρά, σε Ξεν. · επίρρ. -*φῶς*, σκοτεινά, θολά, δυσνότητα, *άσαφῶς ποτέρων ἀρζάντων*, χωρίς να ξέρουμε ποιος άρχισε πρώτος, σε Θουκ.

ἄσάω, μόνο σε Παθ., βλ. **ἄσάομαι**.

ἄ-σβεστος, -ον και -η, -ον· **I.** ἀκόρεστος, αδιάλειπτος, άσβεστος, ασίγαστος, λέγεται για τη φωτιά, σε Ομήρ. Ιλ. · επίμονος, λέγεται για το γέλιο κ.λπ., σε Όμηρ. · *ἄσβεστος πόρος ὠκεανοῦ*, ακατάπαυστη, ασταμάτητη ροή του ὠκεανού, σε Αισχύλ. **II.** ως ουσ., *ἄσβεστος* (ενν. *τίτανος*), ἡ, ασβέστης, σε Πλούτ.

ἄσε, συνηρ. αντί *άασε*, γ' ενικ. αορ. α' του ἄάω, πληγώνω, βλάπτω.

ἄσέβεια, ἡ, ασέβεια, ανευλάβεια, ανιερότητα, σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ.

ἄσεβέω, μέλ. -*ήσω*, **1.** εἶμαι ασεβής, βλασφημῶ, προσβάλλω τους θεούς, *εἷς τινα* ή *εἷς τι*, σε Ηρόδ., Ευρ. · *περί τινα* ή *τι*, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** με αιτ. προσ., αμαρτάνω, σε Αισχύλ. · απ' όπου σε Παθ., *ἡσέβηται οὐδέν*, κανένα αμάρτημα δεν έχει διαπραχθεί, σε Ανδοκ.

ἄσέβημα, -ατος, τό, ασεβής ή βλάσφημη πράξη, ιεροφυλία, σε Θουκ., Δημ.

ἄσεβής, -ές (σέβω), αθεόφοβος, άθεος, ανόσιος, βλάσφημος, σε Σοφ. · *τὸ ἄσεβές* = *ἄσεβεια*, σε Ξεν.

ἄ-σείρωτος, -ον (σειρά), αὐτός που σύρεται από δύο άλογα, σε Ευρ.

ἄσελγαίνω, παρατ. *ἡσέλγαινον*, μέλ. -*ἄνω*, Παθ. παρακ. *ἡσέλγημαι* · συμπεριφέρομαι ασελγῶς, λάγνα, ακολασταίνω, σε Πλάτ. — Παθ., λέγεται για γεγονότα, *τὰ ἡσελγημένα*, έκφυλες πράξεις, ακολασία, σε Δημ.

ἄσέλγεια, ἡ, ασέλγεια, σε Πλάτ., Δημ.

ἄσελγής, -ές, ασελγής, λάγνος, ἀκόλαστος, βίαιος, σε Δημ. · επίρρ., *άσελγῶς πίονες*, υπερβολικά παχείς, χοντροί, σε Αριστοφ. · *άσελγῶς ζῆν*, σε Δημ. (προέλ. από -σελγής είναι αμφίβ.).

ἄ-σέληνος, -ον (σελήνη), αὐτός που δεν έχει φεγγάρι, ασέληνος, νύξ, σε Θουκ.

ἄσεπτέω, = *ἄσεβέω*, σε Σοφ.

ἄ-σεπτος, -ον (σέβω), ανόσιος, βέβηλος, σε Σοφ., Ευρ.

ἄσεσθε, β' πληθ. Μέσ. μέλ. του ἄω, χορταίνω.

ἄσεῦμαι, Δωρ. αντί *ἄσομαι*, μέλ. του ἄδω.

ἄση[ᾶ], ἡ (ἄω, χορταίνω), ναυτία, δυσφορία, λύπη, εκνευρισμός, σε Ηρόδ., Ευρ.

ἄσηθῆναι, απαρ. αορ. α' του ἄσάομαι.

ἄ-σήμαντος, -ον (σημαίνω)· **I.** αὐτός που δεν έχει αρχηγό ή ποιμένα, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ασφράγιστος, ασημείωτος, σε Ηρόδ.

ἄσημος, Δωρ. **ἄ-σᾶμος**, -ον (σῆμα)· **I.** αὐτός που δεν έχει σημείο ή σημάδι, *ἄσημος χρυσός*, άκοπος χρυσός, σε φυσική κατάσταση, σε Ηρόδ. · *ἄσημον ἀργύριον*, σε Θουκ. · *ἄσημα ὄπλα*, όπλα χωρίς σῆμα, σε Ευρ. **II.** λέγεται για θυσίες ή χρησμούς, αὐτός που δεν παρέχει κανένα σημάδι, ακατανόητος, ακατάληπτος, ασαφής, σε Ηρόδ., Τραγ. **III.** αὐτός που δεν αφήνει κανένα σημάδι ή ίχνος, ακαθόριστος, σε Σοφ. · λέγεται για ήχους, άναρθρος, ακατάληπτος, σε Ηρόδ. · *ἄσημα βοῆς* = *ἄσημος βοή*, σε Σοφ. · γενικά,

απαράτρητος, αδιάκριτος, σε Αισχύλ., Σοφ. **IV.** λέγεται για πρόσωπα, πόλεις κ.λπ., ασημαντος, άγνωστος, μικρός, αφανής, σε Ευρ.

ἄ-σήμων, -ον, γεν. -ονος, = ἄσημος III, σε Σοφ.

ἄσθeneia, γεν. -ας, Ιων. -ης, ἡ, **1.** ἔλλειψη δύναμης, αδυναμία, ατονία, νοσηρότητα, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. · ἄσθeneia βίου, πενία, φτώχεια, σε Ηρόδ.

2. ασθένεια, αρρώστια, σε Θουκ.

ἄσθενέω, μέλ. -ήσω, είμαι αδύναμος, άtonος, ασθενικός, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. · ἡσθένησε, αρρώστησε, σε Δημ.

ἄ-σθενής, -ές (σθένος) · I. 1. αυτός που δεν έχει δύναμη, αδύναμος, άtonος, σε Ηρόδ. κ.λπ. · ἄσθενέστερος πόνον ἐνεγκεῖν, πάρα πολύ αδύνατος ώστε να υποστεί πόνο, σε Δημ. · τὸ ἄσθενές = ἄσθeneia, σε Θουκ. **2.** λέγεται ως προς την περιουσία, αδύναμος, φτωχός, άπορος, σε Ηρόδ., Ευρ. · οἱ ἄσθενέστεροι, οι φτωχοί, σε Ξεν. **3.** ασημαντος, οὐκ ἄσθενέστατος σοφιστής, σε Ηρόδ. · λέγεται για ποτάμια, μικρός, μηδαμινός (αυτός που έχει λίγο νερό), στον ίδ. **II.** επίρρ., ἄσθενῶς, ελαφρώς, λίγο, σε Πλάτ. · συγκρ. -έστερον ἢ -έστερα, στον ίδ., Θουκ.

ἄσθενόω, μέλ. -ώσω, αδυνατιζώ, εξασθενίζω, σε Ξεν.

ἄσθμα, -ατος, τό (ἄω, φυσώ, πνέω) · I. μικρή, σύντομη ανάσα, λαχάνιασμα από το μόχθο, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. **II.** γενικά, ανάσα, αναπνοή, σε Μόσχ. · ισχυρή πνοή, φύσημα, σε Ανθ.

ἄσθμαίνω (ἄσθμα), ανασαίνω βαριά, αγκομαχώ, λαχανιάζω, αναπνέω με δυσκολία, για κάποιον που ανασαίνει με κόπο ἢ πεθαίνει, κυρίως σε μτχ. ενεστ., σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀσία[ᾱ], Ιων. -ίη, ἡ, η Ασία, σε Ηρόδ., Αττ. · ἐπίθ. **Ἀσιανός, -ή, -όν**, Ασιατικός κ.λπ. · θηλ. **Ἀσιάς, -άδος · Ἀσίς, -ίδος** (το δεύτερο με ᾱ), σε Αισχύλ., Ευρ. · **Ἀσιάς** (ενν. κιθάρα), η κιθάρα όπως τελειοποιήθηκε στη Λέσβο · επίσης, **Ἀσιάτης**, θηλ. **-ᾱτις**, Ιων. -ήτης, σε Αισχύλ., Ευρ.

Ἀσι-άρχης, -ου, ὁ (ἄρχω), άρχοντας της Ασίας, ανώτατος θρησκευτικός άρχοντας υπό των Ρωμαίων στην επαρχία της Ασίας, σε Κ.Δ.

Ἀσιάς, Ἀσιάτης, βλ. [Ἀσία](#).

Ἀσιᾶτο-γενής, -ές (γίγνομαι), αυτός που έχει Ασιατική καταγωγή, σε Αισχύλ.

ἄ-σίδηρος[ι], -ον, I. αυτός που δεν προέρχεται από σίδηρο, σε Ευρ. · αυτός που δεν είναι κατασκευασμένος από σίδηρο, σε Ανθ. **II.** αυτός που δεν έχει ξίφος, άοπλος, σε Ευρ.

Ἀσιήτις, Ιων. αντί **Ἀσιᾶτις**, βλ. [Ἀσία](#).

ἄ-σικχος, -ον, αυτός που δεν σιχαίνεται, σε Πλούτ. (αμφιβ. προέλ.).

ἄ-σινής, -ές (σίνομαι) · I. 1. αβλαβής, σῶος, λέγεται για πρόσωπα, σε Ομήρ.

Οδ., Ηρόδ. · ασφαλής, ευτυχισμένος στη ζωή, τυχερός, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για πράγματα, αβλαβής, άθικτος, σε Ηρόδ. **II. 1.** Ενεργ., αυτός που δεν βλάπτει, στον ίδ. · μη βλαβερός, σε Ξεν. **2.** αυτός που προστατεύει από το κακό, τη ζημιά, προστατευτικός, σε Αισχύλ. **III.** επίρρ., ἄσινῶς, αγαθά, αθῶα · υπερθ. -έστατα, σε Ξεν.

Ἄσιος[ᾱ], -α, -ον, Ασιατικός, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄσις[ᾱ], -εως, ἡ, λάσπη, όπως αυτή που κατεβάζει ο ποταμός, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀσίς[ᾱ], βλ. [Ἀσία](#).

ἄσιτέω, μέλ. -ήσω, απέχω από το φαγητό, νηστεύω, σε Ευρ., Πλάτ.

ἄσιτία, Ιων. -ίη, ἡ, ἔλλειψη φαγητού, σε Ηρόδ., Ευρ.

ἄ-σίτος, -ον, αυτός που δεν λαμβάνει τροφή, αυτός που νηστεύει, σε Ομήρ. Οδ., Αττ.

ἄσκαλᾶβώτης, -ου, ὁ, κατάστικτη, πιτσιλωτή σαύρα, Λατ. stellio, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

ἄ-σκάλλω, -ον (σκάλλω), αυτός που δεν έχει σκαλιστεί, άσκαφος, σε Θεόκρ. **ἄσκάντης, -ου, ὁ, Ι.** φτωχή κλίνη, αχυρόστρωμα, σε Αριστοφ. **ΙΙ.** φέρετρο, νεκροκρέβατο, σε Ανθ. (ἀγν. προέλ.).

ἄσκαρδᾶμυκτί, επίρρ., χωρίς να κινηθούν τα βλέφαρα, χωρίς να ανοιγοκλείσουν τα βλέφαρα, πολύ γρήγορα, ακαριαία, σε Ξεν.

ἄ-σκαρδᾶμυκτος, -ον (σκαρδαμύσσω), αυτός που δεν ανοιγοκλείνει τα βλέφαρα, αυτός που δεν κινεί τα βλέφαρα, σε Αριστοφ.

ἄσκεθής, -ές, Επικ. αντί *ἀσκηθής*, σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-σκελής, -ές (α ευφωνικό, σκέλλω)· **1.** ταλαιπωρημένος, μαραμένος, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ουδ., *ἀσκελές*, ως επίρρ., βίαια, επιμόνως, πεισματικά, *ἀσκελές ἀεί*, στο ιδ.· ομοίως, *ἀσκελέως ἀεί*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-σκέπαρνος, -ον (σκέπαρνον)· **Ι.** αυτός που δεν έχει πελεκηθεί με τσεκούρι, απελέκτος, σε Σοφ.

ἄ-σκεπτος, -ον (σκοπέω)· **Ι.** απερίσκεπτος, ασυλλόγιστος, αστόχαστος, σε Πλάτ.· επίρρ., *-τως*, απερίσκεπτα, σε Θουκ. κ.λπ. **ΙΙ.** ανεξέταστος, απαρατήρητος, σε Ξεν.

ἄ-σκευής, -ές (σκευή), αυτός που δεν έχει τα εργαλεία της τέχνης του, σε Ηρόδ.

ἄ-σκευος, -ον (σκευή), απaráσκευος, απροετοίμαστος, σε Σοφ.· με γεν., ανεφοδιάστος, άοπλος, στον ιδ.

ἄσκέω, μέλ. *-ήσω*, αόρ. *ἀ΄ ἤσκησα*, παρακ. *ἤσκηκα*· **Ι. 1.** κατασκευάζω τεχνηέντως, επεξεργάζομαι με τέχνη, μορφοποιώ, σε Όμηρ.· *ἀσκήσας*, επιδέξια, στον ιδ. **2.** λέγεται για τον στολισμό, ντύνω επιμελώς, στολίζω, διακοσμώ, κοσμώ, εξωραίζω, σε Ηρόδ. — Παθ., *πέπλοισι Περσικοῖς ἤσκημένη*, σε Αισχύλ. — Μέσ., *σῶμ' ἤσκήσατο*, γύμνασε το σώμα του (το στόλιζε γυμνάζοντάς το), σε Ευρ. **ΙΙ.** στον πεζό λόγο, ασκώ, εξασκώ, γυμνάζω, Λατ. *exercere*, κυρίως για αθλητική άσκηση: **1.** λέγεται για πρόσωπο που γυμνάζεται, σε Αριστοφ.· *ἀσκεῖν τὸ σῶμα εἷς ἢ πρὸς τι*, σ' ένα αντικείμενο ή για κάποιο σκοπό, σε Ξεν. κ.λπ. **2.** με αιτ. του ασκούμενου πράγματος, *ἀσκῶ τέχνην*, σε Ηρόδ.· μεταφ., *ἀσκῶ τὴν ἀλήθειαν*, στον ιδ.· *κακότητα*, σε Αισχύλ.· *ἀσέβειαν*, σε Ευρ. **3.** με απαρ., *ἄσκει τοιαύτη μένειν*, προσπάθησε να παραμείνει, έτσι, σε Σοφ.· *ἀσκέω ἀγαθὰ ποιεῖν*, εξασκούμει στις αγαθές πράξεις, σε Ξεν. **4.** απόλ., ασκούμει, εκπαιδεύομαι, προσπαθώ, κοπιάζω, *οἱ ἀσκοῦντες*, αυτοί που ασκούνται στις αθλητικές ασκήσεις, στον ιδ.

ἄ-σκηθής, -ές, αβλαβής, σώος, άθικτος, ακέραιος, σε Όμηρ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄσκημα, -ατος, τό (ἄσκέω), άσκηση, εξάσκηση, σε Ξεν.

ἄ-σκηνος, -ον (σκήνη), αυτός που δεν έχει σκηνή, υπαίθριος, σε Πλούτ.

ἄσκησις, -εως, ἡ (ἄσκέω)· **Ι.** άσκηση, εξάσκηση, εκγύμναση, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· σε πληθ., ασκήσεις, γυμνάσματα, σε Πλάτ.· με γεν., *ἄσκησίς τινος*, άσκηση για ή σε κάτι, στον ιδ. **ΙΙ.** γενικά, τρόπος ζωής, επάγγελμα, τέχνη, σε Λουκ.

ἄσκητέος, -α, -ον, ρηματ. επίθ. του *ἀσκέω*· **Ι.** που πρέπει να εξασκηθεί, σε Ξεν. **ΙΙ.** *ἀσκητέον*, αυτό που πρέπει κάποιος να ασκήσει, *σοφίαν*, σε Πλάτ.

ἄσκητής, -οῦ, ὁ (ἄσκέω), αυτός που ασκεί, καταγίνεται με οποιαδήποτε τέχνη ή επάγγελμα, *ἀσκητὴς τῶν πολεμικῶν*, σε Ξεν.· ιδίως, αθλητής, αυτός που εξασκεῖται για την παλαίστρα, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἄσκητός, -ή, -όν (ἄσκέω), **Ι. 1.** κατεργασμένος, ψιλοδουλεμένος, σε Ομήρ. Οδ.· ο διακοσμημένος, *πέπλω*, με ένδυμα, *πέπλο*, σε Θεόκρ. **2.** αυτός που μπορεί να αποκτηθεί με άσκηση, σε Πλάτ., Ξεν. **ΙΙ.** λέγεται για πρόσωπα, εκπαιδευμένος, εξασκημένος σ' ένα πράγμα, με δοτ., σε Πλούτ.

ἄ-σκιος, -ον (σκιά), αυτός που δεν έχει σκιά, σύνδενδρος, σε Πίνδ.

Ἀσκληπιός, Δωρ. **-ἄπιός, ὁ**, ο Ασκληπιός, Λατ. Aesculapius, Θεσσαλός ηγεμόνας, διάσημος γιατρός, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταγεν., θεωρήθηκε γιος του Απόλλωνα, προστάτης θεός της Ιατρικής· *Ἀσκληπιάδαι* ή *-ίδαι, οἱ*, όνομα για γιατρούς, σε Θέογν., Σοφ.· **Ἀσκληπιεῖον**, τό, ναός του Ασκληπιού, σε Λουκ.· **Ἀσκληπίειος, -α, -ον**, αυτός που ανήκει στον Ασκληπιό, *Ἀσκληπίεια* (ενν. *ιερά*), η γιορτή του Ασκληπιού, σε Πλάτ.

ἄ-σκοπος, -ον (σκοπέω)· **I.** απερίσκεπτος, άστοχος, σε Ομήρ. Ιλ.· απρόσεκτος σ' ένα πράγμα, με γεν., σε Αισχύλ. **II. 1.** Παθ., αόρατος, αθέατος, σε Σοφ. **2.** αυτός που δεν μπορεί να γίνει ορατός, ακατανότος, ασαφής, σκοτεινός, σε Αισχύλ., Σοφ.· ακατανόητος, ανυπολόγιστος, στο ιδ.

ἄ-σκοπος, -ον (σκοπός), άσκοπος, μάταιος, τυχαίος, σε Λουκ.

άσκός, ὁ, 1. δερμάτινος σάκος, ασκί, τουλούμι, ασκί με κρασί, σε Όμηρ.· *άσκός βοός*, ασκός, σάκος μέσα στον οποίο ο Αίολος είχε τους ανέμους κλεισμένους, σε Ομήρ. Οδ.· *άσκός Μαρσυέω*, ασκός κατασκευασμένος από το δέρμα του Μαρσύα, σε Ηρόδ.· *κοιλιά*, σε Ευρ. **2.** παροιμ. χρήση, *άσκον δείρειν τινα*, γδέρνω κάποιον ζωντανό, *κακομεταχειρίζομαι, κακοποιώ*, σε Αριστοφ.· *άσκός δεδάρθαι*, σε Σόλων.

Ἀσκώλια, τά (άσκός), δεύτερη μέρα των αγροτικών Διονυσίων (τα μικρά ή κατ' αγρούς) όπου χόρευαν πάνω σε φουσκωμένα ασκιά, Λατ. "unctos saluere per utres".

άσκολιάζω, μέλ. -σω, χορεύω όπως στα *Ἀσκώλια*, σε Αριστοφ.

ἄσκωμα, -ατος, τό (άσκός), δέρμα που χρησίμευε στην εύκολη κίνηση του κουπιού, έμπαινε γύρω από τον σκαλμό για να κάνει την κωπηλατική κίνηση πιο εύκολη, σε Αριστοφ.

ἄσμα, -ατος, τό (ἄδω), άσμα, λυρική ωδή ή τραγούδι, σε Πλάτ.

ἄσμάτο-κάμπτης, -ου, ὁ (κάμπτω), αυτός που τραγουδά με τσακίσματα της φωνής του, σε Αριστοφ.

άσμενίζω, μέλ. -σω, είμαι πολύ ευχαριστημένος, σε Πολύβ.

ἄσμενος, -η, -ον (ἡδομαι, μτχ. παρακ. ἡσμένοσ)· πολύ ευχαριστημένος, χαρούμενος, πάντα με ρήμα, *φύγεν᾽άσμενος*, διέφυγε ευχάριστα ή ήταν χαρούμενος που είχε διαφύγει, σε Όμηρ. κ.λπ.· *έμοι δέ κεν άσμένω εἴη*, πόσο χαρούμενο θα με έκανε! σε Ομήρ. Ιλ.· *άσμένω δέσοι νύξ άποκρύψει φάος*, θα χαρείς όταν η νύχτα αποκρύψει το φως, σε Αισχύλ.· *επίρρ., άσμένως*, μετά χαράς, ευχάριστα, πρόθυμα, στον ιδ., Ευρ.· *υπερθ., άσμεναίτατα, -έστατα*, σε Πλάτ.

ἄσομαι, μέλ. του ἄδω.

άσοφία, ή, απερίσκεψία, ηλιθιότητα, σε Πλούτ., Λουκ.

ἄσοφος, -ον, απερίσκεπτος, ηλίθιος, ανόητος, σε Θέογν.

άσπάζομαι, μέλ. -άσομαι, αποθ.: **1.** υποδέχομαι ευχάριστα, χαιρετίζω ευγενικά, Λατ. salutare, *τινα*, σε Όμηρ. κ.λπ.· ως συνηθισμένος τρόπος συνάντησης, *άσπάζομαί σε ή άσπάζομαι μόνο*, σε Αριστοφ.· *πρόσωθεν αὐτήν άσπάζομαι*, την χαιρετώ από σεβαστή απόσταση, δηλ. κρατιέμαι μακριά απ' αυτή, την αποφεύγω, σε Ευρ.· επίσης, αποφεύγω, στον ιδ., Ξεν. **2.**

εναγκαλίζομαι, φιλώ, χαϊδεύω, θωπεύω, σε Αριστοφ.· λέγεται για σκύλους, Λατ. blandiri, σε Ξεν. **3.** λέγεται για πράγματα, επιζητώ πρόθυμα, επιδιώκω, Λατ. amplector, *άσπάζομαι τὸν οἶνον*, σε Πλάτ. **4.** *άσπάζομαι ὅτι*, δέχομαι με χαρά, σε Αριστοφ.

ἄ-σπαίρω (α ευφωνικό, σπαίρω), ασθμαίνω, αγκομαχώ, τινάζομαι σπασμωδικώς, σπαρταρώ, λέγεται για κάποιον που πεθαίνει, σε Όμηρ., Ηρόδ.· αλλά, *μοῦνος ἤσπαιρε*, ήταν ο μόνος που ακόμα αντιστεκόταν, σε Ηρόδ. **ἄσπάλαθος**, ὁ ἢ ἡ, ασπάλαθος, αγκαθωτό χαμόδεντρο, που παράγει ευωδιαστό λάδι, σε Θέογν.· και ως είδος βασανιστηρίου, σε Πλάτ. (ἀγν. προέλ.).

ἄ-σπαρτος, -ον (σπείρω)· **1.** λέγεται για τη γη, άσπαρτος, ακαλλιέργητος, σε Ομήρ. Οδ. **2.** λέγεται για φυτά, αυτός που δεν σπέρνεται, αυτός που φυτρώνει μόνος του, αυτοφυής, στο ίδ.

ἄσπάσιος, -α, -ον και -ος, -ον (ἄσπάζομαι)· **I.** ευπρόσδεκτος, καλοδεχούμενος, σε Όμηρ. **II.** πολύ ευχαριστημένος, χαρούμενος, στον ίδ.· *επίρρ. -ίως*, χαρούμενα, μετά χαράς, στον ίδ., Ηρόδ.

ἄσπασμα, -ατος, τό (ἄσπάζομαι), χαιρετισμός, ιδίως σε πληθ., εναγκαλισμοί, σε Ευρ.

ἄσπασμός, ὁ, χαιρετισμός, εναγκαλισμός, φίλημα, σε Θέογν., Κ.Δ.

ἄσπαστός, -ή, -όν, = ἄσπάσιος, ευχάριστος, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· *επίρρ., -τως*, στον ίδ.

ἄ-σπειστος, -ον (σπένδω), αυτός που δεν καταπραύνεται από σπονδές, αδιάλλακτος, ανυποχώρητος, σε Δημ.

ἄ-σπερμος, -ον (σπέρμα), αυτός που δεν έχει σπόρους ή απογόνους, άσπορος ή άτεκνος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-σπερχές (α ευφωνικό, σπέρχω), ουδ., χρησιμ. ως επίρρ., εσπευσμένα, σφοδρά, βίαια, σε Όμηρ.

ἄ-σπετος, -ον (εἰπεῖν), ανείπωτος, ανέκφραστος, απερίγραπτα μεγάλος, σε Όμηρ.· ουδ. ως επίρρ., *ἀνείπωτα*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄσπιδ-αποβλής, ἡ (ἀποβάλλω), αυτός που πετά μακριά την ασπίδα του, ρίψασπις, σε Αριστοφ.

ἄσπιδη-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει ασπίδα, φέρασπις, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄσπιδιώτης, ὁ (ἄσπῖς), αυτός που φέρει ασπίδα, πολεμιστής, ασπιδοφόρος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄσπιδό-δουπος, -ον, αυτός που κάνει κρότο, θορυβεῖ με τις ασπίδες, σε Πίνδ.

ἄσπιδο-πηγεῖον, τό (πήγνυμι), εργαστήριο κατασκευαστή ασπίδων, ασπιδοποιού, σε Δημ.

ἄσπιδ-οὔχος, ὁ (ἔχω), αυτός που έχει ασπίδα, ασπιδοφόρος, σε Ευρ.

ἄσπιδο-φέρμων, -ον (φέρβω), αυτός που τρέφεται, ζει από την ασπίδα, δηλ. από τον πόλεμο, πολεμικός, σε Ευρ.

ἄ-σπίλος, -ον (σπίλος), αυτός που δεν έχει κηλίδα, σημάδι, ακηλίδωτος, σε Ανθ., Κ.Δ.

ἄσπῖς, -ίδος, ἡ, I. 1. στρογγυλή ασπίδα, Λατ. *clipeus*, από δέρμα βοδιού, καλυμμένη με μεταλλικές πλάκες, με προεξοχή (*ὀμφαλός*) στη μέση, διακοσμημένη με αραποσιτιά (*θύσανοι*)· αντίθ. προς την στενόμακρη ασπίδα (*ὄπλον*, Λατ. *scutum*) που χρησιμοποιείται από τους οπλίτες (*ὀπλίται*). **2.** στον πεζό λόγο, για να δηλώσει το σώμα των στρατιωτών, *ὀκτακισχίλῃ ἄσπῖς*, οκτώ χιλιάδες στρατιώτες οπλισμένοι, σε Ηρόδ. **3.** σε στρατιωτικές φράσεις: *ἐπ' ἄσπιδας πέντε καὶ εἴκοσι τάσσασθαι*, σε βάθος είκοσι πέντε ανδρών, σε Θουκ.· *ἐπ' ἄσπιν, παρ' ἄσπιν* (αντίθ. *ἐπὶ δόρυ*), προς τα αριστερά ή στα αριστερά, επειδή η ασπίδα κρατιόταν από το αριστερό χέρι, σε Ξεν.· *παρ' ἄσπιν στήναι*, στέκομαι στη μάχη, σε Ευρ. **II.** ασπίδα, φίδι Αιγυπτιακό, σε Ηρόδ.

ἀσπιστήρ, -ῆρος, ὁ, = το επόμ., σε Σοφ., Ευρ.

ἀσπιστής, -οῦ, ὁ, αυτός που είναι οπλισμένος με ασπίδα, πολεμιστής, γεν. πληθ. *ἀσπιστάων*, σε Ομήρ. Ιλ.· ως επίθ., *ἀσπισται μόχθοι τευχέων*, δηλ. η ασπίδα του Αχιλλέα, σε Ευρ.

ἀσπίστωρ, -ορος, ὁ, = το προηγ., *κλόνοι ἀσπίστορες*, σύγκρουση ασπιδοφόρων πολεμιστών, σε Αισχύλ.

ἄ-σπλαγχνος, -ον (σπλάγγνον), αυτός που δεν έχει σπλάγχνα ή καρδιά· μεταφ., άκαρδος, άψυχος, δειλός, σε Σοφ.

ἄ-σπονδος, -ον (σπονδή)· **I.** αυτός που δεν προσφέρει σπονδές, λέγεται για κάποιον θεό, στον οποίο δεν χύνονται χοές, *ἄσπονδος θεός*, δηλ. θάνατος, σε Ευρ. **II. 1.** αυτός που δεν κάνει κανονική ανακωχή (που επικυρώνεται με *σπονδαί*), σε Θουκ.· *ἀσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι*, πήραν τους νεκρούς τους χωρίς σπονδές, στον ιδ.· *τὸ ἄσπονδον*, διατήρηση μιας συμφωνίας ή συνθήκης με άλλους, ουδετερότητα, στον ιδ. **2.** αυτός που δεν δέχεται καμία ανακωχή, αδιάλλακτος, θανάσιμος, Λατ. *internecinus*, λέγεται για τον πόλεμο, σε Αισχύλ., Δημ.

ἄ-σπορος, -ον (σπείρω), = *ἄσπαρτος*, σε Δημ.

ἄ-σπούδαστος, -ον (σπουδάζω), αυτός που δεν αναζητά με ζήλο κάτι, αυτός που δεν αξίζει να τον ζητά κανείς, επιβλαβής, σε Ευρ.

ἄ-σπουδί[τι] ή -εῖ (σπουδή), επίρρ., χωρίς ζήλο, χωρίς προσπάθεια, αισχρά, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄσσα, I. Ιων. αντί *ἄτινα*, ουδ. πληθ. του *ὅστις*, τα οποία, εκείνα τα οποία, ό,τι, οτιδήποτε, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ. **II. ἄσσα**, Ιων. αντί *τινά*, μερικά, *ὅποιοι ἄσσα*, τι λογής; σε Ομήρ. Οδ.· *πόσ' ἄττα*; σε Αριστοφ.

ἄσσάριον, τό, υποκορ. του Λατ. *as*, πολύ μικρό, λεπτό νόμισμα, σε Κ.Δ., Πλούτ.

ἄσσον, συγκρ. επίρρ. του *ἄγχι*, κοντύτερα, εγγύτερα, πιο κοντά, σε Όμηρ.· με γεν., *ἄσσον ἐμεῖο*, πιο κοντά σε μένα, σε Ομήρ. Ιλ.· με διπλό συγκρ., *μᾶλλον ἄσσον*, σε Σοφ.· απ' όπου, ως νέος συγκρ., *ἄσσοτέρω*, με ή χωρίς γεν., σε Ομήρ. Οδ.· υπερθ., *ἄσσοτάτω*, σε Ανθ.· απ' όπου, επίθ. *ἄσσοτάτος*, στον ιδ. **Ἀσσύριοι[οῖ]**, οἱ, οι Ασσύριοι, σε Ηρόδ.· **Ἀσσυρία**, Ιων. **-ίη** (ενν. *γῆ*), ή, η χώρα Ασσυρία, στον ιδ.

ἄσσω, Αττ. συνηρ. αντί *ἄϊσσω*.

ἄ-στάθης, -ές (ἵσταμαι), ασταθής, άστατος, αβέβαιος, σε Ανθ.

ἄ-στάθμητος, -ον (σταθμάομαι), ασταθής, άστατος, *άστέρες*, σε Ξεν.· *ὁ δῆμος ἀστάθμητον πρᾶγμα*, σε Δημ.· αβεβαιότητα της ζωής, σε Ευρ.· *τὸ ἀστάθμητον*, το αβέβαιο, σε Θουκ.

ἄστακτί, επίρρ., όχι με σταγόνες, δηλ. αφθόνως, σε Σοφ., Πλάτ.

ἄστακτος, αυτός που δεν στάζει, αυτός που ρέει, σε Ευρ.

ἄ-στάλακτος, -ον (σταλάσσω), αυτός που δεν στάζει, σε Πλούτ.

ἄστάνδης, ὁ, ταχυδρόμος, αγγελιαφόρος, Περσική λέξη, σε Πλούτ.

ἄ-στασίαστος, -ον (στασιάζω), αυτός που δεν διαταράσσεται από στάσεις, διχόνοιες, σε Θουκ.· λέγεται για προσωπα, ελεύθερος από κομματικό πνεύμα, μη φατριαστικός, σε Πλάτ.

ἄστατέω, μέλ. *-ήσω*, είμαι ασταθής, περιπλανιέμαι, σε Κ.Δ.

ἄ-στάτος, -ον (ἵσταμαι), ασταθής, σε Πλούτ.

ἄσταφιδίτης, -ου, ὁ, θηλ. **-ίτις, -ιδος**, αυτός που προέρχεται από σταφίδες, σε Ανθ.

ἄ-σταφίς, -ίδος, ή (*α ευφωνικό, σταφίς*), ως περιληπτικό ουσιαστικό, αποξηραμένα σταφύλα, σταφίδες, Λατ. *uva passa*, σε Ηρόδ.

ἄ-σταῖχος, -υος, ὁ (α ευφωνικό, σταχύς), στάχυ από σιτηρά, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἄ-στεγαστος, -ον (στεγάζω), ἀκάλυπτος, διὰ τὸ ἀστεγαστον, ἐπειδὴ δεν υπήρχε στέγη, σε Θουκ.

ἄστείζομαι, αποθ., μιλῶ ευφυῶς, αστειεύομαι, σε Πλούτ.

ἄστεϊος, -α, -ον (ἄστν), αὐτός που προέρχεται ἀπὸ τὴν πόλη, ἀπ' ὅπου, ὅπως Λατ. urbanus, αὐτός που ἀνατράφηκε στὴν πόλη, ευγενής, ευγενικός, ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀγροϊκος, σε Πλάτ.· ἐξευγενισμένος, λεπτός, χαριτωμένος, ευφυής, ἐξυπνος, σε Ἀριστοφ., Πλάτ.· εἰρων., ἀστεῖον κέρδος, ωραῖο κέρδος..., σε Ἀριστοφ.

ἄ-στεμφής, -ές (στέμβω)· 1. ἀκίνητος, ἀδιάσειστος, ἀμετάτρεπτος, σε Ομήρ. Ιλ.· ἀστεμφές ἔχεσκε [τὸ σκῆπτρον], τὸ κράτησε ὀρθίῳ καὶ ἀκίνητο, στο ἰδ.· ἐπίρρ., ἀστεμφέως ἐχέμεν, εσεῖς νὰ τὸν βαστάτε γερά, σε Ομήρ. Οδ.· ἐπίσης, ουδ. ἀστεμφές, ὡς ἐπίρρ., ἀκαμπτα, γερά, σταθερά, σε Μόσχ. **2.** λέγεται γιὰ πρόσωπα, σταθερός, ἀκαμπτος, ἀλύγιστος, σε Θεόκρ.

ἄ-στενάκτος, -ον (στενάζω), αὐτός που δεν βγάζει στεναγμό ἢ βογκητό, ἀγόγγυστος, σε Σοφ., Ευρ.

ἄστέον, ρημ. ἐπίθ. τοῦ ἄδω, αὐτό που πρέπει νὰ ἐγκωμιαστεί, νὰ ἐξυμνηθεῖ, σε Ἀριστοφ., Πλάτ.

ἄ-στεπτος, -ον (στέφω), αὐτός που δεν ἔχει στέμμα, σε Ευρ.

ἄ-στεργ-άνωρ[ἄν], -ορος, ὁ, ἡ (στέργω, ἀνήρ), που δεν ἀγαπά τοὺς ἄντρες, που ἀποφεύγει τὸ γάμο, σε Αἰσχύλ.

ἄ-στεργής, -ές (στέργω), ἀνεπιθύμητος, ἀδυσώπητος, μισητός, σε Σοφ.

ἄστερόεις, -εσσα, -εν (ἀστήρ)· I. ἐνάστρος, γεμάτος ἀστέρια, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ὅμοιος με ἀστέρι, αὐτός που λάμπει σαν ἀστέρι, στο ἰδ.

ἄ-στεροπή, ἡ (α ευφωνικό, στεροπή), ἀστραπή, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄστεροπητής, -οῦ, ὁ, αὐτός που ἀστράφτει, λέγεται γιὰ τὸν Δία, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄστερ-ωπός, -όν (ἀστήρ, ὥψ)· I. ἀστεροειδής, λαμπρός, σε Ευρ. **II.** ἐνάστρος, στον ἰδ.

ἄ-στέφᾱνος, -ον, αὐτός που δεν ἔχει στεφάνι, ἀστεφάνωτος, σε Ευρ.

ἄ-στεφάνωτος, -ον (στεφανόω), ἀστεφάνωτος, αὐτός που δεν εἶναι στεφανωμένος, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀστή, ἡ, θηλ. τοῦ ἀστός, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ἄ-στηλος, -ον (στήλη), αὐτός που δεν ἔχει ἐπιτύμβια στήλη, σε Ἀνθ.

ἀστήρ, ὁ, γεν. -έρος, δοτ. πληθ. ἄστρασι (ὄχι ἀστράσι)· **1.** ἀστέρι, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· πρβλ. [ἄστρον](#). **2.** φλόγα, φῶς, φωτιά, σε Ευρ. (ἡ √ΣΤΕΡ, α ευφωνικό, πρβλ. Λατ. stella, δηλ. ster-ula).

ἄ-στήρικτος, -ον (στηρίζω), αὐτός που δεν εἶναι σταθερός, ἀσταθής, σε Ἀνθ., Κ.Δ.

ἄ-στίβής, -ές (στείβω)· 1. ἀπάτητος, σε Αἰσχύλ.· ἔρημος, ἄβατος, σε Σοφ. **2.** αὐτός που δεν πρέπει νὰ πατηθεῖ, ἱερός, στον ἰδ.

ἄ-στίβος, -ον, = τὸ προηγ., σε Ἀνθ.

ἀστικός, -ή, -όν (ἄστν)· I. αὐτός που ἀνήκει σε πολιτεία ἢ πόλη, ἀντίθ. πρὸς τὴν ἐξοχή, σε Αἰσχύλ.· τὰ ἀστικά Διονύσια (ἐπίσης καλοῦνται τὰ κατ' ἄστν), σε Θουκ. **II.** ὅπως τὸ ἀστεῖος, ευγενικός, ὁμορφος, ωραῖος, λεπτός, χαριτωμένος, ἀστικά (ὡς ἐπίρρ.), σε Θεόκρ.

ἄ-στικτος, -ον (στίζω), αὐτός που δεν εἶναι σηματοδεδεμένος με στίγματα, ἀκηλίδωτος, αὐτός που δεν ἔχει τατουάζ, σε Ηρόδ.

ἄ-στέγγιστος, -ον (στέγγις), αὐτός που δεν ἔχει ξυστεῖ, καθαριστεῖ, σε Ἀνθ.

ἄ-στολος, -ον, άντυτος, ανεφοδίαστος, λέγεται για το πορθμείο του Χάροντα, χρησιμ. με τον ίδιο τρόπο όπως *γάμος, ἄγαμος*, σε Αισχύλ.

ἄ-στομος, -ον (στόμα) · I. αυτός που δεν έχει στόμα· λέγεται για τα άλογα, ατίθασος, δύστροπος, σε Σοφ. **II.** λέγεται για σκύλους, αυτός που έχει μαλακό στόμα, ανίκανος να κρατήσει κάτι με τα δόντια, που δεν μπορεί να δαγκώσει, σε Ξεν. **III.** λέγεται για μέταλλα, μαλακός, αυτός που δεν έχει αιχμηρά άκρα, σε Πλούτ.

ἄ-στονάχης, -ον (στοναχέω), αυτός που αφαιρεί τους στεναγμούς, παρηγορητικός, σε Ανθ.

ἄ-στοργος, -ον (στοργή), αυτός που δεν έχει φυσική στοργή, σε Αισχίν.· *ᾠστοργος* (δηλ. ὁ ἄστοργος), άκαρδος, σκληρός, σκληρόκαρδος, σε Θεόκρ.

ἄστός, ὁ (ἄστν), κάτοικος της πόλης, αστός, πολίτης, σε Όμηρ., Αττ.

ἄστος, Αττ. συνηρ. αντί *ἄϊστος*.

ἄστοχέω, μέλ. -ήσω, χάνω το στόχο, αστοχώ, αποτυγχάνω σε κάτι, *τινοςή περί τινος*, σε Πολύβ.· *περί τι*, σε Κ.Δ.

ἄ-στοχος, -ον, αυτός που χάνει το στόχο, αυτός που στοχεύει άσχημα, λανθασμένα σε, *τινος*, σε Πλάτ., Ανθ.

ἄστράβη, ἡ, σαμάρι μουλαριού, αναπauτικά φοδραρισμένη σέλα, σε Δημ. (αμφίβ. προέλ.).

ἄ-στράβης, -ές, = ἄ-στραφής, αυτός που δεν είναι στραβός, ίσιος, σε Πλάτ.

ἄστράῳαίζω, μέλ. -σω (*ἄστράγαλος*), παίζω με τους αστραγάλους (*ἄστράῳαλοι*), σε Πλάτ.

ἄστράῳαλεις, -εως, ἡ, το παιχνίδι με τους αστραγάλους (*ἄστράῳαλοι*), σε Αριστ.

ἄστράῳαλος[τρά], ὁ · **I.** ένας από τους σπονδύλους, σε Όμηρ. **II.** το εξόγκωμα στην άρθρωση του ποδιού, Λατ. talus, σε Ηρόδ., Θεόκρ. **III.** πληθ.

ἄστράγαλοι, ζάρια ή το παιχνίδι που παίζεται με τα ζάρια, σε Όμηρ. Ιλ., Ηρόδ.· αρχικά ήταν κατασκευασμένα από κόκκαλα αρθρώσεων, και ποτέ δεν είχαν περισσότερες από τέσσερις επίπεδες πλευρές, ενώ οι κύβοι είχαν έξι· έπαιζαν ρίχνοντας τέσσερις με το χέρι· η καλύτερη ρίψη (*βόλος*), όταν το κάθε ζάρι είχε διαφορετικό αριθμό, λεγόταν *Άφροδίτη*, Λατ. jactus Veneris· η χειρότερη, όταν όλα είχαν τον ίδιο αριθμό, *Κύων*, Λατ. canis (αμφίβ. προέλ.).

ἄστραπή[ἄ], ἡ, = ἄστεροπή, στεροπή · **1.** λάμψη της αστραπής, αστραπή, σε Ηρόδ., σε Αττ.· στον πληθ., αστραπές, σε Αισχύλ., Σοφ. **2.** οποιοδήποτε έντονο φως, λαμπάδα, σε Κ.Δ.

ἄστράπηφορέω, μέλ. -ήσω, αυτός που φέρει αστραπές, σε Αριστοφ.

ἄστράπη-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που απαστράφτει, σπινθηροβόλος, σε Ευρ.

ἄστράπτω (α ευφωνικό, *στράπτω*, πρβλ. [ἄ-στερόπη](#)), παρατ. *ἤστραπτον*, Ιων.

ἄστράπτεσκον· αόρ. α' *ἤστραψα* · **I. 1.** αστράφτω, εκτοξεύω αστραπές, λέγεται για τους οίωνους που στέλλονται από τον Δία, σε Όμηρ. Ιλ., Αριστοφ. **2.** απρόσ., *ἄστράπτει*, αστράφτει, *ἤστραψε*, *άστραψε*, σε Αττ. **II.** αστράφτω, φωτίζω όπως η αστραπή, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.· με σύστ. αντ., *έξ ὀμμάτων*, δ' *ἤστραπτε σέλας* (ενν. *Τυφών*), εξακόντισε φλόγες από τα μάτια του, σε Αισχύλ.

ἄστρασι (όχι *ἄστράσι*), δοτ. του *ἄστήρ*.

ἄ-στράτεια, ἡ, 1. εξάιρεση από την υπηρεσία του στρατού, σε Αριστοφ. **2.** αποφυγή της υπηρεσίας του στρατού, το οποίο στην Αθήνα θεωρείτο βαρύ αδίκημα, *φεύγειν γραφήν ἄστρατείας*, κατηγορούμαι για..., στον ίδ.· *ἄστρατείας ἄλῶναι, ὀφλεῖν*, καταδικάζομαι για..., σε Ρήτ..

ἀ-στράτευτος[ᾱ], -ον (στρατεύω), αυτός που δεν εκτελεί στρατιωτική υπηρεσία, αυτός που δεν υπηρέτησε ποτέ ως στρατιώτης, σε Αριστοφ.

ἀ-στρᾶφής, -ές (στρέφω), = το επόμ., σε Σοφ.

ἄ-στρεπτος, -ον, 1. = ἄστροφος, σε Θεόκρ.· επίρρ. -τεί, σε Ανθ. **2.** άκαμπτος, αλύγιστος, στον ίδ.

ἀστρο-γείτων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που βρίσκεται κοντά στα αστέρια, σε Αισχύλ.

ἀστρό-θετος, -ον, αστρονομικός, σε Ανθ.

ἀστρολογία, ή, αστρονομία, σε Ξεν.

ἀστρο-λόγος, -ον (λέγω), = ἄστρονόμος, σε Ξεν.

ἄστρον, τό, κυρίως σε πληθ., αστέρια, σε Όμηρ., Αττ.· σε ενικ., λέγεται κυρίως για τον Σείριο, σε Ξεν. κ.λπ.· πρβλ. [ἄστίη](#).

ἀστρονομέω, μέλ. -ήσω, σπουδάζω αστρονομία, σε Αριστοφ.

ἀστρονομία, ή, αστρονομία, επιστήμη μελέτης του ουρανού, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.

ἀστρονομικός, -ή, -όν, ειδικευμένος στην αστρονομία, αυτός που σχετίζεται με την αστρονομία, σε Πλάτ.

ἀστρο-νόμος, ό (νέμω), αστρονόμος, αστεροσκόπος, σε Πλάτ.

ἄ-στροφος, -ον (στρέφω), αυτός που δεν στρέφεται ολόγυρα ή πίσω, αμετάβολος, ακίνητος, Λατ. irretortus, ὄμματα, σε Αισχύλ.· ἀφέρπειν ἄστροφος, φύγε μακριά χωρίς να γυρίσεις πίσω, σε Σοφ.

ἀστρῶς, -α, -ον (ἄστρον), έναστρος, σε Ανθ.· ἄστρῶα ἀνάγκη, ο νόμος των ἀστρων, στο ίδ.

ἀστρο-ωπός, -όν, = ἄστερ-ωπός, σε Ευρ.

ἄ-στροτος, -ον, αυτός που δεν έχει κρεβάτι ή κλίνη, σε Πλάτ.· μεταφ., αυτός που δεν είναι λείος, τραχύς, ανώμαλος, απότομος, σε Ευρ.

ἄστυ, τό, Επικ. γεν. -εος, σε Αττ. -εως· Αττ. πληθ. **ἄστη· I.** πολιτεία, πόλη, σε Όμηρ. κ.λπ.· Σούσων ἄστυ, η πόλη Σούσα, σε Αισχύλ.· ἄστυ Θήβης, σε Σοφ.

II. οι Αθηναίοι ονόμαζαν την Αθήνα Ἄστυ, όπως οι Ρωμαίοι καλούσαν τη Ρώμη Urbs, κυρίως χωρίς το άρθρο (κατά το κοινώς λεγόμενο, «βρίσκομαι στην πόλη», «πηγαίνω στην πόλη»), σε Αριστοφ.

ἀστυ-άναξ, -ακτος, ό, άρχοντας της πόλης, βασιλιάς, επίθ. ορισμένων θεών, σε Αισχύλ.· σε Όμηρ., μόνο ως κύριο όνομα.

ἀστυ-βοώτης, -ου, ό (βοάω), αυτός που διαλαλεί απ' άκρη σ' άκρη στην πόλη, λέγεται για τον κήρυκα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀστυ-γείτων, -ον, γεν. -ονος, **1.** κοντινός ή γειτονικός σε μια πόλη, σε Ηρόδ., Αισχύλ. **2.** ως ουσ., γειτονικός σε μια πόλη, γειτνιαζών, όμορος, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἄστυ-δε, επίρρ., προς την πόλη, σε Όμηρ.

ἀστυ-δρομέομαι, Παθ., λεηλατούμαι από επιδρομείς, σε Αισχύλ.

ἄ-στυλος, -ον, αυτός που δεν έχει στύλο ή υποστήριγμα, σε Ανθ.

ἀστυ-νίκος πόλις, (νίκη), ή, Αθήνα η νικηφόρος πόλη, σε Αισχύλ.

ἀστυνομέω, μέλ. -ήσω, είμαι ἀστυνόμος, σε Δημ.

ἀστυνομία, ή, το επάγγελμα του αστυνόμου (ἀστυνόμος), σε Αριστ.

ἀστυνομικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει σε αστυνόμο (ἀστυνόμος) ή το επάγγελμά του, σε Πλάτ.

ἀστυ-νόμος, ό (νέμω)· I. αυτός που προστατεύει την πόλη, θεοί, σε Αισχύλ.· ὄργαι ἀστυνόμοι, ήθη της κοινωνικής συμβίωσης, σε Σοφ. **II.** ως ουσ., άρχοντας της Αθήνας που είχε την επιμέλεια της αστυνομίας, των οδών και

των δημόσιων κτιρίων· πέντε άρχοντες για την Αθήνα και πέντε για τον Πειραιά, δέκα συνολικά, σε Πλάτ. κ.λπ.

άστυ-οχος, -ον (ἔχω), αυτός που προστατεύει την πόλη, σε Ανθ.

ά-στυφέλικτος, -ον (στυφελίζω), ακίνητος, αδιατάρακτος, αδιάσειστος, σε Ξεν.

ά-στυφελος, -η, -ον και -ος, -ον, αυτός που δεν είναι τραχύς, ομαλός, σε Θέογν., Ανθ.

ά-συγγνώμων, -ον, γεν. -ονος, αυτός που δεν συγχωρεί, αμείλικτος, ανηλεής, σε Δημ.

ἀ-συγκέραστος, -ον (συγκεράννυμι), μη αναμειγμένος, αμιγής, σε Ανθ.
ἀ-συγκόμιστος, -ον (συγκομίζω), αυτός που δεν έχει συλλεγεί, σε Ξεν.
ἀ-σύγκριτος, -ον (συγκρίνω), αυτός που δεν συγκρίνεται, ανόμοιος, σε Πλούτ.

ἀ-συκοφάντητος, -ον (συκοφαντέω), αυτός που δεν ενοχλείται από συκοφαντίες, μη διαβαλλόμενος, σε Αισχίν., Λουκ.

ἀσυλαῖος, -α, -ον (ἄ-συλος), αυτός που παρέχει άσυλο, σε Πλούτ.

ἀ-σύλητος, -ον (συλάω), αβεβήλωτος, απαραβίαστος, σε Ευρ.

ἀσυλία, ἡ (ἄσυλος), ιερό, απαραβίαστο, λέγεται για τους ικέτες, σε Αισχύλ.

ἀ-συλλόγιστος, -ον (συλλογίζομαι), αυτός που δεν συλλογίζεται ορθά, παράλογος· επίρρ. -τως, *ἀσυλλογίστως ἔχειν* τινός, είμαι ανίκανος να σκεφτώ, να συλλογιστώ ορθά σχετικά με κάτι, σε Πλούτ.

ἄ-σῦλος, -ον (σύλη)· I. ασφαλής από τη βία, απαραβίαστος, λέγεται για πρόσωπα που αναζητούν προστασία, σε Ευρ.· με γεν., *γάμων ἄσυλος*, ο ασφαλής από το γάμο, στον ίδ. **II.** λέγεται για τόπους, *γῆν ἄσυλον παρασχεῖν*, καθιστώ τη χώρα ασφαλές καταφύγιο, στον ίδ.

ἀ-σύμβᾶτος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύμβατος, -ον (συμβαίνω), αυτός που δεν έρχεται σε συμβιβασμό, σε Θουκ.· επίρρ., -τως ἔχειν, είμαι αδιάλλακτος, ασυμβίβαστος, σε Σοφ.

ἀ-σύμβλητος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύμβλητος, -ον (συμβάλλω), αυτός που δεν μπορεί να συγκριθεί, απαράμιλλος, αμίμητος, ασυναγώνιστος, σε Σοφ.

ἀ-σύμβολος, -ον, αυτός που δεν πληρώνει τη συνεισφορά ή το μερίδιο του (*συμβολαί*), Λατ. *immunis, δειπνεῖν ἀσύμβολον*, σε Αισχίν.

ἀσυμμετρία, ἡ, έλλειψη της αναλογίας ή αρμονίας, σε Πλάτ.

ἀ-σύμμετρος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύμμετρος, -ον, I. αυτός που δεν έχει κοινό μέτρο, αρμονία, *τινι* με κάτι, σε Πλάτ.· *πρός τι*, σε Πλούτ. **II.** ασύμμετρος, δυσανάλογος, σε Ξεν.

ἀ-συμπᾶγής, -ές (συμπήγνυμι), αυτός που δεν είναι συμπαγής, πυκνός, σφιχτός, σε Λουκ.

ἀ-συμπᾶθής, -ές, αυτός που δεν έχει συμπάθεια σε κάποιον, *τινι*, σε Πλούτ.

ἀ-σύμφορος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύμφορος, -ον, αυτός που δεν συμφέρει, απρόσφορος, ανώφελος, σε Ησίοδ.· με δοτ., ακατάλληλος για κάτι, επιβλαβής, σε Ευρ., Θουκ.· επίσης, ἔξ ή *πρός τι*, στον ίδ.· επίρρ., -ρως, σε Ξεν.

ἀ-σύμφωνος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύμφωνος, -ον, αυτός που δεν συμφωνεί στον ήχο, σε Πλάτ.· μεταφ., ο διαφωνών, *τινι*, σε αντίθεση με κάποιον άλλο, στον ίδ.· *πρός τινα*, σε Κ.Δ.

ἀ-σύμψηφος, -ον, αυτός που δεν συμφωνεί με κάποιον, *τινος*, σε Πλούτ.

ἀ-σύνδετος, -ον, ασύνδετος, μη συνδεδεμένος, χαλαρός, σε Ξεν.

ἀ-σύνδηλος, -ον, αυτός που δεν είναι προφανής, αβέβαιος, σε Πλούτ.

ἀσυνεσία, αρχ. Αττ. ἄξυνεσία, ἡ, έλλειψη σύνεσης, ηλιθιότητα, σε Ευρ., Θουκ.

ἀ-σύνετος, αρχ. Αττ. ἀ-ξύνετος, -ον, αυτός που δεν έχει σύνεση, ανόητος, σε Ηρόδ., Αττ.· αυτός που δεν μπορεί να γίνει κατανοητός, ακατανόητος, ακατάληπτος, σε Ευρ.

ἀσυνήθεια, ἡ, έλλειψη πείρας σ' ένα πράγμα, με γεν., σε Αριστ.

ἀ-συνήθης, -ες, γεν. -έος, μη συνηθισμένος, μη έμπειρος, αμάθητος, σε Αριστ.

ἀ-συνήμων, αρχ. Αττ. ἀ-ξυνήμων, -ον, = *ἀσύνετος*, σε Αισχύλ.

ἀ-σύνθετος, αρχ. Αττ. **ἀ-ξύνθετος, -ον**· **I.** (*συντίθμι*) μη σύνθετος, απλός, σε Πλάτ. **II.** (*συντίθεμαι*) αυτός που δεν περιορίζεται από καμιά συνθήκη, ατίθασος, ανέντιμος, σε Δημ., Κ.Δ.

ἀ-σύνοπτος, -ον, αυτός που δεν διακρίνεται εύκολα, δυσδιάκριτος, σε Αισχίν.

ἀ-σύντακτος, αρχ. Αττ. **ἀ-ξύντακτος, -ον**, **1.** αυτός που δεν παρατάσσεται μαζί με· λέγεται για στρατιώτες, αυτός που δεν βρίσκεται στην παράταξη της μάχης, σε Ξεν. **2.** άτακτος, ακατάστατος, απείθαρχος, σε Θουκ., Ξεν. **3.** αυτός που δεν εντάσσεται στο κοινωνικό σύνολο, στον ιδ. **4.** αυτός που δεν βρίσκεται στον φορολογικό κατάλογο, απαλλαγμένος από τις δημόσιες υποχρεώσεις, σε Δημ.

ἀ-σύντονος, -ον, χαλαρός, νωθρός· επίρρ. -νω, τεμπέλικα, χαλαρά· υπερθ. -ώτατα, σε Ξεν.

ἀ-συσκευάστος, -ον, αυτός που δεν συσκευάστηκε, απακετάριστος, ατακτοποιήτος, σε Ξεν.

ἀ-σύστᾱτος, αρχ. Αττ. **ἀ-ξύστατος, -ον** (*συνίσταμαι*)· **1.** αυτός που δεν έχει συνοχή ή συνεκτικότητα, σε Πλάτ. **2.** μεταφ., ανακόλουθος, ακατάστατος, Λατ. *dispar sibi*, σε Αριστοφ.· *ἀξύστατον ἄλγος*, ασταθής, επαναλαμβανόμενος πόνος, σε Αισχύλ.

ἀσύφηλος[ῥ], **-ον**, μηδαμινός, ποταπός, πρόστυχος, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀσυχία, ἄσυχος, Δωρ. αντί *ήσυχία, ἥσυχος*.

ἀ-σφάδαστος[ᾱδ], **-ον** (*σφαδάζω*), αυτός που δεν έχει σπασμούς ή αγωνία, λέγεται για κάποιον που πεθαίνει, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄ-σφακτος, -ον (*σφάζω*), αυτός που δεν έχει σφαχτεί, σε Ευρ.

ἀσφάλαξ, -ᾱκος, ὁ (α *ευφωνικό, σπάλαξ*), τυφλοπόντικας, σε Βάβρ.

ἀσφάλεια, γεν. -ας, Ιων. -ης, ή (*ἀσφαλής*)· **1.** σταθερότητα, ευστάθεια έναντι στο παραπάτημα ή την πτώση, *ἀσφάλεια πρὸς τὸν πηλόν*, σε Θουκ.· εδραίωση, σταθερότητα, σε Σοφ. **2.** ασφάλεια από τον κίνδυνο, προσωπική ασφάλεια, εγγύηση, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *ἀσφάλεια δίδοναι, παρέχειν*, σε Ξεν. **3.** διαβεβαίωση, βεβαιότητα, *ἀσφάλεια μὴ ἔλθεῖν αὐτούς*, βεβαιότητα ότι δεν θα έρθουν, σε Θουκ.· *ἀσφάλεια λόγου*, πειστικότητα, βεβαιότητα των επιχειρημάτων, σε Ξεν., Κ.Δ.

Ἀσφάλειος, -ον, λέγεται για τον Ποσειδῶνα, αυτός που παρέχει ασφάλεια, σε Αριστοφ.

ἀ-σφαῖλής, -ές (*σφάλλομαι*)· **I. 1.** αυτός που δεν υπόκειται σε πτώση, αμετακίνητος, ακλόνητος, σταθερός, *θεῶν ἔδος*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ. **2.** λέγεται για φίλους και άλλα παρόμοια, πιστός, έμπιστος, σε Σοφ. κ.λπ.· με *απαρ.*, *φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς*, οι γρήγοροι στις σκέψεις και στις αποφάσεις δεν είναι ασφαλείς, στον ιδ.· παρομοίως, λέγεται για πράγματα, βέβαιος, αναμφίβολος, σε Θουκ. κ.λπ. **3.** εξασφαλισμένος από τον κίνδυνο, ακίνδυνος, ασφαλής, αβλαβής, σε Σοφ. κ.λπ.· *ἐν ἀσφαλεῖ*, σε ασφάλεια, σε Θουκ.· *τὸ ἀσφαλές = ἀσφάλεια*, στον ιδ.· *ἀσφαλές (ἐστι)*, με *απαρ.*, είναι ασφαλές να..., σε Αριστοφ. **4.** *ἀσφαλής ῥήτωρ*, ο πειστικός ομιλητής, στον ιδ. **II.** Επικ. επίρρ., *ἀσφαλέως ἔχειν* ή *μένειν*, είμαι ή παραμένω ασφαλής, σταθερός, αμετακίνητος, σε Όμηρ.· ομοίως, ουδ. *ἀσφαλές* ως επίρρ., στον ιδ.· *ἀσφαλέως ἀγορεύει*, χωρίς διακοπές, συνεχώς, σε Ομήρ. Οδ.· *ἔμπεδον ἀσφαλέως*, ανεμπόδιαστα, σταθερά, σε Όμηρ.· με περισσότερη επίταση, *ἔμπεδον ἀσφαλές ἀεί*, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** Αττ., επίρρ. *ἀσφαλῶς*, με όλες τις σημασίες του επιθ., με ασφάλεια, με τη βεβαιότητα, σε Σοφ.· συγκρ. -έστερον, σε Ηρόδ., Πλάτ.· υπερθ. -έστατα, στον ιδ.

ἀσφᾶλίζομαι, Αττ. Μέσ. μέλ. -ιοῦμαι· κάνω κάτι ασφαλές, εξασφαλίζω, διασφαλίζω, σιγουρεύω, σε Κ.Δ.

ἄσφαλτος, ἡ, ἀσφαλτος, η νάφθα, σχηματισμένη σε σβόλους (*θρόμβοι*), στην επιφάνεια ποταμού, κοντά στη Βαβυλώνα και στην Αδριατική κοντά στα Σούσα, σε Ηρόδ., (δείχνει να είναι ξένη λέξη).

ἄ-σφᾶρᾶγέω, μέλ. -ήσω (*α ευφωνικό, σφαραγέω*), αντηχώ, δημιουργώ οξύ μεταλλικό ήχο, λέγεται για οπλισμένους άντρες, σε Θεόκρ.

ἄσφάρᾶγος[φᾶ], ὁ, = *φάρυγξ*, φάρυγγας, λαρύγγι, οισοφάγος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-σφάρᾶγος, ὁ (*α ευφωνικό, σπαργάω*), Λατ. asparagus, τρυφερό βλαστάρι, σε Ανθ.

ἀσφοδέλιος, -η, -ον, αυτός που προέρχεται από τον ασφόδελο, σε Λουκ.

ἀσφοδελός, ὁ, **I.** ασφόδελος, κρινοειδές φυτό, σε Ησίοδ., Θεόκρ. **II.** οξύτ. ως επίθ., *ἀσφοδελὸς λειμών*, λιβάδι με ασφόδελους, όπου βρίσκονται στοιχειωμένες ψυχές ηρώων, σε Ομήρ. Οδ. (ἀγν. προέλ.).

ἄ-σφυκτος, -ον (*σφυζέω*), αυτός που δεν έχει σφυγμό, αυτός που δεν έχει ζωή, λιπόθυμος, σε Ανθ.

ἀσχαλάω, χρησιμ. από Όμηρ. σε Επικ. τύπους, γ' ενικ. *ἀσχαλάα*, γ' πληθ.

ἀσχαλόωσι, απαρ. *ἀσχαλαίαν*, μτχ. *ἀσχαλόων*· είμαι πολύ λυπημένος, θλίβομαι, σε Όμηρ.· είμαι ταραγμένος, στενοχωριέμαι, με γεν., σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

ἀσχάλλω, μέλ. -ᾶλῶ, = *ἀσχαλάω*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· *τινι*, για κάτι, σε Αισχύλ., Ευρ.· *τι*, στον ιδ.

ἄ-σχετος, Επικ. επίσης **ἄά-σχετος**, -ον (*σχεῖν*), ακατάσχετος ή ακατανίκητος, ασυγκράτητος, απροσμάχητος, σε Όμηρ.

ἄ-σχημάτιστος, -ον (*σχηματίζω*), αυτός που δεν έχει σχήμα ή μορφή, σε Πλάτ.

ἀσχημονέω, μέλ. -ήσω, συμπεριφέρομαι απρεπώς, ντροπιάζω τον εαυτό μου, κάνω πράξεις ντροπής, σε Ευρ., Πλάτ.

ἀσχημοσύνη, ἡ, ἔλλειψη σχήματος, ασχήμια, παραμόρφωση, σε Πλάτ.· λέγεται με ηθική σημασία, κακή διαγωγή, απρέπεια, στον ιδ.

ἄ-σχήμων, -ον, γεν. -ονος (*σχῆμα*)· **1.** δύσμορφος, ἀσχημος, επαίσχυντος, Λατ. turpis, σε Ευρ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, *ἀσχήμων γενέσθαι*, είμαι απρεπής, σε Ηρόδ.

ἀσχολέω, μέλ. -ήσω, ενασχολώ, είμαι απασχολημένος, έχω ασχολίες, *τινά*, σε Λουκ.

ἀσχολία, ἡ, ασχολία, ενασχόληση, εργασία, ἔλλειψη ανάπαυλας, σε Θουκ.· *ἀσχολία ἔχειν φιλοσοφίας περί*, δεν έχω χρόνο για να ασχοληθώ μ' αυτό (δηλ. για να επιδιώξω τη φιλοσοφία), σε Πλάτ.· *ἀσχολία ἄγειν*, ασχολούμαι ή απασχολούμαι, στον ιδ.· *ἀσχολίαν παρέχειν τινί*, προκαλώ ανησυχία σε κάποιον, στον ιδ.

ἄ-σχολος, -ον (*σχολή*)· **I.** λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν έχει ελεύθερο χρόνο, απασχολημένος, αυτός που έχει εργασία, πολυάσχολος, σε Πλάτ., Δημ.· *ἄσχολος ἔς τι*, αυτός που δεν έχει ελεύθερο χρόνο για κάτι, σε Ηρόδ.· *ἄσχολος περί τι*, απασχολημένος με..., σε Πλούτ.· *ἐπίρρ.*, *ἀσχόλως ἔχειν*, είμαι απασχολημένος, σε Ευρ. **II.** λέγεται για πράξεις, αυτός που δεν αφήνει καθόλου ελεύθερο χρόνο, δεν ευκαιρεί, στον ιδ.

ἄσχυ, τό, συμπτκνωμένος χυμός από Σκυθικό δέντρο, σε Ηρόδ.

ἄ-σώματος, -ον (*σῶμα*), ασώματος, σε Πλάτ.

ἀσωτεύομαι, αποθ., ζω ἀκόλαστη, ἀσωτη ζωή, ἀκολασταίνω, σε Αριστ.

ἀσωτία, ἡ, σπατάλη, ασωτία, σε Πλάτ.

ἄ-σωτος, -ον (σώζω)· I. αυτός που δεν έχει ελπίδα σωτηρίας, απεγνωσμένος, εγκαταλειμμένος, ἄσωτος, ἐκλυτος, Λατ. *perditus*, σε Σοφ., Αριστ. **II.** Ενεργ., ἄσωτος γένει, αυτός που φέρνει την καταστροφή, την κατάρρα στο γένος, ολέθριος, σε Αισχύλ.

ἄτακτέω, μέλ. -ήσω, I. λέγεται για στρατιώτη, είμαι ανυπότακτος, ατακτώ, σε Ξεν., Δημ. **2.** γενικά, ζω μια μη πειθαρχημένη ζωή, σε Ξεν.

ἄ-τακτος, -ον, I. 1. αυτός που δεν βρίσκεται σε θέση, παράταξη μάχης, λέγεται για στράτευμα, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **2.** απείθαρχος, ἄτακτος, ανώμαλος, ἄμετρος, στον ίδ. κ.λπ. **II.** επίρρ. -τως, με ανώμαλο, ακατάστατο τρόπο, λέγεται για στρατεύματα, στον ίδ.· συγκρ. *ἄτακτότερον*, στον ίδ.

ἄ-ταλαιπώρος, -ον, αυτός που δεν έχει υπομονή, αυτός που δεν υποβάλλεται σε ταλαιπωρίες, αδιάφορος, ἀπερίσκεπτος, σε Θουκ.

ἄ-τάλαντος, -ον (α *αθροιστικό, τάλαντον*), ίσος στο βάρος, ισοδύναμος ή ὅμοιος με κάποιον, *τινι*, σε Όμηρ.

ἄταλά-φρων, -ον, γεν. -ονος (*φρήν*), αυτός που έχει τρυφερό νου, ελαφρύ μυαλό, λέγεται για παιδί, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄτάλλω[ᾱ], μόνο σε ενεστ. και παρατ.: **I.** πηδῶ ανάλαφρα με παιδική ζωηρότητα, χοροπηδῶ, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** Ενεργ., ανατρέφω ένα παιδί, μεγαλώνω, φροντίζω, ὅπως *ἀτιτάλλω*, σε Σοφ. — Παθ., αυξάνω, μεγαλώνω, σε Ομηρ. Ὑμν.· Ενεργ. χρησιμ. επίσης από τον Ησίοδ.

ἄταλός[ᾱτᾱ], -ή, -όν, (συγγενές προς το *ἀπαλός*), απαλός, τρυφερός, λεπτός, λέγεται για νεαρά πλάσματα, σε Όμηρ.· *ἄταλὰ φρονέοντες*, ἔχοντας νεανικό, εύθυμο φρόνημα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄτᾱλό-ψυχος, -ον (ψυχή), αυτός που έχει τρυφερή ψυχή, σε Ανθ.

ἄταξία, Ιων. -ίη, ή (ἄτακτος)· I. ἔλλειψη της πειθαρχίας, ἀκαταστασία, αταξία, κυρίως ανάμεσα στους στρατιώτες, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **2.** γενικά, ἀναστάτωση, σύγχυση, ἀνωμαλία, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἄτάομαι[ᾱ], Παθ. (ἄτη), υποφέρω φοβερά, βρίσκομαι σε μεγάλη στενοχώρια, *ἀτώμενος*, σε Σοφ., Ευρ.

ἄτᾱρ, Επικ. αὐτᾱρ, σύνδ., αλλά, κι ὁμως, Λατ. *at*, για να εισάγει ἐνσταση ή επανόρθωση, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.· πάντα τίθεται στην αρχή μιας πρότασης, αλλά τοποθετείται μετά την κλητ., *Ἐκτορ, ἄτᾱρ που ἔφης*, τω ὄντι είπες, σε Ομήρ. Ιλ.· το *ἄτᾱρ* μερικές φορές απαντᾶ στο *μέν*, ως πιο ἐμφατικό από το *δέ*, σε Όμηρ., Αττ. **2.** Αττ., εκφράζει μια γρήγορη μετάβαση σε ἄλλη σκέψη, σε Αισχύλ. κ.λπ.· ὁμοίως, *ἄτᾱρ δῆ*, σε Ευρ.

ἄ-τάρακτος, -ον (ταράσσω), αυτός που δεν διακόπτεται, χωρίς ταραχή, ἀμετακίνητος, για στρατιώτες, σε Ξεν.

ἄ-τάρᾱχος, -ον, = *ἄτάρακτος*, σε Αριστ.

ἄ-ταρβής, -ές (τάρβος)· I. μη φοβούμενος, ἄφοβος, ἀτρόμητος, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄταρβῆς τῆς θέας*, δεν τρόμαξε από το θέαμα, σε Σοφ. **2.** αυτός που δεν προκαλεί φόβο σε κανέναν, σε Αισχύλ.

ἄ-τάρβητος, -ον (ταρβέω), ἄφοβος, ἀπτόητος, σε Σοφ.

ἄ-τάρμυκτος, -ον, ἀμετάστρεπτος, σε Πίνδ. (ἄγν. προέλ.).

ἄταρπῖτός, ἄταρπός, Ιων. αντί *ἄτραπιτός, ἄτραπός*.

ἄταρτηρός, -όν, επίθ. αντί *ἀτηρός*.

ἄτασθᾱλία, Ιων. -ίη, ή (ἀτάσθαλος), ἀλαζονικό ἀμάρτημα, ἀπερισκεψία, ὑπεροψία, σε Όμηρ.· πάντα στον πληθ.· στον ενικ., σε Ησίοδ., Ηρόδ.

ἄτασθᾱλλω, μόνο σε μτχ. ενεστ., ενεργῶ ἀλαζονικά, με ὑπεροψία, σε Ομήρ. Οδ.

ἀτάσθαλος[ἄτ], **-ον** (ἄτη, παρόλο που το α δεν συμφωνεί στην ποσότητα), αλαζόνας, απερίσκεπτος, υπερόπτης, σε Όμηρ., Ηρόδ.

ἄ-ταύρωτος, -ον (ταυρόομαι), ανύπαντρος, παρθένος, σε Αισχύλ.

ἄτᾱφία, ἡ, ἔλλειψη ενταφιασμού, σε Λουκ.

ἄτ-ἄφος, -ον, άταφος, σε Ηρόδ., Αττ.

ἄτάω, βλ. **ἄτάομαι**.

ἄτε, κυρίως αιτ. πληθ. του ουδ. του ὅστε· **I.** χρησιμ. ως επίρρ., ὅπως ακριβώς, έτσι ακριβώς, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Σοφ. **II.** με αιτιολογική σημασία, καθόσον, επειδή, αφού, Λατ. quippe, με μτχ., ἄτε ἔχων, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· με γεν. απόλ., ἄτε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων, Λατ. quippe viae custodirentur, σε Ηρόδ.· με τη μτχ. να παραλείπεται, *δίκτυα δοῦς(αὐτῷ) ἄτε θηρευτῇ (ὄντι)*, στον ίδ.

ἄ-τεγκτος, -ον (τέγγω), αυτός που δεν γίνεται μαλακότερος όταν βραχεί· μεταφ., αυτός που δεν μπορεί να μαλακώσει, να απαλυνθεί, άκαμπτος, σε Σοφ., Ευρ.

ἄ-τειρής, -ές (τείρω), αυτός που δεν δαμάζεται, ακατέργαστος, σκληρός, λέγεται για τον σίδηρο, σε Όμηρ.· μεταφ., ισχυρογνώμων, επίμονος, ανυποχώρητος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-τείχιστος, -ον (τειχίζω)· **1.** ατείχιστος, ανοχύρωτος, σε Θουκ. **2.** μη περιτειχισμένος, μη αποκλεισμένος, στον ίδ.

ἄ-τέκμαρτος, -ον (τεκμαίρομαι)· **1.** ανυπολόγιστος, απροσδιόριστος, άδηλος, παραπλανητικός, σε Ηρόδ., Θουκ.· επίρρ., ἄτεκμάρτως ἔχειν, βρίσκομαι στο σκοτάδι σχετικά με κάτι, σε Ξεν. **2.** λέγεται για πρόσωπα, αβέβαιος, ασταθής, σε Αριστοφ.

ἄτεκνία, ἡ, ατεκνία, ἔλλειψη παιδιών, στείρωση, σε Αριστ.

ἄ-τεκνος, -ον (τέκνον)· **I.** αυτός που δεν έχει παιδιά, άτεκνος, σε Ησίοδ., Τραγ. **II.** με Ενεργ. σημασία, αυτός που προξενεί ατεκνία, σε Αισχύλ.

ἄτεκνόω, μέλ. -ώσω, καθιστώ κάποιον άτεκνο — Παθ., στερούμαι τα παιδιά μου, σε Ανθ.

ἄτέλεια, Ιων. **-ίη, ἡ (ἄτελής)**, απαλαγή από τους δημόσιους φόρους (τέλη), Λατ. immunitas, παρεχομένη σ' αυτούς που υπηρέτησαν επάξια την πόλη, σε Αττ.· με γεν., ἄτέλεια στρατηΐης, απαλλαγή από τη στρατιωτική θητεία, σε Ηρόδ.

ἄ-τέλεστος, -ον (τελέω)· **I.** αυτός που δεν έχει τέλος, αποτέλεσμα, άσκοπος, ανεκπλήρωτος, ακατόρθωτος, σε Όμηρ. **II.** μη μυημένος στα μυστήρια, με γεν., σε Ευρ.· απόλ., σε Πλάτ.

ἄ-τελεύτητος, -ον (τελευτάω)· **I.** αυτός που δεν οδηγεί σ' ένα τέλος, αποτέλεσμα, ατελείωτος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, ισχυρογνώμων, σε Σοφ.

ἄ-τέλευτος, -ον (τελευτή), ατελεύτητος, ατελείωτος, αιώνιος, σε Αισχύλ.

ἄ-τελής, -ές (τέλος)· **I.** αυτός που δεν έχει τέλος, δηλ.: **1.** αυτός που δεν οδηγείται σ' ένα τέλος ή αποτέλεσμα, ανολοκλήρωτος, σε Ομήρ. Οδ., Ξεν.· ατελής, σε Σοφ., Θουκ., Πλάτ. **2.** Ενεργ., αυτός που δεν οδηγεί σ' ένα τέλος, αυτός που δεν ολοκληρώνει, πετυχαίνει τον σκοπό του, σε Πίνδ., Πλάτ. κ.λπ.

II. 1. (τέλος IV), στην Αθήνα, απαλλαγμένος από φόρους ή εισφορές, ο ασύδοτος, Λατ. immunis, απόλ. ή με γεν., ἄτελής τῶν ἄλλων, απαλλαγμένος από όλους τους άλλους φόρους, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** λέγεται για χρηματικά ποσά, αυτός που δεν έχει έκπτωση, καθαρός, σωστός, ὁβολὸς ἄτελής, ένας οβολός καθαρὸ κέρδος, σε Ξεν., Δημ. **III. (τέλος V)**, αμύητος σε μυστήρια, με γεν., σε Όμηρ. Ύμν.

ἀτέμβω[ᾱ], μόνο σε ενεστ., κακομεταχειρίζομαι, ταλαιπωρώ, περιπλέκω, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., με γεν., αποστερούμαι ή εξαπατώμαι, σε Όμηρ. (άγν. προέλ.).

ἄ-τενής, -ές (α αθροιστικό, τείνω) · **I.** εξαπλούμενος, προσκολλώμενος, λέγεται για τον κισσό, σε Σοφ. · **II.** μεταφ., λέγεται για τη διάνοια και το λόγο του ανθρώπου, επίμονος, σταθερός, άκαμπτος, ισχυρογνώμων, σε Ησίοδ., Πλάτ. · επίσης, σκληρός, ατίθασος, ανελέητος, σε Αισχύλ., Αριστοφ. · επίρρ. *άτενῶς*, σοβαρά, αυστηρά, *άτενῶς ἔχειν πρὸς τι*, σε Πλούτ.

ἀτενίζω, μέλ. -ίσω (*άτενής*), κοιτάζω έντονα, καρφώνω τη ματιά μου σταθερά, *εἷς τι*, σε Αριστ. · *τινί*, πάνω σε κάποιον, σε Κ.Δ.

ἄτερ[ᾱ], πρόθ. με γεν., **I.** χωρίς, σε Όμηρ. · *ἄτερ Ζηνός*, χωρίς τη θέληση του Δία, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** σε απόσταση ή μακριά από, στο ίδ., Τραγ.

ἄ-τέραμνος, -ον (*τέρην*), αυτός που δεν γίνεται μαλακός · μεταφ., πείσμων, σκληρός, ανηλεής, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.

ἄ-τεράμων[ᾱμ], -ον, Αττ. αντί *άτέραμνος*, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἄτερθε, πριν από φωνήεν -θεν, = *ἄτερ*, σε Τραγ. · με γεν., σε Σοφ.

ἄ-τέρμων, -ον, γεν. -ονος, (*τέρμα*) αυτός που δεν έχει όρια · *άτέρμων πέπλος*, αυτός που δεν έχει τέλος, αναρίθμητος, σε Αισχύλ. · *άτέρμονες αὐγαί*, οι πολυάριθμες ακτίνες του καθρέφτη, σε Ευρ.

ἄτερος[ᾱ], **1.** Δωρ. αντί *έτερος*, σε Αριστοφ. **2.ἄτερος[ᾱ]**, σε Αττ. κράση αντί *ό έτερος*, ουδ. *θάτερον* [ᾱ], γεν. *θάτέρου* κ.λπ.

ἄ-τερπής, -ές (*τέρπω*), δυσάρεστος, θλιμμένος, μελαγχολικός, σε Όμηρ., Αισχύλ. · *άτερπέστερον εἰς ἀκρόασιν*, λιγότερο ελκυστικό στα αυτιά, σε Θουκ.

ἄ-τερπος, -ον, = *άτερπής*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-τερψία, ή, έλλειψη τέρψης, σε Λουκ.

ἄ-τευκτέω, μέλ. -ήσω, αποτυγχάνω στην απόκτηση ενός πράγματος, με γεν., σε Βάβρ.

ἄ-τευκτος, -ον (*τυγχάνω*), αυτός που δεν επιτυγχάνει κάτι.

ἄ-τευχής, -ές (*τεῦχος*), μη οπλισμένος, άοπλος, σε Ευρ., Ανθ. · ομοίως, **ἄ-τεύχητος, -ον**, στον ίδ.

ἄ-τεχνής, -ές, = *άτεχνος*, σε Βάβρ.

άτεχνία, ή, έλλειψη τέχνης ή επιδεξιότητας, ανεπιτηδειότητα, σε Πλάτ.

ἄ-τεχνος, -ον (*τέχνη*), αυτός που δεν περικλείει τέχνη, απαίδευτος στους κανόνες της τέχνης, ανεπίδεκτος, εμπειρικός, σε Πλάτ.

άτέχνως, επίρρ. του *άτεχνος*, **I.** χωρίς τους κανόνες της τέχνης, εμπειρικά, σε Ξεν., Πλάτ. **II.άτεχνῶς** (με την παραλήγ. βραχεία) επίρρ. του *άτεχνής*, απλώς δηλ. πραγματικά, απόλυτα, Λατ. plane, omnino, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ. · *καλὸνάτέχνως*, απλώς όμορφο, σε Αριστοφ. · σε συγκρίσεις, *άτεχνῶς ὥσπερ*, ακριβώς όπως, σε Πλάτ. · με άρνηση, ακριβώς όχι, σε Αριστοφ. · *άτεχνῶς οὐδείς*, απλώς κανείς, στον ίδ.

ἀτέω[ᾱ], σε μτχ. *άτέων*, παράτολμος, παραφορός, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἄτη[ᾱ], Δώρ. **ἄτα, ή** (*άάω* αντί *άάτη*) · **I.** σύγχυση, παραλογισμός, απερίσκεπτη παρόρμηση που προκαλείται από πλάνη, τύφλωση που στέλλνεται από τους θεούς, σε Όμηρ. · απ' όπου, η *ἄτη* προσωποποιημένη είναι η θεά της βλάβης και της απερίσκεπτης συμπεριφοράς, *ἄτη, ή πάντας ἁᾶται*, σε Ομήρ. Ιλ. · οι *Λιταί* έρχονται μετά από αυτή, θεραπεύοντας το κακό που εκείνη έχει διαπράξει, στο ίδ. **II.** λέγεται για τις συνέπειες, **1.** απερίσκεπτη ενοχή ή αμαρτία, όπως αυτή του Πάρη, στο ίδ. **2.** όλεθρος, καταστροφή, σε Όμηρ., Τραγ. · λέγεται για πρόσωπα, ολέθριος, καταστροφικός, σε Αισχύλ., Σοφ.

ἄ-τηκτος, -ον, αυτός που δεν έλιωσε ή δεν λιώνει, σε Πλάτ.

ἄ-τημελής, -ές, I. παραμελημένος, σε Πλούτ. **II.** απερίσκεπτος· επίρρ.

ἀτημελῶς ἔχειν, στον ίδ.

ἄ-τημέλητος, -ον (τημελέω)· I. 1. παραμελημένος, αυτός που δεν φροντίζει κανείς, σε Ξεν. **2.** σαστισμένος, απογοητευμένος, σε Αισχύλ. **II.** αυτός που δεν δίνει προσοχή, αμελής, σε Αλκίφρ.· επίρρ., *ἀτημελήτως ἔχειν*, δεν δίνω προσοχή σε κάτι, με γεν., σε Ξεν.

ἄτηρός[α], -ά, -όν, I. τυφλωμένος από την ἄτη, ωθούμενος στην καταστροφή, σε Θέογν. **II.** ολέθριος, καταστροφικός, βλαβερός, σε Αισχύλ., Σοφ.·

τὸ ἀτηρόν, όλεθρος, συμφορά, καταστροφή, σε Αισχύλ.· *ἀτηρότατον κακόν*, σε Αριστοφ.

Ἀτθίς, -ίδος, ἡ, η Ατθίδα· ως ουσ. (ενν. γῆ), η Αττική, σε Ευρ.

ἄ-τίετος, -ον (τίω)· I. αυτός που δεν τιμήθηκε, σε Αισχύλ. **II.** Ενεργ., αυτός που δεν τιμά ή δεν σέβεται, *τινος*, σε Ευρ.

ἄ-τίζω (τίω, α στερητικό), δεν προσφέρω τιμές, δεν τιμώ, αδιαφορώ, *θεούς*, σε Αισχύλ.· απόλ. με μτχ., *ἀτίζων*, παραμελημένος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-τιθάσεντος, -ον (τιθάσεύω), αυτός που δεν μπορεί κανείς να δαμάσει, ἄγριος, σε Πλούτ.

ἀτιμᾶγέλω, μέλ. *-ήσω*, εγκαταλείπω τα κοπάδια, σε Θεόκρ.

ἀτιμ-ἄγέλης, -ου, ὁ (ἄγέλη), αυτός που περιφρονεί το κοπάδι, δηλ. ο περιπλανώμενος, αυτός που τρέφεται μόνος του, σε Θεόκρ., Ανθ.

ἀτιμάζω, μέλ. *-άσω*, αόρ. α' *ἡτίμασα*, παρακ. *ἡτίμακα* — Παθ. παρακ.

ἡτίμασμαι, αόρ. α' *ἡτιμάσθην*, μέλ. *ἀτιμασθήσομαι (ἄτιμος)*· **I. 1.** δεν έχω σε τιμή, υπολήπτομαι λίγο, διαφθείρω, ταπεινώνω, με αιτ., σε Όμηρ., Αττ.·

παρομοίως στην Μέσ., σε Σοφ.· με σύστ. αντ., *ἔπη ἀτιμάζεις πόλιν*, τα λόγια σου είναι ατίμωση για την πόλη, στον ίδ. — Παθ., υποφέρω ατίμωση, σε

Ηρόδ., Αττ. **2.** με γεν. πράγμ., *ἀτιμάζω λόγον*, μεταχειρίζομαι κάτι ως ανάξιο λόγου, σε Αισχύλ.· *ἀτιμάζω ὧν = ἀτιμάζω τούτων ἅ*, σε Σοφ.· επίσης, *μή μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ θανεῖν σὺν σοί*, μη με θεωρήσεις ανάξια να πεθάνω μαζί

σου, στον ίδ.· *οὐκ ἀτιμάσω προσεπεῖν*, δεν θα περιφρονήσω να..., σε Ευρ. **II. =**

ἀτιμόω, με νομική σημασία, αποστερώ κάποιον από τα πολιτικά του δικαιώματα, σε Ξεν.

ἀτιμαστέος, -α, -ον, ρημ. επίθ., αυτός που πρέπει να ατιμάζεται, σε Πλάτ.

ἀτιμαστήρ, -ῆρος, ὁ, ατιμαστής, σε Αισχύλ.

ἀτιμάω, Επικ. παρατ. *ἀτίμων*, μέλ. *ἀτιμήσω*, αόρ. α' *ἡτίμησα*· (*ἄτιμος*)·

ατιμάζω, διαφθείρω, μεταχειρίζομαι ἄσχημα, σε Όμηρ.

ἄ-τίμητος, -ον (τιμάω)· I. ατίμητος, περιφρονημένος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** (*τιμή* II), αυτός που δεν τιμάται ή δεν υπολογίζεται, *δίκη ἀτίμητος*, δίκη κατά την

οποία η απόφαση δεν προσδιορίζεται στο δικαστήριο, αλλά έχει οριστεί από το νόμο, σε Δημ.

ἀτιμία, Ιων. *-ίη[-τη Επικ.]*, ἡ, **1.** ατίμωση, αισχύνη, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ. κ.λπ.·

ἐν ἀτιμίῃ τινὰ ἔχειν, *ἀτιμίην προστιθέναι τινί*, σε Ηρόδ.· *ἀτιμία τινός*, ατίμωση που γίνεται σε κάποιον, σε Ευρ. **2.** στην Αθήνα, η απώλεια των πολιτικών δικαιωμάτων, Λατ. *deminutio capitis*, σε Αισχύλ., Ρήτ. **II.** *ἐσθημάτων ἀτιμία*,

δηλ. ρακώδης κατάσταση ενδυμάτων, κουρέλια, σε Αισχύλ.

ἀτιμο-πενθής, -ές (πένθος), αυτός που θλίβεται για την ατίμωση που έχει υποστεί, σε Αισχύλ.

ἄ-τιμος, -ον (τιμή I), I. 1. άτιμος, ανέντιμος, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ.· συγκρ. *ά-τιμότερος*, λιγότερο τίμιος, σε Ξεν.· με γεν., χωρίς τιμή σε..., δεν θεωρείται άξιος να..., σε Αισχύλ.· επίσης, *χάρις οὐκ ἄτιμος πόνων*, όχι ανάξια αμοιβή

για..., στον ιδ. **2.** στην Αθήνα, στερημένος από τα πολιτικά του δικαιώματα, Λατ. *capite deminutus*, αντίθ. προς το *ἐπίτιμος*, σε Αριστοφ. κ.λπ.· επίσης με γεν., *ἄτιμος γερωῶν*, αποστερημένος από προνόμια, σε Θουκ.· *ἄτιμος τοῦ συμβουλευεῖν*, αποστερημένος από το προνόμιο του συμβουλάτορα, σε Δημ.

Π. 1. (τιμή Π), αυτός που δεν έχει τιμή ή αξία, *οἶκον ἄτιμον ἔδεις*, καταβροχθίζεις την περιουσία του χωρίς να πληρώσεις, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ατιμώρητος. **ΠΙ.** επίρρ. -*ρως*, άτιμα, επονείδιστα, στον ιδ., Σοφ.

ἀτίμω, μέλ. -*ώσω*, αόρ. α' *ἡτίμωσα*, παρακ. *ἡτίμωκα* — Παθ. παρακ. *ἡτίμωμαι*, αόρ. α' *ἡτιμώθην*· ατιμάζω, διαφθείρω, σε Αισχύλ. — Παθ., υποφέρω ατίμωση ή ταπείνωση, σε Ηρόδ., Αισχύλ., Ευρ. **Π.** στην Αθήνα, τιμωρώ με *ἀτιμίαν*, Λατ. *aerarium facere*, σε Αριστοφ., Ρήτ.

ἀ-τιμώρητος, -ον, ατιμώρητος, δηλ. **I.** μη τιμωρημένος, *ἀτιμώρητος γίνεσθαι*, να διαφύγει την τιμωρία, σε Ηρόδ., Θουκ.· επίρρ. -*τως*, με ατιμωρησία, σε Πλάτ. **Π.** αυτός για τον οποίο καμία εκδίκηση δεν έχει λάβει χώρα, *ἀτιμώρητον ἔαν θάνατον*, σε Αισχίν. **ΠΙ.** ανυπεράσπιστος, απροστάτευτος, σε Θουκ.

ἀτίμωσις[ι], -εως, ή, ατίμωση, ταπείνωση που γίνεται σε κάποιον, με γεν., *τραπέζας, πατρός*, σε Αισχύλ.

ἀτίσης[ι], β' ενικ. υποτ. αορ. α' του *ἀ-τίζω*.

ἀτιτάλλω, αναδιπλ. τύπος του *ἀτάλλω*, ανατρέφω παιδί, φροντίζω, περιποιούμαι, επιβλέπω, σε Όμηρ.· λέγεται για άλογα, Παθ., *χῆν ἀπιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-τίτης[ι], -ου, ό (τίομαι)· **I.** ατιμώρητος, σε Αισχύλ. **Π.** (τίω) μη τιμώμενος, στον ιδ.

ἄτιτος, -ον (τίω)· **I.** ατιμώρητος, ανεκδίκητος, σε Ομήρ. Ιλ. **Π.** απλήρωτος, στο ιδ. [όπου *τι*].

ἀ-τίω[ι] = *ἀ-τίζω*, σε Θέογν.

Ἀτλᾶ-γενής, -ές (γίγνομαι), αυτός που προέρχεται από τον Άτλαντα, λέγεται για τους Πλειάδες, σε Ησίοδ.

Ἀτλαντικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει στον Άτλαντα, ο Ατλαντικός, *τέρμονες Ἀτλαντικοί*, για τις στήλες του Ηρακλή, σε Ευρ.· θηλ. **Ἀτλαντίς, -ίδος**, *θάλασσα ή Ἀτλαντική καλουμένη*, σε Ηρόδ.

Ἄτλας, -αντος, ό, αιτ. επίσης *Ἄτλαν*, σε Αισχύλ.· (α ευφωνικό και *τλάς*, βλ.

***ταλάω**)· **I.** ο Ατλας, ένας από τους μεγαλύτερους (και παλαιότερους) θεούς που βαστούσε τους στύλους του ουρανού στους ώμους του, σε Ομήρ. Οδ.· έπειτα, ένας από τους Τιτάνες, σε Ησίοδ., Αισχύλ. **Π.** στους ιστορ. συγγραφείς, το όρος Ατλας στην Αφρική, που θεωρήθηκε ως οι στύλοι του ουρανού, σε Ηρόδ.

ἀτλητέω, μέλ. -*ήσω*, δεν μπορώ να υποφέρω κάτι, είμαι ανυπόμονος, σε Σοφ.

ἄ-τλητος, Δωρ. **ἄ-τλᾶτος, -ον, I. 1.** αφόρητος, ανυπόφορος, σε Ομήρ. Ιλ., σε Χρησμ. παρ' Ηροδ., Σοφ. **2.** αυτός που δεν αποτολμάται, *ἄτλησα τλᾶσα*, σε Αισχύλ. **Π.** Ενεργ., ανίκανος να υπομείνει ένα πράγμα, με γεν., σε Ανθ.

ἀτμενία, ή (ἀτμήν), δουλία, δυστυχία, σε Ανθ.

ἀτμή, ή, = *ἀτμός*, σε Ησίοδ.

ἀτμήν, -ένος, ό, δούλος, υπηρέτης, σε Ησίοδ.

ἄ-τμητος, -ον, I. αυτός που δεν κόβεται, μη χαρακωμένος, αυτός που δεν έχει ρήγματα, σε Θουκ., Πλούτ.· λέγεται για ορυχείο, αυτός που δεν έχει ανασκαφεί, σε Ξεν. **Π.** αδιαίρετος, αναπόσπαστος, αδιαχώρητος, σε Πλάτ.

ἀτμίζω, μέλ. -*ίσω*, παρακ. *ἤτμικα*· (ἀτμός)· καπνίζω, σε Σοφ.· λέγεται για το νερό, βγάζω ατμούς, αχνίζω, σε Ξεν.

ἀτμίς, -ίδος, ἡ = ἀτμός, σε Ηρόδ.

ἀτμός, ὁ (ἄω, φυσώ), ατμός, αχνός, πάχνη, σε Αισχύλ.

ἄ-τοιχος, -ον, αυτός που δεν έχει τοίχους, σε Ευρ.

ἄ-τοκος, I. αυτός που δεν έχει γεννήσει ποτέ μέχρι τώρα, αυτός που ποτέ δεν είχε παιδί, σε Ξεν. **II.** αυτός που δεν αποφέρει τόκο, χρήματα, σε Πλάτ.

ἄ-τόλμητος, Δωρ. **-μᾶτος, -ον=ἄτλητος**, αυτός που δεν υποφέρεται, αφόρητος, σε Πίνδ.· λέγεται για μοχθηρούς ανθρώπους, σε Αισχύλ.

ἀτολμία, ἡ, ἔλλειψη τόλμης, δειλία, ανανδρία, σε Θουκ., Δημ.

ἄ-τολμος, -ον (τόλμα), αυτός που δεν τολμά τίποτα, ο στερούμενος τόλμης, ἀτολμος, δειλός, σε Αριστοφ., Θουκ.· λέγεται για γυναίκες, αυτή που δεν τολμά, επιφυλακτική, υποχωρητική, σε Αισχύλ.· με απαρ., δεν έχει την τόλμη να κάνει ένα πράγμα, στον ιδ.

ἄ-τομος, -ον (τέμνω)· **I.** ἀκοπος, αθέριστος, σε Σοφ. **II.** αυτός που δεν μπορεί να κοπεί, αδιαίρετος, σε Πλάτ.· ἐν ἀτόμῳ, ακαριαία, μονομιάς, σε Κ.Δ.

ἀτονέω, μέλ. **-ήσω**, είμαι ἀτονος, εξαντλημένος, σε Πλούτ.

ἄ-τονος, -ον (τείνω), μη τεντωμένος, χαλαρός, σε Αριστ.

ἄ-τοξος, -ον (τόξον), αυτός που δεν έχει τόξο ή βέλος, σε Λουκ.

ἀτοπία, ἡ, η μη φυσιολογική πορεία των πραγμάτων, και επομένως· **1.** εξωπραγματική φύση ενός πράγματος, σε Θουκ. **2.** περίεργο, παράξενο, εκκεντρικότητα, σε Αριστοφ. Πλάτ.

ἄ-τοπος, -ον, αυτός που βρίσκεται εκτός του φυσιολογικού, και επομένως· **1.** παράξενος, ασυνήθιστος, σε Ευρ. κ.λπ. **2.** παράλογος, αλλόκοτος, εκκεντρικός, *δοῦλοι τῶν ἀεί ἀτόπων*, σκλάβοι σε κάθε καινούριο παράδοξο, σε Θουκ.· *τῶν ἀτοπωτάτων ἂν εἴη*, σε Δημ. **3.** αφύσικος, αηδιαστικός, τερατώδης, *πνεῦμα*, σε Θουκ. **II.** επίρρ. *-πως*, θαυμάσια ή παράλογα, στον ιδ., Πλάτ.

ἄτος, -ον, συνηρ. αντί ἄατος.

ἄ-τραγώδητος, -ον (τραγωδέω), αυτός που δεν φέρεται με τρόπο τραγικό, σε Λουκ.

ἄτρακτος, ὁ, I. αδράχτι, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. **II.** βέλος, σε Σοφ.· πρβλ.

ἡλακάτη· (αμφιβ. προέλ.).

ἀτρακτύλῖς ή ἀτρακτυλῖς, -ίδος, ἡ, φυτό που μοιάζει με γαϊδουράγκαθο και χρησιμ. στην κατασκευή της ατράκτου, σε Θεόκρ. (ἀγν. προέλ.).

ἀτραῦπιτός και ἀταρπιτός, ἡ, = το επόμ., σε Ομήρ. Οδ.

ἄ-τραῦπός, Επικ. **ἄ-ταρπός, ἡ (τρέπω)**· πιθ. δρόμος που δεν έχει διακλαδώσεις, γενικά, μονοπάτι, δρόμος, σε Όμηρ., Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **ἀτράφαξος, -υος, ἡ**, το βότανο αγριοσπανακιά ή χρυσολάχανο (αμφιβ. προέλ.).

ἄ-τράχηλος, -ον, αυτός που δεν έχει λαιμό, σε Ανθ.

ἀτρέκεια, ἡ, Ιων. γεν. *-είης*· **I.** πραγματικότητα, ακριβής αλήθεια, βεβαιότητα, σε Ηρόδ. **II.** προσωποπ. *Ἀτρέκεια*, η Δικαιοσύνη, σε Πίνδ.

ἄ-τρεκής, -ές, I. 1. πραγματικός, αληθινός, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αυστηρός, ακριβής, σωστός, *ἀριθμός*, σε Ηρόδ.· *τὸ ἀτρεκές = ἀτρέκεια*, στον ιδ.· *τὸ ἀτρεκέστερον*, μεγαλύτερη ακρίβεια, στον ιδ.· *τὸ ἀτρεκέστατον*, στον ιδ. **3.**

βέβαιος, ασφαλής, σε Ευρ. **II. 1.** χρησιμ. από Όμηρ. κυρίως ως επίρρ.

ἀτρεκέςως, με ἀγορεύειν, καταλέξαι, μιλώ αληθινά, μαζί με ακρίβεια, ομοίως επίσης σε Ηρόδ. **2.** επίσης ουδ. ως επίρρ., *δεκάς ἀτρεκές*, μόνο δέκα από αυτούς, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, *τὸ ἀτρεκές*, σε Θέογν. (αμφιβ. προέλ.).

ἄ-τρέμᾱ, χρησιμ. από τους ποιητές αντί *ἀτρέμας*, πριν από σύμφ., σε Ομήρ. Ιλ.

ἀτρεμαῖος, -α, -ον, ποιητ. αντί *ἀτρεμής*, σε Ευρ.

ἄ-τρεμᾶς (τρέμω), επίρρ., χωρίς τρόμο, χωρίς κίνηση, σε Όμηρ.· *ἀτρέμας εὔδειν*, στον ίδ.· *ἀτρέμας ἦσο*, κάθισε ήσυχα, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀτρέμας ἔχειν*, κάνω ήσυχία, σε Ηρόδ.· *ἀτρέμας ἄπτεσθαί τινος*, ήσυχα, απαλά, σε Ευρ.· *ἀτρέμας πορεύεσθαι*, πορεύομαι αθόρυβα, σε Ξεν.

ἀτρεμεί ή ί, επίρρ. του *ἀτρεμής*, σε Αριστοφ.

ἀτρεμέω, μέλ. -ήσω, αόρ. α' *ἤτρεμήσα*· δεν τρέμω, μένω ακίνητος ή ήσυχος, σε Ησίοδ.· *οὐδαμᾶ κω ἤτρεμήσαμεν*, λέγεται για ανήσυχους ανθρώπους, σε Ηρόδ.

ἄ-τρεμής, -ές (τρέμω), αυτός που δεν τρέμει, ακίνητος, σε Πλάτ., Ξεν.· επίρρ. *ἀτρεμέως*, σε Θέογν.

ἀτρεμί, βλ. **ἀτρεμεί**.

ἀτρεμία, ή (ἀτρεμής), στάση, ακινησία, *ἀτρεμίαν ἔχειν ή ἄγειν*, σε Ξεν.

ἀτρεμίζω, μέλ. Αττ. -ῖω, Ιων. απαρ. -ιέειν· διατηρώ ήσυχο, σε Θέογν., Ηρόδ.· *οὐκ ἀτρεμίζω*, είμαι ανήσυχος, στον ίδ.

ἄ-τρεπτος, -ον (τρέπω), ακίνητος, άκαμπτος, σε Πλούτ., Λουκ.

ἄ-τρεστος, -ον (τρέω), αυτός που δεν τρέμει, άφοβος, απρόμητος, Λατ.

intrepidus, σε Τραγ.· με γεν., *ἄτρεστος μάχας*, άφοβος στη μάχη, σε Αισχύλ.· ομοίως, *ἄτρεστος ἐν μάχαις*, σε Σοφ.· *ἄτρεστος εὔδειν*, με ασφάλεια, στον ίδ.· επίσης, ουδ. πληθ. *ἄτρεστα* ως επίρρ., σε Ευρ.

ἄ-τρίακτος, -ον (τριάζω), ανίκητος, σε Αισχύλ.

ἄ-τρίβής, -ές (τρίβω), αυτός που δεν τρίβεται· για τόπους, άβατος, αδιάβατος, σε Θουκ.· λέγεται για δρόμους, μη πατημένος ή χρησιμοποιούμενος, σε Ξεν.· γενικά, πρόσφατος, νέος, Λατ. *integer*, στον ίδ.

ἄτριον, τό, Δωρ. αντί *ἤτριον*.

ἄ-τριπτος, -ον (τρίβω), λέγεται για χέρια, μη φθαρμένος από τη δουλειά, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για το σιτάρι, αυτός που δεν έχει αλωνιστεί, σε Ξεν.·

ἄτριπτοι ἄκανθαι, αγκάθια πάνω στα οποία κανείς δεν μπορεί να πατήσει ή αδιάβατα αγκάθια, σε Θεόκρ.

ἄ-τρόμητος, -ον (τρομέω), = το επόμ., σε Ανθ.

ἄ-τρομος, -ον (τρέμω), άφοβος, απρόμητος, απτόητος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀτροπία, ή, ακαμψία, σε Θέογν.

ἄ-τροπος, -ον (τρέπω)· **1.** αμετάβλητος, αιώνιος. **2.** άκαμπτος, αλύγιστος, σκληρός, σε Ανθ.· απ' όπου, *Ἄτροπος, ή*, το όνομα μιας από τις τρεις *Μοίραις*, Μοίρες, Λατ. *Parae*, σε Ησίοδ.· βλ. **Κλωθώ**.

ἀτροφέω, μέλ. -ήσω, δεν λαμβάνω τροφή, υποφέρω από ατροφία, σε Πλούτ.
ἄ-τροφος, -ον (τρέφω), αυτός που δεν τρέφεται, ασθενής από ατροφία, σε Ξεν.

ἄ-τρύγετος, -η, -ον (τρυγάω), αυτός που δεν παρέχει σοδειά, άκαρπος, λέγεται για τη θάλασσα, σε Όμηρ.· λέγεται για τον αιθέρα, στον ίδ.

ἄ-τρύμων[ῶ], -ον, = ἄτρυτος, με γεν., ἀτρύμων κακῶν, μη καταπονημένος από τις δυστυχίες, σε Αισχύλ.

ἄ-τρῦτος, -ον (τρύω)· **1.** αυτός που δεν φθείρεται, ακαταπόνητος, ακατάβλητος, σε Αισχύλ., ανθεκτικός, σε Πλούτ. **2.** λέγεται για πράγματα, ακούραστος, σε Σοφ., Μόσχ· λέγεται για δρόμο, επίπονος, σε Θεόκρ.

Ἄ-τρῦτώνη, ἡ, η Ακαταπόνητη, όνομα της Παλλάδας, σε Όμηρ. (εκτετ. τύπος του ἀτρύτη, όπως το Αἰδωνεύς από Αἰδης).

ἄ-τρωτος, -ον, I. μη πληγωμένος, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** απρόσβλητος, σε Ευρ. **ἄττα**, Αττ. αντί ἄσσα = τινά, κάποιος, σε Πλάτ.

ἄττα, προσφώνηση που χρησιμ. προς τους μεγαλύτερους, λέγεται για τον πατέρα, σε Όμηρ.

ἀττᾱγᾱς, -ᾱ, ὁ, πτηνό, πιθ. είδος πέρδικας ή όπως άλλοι νομίζουν, είδος μακρόραμφου πουλιού ή μεκατάσα, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

ἄτταγῆν, -ῆνος, ὁ, πτηνό, πιθ. είδος αγριόγαλου, Λατ. attagen Ionicus, σε Οράτ.

ἄτταταῖ, κραυγή πόνου ή θλίψης, σε Τραγ., Αριστοφ.

ἄπτέλαβος, Ιων. -εβος, ὁ, είδος ακρίδας χωρίς φτερά, σε Ηρόδ. (άγν. προέλ.).

Ἄττης Ὑῆς, είδος εξορκισμού, που χρησιμοποιείται από τους ιερείς της Κυβέλης, σε Δημ.

Ἀττικίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ (Ἀττικός), συντάσσομαι με τους Αθηναίους, σε Θουκ., Ξεν.

Ἀττικισμός, ὁ, συμπαράταξη με το μέρος των Αθηναίων, προσήλωση σε αυτούς, σε Θουκ.

ἄττικιστί, επίρρ. (Ἀττικός), στην Αττική διάλεκτο, σε Δημ.

Ἀττικίων, κωμ. υποκορ. του Ἀττικός, μικρέ μου Αθηναίε, σε Αριστοφ.

Ἀττικός, -ή, -όν (ἀκτή)· **I.** Αττικός, Αθηναίος, σε Σόλων. κ.λπ.· ἡ Ἀττική (ενν. γῆ), η Αττική, σε Ηρόδ. κ.λπ.· πρβλ. [Ἀτρίς](#). **II.** επίρρ. -κῶς, με τον Αττικό τρόπο, σε Δημ.

Ἀττικωνικός, -ή, -όν, κωμική μετατροπή του Ἀττικός, κατά τον τύπο Λακωνικός, σε Αριστοφ.

ἄττω, Αττ. αντί ἄσσω, ἄϊσσω.

ἀτύζομαι, σε ενεστ. και σε μτχ. αορ. β' ἀτυχθεῖς. — Παθ., **I.** ταράσσομαι από το φόβο, εκπλήσσομαι, θορυβούμαι, σε Όμηρ.· ἀτυζόμενοι πεδίοιο, φεύγοντας έντρομοι μέσα από την πεδιάδα, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης είμαι ταραγμένος από τη λύπη, ἀτυζόμενος, σε Σοφ., Ευρ.· με αιτ., ὄψιν ἀτυχθεῖς, μένω έκθαμβος στη θεά, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** στους μεταγεν. Επικ. βρίσκουμε τον Ενεργ. τύπο ἀτύζω, με γ' ενικ. αορ. α' ευκτ. ἀτύζαι, εκπλήσσω με τρόμο, σε Θεόκρ.

ἄ-τύμβευτος, -ον (τυμβεύω), αυτός που δεν έχει ταφεί, σε Ανθ.

ἄ-τυμβος, -ον, αυτός που δεν έχει τύμβο, σε Λουκ.

ἄ-τυράννευτος, -ον (τυραννεύω), αυτός που δεν κυβερνιέται από τυράννους, σε Θουκ.

ἄ-τῦφος, -ον, αυτός που δεν έχει έπαρση ή υπεροψία, ο μετριόφρων.

ἀτύχέω, μέλ. -ήσω, αόρ. α' ἡτύχησα, παρακ. ἡτύχηκα· (ἀτυχής)· **1.** είμαι άτυχος ή ατυχής, αποτυγχάνω, δεν κατορθώνω, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **2.** με γεν., αποτυγχάνω σε κάτι, αποτυγχάνω στην απόκτηση ή στην κατάκτηση

αυτού, τῆς ἀληθείας, σε Ξεν.· ομοίως, με μτχ., σε Θουκ. **3.** ἀτυχέω πρὸς τινα, αποτυγχάνω σχετικά με έναν άλλο, δηλ. δεν κατορθώνω να πραγματοποιήσω αυτό που μου ζήτησε, σε Ξεν. — Παθ., τὰ ἀτυχηθέντα, ατυχήματα, αποτυχίες, σε Δημ.

ἀτύχημα, -ατος, τό, ατυχία, ατύχημα, αναποδιά, σε Ρήτ.

ἄ-τύχης, -ές (τυγχάνω), άτυχος, αυτός που δεν έχει τύχη, σε Δημ. κ.λπ.

ἀτύχια, ἡ, κακή τύχη· ατυχία, αποτυχία, αναποδιά, σε Ξεν.

ἀτῶμαι, βλ. ὑτάω.

αὔ, επίρρ. **I.** πάλι, ξανά, εκ νέου, μια φορά ακόμα, σε Όμηρ. κ.λπ.· μετά από αριθμητικά, δεύτερον αὔ, τρίτον αὔ κ.λπ., στον ιδ. **II. 1.** γενικά, πάλι, δηλ. ακόμη, πιο πολύ, πέραν τούτου, Λατ. porro, σε Ομήρ. Οδ., Αττ. **2.** αφ' ετέρου, από την άλλη μεριά, ακολουθώντας το δέ, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **III.** οι πλεοναστικές φράσεις, πάλιν αὔ, αὔ πάλιν, ἔμπαλιν αὔ αὔθις αὔ, αὔθις αὔ πάλιν, είναι μόνο Αττ., κυρίως σε Τραγ.

αὔαὔ, γαβ! γαβ!, λέγεται για σκύλο, σε Αριστοφ.

αὐαίνω, Αττ. αὐ-· μέλ. αὐανῶ, αόρ. α' ἠῦηνα ή αὔ — Παθ. αόρ. α' ἠῦάνθηεν ή αὔ, μέλ. Μέσ. αὐανοῦμαι, με Παθ. σημασία· (αὔω, ξηραίνω)· **1.** ξηραίνω, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Ξεν. **2.** ξηραίνω ή μαραίνω, αὐανῶ βίον, θα φθείρω τη ζωή μου, σε Σοφ. — Παθ., αὐανθείς, αποξηραμένος, μαραμένος, σε Αισχύλ.· ομοίως με Μέσ. απαρ. αὐανοῦμαι, θα φθαρώ, θα μααραθώ, σε Σοφ.

αὐᾶλέος, -α, -ον (αὔος), ξηρός, μαραμένος, σε Ησίοδ.· λέγεται για τα μάτια, στεγνά, άπυνα, σε Ανθ.

αὐάτα, δηλ. ἁFάτα, Αιολ. αντί ἄτη, σε Πίνδ.

αὐγάζω, μέλ. -άσω, αόρ. α' ἠῦγασα, (αὐγή)· **I.** κοιτάζω το καθαρότερο φως, βλέπω με ευκρίνεια, διακρίνω, σε Σοφ.· έτσι, σε Μέσ., σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ. **II.** λέγεται για τον ήλιο, ακτινοβολώ, λάμπω, τινά, σε Ευρ.

αὐγή, ἡ, 1. το φως του ήλιου, και στον πληθ. οι ακτίνες ή οι ηλιαχτίδες του, σε Όμηρ.· ὑπ' αὐγᾶς ἡελίοιο, δηλ. ακόμα ζωντανός, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, αὐγᾶς έσιδεῖν, λεύσσειν, βλέπειν, σε Θεόγν., Αισχύλ., Ευρ.· αλλά, ὑπ' αὐγᾶς λεύσσειν ή ιδεῖν τί, κρατώ ψηλά στο φως και κοιτάζω, στον ιδ.· κλύζειν πρὸς αὐγᾶς, ανυψώνεται προς τη λάμψη του ήλιου, σε Αισχύλ., ιδ.· μεταφ., βίου δύντος αὐγαί, ο ήλιος της ζωής που δύει, στον ιδ.· αὐγή, η αυγή, το χάραμα, σε Κ.Δ. **2.** γενικά, κάθε έντονο, λαμπερό φως, όπως της φωτιάς, σε Όμηρ.· λέγεται για την αστραπή, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τα μάτια, σε Σοφ.· απ' όπου αὐγαί, όπως Λατ. lumina, τα μάτια, σε Ευρ. **3.** κάθε λάμψη στην επιφάνεια λαμπερών αντικειμένων, ανταύγεια, στιλπνάδα, αὐγή χαλκείη, σε Ομήρ. Ιλ.· αὐγὰ πέπλου, σε Ευρ.

αὐδάζομαι, μέλ. -άζομαι, αποθ., (αὐδή), κραυγάζω, φωνάζω, σε Ηρόδ.· εμφανίζεται ένας Ενεργ. αόρ. α' αὔδαζα, σε Ανθ.

αὐδάω, παρατ. ἠῦδων, μέλ. αὐδήσω, Δωρ. -άσω [ā], Δωρ. γ' πληθ.

αὐδασοῦντι· αόρ. α' ἠῦδῃσα, Δωρ. αὔδᾱσα, Ιων. γ' ενικ. αὐδήσασκε· επίσης ως αποθ., αὐδάομαι· παρατ. ἠῦδατο, μέλ. -ήσομαι, αόρ. α' αὐδήθηεν (Παθ. μόνο)· (αὐδή)· **I.** με αιτ. πράγμ., **1.** βγάζω φωνή, μιλώ, φθέγγομαι, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. **2.** με αιτ. πράγμ., μιλώ ή λέγω κάτι, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.· ομοίως ως αποθ., στον ιδ. — Παθ., ἠῦδατο γὰρ ταῦτα, αυτά λέγονταν, στον ιδ. **3.** λέγεται για χρησμούς, εκφωνώ, διακηρύττω, λέγω, στον ιδ.· μιλώ σχετικά με ένα πράγμα, σε Αισχύλ. **II.** με αιτ. προσ., μιλώ σε, απευθύνομαι σε, πλησιάζω, σε Όμηρ.· επικαλούμαι ένα θεό, σε Ευρ. **2.** με αιτ. και απαρ., λέγω, παραγγέλλω, διατάσσω κάποιον να κάνει, σε Σοφ.· αὐδάω τινα μὴ ποιεῖν, απαγορεύω σε κάποιον να κάνει, σε Αισχύλ.· αὐδῶ σιωπᾶν, σε Σοφ.· ομοίως ως αποθ., στον

ιδ. **3.** καλῶ με το ὄνομα του, ονομάζω ἔτσι, σε Ευρ. — Παθ., *αὐδῶμαι παῖς Ἀχιλλέως*, σε Σοφ.· *κάκιστ' αὐδόμενος*, η χειρότερη φήμη από, σε Αισχύλ. **4.** ὅπως το *λέγειν*, εννοῶ αυτό ἢ εκείνο, σε Ευρ.

αὐδή, Δωρ. **αὐδά**, ἦ. **I. 1.** ανθρώπινη φωνή, ομιλία, αντίθ. προς το *ὁμῆ* (η θεϊκή φωνή), σε Ομήρ. Ιλ. **2.** ἦχος ἢ οξύς ἦχος του νεύρου του τόξου, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τη σάλπιγγα, σε Ευρ.· λέγεται για το τζίτζικι (*τέττιξ*), σε Ησίοδ. **II. 1.** = *φήμη*, λόγος, φήμη, σε Σοφ., Ευρ. **2.** χρησμός, στον ιδ.

αὐδήεις, -εσσα, -εν, αὐτός που μιλά με ανθρώπινη φωνή, σε Ομήρ. Οδ.· όταν το θεὸς *αὐδήεσσα*, αναφέρεται στην Καλυψώ και στην Κίρκη, σημαίνει τη θεά που χρησιμοποιεῖ τη γλῶσσα των θνητῶν, στο ιδ.

αὐ-ερύω, Επικ. αορ. α' *αὐεῦρσα*, ἔλκω πίσω ἢ προς τα πίσω, σε Ομήρ. Ιλ.· ἔλκω το τόξο, στο ιδ· *απόλ.* σε θυσία, ἔλκω το κεφάλι του θύματος προς τα πίσω ἔτσι ὥστε να κόψω το λαιμό του, στο ιδ. (Δύσκολα θα μπορούσε να εἶναι σύνθετο από *αὖ* και *ἐρύω*, καθώς το *αὖ* πουθενά δεν χρησιμ. με την τοπική σημασία του πίσω· *πιθ.* από *ἀνερύω*, δηλ. *ἀν-Φερύω*).

αὐθάδεια, ποιητ. -ία, ἦ, αυθαίρεσία, επιμονή, ισχυρογνωμοσύνη, απειθαρχία, αλαζονεία, σε Αισχύλ. κ.λπ.

αὐθ-άδης[α], -ες (ἦδομαι), ισχυρογνώμων, επίμονος, πεισματάρης, ἀτίθασος, απείθαρχος, αλαζόνας, σε Ηρόδ. κ.λπ.· μεταφ., λέγεται για πράγματα, ἀσπλαχνος, σκληρός, σε Αισχύλ.· *ἐπίρρ.* -δως, σε Αριστοφ.· συγκρ. -έστερον, σε Πλάτ.

αὐθαδίζομαι, αποθ., εἶμαι αυθάδης, ισχυρογνώμων, σε Πλάτ.

αὐθάδισμα[α], -ατος, τό, η συμπεριφορά του ισχυρογνώμονα, αυθάδεια, σε Αισχύλ.

αὐθαδῶ-στομος, -ον (στόμα), ισχυρογνώμων στα λόγια, σε Αριστοφ.

αὐθ-αῖμων, -ον, γεν. -ονος (*αἷμα*), αὐτός που προέρχεται από το ίδιο αἷμα, ἀδελφός, ἀδελφή, συγγενής, σε Σοφ.· ὁμοίως, **αὐθαίμος**, -όν, στον ιδ.

αὐθ-αίρετος, -ον, **I.** εκλεγμένος από τον εαυτό του, επιλεγμένος από τον εαυτό του, σε Ξεν. **II.** ο αφ' εαυτού, σε Ευρ.· ανεξάρτητος, σε Θουκ. **III.** λέγεται για πράγματα, αυτό που επιλέγει κάποιος, αὐτός που προκαλεῖ στον εαυτό του, θεληματικός, εκούσιος, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ.

αὐθ-έκαστος, -ον, αὐτός που λέει τα πράγματα με το ὄνομά τους, σε Αριστ.

αὐθεντέω, μέλ. -ήσω, ἔχω πλήρη εξουσία πάνω σε, *τινός*, σε Κ.Δ.

αὐθ-έντης, -ου, ὁ, συνηρ. του *αὐτοέντης*. **I. 1.** αὐτός που κάνει οτιδήποτε με το χέρι του, αυτουργός, πραγματικός δολοφόνος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· γενικά, κάποιος από την οικογένεια του δολοφόνου, στον ιδ. **II.** ως ἐπίθ., *αὐθέντης φόνος*, *αὐθένται θάνατοι*, φόνος που εκτελέστηκε από κάποιον της ίδιας της οικογένειας, σε Αισχύλ. (το συνθετικό -έντης ἔχει ἀμφίβ. προέλ.).

αὐθ-ήμερος, -ον (ἡμέρα)· **I.** αὐτός που γίνεται ἢ διαπράττεται μέσα στην ίδια μέρα, σε Αισχίν. **II.** ἐπίρρ., *αὐθημερόν* (οξύτ.), ακριβῶς την ίδια μέρα, κατά την ίδια μέρα, ἀμέσως, σε Αισχύλ. κ.λπ.· Ιων. *αὐθημερόν*, σε Ηρόδ.

αὖθι, ἐπίρρ. συντετμημένο του *αὐτοθι*. **1.** λέγεται για τόπο, ἐπὶ τόπου, ἐδῶ, ἐκεῖ, σε Όμηρ.· *αὖθι ἔχειν*, κρατᾶω αὐτόν ἐκεῖ, ὅπως εἶναι, σε Ομήρ. Οδ.· **2.** λέγεται για χρόνο, πάραυτα, ἀμέσως, σε Ομήρ. Ιλ.

αὖθι-γενής, Ιων. **αὐτιγ-**, -ές (γίγνομαι), γεννημένος στη στιγμή, αὐτόχθων, ἐντόπιος, Λατ. *indigena*, σε Ηρόδ.· *αὐθιγενεῖς ποταμοί*, αὐτοὶ που ἔχουν τις πηγές τους στη χώρα, στον ιδ.· *ὔδωρ αὐτιγενές*, φυσικὴ πηγή, στον ιδ.· αὐθεντικός, ιθαγενής, γνήσιος, σε Ευρ.

αὖθις, Ιων. **αὖτις**, ἐπίρρ. ἐπιτετ. τύπος του *αὖ*. **I.** λέγεται για τόπο· πίσω, πίσω ξανά, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄψ αὖτις*, στο ιδ.· αὐτὴ ἡ σημασία σπανίως σε Αττ. **II. 1.**

λέγεται για χρόνο· πάλι, εκ νέου, ξανά, σε Όμηρ., Αττ.· επιτετ., ὕστερον αὐτίς, ἔτ' αὐτίς πάλιν αὐτίς, σε Ομήρ. Ιλ., κ.λπ.· βοᾶν αὐθις, φωνάζω πάλι, σε Ξεν. **2.** χρησιμοποιείται για μελλοντικό χρόνο, πάλι, σε ὕστερο χρόνο, ακολουθῶς, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. **III.** χρησιμοποιείται για ακολουθία, ακόμα περισσότερο, σε ακολουθία, εξάλλου, από την άλλη πλευρά, στον ίδ., Σοφ.

αὐθ-όμαιμος, επιτετ. του ὄμαιμος, σε Σοφ.

α-ὐιάχος, -ον (δηλ. ἄ-Ψίαχος), επίθ. για τους Τρώες, σε Ομήρ. Ιλ.· **1.** (α αθροιστικό και ἰαχή), πολυτάραχος, θορυβώδης. **2.** (από α στερητικό), αθόρυβος, σιωπηλός.

αὐλᾱκ-εργάτης[ᾱ], -ου, ὁ, αυτός που σκάβει αυλάκια, σε Ανθ.

αὐλαξ, -ᾱκος, ἡ, επίσης ἄλοξ, -οκος, με Επικ. αιτ. ὄλκα, ὄλκας· **1.** αυλάκι που σχηματίζεται κατά το ὄργωμα, Λατ. sulcus, σε Όμηρ. κ.λπ.· αὐλακ' ἐλαύνειν, σε Ησίοδ. **2.** μεταφ. λέγεται για τη γυναίκα ως φορέα παιδιών, σε Σοφ., Ευρ. **3.** μεταφ. επίσης, το αυλάκι πάνω στο δέρμα, χαρακιά, τραύμα, πληγή, ουλή, σε Αισχύλ., Ευρ. **4.** = ὄγμος, ζώνη, ταινία, σε Θεόκρ. (Πιθ. από την ίδια ρίζα ὅπως το ὄλκος, Λατ. sulcus, από ἔλκω).

αὐλεις, -α, -ον και -ος, -ον, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει στην αὐλήν ή στην αυλόπορτα, ἐπ' αὐλείησι, στην πόρτα της αυλής, δηλ. η εξωτερική πόρτα, η πόρτα του σπιτιού, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, σε Ηρόδ. και Αττ.

αὐλέω, μέλ. -ήσω (αὐλός)· **I.** παίζω τον αυλό, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ.· αὐλέω ἔξοδον, παίζω το τελευταίο αὐλημα, σε Αριστοφ. **II. 1.** Παθ., λέγεται για τους ρυθμούς, αυτός που παίζεται από τον αυλό, σε Ξεν.· αλλά, αὐλείται μέλαθρον, αντηχεί παντού με μουσική, σε Ευρ. **2.** στη Παθ. επίσης, λέγεται για πρόσωπα, αυλούμαι, ακούω μουσική, σε Ξεν.

αὐλή, ἡ [πιθ. από ἄημι (ἄΦημι), φυσώ, (καθώς, η αὐλή ήταν ανοιχτή στον αέρα)]· **I. 1.** στον Όμηρ. η αυλή μπροστά από την οικία, που έχει κτίσματα ολόγυρά της και στη μέση το βωμό του Έρκειου Δία (Ζεὺς Έρκεϊος)· ήταν κάποτε ο τόπος συνάντησης της οικογένειας και η μάνδρα για τα ζώα, σε Ομήρ. Ιλ.· είχε δύο πόρτες, δηλ. την πόρτα της οικίας (πρβλ. [αὐλειος](#)), και άλλη μια που οδηγούσε μέσα από την αἶθουσαν στον πρόδρομο (πρόδρομος), σε Ομήρ. Οδ. **2.** περίβολος της αυλής, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** μετά τον Όμηρ. η αὐλή ήταν ο περίβολος ή το τετράγωνο, γύρω από το οποίο ήταν χτισμένη η οικία έχοντας ένα διάδρομο (περιστύλιον), από τον οποίο οι πόρτες οδηγούσαν στα δωμάτια των ανδρών· απέναντι από την πόρτα της οικίας (πρβλ. [αὐλειος](#)) ήταν η μέσσαυλος ή μέταυλος (βλ. αυτ.), που οδηγούσε στα γυναικεία μέρη του σπιτιού, σε Ηρόδ., Αττ. **III.** γενικά, οποιαδήποτε αυλή ή θάλαμος σε Όμηρ., Τραγ.

αὐλημα, -ατος, τό (αὐλέω), κομμάτι μουσικής που παίζεται με τον αυλό, σε Αριστοφ., Πλάτ.

αὐλησις, -εως, ἡ (αὐλέω), ἦχος αυλού, σε Πλάτ.

αὐλητήρ, -ῆρος, ὁ, = αὐλητής, σε Ησίοδ. κ.λπ.

αὐλητής, -οῦ, ὁ (αὐλέω), αυτός που παίζει αυλό, Λατ. tibicen, σε Θέογν., Ηρόδ. κ.λπ.

αὐλητικός, -ῆ, -όν (αὐλέω), αυτός που ανήκει ή ταιριάζει στον αυλό, σε Πλάτ.· ἡ αὐλητική (ενν. τέχνη), η τέχνη του αυληστή, στον ίδ.

αὐλητρίς, -ίδος, ἡ (αὐλέω), κόρη που παίζει αυλό, Λατ. tibicina, σε Αριστοφ., Ξεν. κ.λπ.

Αὐλιάδες Νύμφαι (αὐλή), Νύμφες που προστατεύουν τις μάνδρες με τα βοοειδή, σε Ανθ.

αὐλίδιον, τό, υποκορ. του αὐλή, σε Θεόκρ.

αὐλίζομαι, Μέσ. αόρ. α' *ἠὐλίσάμην*, Παθ. *ἠὐλίσθην*· (αὐλή)· βρίσκομαι στην αυλή, λέγεται για τα βόδια, σε Ομήρ. Οδ.· περνώ τη νύχτα, διαμένω, σε Ευρ.· λέγεται για τους στρατιώτες, στρατοπεδεύω, καταλύω, σε Ηρόδ.

αὔλιον, τό (αὐλή), **I.** εξοχική κατοικία, αγροτική κατοικία, σε Ομηρ. Ὑμν.· μάνδρα, σταύλος, σε Ευρ., Ξεν. **II.** θάλαμος, σπήλαιο, σπηλιά, σε Σοφ.

αὔλιος, -α, -ον (αὐλή), αυτός που ανήκει ή ταιριάζει στις αγροτικές αυλές, αγροτικός, εξοχικός, σε Ευρ.

αὔλις, -ιδος, ή (αὐλή), μέρος όπου περνά κανείς τη νύχτα, σκηνή, κατασκήνωση, κατάλυμα, σε Όμηρ., Ευρ.

αὐλίσκος, ό, υποκορ. του αὐλός, μικρό καλάμι, αυλός, σε Θέογν.

αὐλιστρίς, -ίδος, ή (αὐλίζομαι), γειτόνισσα, σε Θεόκρ.

αὐλο-δόκη, ή (δέχομαι), θήκη αυλού, σε Ανθ.

αὐλο-θετέω (τίθημι), κατασκευάζω αυλό ή φλογέρα, σε Ανθ.

αὐλοποιϊκή (ενν. *τέχνη*), ή, τέχνη κατασκευής αυλών, σε Πλάτ.

αὐλο-ποιός, ό (ποιέω), κατασκευαστής αυλών, σε Πλάτ.

αὐλός, ό (ἄημι, φυσῶ), **1.** αυλός ή καλύτερα φλογέρα (γιατί παίζεται με επιστόμιο, *γλωσσίς*, σε Αισχίν.), σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· *αὐλοὶ ἀνδρήιοι* και *γυναικῆιοι*, Λατ. *tibiae dextrae* και *sinistrae*, μπάσοι και υψίφωνοι, σε Ηρόδ.· μερικές φορές ένα πρόσωπο έπαιζε δύο αυλούς (*αὐλοὶ*) συγχρόνως, σε Θεόκρ.· *αὐλὸς Ἐνναλίου*, δηλ. σάλπιγγα, σε Ανθ.· *ὕπ' αὐλοῦ*, προς τον ήχο του αυλού, σε Ηρόδ.· ομοίως, *πρὸς αὐλόν*, *ὕπὸ τὸν αὐλόν*, σε Ξεν. **2.** οτιδήποτε μοιάζει με αυτό, όπως η υποδοχή, η οπή για την περόνη, η εγκοπή στην οποία εφάρμοζε η γλώσσα της πόρπης, σε Όμηρ.· φυσητήρας, στόμιο σωλήνα, σε Θουκ.· *αὐλὸς παχύς*, στην Ομήρ. Οδ. φαίνεται να σημαίνει την εκροή αίματος μέσα από το σωλήνα των ρουθουνιών.

αὐλών, -ῶνος, ό, ποιητ. επίσης ή, (αὐλός)· **1.** χαράδρα, φαράγγι, λαγκαδιά, σε Ομηρ. Ὑμν., Ηρόδ., Αριστοφ. **2.** διώρυγα, αυλάκι, οχετός, σε Ηρόδ. **3.**

πορθμός, στενό, σε Αισχύλ.· *αὐλῶνες πόντιοι*, θαλάσσια στενά, δηλ.

αρχιπέλαγος, σε Σοφ.

αὐλ-ῶπις, -ίδος, ή (ῶψ), λέγεται για περικεφαλαία, με οπές μπροστά ώστε να προσαρμόζεται ο *λόφος*, σε Ομήρ. Ιλ.

αὐξάνω και αὔξω, (ποιητ. *ἄέξω*) μέλ. *αὐξήσω*, αόρ. α' *ἠὔξησα*, παρακ. *ἠὔξηκα* — Παθ. παρακ. *ἠὔξημαι*, αόρ. α' *ἠὔξήθην*, μέλ. *αὐξήθῃσομαι*, και στη Μέσ.

αὐξήσομαι· **I. 1.** κάνω κάτι μεγάλο, αυξάνω, μεγαλώνω, σε Ηρόδ. κ.λπ. (Ο Όμηρ. μόνο χρησιμοποιεί *ἄέξω*). **2.** αυξάνω σε δύναμη, δυναμώνω, ενισχύω, υψώνω, σε Ηρόδ., Αττ.· επίσης, τιμώ, δοξάζω, εγκωμιάζω, σε Τραγ., Πλάτ. **II.** Παθ., αυξάνομαι, ενδυναμώνομαι, αναπτύσσομαι, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *αὐξάνομαι ἐς πλῆθος ἐς ὕψος*, στον ιδ.· λέγεται για παιδί, αναπτύσσομαι, μεγαλώνω, στον ιδ.· *ἠὔξάνομην*, γίνομαι μεγαλύτερος, σε Αριστοφ.· ομοίως με επίθ., *αὐξάνεσθαι μέγας*, γίνομαι μεγάλος, σε Ευρ.

αὔξη, ή, = αὔξησις, σε Πλάτ.

Αὐξησία, ή (αὔξω), θεά της αυξήσεως, σε Ηρόδ.

αὔξησις, -εως, ή, αύξηση, ανάπτυξη, σε Θουκ.· λέγεται για το σίτο, σε Ηρόδ.

αὔξιμος, -ον (αὔξω), αυτός που μπορεί να αυξηθεί, σε Ξεν.

αὐξο-σέληνον, τό (σελήνη), αυξανόμενη σελήνη, που γεμίζει, σε Ανθ.

αὔξω, αυξάνω, βλ. **αὐξάνω**.

αὐονή, ή (αὔος), ξηρότητα, ξηρασία, σε Αισχύλ.

αὔος, -η, -ον, Αττ. αὔος, -α, -ον (αὔω)· **1.** ξηρός, λέγεται για τα ξύλα, σε Ομήρ. Οδ.· ξηραμένος, λέγεται για καρπούς, σε Ηρόδ.· μαραμένος, λέγεται για φύλλα, σε Αριστοφ.· ουδ. ως επίρρ., *αὔον ἄυτεῖν* ή *αὔειν*, ηχώ ξηρά και

σκληρά, λέγεται για το μέταλλο, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** αποξηραμένος, ξηρός, σε Θεόκρ.

ἄϋπνία, ἡ, αὔπνία, ἔλλειψη ύπνου, σε Πλάτ.

ἄ-ϋπνος, -ον[ϋ], **1.** άπνος, ξύπνιος, λέγεται για πρόσωπα, σε Ομήρ. Οδ., Αττ.· μεταφ., άπνος, αυτός που δεν ηρεμεί, *πηδάλια*, σε Αισχύλ.· *Κρήναι*, σε Σοφ. **2.** λέγεται για τις νύχτες χωρίς ύπνο, σε Όμηρ. **3.** *ϋπνος ἄϋπνος*, ανήσυχος ύπνος, κατά τον οποίο ξυπνά κάποιος εύκολα, σε Σοφ.

αὔρα, Ιων. **αὔρη, ἡ (ἄρηι)**· **1.** αέρας σε κίνηση, πνοή, ιδίως φρέσκια πνοή, φρέσκος πρωινός αέρας, Λατ. *aura*, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ. ποιητές, σπανίως στον πεζό λόγο· μεταφ., *αχνός*, σε Αριστοφ. **2.** μεταφ. επίσης, λέγεται για την ευμετάβολη αλλαγή των πραγμάτων, σε Ευρ., Αριστοφ.· λέγεται για οτιδήποτε τρομακτικό, σε Ευρ.

αὔριον, επίρρ. (συγγενές προς το *ἡώς*)· **I.** αύριο, Λατ. *cras*, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἐς αὔριον*, στην επόμενη μέρα ή κατά τη διάρκεια του πρωινού, στον ίδ. **II.** ως ουσ., η επόμενη μέρα, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.· *ἡ αὔριον* (ενν. *ἡμέρα*), η αυριανή μέρα, σε Ευρ.· *ἡ αὔριον ἡμέρα*, σε Ξεν.· *ἡ ἐς αὔριον ἡμέρα*, σε Σοφ.· *ὁ αὔριον χρόνος*, σε Ευρ.

ἄϋσαι, απαρ. αορ. α΄ του *αὔω*, φωνάζω.

αὔσιος, βλ. [τηῦσιος](#).

αὔσταλέος, -α, -ον, Επικ. **ἄϋσταλέος** (*αὔω*, ξηραίνω), ηλιοκαμμένος, ξηρός, στεγνός, Λατ. *siccus*, σε Ομήρ. Οδ., Ησίοδ.

αὔστηρός, -ά, -όν (*αὔω*, ξηραίνω), αυτός που κάνει τη γλώσσα ξηρή και τραχιά, σκληρή, άγρια και πικρή, σε Πλάτ.· μεταφ., *τραχύς*, *στριφνός*, στο ίδ., Κ.Δ.

αὔστηρότης, -ητος, ἡ, τραχύτητα, δριμύτητα, *οἶνον*, σε Ξεν.· μεταφ., *τραχύτητα*, *στριφνότητα*, σε Πλάτ.

αὐτ-άγγελος, ὁ, αυτός που μεταφέρει ο ίδιος ένα μήνυμα, αυτός που δίνει πληροφορίες για ό,τι έχει δει ο ίδιος, σε Σοφ., Θουκ.· με γεν. *πράγμ.*, *λόγοναὐτάγγελος*, σε Σοφ.

αὐτ-άγρετος, -ον (άγρέω), αυτός που έχει επιλέξει τον εαυτό του, που αφήνεται στη δική του επιλογή, αυθαίρετος, σε Ομήρ. Οδ., Όμηρ. Ύμν.

αὐτ-άδελφος, -ον· **I.** αυτός που σχετίζεται με κάποιον με αδελφική σχέση, σε Αισχύλ., Σοφ. **II.** ως ουσ., ομοαίματος αδελφός ή αδελφή, στον ίδ.

αὐτ-ανδρος, -ον (άνήρ), αυτός που βρίσκεται μαζί με άνδρες, το σύνολο των ανθρώπων που αποτελείται από άνδρες, σε Πολύβ.

αὐτ-ανέσιος, ὁ, ανησιός, πρώτος ξάδελφος, σε Αισχύλ., Ευρ.

αὐτάρ, Επικ. τύπος του *ἄταρ*, σε Όμηρ.

αὐτάρκεια, ἡ, επάρκεια σε ό,τι έχει κανείς, η ανεξαρτησία, *αυτάρκεια*, σε Πλάτ.

αὐτ-άρκης, -ες (άρκέω), επαρκής από μόνος του, αυτός που έχει αρκετά εφόδια από μόνος του, ανεξάρτητος από τους άλλους, σε Ηρόδ., Πλάτ.· *νηδὺς αὐτάρκης*, αυτός που ενεργεί από μόνος του, σε Αισχύλ.· *χώρααὐτάρκης*, χώρα που προμηθεύει τον εαυτό της, ανεξάρτητη από εισαγωγές, σε Θουκ.· *αὐτάρκης πρὸς τι*, αρκετά δυνατός σε ένα πράγμα, στον ίδ., Ξεν.· με απαρ., ικανός να κάνει ένα πράγμα για τον εαυτό του, σε Δημ.· *αὐτάρκης βοή*, δυνατή και ρωμαλέα φωνή, σε Σοφ.

αὔτε, επίρρ. (*αὔ, τε*, όπου *τε* είναι πλεοναστικό, όπως στο *ὅστε*)· **I.** λέγεται για χρόνο, ξανά, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** **1.** λέγεται για να δηλώσει ακολουθία πάλι, πιο πέρα, ακόμα, στο ίδ., Σοφ. **2.** από την άλλη μεριά, αντιθέτως, ακολουθώντας το μέν όπως το δέ, σε Όμηρ., Αττ. ποιητές.

αὐτ-εξούσιος, -ον (ἐξουσία), αυτός που εξουσιάζει τον εαυτό του· τὸ αὐτεξούσιον, ελεύθερη δύναμη, ίδια εξουσία, σε Βάβρ.

αὐτ-επάγγελτος, -ον (ἐπαγγέλλω), αυτός που προσφέρει εθελούσια στον εαυτό του, αυτός που κάνει κάτι με ελεύθερη βούληση, σε Ηρόδ., Ευρ., Θουκ. κ.λπ.

αὐτ-επώνυμος, -ον, αυτός που έχει το ίδιο επώνυμο με κάποιον, τινος, σε Ευρ.

αὐτ-ερέτης, -ου, ὁ, αυτός που κωπηλατεί μόνος του, δηλ. κωπηλάτης και στρατιώτης ταυτόχρονα, σε Θουκ.

ἄϋτέω[ϋ], μόνο σε ενεστ. και παρατ.· (αὔω, κλαίω)· **1.** κλαίω, φωνάζω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.· με σύστ. αντ. βοὰν ἄϋτῶ, σε Ευρ.· ἄϋτεῖ δ' ὄζύ, σε Αισχύλ.

2. με αιτ. προσ., καλώ, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· με αιτ. προσ. και απαρ., σε Ευρ.

ἄϋτή[ϋ], ἡ (αὔω, κλαίω), κραυγή, φωνή, ιδίως οι κραυγές της μάχης, οι ιαχές του πολέμου, σε Όμηρ.· γενικά, ἦχος, σε Αισχύλ.

αὐτ-ήκοος, -ον (ἀκούω), αυτός τον οποίο ακούει κάποιος με τα ίδια του τα αυτιά, αυτήκοος, σε Θουκ., Πλάτ.

αὐτ-ἡμαρ, επίρρ. = αὐθημερόν, μέσα στην ίδια μέρα, σε Ομήρ. Ιλ.

αὐτ-ημερόν, Ιων. αντί αὐθ-ημερόν.

αὐτι-γενής, -ές, Ιων. αντί αὐθι-γενής.

αὐτίκᾱ[ι], επίρρ. (αὐτός)· **I. 1.** πάραυτα, αυτοστιγμεί, αμέσως, σε Όμηρ.

κ.λπ.· αυτή η σημασία ενισχύεται με τα αὐτίκα νῦν, μάλ' αὐτίκα, σε Ομήρ.

Οδ.· με μτχ., αὐτίκ' ἴοντι, αμέσως όταν πήγαινε, στο ίδ.· ομοίως, αὐτίκα

γενόμενος, αμέσως όταν γεννήθηκε, σε Ηρόδ.· αὐτίκα καὶ μετέπειτα, τώρα και

στην άλλη ζωή, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, τῶαὐτίκα και τὸ μέλλον, σε Θουκ.· με

ουσ., τὴν αὐτίχ' ἡμέραν, σε Σοφ.· ὁ αὐτίκα φόβος, ο στιγμιαίος φόβος, σε

Θουκ. **2.** επίσης με αδύναμη σημασία, σύντομα, Λατ. mox, σε Σοφ. κ.λπ. **II.**

για παράδειγμα, για να ξεκινήσουμε..., σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· αὐτίκα

δημάλα, σε Δημ.

ἄϋτμή, ἡ (ἄημι)· **1.** αναπνοή, σε Ομήρ. Ιλ.· ἄϋτμή Ἡφαίστοιο, η φλεγόμενη

πνοή του Ηφαίστου, στο ίδ.· πρὸςἄϋτμή, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για

φυσητήρες, σωλήνες, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τον άνεμο, σε Ομήρ. Οδ. **2.**

άρωμα, μυρωδιά, οσμή, ευωδιά, σε Όμηρ.

ἄϋτμήν, -ένος, ὁ, = ἄϋτμή, σε Όμηρ.

αὐτο-άνθρωπος, ὁ, τέλειος άνθρωπος, μορφή ανθρώπου, σε Αριστ.

αὐτο-βοεῖ (βοή), επίρρ., με μια μόνο φωνή, στην πρώτη φωνή, αὐτοβοεῖ ἐλεῖν,

κυριεύω χωρίς χτύπημα, σε Θουκ.

αὐτό-βουλος, -ον, αυτοπροαίρετος, αυτόβουλος, σε Αισχύλ.

αὐτο-γέννητος, -ον, αυτός που δημιουργείται μόνος του, αὐτογέννητα

κοιμήματα μητρός, ερωτική συνένευση της μητέρας με το ίδιο της το παιδί, σε Σοφ.

αὐτογνωμονέω, μέλ. -ήσω, ενεργώ σύμφωνα με τη δική μου κρίση, σε Ξεν.

αὐτο-γνώμων, -ον, γεν. -όνος, αυτός που ενεργεί σύμφωνα με την κρίση του,

αυτός που ενεργεί σύμφωνα με τη δική του λογική, σε Αριστ.· επίρρ. -όνως,

σε Πλούτ.

αὐτό-γνωτος, -ον (γινῶναι), αυτός που αποφασίζει μόνος του, αυθαίρετος,

ισχυρογνώμων, σε Σοφ.

αὐτό-γυος, -ον (γύης), λέγεται για το αλέτρι, αυτός που έχει ένα υνί από το άροτρο, σε Ησίοδ.

αὐτο-δαής, -ές (*δάω), αυτοδίδακτος, μη προμελετημένος, σε Σοφ.

αὐτο-δαΐκτος[α], -ον (δαΐζω), αυτός που αυτοκτόνησε ή φονεύτηκε αμοιβαία, σε Αισχύλ.

αὐτ-οδάξ, επίρρ., με τα ίδια του τα δόντια, *ὁ αὐτοδάξ τρόπος*, η σκληρή σου συμπεριφορά, σε Αριστοφ.

αὐτό-δεκα, μόλις δέκα, σε Θουκ.

αὐτό-δηλος, -ον, αυταπόδεικτος, κατάδηλος, σε Αισχύλ.

αὐτο-δίδακτος, -ον, αυτοδίδακτος, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.

αὐτό-δίκος, -ον (δίκη), αυτός που έχει ανεξάρτητη δικαιοδοσία, που έχει τους δικούς του νόμους, σε Θουκ.

αὐτόδιον, επίρρ., ευθύς, αμέσως, σε Ομήρ. Οδ. (Φαίνεται να είναι εκτετ. τύπος του *αὐτός*, όπως *μαψίδιος* από *μάψ*, *μινυνθάδιος* από *μίνυνθα*).

αὐτο-έκαστος, -ον, = *αὐθέκαστος*· *τὸ αὐθέκαστον*, η ιδέα ή μορφή κάθε πράγματος, σε Αριστ.

αὐτο-έντης, -ου, ὁ = *αὐθέντης*, δολοφόνος, σε Σοφ.

αὐτο-ετεί, επίρρ., στον ίδιο χρόνο, σε Θεόκρ.

αὐτο-ετής, -ές (ἔτος), στον ή σχετικά με τον ίδιο χρόνο· επίρρ., *αὐτότετες*, μέσα στον ίδιο χρόνο, εντός του χρόνου, σε Ομήρ. Οδ.

Αὐτο-θαΐς, ἡ, η ίδια η Θαΐς, σε Λουκ.

αὐτόθε, βλ. [αὐτόθεν](#).

αὐτοθελεί, επίρρ., αυθόρμητα, εκούσια, σε Ανθ.

αὐτο-θελής, -ές (θέλω), αυτός που ενεργεί σύμφωνα με τη θέλησή του, εκούσιος, σε Ανθ.

αὐτόθεν, πριν από σύμφωνο -θε, επίρρ.· (*αὐτοῦ*)· **I.** λέγεται για τόπο· από αυτό το μέρος ακριβώς, Λατ. *illinc*, σε Όμηρ., Αττ.· *αὐτόθεν ἐξ ἔδρης*, από εκεί ακριβώς που καθόταν, χωρίς να σηκωθεί, σε Ομήρ. Ιλ.· *αὐτόθεν ἐκ Σαλαμῖνος*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *αὐτόθεν*, από εκεί που στέκεσαι, σε Σοφ.· *αὐτόθεν βιοτεύειν*, βρίσκει τα προς το ζην απ' αυτόν τον τόπο, σε Θουκ.· *οἱ αὐτόθεν*, ντόπιοι κάτοικοι, αυτόχθονες, τον ιδ. **II.** λέγεται για χρόνο, αυτοστιγμεί, αμέσως, Λατ. *illico*, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.

αὐτόθι, επίρρ. αντί *αὐτοῦ*, αυτοστιγμεί, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.

αὐτο-κάβδαλος, -ον, αυτός που έχει γίνει απρόσεκτα, ατημέλητα, τυχαία, σε Αριστ.· επίρρ. -λως, στον ιδ. (άγν. προέλ.).

αὐτο-κᾶσιγνήτη, ἡ, αὐτάδεληφ, αμφιθαλής αδελφή μου, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.

αὐτο-κᾶσίγνητος, ὁ, αὐτάδελφος, αμφιθαλής αδελφός μου, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

αὐτο-κατάκρίτος, -ον (κατακρίνω), αυτός που κατακρίνει, καταδικάζει τον εαυτό του, σε Κ.Δ.

αὐτο-κέλευθος, -ον, αυτός που πορεύεται το δικό του δρόμο, σε Ανθ.

αὐτο-κέλευστος, -ον, αυτός που έρχεται με δική του πρωτοβουλία, δηλ. απρόσκλητος ή με τη θέλησή του, σε Ξεν., Ανθ.

αὐτο-κελής, -ές (κέλομαι), = το προηγ., σε Ηρόδ.

αὐτό-κλᾶδος, -ον, αυτός που έχει τα δικά του κλαδιά, σε Λουκ.

αὐτό-κλητος, -ον, αυτός που κλήθηκε από μόνος του, δηλ. απρόσκλητος, σε Αισχύλ., Σοφ.

αὐτό-κομος, -ον (κόμη)· **I.** αυτός που έχει φυσικά μαλλιά, δασύτριχος, σε Αριστοφ. **II.** αυτός που έχει τα δικά του μαλλιά ή φύλλα, σε Λουκ.

αὐτο-κρᾶτής, -ές (κρατέω), αυτός που κυβερνάται από τον εαυτό του, απόλυτος, αυτοκρατορικός, σε Ευρ., Πλάτ.

αὐτοκρᾶτορικός, -ή, -όν, αυτός που ανήκει ή ταιριάζει σ' έναν αυτοκράτορα· επίρρ. -κῶς, δεσποτικός, σε Πλούτ.

αὐτο-κράτωρ, -ορος, ὁ, ἡ (κρᾶτέω)· κύριος του ίδιου του του εαυτού· **I. 1.** λέγεται για πρόσωπα ή πόλεις, ελεύθερος και ανεξάρτητος, Λατ. *sui juris*, σε Θουκ., Ξεν. **2.** λέγεται για τους πρέσβεις, αυτός που έχει πλήρη εξουσία, πληρεξούσιος, σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ. **3.** λέγεται για άρχοντες, απόλυτος, αυθαίρετος, δεσποτικός, στον ίδ. κ.λπ. **4.** λέγεται για συλλογισμό, αυθαίρετος, αυτός που δεν δέχεται αντιλογία, στον ίδ. **II.** με γεν., απόλυτος κύριος κάποιου, *ἐαυτοῦ*, στον ίδ.· *τῆς ἐπιορκίας αὐτοκράτωρ*, εντελώς ελεύθερος να ορκιστεί ψευδώς, να επιορκήσει, σε Δημ.

αὐτό-κτίτος, -ον (κτίζω), αυτός που γίνεται αυτομάτως, δηλ. φυσικός, ο εκ φύσεως, *ἄντρα*, σε Αισχύλ.

αὐτοκτονέω, μέλ. *-ήσω*, σκοτώνω τον εαυτό μου, σε Σοφ.

αὐτο-κτόνος, -ον (κτείνω)· **1.** αυτός που σκοτώνει τον εαυτό του· *ἐπίρρ. -νω*, με το ίδιο του το χέρι, σε Αισχύλ.· ομοίως, *χεῖρ αὐτοκτόνος*, λέγεται για τη Μήδεια που σκότωσε τα παιδιά της, σε Ευρ. **2.** αλληλοκτόνος, σε Αισχύλ.· *θάνατος αὐτοκτόνος*, ο αμοιβαίος θάνατος του καθενός από το χέρι του άλλου, στον ίδ.

αὐτο-κῦβερνήτης, -ου, ὁ, ἡ, αυτός που κυβερνά τον εαυτό του, σε Ανθ.

αὐτό-κωπος, -ον (κώπη), ξίφη που έχουν λαβή, σε Αισχύλ.

αὐτο-λήκῦθος, ὁ, αυτός που μεταφέρει το δικό του λαδικό στην παλαίστρα, παράσιτος σύντροφος, απατεώνας, αγύρτης, φτωχός, ψωριάρης, ελεεινός, σε Δημ.

αὐτο-μᾶθής, -ές (μαθεῖν), αυτός που έχει μάθει από μόνος του, αυτοδίδακτος, σε Ανθ.

αὐτό-μαρτυς, -ῦρος, ὁ, ἡ, αυτός που είναι ο ίδιος μάρτυρας, αυτόπτης μάρτυρας, σε Αισχύλ.

αὐτοματίζω, μέλ. *-ίσω*, ενεργώ από μόνος μου, ενεργώ χωρίς να συμβουλευόμαι κανένα, σε Ξεν.

αὐτόματος, -η, -ον και -ος, -ον· I. 1. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που ενεργεί με τη δική του θέληση, από μόνος του, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **2.** λέγεται για πράγματα, αυτός που κινείται από μόνος του, αυτός που ενεργεί από μόνος του, αυτόματος, αυτοκίνητος, λέγεται για τις πύλες του Ολύμπου ή για τους τρίποδες του Ηφαίστου, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για τα φυτά που μεγαλώνουν μόνα τους, σε Ηρόδ. **3.** αυτός που δεν έχει προφανή αιτία, συμπτωματικός, στον ίδ.· *αὐτόματος θάνατος*, ο φυσικός θάνατος, σε Δημ. **II.** *αὐτόματον, τό*, απλή τύχη, *ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου* ή *ἀπὸ ταῦτομάτου*, Λατ. *spone*, κατά τύχη, φυσικά, σε Ηρόδ., Θουκ. **III.** *ἐπίρρ. -τως*, = *ἀπὸ ταῦτομάτου*, σε Ηρόδ.

Αὐτο-μέδων, -οντος, ὁ, αυτός που κυβερνά τον εαυτό του, όνομα του ηνίοχου του Αχιλλέα, σε Ομήρ. Ιλ.

Αὐτο-μέλιννα, ἡ, η ίδια η Μελίνα, σε Ανθ.

αὐτομολέω, μέλ. *-ήσω*, λιποτακτώ, σε Ηρόδ., Αττ.· *αὐτομολέω πρὸς τοὺς Πέρσας*, σε Ηρόδ.· *ἐς Ἀθήνας ἐκ Περσῶν*, στον ίδ.

αὐτομολία, ἡ, λιποταξία, σε Θουκ.

αὐτό-μολος, -ον (μολεῖν), αυτός που πηγαίνει από μόνος του, απρόσκλητος· ως ουσ., λιποτάκτης, σε Ηρόδ., Αττ.

αὐτονομέομαι, μέλ. *-ήσομαι*, αποθ., ζω με τους δικούς μου νόμους, είμαι ανεξάρτητος, σε Θουκ., Δημ.

αὐτονομία, ἡ, ελευθερία να χρησιμοποιεῖ κάποιος τους δικούς του νόμους, ανεξαρτησία, σε Θουκ. κ.λπ.

αὐτό-νομος, -ον (νέμομαι)· **1.** αυτός που ζει κάτω από τους δικούς του κανόνες, ανεξάρτητος, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** γενικά, αυτός που προέρχεται από

την ελεύθερη θέληση κάποιου, σε Σοφ. **3.** λέγεται για ζώα, αυτός που τρέφεται και περιφέρεται κατά βούληση, σε Ανθ.

αὐτό-νοος, -ον, συνηρ. -*νους, -ουν*, αυτός που ενεργεί σύμφωνα με τη δική του θέληση, ισχυρογνώμων, σε Αισχύλ.

αὐτο-νυχί[τι], επίρρ. (νύξ)· εκείνη την ίδια νύχτα, σε Ομήρ. Ιλ.

αὐτό-ξύλος, -ον (ξύλον), αυτός που προέρχεται από απλό (ακατέργαστο) ξύλο, σε Σοφ.

αὐτο-παγής, -ές (πήγνυμι), αυτός που συναρμολογήθηκε από μόνος του, αυτός που χτίστηκε μόνος του, σε Ανθ.

αὐτοπάθεια, ή, προσωπικά αισθήματα ή προσωπική εμπειρία κάποιου, σε Πολύβ.

αὐτο-παῖθής, -ές, αυτός που μιλά από προσωπικά αισθήματα ή εμπειρία· επίρρ. -*θως*, σε Πολύβ.

αὐτό-παις, -παιδος, ό, ή, το ίδιο το παιδί κάποιου, σε Σοφ.

αὐτο-πήμων, -ον (πήμα), αυτός που έχει τις δικές του συμφορές, σε Αισχύλ.

αὐτό-ποιος, -ον (ποιέω), αυτός που παράγεται από μόνος του, όπως το αθηναϊκό λάδι, σε Σοφ.

αὐτό-πολις, ή, ελεύθερη πόλη, ανεξάρτητη, σε Θουκ.

αὐτο-πολίτης, -ου, ό, κάτοικος ελεύθερης πόλης, σε Ξεν.

αὐτο-πόνητος, -ον (πονέω), ο αφ' εαυτού δουλεμένος, σε Ανθ.

αὐτό-πους, ό, ή, -πουν, τό, το ίδιο το πόδι κάποιου, σε Λουκ.

αὐτό-πρεμος, -ον (πρέμνον), αυτός που έχει μαζί του τη ρίζα, που είναι μαζί με τη ρίζα και τα κλαδιά, σε Σοφ., Αριστοφ.· *αὐτόπρεμος τι διδόναι*, παραδίδομαι στην απόλυτη κατοχή, σε Αισχύλ.

αὐτο-πρόσωπος, ον (πρόσωπον), ο ίδιος, χωρίς προσωπείο, σε Λουκ.

αὐτ-όπτης, -ου, ό (*ὄψομαι*, μέλ. του *όράω*), αυτός που βλέπει ο ίδιος με τα μάτια του, αυτόπτης μάρτυρας, σε Ηρόδ.

αὐτο-πώλης, -ου, ό (πωλέω), αυτός που πουλάει τα δικά του αγαθά ή προϊόντα, σε Πλάτ.

αὐτοπωλικός, -ή, -όν, = το προηγ.· ή -*κή* (ενν. *τέχνη*), το επάγγελμα του αυτοπώλη (*αὐτοπώλης*), σε Πλάτ.

αὐτόρ-ριζος, -ον (ρίζα)· **I.** αυτός που έχει μαζί τις ρίζες του· ποιητ.
αὐτόριζος, σε Βάβρ. **II.** αὐτόρριζος, ο αφ' εαυτού θεμελιωμένος, σε Ευρ.
αὐτόρ-ρῦτος, -ον (ρέω), αυτός που ρέει από μόνος του, αυτός που ρέει αφ' εαυτού, σε Ανθ.

αὐτός, αὐτή, αὐτό, οριστ. αντων., ο ίδιος, Λατ. ipse· στις πλάγιες πτώσεις, χρησιμοποιείται μόνο για τη δήλωση της προσ. αντων. αὐτός, αὐτή, αὐτό· με το άρθρο ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό (ἢ ταυτόν) κ.λπ.· αὐτός μόνο, ο ίδιος. **I.** ο ίδιος, ἐγὼ ο ίδιος, ἐσύ ο ίδιος κ.λπ.· αιτ. στο πρόσωπο του ρήματος, σε Όμηρ. κ.λπ. **1.** αὐτός ο ίδιος, ο πραγματικός άνθρωπος, η ψυχή, όχι το σώμα, σε Όμηρ. Οδ.· ἢ ἀντίθ. προς τους άλλους, όπως ο βασιλιάς προς τους υπηκόους του, ο πατέρας προς τα παιδιά του, ο άντρας προς τη γυναίκα του κ.λπ., σε Όμηρ.· απ' όπου ἀπόλ. λέγεται για το Δάσκαλο, τίς οὗτος; *Αὐτός*, δηλ. ο Σωκράτης, σε Αριστοφ.· ομοίως σε ουδ., *αὐτό δείξει*, το αποτέλεσμα θα δείξει, σε Ευρ. **2.** αφ' εαυτού, ἀπό τη θέληση κάποιου, Λατ. sponte, σε Όμηρ., Σοφ. **3.** ἀπό μόνος του, μόνος, *αὐτός περ ἐών*, παρότι μόνος, σε Όμηρ. Ιλ.· *αὐτοί ἐσμεν*, είμαστε μεταξύ μας δηλ. ανάμεσα σε φίλους, σε Αριστοφ. **4.** σε Πλάτ., *τὸ δίκαιον αὐτό*, το δίκαιο καθαυτό, η ιδέα της δικαιοσύνης κ.λπ.· πρβλ.

αὐτοάνθρωπος. **5.** σε δοτ. με ουσ., μαζί με, *ἀνόρουσεν αὐτῇ σὺν φόρμιγγι*, αὐτός κρατούσε τη λύρα στο χέρι, σε Όμηρ. Ιλ.· *αὐτῇ σὺν πῆληκι*, μαζί μ' αυτή την περικεφαλαία, στο ιδ.· και χωρίς σὺν, *αὐτοῖς ἀνδράσι*, μαζί με τους άνδρες, σε Ηρόδ. κ.λπ. **6.** προστίθεται στα τακτικά αριθμητικά, δηλ. *πέμπτος αὐτός*, αὐτός πέμπτος, δηλ. αὐτός μαζί με άλλους τέσσερις, σε Θουκ. **7.** σε συνδυασμό με την προσωπ. αντων., *ἐγὼν αὐτός, ἐμέθεν αὐτῆς, σὲ αὐτόν* κ.λπ., σε Όμηρ., Ηρόδ. και Αττ. ενώνεται με τις πλάγιες πτώσεις της προσ. αντων. *ἐμαυτοῦ, σε-αυτοῦ, ἐ-αυτοῦ*· συνδέεται με αυτές τις αυτοπαθείς αντων. για να προσθέσει δύναμη, *αὐτὸς καθ' αὐτοῦ, αὐτοί ὑφ' αὐτῶν*, σε Αισχύλ. κ.λπ. **8.** η γεν. *αὐτοῦ* χρησιμ. με την κτητική αντων., *πατὴρὸς κλέος ἡδ' ἐμὸν αὐτοῦ*, σε Όμηρ. Ιλ. **9.** *αὐτὸς ἐαυτοῦ*, χρησιμ. με συγκρ. και υπερθ. επίθ. για να δηλώσει κάτι ασυνήθιστο, *αὐτὸς ἐαυτοῦ πολλῶ ὑποδέεστερος*, σε Ηρόδ. **II.** αὐτός, αὐτή, αὐτό, απλώς ως γ' πρόσ., μόνο σε πλάγιες πτώσεις και ποτέ στην αρχή πρότασης, σε Όμηρ., Αττ.· πρβλ. **ἐαυτοῦ**. **III.** με άρθρο, ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό, και Αττ. συνηρ. αὐτός, αὐτή, ταυτό και ταυτόν, γεν. ταύτοῦ, δοτ. ταύτῳ, πληθ. ουδ. ταύτά· Ιων. *ώυτός, τώυτό*· αὐτός ακριβώς, ο ίδιος, Λατ. idem, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ.· συχνά παίρνει μια δοτ. όπως ὁμοιος, για να δηλώσει ομοιότητα, *τῶντὸ ἰν ὑμῖν ἐπρήσσομεν*, θα προοδεύσουμε το ίδιο με εσάς, σε Ηρόδ.· επίσης, ὁ αὐτὸς καί, πρβλ. Λατ. simul ac, στον ιδ. **IV.** αὐτο-, σε σύνθεση· **1.** ο αφ' εαυτού, δηλ. φυσικός, ἐμφυτος, όχι κατασκευασμένος, όπως σε *αὐτόκτιτος*. **2.** ἀπό μόνο..., ἀπό κανένα άλλο παρά..., όπως στο *αὐτόξυλος*. **3.** αφ' εαυτού, αυτο-, όπως σε *αὐτοδίδακτος, αὐτόματος*· και ομοίως, ανεξάρτητα, όπως στο *αὐτόνομος*. **4.** μόλις, ακριβώς, όπως στο *αὐτόδεκα*. **5.** με αυτοπαθή έννοια του αὐτοῦ και των ἀλλήλων, όπως τα *αὐθέντης, αὐτοκτονέω*. **6.** μαζί με, όπως τα *αὐτόπρεμνος, αὐτόρριζος*.

αὐτός, βλ. αὐτός III.

αὐτόσε, επίρρ. (*αὐτοῦ*), προς τα εκεί, σε αὐτό το μέρος, στο ίδιο μέρος, Λατ. illuc, σε Ηρόδ., Θουκ.

αὐτο-σίδηρος[ι], -ον, αὐτός που προέρχεται από καθαρό σίδηρο, το χτύπημα του ξίφους, σε Ευρ.

αὐτόσ-σῦτος, -ον (σεύομαι), ο αφ' εαυτού κινούμενος, σε Αισχύλ.

αὐτο-σταδῖη (ἴσταμαι), σε κατάσταση μάχης, κοντά στη μάχη, ἔν γ' *αὐτοσταδῖη*, σε Όμηρ. Ιλ.

αὐτό-στολος, -ον (στέλλω)· ο αφ' εαυτού σταλμένος, αυτός που βαδίζει ή ενεργεί μόνος του, σε Σοφ., Ανθ.

αὐτό-στονος, -ον (στένω), αυτός που θρηνεί για ή προς τον εαυτό του, σε Αισχύλ.

αὐτο-σφαῖγης, -ές (σφάζω), αυτός που σφαγιάζεται από τον εαυτό του ή από συγγενείς του, σε Σοφ., Ευρ.

αὐτο-σχεδά, = *αὐτοσχεδόν*, σε Ομήρ. Ιλ.

αὐτοσχεδιάζω, μέλ. -άσω· **I. 1.** ενεργώ ή μιλώ πρόχειρα, σε Ξεν. **2.** με αιτ., σχεδιάζω πρόχειρα, αυτοσχέδια, σε Θουκ., Ξεν. **II.** με αρνητική σημασία, ενεργώ, μιλώ ή σκέφτομαι απερίσκεπτα, επιχειρώ βιαστικά πειράματα, σε Πλάτ.

αὐτοσχεδιάσμα, -ατος, τό, αυτοσχεδιασμός, σε Αριστ.

αὐτοσχεδιαστής, -οῦ, ὁ, αυτός που ενεργεί ή μιλάει πρόχειρα· αρχάριος, άπειρος, Λατ. tiro, σε Ξεν.

αὐτο-σχέδιος, -α, -ον και -ος, -ον, I. αυτός που βρίσκεται κοντά, *αὐτοσχεδίη* (ενν. μάχη), σε στενή μάχη, στη συμπλοκή, σε Ομήρ. Ιλ.· *αὐτοσχεδίην*, ως επίρρ. = *αὐτοσχεδόν*, σε Όμηρ. **II.** πρόχειρος, απρογραμματίστος, απρομελέτητος, λέγεται γι' αυτόν που φτιάχνει πρόχειρα και αυτοσχέδια τραγούδια, σε Όμηρ. Ύμν.

αὐτο-σχεδόν, επίρρ., εκ του σύνεγγυς, χέρι με χέρι, Λατ. cominus, λέγεται για στενή μάχη, σε Όμηρ.

αὐτο-τέλεστος, -ον (τελέω), αφ' εαυτού ολοκληρωμένος, αυθόρμητος, αυτόματος, σε Ανθ.

αὐτο-τελής, -ές (τέλος)· **I.** αυτός που τελειώνει από μόνος του, αφ' εαυτού ολοκληρωμένος, αυτός που υποστηρίζει τον εαυτό του, *ίππεις*, σε Λουκ. **II.** (τέλος IV), αυτός που φορολογεί τον εαυτό του, αυτοφορολογούμενος, σε Θουκ.

αὐτό-τοκος, -ον (τίκτω), αυτός που γεννά από μόνος του, σε Αισχύλ.

αὐτο-τραγικός, -ή, -όν, εξ ολοκλήρου τραγικός, σε Δημ.

αὐτο-τροπήσας, μτχ. αορ. α' (όπως αν προερχόταν από *αὐτο-τροπάω*), γυρίζω κατ' ευθείαν, σε Όμηρ. Ύμν.

αὐτοῦ, επίρρ., κυρίως γεν. του *αὐτός*, ακριβώς σ' αυτό το σημείο, ακριβώς εδώ, ακριβώς εκεί, Λατ. illico, σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ.· με την προσθήκη του τόπου, *αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ*, σε Ομήρ. Ιλ.· *αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ*, σε Ομήρ. Οδ.· *αὐτοῦ ταύτη*, ακριβώς εδώ, σε Ηρόδ. κ.λπ.

αὐτοῦ, Αττ. συνηρ. αντί *ἐαυτοῦ*.

αὐτουργέω, μέλ. -ήσω, (*αὐτουργός*), εργάζομαι με τα δικά μου χέρια, σε Λουκ.

αὐτούργητος, -ον, αφ' εαυτού δουλεμένος, δουλεμένος άτεχνα, σε Ανθ.

αὐτουργία, ή, I. το να κάνει κανείς κάτι σε κάποιον με τα ίδια του χέρια, δηλ. αυτός που σκοτώνει τον εαυτό του ή κάποιο συγγενή του, σε Αισχύλ. **II.** προσωπική εργασία, αντίθ. προς την εργασία των δούλων, σε Πλούτ.

αὐτ-ουργός, -όν (*ἔργω)· **I. 1.** εργαζόμενος ο ίδιος, σε Σοφ. **2.** ως ουσ., αυτός που δουλεύει τη γη του μόνος του, (όχι με σκλάβους), γεωργός, φτωχός αγρότης, σε Ευρ.· λέγεται για τους Πελοποννησίους, σε Θουκ.· μεταφ., *αὐτουργός τῆς φιλοσοφίας*, αυτός που μελετά μόνος του τη φιλοσοφία, χωρίς δάσκαλο, σε Ξεν. **II.** Παθ., αφ' εαυτού δουλεμένος, απλός, φυσικός, σε Ανθ. **αὐτόφι, -φιν**, Επικ. γεν. και δοτ. ενικ. και πληθ. του *αὐτός*, σε Όμηρ.· *ἀπ' αὐτόφιν*, *παρ' αὐτόφιν* ή *-φι*, απ' αυτό το σημείο, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐπ' αὐτόφιν*, σε αυτό το σημείο, στο ίδ.

αὐτό-φλοιος, -ον, αὐτός που έχει μαζί το φλοιό του, σε Θεόκρ.

αὐτο-φόνος, -ον (*φένω), αὐτός που αυτοκτονεί, αὐτός που σκοτώνει μόνος του αυτούς που ανήκουν στην οικογένειά του, σε Αισχύλ.

αὐτο-φόντης, -ου, ὁ, = το προηγ., ο δολοφόνος, σε Ευρ.

αὐτό-φορτος, -ον, I. αὐτός που μεταφέρει το δικό του φορτίο, σε Αισχύλ. **II.** αὐτός που είναι μαζί με το φορτίο, ναῦς, σε Πλούτ.

αὐτο-φυής, -ές (φύομαι)· **1.** αὐτός που αναπτύσσεται μόνος του, σε Πλάτ.· αὐτός που μεγαλώνει σε σπίτι, που είναι σπιτικής ανάπτυξης, σε Ξεν. **2.** που είναι φυσικός αντίθ. προς το τεχνητός, σε Ησίοδ., Θουκ.· *κορύνα αὐτοφυής*, τραχύ ὅπως προήλθε από το δέντρο, σε Θεόκρ. **3.** *τὸ αὐτοφύες*, η ίδια η φύση κάποιου, σε Πλάτ.

αὐτό-φῦτος, -ον, 1. γεννημένος ἀφ' εαυτοῦ, ἔλκεα, σε Πίνδ. **2.** φυσικός, *αὐτόφυτος ἐργασία* = *αὐτουργία*, δηλ. η γεωργία, σε Αριστ.

αὐτό-φωνος, -ον (φωνή), αὐτός που ηχεί ἀπὸ μόνος του, *χρησμός αὐτόφωνος*, χρησμός που τον ἔστειλε ο ἴδιος ο θεός, σε Λουκ.

αὐτό-φωρος, -ον (φῶρ), ἀφ' εαυτοῦ ἀνακαλυφθεῖς, αὐτός που συλλαμβάνεται τη στιγμή της κλοπής, σε Σοφ.· *ἐπ' αὐτοφῶρῳ λαμβάνειν*, συλλαμβάνω στην πράξη, σε Ευρ., Δημ.· *ἐπ' αὐτοφῶρῳ Σιλῶναι*, σε Ηρόδ.· με πιο γενική σημασία, *ἐπ' αὐτοφῶρῳ καταλαμβάνειν τινὰ ἀμαθέστερον ὄντα*, συλλαμβάνω κάποιον ἀπευθείας, ἐξαιτίας της ἀγνοίας του, σε Πλάτ.· *ἐπ' αὐτοφῶρῳ εἴλημμαι πλουσιώτατος ὢν*, σε Ξεν.

αὐτό-χειρ, -ρος, ὁ, ἡ, I. αὐτός που κάνει κάτι με το ἴδιο του το χέρι, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ.· με γεν., δράστης ἢ πρωτεργάτης ενός πράγματος, στον ἴδ., Δημ. **II.** ἀπόλ. ὅπως *αὐθέντης*, αὐτός που σκοτώνει τον εαυτό του ἢ κάποιον ἀπὸ τους συγγενεῖς του, σε Σοφ.· *ἐπειτα ἀπλῶς, δολοφόνος, ἀνθρωποκτόνος*, στον ἴδ., Δημ.· *πλήρως, τὸν αὐτ. τοῦ φόνου*, ο δράστης του..., σε Σοφ. **III.** ως ἐπίθ., ο φονικός, σε Ευρ.· *πληγέντες αὐτόχειροι μιάσματι*, λέγεται για ἀδέλφια χτυπημένα ἀπὸ ἀμοιβαῖο θάνατο, σε Σοφ.

αὐτοχειρία, ἡ, φόνος που διαπράχθηκε ἀπὸ το ἴδιο το χέρι κάποιου, *αὐτοχειρία κτείνειν*, σε Ηρόδ. κ.λπ.

αὐτό-χθονος, -ον (χθών), ντόπιος, αὐτός που είναι συνδεδεμένος με αὐτή την ἴδια τη χώρα, σε Αισχύλ.

αὐτό-χθων, -ον, γεν. -ονος· **I.** αὐτός που προέρχεται ἀπὸ την ἴδια τη χώρα, Λατ. *terrigena*, *αὐτόχθονες*, οἱ, ὅπως Λατ. *indigenae*, ἰθαγενεῖς, γηγενεῖς, σε Ηρόδ., Θουκ.· λέγεται για τους Αθηναίους, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ. **II.** ως ἐπίθ., ντόπιος, ἐγχώριος, ἰθαγενής, σε Ηρόδ.

αὐτο-χόλωτος, -ον (χολόομαι), αὐτός που είναι θυμωμένος με τον εαυτό του, σε Ανθ.

αὐτο-χώνος, -ον, Επικ. ἀντί *αὐτοχόανος, -χωνος, (χόανος)*· πρόχειρα χυμένος, ογκώδης, λέγεται για κομμάτι σίδηρο που χρησιμοποιεῖται ως κρίκος, σε Ομήρ. Ιλ.

αὐτό-χρημα, ἐπίρρ., **I.** ἀληθινά και πραγματικά, σε Αριστοφ. **II.** ἀκριβώς, ομοίως και ἀπαραλλάκτως, σε Λουκ.

αὐτοψία, ἡ (ὄψομαι, μέλ. του ὁράω), το να βλέπει κάποιος κάτι με τα ἴδια του μάτια, σε Λουκ.

αὐτῶ, Δωρ. ἀντί *αὐτοῦ*, ἐκεῖ.

αὐτῶς, ἐπίρρ. του *αὐτός*. **I. 1.** μόνο με αὐτόν τον τρόπο, ἀκόμα με αὐτόν τον τρόπο, ἀκριβώς ἔτσι, ὅπως αὐτό είναι, *γυμνὸν ἑόντα, αὐτῶς - ὥστε γυναικα*, ἀόπλος ὅπως ἐγώ - ὅπως μια γυναίκα, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με περιφρονητική σημασία, ἀκριβώς ἔτσι, ὄχι καλύτερα, *τί σὺ κήδεαι αὐτῶς ἀνδρῶν*; γιατί δεν

λαμβάνεις καλύτερη πρόνοια; στο ιδ.· *νήπιος αὐτως*, εντελώς βρέφος, στο ιδ.· *αὐτως ἄχθος ἀρούρης*, σε Ομήρ. Οδ. **II**. με αναφορά στο παρελθόν, ακόμα έτσι, ακριβώς όπως πριν, όπως ήταν, σε Όμηρ.· *λευκὸν ἔτ' αὐτως*, ακόμα λευκό όπως ήταν καινούριο, σε Ομήρ. Ιλ. **III**. μάταια, χωρίς αποτέλεσμα, *οὐκ αὐτως μυθήσομαι*, σε Ομήρ. Οδ.

αὐχενίζω, μέλ. Αττ. -*ἴῶ* (*αὐχὴν*), κόβω το λαιμό από έναν άνθρωπο, αποκεφαλίζω, με αιτ., σε Σοφ.

αὐχένιος, -α, -ον (*αὐχὴν*), αυτός που ανήκει στον αυχένα, σε Ομήρ. Οδ.

αὐχέω, μέλ. -*ήσω*, αόρ. *ἀ' ἠύχησα· (αὔχη)*· **I**. όπως *καυχάομαι*· καυχιέμαι, καμαρώνω για τον εαυτό μου, σε Ηρόδ., Ευρ.· *τινὶ ἢ ἐπὶ τινι*, για ένα πράγμα, στον ιδ., Ανθ. **II**. με αιτ. και απαρ., καυχησιολογώ ή δηλώνω δυνατά ότι, διαμαρτύρομαι, σε Ηρόδ., Θουκ., Ευρ.· με απαρ. μόνο, σε Αισχύλ.· *οὐ γάρ ποτ' ἠύχουν μεθέξειν*, δεν σκέφτηκα ποτέ ότι..., στον ιδ.

αὐχίεις, -εσσα, -εν, καυχησιάρης, υπερήφανος, σε Ανθ.

αὐχημα, -ατος, τό, **I**. πράγμα για το οποίο καυχιέται κανείς, δόξα, υπερηφάνεια, σε Σοφ.· πρόκληση για καύχημα, δόξα, στον ιδ., Θουκ. **II**. καύχηση, αυτοπεποίθηση, στον ιδ.

αὐχὴν, -ένος, ό, **I**. λαιμός, λάρυγγας, λέγεται για πρόσωπα και κτήνη, «λαιμός» της γης, ισθμός, σε Ηρόδ., Ξεν. **2**. στενή θάλασσα, τα στενά, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· λέγεται για το σημείο στο οποίο ο Δούναβης απλώνεται σε πολλά παρακλάδια, σε Ηρόδ. **3**. στενό πέρασμα ανάμεσα σε βουνά, χαράδρα, στον ιδ. (αμφίβ. προέλ.).

αὐχησις, -εως, ή (*αὐχέω*), καυχησιολογία, θριαμβολογία, σε Θουκ.

αὐχμάω, = *αὐχμέω*, σε Λουκ.

αὐχμέω, μέλ. -*ήσω* (*αὐχμός*), είμαι βρώμικος ή άπλutos, Λατ. *squaeo*, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ., Πλάτ.

αὐχημρός, -ά, -όν (*αὐχμέω*), ξηρός, σκονισμένος, τραχύς, ρυπαρός, σε Ευρ., Πλάτ.· ιδίως λέγεται για τα μαλλιά, σε Ευρ.

αὐχμός, ό (*αὐώ*, καίω), **1**. ξηρασία, σε Ηρόδ., Θουκ. **2**. αποτελέσματα της ξηρασίας, ξηρότητα, σε Πλάτ.

αὐχμ-ώδης, -ες (*εἶδος*), αυτός που δείχνει ξηρός, τραχύς, *κόμη*, σε Ευρ.· *τὸ αὐχμῶδες*, ξηρασία, σε Ηρόδ.

αὐώ, Αττ. **αὐώ**, καίω, ανάβω φωτιά, ανάβω φως, σε Ομήρ. Οδ. (συγγενές προς το *εὔω*· απ' όπου *αὐαίνω*, *αὐχμός*).

αὐώ, μέλ. *αὐῶσσω* [*ῶ*]· αόρ. *ἀ' ἠῶσα*· **1**. κραυγάζω, φωνάζω, καλῶ δυνατά, σε Όμηρ.· *αὐῆ δ' Ἀθήνη, μακρὸν αὐῶσε* κ.λπ., στον ιδ.· επίσης σε Τραγ.· με σύστ. αντ., εκβάλλω, στεναγμόν, *αὐδάν*, σε Ευρ. **2**. με αιτ. προσ., επικαλούμαι, σε Όμηρ. **3**. σπανίως λέγεται για πράγμα, ηχώ, κουδουνίζω, *ἀσπίς αὐῶσεν*, σε Ομήρ. Ιλ.· πρβλ. **αὐός** (η ρίζα είναι *AF*, συγγενής προς το *ἄημι*· απ' όπου *αὐτή*).

ἀφαγνίζω, Αττ. μέλ. -*ιῶ* — Μέσ. αόρ. *ἀ' -ηγνισάμην*· εξαγνίζω — Μέσ., εξαγνίζω κάποιον με προσφορές, *τοῖς θεοῖς*, στους θεούς, σε Ευρ.

ἀφαίρεσις, -εως, ή (*ἀφαιρέω*), αφαίρεση, απομάκρυνση, σε Πλάτ.

ἀφαιρετέον, ρημ. επίθ., **I**. αυτό που πρέπει κάποιος να αφαιρέσει, σε Πλάτ. **II**. *ἀφαιρετέος*, -έα, -έον, αυτός που πρέπει να αφαιρεθεί, στον ιδ.

ἀφαιρετός, -όν, αυτός που μπορεί να αφαιρεθεί, σε Πλάτ.

ἀφ-αιρέω, Ιων. **ἀπ-αιρέω**· μέλ. -*ήσω*, παρακ. *ἀφήρηκα*, Ιων. *ἀπαραίρηκα*· αόρ. β' *ἀφεῖλον*· **I**. απομακρύνω, αφαιρώ μακριά από ένα πρόσωπο, *τί τινι*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· επίσης, *τί τινος*, σε Αριστοφ., Ξεν.· και *τί τινα*, σε Αισχύλ., Σοφ.· με αιτ. μόνο, *ἀπελὼν τὰ ἄχθεα*, τα έχω αφαιρέσει, σε Ηρόδ.· *ὀργὴν*

ἀφαιρέω, απομακρύνω αυτήν, σε Ευρ.· ἀφαιρέω χωρίς, χωρίζω, θέτω κατά μέρος, σε Πλάτ. **II. 1.** Μέσ. μέλ. ἀφαιρήσομαι, και έπειτα ἀφελοῦμαι, αόρ. β' ἀφειλόμην· απομακρύνω από κάποιον, παίρνω μακριά, με σημασία και σύνταξη περισσότερο Ενεργ., σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** ακολουθείται από μή με απαρ., αποτρέπω, εμποδίζω να κάνει, σε Σοφ., Ευρ. **3.** ἀφαιρεῖσθαι τινα εἰς ἐλευθερίαν, Λατ. vindicare in libertatem, αφήνω κάποιον ελεύθερο, σε Πλάτ., Δημ. **III.** Παθ. μέλ. -αιρεθήσομαι, αόρ. α' ἀφηρεθήν, παρακ. ἀφήρημαι, Ιων. ἀπαραιρήμαι· **1.** μου κλέβουν κάτι ή αποστερούμαι ένα πράγμα, έχω απομακρύνει κάτι από κάποιον, τι, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** με απαρ., ἀφηρεθή είσοραῖν, κρύφτηκε, απομακρύνθηκε από το να τους βλέπει, σε Ευρ.

Ἄφαιστος, Δωρ. αντί Ἥφαιστος.

ἀφ-άλλομαι, μέλ. -αλοῦμαι, αόρ. α' -ηλάμην· Επικ. μτχ. αορ. β' ἀπάλμενος· **I.** πηδῶ μακριά ή από κάτι, ἐκ νεώς, σε Αισχύλ.· ἀφήλατο, ανεπήδησε, σε Αριστοφ. **II.** αναπηδῶ, σείομαι, σε Ανθ.

ἄ-φᾶλος, -ον, αυτός που δεν έχει φάλο (φάλος) ή προεξοχή όπου ενωνόταν το λοφίο, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφ-ἄμαρτάνω, μέλ. -αμαρτήσομαι, αόρ. β' -ήμαρτον, Επικ. -ήμβροτον· **I.** αποτυγχάνω στον σκοπό μου, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν. **II.** αποστερούμαι ό,τι έχω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφαμαρτο-επής, -ές (ἔπος), αυτός που μιλά στην τύχη, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφ-ανδάνω, μέλ. -αδήσω, Ιων., απαρ. αορ. β' ἀπαρδεῖν· στενοχωρῶ, δυσαρεστῶ, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Σοφ.

ἀφάνεια, ή, I. αφάνεια, σκοτάδι, ασάφεια, ἀξιώματος ἀφάνεια, έλλειψη ένδοξης καταγωγής, σε Θουκ. **II.** εξαφάνιση, ολοκληρωτική απώλεια, σε Αισχύλ.

ἄ-φᾶνής, -ές (φαίνομαι)· **1.** αόρατος, αφανής, αθέατος, λέγεται για τον Κάτω Κόσμο, σε Αισχύλ.· χάσμα ἀφανές, χάσμα που δεν φαίνεται, σε Ηρόδ.· ή ἀφανής θεός, λέγεται για την Περσεφόνη, σε Σοφ. **2.** ἀφᾶνής γίγνεσθαι = ἀφανίζεσθαι, εξαφανίζομαι, είμαι χαμένος, σε Ηρόδ., Ευρ.· λέγεται για στρατιώτες που χάνονται μετά τη μάχη, σε Θουκ.· πρβλ. ἀφανίζω. **3.** αφανής, απαρατήρητος, μυστικός, σε Σόλωνα, Θουκ.· με μτχ., ἀφανής είμι ποιῶν τι, κάνω κάτι χωρίς να γίνομαι αντιληπτός, σε Ξεν. **4.** άγνωστος, αβέβαιος, άσημος, κρυφός, σε Ηρόδ., Αττ.· λέγεται για μελλοντικά γεγονότα, τὸ ἀφανές, αβεβαιότητα, σε Ηρόδ.· επίρρ. ἀφανῶς, σε Θουκ.· ομοίως, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, ως επίρρ., στον ίδ.· και ουδ. πληθ. ἀφανῆ, σε Ευρ. **5.** λέγεται για πρόσωπα, απαρατήρητος, άσημος, στον ίδ., Θουκ. **6.** ἀφανής οὐσία, κινητή περιουσία, όπως τα χρήματα που μπορεί κάποιος να μην τα εμφανίζει, αντίθ. προς το φανερά (ακίνητη), όπως η γη, σε Ρήτ.

ἀφᾶνίζω, μέλ. Αττ. -ῖῶ, παρακ. ήφάνικα· (ἀφανής)· **I. 1.** κάνω κάτι αφανές, κρύβω από τη θέα, σε Ξεν., Θουκ. κ.λπ. **2.** απομακρύνω, εξαλείφω, ἄχος, σε Σοφ.· ἀφανίζω τινὰ πόλεος, απομακρύνω από την πόλη, σε Ευρ.· ἀφανίζω αὐτὸν εἰς τὸν νεών, εξαφανίζομαι μέσα στο ναό, σε Αριστοφ.· λέγεται για πολιτικούς καταδίκους, απομακρύνω από τη θέα, εξαφανίζω, σε Ηρόδ., Ξεν. — Παθ., είμαι κρυμμένος ή εξαλείφομαι, σε Θουκ. **3.** καταστρέφω ολοσχερώς, ισοπεδώνω μέχρι εδάφους, στον ίδ., Δημ.· εξαφανίζω τα ίχνη αίματος, σε Ξεν. **4.** σβήνω, αμαυρώνω την καλή υπόληψη κάποιου, σε Θουκ., Πλάτ.· αλλά με θετική σημασία, ἀφανίζω ἀγαθῶ κακὸν, εξαλείφω το κακό με το καλό, σε Θουκ.· δύσκειον, στον ίδ. **5.** παραμορφώνω, ἀφανίζω τὰ πρόσωπα, για την προσποιητή λύπη, σε Κ.Δ. **6.** εξαφανίζω περιουσία, σε Αισχίν., Δημ. **II.** Παθ., γίνομαι αόρατος, εξαφανίζομαι, σε Ηρόδ., Σοφ.·

λέγεται για πρόσωπα που βυθίστηκαν σε θύελλα άμμου, σε Ηρόδ. ή χάθηκαν στη θάλασσα, σε Θουκ., Ξεν.

ἀφάνισις, -εως, ή. Ι. απαλλαγή από, *τῆς δίκης*, σε Αριστοφ. **ΙΙ.** (από Παθ.) εξαφάνιση, σε Ηρόδ.

ἀφάνιστέος, -έα, -έον, ρημ. επίθ. του *ἀφανίζω*, αυτός που πρέπει να εξαφανιστεί, σε Ισοκρ.

ἄ-φαντος, -ον (φαίνομαι). **1.** αυτός που γίνεται αφανής, αφανισμένος, ξεχασμένος, σε Ομήρ. Ιλ.· κρυμμένος, σε Αισχύλ., Σοφ.· *ἄφαντος βῆναι, οἷχεσθαι, ἔρρειν* = *ἀφανισθῆναι*, εξαφανίζομαι, σε Τραγ. **2.** αυτός που βρίσκεται στα κρυφά, σε Πίνδ. **3.** σκοτεινός, άσημος, στον ίδ.

ἄφ-άπτω, μέλ. -ψω, δένω από κάτι ή πάνω σε κάτι, *ἄμματα ἀφάπτω*, δένω κόμπους πάνω σε σκοινί, σε Ηρόδ. — Παθ., κρεμιέμαι, εξαρτώμαι, μτχ. παρακ. *ἀπάμμενος* (Ιων. αντί *ἀφημμένος*), σε Ηρόδ.· *ἀφημμένος ἐκ τινος*, σε Θεόκρ.

ἄφᾱρ (ἄφ), ποιητ. επίρρ., **Ι. 1.** ευθύς, πάραυτα, αμέσως, γρήγορα, προς το παρόν, σε Όμηρ., Τραγ. **2.** έπειτα, μετά απ' αυτό, σε Όμηρ. **ΙΙ.** σε Θεόγν. ως επίθ., γρήγορος, βιαστικός (πρβλ. [ὑφάρτερος](#)).

ἄ-φαρκτος, = *ἄ-φρακτος*, σε Τραγ.

ἄφ-αρπάζω, μέλ. Επικ. -άζω, Αττ. -άσομαι — Παθ., παρακ. -ήρπασμαι, αόρ. α' -ήρπάσθην· αποσπώ ή αρπάζω, με γεν., σε Ομήρ. Ιλ.· αρπάζω μακριά, κλέβω από, *τί τινος*, σε Αριστοφ.· με αιτ. μόνο, αρπάζω με ζήλο, σε Σοφ., Ευρ.

ὑφάρτερος, -α, -ον, συγκρ. επίθ. (βλ. [ὑφαρ](#) ΙΙ), *τί τινος*, πιο βιαστικός, περισσότερο γρήγορος, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄφᾱσία, ή (ἄ-φατος), η αδυναμία λόγου, σε Ευρ., Πλάτ.

ἄφάσσω, αόρ. α' *ἤφᾱσα*· (*ἀφή, ἄπτομαι*)· ψηλαφώ, αγγίζω, με αιτ., σε Ηρόδ.

ἄ-φᾱτος, -ον. **1.** ανάξιος λόγου, άσημος, σε Ησίοδ. **2.** ανείπωτος, άφατος, παράδοξος, σε Ηρόδ., Σοφ.· *ἄφατον ὥς*, δεν λέγεται το πως, δηλ. θαυμάσια, σπουδαία, σε Αριστοφ.

ἄφauρός, -ά, -όν, αδύναμος, ασθενικός, *παιδὸς ἄφauροῦ*, σε Ομήρ. Ιλ.· κυρίως σε συγκρ. και υπερθ., σε Όμηρ., Ησίοδ.· επίρρ. -ρῶς, σε Ανθ. (αμφιβ. προέλ.).

ἄφ-αύω (αὔω, Αττ. αὔω), ξηραίνω, μαραίνω, σε Αριστοφ.

ἄφάω, Επικ. μτχ. *ἀφῶων* (*ἀφή, ἄπτομαι*), ψαύω, τρίβω, γυαλίζω, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-φεγγής, -ές (φεγγος). **1.** αυτός που δεν έχει φως, *φῶς ἀφεγγές*, το φως που δεν είναι φως, (λέγεται δηλ. για τους τυφλούς), σε Σοφ.· *νυκτὸς ἀφεγγές βλέφαρον*, λέγεται για το φεγγάρι, αντίθ. προς τον ήλιο, σε Ευρ. **2.** σκοτεινός, αμυδρός, ασαφής, σε Αισχύλ. **3.** μεταφ., δύσμοιρος, ατυχής, σε Σοφ.

ἄφ-εδρών, -ῶνος, ὁ (ἔδρα), απόπατος, σε Κ.Δ.

ἄφ-έηκα, Επικ. αντί *ἄφ-ῆκα*, αόρ. α' του *ἄφ-ίημι*.

ἄφειδέω, μέλ. -ήσω, **1.** είμαι γενναιόδωρος ή σπάταλος σε, *ψυχῆς*, σε Σοφ.· *ἑαυτοῦ*, σε Θουκ.· απόλ., *ἀφειδήσας* (ενν. *ἑαυτοῦ*), απήφιστα, απερίσκεπτα, σε Ευρ.· αλλά **2.** *ἀφειδεῖν πόνου*, δεν δίνω προσοχή σ' αυτόν, δηλ. είμαι αμελής, αποφεύγω τον κόπο, σε Σοφ.

ἄ-φειδής, -ές (φείδομαι). **Ι. 1.** γενναιόδωρος ή σπάταλος σ' ένα πράγμα, με γεν., σε Αισχύλ. **2.** για πράγμα, αυτό που γίνεται χωρίς εκτίμηση του κόστους ή του κινδύνου, σε Θουκ. **ΙΙ. 1.** επίρρ. -δῶς, Ιων. -δέως, ελεύθερα, άφθονα, σε Ηρόδ., Δημ.· επίσης, αφειδής στους κόπους, με πολλή προθυμία, στον ίδ. **2.** ανηλεώς, χωρίς έλεος, σε Ηρόδ.· συγκρ. -έστερον, υπερθ. -έστατα, σε Ξεν.

ἀφειδία, ή, 1. αφθονία, σπατάλη, σε Πλάτ. **2.** κακομεταχείριση, παραμέληση, σε Κ.Δ.

ἀφ-εΐθην, Παθ. αορ. α΄ του *ἀφίημι*.

ἀφ-εΐκα, παρακ. του *ἀφίημι*.

ἀφ-εΐλον, αόρ. β΄ του *ἀφαιρέω*.

ἄφ-ειμεν, ἀφ-εΐτε, α΄ και β΄ πληθ. αορ. β΄ του *ἀφ-ίημι*.

ἀφεκτέον, ρημ. επίθ. του *ἀπέχομαι*, πρέπει να απέχει κάποιος από κάτι, τινός, σε Ξεν.

ἀ-φελής, -ές (φελλεύς), αυτός που δεν έχει λίθους, ομαλός, λείος, επίπεδος, σε Αριστοφ.· λέγεται για πρόσωπα, απλός, απέρिटτος, απλοϊκός, σε Δημ., Λουκ.· επίρρ. *ἀφελῶς*, απλώς, γενικά, χονδρικά, με αφέλεια, σε Θέογν.

ἀφ-έλκω, Ιων. ἀπ-έλκω· μέλ. -έλζω· αλλά αόρ. α΄ -είλκῡσα· **I.** σύρω με βία ικέτες, *ἐκ τοῦ ἱροῦ*, σε Ηρόδ. κ.λπ.· σύρω ή ρυμουλκῶ τα πλοία, σε Θουκ.· σύρω κατά μέρος, *ἐπί τι*, σε Ξεν. **II. 1.** ρουφῶ οιοοπνευματώδες ποτό, πίνω, σε Αισχύλ. **2.** Μέσ., αφαιρώ από κάποιον, σε Αριστοφ.

ἀφελότης, -ητος, ή (ἀφελής), αφέλεια, σε Κ.Δ.

ἀφ-ελών, μτχ. αορ. β΄ του *ἀφ-αιρέω*.

ἄφενος, τό, πρόσοδος, περιουσία, αφθονία, σε Ομήρ. Ιλ., Θέογν. (από την ίδια ρίζα όπως το Λατ. op-es).

ἄφερκτος, -ον (ἀπ-είργω), αποκλεισμένος από ένα μέρος, σε Αισχύλ.

ἀφ-ερμηνεύω, μέλ. -σω, ερμηνεύω, εξηγῶ, σε Πλάτ.

ἀφ-έρπω, αόρ. α΄ -είρπῡσα· ξεφεύγω, φεύγω κρυφά, απομακρύνομαι, σε Σοφ.

ἄ-φερτος, -ον (φέρω), αφόρητος, ανυπόφορος, σε Αισχύλ.

ἄ-φες, προστ. αορ. β΄ του *ἀφ-ίημι*.

ἄφεις, -εως, ή (ἀφίημι)· 1. άφηση, απόλυση, σε Φιλ. παρά Δημ.· απαλλαγή ή παραίτηση από συμβόλαιο, στον ίδ.· απαλλαγή από στρατιωτική υπηρεσία, σε Πλούτ.· διαζύγιο, στον ίδ. **2.** άφηση, ξεκίνημα (Λατ. missio), λέγεται για άλογα από το σημείο αφετηρίας, *ίσώσας τάφέςει τὰτέρματα*, έχουν κάνει το σημείο άφιξης ένα με το σημείο αφετηρίας, δηλ. έχουν επιστρέψει στο σημείο αφετηρίας, σε Σοφ.

ἀφ-εσταΐη, γ΄ ενικ. ευκτ. παρακ. του *ἀφ-ίστημι*.

ἀφ-εστηΐζω, αρχ. Αττ. μέλ. σχημ. από *ἀφ-έστηκα* (παρακ. του *ἀφίστημι*), θα είμαι απών, θα απομακρυνθῶ, θα είμαι μακριά από, τινός, σε Πλάτ., Ξεν.

ἀφ-ετέον, ρημ. επίθ. του *ἀφίημι*. **1.** αυτός που πρέπει κάποιος να αφήσει, σε Πλάτ. **2.ἀφετέος, -έα, -έον,** αυτός που πρέπει κάποιος να αφήσει, στον ίδ.

ἀφετήριος, -α, -ον (ἀφίημι), κατάλληλος να φύγει ή να ξεκινήσει αγώνα·

ἀφετήριοι Διόσκουροι, που τα αγάλματά τους στέκονταν στο σημείο εκκίνησης, σε Ανθ.

ἄφετος, -ον (ἀφίημι), αφεμένος να χαθεί, ελεύθερα, περιφερόμενος κατά βούληση ή ελεύθερα, λέγεται για ιερά κοπάδια που ήταν απαλλαγμένα από τη δουλειά, σε Αισχύλ., Πλάτ.· μεταφ., λέγεται για πρόσωπα, αφιερωμένος στο θεό, σε Ευρ.· *τὸ ἄφετον*, ελευθερία από περιορισμό, σε Λουκ.

ἄ-φευκτος, μεταγεν. τύπος του *ἄφυκτος*.

ἀφ-εύω, αόρ. α΄ *ἄφ-ευσα· 1.* καψαλίζω, σε Αριστοφ. **2.** τηγανίζω, ψήνω, στον ίδ.

ἀφ-έψω, Ιων. ἀπ-έψω, μέλ. -εψήσω, καθαρίζω με βράσιμο τα απορρίμματα, βράζω, σε Ηρόδ.· ιδίως καθαρίζω για να βγάλω από τη βρωμιά και τη σκωρία, διυλίζω, *χρυσίον*, στον ίδ.· κάνω νέο ξανά, σε Αριστοφ. — Παθ., *ὔδωρ ἀπεψημένον*, σε Ηρόδ.

ἀφ-έωνται, μεταγεν. τύπος του ἀφ-εῖνται, γ' πληθ. Παθ. παρακ. του ἀφίημι, σε Κ.Δ.· πρβλ. **ἀν-έωνται** από **ἀν-ίημι**.

ἀφή, ἡ (ἄπτω)· **I.** φωτισμός, ἀνάμμα, *περὶ λύχνων ἀφάς*, κατά την ώρα που ανάβουν τους λύχνους, σε Ηρόδ. **II.** (ἄπτομαι) ἀγγιγμα, ψηλάφηση, σε Αισχύλ.· αἴσθηση ἀγγίγματος, σε Πλάτ. κ.λπ.

ἀφ-ηγέομαι, Ιων. **ἀπ-ηγ-**, μέλ. -ήσομαι, αποθ., **I.** καθοδηγῶ από ένα σημείο, και επομένως, γενικά, οδηγῶ, προηγούμαι, *οἱ ἀφηγούμενοι*, προπορευόμενοι, σε Ξεν. **II.** λέγω ἢ διηγούμαι χωρίς παραλείψεις, εξηγῶ, διασαφηνίζω, σε Ηρόδ.· παρακ. με Παθ. σημασία, *τὸ ἀπηγημένον*, αυτό που έχει ειπωθεί, στον ἴδ.

ἀφήγημα, Ιων. **ἀπηγ-**, *τό*, ιστορία, αφήγηση, σε Ηρόδ.

ἀφήγησις, Ιων. **ἀπηγ-**, -εως, Ιων. -ιος, ἡ, εξιστόρηση, αφήγηση, *ἄξιον ἀπηγήσιος*, ἄξιο εξιστόρησης, σε Ηρόδ.

ἀφηγητήρ, -ηρος, ὁ, οδηγός, σε Ανθ.

ἀφ-ηδύνω, μέλ. -ῦνῶ, γλυκαίνω, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀφ-ῆκα, αόρ. α' του ἀφίημι.

ἀφ-ήκω, φτάνω σε, σε Πλάτ.

ἀφ-ῆλιξ, Ιων. **ἀπ-ῆλιξ, -ικος, ὁ, ἡ**, αυτός που βρίσκεται πέρα από τη νεότητα, ηλικιωμένος, κυρίως σε συγκρ. *ἀπηλικέστερος*, σε Ηρόδ.

ἄφ-ημαι, Παθ., κάθομαι χωριστά, *μτχ. ἀφήμενος*, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφήτωρ, -ορος, ὁ (ἀφ-ίημι), τοξότης, λέγεται για τον Απόλλωνα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφθαρσία, ἡ, αφθαρσία, σε Κ.Δ.

ἄ-φθαρτος, -ον (φθείρω), αδιάφθορος, μη φθειρόμενος, σε Αριστ. κ.λπ.

ἄ-φθεγκτος, -ον (φθέγγομαι)· **I.** ἀφωνος, σε Αισχύλ., Ανθ. **II.** λέγεται για τόπους, εκεί όπου κανένας δεν μπορεί να μιλήσει, σε Σοφ. **III.** Παθ., ἄρρητος, ανείπωτος, ἀφατος, σε Πλάτ.

ἄ-φθίτος, -ον και -η, -ον (φθίνω), αυτός που δεν υπόκειται σε φθορά, σε Όμηρ., Τραγ.· λέγεται για πρόσωπα, αθάνατος, σε Όμηρ. Ύμν.

ἄ-φθογγος, -ον, ἀφωνος, ἀλαλος, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ.

ἄ-φθόνητος, -ον (φθονέω), μη φθονούμενος, σε Αισχύλ.

ἀφθονία, ἡ, I. ελευθερία από φθόνο ἢ τσιγγουνιά, ετοιμότητα, σε Πλάτ. **II.** λέγεται για πράγματα, αφθονία, πληθώρα, πλούτος, σε Πίνδ., Πλάτ.

ἄ-φθονος, -ον, αυτός που δεν έχει φθόνο· **I. 1.** Ενεργ., ελεύθερος από φθόνο, σε Ηρόδ., Πλάτ. **2.** απλόχερος, γενναιόδωρος, Λατ. benignus, σε Τραγ. **II. 1.** Παθ., μη φειδωλός, γενναιόδωρα δοσμένος, ἀφθονος, πλούσιος, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν*, ζω σε αφθονία, σε Ξεν. **2.** μη φθονούμενος, αυτός που δεν προκαλεί φθόνο, *ὄλβος*, σε Αισχύλ. **III.** ανώμ. συγκρ. -έστερος, υπερθ. -έστατος, σε Πλάτ.· *ἀλλά -ώτερος, -ώτατος*, σε Ξεν. **IV.** εἶμαι σε αφθονία, *ἀφθονία ἔχειν* τινός, ἔχω αρκετό από αυτό, σε Πλάτ.

ἀφθορία, ἡ, αφθαρσία, ἐλλειψη φθοράς, σε Κ.Δ.

ἄ-φθορος, -ον, ἀφθαρτος, αμόλυντος, λέγεται για νέους ανθρώπους, σε Ανθ.

ἀφ-ῖγμαι, παρακ. του ἀφικνέομαι.

ἀφ-ιδρύω, μέλ. -ύσω [ῥ], μεταφέρομαι σε άλλο τόπο — Μέσ., προκαλώ μεταφορά ἢ μετακίνηση, σε Ευρ.

ἀφ-ιερώω, μέλ. -ώσω, εξαγνίζω, αγιάζω — Παθ. παρακ., *ταῦτ' ἀφιερῶμεθα*, ἔχω εκτελέσει αυτές τις εξαγνιστικές τελετές, σε Αισχύλ.

ἀφ-ίημι και (ὅπως από ἀφ-ιέω), γ' ενικ. ἀφίει, Ιων. ἀπίει, προστ. ἀφίει, παρατ. ἀφίην, διπλή αύξηση ἡφίην, γ' ενικ. ἀφίει· Ιων. ἀπίει, επίσης ἡφίει, ἥφιε, γ' πληθ. ἀφίεσαν, ἡφίεσαν, ἡφίουν· μέλ. ἀφήσω, Ιων. ἀπ-, Επικ. ἀφέηκα, μόνο σε

οριστ.· αόρ. β' ἀφῆν, οριστ. μόνο σε δυϊκ. και πληθ. ἀφέτην, ἀφεῖμεν, ἀφεῖτε, ἀφεῖσαν ἢ ἄφετε, ἄφεσαν· προστ. ἄφες, υποτ. ἀφῶ, ευκτ. ἀφείην, απαρ. ἀφεῖναι, μτχ. ἀφείς — Μέσ. παρατ. ἀφιέμην, γ' ενικ. ἤφιετο· μέλ. ἀφήσομαι, αόρ. β' ἀφείμην, προστ. απαρ. ἀφοῦ, ἄφεσθε, -έσθαι, μτχ. -έμενος — Παθ. παρακ. ἀφεῖμαι, αόρ. α' ἀφείθην, Ιων. ἀπείθην, μέλ. ἀφεθήσομαι· [ἴ Επικ., εκτός από τους χρόνους με αύξηση ἴσε Αττ.].

A. I. 1. ρίχνω εμπρός, στέλνω, Λατ. *emitere*, λέγεται για βλήματα, σε Όμηρ. κ.λπ.· απ' όπου, αφήνω να χαλαρώσει, βγάζω (φωνή), δίνω ελευθερία στη γλώσσα, σε Ηρόδ., Τραγ. **2.** αφήνω να πέσει, σε Ομήρ. Ιλ. **3.** στέλνω προς τα μπρος στρατιωτική αποστολή, την αποστέλλω, σε Ηρόδ. — Παθ., λέγεται για στρατεύματα, αποστέλλομαι, στον ιδ. **4.** παραδίδω ἢ παραχωρώ σε, *τινί τι*, στον ιδ., Αττ. — Παθ., ἡ Ἀττική ἀπεῖτο ἤδη, σε Ηρόδ. **II. 1.** αποπέμπω, αφήνω να φύγει, αφήνω ελεύθερο, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.· με αιτ. προσ. και γεν. προσ., απελευθερώνω κάποιον από ένα πράγμα, απαλλάσσω από αυτό, σε Ηρόδ.· με δικανική σημασία, απαλλάσσω από υποχρέωση, κατηγορία κ.λπ.· ἀφίημί *τινα φόνου*, σε Δημ. **2.** διαλύω, απολύω, καταλύω τον στρατό, σε Ηρόδ.· διαλύω τη βουλή ἢ τα δικαστήρια, σε Αριστοφ. **3.** θέτω μακριά, χωρίζω, σε Ηρόδ. **4.** αφήνω κάποιον ελεύθερο ως ἄφετον, καθαγιαζώ, σε Ξεν. **5.** λέγεται για πράγματα, απαλλάσσομαι από, *δίψαν*, σε Ομήρ. Ιλ.· ρίχνει τα άνθη του, λέγεται για φυτά, σε Ομήρ. Οδ.· μειώνει τη δύναμή του, λέγεται για το βέλος, σε Ομήρ. Ιλ. **6.** ἀφίημι *πλοῖον ἐς...*, χαλαρώνω τα σκοινιά του πλοίου για να φύγει προς ένα μέρος, σε Ηρόδ. **7.** με δικανική σημασία, με δοτ. προσ. και αιτ. πράγμα., ἀφίημι *τινι αἰτίην*, αθώνω από κατηγορίες ἢ απαλλάσσω από ποινή, σε Ηρόδ., Δημ. **III. 1.** αφήνω μόνο του, παραμελώ, αφήνω να παρέλθει, αμελώ, σε Ηρόδ., Αττ.· ακολουθ. από κατηγορούμενο, ἀφύλακτον ἀφίημι, αφήνω αφύλακτο. **2.** με αιτ. και απαρ., ἀφίημί *τι δημόσιον εἶναι*, παραχωρώ κάτι έτσι ώστε να γίνει δημόσια περιουσία, σε Θουκ.· ἀφίημι *τὸ πλοῖον φέρεσθαι*, αφήνω το πλοίο να παρασυρθεῖ, σε Ηρόδ. **3.** με αιτ. προσ. και απαρ., αφήνω, ανέχομαι, επιτρέπω σε κάποιον να κάνει ένα πράγμα, στον ιδ., Πλάτ. κ.λπ. **IV.** φαινομενικά, αμτβ. (ενν. *στρατόν, ναῦς* κ.λπ.), διαλύω, αναγκάζω να προχωρήσει, εκπλέω κ.λπ., σε Ηρόδ. **B. Μέσ., 1.** αφήνω κάτι από εμένα, στέλνω προς τα εμπρός, σε Αττ. **2.** *δειρῆς ἀφίετο πήχεε*, άφησε τα χέρια της από το λαιμό μου. **3.** με γεν. μόνο, *τέκνων ἀφοῦ*, άφησε τα παιδιά, σε Σοφ., Θουκ.

ἀφ-ϊκάνω[ā], μόνο σε ενεστ. και παρατ. φτάνω σε, έχω έρθει σε, με αιτ., σε Όμηρ.

ἀφ-ικνέομαι, Ιων. **ἀπ-**· μέλ. ἀφίζομαι, Ιων. β' ενικ. ἀπίζει· παρακ. ἀφῖγμαι, Ιων. γ' πληθ. υπερσ. ἀπικάτο· αόρ. β' ἀφῖκόμην, σε Ομήρ. Ιλ.· Ιων. γ' πληθ. ἀπικέατο· **1.** έρχομαι από ένα μέρος σ' ένα άλλο, φτάνω σε, φτάνω· με αιτ. τόπου, σε Όμηρ.· ἡ ἀφικνέομαι ἐς..., ἐπί..., κατά..., πρὸς..., στον ιδ., Αττ.· (στον πεζό λόγο ἢ πρόθεση σπανίως παραλείπεται)· απόλ., φτάνω, σε Ομήρ. Οδ.· ο Όμηρ. τοποθετεί το πρόσωπο στο οποίο αφικνείται κάποιος σε αιτ., *μνηστήρας ἀφικνέεται*, ήρθε σ' αυτούς, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως, φτάνω στη ρίψη (του δίσκου), στο ιδ.· ἀφικνέομαι ἐπὶ ἢ εἰς πάντα, δοκιμάζω όλα τα μέσα, σε Σοφ., Ευρ. **2.** καταντώ σε κάποια κατάσταση, ἀπικνέομαι ἐς *πᾶν κακὸν ἢ κακοῦ*, ἐς ἀπορίην κ.λπ., σε Ηρόδ., Αττ. **3.** ἀπικνέομαί *τινι ἐς λόγους*, συνομιλώ με κάποιον, σε Ηρόδ.· ομοίως, ἐς ἔριν, ἐς ἔχθεα ἀφικνέομαί *τινι*, στον ιδ.· διὰ μάχης δι' ἔχθρας ἀπικνέομαί *τινι*, έρχομαι σε μάχη ἢ σε εχθρότητα με κάποιον, στον ιδ.· διὰ λόγων *τινί*, σε Ευρ. **4.** ἐς τόξευμα ἀφικνέομαι, φτάνω σε απόσταση βολής, σε Ξεν.

ἀ-φῖλ-άγαθος, -ον, αυτός που δεν αγαπά το καλό, σε Κ.Δ.

ἀ-φῖλ-ἀργῦρος, -ον, αυτός που δεν αγαπά τα χρήματα, σε Κ.Δ.

ἀ-φίλητος[ι], -ον (φιλέω), αυτός που δεν αγαπιέται, σε Σοφ.

ἄ-φίλος, -ον, I. λέγεται για πρόσωπα, αυτός που δεν έχει φίλους, σε Τραγ. **II.** εχθρικός, μισητός, στο ίδ.· επίρρ. *ἀφίλως*, με μισητό τρόπο, σε Αισχύλ.

ἀ-φιλόσοφος, -ον, μη φιλοσοφικός, σε Πλάτ.

ἀ-φῖλο-στάχυος, -ον, αυτός που δεν έχει στάχυα από σίτο, που στερείται αυτά, σε Ανθ.

ἀφῖλοτιμία, ἡ, ἔλλειψη φιλοτιμίας, σε Αριστ.

ἀ-φιλότητος, -ον, αυτός που δεν έχει φιλότης, σε Ισαίο, Αριστ.

ἀ-φίλοχρηματία, ἡ, περιφρόνηση χρημάτων, σε Πλούτ.

ἄφιξις, -εως, Ιων. ἄπιξις, -ιος, ἡ (ἀφικνέομαι)· I. ἀφιξη, ἔλευση, ερχομός. **II.** αναχώρηση, σε Κ.Δ.

ἀφ-ιπάζομαι, αποθ., απομακρύνομαι ή φεύγω ἑφιππος, σε Πλούτ.

ἀφ-ιππεύω, μέλ. -σω, απομακρύνομαι, φεύγω ή επιστρέφω ἑφιππος, σε Ξεν.

ἀφιππία, ἡ, αδεξιότητα στην ιππασία, σε Ξεν.

ἄφιππος, -ον, I. ανεπιτήδειος για ιππασία, *χώρα*, σε Ξεν. **II.** λέγεται για πρόσωπα, ἄπειρος στην ιππασία, σε Πλάτ.

ἀφ-ίστημι, μτβ. σε ενεστ. και παρατ., σε μέλ. *ἀποστήσω*, αόρ. α' *ἀπέστησα*, όπως επίσης σε Μέσ. αόρ. α',

A. **I. 1.** τοποθετώ μακριά, απομακρύνω, με αιτ., σε Αισχύλ. κ.λπ.· *ἀφίστημι τινά λόγου*, εμποδίζω κάποιον να μιλήσει, σε Ευρ.· *ἀφίστημι τὴν ἐπιβουλήν*, την ματαιώνω, σε Θουκ.· *ἀφίστημι τὸν ἄρχοντα*, τον εκθρονίζω, σε Ξεν.· ομοίως σε Μέσ. αόρ. α', *δόρυ πυλῶν ἀπεστήσασθε*, απομακρύνετε τον πόλεμο από τις θύρες μας, σε Ευρ. **2.** διεγείρω επανάσταση, κινώ εξέγερση, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** ζυγίζω, σε Ξεν.· Μέσ. αόρ. α', *ἀποστήσασθαι χρεῖος*, αποδίδω ή πληρώνω το χρέος χωρίς παραλείψεις, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀποστήσασθαι τὸν χαλκόν*, αποδίδω τα χρήματα σε κάποιον, σε Δημ. **B.** αμτβ. σε Παθ. όπως επίσης σε Ενεργ. αόρ. β' *ἀπέστην*, προστ. *ἀπόστηθι, ἀπόστα*, παρακ. *ἀφέστηκα*, με σημασία ενεστ., συγκεκ. πληθ. *ἀφέστᾱμεν, -σῆτε, -σῆσι*, απαρ. *ἀφεσῆσθαι*, μτχ. *ἀφεσῆσθαι, -ῶσα, -ὸς ή -ὄς*, μέλ. Μέσ. *ἀποστήσομαι*, αόρ. α' *ἀπεσῆσθαι* [*ᾱ*]· **1.** στέκομαι μακριά ή σε απόσταση από, μένω μακριά από, με γεν., σε Όμηρ., Αττ.· *μακρὰν τόποις καὶ χρόνοις ἄφ.*, σε Διόδ.· *ἀφεσῆσθαι φρενῶν*, να χάσει κάποιος τα λογικά του, σε Σοφ.· *ἀφ.πραγμάτων*, αποσύρομαι από τη δράση, σε Δημ. κ.λπ. **2.** στον πεζό λόγο, αποχωρίζομαι από κάτι, *τινοςή από τινος*, σε Ηρόδ., Αττ.· *ἀπόλ.*, επαναστατώ, σε Ηρόδ. **3.** *ἀφ. τινός τινι*, εγκαταλείπω σε κάποιον κάτι, σε Δημ.· *ἀπ' όπου, ἀφ. τινι*, αποφεύγω αυτόν, σε Ευρ.· με απαρ., αποφεύγω να κάνω κάτι, στον ίδ. **4.** *ἀπόλ.*, υποχωρώ, στέκομαι σε απόσταση, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ.

ἀφ-ῖχθαι, απαρ. παρακ. του *ἀφ-ικνέομαι*.

ἄφλαστον, τό, Λατ. *aplustre*, η κυρτή πρύμνη ενός πλοίου με τα στολίδια της, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ἄ-φλεκτος, -ον (φλέγω), ἀφλεκτος, αυτός που δεν καταστρέφεται από τη φωτιά, *πέλανοι*, σε Ευρ.

ἄ-φλοιος, -ον, αυτός που δεν έχει φλοιό, σε Επιγρ. παρά Πλούτ.

ἀφλοισμός, ό, λέγεται για οργισμένο άνθρωπο, τραύλισμα ή πιθ. ἄφρισμα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφνειός, -όν και -ῆ, -όν (ἄφενος), πλούσιος, εύπορος, σε Ομήρ. Ιλ.· με γεν., *ἀφνειὸς βιότοιο*, πλούσιος σε περιεχόμενο, σε Όμηρ.· με αιτ., σε Ησίοδ.· με δοτ., σε Θεόκρ.

ἀφνεός, -ά, -όν, = *ἀφνειός*, σε Θέογν., Αισχύλ., Σοφ.

ἄφνω, επίρρ., εξ απροόπτου, εντελώς ξαφνικά, σε Ευρ., Θουκ.· πρβλ. [ἐξ-αίφνης](#).

ἄ-φόβητος, -ον (φοβέομαι), αυτός που δεν φοβάται, *δίκης*, σε Σοφ.· απόλ., ἀφοβος, σε Ανθ.

ἀφοβία, ή, αφοβία, ἑλλειψη φόβου, σε Πλάτ.

ἄ-φοβος, -ον, αυτός που δεν έχει φόβο, **1.** ἀφοβος, ατρόμητος, απτόητος, σε Πίνδ., Σοφ.· επίρρ. *-βως*, σε Ξεν. **2.** αυτός που δεν προκαλεί φόβο, ελεύθερος από φόβο, σε Αισχύλ. **3.** *ἄφοβοι θῆρες*, τα ζώα που κανείς δεν φοβάται, δηλ. βόδια, σε Σοφ.

ἀφοβό-σπλαγχνος, -ον (σπλάγχνον), απτόητος στην καρδιά, σε Αριστοφ.

ἄφ-οδος, ή, 1. ξεκίνημα, αναχώρηση, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** ξεκίνημα ή επάνοδος, επιστροφή, στον ίδ.

ἄ-φοίβαντος, -ον (φοιβαίνω = φοιβάω), ἀκάθαρτος, μιαρός, σε Αισχύλ.

ἀφ-ομοιόω, μέλ. *-ώσω*, **I.** κάνω κάτι ὅμοιο με κάτι ἄλλο, *τί τινι*, σε Πλάτ.· συγκρίνω, *τι*, στον ίδ. — Παθ., είμαι ή γίνομαι ὅμοιος με, *τινί*, στον ίδ. **II.** με αιτ. πράγμ. μόνο, απεικονίζω, αντιγράφω, στον ίδ., Ξεν.

ἀφομοίωμα, -ατος, τό, ομοίωμα, αντίγραφο, σε Πλάτ.

ἀφ-οπλίζω, μέλ. *-ίσω*, αφαιρώ τα όπλα, *τινά τινος*, σε Λουκ.· αποπλίζω, *τινά*, σε Ανθ. — Μέσ., *ἀφοπλίζεσθαι ἔντεα*, αφαιρώ τον οπλισμό, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφ-οράω, Ιων. -έω, μέλ. *ἀπ-όψομαι*, αόρ. β' *ἀπ-εἶδον*, παρακ. *ἀφ-εόρᾱκα*. **I.**

1. βλέπω πιο μακριά από όλους τους άλλους, έχω πλήρη θέα, κοιτάζω, *τι ή πρός τι*, σε Θουκ. **2.** κοιτάζω από θέσεως, *ἀπὸ δένδρεου*, σε Ηρόδ. **II.**

αποστρέφω το βλέμμα μου, έχω γυρίσει την πλάτη, σε Ξεν.

ἀ-φόρητος, -ον, ανυπόφορος, αφόρητος, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀφορία, ἡ (ἄφορος), το να είναι κάποιος άγονος· **1.** μη παραγωγή, έλλειψη, καρπῶν, σε Ξεν. **2.** ακαρπία, στειρότητα, λέγεται για τη γη· μεταφ., *ἀφορία φρενῶν*, στον ίδ.

ἀφ-ορίζω, μέλ. Αττ. -ιῶ, **I. 1.** επισημαίνω με όρους, σε Δημ. — Μέσ., αποσπώ για τον εαυτό μου, αποκτώ, κυριεύω, σε Ευρ. **2.** ορίζω, προσδιορίζω, καθορίζω, σε Πλάτ. **II.** με αιτ. προσ., **1.** εξορίζω, σε Ευρ. **2.** τοποθετώ χωριστά, σε Κ.Δ.· έπειτα, **3. α)** αποχωρίζω, αποβάλλω από την κοινωνία, στο ίδ. **β)** διαχωρίζω για κάποιο αξίωμα, διορίζω, χειροτονώ, στο ίδ.

ἀφοριστέον, ρημ. επιθ., αυτό που πρέπει κάποιος να αφορίσει, σε Αριστ.

ἀφ-ορμάω, μέλ. -ήσω· **I.** ξεκινώ από κάποιο μέρος — Παθ., βαδίζω μπροστά, ξεκινώ, απομακρύνομαι από ένα μέρος, με γεν., σε Όμηρ., Αττ. **II.** αμτβ. με την ίδια σημασία όπως το Παθ., σε Ευρ., Θουκ.· λέγεται για την αστραπή, εκρήγνυμαι, σε Σοφ.· με σύστ. αντ., *ἀφορμᾶν πείραν*, ξεκινώ μια επιχείρηση, επιχειρώ ένα τόλμημα, στον ίδ.

ἀφ-ορμή, ἡ, 1. εναρκτήριο σημείο, ιδίως σε πόλεμο, η βάση των επιχειρήσεων, σε Θουκ.· επίσης ο τόπος ασφάλειας, σε Ευρ. **2.** γενικά, αρχικό σημείο, προέλευση, αφορμή ή πρόφαση για ένα πράγμα, στον ίδ.· *ἀφορμὴν παρέχειν διδόναι*, δίνω αφορμή, σε Δημ. **3.** μέσα με τα οποία αρχίζει κάποιος ένα πράγμα, πόροι, σε Ξεν., Δημ.· *ἀφορμὴ ἔργων*, μέσα για την ανάληψη έργων, σε Ξεν. **4.** κεφάλαιο τραπεζίτη, στον ίδ., Δημ.

ἀ-φόρμικτος, -ον (φορμίζω), αυτός που δεν έχει φόρμιγγα, που δεν έχει λύρα, σε Αισχύλ.

ἄφ-ορμος, -ον (ὄρμη), απερχόμενος από ένα μέρος, με γεν., σε Σοφ.

ἄ-φορος, -ον (φέρω), **1.** αυτός που δεν φέρει καρπούς, άκαρπος, άγονος, σε Ηρόδ., Ξεν. **2.** αυτός που προκαλεί ακαρπία, στειρότητα, μαρασμό, σε Αισχύλ.

ἀ-φόρυκτος, -ον (φορύσσω), ακηλίδωτος, μη λεκιασμένος, καθαρός, σε Ανθ.

ἀφ-οσιώω, Ιων. **ἀποσ-**, μέλ. -ώσω, **I.** εξαγνίζω από την ενοχή ή τη μόλυνση, *τὴν πόλιν*, σε Πλάτ. **II. 1.** Μέσ., εξαγνίζω κάποιον από τις αμαρτίες της αμέλειας του καθήκοντός του προς τον θεό, στον ίδ.· *ἀφοσιοῦσθαι τῇ θεῷ*, εκτελώ εξιλεωτικές προσφορές στον θεό, σε Ηρόδ. **2.** με αιτ. πράγμ., απαλλάσσω κάποιον από μια υποχρέωση, *ἀποσιοῦσθαι τὴν ἐξόρκωσιν*, απαλλάσσω κάποιον από τους όρκους, στον ίδ.· *ἀποσιώω λογίον*, εγκαταλείπω κατόπιν εντολών του χρησμού, στον ίδ.

ἀφοσιώσις, -εως, ἡ, εξιλέωση· *ἀφοσιώσεως ἔνεκα*, σε Πλούτ.

ἀφόνω, Επικ. αντί *ἀφῶν*, μτχ. του *ἀφάω*.

ἀφρᾶδέω, μόνο σε ενεστ., είμαι παράλογος, ενεργώ απερίσκεπτα, σε Όμηρ.

ἀ-φρᾶδής, -ές (φράζομαι), αναίσθητος, απερίσκεπτος, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για τους νεκρούς, αναίσθητος, άνυχος, στο ίδ.· επίρρ. *ἀφραδέως*, ανόητα, απερίσκεπτα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀφρᾶδία, Ιων. -ίη, ἡ, αφροσύνη, απερίσκεψία, κυρίως σε Επικ. δοτ. πληθ. *ἀφραδίησι*, σε Όμηρ.· *δι' ἀφραδίας*, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-φράδμων, -ον, γεν. -ονος = *ἀφραδής*, αυτός που δεν έχει αισθήσεις, σε Ομηρ. Ύμν.

ἀφραίνω (ἄφρων), είμαι ανόητος, άφρων, αναίσθητος, σε Όμηρ.

ἄ-φρακτος, -ον, αρχ. Αττ. τύπος **ἄφαρκτος, (φράσσω)**· **I. 1.** μη περιφραγμένος, μη οχυρωμένος, αφύλαχτος, σε Θουκ.· με γεν., *ἄφρακτος φίλων*, μη προστατευμένος από φίλους, σε Σοφ.· με δοτ., *ἄφρακτος ὄρκοις*, σε

Ευρ. **2.** ακράτητος, ασυγκράτητος, σε Αισχύλ. **Π.** απαράφυλακτος, λέγεται για τη φύλαξη κάποιου, σε Θουκ.

ἄφράσμων, -ον, Αττ. αντί *ἀφράδμων*, σε Αισχύλ.· επίρρ. -όνως, στον ίδ.

ἄ-φραστος, -ον (φράζω)· **I.** ανέκφραστος, ανείπωτος, σε Ομηρ. Ὑμν., Αισχύλ., Σοφ. **Π.** (*φράζομαι*), μη διακρινόμενος ή απαρατήρητος, σε Αισχύλ.· *τὸ ἀφραστότατον χωρίον*, θέση για την οποία είναι αδύνατο να σκεφτεί κανείς, σε Ηρόδ.· επίρρ. -τως, απροσδόκητα, αλόγιστα, σε Σοφ.

ἄφρέω, μέλ. -ήσω (*ἀφρός*), αφρίζω, καλύπτω με αφρό, ἵπποι ἄφρεον στήθεα, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄφρη-λόγος, -ον (ἄφρός, λέγω), αυτός που συγκεντρώνει αφρό, αυτός που ξαφρίζει, *τινός*, σε Ανθ.

ἄφρηστής, -οῦ, ὁ (ἄφρός), αυτός που αφρίζει, λέγεται για το δελφίνι, σε Ανθ.

ἄ-φρήτωρ, ὁ, Ιων. αντί *ἀ-φράτωρ*, αυτός που δεν έχει αδελφό (*φράτρα*), δηλ. αυτός που δεν συνδέεται με συγγενικούς δεσμούς, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄφρίζω, μέλ. -ίσω (*ἀφρός*), αφρίζω, σε Σοφ.

ἄφριόεις, -εσσα, -εν (ἄφρός), αφρώδης, σε Ανθ.

ἄφρο-γενής, -ές (γίγνομαι), αυτός που γεννήθηκε από τον αφρό, λέγεται για την Αφροδίτη, σε Ησίοδ.· θηλ. *Ἀφρο-γένεια*, σε Μόσχ.

Ἀφροδίσια, -ων, τά, βλ. [Ἀφροδίσιος](#).

ἄφροδισιάζω, μέλ. -άσω, απολαμβάνω τον πόθο για έρωτα, σε Πλάτ., Ξεν.

Ἀφροδίσιας, ἡ, ιερό αφιερωμένο στην Αφροδίτη, όνομα νησιού, σε Ηρόδ.

Ἀφροδίσιος[δί], -α, -ον και -ος, -ον· **I.** αυτός που ανήκει στην Αφροδίτη, σε Πλάτ. **Π. 1.** *Ἀφροδίσια*, τά, οι σαρκικές ηδονές, σε Ξεν. **2.** η γιορτή της Αφροδίτης, στον ίδ. **ΠΙ.** *Ἀφροδίσιον*, τό, ο ναός της Αφροδίτης, στον ίδ.

Ἀφροδίτη[τι], ἡ (ἄφρός)· **I.** η Αφροδίτη, Λατ. Venus, η θεά του έρωτα, λέγεται πως γεννήθηκε από τους αφρούς της θάλασσας, σε Ομηρ. Ὑμν., Ησίοδ. **Π. 1.** ως προσηγορικό, έρωτας, ηδονή, σε Ομήρ. Οδ.· *Ἀφροδίτη κακῶν*, απόλαυση, σε Ευρ. **2.** ελκυστική ομορφιά, γοητεία, Λατ. venustas, σε Αισχύλ., Λουκ.· πρβλ. Λατ. venus.

ἄφρονέω, μέλ. -ήσω (*ἄφρων*), είμαι ανόητος, ενεργώ απερίσκεπτα, μόνο σε μτχ., σε Ομήρ. Ιλ., Ανθ.

ἄφροντιστέω, μέλ. -ήσω, δεν έχω καμία φροντίδα, έγνοια για, δεν δίνω προσοχή σ' ένα πράγμα, με γεν., σε Ξεν.

ἄ-φρόντιστος, -ον (φροντίζω)· **I.** απερίσκεπτος, απρόσεκτος, αυτός που δεν φροντίζει, Λατ. securus, σε Ξεν., Θεόκρ.· επίρρ. -τως, απερίσκεπτα, αδιάφορα, σε Σοφ.· *ἄφροντίστως ἔχειν*, είμαι απρόσεκτος, σε Ξεν.· επίσης, είμαι αναίσθητος, παράφρων, σε Σοφ. **Π.** Παθ., απερίσκεπτος, απροσδόκητος, σε Αισχύλ.

ἄφρόνως, επίρρ., βλ. [ἄφρων](#).

ἄφρός, ὁ, αφρός, λέγεται για τη θάλασσα, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για θυμωμένο λιοντάρι, αφρός, σάλιο, στο ίδ.· *ἀπ' ἀνθρώπων ἄφρόν*, αφρώδες αίμα, σε Αισχύλ.

ἄφροσύνη, ἡ (ἄφρων), αφροσύνη, απερίσκεψία, ανοησία, σε ενικ. και πληθ., σε Ομηρ., Σοφ., Θουκ.

ἄ-φρουρος, -ον (φρουρά), μη φρουρούμενος, αφύλαχτος, σε Πλάτ.

ἄφρο-φυής, -ές (φύω), αυτός που παράγει αφρούς, σε Ανθ.

ἄφρ-ώδης, -ες (εἶδος), αφρώδης, αφρισμένος, σε Πλάτ.

ἄ-φρων, -ον, γεν. -ονος (*φρήν*), αυτός που δεν έχει αισθήσεις, λέγεται για τα αγάλματα, σε Ξεν.· παράφρων, μανιώδης ή ανόητος, μωρός, σε Ομηρ., Αττ.· *τὸ ἄφρον* = *ἀφροσύνη*, σε Θουκ.· επίρρ. *ἄφρόνως*, ανόητα, σε Σοφ.

ἀφ-υβρίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ*, αφήνω τον εαυτό μου ελεύθερο στο πάθος, σε Πλούτ.

ἀφ-υδραίνω, καθαρίζω από τη βρωμιά — Μέσ. αόρ. α' -*υδρηνάμην*, πλένομαι, λούζομαι, σε Ευρ.

ἀφύη, ἦ, σε γεν. πληθ. *ἀφύων* (όχι *ἀφυῶν*), είδος αντζούγιας ή σαρδέλας, σε Αριστοφ.

ἀ-φυής, -ές, αιτ. *ἀφυῆ*, (*φυή*)· **1.** αυτός που δεν έχει φυσικό ταλέντο, αδέξιος, μη έξυπνος, κουτός, σε Πλάτ.· *ἀφυῆς πρὸς τι*, ο εκ φύσεως ακατάλληλος για ένα πράγμα, στον ίδ., Ξεν. **2.** απλός, απονήρευτος, σε Σοφ.

ἄ-φυκτος, -ον (φεύγω)· **I.** αυτός που δεν μπορεί να αποφευχθεί, από τον οποίο κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει, σε Αισχύλ., Σοφ.· λέγεται για το βέλος, αλάθητος, στον ίδ., Ευρ.· λέγεται για ένα ζήτημα, που δεν επιδέχεται διαφυγή, αναπόφευκτος, σε Πλάτ. **II.** Ενεργ., ανίκανος να διαφύγει, σε Αριστοφ.

ἀ-φύλακτέω, μέλ. -*ήσω*, είμαι αφύλακτος, σε Ξεν.· με γεν., δεν φροντίζω σχετικά με κάτι, στον ίδ.

ἀ-φύλακτος, -ον (φύλλασσω)· **I.** αφρούρητος, μη φυλασσόμενος, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** (*φύλλασσομαι*), αφύλακτος, λέγεται για τη φύλαξη κάποιου, στον ίδ.· *ἀφύλακτον εὔδειν*, κοιμάμαι με ασφάλεια, σε Αισχύλ.· *ἀφύλακτόν τινα λαμβάνειν*, συλλαμβάνω κάποιον αφρούρητο, σε Ξεν.· *τὸ ἀφύλακτον*, έλλειψη προφύλαξης, σε Θουκ.· *ἐπίρρ. -τως*, σε Ξεν. **III.** αυτός από τον οποίο δεν μπορεί κάποιος να προφυλαχθεί, αναπόφευκτος, σε Αριστ.

ἀφ-ϋλίζω, μέλ. -*ίσω*, διυλίζω, σε Ανθ.

ἄ-φυλλος, -ον (φύλλον)· **I.** αυτός που δεν έχει φύλλα, λέγεται για τα ξερά ξύλα, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄφυλλον στόμα*, λόγια που δεν συνοδεύονται από κλαδιά ελιάς, σε Ευρ. **II.** Ενεργ., αυτός που αφαιρεί τα φύλλα, που τα καταστρέφει, σε Αισχύλ.

ἀφυξῶ, Δωρ. μέλ. του *ἀφύσσω*.

ἀφυπνίζω, μέλ. Αττ. -*ιῶ*, σηκώνω, ξυπνώ κάποιον από τον ύπνο, σε Ευρ., Πλούτ.

ἀφυπνόω, μέλ. -*ώσω*, **I.** σηκώνομαι από τον ύπνο, σε Ανθ. **II.** αποκοιμιέμαι, σε Κ.Δ.

ἀφυσγετός, ὁ, λάσπη και βρωμιά που μεταφέρει μαζί του ο χείμαρρος, σκουπίδια, απορρίμματα, σε Ομήρ. Ιλ. (άγν. προέλ.).

ἀφύσσω, μέλ. -*ζω*, Δωρ. -*ζῶ*, επίσης *ἀφύσω* [ϋ]· αόρ. α' *ἤφῦσα*, Επικ.

ἄφυσσα, απρόσ. *ἄφυσσον* — Μέσ. αόρ. α' *ἤφυσάμην*, Επικ. γ' ενικ. *ἀφύσσατο*·

I. αντλώ υγρά, ιδίως από ένα μεγαλύτερο αγγείο με ένα μικρότερο, *οἶνον ἐν ἀμφοφορεῦσιν ἤφυσάμεν*, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., *πίθων ἤφυσσετο οἶνος*, αντλήθηκε από το πιθάρι με κρασί, στο ίδ.· μεταφ., *πλοῦτον ἀφύζειν*, εισπράττω μεγάλα ποσά πλούτου, δηλ. τα συσσωρεύω, *τινί*, για κάποιον άλλο, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** Μέσ., αντλώ για τον εαυτό μου, *οἶνον*, στο ίδ.· *ρόας*, σε Ευρ.· μεταφ., *φύλλα ἤφυσάμην*, συσσωρεύσα πάνω μου φύλλα ως κρεβάτι, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-φώνητος, -ον (φωνέω)· άφωνος, άναυδος, σε Σοφ.

ἄ-φωνος, -ον (φωνή)· **1.** άφωνος, άναυδος, άλαλος, σιωπηλός, σε Θέογν., Ηρόδ., Δημ.· με γεν., *ἄφωνος ἀρᾶς*, ανίκανος να προφέρει κατάρρα, σε Σοφ.· *ἐπίρρ. -νως*, χωρίς κουβέντα, άφωνα, στον ίδ.· ουδ. πληθ. ως *ἐπίρρ.*, σε Αισχύλ. **2.** *ἄφωνα* (ενν. *γράμματα*), τα σύμφωνα, αντίθ. προς το *φωνοῦντα* ή *φωνήεντα* (φωνήεντα), σε Ευρ., Πλάτ.

ἄχά, Δωρ. αντί *ήχή*, ή.

Ἀχαΐα, Ἰων. **Ἀχαιΐη**, ἡ, ὄνομα της Δήμητρας στην Αττική, σε Ηρόδ. (ἀγν. προέλ.).

Ἀχαιϊκός, -ή, -όν (**Ἀχαιός**), αυτός που ανήκει ή ταιριάζει στους Αχαιούς, ο Αχαϊκός, σε Αισχύλ., Ευρ.

Ἀχαιΐς, -ίδος, ἡ, **1.** η Αχαϊκή γη, με ή χωρίς *γαῖα*, σε Ομήρ. Ἰλ. **2.** (ενν. *γυνή*), η Αχαΐη γυναίκα, στο ἰδ.· επίσης **Ἀχαιάς**, -άδος, στο ἰδ.

ἀχαιΐνης[ι], ὁ (**ἀκίς**), αυτός που έχει αιχμηρές άκρες στα κέρατά του, λέγεται για το ελάφι, σε Βάβρ.

Ἀχαιός, -ά, -όν, ο Αχαιός, Λατ. Achivus, σε Όμηρ.· *Ἀχαιοί*, οί, οι Αχαιοί ή οι Έλληνες γενικά, στον ἰδ.· **Ἀχαιά**, ἡ, η Αχαΐα στην Πελοπόννησο, σε Θουκ.

ἀ-χάλινος, -ον, αυτός που δεν έχει χαλινάρι, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ.

ἀ-χάλινωτος, -ον[ι], -ον, αυτός που δεν έχει χαλινάρι, αχαλίνωτος, σε Ξεν.

ἀ-χάλκεος, -ον (**χαλκούς**), απένταρος, σε Ανθ.

ἀ-χάλκευτος, -ον (**χαλκεύω**), αυτός που δεν έχει σφυρηλατηθεί από μέταλλο, σε Αισχύλ.

ἀχαλκέω, μέλ. -ήσω, είμαι απένταρος, σε Ανθ.

ἄ-χαλκος, -ον, αυτός που δεν έχει χαλκό, *ἄχαλκος ἀσπίδων*, δηλ. *ἄνευ ἀσπίδων χαλκείων*, σε Σοφ.

ἀ-χάλκωτος, -ον (**χαλκώω**), μη χάλκινος, αυτός που δεν έχει χρήματα, σε Ανθ.

ἀχάνη[χᾶ], ἡ, περσικό μέτρο = σαράντα πέντε *μεδίμνους*, σε Αριστοφ.

ἀ-χᾶνής, -ές (*χανεῖν*, απαρ. αορ. β' του *χάσκω*)· **I.** αυτός που δεν ανοίγει το στόμα, άφωνος, σε Λουκ. **II.** (*α ευφωνικό*) αυτός που χάσκει, άμετρος, απέραντος, σε Πλούτ., Ανθ.

ἀ-χᾶράκωτος, -ον (**χαρακώω**), μη περιφραγμένος, σε Πλούτ.

ἄ-χᾶρις, ὁ, ἡ, **ἄχαρι**, τό, γεν. -ιτος· **I. 1.** αυτός που δεν έχει χάρη ή γοητεία, άκομψος, σε Θεόγν. **2.** δυσάρεστος, αντιπαθής, *οὐδέν ἄχαρι παθεῖν*, σε Ηρόδ.· κατ' ευφημισμό, λέγεται για δυσάρεστο γεγονός, *ἄχαρις συμφορή*, στον ἰδ. **II.** αχάριστος, αγνώμων, αυτός που δεν γνωρίζει χάρη, σε Αισχύλ., Ευρ. **ἄχᾶριστέω**, μέλ. -ήσω, είμαι αχάριστος, δείχνω αγνωμοσύνη, σε Ξεν. **2.** = *οὐ χαρίζομαι*, αποθαρρύνω, *τινί*, σε Πλάτ.

ἄχᾶριστία, ἡ, **1.** αχαριστία, αγνωμοσύνη, σε Ξεν., Δημ. **2.** τραχύτητα, σε Πλάτ.

ἀ-χάριστος, -ον (**χᾶρίζομαι**)· **I.** αχάριστος, δυσάρεστος, ενοχλητικός, σε Ομήρ. Οδ.· ανώμ. συγκρ. *δόρπου ἀχαρίστερον* (αντί -ιστότερον), στο ἰδ.· αυτός που δεν έχει χάρη ή γοητεία, σε Ξεν. **II. 1.** λέγεται για πρόσωπα, αχάριστος, δυσμενής, σε Θεόγν. **2.** αγνώμων, αχάριστος, σε Ηρόδ., Αττ.· *τινι*, σε Ευρ.· *πρός τινα*, σε Ξεν. **III.** επίρρ. -τως, με αχαριστία, στον ἰδ.· *ἀχαρίστως ἔχει μοι*, μου λείπουν οι ευχαριστίες, στον ἰδ.

ἀ-χάριτος, -ον = *ἀχάριστος* ή *ἄχαρις*, σε Ηρόδ. **2.** αγνώμων, αχάριστος, στον ἰδ.· *χάρις ἀχάριτος*, όπως *ἄχαρις*, σε Ευρ.

Ἀχαρναί, -ών, αἱ, οι Αχαρναί, δήμος της Αττικής, σε Θουκ.· **Ἀχαρνεύς**, -έως, ὁ, ο κάτοικος των Αχαρνών, πληθ. *Ἀχαρνεῖς*, ποιητ. *Ἀχαρνήϊδαι*, σε Αριστοφ.· επίθ. **Ἀχαρνικός**, -ή, -όν, στον ἰδ.

ἀχεδών[ᾱ], Δωρ. αντί *ἡχεδών*.

ἀ-χειμαντος, -ον (**χειμαίνω**), αυτός που δεν ταρασσεται από τις καταιγίδες, σε Αλκαίο.

ἀ-χειροποίητος, -ον, αυτός που δεν έχει κατασκευαστεί με τα χέρια, σε Κ.Δ.

ἄ-χειρος, -ον (**χείρ**), αυτός που δεν έχει χέρια, *τὰ ἄχειρα*, για τα πίσω μέρη του σώματος, σε Ξεν.

ἀ-χειρώτος, -ον (χειρώω)· **I.** αδάμαστος, ανυπότακτος, σε Θουκ. **II.** αυτός που δεν φυτεύτηκε από χέρια ανθρώπου, σε Σοφ.

Ἀγελώιδες (ενν. νῆσοι), **αἱ**, νησιά στις εκβολές του Αγελώου, σε Αισχύλ.

Ἀγελῶος, ποιητ. **Ἀγελῶϊος, ὁ, I.** ο Αγελῶος, όνομα διαφόρων ποταμών· ο γνωστότερος ρέει ανάμεσα στην Αιτωλία και την Ακαρνανία, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ. **II.** οποιοσδήποτε ποταμός ή γενικά το νερό, σε Ευρ.

ἄχερδος, ή, άγριος αγκαθωτός θάμνος, άγρια αχλαδιά, αγριαπιδιά, σε Ομήρ. Οδ., Σοφ.· αρσ. σε Θεόκρ. (άγν. προέλ.).

Ἀχερόντιος, -α, -ον, αυτός που ανήκει στον Αχέροντα, σε Ευρ.

Ἀχερούσιος, -ον, = το προηγ., σε Αισχύλ.· θηλ. **Ἀχερουσιάς, -άδος**, σε Πλάτ., Ξεν.

ἄχερωῖς, -ίδος, ή, άσπρη λεύκα, λέγεται ότι την έφερε ο Ηρακλής από τις όχθες του Αχέροντα, σε Ομήρ. Ιλ.

Ἀχέρων, -οντος, ὁ (ἄχος), ο Αχέροντας, ο ποταμός των στεναγμών (πρβλ. **Κωκυτός**), ένας από τους ποταμούς του Κάτω Κόσμου, σε Ομήρ. Οδ.

ἄχέτας ή ἄχέτᾱ, Δωρ. και Αττ. αντί *ήχέτης*.

ἄχεύω και ἄχέω[ᾱ], (ἄχος), I. μόνο σε μτχ. ενεστ., αυτός που θλίβεται, αυτός που λυπάται, που θρηνεί, σε Όμηρ. **II.** από την ίδια *√AX* προέρχονται επίσης·

1. αόρ. β' *ήκάχον*, απαρ. *άκαχεῖν*, με Ενεργ. σημασία, θλίβω, ενοχλώ, εκνευρίζω, δυσαραεστώ, σε Όμηρ.· έτσι επίσης, αναδιπλ. μέλ. *άκαχήσω*, Επικ. αόρ. α' *άκάχησα*, στον ίδ.· και ο ενεστ. **άκαχίζω**, σε Ομήρ. Οδ. **2.** Παθ. τύποι, **ἄχομαι, ἄχνῶμαι, άκαχίζομαι**· προστ. *άκαχίζεο, -ίζεν*· παρακ. *άκάχημαι, γ' ενικ. άκάχηται*, Επικ. γ' πληθ. *άκηχέδαται*, υπερσ. *άκαχείατο*, απαρ. *άκάχησθαι*, μτχ. *άκαχήμενος* (τονίζεται ως ενεστ.), Επικ. επίσης *άκηχέμενος*· αόρ. β' Επικ. γ' πληθ. *άκάχοντο*· είμαι λυπημένος, στενοχωρημένος, σε Όμηρ.· με γεν. αιτίας, λυπάμαι για ένα πρόσωπο, στον ίδ.· σπανίως με δοτ., λυπάμαι για το θάνατο ενός προσώπου, σε Ομήρ. Οδ.· η αιτία της λύπης επίσης· με μτχ. *μή τι θανών άκαχίζεο*, στον ίδ. **3.** αργότερα με αιτ., θρηνώ, σε Σοφ.

ἄχέω, [ᾱ], αρχ. τύπος αντί *ιάχέω*, σε Ομηρ. Ύμν., Ευρ. **ἄχέω[ᾱ]**, Δωρ. αντί *ήχέω*. **ἄχήν[ᾱ]**, ὁ, ή, φτωχός, πάμπτωχος, σε Θεόκρ. (αμφίβ. προέλ.). **ἄχηνία, ή**, ανάγκη, έλλειψη, *χρημάτων*, σε Αισχύλ.· *όμμάτων άχηνίαις*, το κενό βλέμμα των ματιών, στον ίδ. **ἄχθεινός, -ή, -όν (ἄχθος)**, επαχθής, καταθλιπτικός, πληκτικός, Λατ. molestus, λέγεται για πρόσωπα, σε Ευρ., Ξεν.· επίρρ. -νῶς, απρόθυμα, δυσάρεστα, στον ίδ.

ἄχθείς, μτχ. Παθ. αορ. α' του *ἄγω*.

ἄχθηδών, -όνος, ή, 1. βάρος, φορτίο, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., λύπη, ταλαιπωρία, ενόχληση, δυσφορία, σε Θουκ., Πλάτ.· *δι' άχθηδόνα, χάριν ενοχλήσεως*, λέγεται για πείραγμα, σε Θουκ. (από το *ἄχθος* όπως το *άλγηδών* από το *άλγος*).

ἄχθίζω, μέλ. -ίσω, φορτώνω, σε Βάβρ.

ἄχθομαι, Παθ. μέλ. *άχθεσθήσομαι* ή (στη Μέσ.) *άχθέσομαι*, αόρ. α' *ήχθεσθην*·

I. είμαι φορτωμένος, φορτώνομαι, *νηῦς ήχθετο*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** λέγεται για ψυχική πίεση, λύπη, είμαι στενοχωρημένος, θυμωμένος, λυπημένος, είμαι θλιμμένος, σε Όμηρ.· *τινι*, για ένα πράγμα ή με ένα πρόσωπο, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *έπί τινι*, σε Ξεν.· *περί τινος*, σε Ηρόδ.· *ύπέρ τινος*, σε Πλάτ.· επίσης με αιτ., *ἄχθομαι έλκος*, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης με μτχ. είτε του υποκ., όπως *ἄχθομαι ίδών*, σε Σοφ.· ή του αντικ., *ήχθετο δαμναμένους*, ότι νικήθηκαν, σε Ομήρ. Ιλ.·

ἄχθεις, μτχ. Παθ. αορ. α' του *ἄγω*.

ἄχθηδών, -όνος, ή, 1. βάρος, φορτίο, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., λύπη, ταλαιπωρία, ενόχληση, δυσφορία, σε Θουκ., Πλάτ.· *δι' άχθηδόνα, χάριν ενοχλήσεως*, λέγεται για πείραγμα, σε Θουκ. (από το *ἄχθος* όπως το *άλγηδών* από το *άλγος*).

ἄχθίζω, μέλ. -ίσω, φορτώνω, σε Βάβρ.

ἄχθομαι, Παθ. μέλ. *άχθεσθήσομαι* ή (στη Μέσ.) *άχθέσομαι*, αόρ. α' *ήχθεσθην*· **I.** είμαι φορτωμένος, φορτώνομαι, *νηῦς ήχθετο*, σε Ομήρ. Οδ. **II.** λέγεται για ψυχική πίεση, λύπη, είμαι στενοχωρημένος, θυμωμένος, λυπημένος, είμαι θλιμμένος, σε Όμηρ.· *τινι*, για ένα πράγμα ή με ένα πρόσωπο, σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, *έπί τινι*, σε Ξεν.· *περί τινος*, σε Ηρόδ.· *ύπέρ τινος*, σε Πλάτ.· επίσης με αιτ., *ἄχθομαι έλκος*, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης με μτχ. είτε του υποκ., όπως *ἄχθομαι ίδών*, σε Σοφ.· ή του αντικ., *ήχθετο δαμναμένους*, ότι νικήθηκαν, σε Ομήρ. Ιλ.·

αλλά το υποκ. είναι επίσης σε γεν., οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμούντων, δεν είχε αντίρρηση να πάει στον πόλεμο, σε Ξεν.

ἄχθος, -εος, τό (ἄχθομαι)· I. βάρος, φορτίο, φόρτωση, σε Όμηρ.· ἄχθος ἀρούρης, ἀχρηστο βάρος πάνω στη γη, λέγεται για ἀχρηστους ανθρώπους, στον ιδ. **II.** φορτίο λύπης, λύπη, ανησυχία, θλίψη, στενοχώρια, σε Τραγ. **ἄχθοφορέω, μέλ. -ήσω· 1.** φέρω, σηκώνω βάρη, σε Πλούτ. **2.** φέρω ως φορτίο, τι, σε Ανθ.

ἄχθο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που σηκώνει φορτία, σε Ηρόδ.

Ἀχίλλειος, -α, -ον, Iων. -ήϊος, -η, -ον, I. αυτός που ανήκει στον Αχιλλέα, σε Ηρόδ., Ευρ. **II.** *Αχιλλείη κριθή*, το Αχιλλείο κριθάρι, εκλεκτό είδος· απ' όπου, *Αχιλλεῖαι (μαῖζαι)*, γλυκίσματα από εκλεκτό κριθάρι, σε Αριστοφ.

Ἀχιλλεύς, γεν. Ἀχιλλέως· Επικ. -ῆος, αιτ. *Αχιλλεῖα*, κλητ. *Αχιλλεῦ*· Επικ. ονομ. επίσης **Ἀχιλεύς·** (από το ἄχος, η οργή του ήρωα είναι το θέμα της Ομήρ. Ιλ.· πρβλ. **Ὀδυσσεύς**)· ο Αχιλλέας, γιος του Πηλέα και της Θέτιδας, αρχηγός των Μυρμιδόνων.

ἄ-χίτων[ι], -ον, γεν. -ωνος, αυτός που δεν φορά χιτώνα, δηλ. φορά μόνο το ἱμάτιον, λέγεται για τον Σωκράτη, σε Ξεν.

ἄχλαινία, ἡ, ἔλλειψη χλαίνης ή μανδύα, σε Ευρ.

ἄ-χλαινος, -ον (χλαῖνα), αυτός που δεν έχει, δεν φέρει χλαίνη ή μανδύα, σε Σιμων.

ἄ-χλοος, -ον, συνηρ. ἄχλους, -ουν (χλόα), αυτός που δεν έχει χλόη, σε Ευρ.

ἄχλυοίς, -εσσα, -εν, σκοτεινός, σε Σιμων. παρά Ηρόδ.

ἄχλύς[υ], -ύος, ἡ, σκοτάδι, ομίχλη, Λατ. caligo, σε Ομήρ. Οδ.· σκοτάδι πάνω από τα μάτια των νεκρών, σε Ομήρ. Ιλ. ή λέγεται για ένα πρόσωπο που στερείται της δύναμης να αναγνωρίζει τους άλλους, στο ιδ.· μεταφ., σκοτεινιά, θλίψη, σε Αισχύλ.

ἄχλῳ, αόρ. ἄ' ἤχλῳσα, είμαι ή γίνομαι σκοτεινός, σε Ομήρ. Οδ.

ἄχνη, Δωρ. ἄχνα, ἡ, οτιδήποτε ανεβαίνει στην επιφάνεια, **I.** αφρός, αφρισμα, λέγεται για τη θάλασσα, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για το κρασί, σε Ευρ.· ἄχνη οὐρανία, η δροσιά του ουρανού, σε Σοφ.· *δακρῶν ἄχνη*, τα δροσερά δάκρυα, στον ιδ. **II.** λέγεται για υγρά, άχυρο που παρασύρεται κατά το λίχνισμα , στον άνεμο, σε πλθ., σε Ομήρ. Ιλ.· χνούδι φρούτων, σε Ανθ. **III.** ἄχνην στην αιτ. ως επίρρ., λίγο, κομματάκι, το μικρότερο κομμάτι, το ελάχιστο, σε Αριστοφ.

ἄ-χνοος, -ον, συνηρ. ἄ-χνους, -ουν, αυτός που δεν έχει χνούδι, σε Ανθ.

ἄχνυμαι, βλ. ἀγεύω, ἀγέω II. 2.

ἄ-χολος, -ον, αυτός που καταπραΰνει τη χολή ή την οργή, σε Ομήρ. Οδ.

ἄχομαι, βλ. ἀγεύω, ἀγέω II. 2.

ἄχόρευτος, -ον, αυτός που δεν ακολουθεί το χορό, λυπημένος, μελαγχολικός, σε Σοφ., Ευρ.

ἄ-χορος, -ον, αυτός που στερείται χορού, λέγεται για το θάνατο, σε Σοφ.· μελαγχολικός, σε Ευρ.

ἄχος, -εος, τό, πόνος, ενόχληση, σε Όμηρ., Πίνδ., Αττ. ποιητές.

ἄχος, Δωρ. αντί ἤχος.

ἄ-χρᾱής, -ές, γεν. -έος, = το επόμ., σε Ανθ.

ἄ-χραντος, -ον (χραίνω), αμόλυντος, άσπιλος, σε Πλάτ.

ἄ-χρεῖος, Iων. ἀχρήϊος, -ον· I. 1. άχρηστος, άνώφελος, αυτός που δεν είναι χρήσιμος σε τίποτα, σε Ησίοδ., Σοφ. κ.λπ. **2.** ιδίως, άχρηστος, ακατάλληλος στον πόλεμο, σε Ηρόδ.· *τὸ ἀχρεῖον τοῦ στρατοῦ*, το άχρηστο μέρος του στρατεύματος, στον ιδ., Θουκ. κ.λπ. **II.** στον Όμηρ. ουδ. *ἀχρεῖον* ως επίρρ., *ἀχρεῖον ἰδῶν*, ρίχνω μια απερίσκεπτη ματιά, κοιτάζω αλόγιστα, για το

Θερσίτη αφού χτυπήθηκε, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἀχρεῖον ἐγέλασσε*, γέλασε χωρίς αιτία και λόγο, γέλασε με δυνατό γέλιο, σε Ομήρ. Οδ.· *ομοίως, ἀχρεῖον κλάζειν*, γαβγίζω χωρίς αιτία, σε Θεόκρ.

ἀχρηματία, ή, έλλειψη χρημάτων, σε Θουκ.

ἀ-χρήματος, -ον (χρήματα), αυτός που δεν έχει χρήματα ή μέσα, σε Ηρόδ., Αισχύλ.

ἀχρημοσύνη, ή, έλλειψη χρημάτων, σε Ομήρ. Οδ., Θέογν.

ἀ-χρήμων, -ον, γεν. -ονος, (χρήματα), αυτός που δεν έχει χρήματα, φτωχός, πάμπτωχος, σε Σόλωνα, Ευρ.

ἀχρηστία, ή, I. αχρηστία, ματαιότητα, σε Πλάτ. II. αχρηστία ενός πράγματος, στον ιδ.

ἄ-χρηστος, -ον (χράομαι)· I. 1. άχρηστος, ανώφελος, αυτός που δεν εξυπηρετεί σε τίποτα, σε Ηρόδ., Θουκ.· λέγεται για χρησμό, αναποτελεσματικός, σε Ευρ.· ἄχρηστος ἔς ή πρὸς τι, ακατάλληλος για κάτι, σε Ηρόδ.· ἄχρηστός τινι, ανώφελος, λέγεται για ένα πρόσωπο, στον ιδ., Ευρ. 2. όπως το ἀχρεῖος, λέγεται για άχρηστους ανθρώπους και για πρόσωπα που δεν κάνουν τίποτα, για οκνηρούς, σε Ρήτ. 3. Ενεργ., αυτός που δεν κάνει χρήση με δοτ., σε Ευρ. II. (χρηστός) αγενής, χαλεπός, σε Ηρόδ.

ἄχρη, Επικ. επίσης ἄχρης· I. 1. επίρρ., ολοκληρωτικά, ολοσχερώς, σε Ομήρ. Ιλ. 2. μετά τον Όμηρ. πριν από πρόθ., ἄχρη εἰς... ἄχρη πρὸς..., Λατ. usquead..., σε Ξεν., Λουκ. II. Πρόθ. με γεν., έως, μέχρι· 1. λέγεται για χρόνο· μέχρι, έως ότου, ἄχρη μάλα κνέφαος, μέχρι το βάθος της νύχτας, σε Ομήρ. Οδ.· ἄχρητῆς ἡμέρας, σε Δημ. 2. λέγεται για τόπο, μέχρι, έως εκεί, ἄχρη τῆς εἰσόδου, σε Ηρόδ. 3. λέγεται για μέτρο ή βαθμό, ἄχρη τούτου, μέχρι αυτό το σημείο, σε Δημ.· ἄχρη τοῦ μὴ πεινᾶν, σε Ξεν. III. ως σύνδ. ἄχρη οὗ ή ἄχρη μόνο· 1. λέγεται για χρόνο, Λατ. donec, έως ότου, με τον όρο ότι..., εφόσον, ἄχρη οὗ ὅδε ὁ λόγος ἐγράφετο, στον ιδ.· ἄχρη ἂν, με υποτ. ἄχρη ἂν σχολάσῃ, μέχρις ότου σχολάσει, στον ιδ. 2. χρησιμοποιείται για διάστημα, μέχρι εδώ, τόσο μακριά ως, στον ιδ., Λουκ.

ἀ-χρώματος, -ον (χρῶμα), άχρωμος, σε Πλάτ.

ἄ-χρως, -ων, γεν. -ω, άχρωμος, σε Πλάτ.

ἄ-χρωστος, -ον (χρῶζω), άθικτος, χερῶν ἐμῶν, με τα χέρια μου, σε Ευρ.

ἀχϋρῖτις, -ιδος, ή, θηλ. ουσ., = το επόμ., σε Ανθ.

ἀχυρμιά, ή (ἄχυρον), σωρός άχυρα, σε Ομήρ. Ιλ., Ανθ.

ἀχυρμός, -οῦ, ό, βλ. ἄχυρός.

ἄχϋρον[ἄ], τό, κυρίως στον πληθ. ἄχυρα, τσόφλια, άχυρα, πίτουρα, σε Ηρόδ.· μεταφ., ἄχυρατῶν ἀστῶν, σε Αριστοφ.

ἀχϋρός ή ἄχϋρος, ό, στοίβα από άχυρα, σε Αριστοφ.· αλλά ἀχυρμός είναι πιθ. ο πραγματικός τύπος.

ἀχϋρό-τριψ, -ῖβος, ό, ή (τρίβω), αυτός που τρίβει (αλωνίζει) τα άχυρα, σε Ανθ.

ἀχώ, ή, Δωρ. αντί ήχώ.

ἀχώριστος, -ον (χωρίζω)· I. αχώριστος, αδιαίρετος, σε Πλάτ. II. (χωρός), αυτός όπου δεν του καθορίστηκε κάποιος χώρος, σε Ξεν.

ἄψ (ἀπό), επίρρ., 1. λέγεται για τόπο, προς τα πίσω, πίσω πάλι, σε Όμηρ. 2. λέγεται για πράξεις, πάλι, με επανάληψη, στον ιδ.· ομοίως, ἄψ αὐτίς, ἄψ πάλιν, και πάλι, ακόμα πάλι, σε Ομήρ. Ιλ.

ἄ-ψαυστος, -ον (ψαύω)· I. ανέγγιχτος, αυτός που δεν μπορεί να τον αγγίξει κάποιος, ιερός, σε Θουκ. II. Ενεργ., αυτός που δεν αγγίζει ένα πράγμα, με γεν., σε Σοφ.

ἀ-ψεγής, -ές (ψέγω), άψογος, άμεμπτος, σε Σοφ.

ἄ-ψεκτος, -ον, = άψεγής, σε Θεογν.

ἀψεύδεια, ή, ειλικρίνεια, σε Πλάτ.

ἀψευδέω, μέλ. -ήσω, δεν λέω ψέματα, μιλά ειλικρινά, *πρός τινα*, σε Σοφ., Πλάτ.

ἀ-ψευδής, -ές (ψεῦδος), αυτός που δεν χρησιμοποιεί ψέμματα ή δόλο, ειλικρινής, ευθύς, πιστός, σε Ησίοδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *επίρρ. -δέως*, σε Αττ.· *-δῶς*, αληθινά και πραγματικά, στον ιδ.

ἄ-ψευστος, -ον, = άψευδής, σε Πλούτ., Ανθ.

ἀ-ψηφιστος, -ον (ψηφίζομαι), αυτός που δεν έχει ψηφιστεί, σε Αριστοφ.

ἀψίδοομαι, παρακ. *ήψίδωμαι*, (άψίς), Παθ., είμαι περικυκλωμένος, σε Ανθ.

ἀψί-κορος, -ον (ἄπτομαι, κόρος), αυτός που ικανοποιείται με το άγγιγμα, δηλ. εύθικτος, ευερέθιστος, εκλεκτικός, σε Πλάτ.· *τὸ ἀψίκoron*, δυστροπία, παραξενιά, ευθιξία, σε Πλούτ., Λουκ.

ἀψιμάχew, μέλ. -ήσω, αψιμαχώ με τον εχθρό, οδηγώ σε μάχη, σε Πλούτ.

ἀψιμάχία, ή, αψιμαχία, ακροβολισμός, σε Αισχίν.

ἀψί-μάχος, -ον (ἄπτομαι, μάχη), τουφεκίδα μάχης, λιανοντούφεκο, ακροβολιστής.

ἀψίνθιον, τό, το φυτό αψιθιά, σε Ξεν.

ἄψινθος, ή, σε Κ.Δ. (άγν. προέλ.).

άψίς, Ιων. **άψίς, -ίδος, ή (ἄπτω)**· **1.** αρμός, βρόχος, θηλιά, που σχηματίζουν δίχτυ, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** κύκλος ή στεφάνη τροχού, τροχός μόνος του, σε Ησίοδ., Ηρόδ., Ευρ. **3.** κάθε κύκλος ή δίσκος, λέγεται για τον ήλιο, στον ιδ. **4.** αψίδα, τόξο ή καμάρα, σε Πλάτ., Λουκ.

ἀψ-όρροος, -ον, συνηρ. **-ρους, -ουν** (ἄψ, ῥέω), αυτός που ρέει προς τα πίσω, αυτός που ρέει πάλι προς τα πίσω, λέγεται για τον Ωκεανό, που θεωρείται ως ποτάμι που κυκλώνει τη γη και ρέει προς τα πίσω στις εκβολές του, σε Όμηρ.

ἄψ-ορρος, -ον, ποιητ. τύπος του προηγ., αυτός που πηγαίνει πίσω, προς τα πίσω, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ., Σοφ.

ἄψος, -εος, τό (ἄπτω), αρμός, σε Ομήρ. Οδ.

ἀ-ψόφητος, -ον (ψοφέω), αθόρυβος· με γεν., *ἀψόφητος κωκυμάτων*, αυτός που δεν βγάζει θρηνώδη ήχο, σε Σοφ.

ἄ-ψοφος, -ον, = άψόφητος, σε Σοφ., Ευρ.

ἄ-ψυκτος, -ον (ψύχω), αυτός που δεν είναι ικανός να παγώσει, μη ψυχόμενος, σε Πλάτ.

ἀψυχία, ή, έλλειψη ζωής, έλλειψη πνεύματος, μικροψυχία, δειλία, σε Αισχύλ., Ευρ.

ἄ-ψυχος, -ον (ψυχή)· **I. 1.** άψυχος, αυτός που δεν έχει ζωή, σε Σιμων., Ευρ., Πλάτ. **2.** *άψυχος βορά*, η μη ζωϊκή τροφή, σε Ευρ. **II.** άτολμος, λιπόψυχος, σε Αισχύλ.

ἄω (Α), I. = *ἄημι*, φυσώ. **II.** = *ιάω*, κοιμάμαι, χρησιμ. μόνο στον αόρ. α' *ἄεσα*, Επικ. *ἄεσσα*, σε Ομήρ. Οδ.· επίσης α' πληθ. συνηρ. *ἄσαμεν*, στο ιδ.

ἄω (Β), πληγώνω, συνηρ. από *άάω*.

ἄω (Γ), Επικ. *απαρ. ἄμεναι* (συνηρ. αντί *άέμεναι*)· μέλ. -ἄσω, αόρ. α' υποτ.

ἄσω, *απαρ. ἄσαι* — Μέσ., Επικ. γ' ενικ. *ἄᾶται*· μέλ. *ἄσομαι*, αόρ. α' *άσάμην*·

I. *μτβ., χορταίνω, αίματος ἄσαι Ἀρηα*, χορταίνω τον Άρη με το αίμα αυτού, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** *αμτβ., χορταίνω κάποιον με ένα πράγμα, με γεν., χροδς ἄμεναι, χροδς ἄσαι*, στο ιδ.· ομοίως στη Μέσ. *ἄσεσθε κλαυθμοῖο ποτῆτος ἄσασθαι*, στο ιδ.

ἄῶθεν, Δωρ. αντί *ήῶθεν*.

ἄων, ἄονος, ἡ, Δωρ. ἀντί *ἡϊών*.

ἄωρί, ἐπίρρ. του *ἄωρος*, σε ἀκαθόριστο χρόνο, πολύ νωρίς, σε Λουκ., Ανθ.· *ἄωριτῆς νυκτός*, ἀργά τη νύχτα, κατὰ την πλήρη νύχτα, σε Αντιφ., Θεόκρ.

ἄωρία, ἡ (ἄωρος Α), ἀκαιρη ὥρα· αιτ. ὡς ἐπίρρ., *ἄωριαν ἤκειν*, ἔχω φτάσει πολύ ἀργά, σε Αριστοφ.· *ἄωρία*, σε ἀνεπικάιρη στιγμή, τόσο ἀργά, σε Λουκ.

ἄωριος, -α, -ον, = *ἄωρος*, σε Ανθ.

ἄωρό-νυκτος, -ον (νύξ), μεσονύκτιος, σε Αισχύλ.

ἄωρος (Α), -ον (ῶρα)· I. 1. ἀκαιρος, ἀνεπικάιρος, Λατ. *intempestivus*, σε Αισχύλ., Ευρ.· με γεν., *γῆρως ἄωρότερα*, πράγματα που δὲν ἀρμόζουν στη γεροντική ηλικία, σε Πλούτ. **2.** ἀγουρος, *ἄωρος πρὸς γάμον*, στον ἰδ. **II.** αὐτός που δὲν ἔχει τη νεανική φρεσκάδα, ἀσχημος, σε Ξεν., Πλάτ.

ἄωρος (Β), -ον (ἀείρω, πρβλ. [μετ-έωρος](#))· μετέωρος, αὐτός που κυματίζει, λέγεται γιὰ *πλεκτάναις* ἢ τὰ πόδια που μοιάζουν με αὐτά του χταποδιού, ὅπως αὐτά της Σκύλλας, σε Ομήρ. Οδ.

ἄωρτο, Επικ. Παθ. υπερσ. του *ἀείρω*.

Ἄως, ἡ, Δωρ. ἀντί *Ἡώς*, *Ἔως*.

Ἄωσφόρος, Δωρ. ἀντί *Ἑωσφόρος*.

ἄωτέω, (*ἄω*, κοιμάμαι), μόνο σε ἐνεστ., κοιμάμαι καλά, σε Όμηρ.

ἄωτον, τὸ καὶ ἄωτος, ὁ, I. ἀριστο μαλλί, ἐριο, *οἶδς ἄωτον* ἢ χωρίς *οἶδς*, τὸ ἀριστο μαλλί του προβάτου, σε Όμηρ.· *λίνοιο λεπτὸν ἄωτον*, τὸ ἐξαιρετικὸ μαλλί του λινarioύ, δηλ. τὸ χρυσόμαλλο δέρας, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** μεταφ., τὸ ἀριστο, τὸ καλύτερο στο εἶδος του, τὸ καλύτερο μέρος ἐνὸς πράγματος, *ἄωτος ζωᾶς*, ἡ καλύτερη περίοδος τῆς ζωῆς, σε Πίνδ.· *Χαρίτων ἄωτος*, τὸ καλύτερο, τὸ ἐκλεκτότερο δῶρο αὐτῶν, στον ἰδ. (αμφίβ. προέλ.).